BIJVOEGSEL

TOT HET

STAATSBLAD

VAN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

UIT DE OFFICIËELE STUKKEN DOOR DE DEPARTEMENTEN VAN ALGEMEEN BESTUUR EN VERDERE HOOGE STAATSCOLLEGIEN EN BEAMBTEN, MET AUTORISATIE VAN ZIJNE MAJESTEIT *DEN KONING*, VERSTREKT.

DOOR

MR. B. VAN DORP,

President van het Hoog Militair Geregtshof.

1866.

GORINCHEM,
J. NOORDUYN EN ZOON.

1867.

LIJST DER STUKKEN

OP HET

BIJVOEGSEL TOT HET STAATSBLAD.

JANUARIJ.

Dagteekening. *Nummer.*

(1) Deze wijziging bevat alleen de bezoldigingen van het bestuur, en is daarom niet opgenomen. *Red.*

(1) Dit reglement is niet textueel medegedeeld, doch men wordt verwezen naar Bijvoegsel 1853, no. 10* en 66, 1861, no. 118, 1864, no. 88 en hierboven no. 37.

FEBRUARIJ.

No.

MAART.

APRIL.

J U N IJ.

JULIJ.

AUGUSTUS.

SEPTEMBER.

No.

legen in het hoogheemraadschap van Rijnland. (*P. B. N. Holl. no.* 170.) . . . . 291.

5. CIRCULAIRE van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, no. 5. (*P. B. N. Holl. no.* 171.) . . . . 277.

5. CIRCULAIRE van den Commissaris des Konings in Utrecht, no. 1, A. Z. (*P. B. Utr. no.* 415.) . . . . 275.

5. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Overijssel, 3de afd., no. $\frac{3878}{3572}$. (*P. B. Overijss. no.* 72.) . . . . 277.

5. RESOLUTIE van Gedeputeerde Staten van Drenthe, no. 1, houdende het door den Koning goedgekeurde reglement van 't waterschap Leutingewolde c. a. (*P. B. Drenthe no.* 45.) 292.

5. RESOLUTIE van Gedeputeerde Staten van Drenthe, no. 26, houdende het door den Koning goedgekeurde reglement voor het waterschap Beilen–Dwingelo. (*P. B. Drenthe no.* 46.) . 293.

6. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, no. 250, 9de afd., houdende inlichting nopens de verpligting der geneeskundigen, overeenkomstig art. 6 en 5 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60), tot opgave van eene ziekte, waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd en van het overlijden hunner lijders. (*P. B. Z. Holl. no.* 117, *Friesl. no.* 159, *Gron. no.* 69, *Drenthe no.* 47, *Limb. no.* 147.) 294.

6. CIRCULAIRE van den Commissaris des Konings in Zuid-Holland, A, no. 9102 (1ste afd.). (*P. B. Z. Holl. no.* 167.) 275.

6. CIRCULAIRE van Gedeputeerde Staten van Limburg. (*P. B. Limb. no.* 143.) . . . . 277.

7. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Groningen, no. 5*a*, houdende het door den Koning goedgekeurd reglement op de heffing en invordering der tolgelden voor het gebruik van den provincialen kunstweg van de Hongerige Wolf naar Vlagtwedde en Bourtange tot de Hannoversche grenzen. (*P. B. Gron. no.* 67.) . . . . 295.

7. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Groningen, no. 6*a*, houdende het door den Koning goedgekeurd reglement op de heffing en invordering van passagegeld voor het afdraaijen van de brug over het Boterdiep, in het jaagpad naar de Noorderhoogebrug bij Groningen. (*P. B. Gron. no.* 68.) . 296.

7. CIRCULAIRE van den Commissaris des Konings in Limburg. (*P. B. Limb. no.* 145.) . . . . 259.

8. KONINKLIJK-BESLUIT, no. 57. . . . . 309.

8. CIRCULAIRE van den Commissaris des Konings in Zeeland, A, no. 9310/1, 3de afd., houdende toepassing van de artt. 4, 6 en 19 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60) op geneeskundigen, die lijders buiten hunne woonplaats behandelen. (*P. B. Zeel. no.* 101 *en* 103.) . . . . 297.

8. RESOLUTIE van den Minister van Financien, afd. post., no. 73, houdende bepalingen nopens de correspondentie met de Vereenigde Staten over België; nopens de herstelling van de verzending der Indische brievenmalen over Triest en wijziging van het reglement van orde voor de brievenbestellers. (*Circ. no.* 679.) . . . . 298.

8. BESLUIT van den Commissaris des Konings in Gelderland, no. 4650/33. (*P. B. Geld. no.* 152.) . . . . 320.

No.

14. Idem voor het waterschap den Karnemelkspolder, onder de gemeenten Almkerk en Sleeuwijk en de Werken. (*P. B. N. Brab. no.* 51.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap van Genderen, onder de gemeente Heesbeen. (*P. B. N. Brab. no.* 53.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Oppersten polder van Andel, onder de gemeente Op- en Neder-Andel. (*P.B.N.Brab. no.* 54.) 305.
14. Idem voor het waterschap den Gecombineerden Willemspolder, onder de gemeenten Oosterhout en Raamsdonk. (*P. B. N. Brab. no.* 55.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Molenpolder, onder de gemeente Terheyden. (*P. B. N. Brab. no.* 56.) . . . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Auvergnepolder, onder de gemeente Halsteren. (*P. B. N. Holl. no.* 57.). . . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Binnenpolder, onder de gemeenten Terheyden en Zwaluwe. (*P. B. N. Brab. no.* 58.) 305.
14. Idem voor het waterschap den polder van Honswijk, onder de gemeenten Almkerk, Rijswijk, Sleeuwijk en de Werken en Woudrichem. (*P. B. N. Brab. no.* 59.). . . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Heeschenpolder, onder de gemeente Steenbergen. (*P. B. N. Brab. no.* 60.). . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Zuidpolder, onder de gemeente Ossendrecht. (*P. B. N. Brab. no.* 61.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap Cruijslandspolders, onder de gemeente Steenbergen. (*P. B. N. Brab. no.* 62.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap de Nieuwe Ban, onder de gemeenten Woudrichem en Sleeuwijk en de Werken. (*P. B. N. Brab. no.* 63.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap de Oost- en West-Graaf Hendrikpolder, onder de gemeente Steenbergen. (*P.B.N.Brab. no.* 64.) 305.
14. Idem voor het waterschap de Oude Ban, onder de gemeente Woudrichem. (*P. B. N. Brab. no.* 65.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap Nieuw-Hinkelenoord en Hoogerwerf, onder de gemeenten Ossendrecht en Woensdrecht. (*P. B. N. Brab. no.* 66.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Zuidpolder van Woensdrecht, gemeen met den Oud-Hinkelenoord, onder de gemeenten Woensdrecht en Ossendrecht. (*P. B. N. Brab. no.* 67.) . 305.
14. Idem voor het waterschap den Prins Karel polder, onder de gemeente Woensdrecht. (*P. B. N. Brab. no.* 68.) . . 305.
14. Idem voor het waterschap de Crogten en Galdersche Vugt, onder de gemeente Teteringen. (*P. B. N. Brab. no.* 69.) . 305.
14. Idem van het waterschap den Nieuwenpolder, onder de gemeente Raamsdonk. (*P. B. N. Brab. no.* 70.) . . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap de Elderenspolder en Landeken Voordaag, onder de gemeenten Zevenbergen. (*P. B. N. Brab. no.* 71.) . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap de Markhoek, onder de gemeente Teteringen. (*P. B. N. Brab. no.* 72.). . . . . 305.
14. Idem voor het waterschap den Grooten Zonzeelschen polder, onder de gemeenten Terheyden, Zevenbergen en Zwaluwe. (*P. B. N. Brab. no.* 73.). . . . . 305.

No.

OCTOBER.

No.

No.

zee gaan, zonder hier te lande goederen te hebben geloet of geladen. (*Verz. no.* 146.).

NOVEMBER.

DECEMBER.

---

(1) Zie Bijvoegsel 1865, nos 235 en 309 en dit deel nos. 157, 254 en 393.

---

(1) Dit reglement geheel gelijkluidend zijnde met dat in 1865, no. 299 medegedeeld, zoo wordt het in dezen jaargang niet opgenomen, alleen zij men indachtig dat, wanneer er berigten volgens het reglement van 1865 aan den Minister moeten worden gezeind, ook tevens die berigten aan den Hoofd-Inspecteur te 's Gravenhage moeten worden bezorgd.

No.

het heffen van tolgelden op den straatweg van Amersfoort naar Stoutenburg, volgens een nieuw tarief.

Bijlage *A*. Koninklijk-besluit van 26 Sept. 1855, no. 68. 431.

22. BERIGT van den Minister van Binnenlandsche Zaken, no. 237, 6de afd., nopens de opening van een rijkstelegraafkantoor te Sliedrecht, en opening van kantoren in Pruissen, Wurttemberg, Frankrijk, Spanje, Portugal, Rusland, Sleeswijk-Holstein en Noorwegen. (*Circ. no.* 658.) . . . . 432.

24. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, no. 3. (*P. B. Z. Holl. no.* 164.) . . . . 417.

24. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Friesland, no. 60, houdende bepalingen ter uitvoering van het nieuw reglement tot beteugeling van de veepest in Friesland. (*P. B. Friesl. no.* 210.) . . . . 433.

27. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, litt. A, 9de afd., houdende aanbeveling van voorbehoedmiddelen tegen den veetyphus. (*P. B. Geld. no.* 242, *Z. Holl. no.* 165, *Utr. no.* 771, *Friesl. no.* 213, *Overijss. no.* 108, *Gron. no.* 101, *Limb. no.* 201.) . . . . 434.

27. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, no. 393, 9de afd., houdende inlichting nopens de verhouding der hulpmaréchaussée als politie gebezigd en wanneer het geldt het verleenen van den sterken arm tot het doen handhaven en eerbiedigen van de wet. (*P. B. Geld. no.* 244, *Utr. no.* 770.). . . . . 435.

27. CIRCULAIRE van den Commissaris des Konings in Zuid-Holland, A, no. 13456, (1ste afd.). (*P. B. Z. Holl. no.* 165.) 434.

28. RESOLUTIE van den Minister van Financien, afd. post., no. 59, houdende bepalingen nopens de correspondentie met Spanje over Pruissen en met de hertogdommen Sleeswijk en Holstein, mitsgaders nopens het ambtshalve aangeteekend verzenden van de adviesbrieven wegens postwissels. (*Circ. no.* 685.) . . . . 436.

28. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken, no. 269, 8ste afd., houdende een nieuw vastgesteld model van het jaarverslag van den toestand der gemeenten. (*P. B. Geld.* 1867, *no.* 20, *Z. Holl.* 1867, *no.* 7, *Zeel.* 1867, *no.* 4, *Friesl.* 1867, *no.* 1, *Gron.* 1867, *no.* 2.) . . . . 437.

28. BESLUIT van den Commissaris des Konings in Utrecht, no. 3, A. Z. (*P. B. Utr. no.* 770.) . . . . 435.

29. KONINKLIJK-BESLUIT, no. 107, houdende verlenging der concessie tot tolheffing, doch volgens een nieuw vastgesteld tarief, op den grindweg van Winschoten naar de Hannoversche grenzen.

Bijlage *A*. Koninklijk-Besluit van 4 November 1863, no. 51.

Bijlage *B*. Koninklijke-Besluiten van 6 Augustus 1850, no. 37 en 22 September 1846, no. 68.

Bijlage *C*. Koninklijke-Besluiten van 25 Julij 1851, no. 63 en van 4 April 1853, no. 19. . . . . 438.

29. RESOLUTIE van den Minister van Financien, no. 31, hou-

BIJVOEGSELS VOOR DEN JAARGANG 1865.

JUNIJ.

No.

13. CIRCULAIRE van den Minister van Justitie, no. 75, houdende bepalingen nopens de toepassing van de eenzame opsluiting voor niet langer dan drie dagen in eenige huizen van verzekering en huizen van arrest . . . . 444.

JULIJ.

24. MISSIVE van den Minister van Justitie, no. 102, houdende dat gevangenisstraf, die een begin van uitvoering heeft genomen, niet door zielsziekte wordt geschorst . . . . . 445.

AUGUSTUS.

29. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, no. 2, houdende het door den Koning goedgekeurd Bijzonder Reglement voor de droogmaking in den Ouden- of Hoogen polder van Pijnacker. (*B. P. B. Z. Holl. no.* 43.). . 446.
31. RESOLUTIE van den Minister van Financien, no. 63, houdende intrekking van het particulier entrepot voor bewerkten handsteen te Tegelen. (*Vers.* 1867, *no.* 5.) . . . . 447.

NOVEMBER.

10. BESCHIKKING van den Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling der lijsten van vergiften en van geneesmiddelen, bedoeld in de artt. 7 en 30 der wet van 1 Junij 1865. (*Staatsblad no.* 61.) . . . . 448.

DECEMBER.

31. KONINKLIJK-BESLUIT, no. 70, houdende bepalingen nopens den prijs voor het overbrengen van telegrammen tusschen Londen en 's Gravenhage, voor het verkeer der internationale telegraafmaatschappij met vreemde staten over Nederland. (*Circ. no.* 602.) , ... 449.

BIJVOEGSEL

TOT HET

STAATSBLAD.

VOOR

1866.

No. 1. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 1*sten* *Januarij* 1866, *no.* 54, *houdende verlenging van de concessie tot tolheffing op den Nedereindschen Zandweg te Jutphaas.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 30 December 1865, no. 241, 3e afdeeling,

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bij Ons besluit van den 4 Januarij 1863, no. 10 (1), aan het bestuur van den polder *het Nedereind van Jutphaas* tot en met 31 December 1865 verleende concessie tot tolheffing op *den Nedereindschen Zandweg* voor een tijdvak voor 3 jaren te verlengen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, *den* 1*sten* *Januarij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 2. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 3*den* *Januarij* 1866, *no.* 58, *houdende verlenging van de concessie tot tolheffing op den weg van Zeist naar Bunnik.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 2 Januarij 1866, no. 365, 3e afdeeling;

---

(1) Bijvoegsel 1862, no. 347. *Red.*

Gelet op de Koninklijke besluiten van 27 October 1837, no. 2; 30 September 1842, no. 59; 11 November 1847, no. 60, en op Onze besluiten van 1 November 1852, no. 52; 15 October 1857, no. 65, en van 5 November 1862, no. 42.

Hebben goedgevonden en verstaan:

De concessie tot tolheffing op den weg van *Zeist* naar *Bunnik*, in de provincie *Utrecht*, zoo als die laatstelijk bij Ons besluit van 5 November 1862, no. 42 (1), is verleend, voor den tijd van drie jaren te verlengen, onder voorwaarde, dat de weg, ter beoordeeling van Gedeputeerde Staten van *Utrecht*, voortdurend deugdelijk als grindweg worde onderhouden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 3*den Januarij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 3. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den* 3*den Januarij* 1866, *no.* 17*a*, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement van bestuur voor den Schoter-Veenpolder.* (*Prov. blad no.* 5).

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 10den November 1865 is vastgesteld hetgeen volgt:

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Schoter-Veenpolder.*

Art. 1. De *Schoter-Veenpolder* is begrensd ten noorden door de *Jan-Gijzenvaart*; ten westen door de *Lange Delft*; ten zuiden door de *Korte Delft* en door den *Buitensingel* der stad *Haarlem* van de *Garenkokersluis* af tot aan het *Santpoorter voetpad* tegenover het Armhuis; ten oosten door de buiten- of oostzijde van het *Santpoorter voetpad* van den *Buitensingel* af tot aan de *Jan Gijzenvaart.*

Art. 2. Het bestuur bestaat uit drie leden waarvan één Voorzitter.

Er is geen collegie van Hoofdingelanden.

De betrekkingen van Secretaris en van Penningmeester worden door één persoon waargenomen.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement, voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op *drie* bunders.

Art. 4. De Voorzitter en de overige leden van het bestuur worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden, voor den tijd van drie jaar.

Telken jare treedt een hunner af.

De Secretaris-Penningmeester wordt mede voor drie jaar benoemd.

De gewone dag van aftreding is de derde Zaturdag in de maand April.

Art. 6. Het grondbezit voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij, die meer dan vijf, doch niet meer dan tien bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan tien, doch niet meer dan twintig bunders heeft, drie stemmen, die meer dan twintig, doch niet meer dan dertig bunders heeft, *vier* stemmen; en die meer dan dertig bunders heeft *vijf* stemmen hebben.

Art. 7. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement

---

(1) Bijvoegsel 1862, no. 347. *Red.*

voorgeschreven, af in handen van het lid van het bestuur benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De overige leden van het bestuur leggen dien af in handen van den Voorzitter.

De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.

Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel tweemaal 's jaars.

Art. 9. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.

Art. 10. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noord-Holland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854, no. 70, Provinciaal Blad van dat jaar no. 80 (1).

2 Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats. Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris-Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking, tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. Het bestuur bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

Aldus vastgesteld door de Staten van *Noord-Holland* den 10den November 1865.

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van 23 December 1865, no. 54.

Gegeven te Haarlem, den 3den Januarij 1866.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
(*Get.*) RÖELL, *Voorzitter*.
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier*.

No. 4. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland *van den 3den Januarij* 1864, *no.* 17*b*, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement van bestuur voor den polder Waard-Nieuwland op Wieringen.* (*Prov. blad no.* 61.)

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 10den November 1865 is vastgesteld hetgeen volgt:

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den polder Waard-Nieuwland op Wieringen.*

Art. 1. De polder *Waard-Nieuwland* op *Wieringen* is begrensd ten noorden en westen door den *Horn*-, den *Stroeër*- en den *Hippolitushoeverdijk*; ten oosten en ten zuiden door de *Zuiderzee*.

Art. 2. Het bestuur wordt uitgeoefend door een Dijkgraaf en drie Heemraden, te zamen uitmakende het collegie van dagelijksch bestuur, en vijf Hoofdingelanden.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op vijf bunders.

Art. 4. De Dijkgraaf en de Heemraden worden benoemd door den Koning uit een drietal, door de vergadering van Hoofdingelanden opgemaakt.

Art. 5. De Dijkgraaf en de Heemraden, de Secretaris en de Penningmeester worden benoemd voor den tijd van vier jaar.

---

(1) Bijvoegsel 1854, no. 198. *Red.*

Hoofdingelanden worden gekozen voor den tijd van vijf jaar.
Telken jare treden een der leden van het collegie van dagelijksch bestuur en een der Hoofdingelanden af.
De gewone dag van aftreding is 1 Mei.
Art. 7. Het grondbezit, voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij, die meer dan vijf doch niet meer dan tien bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan tien, doch niet meer dan twintig bunders heeft, *drie* stemmen; die meer dan twintig, doch niet meer dan veertig bunders heeft, *vier* stemmen; die meer dan veertig, doch niet meer dan zestig bunder heeft, *vijf* stemmen; en die meer dan zestig bunders heeft *zes* stemmen hebben.
Art. 8. De Dijkgraaf legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den Commissaris des Konings.
De Heemraden leggen dien af in handen van den Dijkgraaf. De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van Dijkgraaf en Heemraden.
Art. 9. De Dijkgraaf en Heemraden hebben in de vergadering van Hoofdingelanden gelijke stem als deze omtrent alle onderwerpen, uitgezonderd de rekening en verantwoording.
Art. 10. Dijkgraaf en Heemraden vergaderen in den regel viermaal 's jaars.
Art. 11. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.
Art. 12. Al het water, dat als zoodanig op de kadastrale leggers bekend staat, wordt niet in den omslag begrepen.
Het overige water wordt naar denzelfden maatstaf als het land, waarbij het is opgemeten, aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noordholland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854 no. 70, Provinciaal Blad van dat jaar no. 80 (1).
2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van Hoofdingelanden plaats.
In de eerste vergadering van dezen wordt tot het maken der voordragten voor de benoeming van Dijkgraaf en Heemraden overgegaan.
Binnen twee maanden na de benoeming van Dijkgraaf en Heemraden doen zij aan het collegie van Hoofdingelanden de bij art. 57 no. 8, van het algemeen reglement bedoelde voordragten, ter benoeming van eenen Secretaris en eenen Penningmeester.
3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking, tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.
4. De vergadering van Hoofdingelanden bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, en, zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.
Aldus vastgesteld door de Staten van *Noordholland* den 10den November 1865.

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van 28 December 1865 no. 55.
Gegeven te Haarlem, den 3*den Januarij* 1866.

Gedeputeerde Staten van Noordholland,
(*Get.*) RöELL, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier.*

---

(1) Bijvoegsel 1854, no. 198. *Red.*

No. 5. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 5den Januarij* 1866, *no.* 58, *houdende concessie tot tolheffing op den grooten weg der* 1e *klasse tusschen Delft en Doenkade, volgens vastgesteld tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 4 Januarij 1866, no. 228, 3de afdeeling:

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan dijkgraaf en hoogheemraden van *Delfland*, voor den tijd van drie jaren, concessie te verleenen tot heffing van tol, op den grooten weg der 1e klasse tusschen *Delft en de Doenkade*, volgens het bij dit besluit gevoegd tarief;

2°. te bepalen, dat het toezigt op die heffing zal zijn opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland*, die deswege, zoo noodig, de vereischte voorschriften zullen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 5den Januarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Tarief der tolgelden *in te vorderen op den Grooteweg der* 1e *klasse, no.* 37, *van Delft naar Rotterdam* (*gedeelte van Delft tot de Doenkade*).

Bij de passage van den tolboom zal moeten worden voldaan:

Voor een rijtuig met 4 wielen, aangespannen met 6 paarden. . .	*f* 0.70.
Voor een rijtuig met 4 wielen, aangespannen met 4 paarden. . .	„ 0.50.
Voor een rijtuig met 4 wielen, aangespannen met 3 paarden. . .	„ 0.40.
Voor een rijtuig met 4 of 2 wielen, aangespannen met 2 paarden. .	„ 0.30.
Voor een rijtuig met 4 of 2 wielen, aangespannen met 1 paard . .	„ 0.20.
Voor een paard, gezadeld of los.	„ 0.15.
Voor een rijtug met 4 of 2 wielen, aangespannen met 1 of 2 ezels.	„ 0.10.
Voor ieder meer aangespannen ezel	„ 0.05.
Voor een ezel gezadeld of los.	„ 0.05.
Voor een kar of wagen, aangespannen met een of meer honden. .	„ 0.10.
Voor een geheele koppel paarden zal slechts voor twee paarden worden betaald, voor ieder.	„ 0.10.
En van de overige	„ 0.03.
tot zestig centen toe, hetwelk het hoogst zal zijn dat daarvoor zal worden betaald.	
Voor een stier, os, koe of vaars.	„ 0.02.
Voor een kalf	„ 0.01.
Voor een schaap of varken	„ 0.01.
doch wanneer de kudde schapen sterker is dan tachtig stuks, in eens af.	„ 0.80.
De bouwlieden met wagens of karren, mits deze niet op veeren of riemen rusten, op Maandag, Donderdag, Vrijdag of Zaturdag de tolboom passerende, om te Delft of te Rotterdam ter markt te gaan, zullen voor ieder paard voor heen en weder in eens betalen.	„ 0.07.

De rijtuigen, paarden en andere voorwerpen, die van den Akkerdijkschen weg komen en zich naar de steden Rotterdam en Delft, of omgekeerd, zich van een der gemelde steden komende, naar den Akkerdijkschen weg begeven, zullen slechts halve tol betalen.

De aangelanden van den weg zullen vrij zijn van betaling der tolregten, voor al hetgeen door hen van en naar het land wordt vervoerd.

De vrijdommen op de groote wegen des Rijks gangbaar, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 29e October 1833 (*Staatsblad no.* 59), zullen op vorenstaanden weg van toepassing zijn, en daarenboven vrijdom van tol genieten: Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland en derzelver beambten, de Havenmeester, Inspecteur en Fabrijk, zoo van Delft als Rotterdam, mits in functie zijnde.

Behoort bij het Koninklijk Besluit van den 5 Januarij 1866, no. 58.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 6. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 5den Januarij* 1866, *afd., post., no.* 46, *houdende bepalingen nopens de verzending van dagbladen naar Rusland; correspondentie met het hertogdom Lauenburg en met Rusland; het dragen van de koperen plaat, door de postboden en ampliatie op de lijst der vrijdommen van briefport.*

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postbeambten te brengen, hetgeen volgt:

Art. 1. Bij art. 1 der Circulaire no. 636 is aan de ambtenaren mededeeling geschied van de in *Rusland* bestaande bepalingen omtrent den invoer daar te lande van vreemde dagbladen en andere gedrukte stukken.

Volgens eene nadere kennisgeving der Pruissische Postadministratie is aan die bepalingen eenige uitbreiding gegeven, daarin bestaande, dat het geoorloofd is mede couranten en tijdschriften, al of niet van staatkundige strekking, te verzenden aan de ambtenaren, staande aan het hoofd van Gouvernementen in het Russische Rijk.

Art. 2. Volgens eene mededeeling der Pruissische Postadministratie wordt, te rekenen van 1°. Januarij 1866, het beheer der Posterijen in het Hertogdom *Lauenburg* regtstreeks door die Administratie uitgeoefend.

Dien ten gevolge behoort de correspondentie tusschen *Nederland* en het gemelde Hertogdom gewisseld wordende, geheel op denzelfde voet, als die tusschen *Nederland* en *Pruissen*, behandeld te worden.

Art. 4 der Circulaire no. 651 wordt dus in zooverre gewijzigd.

De postkantoren tot *Lauenburg* behoorende, zijn: *Buchen*, *Friedrichsruh*, *Lauenburg*, *Grande*, *Gross-Grönau*, *Mölln*, *Ratzeburg*, *Gross-Schönberg*, *Schwartzenbeck*, *Seedorf* en *Siebenbäumen*.

Art. 3. Met wijziging der portlijst behoorende bij Circulaire no. 616, zal het port der brieven, monsters en gedrukte stukken, van en voor het Russische Rijk, worden ingevorderd op den voet als bij de nevensgevoegde tabel is vermeld.

Het port, ter zake van de bovengemelde correspondentie, aan de Pruissische Administratie uit te keeren, bedraagt:

a. voor de gefrankeerde brieven naar *Rusland*, 4 zilvergrossen per 15 wigtjes;

b. voor de ongefrankeerde brieven uit *Rusland*, 5 zilvergrossen als voren;

c. voor de monsters en gedrukte stukken naar *Rusland*, ½ zilvergros per 40 wigtjes.

Art. 4. Tot aanvulling eener leemte in vroegere voorschriften, en met verwijzing overigens naar het bepaalde bij art. 6 der Circulaire no. 656, worden de Directeuren aangeschreven om *den Inspecteur van hun arrondissement* onmiddellijk berigt te geven van het *ontbreken van depêches voor hun kantoor bestemd*, die met de gewone post, of met eenig openbaar middel van vervoer hadden moeten aankomen; alsmede eventueel van de latere ontvangst van zoodanig vermist pakket; onverminderd de stipte in achtneming verder van het bepaalde bij art. 10 der Circulaire no. 512, en van art. 8 der Circulaire no. 515.

Indien er op eenig postkantoor verzuim plaats vindt in de verzending van één of meer postpakketten (art. 4, Circ. 533), wordt daarvan bij latere ontdekking, na het vertrek van de post of het andere middel, waarmede de verzending had moeten geschieden, mede rapport gedaan aan den Inspecteur, mitsgaders aan de betrokkene Directeuren.

De boete bij art. 5 der Circulaire no. 530, in geval van verzuimde kennisgeving bepaald, zal mede worden toegepast bij het niet nakomen van hetgeen bij dit artikel is voorgeschreven.

Art. 5. Hoewel bij art. 9 der Instructie voor de postboden gevoegd bij Circulaire no. 661, het dragen van de daarbij vermelde koperen plaat *om den arm* is voorgeschreven, bestaat er echter geen bezwaar, toe te laten, dat de bedoelde plaat, even als de nommerplaat voor de brievenbestellers, op de wijze als bij art. 4 der Circulaire no. 644 is voorgeschreven, op de linker borst worde gedragen.

Art. 6. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Er wordt vrijstelling verleend voor de brieven die gewisseld worden:

Tusschen de Inspecteurs van het geneeskundig staatstoezigt, onderling met elkander; voorts tusschen de genoemde Inspecteurs, ter eene, en hunne adjunct-inspecteurs, de leden, de plaatsvervangende leden en den Secretaris van den geneeskundigen raad, waarvan de Inspecteurs voorzitter zijn; de Commissarissen des Konings, de Gedeputeerde Staten en de Gemeentebesturen in de provincie of in de provincien, waarvoor de Inspecteurs zijn aangesteld, ter andere zijde; alsmede tusschen de Adjunct-Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt, ter eene, en den Commissaris des Konings, de Gedeputeerde Staten en de Gemeentebesturen in de provincien, waarin de Adjunct-Inspecteurs hunne functien uitoefenen, de Leden, de Plaatsvervangende Leden en den Secretaris van den geneeskundigen raad, binnen den kring waarin de Adjunct-Inspecteurs werkzaam zijn, ter andere zijde, en eindelijk tusschen de Leden en de plaatsvervangende Leden der geneeskundige raden, ter eene, en hunne medeleden, benevens den Secretaris van den raad waarbij zij zijn aangesteld, ter andere zijde.

(Koninklijk besluit van 28 December jl., no. 50.)

Nota. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op de rubrieken: *Gemeentebesturen en Provinciale Besturen.*

DOMEINEN ENZ.

Als voren tusschen de Leden van het bestuur der visscherijen op de Schelde en de Zeeuwsche stroomen, met

elkander onderling; voorts tusschen de individuele Leden van het gemelde bestuur, ter eene; en den Secretaris-Penningmeester van het bestuur, benevens de Opziener der visscherijen op de Schelde en Zeeuwsche stroomen, ter andere zijde; en eindelijk, tusschen den voornoemden Secretaris-Penningmeester, ter eene; en de bovengemelde Opzieners, ter andere zijde.

(Koninklijk besluit van 28 December jl., no. 50.)

NOTA. De bovengemelde vrijstelling van port is eene uitbreiding van die welke, ingevolge vroegere bepalingen, aan het Bestuur der Visscherijen op de Schelde is toegestaan.

NIJVERHEID.

Als voren tusschen de Hoofdcommissie voor de tentoonstelling van Nederlandsche nijverheid en kunst, in het jaar 1866 in het paleis van Volksvlijt te *Amsterdam* te houden, ter eene, en de Provinciale en plaatselijke commissien voor de gemelde tentoonstelling, ter andere zijde; voorts, tusschen de genoemde Plaatselijke commissien, ter eene, en de gemelde Plaatselijke commissien, ter andere zijde.

(Koninklijk besluit van 19 December jl., no. 59.)

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Post- en Expeditiekantoren, tot informatie.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 7. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 8sten Januarij* 1866, *no.* 51, *houdende inlichting nopens de toepassing van art.* 15 *der wet op de nationale militie betrekkelijk de inschrijving, op hier te lande gevestigde, uit Belgische ouders geboren personen, al hebben de ouders opgehouden Belgische onderdanen te zijn.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op het bij Ons ingesteld beroep van Onzen Commissaris in de provincie Zeeland tegen een besluit van Gedeputeerde Staten dezer provincie, van 10 November 1864, no. 73, waarbij verklaard is, dat *Carolus Ludovicus van Hijfte* niet verpligt is geweest, zich in 1863 ter inschrijving voor de militie hier te lande aan te geven;

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van Bestuur, gehoord (advies van den 22 Maart 1865, no. 93);

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 6 Januarij 1866, no. 250, 4e afdeeling;

Overwegende:

dat *Carolus Ludovicus van Hijfte*, blijkens een overgelegd geboorte-extract, is geboren te *St-Laurens*, Koningrijk Belgie, op den 13 Augustus 1844;

dat zijne ouders zich in het jaar 1847 in de gemeente *Eede*, in Nederland, hebben gevestigd, dat zijn vader aldaar het landbouwersbedrijf heeft uitgeoefend en dit, na diens overlijden, door zijne moeder, en nog wordt voortgezet;

dat hij zich in 1863, toen hij zijn negentiende jaar was ingetreden, niet heeft aangegeven bij het bestuur zijner woonplaats ter inschrijving voor de nationale militie en dat hij daarom voor Gedeputeerde Staten van Zeeland is gebragt;

dat dit Collegie verklaard heeft, dat hij niet tot deze aangifte was verpligt en dat Onze Commissaris tegen die uitspraak is gekomen in beroep, op grond, dat Gedeputeerde Staten zouden zijn onbevoegd om onderzoek te doen naar het al of niet bestaan van verpligting tot het doen van aangifte ter inschrijving voor de militie, en dat, in de tweede plaats, de uitspraak, zoo ze al bevoegdelijk is gedaan, onjuist is, daar *Carolus Ludovicus van Hijfte*, hoewel in den vreemde uit vreemdelingen geboren, thans is ingezeten van den Nederlandschen Staat en niet meer behoort tot eenen Staat, waar de Nederlanders niet aan de verpligte krijgsdienst zijn onderworpen en dus tot het doen der aangifte was verpligt,

dat, wat het eerste bezwaar betreft, in artikelen 161, 162 en 164 der militiewet aan Gedeputeerde Staten der provincien de taak is opgedragen om hem, wiens aangifte ter inschrijving voor de militie in het jaar en in de gemeente, waarin zij had moeten geschieden, is verzuimd, voor zich te doen brengen en, na onderzoek der zaak, zijne aanwijzing voor, uitsluiting of vrijstelling van de dienst uit te spreken:

dat Gedeputeerde Staten alzoo bevoegd waren tot het doen der aangevallen uitspraak, en dat deze bevoegdheid in geenen deele verminderd wordt door de bij art. 26 der militiewet aan Onze Commissarissen in de provincien opgedragen regtsmagt over bezwaren, die tegen de registers van inschrijving en daaruit opgemaakte alphabetische naamlijsten mogten rijzen en welke regtsmagt in elk geval ophoudt zoodra de registers en naamlijsten door het verstrijken van den termijn om daartegen op te komen, zijn vastgesteld;

dat, wat aangaat de verpligting van *Carolus Ludovicus van Hijfte*, om zich ter inschrijving voor de militie aan te geven, vaststaat, dat hij in Belgie uit Belgische ouders is geboren, en dat men mag aannemen dat deze door hunne vestiging en voortdurend verblijf in Nederland den staat van Belg hebben verloren;

dat het almede vaststaat, dat de moeder van *Carolus Ludovicus van Hijfte* hier te lande in het voorjaar van 1863 was ingezeten en dat, ter beoordeeling zijner verpligting tot aangifte, dus alleen behoort te worden uitgemaakt, of hij den staat van Belg, dien hij door zijne geboorte had verkregen, ten gevolge der omstandigheid dat zijne ouders dien verloren hebben, te gelijk met hen heeft verloren, dan wel of hij den staat van Belg heeft behouden en als zoodanig nog behoort tot eenen Staat, waar de Nederlanders niet aan de verpligte krijgsdienst zijn onderworpen;

dat naar de beginselen en bepaaldelijk naar art. 17 van het in Belgie nog van kracht zijnde Fransche Code Civil, zoo als onder anderen blijkt uit de discussien van den Conseil d'Etat (zie Locré, Esprit des Lois, op artikel 20 van den Code Civil), de wetgever niet kan geacht worden aan het verlies der nationaliteit door den

gagie aangemonsterd (11) met name (12)

Na gedane voorlezing is deze verklaring door genoemde comparanten voor mij ondergeteekende met eede bekrachtigd en onderteekend. Van welk een en ander door mij deze acte is opgemaakt op den eed, bij de aanvaarding mijner bediening afgelegd.

De (13) *der Nederlanden*,

te (14)

(16) (15)

(17)

---

(4) Voornamen, naam, ouderdom, geboorte- en woonplaats en qualiteit van de comparanten.
(5) Soort van schip.
(6) Naam van het schip.
(7) Datum der desertie.
(8) Haven of ligplaats van het schip, tijdens de desertie.
(9) Datum van aanmonstering.
(10) Hoeveel vooruitbetaalde gagie.
(11) Qualiteit van den weggeloopen schepeling.
(12) Naam, ouderdom, geboorte- en woonplaats des gedeserteerden, de uitgetrokken gagie, alles volgens de monsterrol, benevens, zoo mogelijk, zijn signalement.
(13) Als sub 2.
(14) Als sub 1.
(15) Handteekening van den ambtenaar.
(16) Handteekening der comparanten. Bij gebreke daarvan wordt de weigering of de oorzaak der verhindering in het slot der acte vermeld.
(17) Zegel of sigillum van het consulaat.

No. 9. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 8sten Januarij* 1866, *no.* 96, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in- uit- en doorvoer op bewerkten tufsteen.*

In antwoord op Uwe missive van den 26 December ll., betreffende de toepassing van het tarief van regten bij den invoer van *fijn behouwen of bebeitelden tufsteen*, strekke, dat dit artikel, bestemd om te worden gebruikt als bouwsteen voor pilaren, hoek- en venstersteenen enz., behoort tot den post *steen*, *bewerkt*, belast met 5°/₀ der waarde.

De Minister van Justitie, *ad interim belast met het beheer van het Departement van Financien*,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 10. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 8*sten Januarij* 1866, 6*de afd.*, *no.* 386, *houdende aanstelling van klerken, op de kantoren van den Rijkstelegraaf.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

in aanmerking nemende, dat het belang der Rijkstelegraafdienst meer uitbreiding van het personeel op de kantoren vordert dan bij toelating en aanstelling van beambten voor de kantoordienst op de thans gebruikelijke wijze wordt verkregen,

brengt ter kennis van de belanghebbenden:

1. Bij den Rijkstelegraaf wordt, na vergelijkend onderzoek, een aantal van ongeveer twintig klerken in dienst gesteld. Hunne bezoldiging beloopt minstens 300 gl. en kan tot 700 gl. klimmen.

2. De klerken bij den Rijkstelegraaf kunnen, na toelating als leerling-telegrafist, mededingen naar de betrekking van telegrafist.

3. Voor het vergelijkend onderzoek, om als klerk te worden toegelaten, moet men zich uiterlijk den 1sten Februarij 1866 bij het departement van Binnenlandsche zaken hebben aangemeld met een op zegel geschreven adres, bevattende naauwkeurige opgaaf van naam, voornamen en woonplaats. Gelijktijdig moeten worden overgelegd bewijsstukken, waaruit blijkt dat men is:

a. Nederlander en geboren in een der jaren 1836 tot 1850 ingesloten;

b. van een gezond ligchaamsgestel en zonder gebreken, volgens schriftelijke verklaring, na den 1sten Januarij 1866 afgegeven door een erkend geneesheer, wiens handteekening door het gemeentebestuur zijner woonplaats is gewaarmerkt;

c. van onberispelijk gedrag, volgens schriftelijke verklaring, na den 1sten Januarij 1866 afgegeven door of van wege het gemeentebestuur van des verzoekers vaste woonplaats.

4. Het vergelijkend onderzoek, waartoe de belanghebbenden nader worden opgeroepen, zal plaats hebben te 's Gravenhage op den 15den Februarij 1866.

5. De mededingenden moeten blijken geven van ervaren te zijn in:

a. het schrijven van goed schrift;

b. de nederlandsche en fransche talen, in welke een opstel in goeden stijl en zonder grove taalfeilen moet worden geleverd;

c. de beginselen der cijferkunst met de leer der evenredigheden, die der gewone en tiendeelige breuken, de kennis der nederlandsche maten en gewigten en het rekenen.

's Gravenhage, den 8*sten Januarij* 1866.

(*Get.*) THORBECKE.

No. 11. BESLUIT *van den* Commissaris des Konings in Utrecht, *van den* 8*sten Januarij* 1866, *no.* 18 *AZ.*, *houdende mededeeling omtrent de verhouding van de detachementen hulpmarechaussée tot het hoofd van het plaatselijk bestuur.* (*Prov. blad no.* 13.)

DE COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE UTRECHT,

Gelet op de wijziging, blijkens de Staats-Courant van den 4. dezer

No. 13. **Circulaire** *van den* Minister van Justitie, *van den* 10*den Januarij* 1866, *no.* 173, *houdende mededeeling van de ontheffing van de verpligting tot vertooning van een paspoort om in het Koningrijk Saksen te reizen.*

's Gravenhage, den 10*den Januarij* 1866.

Ik heb de eer Uwe aandacht te vestigen op eene aankondiging van het Departement van Buitenlandsche Zaken, voorkomende in de *Nederlandsche Staats-courant* van 6 Januarij jl., houdende, dat de Nederlanders in het Koningrijk *Saksen* ontheven zijn van de verpligting om een paspoort te vertoonen, van welke bepaling alleen zijn uitgezonderd de personen die werk of eene dienst zoeken, of voor de uitoefening van hun bedrijf rondreizen, als daar zijn: handwerksgezellen, dienstboden, marktkramers, goochelaars, kunstenmakers, muzijkanten, enz., welke ook in het vervolg van een paspoort moeten voorzien zijn.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 14. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den* 12*den Januarij* 1866, *no.* 82, *bepalende de jaarletter voor de branding van schepen voor het regt van patent over* 1866/67.

DE MINISTER VAN JUSTITIE, *ad interim* belast met het beheer van het Departement van Financien,

Gelet op § 15 van tabel XVI, gevoegd bij de wet van den 22sten April 1852 (*Staatsblad no.* 61);

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen, dat de jaarletter voor de branding der schepen en vaartuigen bij hunne meting voor het regt van patent, in het dienstjaar 1866/67 zal zijn de letter H, aldus afgebeeld:

𝔥

Accoordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 15. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 12*den Januarij* 1866, *no.* 4*a*, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement voor het waterschap de Moeshorner en Uilennesterpolder onder Bedum en Westerdijkshorn.* (*Prov. blad no.* 2.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PRONINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 9 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelezen hebbende voordragt van Heeren Gedeputeerde Staten van den 13 October 1865, no. 73, daarbij aan de overweging van deze vergadering aanbiedende een ontwerp-reglement voor het waterschap de Moeshorner en Uilennesterpolder, onder Bedum en Westerdijkshorn;

Gelet op art. 192 der Grondwet en op art. 138 der provinciale wet;

Arresteren, onder goedkeuring des Konings, het navolgend

Reglement *voor het waterschap de Moeshorner Uillennesterpolder onder Westerdijkshorn.*

§ 1. *Omschrijving van het waterschap en regeling der algemeene kosten.*

Art. 1. Dit waterschap, ontstaan uit de vereeniging van den Moeshorner molenpolder met den Uilennesterpolder en gelegen onder Bedum en Westerdijkshorn grenst:

ten noorden aan den Noorder-Wolddijk en Westerdijkshorn tot aan Sectie C no. 20, vervolgens aan de Groene laan tot aan den Haandijk, eindelijk aan den Haandijk;

ten Oosten aan den Provincialen grindweg tot aan het dorp Bedum en vervolgens bijlangs het Boterdiep tot aan den Zuidwestelijken polder onder Bedum en Noordwolde.

ten Zuiden aan den zuidwestelijken polder onder Bedum en Noordwolde tot aan den Wolddijk; *ten Westen* aan den Wolddijk tot aan Westerdijkshorn.

De gronden binnen gemelde grenzen gelegen en alzoo tot het waterschap behoorende, hebben eene inhoudsgrootte van omstreeks 290 bunders.

De juiste grootte wordt aangewezen door den waterschapslegger, die volgens de bepalingen van dit reglement wordt opgemaakt.

Art. 2. Van al de gronden, bij art. 1 omschreven, wordt naar evenredigheid der grootte tot de algemeene kosten bijgedragen volgens de maat van het kadaster.

Hiervan zijn alleen uitgezonderd de eigendommen in het volgend artikel omschreven.

Art. 3. Vrijdom van lasten wordt verleend;

a. aan wegen, dijken en wateringen, bij het kadaster als afzonderlijke perceelen te boek staande;

b. aan het eenig grondbezit van den eigenaar of gebruiker, beneden 5 Ned. roeden bedragende;

c. aan gronden, die blijken ten gevolge oude schriftelijke overeenkomsten ongehouden of voor een minder bedrag tot het voldoen der lasten gehouden te zijn.

De gronden, aan het waterschap behoorende, worden in de lasten niet aangeslagen.

Art. 4. Op algemeene kosten wordt gedragen:

1°. het onderhoud der volgende voorwerpen, als:

a. van den watermolen;

b. het ruiden en graven der togten, als:

1°. het hoofdkanaal van den lagen weg tot den Provincialen grindweg;

2°. de eerste togt, beginnende bij het tiltje in den lagen weg tusschen Sectie C, no. 75 en 104 en loopende tot Sectie C, no. 37;

3°. de tweede togt, beginnende tusschen Sectie C no. 143 en 144 en loopende westwaarts tot Sectie C no. 121;

4°. de derde togt, loopende van den langen weg tusschen Sectie C no. 201 en 204 westwaarts naar Sectie C no. 197, vervolgens noortwaarts naar den Noorder-Wolddijk tusschen C no. 197 en 200 en no. 211 en 212;

5°. de vierde togt van den lagen weg bij Sectie I no. 259 en 260 en loopende westwaarts tot aan den Wolddijk tusschen no. 254 en 272 Sectie I;

6°. de vijfde togt van af den vierden togt tusschen no. 259 en 290 Sectie I en loopende bijlangs den lagen weg tot Sectie C no. 204;

7°. de zesde togt bijlangs den lagen weg, beginnende bij no. 73, Sectie C tot aan den Noorder-Wolddijk tegen over Sectie C no. 25; vervolgens noordwaarts tot aan Sectie C no. 3.

c. het onderhoud der pompen, als:

1. die in den begrinden ouden dijk tusschen Sectie I no. 422 en 552;

2. die tusschen no. 81 en 99 Sectie I;
3. „ „ „ 82 en 97 „ „
4. „ „ „ 147 en 148 „ „
5. „ „ „ 211 en 212 „ C;
6. die tusschen no. 105 Sectie C en den lagen weg;
7. „ „ „ 505 „ „ „ „ „
8. „ „ „ 145 „ „ „ „ „
9. „ „ „ 171 „ „ „ „ „
10. „ „ „ 173bis „ „ „ „ „
11. „ „ „ 201 „ „ „ „ „
12. „ „ „ 65 „ „ „ „ „
13. „ „ „ 54 „ „ „ „ „
14. „ „ „ 35 „ „ „ „ „
15. „ „ „ 30 „ „ „ „ „
16. „ „ „ 26 „ „ „ „ „
17. die in den Noorder-Wolddijk tusschen no. 20 en 25 Sectie C.
18. tusschen no. 7 en 19 Sectie C.
19. „ „ 6 en 19 „ „

d. het onderhoud van den dijk bijlangs het Boterdiep op Sectie I. no. 409;
e. het onderhoud van het tilje in den lagen weg tegen over het hoofdkanaal;
f. het onderhoud der zwetdammen met de daarop behoorende schuttingen op het molenheem;
g. het plaatsen van eene kleineren waterschroef in den watermolen;

2°. de daarstelling, het onderhoud en de verbetering van alle werken, waartoe vervolgens in het algemeen belang van het waterschap wordt besloten;

3°. de rentebetaling en de aflossing der geldleeningen ten laste van het waterschap.

4°. de belastingen op de gebouwen en gronden van het waterschap liggende of gelegd wordende;

5°. de bezoldiging van den bode en van den molenaar, alsmede de verdere kosten van bemaling;

6°. de kosten van het bestuur en der administratie.

Art. 5. Van al de gronden, tot het waterschap behoorende, wordt door het bestuur een legger opgemaakt en bijgehouden.

De legger bevat opgave der gemeente, sectie, nummer, de grootte, mitsgaders den naam van den eigenaar of gebruiker van ieder perceel, zooals die op den kadastralen legger voorkomen.

De legger wordt door het bestuur op een door hetzelve te bepalen plaats gedurende acht dagen ter inzage van de ingelanden neergelegd, waarvan deze op de gewone wijze worden verwittigd.

Bezwaren tegen den legger moeten uiterlijk binnen drie dagen na den termijn van nederlegging schriftelijk aan het bestuur worden ingediend.

Na ommekomst van dien termijn beschikt het bestuur op de ingediende bezwaren en stelt daarna den legger vast.

Art. 6. Bij verandering van eigenaars of gebruikers geschiedt jaarlijks vóór den 1 Mei de overboeking op de wijze, als dit plaats heeft bij de kadastrale leggers.

De aangebragte overboeking wordt op den dag der rekening, minstens vier uur vóór het doen der rekening, ter inzage gelegd.

Bezwaren tegen de overboekingen kunnen mondeling mits vóór het doen der rekening aan het bestuur kenbaar worden gemaakt, dat daarop na den afloop der rekening bij de vaststelling der overboekingen beschikt.

Art. 7. Bij overgang van grondbezit, waarvan de overschrijving in de registers van het kadaster heeft plaats gehad, blijft de oude eigenaar of gebruiker voor de waterschapslasten aansprakelijk, tot dat hij of zijn opvolger zal hebben gezorgd, dat de overschrijving door den boekhouder van het waterschap heeft plaats gehad, en zulks hoofdelijk voor het geheel met den nieuwen eigenaar of gebruiker.

Art. 8. Elke tien jaren wordt de legger vernieuwd en daaromtrent alsdan gehandeld, zoo als ten aanzien van de nederlegging en vaststelling van den oorspronkelijken legger is voorgeschreven.

Van deze bepaling kan door Gedeputeerde Staten ontheffing worden verleend.

Art. 9. De legger dient tevens tot stemlijst.

Het bestuur zorgt, dat te dien einde de legger steeds bij de vergaderingen der ingelanden aanwezig is.

§ 2. *Van de stembevoegdheid, het bestuur, de vereischten van benoembaarheid en werkzaamheden.*

Art. 10. Stembevoegd zijn alle ingelanden, die als eigenaars, beklemde meijers of altijddurende pachters of vruchtgebruikers van vijf roeden grond op den legger van het waterschap bekend zijn.

Het bezit van vijf roeden tot twee bunder geeft regt tot het uitbrengen van eene stem, van twee tot vijf bunder van twee stemmen en van iedere vijf bunder meer eene stem.

Niemand zal echter meer dan zes stemmen mogen uitbrengen.

Art. 11. De stembevoegdheid van getrouwde vrouwen wordt door hare mannen, die van minderjarigen of onder curatele gestelden door hunne voogden of curators uitgeoefend.

De stembevoegde brengt zijne stem of stemmen persoonlijk uit of door een schriftelijk gemagtigde.

Weduwen en ongehuwde vrouwen, vennootschappen, zedelijke ligchamen en andere gemeenschappelijke eigenaren kunnen hunne stembevoegdheid niet anders uitoefenen dan door een schriftelijke gemagtigde.

Niemand mag echter voor meer dan twee lastgevers optreden.

Van de stembevoegdheid zijn uitgesloten zij, die een onteerend vonnis ten hunnen laste hebben, die in staat van faillissement of kennelijk onvermogen verkeeren, of door eene andere oorzaak van hunne burgerlijke of burgerschapsregten zijn beroofd.

Art. 12. Het bestuur van dit waterschap bestaat uit drie leden.

Zij worden benoemd voor den tijd van drie jaren.

Een der leden is voorzitter, een ander secretaris-boekhouder.

De leden des bestuurs regelen hunne functiën bij onderlinge schikking, en des noodig, bij stemming.

Bij afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter of van den secretaris-boekhouder geschiedt de vervanging door het derde lid des bestuurs.

Art. 13. De gewone verkiezing der leden van het bestuur geschiedt bij het doen der rekening.

Art. 14. Hij, die tot lid van het bestuur wordt verkozen, is gehouden zich dadelijk te verklaren, of hij zijne benoeming aanneemt, zoo hij ter vergadering tegenwoordig is. Niet tegenwoordig zijnde, verklaart hij zich schriftelijk aan den voorzitter van het bestuur, binnen drie dagen nadat hij door het bestuur van zijne benoeming kennis heeft bekomen.

Niet-verklaring wordt voor weigering gehouden.

Art. 15. Ieder jaar op den eersten Junij en wel voor de eerste maal op den 1 Junij 1867, treedt een lid van het bestuur af. De aftredende is weder verkiesbaar.

Art. 16. Bij tusschentijds ontstane vacature in het bestuur moet daarin binnen drie maanden worden voorzien.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds ontstane vacature tot lid van het bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop zijn voorganger moest aftreden.

Art. 17. De stembevoegde ingelanden verleenen ontslag aan de leden van het bestuur. Zoo dit ontslag niet wordt gevraagd, kan het niet worden gegeven dan bij volstrekte meerderheid van stemmen der stembevoegde ingelanden en onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Art. 18. De leden van het bestuur mogen elkander nimmer in den eersten graad van bloed- of aanverwantschap bestaan.

De aanverwantschap houdt op door het overlijden der vrouw, die haar veroorzaakte.

Bij gelijktijdige benoeming van twee personen in den verboden graad van bloed- of aanverwantschap staande, wordt de oudste in jaren geacht te zijn benoemd.

Art. 19. Ieder stembevoegd ingeland, die vier of meer bunder land in het waterschap bezit, hetzij in vollen eigendom, beklemming of altijddurende pacht, is tot lid van het bestuur verkiesbaar.

Mede is daartoe verkiesbaar de man voor de vrouw, de voogd over minder-

jarigen en de curator over onder curatele gestelden, die genoemde hoeveelheid land bezitten.

Zoodra de stembevoegdheid ingevolge art. 11 laatste alinea, het vereischte landbezit, de voogdij of curatele ophoudt, houdt ook op het lidmaatschap van het bestuur.

Art. 20. Hij, die weigert de benoeming tot lid van het bestuur of der betrekkingen van voorzitter en van secretaris-boekhouder te aanvaarden, of ook deze tusschentijds verlaat zonder wettige reden, ter beoordeeling van het bestuur, is vervallen in eene boete van vijf gulden.

Art. 21. Van het lidmaatschap van het bestuur kan zich verschoonen:

a. die den ouderdom van vijfenzestig jaren heeft bereikt;

b. die door ligchaams- of zielsgebreken verhinderd wordt die betrekking waar te nemen;

c. die in de laatste drie jaren die functie heeft bekleed of de boete in dien tijd heeft betaald.

Art. 22. Aan den voorzitter is opgedragen de orde en het beleid in de vergaderingen van het bestuur.

Art. 23. De secretaris-boekhouder is, in eerstgemelde zijne betrekking, verpligt tot het houden van aanteekening der handelingen in de vergaderingen van het bestuur en der ingelanden, en verrigt wijders al het schrijfwerk.

Als boekhouder is hij belast met de ontvangst en inning der omslagen en van alle gelden aan het waterschap toekomende; voorts met alle betalingen, waartoe het waterschap is verpligt.

Voor het rigtig beheer der gelden is het bestuur zelfschuldig verbonden.

Het archief van het waterschap is onder bewaring van den secretaris-boekhouder.

Art. 24. De leden des bestuurs stemmen hoofdelijk.

Alle besluiten worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen.

Tot het nemen van een besluit wordt de tegenwoordigheid van minstens twee leden des bestuurs gevorderd.

Zoo de stemmen staken, wordt de behandeling van het voorstel tot eene voltallige vergadering verdaagd.

Art. 25. Aan het bestuur is in het algemeen de behartiging der belangen van het waterschap opgedragen. Het zorgt voor de handhaving van dit reglement en de dientengevolge gemaakte keuren, zoomede voor de stipte uitvoering van de besluiten der ingelanden.

Tot het aanleggen van nieuwe of het veranderen van bestaande werken van het waterschap, wordt de toestemming der ingelanden vereischt.

Het bestuur behoeft de toestemming der ingelanden en de magtiging van Gedeputeerde Staten tot het vervreemden of bezwaren van onroerend goed, aan het waterschap behoorende, tot het sluiten eener geldleening, het aangaan eener dading, het voeren van een regtsgeding of het berusten in den eisch.

Het neemt evenwel ook vóór deze toestemming en magtiging alle conservatoire maatregelen, zoo in als buiten regte, en doet al hetgeen noodig is tot het voorkomen van verjaring en verlies van regt of bezit.

Art. 26. Het bestuur houdt naauwkeurig toezigt op de eigendommen en bezittingen, mitsgaders op de geldelijke aangelegenheden van het waterschap, speciaal op den molen en op de voorwerpen in onderhoud bij het waterschap, zoomede op de bemaling.

Het zorgt voor de goede instandhouding der dijken, pendingen of dammen, ter afsluiting van den waterstaat en der wateringen voor den waterafvoer bestaande, een en ander voor zooverre ten laste van het waterschap komende.

Het bestuur mag zonder toestemming der ingelanden geene onderhandsche verhuringen of aanbestedingen houden of in daghuur laten werken boven een bedrag van *f* 100. tenzij dit bij het besluit tot vaststelling der begrooting is toegestaan.

Art. 27. Bij dit waterschap bestaat een bode tot het doen van alle kennisgevingen en aanzeggingen, bij dit reglement bedoeld, en van die, welke hem door het bestuur of diens voorzitter worden opgedragen; voorts tot het beteekenen van stukken.

Het waterschap heeft een molenaar.

De betrekking van bode en die van molenaar kunnen aan den zelfden persoon worden opgedragen.

De bode waakt tegen de overtredingen van dit reglement en van de daarop gegronde keuren of politie-verordeningen.

De bode legt, vóór de aanvaarding zijner betrekking, in handen van den Burgemeester der gemeente Bedum den eed of de belofte af, zijnen post met ijver en getrouwheid te zullen waarnemen.

De bode en de molenaar staan onder de bevelen van het bestuur.

Zij worden uit eene voordragt van drie personen, door het bestuur opgemaakt, door de stembevoegde ingelanden benoemd, en mede, zoo noodig op voordragt des bestuurs door de stembevoegde ingelanden geschorst of ontslagen.

Hunne bezoldiging, zoo mede hunne instructie worden, op voorstel van het bestuur, door de stembevoegde ingelanden bepaald en vastgesteld.

Art. 28. Het bestuur ontwerpt, zoo noodig geacht, de vereischte keuren.

De keuren worden na voorafgegane gewone kennisgeving ter inzage der ingelanden gelegd gedurende eene maand, die inmiddels en gedurende veertien dagen na dien termijn, hunne bezwaren schriftelijk aan het bestuur kunnen inzenden.

Het bestuur stelt vervolgens de keuren vast en zendt ze met de ingekomen bezwaarschriften en met zijne overwegingen ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten.

De keuren treden in werking acht dagen na de afkondiging.

De afkondiging geschiedt door aanplakking aan het huis, alwaar de vergaderingen der ingelanden worden gehouden.

Art. 29. Het bestuur maakt een staat op van de eigendommen, bezittingen en schulden van het waterschap.

Ontstane veranderingen worden daarop jaarlijks vermeld. De staat ligt telken jare bij het doen van rekening voor.

Art. 30. Het bestuur ontwerpt een reglement van orde voor zijne vergaderingen en die der ingelanden en onderwerpt het aan de goedkeuring der stembevoegde ingelanden.

Art. 31. Het bestuur geniet geene bezoldiging.

Verschotten voor schrijfbehoeften, reis- en verteringskosten worden aan het bestuur vergoed.

Het zal echter aan de ingelanden vrijstaan, daarvoor eene vaste som aan het bestuur toe te leggen.

§ 3. *Van de rekening, de begrooting en den omslag.*

Art. 32. Het dienstjaar van het waterschap begint met den 1 Mei en eindigt met den laatsten April.

Art. 33. Het bestuur doet jaarlijks in de maand Mei aan de ingelanden rekening en verantwoording over het afgeloopen dienstjaar en legt daarbij over eene begrooting der behoeften en inkomsten voor het volgende dienstjaar, met het ontwerp van den te heffen omslag.

Tot het innemen der rekening, het vaststellen van de begrooting en den omslag worden de ingelanden opgeroepen minstens acht dagen bevorens.

Buiten de begrooting mogen geene uitgaven geschieden, dan met toestemming der ingelanden.

Evenmin mag zonder deze toestemming af- en overschrijving van posten op de begrooting plaats hebben.

Art. 34. Indien de ingelanden weigeren de rekening, de begrooting of den omslag vast te stellen of indien, met betrekking tot de vaststelling de stemmen staken, geschiedt deze door Gedeputeerde Staten.

De voorzitter van het bestuur zendt tot dat einde het stuk of de stukken, met een afschrift van het besluit der vergadering, binnen drie dagen aan Gedeputeerde Staten.

Art. 35. De ingelanden zijn verpligt hun aandeel in den omslag op den vervaltijd te voldoen aan den boekhouder, die daarvoor zal kwiteren.

De omslag wordt betaald in twee termijnen op zoodanigen tijd en plaats als door het bestuur daartoe wordt aangewezen.

Hiervan geschiedt acht dagen bevorens de noodige aankondiging op de gebruikelijke wijze.

Art. 36. De ingelanden, die nalatig zijn in de betaling van het verschuldigde op het daarvoor bepaalde tijdstip, worden, op last van den boekhouder, door den bode schriftelijk tot betaling binnen den tijd van acht dagen

aangemaand, voor welke aanmaning de bode van den nalatigen ingeland geniet 15 cent.

Bij gebreke van betaling op den bij de aanmaning bepaalden dag, wordt gehandeld naar de hierop bestaande wettige voorschriften.

§ 4. *Van den onderhoudspligt en de schouwing.*

Art. 37. De ingelanden bepalen, op voorstel van het bestuur, de wijdte en diepte der pompen, daarin gelegen, mitsgaders het profil der dijken.

De wijze van onderhoud wordt, op voorstel van het bestuur, door de ingelanden geregeld.

Het onderhoud der dijken, met uitzondering van den dijk in art. 4 genoemd, blijft ten laste der ingelanden, op wier land de dijk gelegen is.

Ieder ingeland is verpligt de specie, bij het uitschoonen der wateringen op zijn land geworpen, op aanzegging van het bestuur, behoorlijk weg te ruimen.

Art. 38. De wateringen, pompen en duikers in het vorig artikel bedoeld, worden minstens een keer in het jaar en wel in de maand October uitgeschoond en in voldoenden toestand gebragt.

Ontstane gebreken aan de dijken worden zoo veel doenlijk dadelijk hersteld en mede gezorgd, dat alle laagten in de maand October zijn aangevuld.

Voor de herstelling van tusschentijds ontstane gebreken en belemmering in de wateringen, duikers of pompen, wordt telkens met den meesten spoed gezorgd.

Art. 39. De wateringen, dienende tot den waterafvoer naar de hoofdwateringen, mitsgaders de bruggen daarover en de pompen in de daarin aanwezige dammen gelegen, en zoo ook de dijken in art. 37 genoemd, waarvan het onderhoud op de perceelen ligt, waarop de dijken gelegen zijn, staan onder de schouw van het bestuur.

Deze schouwing geschiedt, na voorafgaande aanzegging door den bode van minstens acht dagen bevorens, in de maand October van ieder jaar.

Bij tusschentijds ontstane gebreken aan de vermelde voorwerpen is het bestuur bevoegd de herstelling daarvan te bevelen.

Art. 40. De onderhoudspligtigen zijn gehouden tegen elke schouwing, de wateringen ten hunnen laste, tot op den bodem en ter volle breedte uit te schoonen en te zuiveren van alle daarin voorhanden modder, ruigte, plantgewassen en verder van al hetgeen daarin niet behoort; voorts om te zorgen, dat ook onder de bruggen de wateringen op gelijke diepte en ter volle breedte worden geschoond en uit de duikers of pompen wordt weggeruimd alles, wat aan den afloop van het water hinderlijk is.

De bruggen, duikers of pompen zullen, even als de wateringen, op de bestaande of door de ingelanden bepaalde grootte moeten worden gehouden.

De dijken worden effen gemaakt en de aanvulling van laagten geschiedt met geschikte aarde en worden voorts gebragt op het bestaande of bepaalde profil.

Verwijding of verdieping der wateringen, vergrooting der bruggen, duikers en pompen, verzwaring en verhooging der dijken is onder den onderhoudslast begrepen.

De scheid- of zwetslooten worden door de wederzijdsche grondeigenaars, ieder voor de halve lengte, onderhouden, en wel ieder voor de helft, welke, met het gezigt naar de sloot gekeerd, aan zijne linkerzijde gelegen is.

Art. 41. Ieder ingeland is ten allen tijde verpligt, op aanzegging van het bestuur door den bode, zijne slooten uit te schoonen of te verdiepen, of ook voldoende pompen te leggen in dammen, waar dit voor de afwatering van achter gelegen aan anderen toebehoorende perceelen noodig wordt geoordeeld.

Zoo hieraan door den daartoe verpligte binnen den hem gestelden termijn niet is voldaan, wordt gehandeld in voege bij art. 43 van dit reglement is bepaald.

Bij mandeelig onderhoud van bruggen of pompen in dammen is ieder der schuldpligtigen voor het geheel aansprakelijk.

De pompen evenwel, welke onmiddelijk aan de achterliggende landen geplaatst zijn, zullen door de eigenaars dier achterliggende gronden geschoond en onderhouden worden.

Ook de toevoersloaten, dienende tot scheiding tusschen de landerijen van verschillende eigenaars, zijn aan de schouwing van het bestuur onderworpen.

Art. 42. Door de ingelanden mogen geene dammen tot schutting van het

water in de wateringen of slooten geplaatst, of andere belemmeringen in den vrijen afloop van het water worden aangebragt, dan met goedkeuring van het bestuur.

Art. 43. Ingeval bij de schouwingen, in dit reglement bepaald of omschreven, het een of ander niet in den vereischten staat wordt bevonden, de bevelen van het bestuur, bij art. 40 bedoeld, niet zijn uitgevoerd, of is gehandeld in strijd met het bepaalde bij art. 41 van dit reglement, wordt de onderhoudspligtige door den bode schriftelijk gewaarschuwd, om het gebrekkige alsnog binnen acht dagen in den vereischten staat te brengen, de gegevene bevelen op te volgen of het in strijd met art. 41 geplaatste op te ruimen.

De bode geniet voor deze waarschuwing van den onderhoudspligtige vijftien cent.

Na ommekomst van gezegden termijn wordt door het bestuur eene herschouwing gehouden.

Zoo ook dan nog de herstelling of opruiming niet naar eisch heeft plaats gehad, geschiedt dat ten koste van den nalatige door het bestuur.

De kosten worden uit de waterschapskas voorgeschoten en op den onderhoudspligtige verhaald overeenkomstig de wet.

Van de schouwingen wordt proces-verbaal opgemaakt.

Indien de kosten van herstel niet meer bedragen dan tien gulden, kan het werk onderhands worden aanbesteed.

Art. 44. De grond, benoodigd tot het aanleggen van nieuwe hoofdwateringen of tot verwijding van bestaande, zal aan de eigenaren worden vergoed naar een door het bestuur en de eigenaren te bepalen maatstaf.

Art. 45. De grond, benoodigd tot onderhoud, verzwaring of daarstelling van dijken, voor zooverre die ten laste van het waterschap komen, zal genomen worden uit het land, waar langs die dijk loopt of waarop hij ligt.

De schadevergoeding, die de eigenaren van den grond zullen genieten, zal door het bestuur en de eigenaren worden bepaald.

De eigenaar zal echter den grond kosteloos van elders mogen doen aanvoeren.

Ten aanzien van hen, waarmede omtrent de schadevergoeding, in dit en in het vorig artikel vermeld, geene billijke overeenkomst kan worden gesloten, wordt de wet op de onteigening toegepast.

Art. 46. De ingelanden moeten gedoogen, dat de werkzaamheden aan het hoofdkanaal en de togten, waarvan het onderhoud aan het bestuur is opgedragen, op het naastliggend land geschieden en de aarde en andere speciën er op geworpen worden.

Art. 47. Het bestuur is bevoegd om, wanneer de aard der werkzaamheden zulks zijns inziens vereischt, hand- en spandiensten van de ingelanden te vorderen.

Zij zullen daarvoor vergoeding bekomen per uur van tien cent voor elken werkman, van vijftien cent voor ieder paard en van vijf cent voor ieder daarbij gebezigd voertuig.

Op de nalatigheid in de oplevering van het gevorderde wordt eene boete bepaald van een gulden vijftig cent.

Van geen der ingelanden zal echter gelijktijdig meer kunnen worden gevorderd dan drie manschappen of twee paarden met voertuig.

§ 5. *Van de vergaderingen der ingelanden.*

Art. 48. De voorzitter van het bestuur is tevens voorzitter in de vergaderingen der ingelanden.

Hij is verpligt om eene vergadering der ingelanden te beleggen, wanneer minstens drie hunner, te zamen bezitters van twintig of meer bunders land, in het waterschap gelegen, hun verlangen daartoe schriftelijk aan hem kenbaar maken.

De oproeping tot het houden eener vergadering geschiedt op zijnen last, bij wijze van aanzegging door den bode, zooveel mogelijk acht dagen bevorens.

Art. 49. Alle besluiten over zaken worden genomen bij volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen.

Wanneer in eene vergadering niet meer dan de helft der landerijen in het waterschap gelegen, is vertegenwoordigd, wordt het nemen van een besluit uitgesteld tot eene volgende, daartoe op nieuw bij een te roepen vergadering.

In die vergadering kan door de aanwezige ingelanden tot het nemen van een besluit worden overgegaan.

Op het innemen der rekening, het vaststellen der begrooting en van den omslag en hetgeen alsdan verder moet worden verrigt en geregeld, alsmede op het kiezen van leden des besturs, is deze bepaling niet toepasselijk, maar wordt daartoe met tegenwoordig zijnde ingelanden overgegaan, onverschillig de hoeveelheid bunders, die zij vertegenwoordigen.

Indien in eene vergadering de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Art. 50. De stembevoegde ingelanden bepalen, op voorstel des besturs, de plaats, waar de vergaderingen zullen worden gehouden. Tot zoolang dit niet is geschied, heeft het bestuur daartoe de bevoegdheid.

Art. 51. De ingelanden, die niet wonen in het waterschap, zijn gehouden binnen zes maanden na het in werking treden van dit reglement, binnen hetzelve woonplaats te kiezen bij eene schriftelijke verklaring, aan den voorzitter van het bestuur in te dienen.

De nalatigen verbeuren eene boete van drie gulden.

§ 6. *Algemeene bepalingen.*

Art. 52. Het peil van den waterstand wordt door Gedeputeerde Staten bepaald. Het bestuur doet daartoe eene voordragt.

Art. 53. Alle geschillen tusschen het bestuur en diens ingelanden of tusschen dit en andere waterschappen, de belangen van het waterschap of de uitvoering of uitlegging van dit reglement betreffende, worden door Gedeputeerde Staten beslist, behoudens in ieder geval regt van beroep op den Koning binnen de termijnen en op de wijze, als bij art. 38 van het grondreglement voor de waterschappen in de provincie Groningen, goedgekeurd bij 's Konings besluit van den 6 December 1852, no. 15 (1) is bepaald.

Art. 54. Voor dit waterschap wordt vrijlating verleend van de volgende bepalingen van het grondreglement voor de waterschappen in deze provincie, als van:

1°. den eed of de belofte door het bestuur af te leggen;

2°. de goedkeuring van Gedeputeerde Staten op de begrooting van de behoeften en de inkomsten en op het ontwerp van den te heffen omslag;

3°, de mededeeling aan Gedeputeerde Staten van den staat der eigendommen, bezittingen en schulden van het waterschap;

4°. de openbaarheid der vergaderingen van het bestuur en die der ingelanden.

Voorts wordt mede vrijlating verleend van de verpligtingen op het doen van keuze van leden van het bestuur of der bedienden van het waterschap voorgeschreven, daaronder mede begrepen die bij het reglement op de uitoefening der stembevoegdheid in de waterschappen der provincie Groningen, goedgekeurd bij 'sKonings besluit van den 8 December 1854, no. 67 (2); blijvende echter art. 26 van het grondreglement in dezen van kracht en in toepassing.

Art. 55. Dit reglement brengt geene veranderingen te weeg in de regten en verpligtingen van het waterschap ten opzigte van andere waterschappen, waarvan het een deel uitmaakt.

Art. 56. Het reglement treedt in werking zes weken na de afkondiging; wordende met dat tijdstip ingetrokken alle vroegere bepalingen, op het beheer en bestuur van dit waterschap gemaakt.

Overgangsbepalingen.

Art. 1. De kosten van vereeniging van den Uilennester polder met den Moesborner polder, bestaande in het leggen van eene pomp in den Wolddijk, worden gedragen door den tegenwoordigen eigenaar van den Uilennester polder.

De uitvoering van dit werk staat onder het toezigt van het bestuur.

Het verder onderhoud dezer pomp is begrepen onder de algemeene kosten in art. 4 genoemd.

Art. 2. Het tegenwoordig bestuur blijft in functie tot den 1 Junij 1866.

Bij het doen der rekening in de maand Mei van dat jaar wordt een nieuw bestuur gekozen, om op te treden bij de aftreding van het vroegere bestuur.

De aftreding wordt alsdan tusschen hen door het lot geregeld.

Aldus vastgesteld den 9 November 1865.

---

(1) Bijvoegsel 1852, no. 370. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1854, no. 356. *Red.*

En dat dit reglement door Zijne Majesteit den Koning is goedgekeurd bij besluit van den 2 Januarij 1866, no. 47.

Gegeven te Groningen, den 12*den Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) L. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 16. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 12*den Januarij* 1866, *no.* 23*a*, *houdende de bij Koninklijk besluit goedgekeurde reglementen tot wering en tot beteugeling van besmettelijke ziekten onder rundvee en schapen.* (*Prov. blad no.* 3.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 23 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

A. DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Overwegende, dat het belang der provincie het vaststellen van maatregelen tot wering van besmettelijke ziekten onder rundvee en schapen vordert;

Gelet op art. 130 en 140 der provinciale wet;

Hebben besloten, onder 's Konings goedkeuring, vast te stellen het navolgend

Reglement *tot wering van besmettelijke ziekten onder rundvee en schapen.*

Art. 1. Indien buiten deze provincie eene besmettelijke ziekte onder rundvee of schapen heerscht, en er naar het oordeel van Gedeputeerde Staten gevaar bestaat, dat zij naar de provincie Groningen zal worden overgebragt, wordt dit door hen, de Commissie van Landbouw gehoord, bij een in het *Provinciaal blad* en in de *Provinciale Groninger Courant* te plaatsen besluit, *verklaard.*

Indien het gevaar geweken is wordt dit besluit, de Commissie van Landbouw gehoord, door hen op gelijke wijze buiten werking gesteld.

Art. 2. Is dit besluit genomen op grond van heerschende pestziekte onder het *rundvee* of onder de *schapen*, dan is na de dagteekening van het *Provinciaal blad*, waarin het geplaatst is, verboden:

a. de in- en doorvoer van buiten en door de provincie van rundvee, schapen, bokken en geiten, levend of dood, van hunne versche huiden, van koehaar, beenderen, klaauwen, horens, rundermest, onbereide schapenvellen, onbereide wol, gebruikte koedekken, hoorntouwen, hooi en stroo, behoudens de uitzonderingen hierna vermeld;

b. de vervoer van het sub *a* genoemd vee, binnen den afstand gelegen tusschen de grenzen der provincie en lijnen, die door Gedeputeerde Staten in- of om grensgemeenten worden aangewezen, anders dan met schriftelijke vergunning van den Burgemeester der gemeente, waarin de vervoer aanvangt, of met zoodanige vergunning van een der daartoe door hem aangewezen personen.

Deze lijnen worden door Gedeputeerde Staten, door plaatsing in het *Provinciaal blad* en in de *provinciaal Groninger Courant* ter algemeene kennis gebragt (1).

Art. 3. Is het in art. 1 bedoeld besluit genomen op grond van heerschende longziekte of andere besmettelijke ziekte onder het rundvee, met uitzondering der pestziekte, dan is het verbod van het voorgaande artikel alleen toepasselijk op in-, door- en vervoer van *rundvee.*

Is dat besluit genomen op grond van heerschende besmettelijke ziekte onder

---

(1) Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 2 Februarij 1866, zijn deze lijnen aangewezen en in het Provinciaal blad onder no. 11 medegedeeld. *Red.*

De vergunning bedoeld in art. 2 sub *b* is geldig voor den vervoer van het daarin vermeld vee, in en door elke gemeente van de provincie, en gedurende den tijd en langs den weg, daarin uitgedrukt.

Art. 9. De in-, door- en vervoer van vee, waarvoor vergunning wordt vereischt, is tusschen zonsondergang en zonsopgang verboden.

Art. 10. Het vee, strijdig met bovenstaande bepalingen ingevoerd of vervoerd, kan worden in beslag genomen, en ten koste en schade van den eigenaar, of, is deze onbekend, van den in- of vervoerder door de zorg van den Burgemeester in bewaring gesteld.

Hij geeft hiervan kennis aan Gedeputeerde Staten, die over de verder te nemen maatregelen beschikken.

Indien er geene termen tot onteigening bestaan, wordt het vee evenwel niet teruggegeven, vóór dat de kosten van voeding, bewaring, onderzoek en alle andere kosten zijn betaald (1).

---

(1) Bij circulaire dd. 28 Feb. no. 95, Prov. blad no. 16, hebben gedeputeerde staten onder anderen eenige inlichtingen gegeven ten opzigte der onteigening en eenige modellen, die hier volgen, vastgesteld. Zie nopens het zegelregt der benoodigde stukken en waarvan afschrift verlangd wordt bij de declaratie tot terugbekoming der kosten, de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 20 Jan., no. 151, 1e afd., no. 85 hierbeneden.

A. Besluit tot Onteigening.

De burgemeester en Wethouders van de Gemeente . . . .
Gelezen eene verklaring van den rijksveearts klasse (*a*) . . . .
. . . . te (*b*) . . . . van den (*c*) . . . . .
. . . . waaruit blijkt, dat het in het algemeen belang dringend noodzakelijk is tot het stuiten van den voortgang der besmetting, om dadelijk te onteigenen en af te maken navolgend rund (*d*) . . . .
. . . . welk rund lijdende zijn (is) aan de besmettelijke veeziekte, en welke het eigendom zijn van (*e*) . . . .
wonende te (*f*). . . . . en welk rund zich bevinden te (*g*)
. . . . binnen deze gemeente, zoomede de navolgende (*h*) . . .
. . . . in die verklaring omschreven.

Gelet op artt. 69 tot en met 72 der wet van den 28 Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125).

Hebben besloten:

1°. Boven omschreven rund onmiddelijk te onteigenen, benevens (*i*) . . . .

2°. Dit besluit onmiddelijk mede te deelen aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, af te kondigen binnen de gemeente en te plaatsen in de (*k*). . .

Gedaan te . . . den . . . . 186 .

De Burgemeester en Wethouders voornoemd:
De Secretaris:

(*a*) Naam en voornaam. (*b*) Woonplaats.
(*c*) Dagteekening van de verklaring.
(*d*) De omschrijving van de runderen, ouderdom, kleur, geslacht.
(*e*) Naam en voornaam des eigenaars.
(*f*) Woonplaats des eigenaars.
(*g*) Plaats waar de runderen zich bevinden.
(*h*) Stalgereedschappen, mest, touwen enz.
(*i*) De andere voorwerpen die onteigend worden, als stalgereedschappen, mest, touwen enz.
(*k*) Benaming van het dagblad.

B. Verklaring van den deskundige dat onteigening noodzakelijk is.

De ondergeteekende . . . . veearts wonende te . . . . . verklaart dat navolgend rund (*a*) . . . . zich bevindende (*b*) . . . . te . . . . en in eigendom toebehoorende aan (*c*) . . . . van beroep . . . . . . , wonende te . . . aangetast zijn door de besmettelijke veeziekte, en dat de navolgende mede zich aldaar bevindende en aan denzelfden eigenaar toekomende runderen als: (*d*). .

Is in dat geval de eigenaar onbekend, of neemt hij het vee niet terug binnen den termijn van 14 dagen, nadat het ontslag uit de bewaring door Gedeputeerde Staten is bevolen, dan wordt het in het openbaar, op last van den Burgemeester, verkocht, na aankondiging in de Provinciale Groninger Courant, en de opbrengst, na aftrek van alle kosten, gestort in de kas van geregtelijke consignatiën.

Art. 11. De Gedeputeerde Staten zijn bevoegd personen aan te stellen met het toezigt op het naleven van de bepalingen, in dit reglement vervat, belast.

Zij leggen in handen van den Burgemeester hunner woonplaats den eed af, dat zij hunne betrekking met naauwgezetheid zullen waarnemen.

Van die eedsaflegging wordt door den Burgemeester op de acte van aanstelling melding gemaakt.

Art. 12. De tarieven van schadeloosstelling en de belooning van veeartsen en andere personen, wegens werkzaamheden, krachtens dit reglement door hen te verrigten, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld en geregeld.

. . . . daarmede in aanraking zijn geweest, en dat de onteigening en afmaking van *alle* opgemelde runderen tot het stuiten van den voortgang der besmetting *dringend* noodzakelijk is, zoomede de onteigening van de navolgende voorwerpen als: (*e*). . . . .

. . . . den 186

De Veearts voornoemd:

(*a*) Omschrijving der runderen, ouderdom, kleur, geslacht.
(*b*) Aanwijzing der stal of weide, waarop zich het vee bevindt.
(*c*) Naam en voornaam des eigenaars.
(*d*) Omschrijving der runderen.
(*e*) Omschrijving der voorwerpen (stalgereedschappen enz)

C. Minnelijke schikking.

De Burgemeester en Wethouders van de gemeente : . . . . en de ondergeteekende (*a*) . . . . van beroep . . . . wonende te . . . . verklaren bij deze bij minnelijke schikking te zijn overeengekomen omtrent de waarde van (*b*) rund toebehoorende aan den mede ondergeteekende, en op (*c*) . . . . door het bestuur van genoemde onteigend; en dat de waarde van voormeld rund is vastgesteld op

1°. . . . .
2°. . . . .
3°. . . . .
4°. . . . .
5°. . . . .
6°. . . . .
7°. . . . .

en alzoo te zamen op eene som van . . . .

. . . . den 186

De veehouder, *De Burgemeester en Wethouders voornoemd:*

De Secretaris:

(*a*) Naam en voornaam van hem, wiens vee onteigend wordt.
(*b*) Aantal runderen.
(*c*) Dag en jaar.

D. Verklaring van begraven van onteigend vee.

Ik ondergeteekende (*a*) . . . . in de gemeente . . . . . . verklaar dat op den . . . . 186 , onder mijn toezigt, na inkerving der huid, ter behoorlijke diepte en onder bijvoeging van eene genoegzame hoeveelheid ongebluschte kalk (*b*) . . . . begraven (*c*) . . . . toebehoorende aan . . . . wonende te . . . . , welk lijdende (*b*) . . . geweest aan besmettelijke veeziekte, en uit hoofde daarvan door het Bestuur van de gemeente . . . . (*b*) . . . onteigend.

. . . . . . den . . . .

(*a*) Politie- of ander beambte.
(*b*) Is of zijn.
(*c*) Hier in te vullen de omschrijving der dieren.

keurig onderzoekt, en van zijne bevinding door tusschenkomst van den Burgemeester, schriftelijk verslag zendt aan Gedeputeerde Staten.

Art. 9. Blijkt uit dit verslag, dat binnen eene lijn van afsluiting alle gevaar geweken is, dan wordt de lijn door Gedeputeerde Staten, bij een in de Provinciale Groninger Courant te plaatsen besluit, opgeheven.

Door de zorg van den Burgemeester der gemeente worden de borden weggenomen, en het rundvee, dat vroeger met de ziekte-letter gemerkt was, op de linker bil, met de letter G (gebeterd), of O (onbesmet gebleven) gemerkt.

Art. 10. De veehouders, wier weiden en stallen binnen de in art. 3 bedoelde lijnen van afsluiting gelegen zijn, zijn verpligt, allen die met het toezigt op het naleven van de bepalingen van dit reglement belast zijn, ten allen tijde op hunne erven, weiden en in hunne stallen toe te laten.

Art. 11. De houder of oppasser van vee, waaronder de veepest of longziekte heerscht, zijne huisgenooten of bedienden, mogen zich niet begeven in stallen of weiden, aan anderen toebehoorende, waarin de ziekte zich niet heeft geopenbaard.

Art. 12. De stallen, waarop vee lijdende aan pestziekte, aan besmettelijke longziekte of pokziekte is gestald geweest, moeten ten koste van den veehouder, onder toezigt van een geëxamineerden veearts, gezuiverd worden. Deze geeft na voldoende zuivering daarvan eene verklaring af aan den Burgemeester en aan den veehouder.

Bij gebreke van de hiervoren genoemde verklaring, is het verboden runderen of schapen op zoodanigen stal aan te voeren.

Bij nalatigheid geschiedt de zuivering van wege den Burgemeester, ten koste van den veehouder, bij onvermogen ten koste van de provincie.

Art. 13. De kosten, die tengevolge dit reglement worden gemaakt, komen, voor zoover zij niet uit 's Rijks kas of door derden worden gekweten, ten laste der provincie.

Art. 14. De Gedeputeerde Staten zijn bevoegd personen aan te stellen, met het toezigt op het naleven van de bepalingen, in dit reglement vervat, belast.

Deze leggen in handen van den Burgemeester der gemeente hunner woonplaats den eed af, dat zij hunne betrekking met naauwgezetheid zullen waarnemen.

Van die eedsaflegging wordt door den Burgemeester op de acte van aanstelling melding gemaakt.

Art. 15. De tarieven van schadeloosstelling, en de belooning van veeartsen en andere personen, wegens werkzaamheden, krachtens dit reglement door hen te verrigten, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld en geregeld.

Art. 16. Buiten de ambtenaren, bij de wet of wettige verordening daartoe bevoegd, zijn de dienaren van politie, en de naar aanleiding van artikel 14 aangestelde personen bevoegd tot het opmaken van processen verbaal, ter constatering der overtreding van dit reglement.

Art. 17. Elke overtreding van dit reglement, of van bevelen krachtens dit reglement gegeven, wordt zoo daartegen bij geene wet, of algemeenen maatregel van inwendig bestuur is voorzien, gestraft met eene geldboete van tien tot vijfenzeventig gulden en gevangenisstraf van één tot zeven dagen, te zamen of afzonderlijk.

Art. 18. Artikel 11 en volgenden van het reglement ter voorkoming van het overbrengen of voortplanten der heerschende longziekte onder het rundvee in deze provincie, vastgesteld door de Staten den 9 Julij 1842, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 6 April 1848 no. 13, en het reglement op het verleenen van schadevergoeding voor rundvee, wegens besmettelijke ziekte gedood of daaraan gestorven, vastgesteld door de Staten den 16 Maart 1864, en goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 4 April 1864 no. 45, alsmede alle andere verordeningen, tengevolge eerstgenoemd reglement gemaakt, worden ingetrokken.

Aldus vastgesteld, den 23 November 1865.

En dat die reglementen door Zijne Majesteit den Koning zijn goedgekeurd bij besluit van den 5 Januarij 1866, no. 60.

Gegeven te Groningen, den 12*den Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 17. KENNISGEVING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 13*den Januarij* 1866, *nopens den vervoer van gedroogd runderbloed, in verband met de genomen maatregelen tegen de runderziekte.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

brengt ter algemeene kennis, dat art. 2 van het Koninklijk besluit van 23 October 1865 (*Staatsblad no.* 122) niet van toepassing is op gedroogd runderbloed.

's Gravenhage, den 13*den Januarij* 1866.

(*Get.*) THORBECKE.

No. 18. BESCHIKKING *van den* Minister van Justitie, *van den* 13*den Januarij* 1866, *houdende inlichting nopens de legalisatie van in te zenden uittreksels van den burgerlijken stand aan den Hoogen Raad van Adel.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

In ervaring gekomen zijnde, dat bij de afdeeling *Adel* van zijn Departement het geval zich telkens voordoet;

A. dat aan de ingezonden uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand de voorgeschreven legalisatie ontbreekt; om het even of die stukken als bewijs tot staving van ingediende verzoekschriften moeten dienen, of wel overgelegd zijn ter voldoening aan de verpligting, opgelegd bij art. 20 der Instructie van den Hoogen Raad van Adel, vastgesteld bij besluit van den Souvereinen Vorst van den 24sten Junij 1814, no. 10; en

B. dat door velen in het geheel niet aan voorzegde verpligting voldaan wordt; welligt in de veronderstelling, dat die op hen niet meer rust, sedert een voornaam gedeelte der bemoeijingen van den Hoogen Raad van Adel, eerst op het Departement van Binnenlandsche Zaken, en sedert den 1sten Januarij 1860 op zijn Departement is overgegaan;

In aanmerking genomen, dat, in eerst bedoeld geval, voor adressanten, door het ter nadere legalisatie terug erlangen hunner stukken, een ligt te voorkomen oponthoud ontstaat; terwijl het, in het tweede, wenschelijk is, dat de geslachten, wien het aangaat, nopens de op hen alsnog rustende verpligting ingelicht worden;

Brengt ter kennis van belanghebbenden:

1°. dat bovenbedoelde uittreksels, bij gezegde afdeeling niet, als volkomen in orde, worden gedeponeerd, of wel niet als zoodanig daarop wordt gerapporteerd, wanneer die niet zijn *behoorlijk gelegaliseerde volledige afschriften* van hetgeen in de registers van den burgerlijken stand geboekt is; en

2°. dat bedoeld art. 20 der Instructie alsnog verbindende is; met uitzondering alleen, dat thans Departement van Justitie gelezen moet worden, in plaats van Hoogen Raad van Adel: luidende het artikel als volgt:

„Alle de dusdanig op de registers van den Hoogen Raad van Adel gebragte geslachten zullen zijn verpligt en gehouden in het vervolg ter kennis van het collegie te brengen de geboorten, huwelijken en

afsterven in de geslachten voorgevallen, door toezending van een authentiek bewijs en eene gelegaliseerde kopij van hetzelve, om gedeponeerd te worden in het archief van het collegie."

's Gravenhage, den 13den Januarij 1866.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 19. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den* 15*den Januarij* 1866, *no.* 50, *houdende vergunning tot het heffen van tol aan drie tolboomen op den weg tusschen Hulst en Walzoorden.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.,

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 13 Januarij 1866, no. 205, 3de afdeeling;

Gelet op art. 3 van Ons besluit van den 17den Mei 1864, no. 59 (1), waarbij voor den tijd van 8 jaren, te rekenen van de voltooijing der begrinding van den weg, loopende van het Zaamslagsche veer, door den polder Willem III, langs den veerstraat, den Zuiddijk en den Havenpolder, naar den weg tusschen *Hulst* en *Walzoorden*, vergunning is verleend tot tolheffing op dien weg aan twee tolboomen, waarvan de standplaatsen door Gedeputeerde Staten van *Zeeland* zouden worden aangewezen, en naar een tarief, overeenkomende met dat bij Koninklijk besluit van 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59) voor de Rijks wegen vastgesteld, onder in achtneming der vrijdommen, bij dit besluit omschreven;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoover van Ons aangehaald besluit, vergunning te verleenen tot tolheffing op den genoemden weg aan drie tolboomen, met toevoeging van bijboomen, tot een totaal bedrag, overeenkomende met het dubbel van dat, bij Koninklijk besluit van 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59) voor de Rijkswegen vastgesteld, onder bepaling:

dat de verdeeling der tolheffing en de plaatsing der tol- en bijboomen door Gedeputeerde Staten van *Zeeland* worde geregeld, en dat de betaling aan een tol- of bijboom van de verpligting tot betaling aan den daarbij geplaatsten bij- of tolboom ontslaat.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 15*den Januarij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

---

(1) Bijvoegsel 1864, no. 127. *Red.*

No. 20. Dispositie *van de* Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde kerk, *van den* 15*den Januarij* 1866, *houdende wijzigingen van het algemeen reglement; het Synodaal reglement voor de kerkeraden; het reglement op het Godsdienstonderwijs, het reglement op de vacaturen en het reglement voor de diakenen.*

DE ALGEMEENE SYNODALE COMMISSIE DER NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK;

Gezien de onderscheidene besluiten der Algemeene Synode, van 18, 19, 20, 21 en 24 Julij 1865, tot finale arrestering der daarbij omschreven veranderingen in art. 51, 4°. van het algemeen reglement, artt. 1 en 14, 1°. van het Synodaal reglement voor de kerkeraden, art. 38 van het reglement op het godsdienstonderwijs, artt. 46 en 49 van het reglement op de vacaturen en art. 29 van het reglement voor de diaconiën (1);

kennis genomen van de stemmen, welke de Provinciale kerkbesturen, voor zooveel betreft de verandering in het algemeen reglement met inachtneming van de slotbepaling van dit reglement, de Commissie tot de zaken der Waalsche Kerken en het Kerkbestuur van Limburg, daartoe door de Synode bij aanschrijving van 29 Julij jl. no. 117 gevraagd, hebben uitgebragt;

Overwegende, dat die Besturen zich voor de goedkeuring van bedoelde veranderingen in de reglementen hebben verklaard en die veranderingen derhalve als finaal aangenomen moeten worden beschouwd;

Overwegende, dat van die veranderingen krachtens art. 1 der wet van 10 September 1853, (*Staatsblad no.* 102), kennis gegeven is, zoo veel noodig tot goedkeuring der Regering, en deze haar, volgens missive van den Heer Minister van Justitie, belast met de zaken der Hervormde Eeredienst enz., van 2 Januarij jl. no. 22*a*, voor kennisgeving heeft aangenomen;

gelet op artt. 12 en 62, alsmede op de slotbepaling van het algemeen reglement;

vaardigt meervermelde veranderingen uit, zoodanig als hare afschriften hiernevens zijn gevoegd, om in werking te treden gelijk daarbij omschreven is, waarvan openbare afkondiging zal geschieden in het wettige Orgaan der Nederlandsche Hervormde Kerk;

besluit voorts, dat de veranderingen met begeleidende tot kennisgeving zullen worden gezonden aan het Ministerie van Justitie, afdeeling voor de zaken der Hervormde en andere Eerediensten, behalve die der Roomsch-katholieke, aan de Provinciale kerkbesturen, aan de Classicale besturen, aan de Kerkeraden en Predikanten, aan den Quaestor-generaal van de Algemeene Synode, aan de Faculteiten der Godgeleerdheid van 's Rijks hoogescholen en aan de Commissie tot de zaken der Protestantsche Kerken in Nederlandsch Indie.

's Gravenhage, *den* 15*den Januarij* 1866.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*Get.*) J. WITKOP, *President*.
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris*.

(1) Zie Bijvoegsel 1852, no. 100; 1857, no. 95; 1859, no. 118; 1860, no. 121; 1865, no. 341, 342 en 343. *Red.*

No. 3*a*.

Uitbreiding *van art.* 51 *van het Algemeen Reglement in verband met de aanhangige regeling van het verleenen van emeritaat.*

Aan 4°. toe te voegen:

„alsmede het verleenen van ontslag aan predikanten uit hunne bediening, op daartoe ingediende aanvraag, of het voordragen daarvan aan de Synode in buitengewone gevallen."

Aldus gearresteerd door de algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zitting van 19 Julij jl., en na kennisgeving aan de Regering, volgens art. 1 der wet van 10 September 1863 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 15den Januarij 1866 om den 1sten Maart d. v. in werking te treden.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) J. WITKOP, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 3*b*.

Veranderingen *in het Synodaal reglement voor de kerkeraden, ter zake der bepaling omtrent de handelingen der Classicale besturen, doende wat des kerkeraads is, en van het doopen van kinderen buiten de woonplaats der ouders.*

Bij art. 1 als 4de alinea toe te voegen:

„voor de afdoening van zaken, die het beheer der diaconie betreffen of spoed vorderen, met uitzondering van hetgeen tot het beroepingswerk van een predikant behoort, kan het Classicaal bestuur, doende wat des kerkeraads is, zich in de gemeente door eene commissie van twee of drie zijner leden laten vertegenwoordigen, doch telkens met kennisgeving hiervan aan de Kerkelijke administratie dier gemeente."

In art. 14, 1°., de bepaling betreffende de doopsbediening van kinderen buiten de woonplaats der ouders: „dat ook geene kinderen enz.", dus te doen luiden:

„dat ook de kinderen van ouders, die tot de kerkgemeente van eene andere plaats behooren, niet gedoopt worden dan na ontvangen schriftelijk berigt omtrent het zedelijk gedrag der ouders, vooraf ingewonnen bij den Kerkeraad der gemeente, waarin zij wonen, en onder verpligting voor den Kerkeraad der gemeente, waarin de doop plaats vindt, om binnen acht dagen aan den Kerkeraad van de gemeente der woonplaats kennis te geven van de volbragte handeling, opdat daarvan *naauwkeurige* aanteekening geschiede in de doopboeken der beide gemeenten."

Aldus gearresteerd door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zittingen van 21 en 24 Julij 1865, en, na kennisgeving aan de Regering, volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 15den Januarij 1866 om in werking te treden den 1sten Maart d. v.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) J. WITKOP, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 3*c*.

Verandering *van art.* 38 *van het reglement op het godsdienstonderwijs, ten aanzien van het aannemen van lidmaten buiten de gemeente der woonplaats.*

Alinea 2 dus te veranderen;

„Niemand, in eene andere gemeente woonachtig, wordt tot lidmaat aangenomen en bevestigd zonder dat hij overgelegd heeft een behoorlijk attest van zedelijk gedrag, afgegeven door of van wege den Kerkeraad zijner gemeente. Van deze aanneming en bevestiging wordt binnen acht dagen na de volbragte handeling door of van wege den Kerkeraad der gemeente, waar zij geschied is, schriftelijk kennis gegeven aan den Kerkeraad der gemeente in de woonplaats, opdat de aangenomen en bevestigde lidmaat als zoodanig in het lidmatenboek dezer gemeente worde ingeschreven."

Aldus gearresteerd door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 20 Julij 1865, en, na kennisgeving aan de Rege-

ring, volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 15den Januarij 1866 om in werking te treden den 1sten Maart d. v.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) J. WITKOP, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 3*d.*

Veranderingen *in het reglement op de vacaturen ter zake der bepalingen omtrent hetgeen de Kerkelijke besturen, bij vertraging van het beroepingswerk bij de Kerkeraden, tot vervulling der vacature in eene gemeente te doen hebben.*

Art. 46. Wanneer de Kerkeraad niet diligent verklaard wordt of ondanks de maatregelen en aanmaning van het Classicaal bestuur blijft vertragen, doet dit Bestuur wat des kerkeraads is.

Art. 49. De in artt. 45 en 46 geschreven bepalingen, betreffende de vertraging in de toebereidselen tot de beroeping, zijn mede van toepassing op de beroeping zelve, met dien verstande dat, bij vrije beroeping, het Classicaal bestuur een viertal opmaakt, waaruit het Provinciaal kerkbestuur beroept, en, als derden tot medewerking bij de beroeping geregtigd zijn, het zelf de beroeping doet.

Voorts onder Formulier A, letter E, dus te lezen: In geval het Classicaal bestuur naar art. 1 van het Synodaal reglement voor de kerkeraden of naar art. 49 van het reglement op de vacaturen en het Provinciaal kerkbestuur naar laatstgemeld artikel enz." en verder in A en E nog deze zinsneden op te nemen: „Het Classicaal bestuur . . . . . . doende in de gemeente . . . . . wat des kerkeraads is, naar de artt. 46 en 49 van het reglement op de vacaturen." „Het Classicaal bestuur . . . . . handelende naar art. 49 van het reglement op de vacaturen."

Aldus gearresteerd door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 20 Julij en, na kennisgeving aan de Regering, volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie, den 15den Januarij 1866 om den 1sten Maart d. v. in werking te treden.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) J. WITKOP, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 3*e.*

Verbetering *der redactie van art.* 29 *van het reglement voor de diaconiën.*

In gemeld artikel te lezen in plaats van: „art. 12 van het algemeen reglement", „art. 25 van het algemeen reglement."

Aldus gearresteerd door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in hare zitting van 18 Julij 1865, en, na kennisgeving aan de Regering, volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102) uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie van den 15den Januarij 1866 om in werking te treden den 1sten Maart d. v.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) J. WITKOP, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 21. Circulaire *van den* Commissaris des Konings in Utrecht, *van den* 15*den Januarij* 1866, *no.* 7 *AZ., houdende mededeeling van eenige aanwijzingen van de Commissie wegens den veethyphus.*

Het zal aan de aandacht der gemeente-besturen niet zijn ontgaan, hoe de ziekte onder het rundvee, in de laatste dagen, zich in deze provincie heeft uitgebreid, en verdubbelde waakzaamheid is daardoor

noodzakelijk geworden in die gemeenten, welke nog van die plaag bevrijd bleven.

De Minister van Binnenlandsche Zaken maakt mij bekend met de deliberatiën van de Commissie wegens den veetyphus, over hetgeen haar thans meest raadzaam voorkomt, en Zijne Excellentie wenscht de aanwijzingen der Commissie door de gemeentebesturen te zien betracht.

Aansporing daartoe van mijne zijde mag overbodig worden geacht, en ik bepaal mij alzoo tot de mededeeling, dat die aanwijzingen bestaan in de volgende:

1°. Dat men de besmette streek binnen de lijn van afsluiting late doorziekten. De aangetaste hoeven, hetzij afzonderlijk, hetzij eenige te zamen, worden afgesloten en bewaakt door hulp-marechaussée of militairen. Eene geneeskundige en desinfecterende behandeling van zieke of verdachte dieren worden in die streek beproefd.

2°. Buiten de lijn van afsluiting of waar dit aangewezen is, op plaatsen, tegen die lijn gelegen, wanneer die niet te digt langs eene besmette streek loopt, worde onteigening en afmaking van ziek en verdacht vee binnen den kortst mogelijken tijd volbragt.

3°. De gemeente-besturen behooren bepalingen vast te stellen, waarbij onmiddellijke begraving van aan de ziekte gestorven vee, dat gedood is, wordt bevolen.

4°. Van ieder advies tot onteigening of doorzieking door beëedigde deskundigen worde door de gemeente-besturen onmiddellijk berigt gegeven aan de Commissie wegens den veetyphus, aan één der leden van welke de beslissing behoort te verblijven (1).

Ik verzoek de gemeente-besturen, bij het afzenden van het sub 4 bedoelde berigt, mij daarvan dadelijk mededeeling te doen.

Utrecht, den 15*den Januarij* 1866.

De Commissaris des Konings in de provincie Utrecht,
(*Get.*) VAN DOORN.

No. 22. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 15*den Januarij* 1866, *no.* 34, *houdende de bij Koninklijke besluiten goedgekeurde wijzigingen in de reglementen voor den veenpolder van Ter Idsard en Oldeholtwolde, de contributie zeedijken van Westdongeradeel en voor Wymbritseradeels c. a. contributie zeedijken.* (*Prov. blad no.* 14, 15, 16 *en* 17.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten der provincie, in hunne vergadering van den 16 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

---

(1) Bij missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Januarij jl., no. 281, 9de afdeeling, wordt te kennen gegeven, dat het noodig is de Commissie voor den veetyphus te hooren over het raadzame van afmaking of doorzieking, ten einde daarin eenheid van handelen te verzekeren: dat ook leden der Commissie zijn de hier en daar gestationeerde veeartsen, en dat de naastbijzijnde, per telegraaf ontboden wordende, zonder oponthoud zijn advies kan uitbrengen, en alzoo weinig tijd zou verloren gaan, wanneer hij aanstonds na het uitbreken der ziekte wordt geroepen; voorts dat het advies beslissend is, in geval van verschil tusschen hem en den geraadpleegden deskundige, behoudens de bevoegdheid van het gemeente-bestuur, om zijn advies niet te volgen, en dat tegen de declaratie van onteigeningskosten bezwaar zoude worden gemaakt, zoo het onteigende rundvee door eenen niet geëxamineerden deskundige ware getaxeerd. *Red.*

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat tot wijziging en aanvulling van het bij hun besluit van den 22 November 1855, no. 9, vastgesteld reglement voor de bedijking, verveening, droogmaking en het beheer van den veenpolder onder *Ter Idzardi* en *Oldeholtwolde*, in de gemeente *Weststellingwerf*, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 22 December 1855, no. 65 (1);

Gelet op de artt. 131, 192 en 193 der grondwet, in verband met artt. 137 en 138 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

I. De 1ste alinea van art. 9 van gemeld reglement te wijzigen en te lezen als volgt:

Het slikgeld, door de verveeners te voldoen van elke jaarlijks te verveenen 100 vierkante el klijn of slik, wordt bepaald op één gulden twintig cents.

II. Het reglement verder aan te vullen met de navolgende bepalingen, als:

a. achter art. 62, bij wege van een nieuw art. 62*a*;

Vóór den aanvang der verveening of vergraving is hij, die het bij de eerste zinsnede van art. 62 genoemd bewijs heeft verkregen, gehouden, bij iedere afzonderlijke of afgescheiden hoeveelheid slik of veen, hetzij groot, hetzij klein, hoezeer ook met andere in hetzelfde bewijs begrepen, te stellen een paaltje of plankje van ten minste acht palm boven en zes palm beneden of in den grond, en te zorgen, dat het behoorlijk worde vastgezet ter plaatse, waar de spreiding van het veen een aanvang neemt.

Op dat gedeelte van het paaltje of plankje, hetwelk boven den grond sigtbaar is, moet door of van wege hem, die het bovenbedoeld bewijs heeft bekomen, duidelijk gesneden of met olieverf gesteld zijn de letter of letters van dat bewijs.

Onder die letter of letters, of op de tegenzijde van het paaltje of plankje, moet op eene zigtbare plaats eene glad geschaafde vlakte worden gevonden, acht duim breed en dertien duim hoog, ten einde de ambtenaar met de meting belast, daarop zijne merken en de lengte en breedte van het perceel kunne stellen, door middel van volgnummers bij iedere letter, beginnende met no. 1 bij het eerst opgemeten perceel. Die merken en de aanduiding der lengte en breedte moeten zijn van olieverf, hetzij roode, zwarte of witte, telken jare te verwisselen.

De paaltjes of plankjes mogen niet worden weggenomen in het jaar der verveening of vergraving.

Bij het ontdekken van verzuim in het naleven van een of meer der voorschreven bepalingen, geeft de met het toezigt belaste ambtenaar daarvan dadelijk schriftelijk kennis aan den belanghebbende, die verpligt is, het ontbrekende binnen tweemaal vierentwintig uren, na het ontvangen dier kennisgeving, te herstellen.

Blijft hij in gebreke hieraan te voldoen, dan wordt daarin van wege het polderbestuur ten zijnen koste voorzien, en wordt hij gestraft met eene geldboete van tien tot vijfentwintig gulden en eene gevangenisstraf van een tot zeven dagen, hetzij te zamen, hetzij ieder afzonderlijk.

b. bij wege van een nieuw art. 62*b*:

Het baggerveen moet zooveel mogelijk in eene vierkante of langwerpig vierkante vlakke figuur worden gespreid.

Voor zoover er eenig land aan de binnenzijde van den met veen bestreken of bespreiden grond mogt ledig blijven, moet er een regte greppel worden gegraven, waarbij het veen wordt uitgelegd.

c. achter art. 65 te voegen navolgende twee nieuwe alinea's:

De aanvrage ter opmeting moet voor ieder perceel afzonderlijk geschieden.

Ten aanzien van zeer groote perceelen, van welke de opmeting of opneming voor een gedeelte mogt noodig zijn, vóór dat zij geheel zijn afgewerkt, wordt tot dat einde eene gedeeltelijke aanvrage toegelaten, mits het perceel, waarvoor de aanvrage geschiedt, door een greppel, ter breedte van ten minste drie palm in den bovengrond en ter diepte van vierentwintig duim, worde afgescheiden van het overige veen, en ieder zoodanig afgescheiden gedeelte

(1) Zie Bijvoegsel 1855, no. 293. *Red.*

als een afzonderlijk perceel beschouwd en behandeld en van een bijzonder paaltje, op den bij art. 62*a* voorgeschreven voet, voorzien worde.

Hij, die de perceelen na de opneming of opmeting vergroot, wordt gestraft met eene geldboete van vijfentwintig tot vijfenzeventig gulden en eene gevangenis van een tot zeven dagen, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk.

d. achter art. 65, bij wege van een nieuw art. 65*a*;

Vóór den 15 Augustus van elk jaar moeten de verveeners aan de in het vorig art. voorgeschreven bepalingen hebben voldaan.

Is dit niet geschied, dan verrigt de meter de opmeting ambtshalve.

Aldus besloten door de Staten van Friesland.

Leeuwarden, den 16*den November* 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 6den Januarij 1866, no. 54.

Prov. blad no. 15.

DE STATEN VAN DE PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het noodzakelijk is, het reglement op het onderhoud en beheer der contributie zeedijken van *Westdongeradeel*, vastgesteld den 4 Augustus 1853, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 22 Augustus 1853, no. 32 (1), in overeenstemming te brengen met de verordening tot vervanging der floreenen door het kadastraal inkomen, als maatstaf van onderhoudpligtigheid en stembevoegdheid bij de waterschappen in *Friesland*, vastgesteld den 12 November 1863, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1864, no. 62 (2);

Gezien de voordragt, daartoe, op grond van art. 192, laatste alinea, der grondwet, door de vereenigde vergadering van dijksbestuur en volmagten der contributie zeedijken van *Westdongeradeel* gedaan, dd. 26 Januarij 1865;

Gelet op art. 192 der grondwet en art. 138 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

Vast te stellen de volgende wijzigingen in het aangehaalde reglement op het onderhoud en beheer der contributie zeedijken van *Westdongeradeel:*

a. Artt. 3, 4 en 5 vervallen en worden vervangen door een nieuw artikel, luidende:

„De onderhoudpligtigheid van de tot dit waterschap behoorende werken rust op al de binnendijks gelegen gebouwde en ongebouwde eigendommen, van ouds tot *Westdongeradeel* behoorende, in evenredigheid van het kadastraal inkomen, waarvoor die eigendommen in de kadastrale registers bekend staan.

De daarvan, volgens de verordening van 12 November 1863 (*Provinciaal blad no.* 13 *van* 1864), opgemaakte en bij te houden legger is de grondslag der regten en verpligtingen van de ingelanden."

b. Aan art. 8 een 2e lid toe te voegen, van dezen inhoud:

„De voordragt bestaat uit ten minste drie personen voor elke te vervullen plaats."

c. In art. 10, het woord „*twaalf*" te veranderen in „*dertien*."

d. De artt. 12 tot en met 18 te doen wegvallen.

e. In art. 19 een nieuwe zinsnede vooraf te stellen, luidende:

„De verkiezing der volmagten heeft plaats op de wijze, als bij de verordening van 12 November 1863 (*Provinciaal blad no.* 13 *van* 1864) is omschreven, of bij eene volgende verordening nader mogt worden vastgesteld."

f. De woorden in art. 20: „*een derde van het getal volmagten is*," te veranderen in: „*drie of meer volmagten* zijn."

g. De artt. 21 tot en met 46 te doen vervallen.

h. Art. 47 te doen vervangen door een nieuw artikel, luidende:

„Tot volmagten zijn alleen benoembaar stemgeregtigde ingelanden van dit waterschap, in het volle genot der burgerschapsregten en den ouderdom van 23 jaren hebbende bereikt.

Een dezer vereischten verliezende, houden zij van regtswege op volmagten te zijn.

Hij, die in strijd handelt met de bepaling van art. 189, zich schuldig maakt aan verregaande nalatigheid, pligtverzuim, of zich zonder geldige redenen van verschooning aan het bijwonen van vijf achtereenvolgende zittingen ont-

---

(1) Bijvoegsel 1853, no. 220 en 1864, no. 15. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1864, no. 15. *Red.*

trekt, wordt door volmagten, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, van zijne betrekking vervallen verklaard.

De geldigheid dier redenen wordt door volmagten beoordeeld. De belanghebbende kan van hun besluit, dat hem door het dijksbestuur wordt medegedeeld, binnen acht dagen daarna, bij Gedeputeerde Staten in hooger beroep komen, die daarop, zoo spoedig mogelijk, beslissen.

De van zijne betrekking vervallen verklaarde volmagt is gedurende twee jaren, te rekenen van den dag der einduitspraak, niet weder als volmagt verkiesbaar."

i. Art. 48, 1e lid, aldus aan te vullen:

„Zij kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen."

j. Het tweede lid van art. 55 te doen vervangen door: „In geval de stemmen staken, wordt het voorstel geacht niet te zijn aangenomen."

k. De woorden: „*over de floreen en landerijen*," in art. 61, te doen vervallen.

l. Art. 62 te laten wegvallen.

m. De laatste alinea van art. 69 aldus te veranderen.

„Indien een lid van het dijksbestuur een der vereischten, in dit artikel en in art. 47 vermeld, verliest, houdt hij van regtswege op lid van het dijksbestuur te zijn.

Handelt hij in strijd met de bepaling van art. 189, of maakt hij zich schuldig aan verregaande nalatigheid of pligtverzuim, dan kunnen de volmagten zijn ontslag voordragen. De ontslagene is gedurende twee jaren, te rekenen van den dag van het ontslag, niet weder als lid van het dijksbestuur verkiesbaar."

n. De tweede alinea van art. 72 aldus te lezen:

„Om de twee jaren treedt één, met den 1 Mei, af."

Het artikel verder aan te vullen met de volgende zinsneden:

„Zij kunnen te allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen den Koning aangeboden. Totdat hunne plaats is vervuld, blijven zij hunne betrekking bekleeden."

o. Aan art. 83 navolgende alinea toe te voegen:

„In geval van voordragt tot buitengewone herstellingen of nieuwe werken, wordt deze, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten, aan de beslissing van het Departement van Binnenlandsche Zaken onderworpen."

p. Art. 85 aldus te lezen:

„Zij verrigten de handelingen, waartoe zij bij de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125) zijn bevoegd verklaard, en zorgen, dat, indien zoodanige handelingen hebben plaats gehad, het daarvoor verschuldigde worde betaald of geconsigneerd."

q. De woorden: „*en dragen zorg dat er geene floreenen verlegd of verduisterd worden*," in art. 91, te roijeren.

r. Art. 92 aan te vullen met:

„Alle regtsgedingen, waarin de contributie eischende of verwerende optreedt, worden gevoerd op naam van den dijkgraaf."

s. Art. 130 te doen vervallen.

t. De woorden in art. 131: „*en de lijst van stemgeregtigden*," te roijeren.

u. Bij art. 154 het volgende op te nemen:

„Stemgeregtigde ingelanden kunnen hunne bezwaarschriften, binnen acht dagen daarna, bij de vereenigde vergadering van dijksbestuur en volmagten indienen, die daarop beslissen.

Van die beslissing staat hooger beroep op Gedeputeerde Staten open.

Het bezwaarschrift in hooger beroep wordt binnen acht dagen, nadat de beslissing der vereenigde vergadering van dijksbestuur en volmagten was medegedeeld, ingediend."

v. In litt. *e* van art. 156 de woorden:

„*van de floreen en bunderlallen*," te doen vervallen.

w. Bij litt. *e* van art. 157 te voegen de woorden:

„*daaronder begrepen schadeloosstelling voor de leden van het stembureau.*"

In letter *k* het woord *voor* te doen vervangen door *van*.

Litt. *l*, *onvoorziene uitgaven*, te brengen onder litt. *m* en litt. *m*, *andere uitgaven* enz., onder litt. *l*.

x. De tweede alinea van art. 158 aldus te veranderen:

„De gevallen van artt. 84, 85, 100 en 112 zijn hiervan uitgezonderd. In ieder zoodanig geval geschiedt binnen eene maand kennisgeving aan Gedeputeerde Staten."

y. In art. 159 de woorden: „behoudens tot aan het slot te roijeren. Een nieuw lid daarvoor in de plaats te stellen van dezen inhoud:

„De twee laatste alinea's van art. 158 zijn hierop van toepassing."

z. De woorden: „*dat aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen is*," in art. 162, te laten wegvallen.

a.a. Evenzoo de woorden in art. 163: „*over de floreen en bundertallen.*"

b.b. Art. 165, een laatste lid toe te voegen:

„De drie laatste leden van art. 154 zijn hierop van toepassing."

c.c. Achter art. 175 eene tweede alinea aan te brengen, luidende:

„De kosten van vervolging worden geregeld overeenkomstig de tarieven, voorgeschreven in de wetten van 22 Mei 1845 (*Staatsblad no.* 22) en 1 Junij 1850 (*Staatsblad no.* 26)."

d.d. Artt. 176 tot en met 183 te doen vervallen.

e.e. Art. 285 te veranderen, als volgt:

„De keur of politie-verordening wordt ter inzage der stemgeregtigde ingelanden nedergelegd en is, in afschrift, tegen betaling der kosten, voor hen verkrijgbaar.

Hiervan geschiedt openbare kennisgeving, door aanplakking in de dorpen van *Westdongeradeel.*"

f.f. Den aanhef van art. 186 aldus te lezen:

„Het dijksbestuur kondigt de keur of politie-verordening af, door aanplakking in de dorpen van *Westdongeradeel*, bij navolgend formulier:"

Achter het woord: *volgende*, in het 2e lid van het formulier, te stellen: „keur (politie-verordening)."

g.g. Een nieuw hoofdstuk XI*a* aan te brengen, van dezen inhoud:

Van de besluiten van volmagten en van het dijksbestuur, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten te onderwerpen.

Art. 188*a*. Aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten worden onderworpen de besluiten van volmagten en van het dijksbestuur, betreffende:

a. het verrigten van werken;

b. de begrooting;

c. de rekening;

d. het vaststellen van den legger;

e. beslissingen op bezwaarschriften;

f. onderhandsche verhuringen en verpachtingen;

g. het koopen, verkoopen, verpanden of bezwaren en ruilen van eigendommen;

h. kwijtscheldingen;

i. het treffen van dadingen;

j. het voeren van regtsgedingen;

k. het berusten in eene tegen de contributie ingestelde regtsvordering;

l. het beleggen van gelden;

m. het aangaan van geldleeningen;

n. het vaststellen van keuren of politie-verordeningen."

h. h. Aan het slot van art. 189 te voegen:

„of als advocaat of procureur optreden in een regtsgeding, waarin de belangen van het waterschap zijn betrokken."

i. i. Na art. 192 te laten volgen.

Art. 192*a*. Alle geschillen omtrent de toepassing van dit reglement, tusschen het dijksbestuur en de volmagten, zoomede alle geschillen van het dijksbestuur met andere waterschappen, worden beslist door Gedeputeerde Staten, na, des noodig geoordeeld, de belanghebbenden te hebben gehoord.

Art. 192*b*. De beslissingen van Gedeputeerde staten, in dit reglement vermeld, zijn onderworpen aan beroep op den Koning.

De partij, die zich door zoodanige beslissing bezwaard acht, kan dat beroep slechts instellen binnen eene maand nadat de beslissing ter harer kennis is gebragt."

Aldus vastgesteld door de Staten van Friesland,

Leeuwarden, den 16*den November* 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 6 Januarij 1866, no. 58.

Prov. blad no. 16.

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat tot wijziging en aanvulling van het reglement op het onderhoud en bestuur van den polder van *Oost- en Westdongeradeel*, vastgesteld bij staatsbesluiten van 27 Julij 1859 en 13 November 1862 en goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 9 September 1859, no. 54, en 4 Januarij 1863, no. 8 (1);

Gelet op artt. 131 en 192 der grondwet, zoomede op artt. 137 en 138 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

Vast te stellen de navolgende wijzigingen van gemeld reglement:

Artikel 2, sub 11°, letter *a*, te roijeren en daarvoor te lezen:

„*a*. Eene pomp in den polderdijk, bij *Damzijl* onder *Bornwird*;

Hetzelfde artikel aan te vullen met het volgende:

„*p*. eene pomp in den omweg naar *Brantgum*, nevens de perceelen gemeente *Ternaard*, sectie D. nos. 148 en 149, ten noordwesten, en no. 151, ten zuidwesten."

„12°. de waterkeeringen in *Oostdongeradeel*, langs *de Oude Paesens*, bestaande in de dijken, met de daarop geplaatste stekken en dammen, van *de Nessumertil* langs *de Oude Paesens* in die gemeente tot aan *de Nijhuisterpijp*, van daar langs *de Niawiersterv aart* tot aan het dorp *Niawier* aan weerszijden, van den mond der *Niawierstervaart* tot die van *Wetzens*, met de afdammingen langs die vaart, en eindelijk van den mond der *Wetzumervaart* langs genoemde *Paesens* tot aan het vallaat bij *de Anjumerpijp* onder *Aalzum*.

Achter de 4de zinsnede van art. 7 te laten volgen, met behoud van de daaropvolgende alinea's:

„De landen, aan de oostzijde van *de Paesens* gelegen, welke niet met het waterpeil van *Westdongeradeel* gelijk staan, contribueren tot het jaarlijksch onderhoud van de waterkeeringen, genoemd onder 2, sub 12°. Die landen in *Oostdongeradeel*, welke door afdammingen het waterpeil dier gemeente vervolgens bekomen, moeten mede tot de kosten van onderhoud der waterkeerende werken bijdragen."

De 2de alinea van art. 69 te roijeren en daarvoor te lezen:

„De ontvangsten en uitgaven wegens de *Ezumazijl* en waterkeerende werken langs de *Paesens* worden door hem afzonderlijk geboekt."

Aan het slot van art. 76 toe te voegen de volgende alinea:

„De begrooting en rekening van inkomsten en uitgaven, betreffende het beheer en onderhoud der waterkeeringen langs *de Paesens*, worden jaarlijks afzonderlijk ter goedkeuring aangeboden."

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie Friesland.

Leeuwarden, *den* 16*den November* 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 6den Januarij 1866, no. 56.

Prov. blad no. 17.

DE STATEN VAN DE PROVINDIE FRIESLAND,

Overwegende, dat op 3/11 Mei 1865 tusschen de besturen en volmagten der waterschappen *Wijmbritseradeels c. a. zeedijken* en *Hemelumer Oldephaert c. a. zeedijken* is gesloten eene overeenkomst, waarbij eene scheiding en verdeeling in de gemeene werken dier contributiën heeft plaats gehad;

Overwegende, dat dit voeren moet tot eene wijziging van de omschrijving der werken, voorkomende in het reglement van *Wijmbritseradeels c. a. zeedijken*, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 21 December 1860, no. 73 (2);

Overwegende, dat het wenschelijk is, tevens dat reglement in overeenstemming te brengen met dat, waarbij de floreen als maatstaf van onderhoudpligtigheid en stembevoegdheid door het kadastraal inkomen is vervangen (*Prov. blad no.* 13 *van* 1864) (3);

---

(1) Bijvoegsel 1859, no. 255 en 1863, no. 108. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1861, no. 4. *Red.*

(3) Bijvoegsel 1864, no. 15. *Red.*

Gezien de voordragt van volmagten van 19 Julij 1865;
Gelet op art. 192 der grondwet en art 138 der provinciale wet;
Hebben besloten en besluiten:
Vast te stellen de navolgende wijzigingen in het reglement voor *Wijmbritseradeels c. a. zeedijken:*
Art. 1 te lezen als volgt:
Onder den naam van zeedijken, behoorende tot het bestuur van dit waterschap, zijn begrepen:
1°. de zeeweringen met hare aanhoorigheden. beginnende bezuiden *Stavoren*, nabij *het Roode Klif*, grenzende aan het naast aan *het Roode Klif* gelegen gedeelte zeeweringen, behoorende onder het zeedijksbestuur der contributie *Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken*, strekkende van daar in eene noordelijke rigting over de lengte van 375 el;
2°. de zeeweringen. *Schraamsheim* genaamd, met hare aanhoorigheden, ten noorden van *Stavoren* en ten zuiden van *Molkwerumerzeil*, gelegen aan weêrszijden tusschen de zeeweringen der contributie *Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken*, lang 144 el;
3°. de zeeweringen, met hare aanhoorigheden, *de Waterdijken* genaamd, mede gelegen tusschen *Stavoren* en *Molkwerumerzeil*, grenzende aan weêrszijden aan de zeeweringen der contributie *Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken*, lang 1,253 el;
4°. de zeeweringen, met hare aanhoorigheden, van het hek op den zeedijk ten oosten van *Molkmerumerzijl* tot aan het hek op den zeedijk ten zuiden van *Hindeloopen*, ter plaatse alwaar de zoogenaamde *floreendijk* der contributie *Hemelumer Oldephaert en aanhoorende zeedijken* begint, lang 4,773 el;
5°. de zeeweringen, met hare aanhoorigheden, achter *Hindeloopen* voorbij de zoogenaamde *Horne* (met uitzondering van den zeedijk, die aan de stad *Hindeloopen* behoort), strekkende van den daar aanwezigen blaauwen steen tot gelijken steen, ter lengte van 485 el;
6°. de zeewering, de *Oosterdijk* genaamd, met hare aanhoorigheden, van den steenen paal, ten oosten der zoogenaamde oosterhek op den zeedijk, onmiddellijk bij de stad *Hindeloopen*, tot aan het hek op den zeedijk bij de *Stinkhorne*, ter plaatse alwaar de zeewering onder het bestuur der contributie *Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken* in *het Workumer Nieuwland* zich aan den *Oosterdijk* sluit, lang 1,163 el;
7°. de zeewering, *Kwestiewerk* genaamd in *het Workumer Nieuwland*, met hare aanhoorigheden, met uitzondering evenwel van den zeedijk, over de lengte van 47 el.
Volgens accoord van 6 April 1576 tusschen *Stavoren* en de contributiën *Hemelumer Oldephaert en aanhoorige zeedijken* en *Wijmbritseradeel* cum annexis, behoort de sluis te *Stavoren* aan elk voor een derde, en worden de kosten en lasten naar dien maatstaf verdeeld en gedragen."
Art. 2 te lezen als volgt:
„De kosten, zoo gewone als buitengewone, jaarlijks gevorderd tot onderhoud der bestaande of tot het daarstellen van nieuwe werken, zoowel als tot het brengen van verbeteringen aan de bij dit waterschap aanwezige zeeweringen, worden omgeslagen:
voor de paal-, wier-, krib-, kist-, steen- en aardwerken over het kadastraal inkomen van de gebouwde en ongebouwde eigendommen der dorpen *Wijmbritseradeel* (met uitzondering van *Nijhuizum*) en van de steden *Sneek* en *IJlst*, met dien verstande, dat het kadastraal inkomen binnendijks betaalt (zie groot arbitrament van 7 April 1533);
voor de jaarwedden en de bij dit reglement toegestane uitgaven voor verteringen en alle andere kosten van beheer en administratie worden de jaarlijksche huren van den zeedijk, de aanwassen en bijbehoorende gronden en de opbrengst van het regt van visscherij gebruikt.
Het te kort komende wordt gedekt door eenen omslag gelijk over het kadastraal inkomen, zoo binnen-, als buitendijks, genaamd kleine- of communerekendag."
Art. 3. Den aanhef te lezen als volgt:
„De vaste bijdrage, bedoeld bij art. 2 der verordening, Provinciaal blad no. 13 van 1864, wordt geheven naar het volgende getal floreenen?" enz.
Art. 4. Den aanhef te lezen, als volgt:

„Voor de vaste bijdrage, bedoeld bij art. 2 der verordening, Provinciaal blad no. 13 van 1864, moet worden bijgedragen in elke *f* 100.— van het bedrag van den omslag voor de aardwerken door:" enz.

Art. 8. Voor „*floreenpligtigen*" te lezen „*stembevoegden*."

Art. 9 te lezen, als volgt:

„De verkiezing der volmagten heeft plaats naar de voorschriften, vervat in de provinciale verordening tot vervanging der floreenen door het kadastraal inkomen, als maatstaf van onderhoudpligtigheid en stembevoegdheid bij de waterschappen in *Friesland*, vastgesteld den 12 November 1863, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1864, no. 62 (*Provinciaal blad no.* 13 *van* 1864)" (1).

Artt. 12—15 weg te laten.

Art. 16 te lezen, als volgt:

„Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, geschiedt binnen 14 dagen oproeping tot eene nieuwe verkiezing.

Hetzelfde heeft plaats in het geval, bij de 3de alinea van art. 43 der provinciale verordening van den 12 November 1863 bedoeld.

In het geval echter der laatste zinsnede van dit artikel, wordt de nieuwe verkiezing uitgesteld totdat door Gedeputeerde Staten eene eindbeslissing is genomen."

Art. 17. De eerste alinea te lezen, als volgt:

„De volmagten moeten:

a. aangeslagen zijn naar een belastbaar inkomen van minstens *f* 25.—, volgens kolom 7 van den legger, en inwoner zijn van dit waterschap."

Overigens gelijk te laten.

Art. 19. Te roijeren de woorden: „*te Sneek*."

Art. 57. In de 1ste alinea vóór 23 te plaatsen: „*minstens*."

Art. 66. Alinea 2 te lezen, als volgt:

„Hij brengt de ontvangsten en uitgaven voor paal-, steen- en aardwerk en den kleinen- of communenrekendag, beide afzonderlijk, in rekening en maakt daarvan mede afzonderlijke rekening op."

Art. 77. Alinea 1. Voor „*floreenpligtigen*" te lezen: „*belastingschuldigen*."

„ 2. Als boven.

Art. 78 te lezen als volgt:

„De omslag over het kadastraal inkomen van de gebouwde en ongebouwde eigendommen van paal-, wier-, krib-, kist-, steen- en aardwerken en den kleinen- of communenrekendag, bij art. 2 bepaald, geschiedt naar den legger van onderhoudpligtigen, bedoeld bij art. 8 der provinciale verordening tot vervanging der floreenen door het kadastraal inkomen, als maatstaf van onderhoudpligtigheid en stembevoegdheid bij de waterschappen in *Friesland*, vastgesteld den 12 November 1863, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1864, no. 62 (*Provinciaal blad no.* 13)."

Voorts te laten volgen de nieuwe artikels:

„Art. 78*a*. Het dijksbestuur maakt daarvan een kohier op, hetwelk gedurende ééne maand ter inzage van de belanghebbenden moet liggen, nadat daarvan vooraf openbare kennisgeving, bij advertentie in een der dagbladen van de provincie, is gedaan, en, na afloop van dien tijd, aan Gedeputeerde Staten ter vaststelling wordt gezonden."

„Art. 78*b*. Hij, die bezwaren tegen den inhoud van het kohier mogt hebben, kan die, gedurende den tijd der ter visie ligging, bij eene met redenen omkleede memorie, ter kennis van het dijksbestuur brengen, dat daarover, behoudens hooger beroep op Gedeputeerde Staten, beslist, het kohier vaststelt en invorderbaar verklaart."

Art. 79 te lezen, als volgt:

„In den loop der maand Augustus worden de omslagen voor de gewone jaarlijksche behoeften in één termijn door den ontvanger van de belastingschuldigen ingevorderd, waartoe hij dagelijks, uitgezonderd des dingsdags, wanneer hij niet te *Sneek* woonachtig is, in die maand, in een door hem aan te wijzen locaal, ter zijner woonplaats zitting houdt.

Wanneer de ontvanger niet te *Sneek* woonachtig is, vaceert hij iederen dingsdag van de gezegde maand aldaar, in een locaal, door hem aan te wijzen."

Art. 82 weg te laten.

Art. 82 aan te vullen, als volgt:

---

(1) Bijvoegsel 1864, no. 15. *Red.*

„De kosten van vervolging worden geregeld overeenkomstig de tarieven, voorgeschreven bij de wetten van 22 Mei 1845 (*Staatsblad no.* 22) en 1 Junij 1850 (*Staatsblad no.* 26)."

Art. 88 te lezen, als volgt:

„De leden van het dijksbestuur, gecommitteerden, secretaris en ontvanger genieten als jaarwedde: enz.

Art. 89. In plaats van „*vijfhonderd gulden*", te lezen „*zeshonderd vijftig gulden*."

Aldus vastgesteld door de Staten van *Friesland*.

Leeuwarden, *den* 16 *November* 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 6 Januarij 1866, no. 57.

Gegeven, *te Leeuwarden den* 15 *Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.

(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

No. 23. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den* 16*den Januarij* 1866, *no.* 4, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van het Reglement voor het Hoogheemraadschap van Schieland.* (*Prov. blad no.* 11.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND,

doen te weten:

1°. dat door de Staten dier provincie, in hunne Vergadering van den 9den November 1865, zijn vastgesteld de hierbij gevoegde wijzigingen in het Reglement voor het Hoogheemraadschap van *Schieland*.

2°. Dat voormelde wijzigingen bij Koninklijk besluit van den 8sten Januarij 1866, no. 49, zijn goedgekeurd.

Gegeven te 's Gravenhage, den 16*den Januarij* 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter*.

(*Get.*) JUST DE LA PAISIÉRES, *Griffier*.

Behoort bij Prov. blad van 1866, no. 11.

DE STATEN DER PROVINCIE ZUID-HOLLAND,

Gelet op art. 138 der Provinciale Wet;

Hebben besloten vast te stellen de volgende:

Wijzigingen *van het Reglement voor het Hoogheemraadschap van Schieland; vastgesteld door de Staten der Provincie Zuid-Holland, den* 27*sten November* 1851, *goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den* 17*den December* 1851, *no.* 21, *gewijzigd bij de besluiten der Staten van den* 8*sten Julij* 1852, *den* 10*den Julij* 1856 *en den* 7*den November* 1862, *welke wijzigingen zijn goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den* 28*sten Julij* 1852, *no.* 48, *den* 2*den Augustus* 1856, *no.* 63 *en den* 23*sten December* 1862, *no.* 83 (1).

Art. 25. 1*ste District.* Tusschen „Hoofdplaats Overschie" en „Oud-Mathenesse" in te lasschen: *het binnendijks gelegen gedeelte der Gemeente Schiedam.*

In plaats van: „Bergpolder en Blommersdijk",

te lezen: *de Bergpolder.*

Blommersdijk. Achter het woord „Kralingen" te laten volgen, *het binnendijks gelegen gedeelte der Gemeente Rotterdam.*

2*de District.* Het woord „Hoefpolder" vervalt.

3*de District.* In plaats van: „Ommoorden"

„Bospolder" te lezen: *Ommoorden en Bospolder.*

---

(1) Bijvoegsel 1851, no. 373; 1852, no. 247; 1856, no. 181 en 1863, no. 8. *Red.*

In plaats van: „de Polders Esse en Gaesdorp",
„Blaardorp", te lezen: *de Polders Esse, Gansdorp en Blaardorp.*
Achter het woord: „Tweemanspolder" te laten volgen: *de Catges en Swanlasche Polder.*
4de District. In plaats van: „Zuid-Waddinxveen."
„Broek, Thuil en 't Weegje."
„Broekhuizen en de landen, gelegen onder de Gemeenten Gouda, Moordrecht",
te lezen: *de Oostpolder in Schieland.*
Art. 26, *1ste zinsnede.* Tusschen de woorden: „bunders land" en „binnen" in te lasschen: *of water.*
Art. 58, *3de zinsnede.* In plaats van: „aanwezigen", te lezen: *stemmende leden.*
Art. 84. Aan dit artikel toe te voegen de volgende slotbepaling: *Dijkgraaf en Hoogheemraden nemen wel deel aan de beraadslaging over de rekening, doch onthouden zich van medestemming over het besluit.*
Art. 156. In plaats van: „voor de 1ste 20 duimen 14 cents,
„ „ 2de 20 „ 7 „
„ „ 3de 20 „ 3½ „
te lezen: *voor de 1ste 20 duimen 56 cents.*
„ „ *2de 20* „ 28 „
„ „ *3de 20* „ 14 „
Aldus vastgesteld door de Staten der Provincie Zuid-Holland.
's Gravenhage, den 9den November 1865.
J. LOUDON, *Voorzitter.*
JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 8sten Januarij 1866, no. 49.
Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(Get.) THORBECKE.

No. 24. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 17*den Januarij* 1866, *no.* 49, *houdende toepassing van no.* 34 *van tabel XIV der wet op de patenten ten opzigte van huis- of rijtuigschilders, die bij de kleine maat toebereide verw verkoopen.*

Naar aanleiding van het hiernevens teruggaand schrijven van den controleur te *D.*, wordt door U, bij missive van den 28sten December ll., in verband met de toepassing der patentwet, de vraag geopperd, of huis- en rijtuigschilders binnen de perken blijven van hetgeen tot de uitoefening van dat beroep behoort, wanneer zij verw toebereiden en uit hunne huizen bij de kleine maat aan particulieren verkoopen.

Het komt mij voor, dat eene ontkennende beantwoording dier vraag niet twijfelachtig kan zijn, voor zoo veel namelijk die verkoop niet bij uitzondering, maar doorgaande plaats heeft.

De huis- en rijtuigschilder kan de grondstoffen, die hij voor het schilderen van huizen, rijtuigen en andere voorwerpen noodig heeft, inkoopen, bereiden, verwerken, en dit een en ander zijnen lastgevers in rekening brengen, zonder daarvoor afzonderlijk patentpligtig te zijn. Die verwstoffen worden dan gebezigd door *den huis- of rijtuigschilder*, en daarvoor is, naar § 3 van tabel I, in verband met § 1 van tabel XII der wet, geen afzonderlijk regt verschuldigd.

Maar hij, die verwwaren, hetzij vernissen, terpentijn en verwoliën, hetzij drooge verwstoffen inkoopt, en al of niet bereid verkoopt, oefent hierdoor niet uit het bedrijf van huis- of rijtuigschilder, maar dat

ven *verwwarenverkooper*. Dit bedrijf komt niet voor in de tabellen I of XII, maar onder no. 34 van tabel XIV en het valt dus van zelf buiten de toepassing van § 3 van tabel I. En daar de verkooper van verwwaren niet naar het getal zijner werklieden belastbaar is, doet het, zoo als van zelf spreekt, niets ter zake, of hij tevens het bedrijf van huis- of rijtuigschilder uitoefent.

De Minister van Justitie, ad interim belast met het beheer van het Departement van Financien,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 25. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Overijssel, *van den* 17*den Januarij* 1866, 3*de Afd., no.* $\frac{143}{38}$, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van het reglement voor de kanalen der Overijsselsche Kanalisatie-Maatschappij.* (*Prov. blad no.* 8.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN OVERIJSSEL,

doen te weten: dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 11 November jl. is vastgesteld en door den Koning bij besluit van den 3 dezer, no. 56, goedgekeurd hetgeen volgt:

DE STATEN VAN OVERIJSSEL,

Hebben besloten als volgt:

Het reglement voor de kanalen en daartoe behoorende werken der Overijsselsche Kanalisatie-maatschappij, vastgesteld den 14 Julij 1858, 11 Julij 1859 en 8 Julij 1861, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 12 Augustus 1858, no. 63, 16 Augustus 1859, no. 55, en 13 Augustus 1861, no. 64 (1), te wijzigen als volgt:

Art. 1. Achter *schippers* te stellen: of *gezagvoerders*.

Achter *reglement* te stellen: de *bepalingen der hun verleende concessien*.

Art. 2. Achter *schippers* te stellen: of *gezagvoerders*.

Art. 3. 2e alinea te lezen als volgt:

om langs de kanalen te laden of te lossen, mogen de schippers of gezagvoerders hunne vaartuigen leggen waar zij verkiezen, doch op de verkozen plaats niet langer vertoeven, dan voor dat laden of lossen noodig is, en in geen geval de scheepvaart belemmeren.

Bij alinea 3 te voegen.

In geval er geen plaats genoeg is, zullen de schepen, met ligte goederen geladen, met den voorsteven aan den wal moeten liggen, om alzoo te laden of te lossen.

Bij alinea 4 te voegen:

Het is verboden in de kanalen te ankeren.

Art. 7. In de 2e alinea in plaats van jagen of trekken te stellen: *jagen, trekken of voortduwen.*

Art. 10. Aldus te doen aanvangen:

Het maximum der snelheid van de vaart der stoombooten wordt door Gedeputeerde Staten geregeld.

Die regeling zal door de eigenaren der stoombooten moeten worden aangevraagd.

Bij het voorbijvaren van plaatsen, waar kanaalwerken aangelegd, of waar die werken of kanaaloevers hersteld worden, verminderen de stoombooten hare snelheid, stoppen zoo noodig, en nemen de schippers of gezagvoerders alle verdere maatregelen, om beschadiging dier werken of dier herstellingen te voorkomen.

Gelijke voorzorgen en maatregelen worden ten aanzien der stoombooten genomen bij de handwijzers der sluizen, bij bruggen en vonders, en bij het naderen en voorbijvaren van vaartuigen en houtvlotten.

---

(1) Bijvoegsel 1858, no. 190, 1854, no. 208 en 1861, no. 211. *Red*

Art. 10, 1ste alinea, te lezen als volgt:
Achter *strijken* te stellen: *en de jaaglijnen losgooijen.*
Art. 10, 2de alinea, te lezen als volgt:
Tusschen de brug in den Duisteren dijk en de havenkom te Almelo, en in het kanaal der derde sectie tusschen de bruggen in den Molenweg en in den straatweg bij Raalte, mag nimmer gezeild, gejaagd of gestoomd worden.
Tusschen de handwijzers bij de Ganzepannebrug mag wel gejaagd, doch nimmer gezeild of gestoomd worden.
Art. 10, 3de alinea,
achter *schippers* te voegen: of *gezagvoerders*;
achter *doorzeilen* te voegen: of *doorstoomen.*
Art. 11. 1ste alinea, achter *schippers* te stellen: of *gezagvoerders.*
3de alinea, achter *schippers* te stellen: of *gezagvoerders.*
Aan dat artikel eene 4de alinea toe te voegen, luidende:
Gedurende den nacht moeten de stil liggende schepen van ééne, de varende en de houtvlotten van twee helder lichtende, zigtbaar geplaatste lantaarns voorzien zijn.
Varende schepen hebben de bedoelde lantaarns op den voor- en den achtersteven, houtvlotten aan hun voor- en achtereinde.
Art. 12. Te veranderen als volgt:
Niemand mag eenige brug of sluis of eenig beweegbaar gedeelte daarvan openen of sluiten, dan na bekomen toestemming van den brug- of sluiswachter en in diens tegenwoordigheid.
Art. 13. De tweede alinea te doen luiden als volgt:
Het is verboden bij het doorvaren der sluizen, met kloeten, boomen, haken of andere scheepsgereedschappen te stooten of te steken op en in de bodems, beschoeijingen, stijlen, sloven, deuren, rinketten of ander houtwerk of steenwerk der sluizen of bruggen; de vaartuigen zullen met de zwaarden in de rust, met haken langs de ijzeren pennen of ringen, op de sloven aanwezig, moeten worden voortgetrokken.
3de alinea, achter *schippers* te stellen: of *gezagvoerders.*
Aan dat artikel eene laatste alinea toe te voegen, luidende:
Uit de sluizen mag nimmer worden gezeild, gejaagd of gestoomd.
Art. 14. 2de alinea te lezen als volgt:
De vaartuigen in dienst van het Rijk of de provincie, of die met buskruid geladen zijn, de geconcessioneerde stoombooten en de erkende veerschepen, de burges of schepen op geregelde dagen en uren varende, alsmede volks- of marktschuiten hebben het regt van voorschutting, terwijl daarentegen de houtvlotten altijd het laatst aan de beurt zijn.
Achter artikel 14 een nieuw artikel 14*a* te voegen, luidende:
Schepen, volgens het oordeel der kanaalbeambten, in gevaar van zinken verkeerende, worden op de kanalen niet toegelaten.
De schipper of gezagvoerder van een gezonken schip moet onverwijld maatregelen nemen om het te ligten, en den opzigter onmiddellijk daarvan kennis geven, die, zoo hem die maatregelen niet voldoende voorkomen, bevoegd is het schip, ten koste van den schipper of gezagvoerder, te ligten.
Wanneer een schipper of gezagvoerder weigert zijn schip te verplaatsen, naar de aanwijzing van den opzigter of aanwezige kanaalbeambte, is deze bevoegd daaraan ten koste van den onwillige, des noods met behulp der politie, gevolg te geven.
Art. 26. In alinea 2, achter de woorden: *De overtredingen van art.*, te voegen: 14*a.*
Alinea 3 aldus te doen luiden:
De overtredingen van art. 10, 2*de*, 3*de en* 4*de lid* (nieuw), *en van art.* 22 *met eene boete van f* 5 *tot f* 10 *en bij herhaling van f* 15.
In alinea 4 achter 12 te stellen: 13 *laatste lid.*
In alinea 5 in plaats van art. 10 te stellen: 10, 5*de*, 6*de*, 7*de en* 8*ste alinea* (nieuw).
Zwolle, den 11*den November* 1865.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 3den Januarij 1866, no. 56.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Gegeven te Zwolle, den 18*den Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN BIJLANDT, *Voorzitter.*
(*Get.*) J. C. BIJSTERBOS, *Griffier.*

No. 26. RESOLUTIE *van* Gedeputeerde Staten van Drenthe, *van den* 17*den Januarij* 1866, *no.* 1, *houdende de door den Koning goedgekeurde reglementen van het waterschap Alting en het waterschap de Altinger- en Klateringerweiden, in de gemeente Beilen.* (*Prov. blad no.* 3).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE,

doen te weten:

A. dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van 11 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

1°. Er zullen in de gemeente *Beilen* twee waterschappen zijn van de gronden, omschreven in de hierna voorkomende reglementen: het waterschap *Alting* en het waterschap *de Altinger- en Klateringerweiden.*

Voor die waterschappen vast te stellen de navolgende reglementen:

a. Reglement *van het waterschap Alting.*

Art. 1. Het doel der oprigting van het waterschap is:

a. om de daaronder behoorende gronden te bevloeijen;

b. om die gronden in den zomer tegen overstrooming te beveiligen.

Art. 2. De grenzen van het waterschap worden aangeduid door een rooden band, gesteld op de bij dit reglement behoorende en als zoodanig door den Griffier der Staten gewaarmerkte kaart.

Het waterschap bestaat uit de gronden, binnen den rooden band begrepen.

Van deze gronden zal een legger volgens dien van het kadaster worden opgemaakt en jaarlijks worden bijgehouden.

Art. 3. Het bestuur van het waterschap wordt opgedragen aan vijf volmagten. Zij worden voor den tijd van vijf jaren door de stembevoegden gekozen uit de meerderjarige ingelanden, die ingezetenen van de gemeente *Beilen* zijn en op de lijst, in art. 6 bedoeld, voorkomen als eigenaars of vruchtgebruikers van ten minste één bunder grond, tot het waterschap behoorende.

Art. 4. De gewone tijd der verkiezing is de eerste zaturdag in Junij. Jaarlijks treedt één der volmagten op dien dag af volgens een door het bestuur te maken rooster. De aftredende is weder verkiesbaar.

Art. 5. Stembevoegd is elk ingelande, die minstens twee derde bunder grond, tot het waterschap behoorende, in eigendom of vruchtgebruik bezit.

Eigendom of vruchtgebruik van twee derde bunder tot en met twee bunder grond geeft éene stem, van twee tot en met vier bunder twee stemmen, en zoo vervolgens voor elk tweetal bunders éene stem meer, doch dezelfde eigenaar zal niet meer dan een derde van alle stemmen mogen uitbrengen.

Niemand mag als gemagtigde meer stemmen uitbrengen dan een getal, gelijk staande met een twintigste van al de stemmen van het waterschap, tenzij hij slechts voor één stembevoegde optrede.

Ook als gemagtigde mag men in geen geval meer dan een derde der stemmen uitbrengen.

Art. 6. Van de stembevoegden wordt eene lijst opgemaakt volgens den legger der gronden en jaarlijks herzien.

In de maand Maart wordt de lijst, na vooraf te *Beilen* gedane openbare afkondiging, gedurende acht dagen op eene daarbij aangeduide plaats ter lezing gelegd.

De belanghebbenden kunnen gedurende dat tijdsverloop de bezwaren, die zij daartegen mogten hebben, inbrengen bij het bestuur, dat, binnen eene

maand daarna, zal beslissen en van die beslissing schriftelijk aan hen, die hunne bezwaren hebben ingediend, kennis geven. Achten deze hunne bezwaren niet opgeheven, dan kunnen zij zich, mits dit doende binnen acht dagen na ontvangst der beslissing, wenden tot Gedeputeerde Staten, die in het hoogste ressort uitspraak zullen doen.

Art. 7. De leden van het bestuur genieten geene bezoldiging, zelfs geene schadeloosstelling wegens tijdverzuim. Zij brengen alleen hunne uitschotten in rekening.

Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen zij den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van volmagt van het waterschap „Altijd eerlijk en getrouw zal waarnemen, en dat ik de belangen daarvan „met al mijn vermogen zal voorstaan en bevorderen."

De voorzitter legt den eed af in handen van den voorzitter van het collegie van Gedeputeerde Staten, de leden in handen van den voorzitter.

Art. 8. Het bestuur benoemt zijnen voorzitter, benevens een secretaris-boekhouder, welke laatste buiten het bestuur kan worden gekozen.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter, wordt deze vervangen door het lid van het bestuur, dat van de aanwezigen de oudste in jaren is. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris-boekhouder, wordt hij vervangen door een ander geschikt persoon, daartoe, op voordragt van den voorzitter, door het bestuur tijdelijk te benoemen.

Art. 9. Het bestuur is belast met het opmaken en bijhouden van den legger der gronden en van de lijst der stembevoegde ingelanden, met het toezigt op de zorg voor alle tot het waterschap behoorende werken, met het beheer der finantiën en in het algemeen met alles, wat volgens het algemeen reglement op de waterschappen en volgens den aard der zaak tot de bemoeijingen van het bestuur behoort.

Art. 10. De begrooting der inkomsten en uitgaven, de kohieren van omslag en de rekening en verantwoording worden opgemaakt en vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het algemeen reglement op de waterschappen.

De omslag geschiedt naar evenredigheid van de inhoudsgrootte der gronden volgens het kadaster.

De bij art. 31 van het algemeen reglement bedoelde bekendmaking geschiedt door openbare afkondiging op de in de gemeente *Bellen* gebruikelijke wijze.

Art. 11. Bij onvoorziene rampen of vrees daarvoor is het bestuur bevoegd, buitengewone kosten tot dadelijke voorziening aan te wenden.

Indien deze niet kunnen worden bestreden uit den post voor onvoorziene uitgaven, roept het bestuur de ingelanden, binnen acht dagen na die aanwending, te zamen, ten einde aan hen verslag van het verrigte te geven.

Indien de ingelanden de gedane uitgaven niet goedkeuren, beslissen Gedeputeerde Staten. De uitgaven, die door Gedeputeerde Staten niet worden goedgekeurd, blijven voor rekening van hen, die tot het aanwenden der kosten hebben medegewerkt. De goedgekeurde uitgaven worden op de eerstvolgende begrooting gebragt.

Art. 12. De ingelanden zijn verpligt alle bevelen, door het bestuur in 't belang van het waterschap gegeven, na te komen. Weigerachtigheid of nalatigheid om hieraan te voldoen wordt gestraft met eene boete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Art. 13. De voorzitter bepaalt telkens den tijd, binnen welken, en de wijze, waarop het gegeven bevel zal moeten worden uitgevoerd.

Is daaraan na verloop van den gestelden termijn niet op de door hem bepaalde wijze voldaan, dan zal hij tegen de nalatigen proces-verbaal opmaken en dit aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie inzenden.

Bovendien zendt hij, binnen acht dagen, aan ieder der bekeurden een afschrift van dat proces-verbaal.

Art. 14. Bestaat de uitvoering van het bevel in het doen van eenig werk, zoo zal, bij weigerachtigheid of nalatigheid, onverminderd de strafbepaling in art. 12, dat werk, ten koste van den nalatige, door de zorg van het bestuur worden verrigt.

Art. 15. Het bestuur vergadert zoo dikwijls de voorzitter, de ingelanden, zoo dikwijls het bestuur dit noodig oordeelt.

Indien twee volmagten verlangen dat er eene bestuursvergadering, of vijf

ingelanden dat er eene vergadering van ingelanden zal worden gehouden, kunnen zij dit schriftelijk aan den voorzitter van het bestuur mededeelen, die alsdan zorgt, dat ten aanzien van de bestuursvergadering binnen drie dagen en ten aanzien van de vergadering der ingelanden binnen veertien dagen aan dat verlangen voldaan wordt.

Art. 16. De voorzitter belegt de vergaderingen zoo van het bestuur als der ingelanden, en roept de leden van het bestuur minstens twee dagen en de ingelanden minstens acht dagen van te voren daartoe op.

Hij heeft het beleid der vergadering en zorgt voor de uitvoering der daarin genomene besluiten.

Art. 17. Elke stemming geschiedt op de wijze bij 't algemeen reglement op de waterschappen bepaald. Wanneer in eene bestuursvergadering, anders dan bij keuze van personen, de stemmen staken, wordt het voorstel aangehouden tot eene volgende vergadering.

Staken in die vergadering de stemmen op nieuw, dan wordt een der ingelanden, die de bevoegdheid bezit volmagt te zijn, daartoe jaarlijks door de stembevoegden op den eersten zaturdag in Junij te benoemen, in de vergadering van het bestuur geroepen.

Zoodanig benoemd ingelande heeft, voor zoover de te beslissen zaak aangaat, zitting en stem in de vergadering tot dat deze eene beslissing heeft genomen.

Art. 18. Bij de verkiezing van personen zullen de stemmen worden opgenomen door een stembureau, dat zal zijn zamengesteld uit den voorzitter van het bestuur als voorzitter, en twee telkens door hem aan te wijzen ingelanden als stemopnemers.

Het stembureau geeft den benoemde, binnen twee dagen, van zijne benoeming schriftelijk kennis.

Deze geeft binnen acht dagen na ontvangst dezer kennisgeving berigt aan den voorzitter, of hij zijne benoeming al dan niet aanneemt, bij gebreke waarvan hij geacht zal worden niet te hebben aangenomen.

Art. 19. De secretaris-boekhouder is het bestuur en den voorzitter in alles, wat de hun opgedragen werkzaamheden aangaat, behulpzaam. Aan hem kan eene jaarlijksche bezoldiging door het bestuur worden toegekend.

Alvorens zijne bediening te aanvaarden legt hij in handen van den voorzitter den volgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van Secretaris-boekhouder van het waterschap *Alting* eerlijk, getrouw en met ijver zal waarnemen."

Hij kan door het bestuur onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten worden ontslagen.

Een lid van 't bestuur, tevens secretaris boekhouder zijnde, verliest, wanneer hij ophoudt lid van het bestuur te zijn, ook zijne bediening van secretaris-boekhouder.

Art. 20. Voor 't rondbrengen en beteekenen van stukken heeft het waterschap een bode, die door het bestuur wordt benoemd en ontslagen.

Deze ontvangt zijne instructiën van het bestuur.

Hij geniet eene jaarlijksche bezoldiging door het bestuur te bepalen.

Art. 21. De werken van 't waterschap zullen hoofdzakelijk bestaan uit:

a. keerschutten, in den Beilerstroom, in de Hambroeksleek in de slooten tot afwatering en bevloeiing;

b. eene pomp in den Slavendijk, sectie F, no. 818;

c. een grondduiker onder de Hambroeksleek;

d. vloeddijken ter wederzijden langs den stroom en langs de Hambroeksleek, alsmede, voor zoover dit noodig is, langs de grenzen van 't waterschap;

e. afwateringslooten, die mede dienstbaar zullen zijn tot eene geregelde bevloeijing;

f. dammen, behalve in de slooten, die door vloeddijken worden gesneden, ook in al die slooten, die aan 't water een verkeerden loop zouden kunnen geven.

Art. 22. Het getal en de plaats der keerschutten en dammen, het terrein, waarover de vloeddijken zullen worden gelegd en waardoor de afwateringslooten, zullen worden gegraven, en de plaats waar de grondduiker onder de Hambroeksleek zal worden gelegd, wordt door 't bestuur bepaald en aangewezen.

Art. 23. Het vermogen van alle in art. 21 genoemde en in art. 24 te noemen werken wordt door het bestuur bepaald.

Art. 24. Van de scheidslooten, die in de tot het waterschap behoorende

gronden bestaan, zullen tot eene geregelde bevloeijing en tot afwatering speciaal dienstbaar zijn.

a. de sloot tusschen de perceelen D, no 1262, 1263, 1268 en 1269 ter eene, en no. 1261, ter andere zijde;

b. de slooten aan weerszijden van het dijkje sectie D. no. 1262;

de eigenaren van de aan weerszijden van dit dijkje grenzende landen, zijn ieder nevens zijn land belast met aanleg als waterleiding en onderhoud dier slooten als zoodanig;

c. de sloot tusschen de perceelen sectie D, nos. 1255, 1256 en 1257 ter eenre en no. 1258 ter andere zijde;

d. de sloot tusschen de perceelen sectie F. nos. 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763 en 765 ter eenre en nos. 764, 751, 747 en 752, 753, 754 en 755 ter andere zijde;

Voor zoover deze sloot langs de *Mulling*, sectie F. nos. 752, 753, 754 en 755 loopt, zijn de eigenaren der aangelande onder 't waterschap behoorende gronden, tot aanleg als waterleiding en onderhoud der *geheele* sloot verpligt;

e. de sloot tusschen de perceelen sectie F, nos. 761 en 762, doorloopende tot aan de *Leek* door de Baarsels;

f. de sloot tusschen de perceelen sectie F, nos. 776 en 772 ter eenre, en nos. 777 en 785 ter andere zijde:

g. de sloot tusschen de perceelen sectie F, nos. 789 en 790 ter eenre, en no. 791 ter andere zijde.

Art. 25 Het waterschap is belast met het maken en onderhouden van de keerschutten, de pomp en den gronddui ker in art. 21 sub. *a*, *b* en *c* vermeld.

Art. 26. Ieder ingelande moet op zijn grond de vloeddijken, dammen en afwateringslooten in art. 21 sub *d*, *e* en *f* vermeld, aanleggen en onderhouden.

Eveneens moeten de aangelande eigenaars aan weerszijden, ieder voor de helft aan zijnen kant, de onder art. 24 omschrevene slooten tot bevloeijing en afwatering in dien staat brengen, dat ze het bij art. 23 bedoeld vermogen hebben en ze verder zóó onderhouden, alles voor zooveel niet bij art. 24 die verpligting voor de daarbij benoemde voorwerpen op de aangelanden aan ééne zijde voor het geheel is gelegd.

Art. 27. Niemand mag in de art. 21 sub *e* bedoelde en in de art. 24 omschrevene slooten tot bevloeijing en afwatering bestemd, anders dan met goedvinden van het bestuur, dammen zetten, of dammen in zijne gronden laten bestaan, dan onder de verpligting om ze te voorzien en steeds voorzien te houden van eene pomp met een voldoend doorstroomingsvermogen, 't welk door het bestuur zal worden bepaald.

Ieder ingelande is steeds verpligt om de specie uit de slooten of greppels, die op het land is opgeworpen en daardoor de geregelde bevloeijng zou kunnen belemmeren, in tijds en in allen gevalle binnen den door 't bestuur te bepalen tijd weg te voeren, in hoopen te zetten of te slechten.

In 't algemeen zullen alle beletselen van de geregelde bevloeijing door de eigenaren binnen den door 't bestuur te bepalen tijd worden uit den weg geruimd.

Art. 28. Alle werken moeten zijn aangelegd vóór of op den 1 Mei 1866.

Art. 29. Na den aanleg zal van alle werken, die voor het onderhoud ten laste van de ingelanden zijn, door het bestuur eene tabelle van schouw worden opgemaakt, waarin het vereischte vermogen dier werken zal worden omschreven, welke tabelle aan de goedkeuring van het collegie van Gedeputeerde Staten zal worden onderworpen.

Dadelijk nadat deze tabelle door genoemd collegie goedgekeurd en daarvan op de gebruikelijke wijze te *Beilen* afkondiging is gedaan, zullen de betrokkene werken aan de schouw van het bestuur onderworpen zijn.

De schouw wordt uitgeoefend door minstens twee leden, door het bestuur daartoe te benoemen.

Art. 30. De gewone schouw heeft plaats in de maanden April en November.

De onderhoudpligtige wordt voor elk pand of voorwerp, niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoende, gestraft met eene boete van één gulden.

Binnen drie dagen na gehoudene schouw wordt een afschrift van 't opge-

maakte procesverbaal aan den bekeurde, tegen bewijs van ontvangst, ter hand gesteld, of aan het domicilie door den bode beteekend.

Hij is verpligt, om, binnen drie dagen daarna, de gebreken te herstellen.

Over de voorwerpen, bij de schouw in onvoldoenden staat bevonden, wordt, binnen drie dagen na verloop der in de vorige alinea bedoelde drie dagen, eene overschouw gehouden.

Wanneer de gebreken bevonden worden niet te zijn hersteld, wordt de onderhoudpligtige gestraft met eene boete van twee gulden en herstelt het bestuur de gebreken ten zijnen koste.

Art. 31. Het bestuur is ten allen tijde bevoegd, eene buitengewone schouw te houden.

Het geeft, tenzij de voorziening spoed vordert, drie dagen te voren door afkondiging of op andere wijze aan de belanghebbenden kennis.

De strafbepalingen van het vorige artikel zijn bij de buitengewone schouw van toepassing.

Art. 32. Het bestuur is bevoegd, om den Beilerstroom, de Hambroeksleek, de Altingerleek en de Baarselsleek, voor zooverre die waterlossingen in onderhoud ten laste van de tot dit waterschap behoorende aangelande gronden zijn, ten allen tijde te schouwen.

Ten opzigte van de panden, die niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoen, zijn van toepassing de strafbepalingen, vervat in art. 30.

Art. 33. Het doorsteken of op andere wijze als waterkeering onbruikbaar maken van vloeddijken of dammen, gelijk ook het willekeurig openen of sluiten van keerschutten, pompen of gronddnikers, wordt gestraft met eene boete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Art. 34. Van elke overtreding wordt een afzonderlijk procesverbaal opgemaakt en aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie gezonden.

Art. 35. De ingelanden, die niet wonen in de gemeente *Beilen*, zijn gehouden domicilie in die gemeente te kiezen en hetzelve, binnen twee maanden nadat zij ingeland zijn geworden of zich buiten de gemeente hebben gevestigd, schriftelijk aan het bestuur op te geven. Totdat die opgave is gedaan, is het domicilie aan 't gemeentehuis te *Beilen*.

---

b. Reglement *voor het waterschap de Altinger- en Klateringerweiden.*

Art. 1. Het doel der oprigting van het waterschap is, om de daaronder behoorende gronden tegen het water te beschermen.

Art. 2. De grenzen van het waterschap worden aangeduid door een rooden band, gesteld op eene bij dit reglement behoorende en als zoodanig door den Griffier der Staten gewaarmerkte kaart.

Het waterschap bestaat uit de gronden, binnen den rooden band begrepen.

Van deze gronden zal een legger volgens dien van het kadaster worden opgemaakt en jaarlijks worden bijgehouden.

Art. 3. Het bestuur van 't waterschap wordt opgedragen aan drie volmagten. Zij worden voor den tijd van zes jaren door de stembevoegden gekozen uit de meerderjarige ingelanden, die ingezetenen van de gemeente *Beilen* zijn en op de lijst, in art. 6 bedoeld, voorkomen als eigenaars of vruchtgebruikers van ten minste één bunder grond, tot het waterschap behoorende.

Art. 4. De gewone tijd der verkiezing is de eerste Zaterdag in Junij. Om de twee jaren treedt één der volmagten op dien dag af volgens een door 't bestuur te maken rooster. De aftredende is weder verkiesbaar.

Art. 5. Stembevoegd is elk ingelande, die minstens twee derde bunder grond, tot het waterschap behoorende, in eigendom of vruchtgebruik bezit.

Eigendom of vruchtgebruik van twee derde bunder tot en met twee bunder grond geeft ééne stem, van twee tot en met vier bunder twee stemmen, en zoo voor elk tweetal bunders ééne stem meer, doch dezelfde eigenaar zal niet meer dan een derde van alle stemmen mogen uitbrengen.

Niemand mag als gemagtigde meer stemmen uitbrengen dan een getal, gelijk staande met een twintigste van al de stemmen van het waterschap, tenzij hij slechts voor één stembevoegde optrede.

Ook als gemagtigde mag men in geen geval meer dan een derde van al de stemmen uitbrengen.

Art. 6. Van de stembevoegden wordt eene lijst opgemaakt volgens den legger der gronden en jaarlijks herzien.

In de maand Maart wordt de lijst, na vooraf te *Beilen* gedane openbare afkondiging, gedurende acht dagen op eene daarbij aangeduide plaats ter lezing gelegd.

De belanghebbenden kunnen gedurende dat tijdsverloop de bezwaren, die zij daartegen mogten hebben, inbrengen bij het bestuur, dat, binnen eene maand daarna, zal beslissen en van die beslissing schriftelijk aan hen, die hunne bezwaren hebben ingediend, kennis geven. Achten deze hunne bezwaren niet opgeheven, dan kunnen zij zich, mits dit doende binnen acht dagen na ontvangst der beslissing, wenden tot Gedeputeerde Staten, die in het hoogste ressort uitspraak zullen doen.

Art. 7. De leden van het bestuur genieten geene bezoldiging, evenmin schadeloosstelling wegens tijdverzuim. Zij brengen alleen hunne uitschotten in rekening.

Bij 't aanvaarden hunner betrekking leggen zij den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functien van volmagt van het waterschap „*de Altinger- en Klateringerweiden* eerlijk en getrouw zal waarnemen, en „dat ik de belangen daarvan met al mijn vermogen zal voorstaan en hand„haven."

De voorzitter legt den eed af in handen van den voorzitter van het collegie van Gedeputeerde Staten, de leden in handen van den voorzitter.

Art. 8. Het bestuur benoemt zijnen voorzitter, benevens een secretaris-boekhouder, welke laatste buiten het bestuur kan worden gekozen.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter, wordt deze vervangen door het lid van het bestuur, dat van de aanwezigen de oudste in jaren is.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris-boekhouder, wordt hij vervangen door een ander geschikt persoon, daartoe, op voordragt van den voorzitter, door het bestuur tijdelijk te benoemen.

Art. 9. Het bestuur is belast met het opmaken en bijhouden van den legger der gronden en van de lijst der stembevoegde ingelanden, met het toezigt op en de zorg voor alle tot het waterschap behoorende werken, met het beheer der financien en in het algemeen met alles, wat volgens het algemeen reglement op de waterschappen en volgens den aard der zaak tot de bemoeijingen van het bestuur behoort.

Art. 10. De begrooting der inkomsten en uitgaven, de kohieren van omslag en de rekening en verantwoording worden opgemaakt en vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het algemeen reglement op de waterschappen.

De omslag geschiedt naar evenredigheid van de inhoudsgrootte der gronden volgens het kadaster. Bij dien omslag wordt echter niet geheven voor den gemeenen weg, kadastraal sectie D, nos. 1290 en 1307.

De bij art. 31 van het algemeen reglement bedoelde bekendmaking geschiedt door openbare afkondiging te *Beilen*, op de in de gemeente *Beilen* gebruikelijke wijze.

Art. 11. Bij onvoorziene rampen of vrees daarvoor is het bestuur bevoegd, de buitengewone kosten tot dadelijke voorziening aan te wenden.

Indien deze niet kunnen worden bestreden uit den post voor onvoorziene uitgaven, roept het bestuur de ingelanden, binnen acht dagen na die aanwending, te zamen, ten einde aan hen verslag van het verrigte te geven.

Indien de ingelanden de gedane uitgaven niet goedkeuren, beslissen Gedeputeerde Staten.

De uitgaven, die door Gedeputeerde Staten niet worden goedgekeurd, blijven voor rekening van hen, die tot het aanwenden der kosten hebben medegewerkt. De goedgekeurde uitgaven worden op de eerstvolgende begrooting gebragt.

Art. 12. De ingelanden zijn verpligt alle bevelen, door het bestuur in 't belang van 't waterschap gegeven, na te komen.

Weigerachtigheid of nalatigheid om hieraan te voldoen wordt gestraft met eene boete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Art. 13. De voorzitter bepaalt telkens den tijd, binnen welken, en de wijze, waarop het gegeven bevel zal worden uitgevoerd.

Is daaraan na verloop van den gestelden termijn niet op door hem bepaalde wijze voldaan, dan zal hij tegen de nalatigen procesverbaal opmaken en dit aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie inzenden.

Bovendien zendt hij, binnen acht dagen, aan ieder der bekeurden een afschrift van dat procesverbaal.

Art. 14. Bestaat de uitvoering van het bevel in het doen van eenig werk, zoo zal, bij weigerachtigheid of nalatigheid, onverminderd de strafbepaling in art. 12, dat werk, ten koste van den nalatige, door de zorg van het bestuur worden verrigt.

Art. 15. Het bestuur vergadert zoo dikwijls de voorzitter, de ingelanden zoo dikwijls het bestuur dit noodig oordeelt.

Indien twee volmagten verlangen, dat er eene bestuursvergadering, of drie ingelanden, dat er eene vergadering van ingelanden zal worden gehouden, kunnen zij dit schriftelijk aan den voorzitter van het bestuur mededeelen, die alsdan zorgt, dat ten aanzien van de bestuursvergadering binnen drie dagen en ten aanzien van de vergadering der ingelanden binnen veertien dagen aan dat verlangen voldaan wordt.

Art. 16. De voorzitter belegt de vergaderingen, zoo van het bestuur als der ingelanden, en roept de leden van het bestuur minstens twee dagen en de ingelanden minstens acht dagen van te voren daartoe op.

Hij heeft het beleid der vergadering en zorgt voor de uitvoering der daarin genomene besluiten.

Art. 17. Elke stemming geschiedt op de wijze, bij 't algemeen reglement op de waterschappen bepaald.

Wanneer in eene bestuursvergadering, anders dan bij keuze van personen, de stemmen staken, wordt het voorstel aangehouden tot eene volgende vergadering.

Staken in die vergadering de stemmen op nieuw, dan wordt een der ingelanden, die de bevoegdheid bezit volmagt te zijn, daartoe om de twee jaren door de stembevoegden op den eersten Zaturdag in Junij te benoemen, in de vergadering van het bestuur geroepen.

Zoodanig benoemd ingelande heeft, voor zoover de te beslissen zaak aangaat, zitting en stem in de vergadering tot dat deze eene beslissing heeft genomen.

Art. 18. Bij de verkiezing van personen zullen de stemmen worden opgenomen door een stembureau, dat zal zijn zamengesteld uit den voorzitter van het bestuur als voorzitter en twee telkens door hem aan te wijzen ingelanden als stemopnemers.

Het stembureau geeft den benoemde binnen twee dagen van zijne benoeming schriftelijk kennis.

Deze geeft binnen acht dagen na ontvangst dezer kennisgeving berigt aan den voorzitter, of hij zijne benoeming al dan niet aanneemt, bij gebreke waarvan hij geacht zal worden niet te hebben aangenomen.

Art. 19. De secretaris boekhouder is het bestuur en den voorzitter in alles, wat de hun opgedragen werkzaamheden aangaat, behulpzaam.

Indien hij geen lid van het bestuur is, kan aan hem eene jaarlijksche bezoldiging door het bestuur worden toegekend.

Alvorens zijne bediening te aanvaarden, legt hij in handen van den voorzitter den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van secretaris-boekhouder van *de Altinger- en Klateringerweiden* eerlijk, getrouw en met ijver zal waarnemen."

Hij kan door het bestuur, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, worden ontslagen.

Een lid van 't bestuur, tevens secretaris-boekhouder zijnde, verliest, wanneer hij ophoudt lid van het bestuur te zijn, tevens zijne bediening van secretaris-boekhouder.

Art. 20. Voor 't rondbrengen en beteekenen van stukken heeft het waterschap een bode, die door 't bestuur wordt benoemd en ontslagen.

Deze ontvangt zijne instructiën van het bestuur.

Zijne bezoldiging wordt door het bestuur bepaald.

Art. 21. De werken van het waterschap zullen hoofdelijk bestaan uit:

a. vloeddijken over de gronden van het waterschap, rondom langs deszelfs grenzen;

b. waterlossingen:

1°. eene waterlossing ten westen bijlangs den vloeddijk aan de gemeente *Westerbork*;

2°. de sloot tusschen de kadastrale perceelen sectie D. nos. 1621, 2506, 1303, en 1307 ter eenre en nos. 1332, 1328, 1327, 1326, 2505, 1305, en 1308 ter andere zijde;

3°. de sloot tusschen sectie D, nos. 1290 en 1307 ter eenre, en nos. 2110, 2107, 1294, 1295, 1296, 1297, 1623, 1622, 1620, 2507 en 2506 ter andere zijde;

c. dammen in de slooten, die water van buiten zouden kunnen invoeren.

Art. 22. Het vermogen van alle in art. 21 genoemde werken wordt door het bestuur bepaald.

Het bestuur wijst mede het terrein aan, waarover de vloeddijken zullen worden gelegd en waardoor de waterlossingen zullen worden gegraven, alsmede welke slooten moeten worden afgedamd, en de plaats, waar dit zal geschieden.

Art. 23. Ieder ingelande moet de vloeddijken, dammen en waterlossingen, die door het bestuur in zijne landen zullen worden bepaald, aanleggen en onderhouden.

Voor zoover de waterlossingen tevens scheidslooten zijn, moeten die door de aangelanden aan weerszijden, ieder voor de helft, worden aangelegd en onderhouden.

Ten opzigte van 't in de beide voorgaande zinsneden bepaalde, gelden de navolgende uitzonderingen:

1°. ten laste van het waterschap is:

a. aanleg en onderhoud van den gemeenen weg, kadastraal sectie D, nos. 1290 en 1307, als vloeddijk;

b. aanleg en onderhoud van de sloot tusschen de kadastrale perceelen sectie D, nos. 1307 en 1308, als waterlossing:

2°. ten laste der eigenaren van de landen, gelegen aan den gemeenen weg sectie D, nos. 1290 en 1307, is aanleg en onderhoud van de bij art. 21, 3° genoemde sloot als waterlossing, en wel voor die geheele sloot, altijd met uitzondering van het gedeelte, dat ten laste van 't waterschap is, maar 't bepaalde bij 1°. *b* van dit artikel.

Art. 24. Niemand mag in de waterlossingen dammen zetten, of overigens in zijne gronden dammen laten bestaan, dan onder de verpligting om dezelve te voorzien en steeds voorzien te houden van eene pomp met een voldoend doorstroomingsvermogen, 't welk door het bestuur zal worden bepaald.

Art. 25. De ingelanden zijn verpligt, om de werken, die ten hunnen laste zijn, aan te leggen tot een vermogen, zoo als door 't bestuur zal worden bevolen.

Al die werken moeten gereed zijn voor of op den 1 Mei 1866.

Art. 26. Na den aanleg zal van alle werken, die voor 't onderhoud ten laste der ingelanden zijn, door het bestuur eene tabelle van schouw worden opgemaakt, waarin het vermogen dier werken zal worden omschreven, welke tabelle aan de goedkeuring van het collegie van Gedeputeerde Staten zal worden onderworpen.

Dadelijk nadat deze tabelle door genoemd collegie goedgekeurd en daarvan op de gebruikelijke wijze afkondiging te *Beilen* zal zijn gedaan, zullen de betrokkene werken aan de schouw van het bestuur onderworpen zijn.

De schouw wordt uitgeoefend door het lid of de leden van het bestuur, die hetzelve daarvoor zal hebben aangewezen.

Art. 27. De gewone schouw heeft plaats in de maanden April en November.

De onderhoudpligtige wordt voor elk pand of voorwerp, niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoende, gestraft met eene boete van één gulden.

Binnen drie dagen na gehoudene schouw wordt een afschrift van 't gemaakte procesverbaal aan den bekeurde, tegen bewijs van ontvangst, ter hand gesteld of aan het domicilie door den bode beteekend.

Hij is verpligt, om, binnen drie dagen daarna, de gebreken te herstellen.

Over de voorwerpen, bij de schouw in onvoldoenden staat bevonden, wordt, binnen drie dagen na verloop der in de vorige alinea bedoelde drie dagen, eene overschouw gehouden.

Wanneer de gebreken bevonden worden niet te zijn hersteld, wordt de

Zullende deze waardering dienen tot regeling der prijzen van de pachten, op 30 November 1865 verschenen.

Het tegenwoordig besluit wordt in afschrift medegedeeld aan den Directeur der registratie en domeinen in het hertogdom, en geplaatst in het Provinciaal blad, met uitnoodiging aan de gemeentebesturen, de belanghebbenden daarvan te doen kennis dragen.

Maastricht, den 17den Januarij 1866.

Tegenwoordig de heeren: Commissaris des Konings, Voorzitter, van Wijlick, Smeets, de Rijk, Mr. Seijdlitz, Mr. Kerens de Wolfrath, leden, en Mr. Lebens, Griffier der Staten.

De Gedeputeerde Staten van het hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
(*Get.*) JOS. LEBENS, *Griffier.*

No. 29. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 18*den Januarij* 1866, *no.* 52, *houdende vergunning tot de heffing van regten aan de draaibrug over de trekvaart tusschen Leeuwarden en Sneek bij de Dille onder Raüwerd, volgens goedgekeurd tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 17 Januarij 1866, no. 203, 3de afdeeling:

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan den gemeenteraad van *Sneek* voor den tijd van drie jaren, vergunning te verleenen tot heffing van regten aan de draaibrug over de trekvaart tusschen *Leeuwarden* en *Sneek*, bij de *Dille* onder *Rauwerd,* volgens het door den gemeenteraad, den 18 December 1865 vastgesteld en hiernevens gevoegd tarief;

2°. te bepalen, dat het toezigt over deze heffing zal worden opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Friesland*, die deswege zoo noodig, de vereischte voorschriften zullen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 18den Januarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Tarief *voor het heffen van tol voor het draaijen van de brug, gelegen over de trekvaart tusschen Leeuwarden en Sneek, bij de Dille onder Raüwerd.*

Bij het doorvaren van de draaibrug over de trekvaart tusschen *Leeuwarden* en *Sneek* bij de *Dille* onder *Raüwerd*, moet, wanneer verlangd wordt, dat die brug worde afgedraaid, een tol worden betaald als volgt:

a. Voor ieder schip beneden de 20 ton.	*f*	0.03.
b. „ „ „ van 20 tot 40 ton.	„	0.05.
c. „ „ „ van 40 tot beneden 50 ton.	„	0.10.
„ „ „ 50 „ „ 60 „	„	0.15.
„ „ „ 60 ton en daarboven.	„	0.20.
d. „ houtvlotten wier boventuig dit vordert voor elke kop, zoo het vlot niet langer is dan 8 el.	„	0.05.
Zoo het vlot langer is dan 8 el.	„	0.10.

Bij nacht, dat is één uur nà zonsondergang tot één uur vóór zonsopgang, bedragen deze tollen van *a*, *b* en *d* het dubbel, en van *c*, vijf cents meer.

Het beurtschip van *Oosterwierum* naar *Sneek* is vrij van tol.

Aldus nader gewijzigd voorgesteld door den gemeenteraad van *Sneek*, den 18 December 1865.

(*Get.*) WOUDA, *Voorzitter.*
(*Get.*) HAGE, *Secretaris.*

Behoort bij het Koninklijk Besluit van den 18 Januarij 1866, no. 52.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 30. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 18*den Januarij* 1866, *no.* 231, 6*e afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Wurttemberg, Oldenburg, Frankrijk, Baden en Italië en bepalingen omtrent het verkeer met Aziatisch Turkije, Britsch-Indië, Malta, Perzie en Tripoli betreffende.*

Telegraafkantoren zijn geopend te *Grossbottwar*, *Güglingen*, *Langenau* en *Zwiefalten* in Wurttemberg; te Heppens in Oldenburg; te *la Barre*, *Beuzeville*, *Boissey-le-Châtel*, *Boscroger*, *Bourgachard*, *Bourghthéroulde*, *Breuches*, *Castillon-sur-Dordogne*, *Châtillon* (Nièvre), *Châtillon-sur-Chalaronne*, *Conflans-Ste. Honorine*, *Croth*, *Ecueillé*, *Ezy*, *la Ferté-Gaucher*, *Frévent*, *St. Georges-d'Oléron*, *St. Georges-du-Vièvre*, *Ivry-la-Bataille*, *St. Jean-de-Losne*, *Lieurey*, *St. Maur*, *Peyriac-Minervois*, *Pont-Authou*, *Saulieu* en *Wardrecques-Racquinghem* in Frankrijk; alsmede spoorwegdiensttelegraafkantoren te Bretten in Baden; te Coligny in Frankrijk en te Apricena, Aquaviva, Bagnacavallo, Campomarino, Casebruciate, Castel-Bolognese, Castel-S.Pietro, la Cattolica, Civitanuova, San Elpidio-a-mare, Forlimpopoli, Fossacessa, Francavilla, San Giorgio, Giovinazzo, Grottamare, Grumo, Lebba, Marano, Modugno, Mutignano, Orta, Pedaso, Poggio-Imperiale, Polignano, Porto-Recanati, Ripalta, Rossi, Salarato, Santo-Spirito, Savignana, Torino-di-Sangri, Trinitapoli, San Vito Chietino en Ssn Vito-d'Otranto in Italië.

De kantoren te Thizy en la Verrière in Frankrijk en het tijdelijke kantoor te Hohenschwangau in Beijeren zijn gesloten.

Grossbottwar volgt het tarief van Marbach, *Güglingen* dat van Brackenheim, *Langenau* dat van Ulm, *Zwiefalten* dat van Riedlingen, Bretten † dat van Bruchsal en Heppens dat der overige kantoren in Oldenburg.

Bij de aankondiging van nieuw geopende kantoren in staten, die een uniform tarief volgen, wordt de tariefsprijs voortaan niet meer opgegeven.

Te *Lagny* en *Nogent-sur-Marne* in Frankrijk zijn, in plaats van de bestaande spoorwegtelegraafkantoren, thans rijks-kantoren met beperkte dagdienst gevestigd.

Op het verkeer met Aziatisch-Turkije, Britsch-Indië (over Rusland en Turkije), Malta, Perzië (over Turkije), Tripoli en de bijzondere ondernemingen binnen het gebied der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging wordt over den geheelen afstand het oude tarief toegepast.

's Gravenhage, *den* 18*den Januarij* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 31. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Utrecht, *van den* 18*den Januarij* 1866, *no.* 7, *houdende voorschriften voor het verleenen van subsidiën uit de provinciale fondsen voor den aanleg en verbetering van wegen.* (*Prov. blad no.* 35.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Doen te weten, dat door de Staten dezer provincie, in hunne vergadering van den 28. November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt;

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat het tot bevordering van het aanleggen en verbeteren van wegen binnen dit gewest, en van eene behoorlijke regeling der hiertoe uit de provinciale fondsen te verleenen bijdragen, doelmatig voorkomt, bepalingen te maken ten aanzien van den maatstaf dier subsidiën en der voorwaarden, waarop die zullen worden toegekend,

Besluiten: vast te stellen de navolgende

Voorschriften *voor het verleenen van subsidiën uit de provinciale fondsen voor den aanleg en de verbetering van wegen:*

Gemeenten, waterschappen, maatschappijen of bijzondere personen, die tot den aanleg of de verbetering van wegen een provinciaal subsidie verlangen, zullen bij hun verzoek behooren over te leggen het plan van aanleg of verbetering, voorzien van eene door eenen deskundige opgemaakte teekening of schetskaart, eene begrooting van kosten en al hetgeen tot toelichting van het plan wordt gevorderd.

Gedeputeerde Staten zullen omtrent dat plan, na de daarbij betrokken gemeente-besturen, indien deze geene ondernemers zijn, te hebben gehoord, de beschouwingen en het advies van den Hoofd-Ingenieur inwinnen.

Wanneer de aanleg of de verbetering van een weg nuttig wordt geacht, zal daarvoor een provinciaal subsidie worden verleend. Het bedrag van dit subsidie zal ten minste *een vijfde*, ten hoogste *een derde* bedragen van het beloop der som, welke de weg na voltooijing zal blijken te hebben gekost.

Geen subsidie zal kunnen worden toegezegd of verleend, dat nadat het voortdurend onderhoud van den aangelegden of verbeterden weg op voldoende wijze zal verzekerd zijn.

De subsidiën zullen in den regel worden verleend door de Provinciale Staten, tenzij door dezen daartoe een crediet-post ter beschikking van Gedeputeerde Staten mogt zijn aangewezen.

Gedeputeerde Staten zullen echter geen hooger subsidie toekennen dan van *f* 1000.—.

Geen subsidie zal kunnen worden uitbetaald, dan nadat door eene opneming van wege den waterstaat zal gebleken zijn, dat de aanleg of verbetering overeenkomstig het bestek heeft plaats gehad.

En dat het voorschreven stuk bij Koninklijk besluit van den 10. Januarij 1866, no. 55, is goedgekeurd.

Gegeven te Utrecht, den 18*den Januarij* 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd.

(*Get.*) VAN DOORN, *Voorzitter.*

(*Get.*) C. M. MOORREES, *Griffier.*

No. 32. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 19*den Januarij* 1866, *no.* 250, 2*de afd., houdende inlichting, betreffende de strandvonderij, wanneer Fransche schepen op de kusten van Nederland hebben schipbreuk geleden.*

's Gravenhage, den 19*den Januarij* 1866.

In art. 37 van het onlangs met *Frankrijk* gesloten tractaat (*Staatsblad no.* 119) is bepaald, dat de Fransche consuls generaal, consuls, vice-consuls en consulaire agenten de werkzaamheden zullen leiden betrekkelijk de redding der schepen hunner natie, die schipbreuk hebben geleden of gestrand zijn op de kusten van *Nederland* en dat de tusschenkomst der plaatselijke besturen slechts zal plaats hebben om de orde te bewaren en de belangen der redders te waarborgen, indien deze vreemd zijn aan de bemanning der schepen, die schipbreuk hebben geleden.

Ik acht het van belang dat de burgemeesters der aan zee gelegen gemeenten Uwer provincie van deze bepaling kennis nemen, en heb de eer daartoe Uwe tusschenkomst in te roepen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 33. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 19*den Januarij* 1866, *no.* 9*a*, *houdende de door den Koning goedgekeurde aanvulling van art.* 4, *lett. h van het Politiereglement op de rivieren en kanalen in deze provincie.* (*Prov. blad no.* 6.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 15 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelet op een ter vergadering gedaan voorstel tot aanvulling van art. 4 lett. *h* van het vigerend *Politie reglement op de rivieren en kanalen in deze provincie*;

Gehoord het rapport der centrale afdeeling nopens dit ontwerp;

Besluiten, onder goedkeuring des Konings, aan art. 4 sub. *h*, alinea 2 van het *Politie-reglement op de rivieren en kanalen in de provincie Groningen*, vastgesteld den 11 November 1863, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 11 Januarij 1864, no. 41 (1), luidende:

„Binnen gelijke afstanden voornoemd vischnetten te plaatsen, onverschillig of er vaste los- of laadplaatsen bestaan," toe te voegen de woorden:

„Gedeputeerde Staten zijn bevoegd dit verbod, ten aanzien van bepaaldelijk door hen aan te wijzen plaatsen geheel of gedeeltelijk op te heffen" — en voorts de laatste zinsnede van genoemd artikel 4 te wijzigen in dier voege, dat aldaar gelezen wordt voor de woorden: *het verbod sub* h, *alinea* 1 *en* 2, *is niet van toepassing* enz., „*het verbod sub* h *alinea* 1 *niet van toepassing*" enz.

Groningen, den 15*den November* 1865.

(1) Bijvoegsel 1864, no. 22. *Red.*

En dat dit besluit der Staten is goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit den Koning van den 6 Januarij 1866, no. 53.

Gegeven te Groningen, den 19*den Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN,
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 34. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den* 20*sten Januarij* 1866, *no.* 76, *houdende verlenging der concessie, tot heffing van tol voor het gebruik der vaart en van het zand- en jaagpad tusschen Breukelen en Ouderkerk, volgens medegedeeld tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 18 Januarij 1866, no. 271, 3e afdeeling;

Gezien ons besluit van 2 April 1863, no. 104,

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan de Gedeputeerde Staten van Utrecht en aan Burgemeester en Wethouders van *Amsterdam*, wederom voor den tijd van drie jaren, ingaande den 1 Mei dezes jaars, vergunning te verleenen tot heffing van tol, voor het gebruik der vaart en van het zand- en jaagpad tusschen *Breukelen* en *Ouderkerk a/d. Amstel*, volgens het hiernevens gevoegd tarief.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 20*sten Januarij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Tarief *van de Brug- en Weggelden, welke geheven worden van degenen, die gebruik maken van de Vaart of van het Zand- en Jaagpad, gelegen tusschen Breukelen en Oudekerk aan den Amstel.*

Art. 1. Van alle vaartuigen, door paarden getrokken of gejaagd wordende, welke door de sluis aan de Nieuwersluis of langs de Waverbrug, langs den Voetangel, varen, zal op ieder van deze tolplaatsen een tol worden geheven, volgens de tonnenmaat, ten bedrage als volgt:

Van ieder vaartuig van	8 ton of daar beneden	08 Cents.
„ „ „ „	9 tot 24 ton, per ton	01 „
„ „ „ „	25 ton of daar boven	25 „

De tonnenmaat zal worden berekend naar den meetbrief van het vaartuig. Gedeelten van tonnen, in den meetbrief uitgedrukt, worden niet gerekend, indien zij slechts eene halve ton of minder bedragen; zij worden voor eene geheele ton berekend, wanneer zij meer dan eene halve ton uitmaken.

Art. 2. Van alle vaartuigen, die niet gejaagd of door paarden getrokken worden, maar zeilende voorbij komen, of door menschen getrokken, of met een boom of riemen gedreven worden, zal op voornoemde tolplaatsen voor tol geheven worden de helft van het bedrag, in art. 1 bepaald.

Art. 3. De schippers zullen aan ieder der genoemde tolplaatsen, zoo te Nieuwersluis, als aan den Voetangel, moeten aanleggen en den tol betalen, alvorens door te varen; ook zullen zij de pachters of gaarders der tollen, indien deze zulks verlangen, in de gelegenheid moeten stellen, om naar de

grootte van het vaartuig onderzoek te doen, en aan dezelve de meetbrieven dier vaartuigen moeten vertoonen.

Art. 4. Voor een vlot hout of koppeling hout zal aan iedere tolplaats betaald worden:

Voor iedere balk-lengte. . . . . 10 cents.
„ „ „ . . . . 5 „

Art. 5. De landtol of het bruggeld aan den Voetangel, zal gevorderd worden als volgt:

Voor een voetganger boven de vijf jaren oud . . . . 01 cent.
„ „ paard, gezadeld of ongezadeld, met of zonder berijder. 05 „
„ „ runderbeest of ezel . . . . 02^5 „
„ „ kalf, schaap, bok, geit of varken . . . . 01^5 „
„ „ kudde schapen of varkens, sterker dan 32 stuks in eens. 50 „
„ ieder schaap of varken, meer dan 50 stuks, de gewone tol van 01^5 „
Voor ieder bok, geit, of hond, gespannen voor een rij- of voertuig 02 „
Voor een rij- of voertuig op twee wielen, bespannen met twee paarden of twee ezels. 15 „
Voor een rij- of voertuig op twee wielen, bespannen met één paard of één ezel . . . . 10 „
Voor een rij- of voertuig op vier wielen, bespannen met één paard of ezel . . . . 15 „
Voor ieder paard of ezel meer . . . . 05 „
Voor een wagen of kar mestspecie, hooi of andere producten van of naar de in eigen gebruik zijnde landerijen vervoerende, of, ledig zijnde, die gaande halen, bespannen met één paard . . . . . 05 „
Voor ieder paard meer . . . . 02^5 „

Zullende in het laatste geval de volle tolle van dezelve voor de heenreize betaald, doch naderhand, met de specie of producten terugkeerende, afgerekend worden, mits de terugkomst plaats hebbe uiterlijk den volgenden dag.

Voor ieder jager met zijn paard zal betaald worden. . . . . 02^5 cents.

Het doortrekken zonder betaling van den tol zal overeenkomstig het Koninklijk besluit van 5 Mei 1850 (*Staatsblad no.* 23), ingevolge de Wet van 6 Maart 1818 (*Staatsblad no.* 12), worden gestraft.

Art. 6. De landtol of het bruggeld aan de Nieuwersluis zal worden gevorderd als volgt:

Voor een voetganger boven de 5 jaren oud . . . . 01 cent.
„ „ paard, gezadeld of ongezadeld, met of zonder berijder 05 „
„ „ runderbeest of ezel . . . . 02^5 „
„ „ kalf, schaap, bok, geit of varken . . . . 01^5 „
„ „ kudde schapen of varkens, sterker den 32 stuks, in eens 50 „
„ ieder schaap of varken, meer dan 50 stuks, de gewone tol van 01^5 „
„ „ bok, geit, of hond, gespannen voor een rij- of voertuig 02 „
„ een rij- of voertuig, onafhankelijk van het aantal wielen der rijtuigen, voor ieder paard of ezel . . . . 05 „
Voor een wagen of kar mestspecie, hooi of andere producten van of naar de in eigen gebruik zijnde landerijen vervoerende, of, ledig zijnde, die gaande halen, bespannen met één paard . . . 05 „
Voor ieder paard meer . . . . 02^5 „

Zullende in het laatste geval de volle tolle van dezelve voor de heenreize betaald, doch naderhand, met de specie of producten terugkeerende, afgerekend worden, mits de terugkomst plaats hebbe uiterlijk den volgenden dag.

Voor ieder jager met zijn paard zal betaald worden . . . . . 05 cents.

Het doortrekken zonder betaling van den tol zal, overeenkomstig het Koninklijk besluit van 5 Mei 1850 (*Staatsblad no.* 23), ingevolge de Wet van 6 Maart 1818 (*Staatsblad no.* 12), worden gestraft.

Art. 7. Van deze tollen zijn vrij:

a. De paarden en rijtuigen, behoorende tot 's Konings huis, alsmede die der Prinsen en Prinsessen van 's Konings huis, zoo ook op reis de paarden en rijtuigen der personen, welke het gevolg des Konings, der Koningin of der Prinsen of Prinsessen uitmaken.

b. De paarden en rijtuigen, mitsgaders de vaartuigen van de leden der Directie van het zand- en jaagpad, voor zooverre die tot het doen van schouwen of andere werkzaamheden, de administratie betreffende, de tol-

plaatsen passeren, en voorts al degenen, die verder met het opzigt der wegen en vaarten belast zijn, en zich als zoodanig in functie bevinden.

c. Al de vaar- en voertuigen, die eenig zand of andere materialen ten dienste van het zand- en jaagpad of voor de gebouwen, tot hetzelve behoorende, vervoeren of, vervoerd hebbende, terug komen, als ook de personen, daarbij behoorende, mits voorzien zijnde van een bewijs, door den opzigter van het zand- en jaagpad afgegeven, waaronder mede begrepen zijn de vaartuigen, tot uitdieping der vaart tusschen Ouderkerk en Nieuwersluis gebruikt wordende.

d. De paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst.

e. De paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt wordende voor de brievenposterij; wanneer in het rijtuig, behalve de conducteur en postillon, geen of slechts één reiziger is.

f. De paarden en rijtuigen der Inspecteurs, Ingenieurs, en Aspirant-Ingenieurs van den Waterstaat, zelven reizende en geene andere personen bij zich hebbende dan beambten, tot dezelfde dienst behoorende.

g. De paarden der Koninklijke Maréchaussées, alsmede die van de militairen in uniform, zooals ook de wagens en voertuigen, behoorende aan den Staat of andere nationale legerkorpsen, en welke voorzien zijn van het door het Departement van Oorlog vastgesteld distinctief teeken, en eindelijk de geïsoleerde militairen, mits van een reispas voorzien zijnde.

h. De onaangespannen, ongezadelde en onbeslagen veulens, zoolang dezelve nog geene snijtanden hebben.

i. De paarden en het vee, naar eigen of gehuurde woningen of weiden wordende gedreven.

k. De losse, ongezadelde paarden zonder hoofdstel, welke, om beslagen te worden, naar den hoefstal en van daar teruggeleid worden, zullende de tol voor de heenreize betaald worden, doch naderhand bij het terugkeeren, mits zulks geschiedt uiterlijk den volgenden dag, terug gegeven worden.

l. Voor zooveel betreft den tol, welke aan de Nieuwersluis wordt geheven de in- en opgezetenen aan de oostzijde van de Vecht, tusschen de Mijnder en Weere sluizen, en aan de westzijde van de Vecht, tusschen de grenzen der gemeente Breukelen en de steeg langs den Molenvliet van den Stichtschen polder te Loenen, mitsgaders de Heer van Mijnden.

Hieronder zijn begrepen de schuitenjagers, aan de Nieuwersluis woonachtig, met hunne paarden, ten ware zij zich in dienst van anderen bevonden en, ten behoeve van de door hen gejaagd wordende vaartuigen, de brug aldaar passeren.

m. De rijksveldwachters, zoo voor zich als voor de transporten onder hun geleide.

n. Al degenen, die kunnen doen blijken, bij een wettigen titel vrijdom van tol te hebben verkregen.

Voor eensluidend afschrift,
De Gemeente Secretaris,
(*Get.*) E. VAILLANT.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 20 Januarij 1866, no. 76.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 35. **Missive** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den* 20*sten Januarij* 1866, *no.* 189, 1*ste afd.*, *betreffende het zegelregt van stukken over te leggen bij het declareren van voorgeschoten kosten, in geval van onteigening van vee, wegens de runderziekte* (1).

's Gravenhage, den 20*sten Januarij* 1866.

Ik heb de eer U, Mijne Heeren, hiernevens te doen toekomen eene

(1) Deze missive oorspronkelijk gerigt aan Gedeputeerde Staten van Zuidholland, is bij circulaire van denzelfden Minister van 9 Feb. daaraanvolgende, no. 151, 1e afd, aan de overige provinciën ter navolging aanbevolen. *Red.*

nota van remarque der Algemeene Rekenkamer gevallen op de daaraan gehechte aanvrage van betaling ten name der gemeente *Charlois*, wegens teruggaaf van verschotten ten behoeve van het Rijk gedaan uit krachte van de artikelen 69—72 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125);

Uit die nota blijkt ten eerste: dat de Kamer verlangt dat de bewijsstukken die slechts *in afschrift* zijn overgelegd, worden vervangen door de *oorspronkelijke;* terwijl er ten tweede, in verband met mijn schrijven van den 16 dezer, no. 138, 1e afdeeling, uit volgt: dat de rekening wegens advertentiekosten en het daarvoor afgegeven bevelschrift van *zegel* zouden moeten zijn voorzien.

Aan het verlangen der Algemeene Rekenkamer in de eerste plaats vermeld, zal dus nog dienen te worden voldaan.

Wat het tweede punt betreft, bij de U bekende omstandigheid dat de Rekenkamer de verbindende kracht van het Koninklijk besluit van den 6 September 1865, no. 52, betwist, zou met de, naar haar gevoelen, aan zegelregt onderworpen stukken zijn te handelen zoo als bij mijn aangehaald schrijven ten aanzien der daarbij bedoelde bijlagen van de declaratiën der gemeenten *Heerjansdam*, *Katendrecht* en *Middelharnis* is aangewezen (1).

De vraag is echter opgekomen: of het niet eenvoudiger ware, zoo door den uitgever der *Nieuwe Rotterdamsche Courant* de kosten der onderscheidene advertentiën, nu welligt met het oog op het Koninklijk besluit van den 6 September 1865, no. 52, te zamen getrokken en daardoor de som van *f* 10.„ te boven gaande, nader afzonderlijk wierden gedeclareerd en daarvoor met intrekking van het uitgereikte bevelschrift, afzonderlijke bevelschriften afgegeven en door hem gekwiteerd. De gemeente ontving zeker spoediger hare uitschotten tot het volle bedrag terug en in de zaak zelve ware niets onregelmatigs gelegen.

Bestond hiertegen echter bezwaar, wat ten opzigte der aan zegelregt onderworpen stukken bij mijn reeds aangehaald schrijven is gezegd, zou ook ten aanzien der tegenwoordige stukken gelden.

Gelieft, Mijne Heeren, een en ander te overwegen en mij de stukken, nadat aan de gemaakte bedenking, naar gelang van zaken, zal zijn voldaan of tegemoet gekomen, spoedig terug te zenden.

Overigens meen ik, bij deze gelegenheid, er op te mogen wijzen dat de ondervinding nu reeds eenigzins geleerd heeft, welke stukken, in zake der onteigening wegens veeziekte, de Algemeene Rekenkamer beschouwt als zegelregt vrijgesteld en welke niet.

Onder de krachtens art. 50 van artikel 27A der wet van 3 October 1843 (*Staatsblad no.* 47) vrijgestelde stukken zijn dan te rangschikken: de verklaringen der veeartsen omtrent het noodzakelijke der onteigening, de besluiten van onteigening, de minnelijke overeenkomsten, de acten van benoeming van deskundigen door den kantonregter, de proces-verbalen van taxatie, de vonnissen waarbij onteigening wordt uitgesproken, de kwitantiën wegens betaalde schadeloosstelling voor onteigening, de processen-verbaal van consignatie, die van keuring,

(1) Dit gevoelen van de Algemeene Rekenkamer was aan de Gedeputeerde Staten bij missive van den Minister d.d. 16 Jan. te voren, no. 238, 1e afd., kenbaar gemaakt, bij gelegenheid van de terugzending van overgelegde ongezegelde kwitantiën wegens kosten voor advertentiën en het afmaken en begraven van onteigend vee. *Red.*

De staten wegens deze uitkeeringen worden ingerigt naar het bij deze resolutie gevoegde model C, — van zegel voorzien, indien zij meer dan tien gulden bedragen, — en in uitgaaf gebragt bij den maandstaat over de maand, waarin de uitkeering plaats heeft.

Art. 9. Voor de overlegging bij de staten no. 12 (*Algemeen Reglement*), 2de gedeelte, worden de in artt. 7 en 8 bedoelde staten verzameld op borderellen *in duplo*, naar het bij deze resolutie gevoegde model D.

Art. 10. Bij de berekening der uitkeeringen en de splitsingen voor de Staatsbegrootingen wordt voor breuken van 25/100 cent of minder, niets; voor breuken van 26/100 tot en met 75/100 cent, een halve cent, en voor breuken van 76/100 en hooger één cent uitgetrokken.

Art. 11. Aan de ontvangers wordt bij het opmaken, en aan de controleurs en provinciale directeurs, bij het onderzoek van de staten van uitkeering, bijzondere naauwkeurigheid aanbevolen, ten aanzien zoo van de berekening van het bedrag der uitkeering, als van de splitsing voor de Staatsbegrootingen.

Art. 12. Van de hiervoren gemelde formulieren worden in de serie *Comptabiliteit* opgenomen.

Model A onder no. 16; model A onder no. 16; model B onder no. 17; model B' onder no. 17*a*; en model D onder no. 49*a*.

Van het in art. 8 vermelde model C. worden geene gedrukte formulieren verstrekt.

Art. 13. De toepassing van bovenstaande bepalingen begint met de kohieren over het dienstjaar 1866/67.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 37. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 28*sten Januarij* 1866, *no.* 14, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van het reglement op de lage verveeningen.* (*Prov. blad no.* 28.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de staten dier provincie, in hunne vergadering van den 21 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat artt. 9 en 11, van het reglement op de lage verveeningen, vastgesteld den 22 November 1852 en gewijzigd den 23 Februarij 1853, den 10 April 1861 en den 3 Maart 1864, respectievelijk goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den 18 December 1852, no. 76, 10 Maart 1853, no. 78, (1) te wijzigen;

Gelet op artt. 131 en 193 der grondwet en op art. 138 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

1°. Om den eersten volzin van art. 9 te roijeren en daarvoor in plaats te stellen:

Ten behoeve des polders wordt, in verhouding tot den aard der

---

(1) Bijvoegsel 1853, no. 10 en 66, 1861, no. 118 en 1864, no. 33. *Red.*

gronden en van hun belang bij de bemaling, een maalgeld geheven van:

a. de gronden, die geene veenspecie bevatten;

b. de gronden, die geene veenspecie bevatten, doch welker verveening niet door den eigenaar verlangd wordt;

c. de gronden, die wel veenspecie bevatten, doch welker verveening, ingevolge art. 3 van dit reglement, is verboden;

d. de gronden, die zonder betaling van slikgeld worden verveend;

e. de waterplassen, die noch slikgelden hebben afgeworpen, noch het in art. 8 bedoeld evenredig aandeel in de kosten van inpoldering en aankleve daarvan hebben betaald.

2°. Om den derden volzin van datzelfde artikel „zoodanig maalgeld" enz. te roijeren en daarvoor in de plaats te stellen:

Wanneer later tot de verveening der onder *b* en *c* aangeduide gronden mogt worden overgegaan, houdt de heffing van maalgeld ten opzigte van het vervreemde gedeelte dier perceelen op, onverminderd de verpligting van den eigenaar tot betaling van slikgelden, ten zelfden bedrage als den verveenenden eigenaren bij dit reglement is opgelegd.

3°. Om in art. 11, op den tweeden regel, in plaats van het woord „uitgeveende," te lezen de woorden „uit te veenen."

Aldus vastgesteld door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden, den 21*sten November* 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 15 Januarij 1866, no. 49.

Gegeven te Leeuwarden, den 23*sten Januarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 38. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 24*sten Januarij* 1866, *no.* 92, *houdende bepalingen nopens het af te leggen examen ter verkrijging van het diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter in Nederlandsch Indië.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Overwegende:

dat, ingevolge art. 7 en de laatste alinea van art. 10 van de bij Ons besluit, dd. 10 September 1864 (*Staatsblad no.* 93), vastgestelde verordening op het benoemen van ambtenaren bij de burgerlijke dienst in Nederlandsch Indie, door Ons moeten worden geregeld de bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot en de voordeelen en verpligtingen verbonden aan het ter beschikking stellen van den Gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie van personen, bestemd tot het vervullen van bepaalde ambten of bedieningen;

dat de uitoefening van het beroep van landmeter in Nederlandsch Indie aan ieder behoort te worden vrijgelaten, doch dat aan hen, die een diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter verlangen, de gelegenheid daartoe behoort te worden geopend, en het mitsdien noodig is over te gaan tot de voormelde regeling, voor zooveel betreft hen, die het beroep van geëxamineerd en beëedigd landmeter in Nederlandsch Indie in of buiten 's lands dienst verlangen uit te oefenen;

Gezien Ons besluit dd. 28 Julij 1865 (*Staatsblad no.* 87);

Op de voordragt van Onzen Minister van Kolonien, dd. 22 Januarij 1866, litt. Apz., no. 6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter voor Nederlandsch Indie, waarvan het bezit eene vereischte is voor benoembaarheid als zoodanig in 's lands dienst, wordt verkregen ten gevolge van een examen, overeenkomstig het aan Ons tegenwoordig besluit gehecht programma en na het afleggen van een eed of belofte, in Nederland in handen van den regter van het kanton, waarin de belanghebbende woont, in Nederlandsch Indie in handen van het hoofd van gewestelijk bestuur in het gewest, waarin de belanghebbende woont of waarin hij geëxamineerd is of waarin hij het beroep van geëxamineerd en beëedigd landmeter verlangt uit te oefenen.

Art. 2. Commissien voor het afnemen van het examen worden benoemd:

in Nederland door Onzen Minister van Kolonien;

in Nederlandsch Indie door den Gouverneur-Generaal.

Het examen wordt niet afgenomen, tenzij vooraf eene daartoe betrekkelijke oproeping van candidaten hebbe plaats gehad, voor zooveel Nederland betreft door middel der *Nederlandsche Staatscourant*, en voor zooveel Nederlandsch Indie betreft door middel der *Javasche Courant*.

In Nederland geschiedt die oproeping naar mate der behoefte, in Nederlandsch Indie ééns of meermalen 's jaars.

Art. 3. Na voldoend examen wordt door de commissie, in art. 2 genoemd, een diploma uitgereikt tegen betaling van *vijf en twintig gulden*.

De opbrengst van de gelden, voor deze diploma's betaald, wordt na aftrek van de kosten der vergadering van de commissie, waaronder echter niet gerekend worden de reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden, in 's lands kas gestort.

Art. 4. Zij die het in art. 3 vermeld diploma verkregen hebben worden, wanneer zij in Nederland zijn, door den regter van het kanton, waarin zij wonen of hun verblijf houden, wanneer zij in Nederlandsch Indie zijn, door het hoofd van gewestelijk bestuur in het gewest waarin zij wonen of waarin zij zijn geëxamineerd, of waarin zij het beroep van geëxamineerd en beëedigd landmeter verlangen uit te oefenen, toegelaten tot het afleggen van den volgenden eed of belofte:

„Ik zweer (beloof), dat ik in de uitoefening van het beroep van landmeter eerlijkheid, naauwkeurigheid en onzijdigheid zal betrachten.

„Zoo waarlijk helpe mij God almagtig!"

(„Dat beloof ik.")

De ambtenaar, in wiens handen de eed of belofte is afgelegd, stelt daarvan aanteekening op het diploma.

Art. 5. Van het afleggen van het in art. 1 vermelde examen zijn vrijgesteld:

1°. zij die tijdens de afkondiging van dit besluit reeds in het bezit waren eener acte van bekwaamheid, verkregen krachtens vroeger in Nederland en Nederlandsch Indie geldende bepalingen;

2°. zij die in het bezit zijn van het diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter, verkregen krachtens de bepalingen van Ons besluit dd. 28 Julij 1865 (*Staatsblad no.* 87);

3°. zij die krachtens Onze besluiten dd. 26 December 1864, no. 70, 10 Julij 1865, no. 84, en 16 December 1865, no. 56, benoembaar zijn, zoo tot adspirant-ingenieur bij den waterstaat in 's lands openbare werken en bij de dienst der mijnen, als tot technisch ambtenaar bij het boschwezen in Nederlandsch Indie;

4°. zij die in het bezit zijn van het diploma van civiel ingenieur, verkregen ingevolge art. 61 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad no.* 50).

De voormelde personen worden, wanneer zij het beroep van geëxamineerd en beëedigd landmeter in Nederlandsch Indie in of buiten 's lands dienst verlangen uit te oefenen, beschouwd te zijn in het bezit van het diploma van art. 3.

Van het examen in de vakken *a* van het in art. 1 bedoeld programma zijn vrijgesteld zij, die het getuigschrift bezitten, verkregen na aflegging van het in art. 57 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad no.* 50) voorgeschreven eind-examen der hoogere burgerschool van vijfjarigen cursus, of een daarmede gelijk te stellen in Nederlandsch Indie verkregen getuigschrift.

Art. 6. Naar gelang van de behoefte, wordt door Onzen Minister van Kolonien het vereischte aantal landmeters ter beschikking gesteld van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie.

De voordeelen en verpligtingen, aan de uitzending uit Nederland verbonden, worden telken male door Ons geregeld.

Art. 7. De bepalingen van dit besluit treden in werking met de afkondiging:

in Nederland door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant*, en

in Nederlandsch Indie door opname in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie.*

Te gelijker tijd zijn ingetrokken de bepalingen betreffende het afnemen van het landmeters-examen enz., vastgesteld bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie van 5 Maart 1857, no. 1 (*Indisch Staatsblad no.* 18), en alle overige met dit besluit strijdige bepalingen.

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering dezes, waarvan, tot kennisgeving, afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

's Gravenhage, den 23sten Januarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,
(*Get.*) I. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

Programma *van examen ter verkrijging van het diploma van geëxamineerd en beëedigd landmeter in Nederlandsch Indie.*

Het examen omvat:

a. 1°. de gewone rekenkunde in haren geheelen omvang;

2°. de stelkunde, met inbegrip van de vergelijkingen van den tweeden graad met eene onbekende, de rekenkundige en meetkundige reeksen, de logarithmen en de beginselen van de leer der permutatien en combinatien;

3°. de meetkunde, met inbegrip van de ligchaamsmeting en van de vlakke en bolvormige driehoeksmeting;

4°. de eerste beginselen der beschrijvende meetkunde.

5°. de beginselen der natuurkunde, in het bijzonder de kennis van de meest gebruikelijke optische werktuigen;

6°. de beginselen der kosmographie;

7°. het hand- en regtlijnig teekenen;

b. de landmeetkunde, te weten:

1°. het uitbakenen van lijnen, het meten van afstanden en het uitzetten van hoeken en de daartoe te bezigen hulpmiddelen;

2°. de inrigting, de vereischten en het gebruik van den theodoliet, het sextant, de boussole, het planchet en vizierlineaal, en de meest gebruikelijke waterpas-werktuigen;

3°. grondige kennis van de verschillende handelingen, welke bij het opmeten en in kaart brengen van terreinen van verschillende gesteldheid en grootte, die zich echter in geen rigting meer dan tien uren gaans uitstrekken, kunnen gevolgd worden; voldoende om in eenige voor te stellen gevallen uit de handelwijze eene geschikte keuze te doen en volledige verklaring te geven van de wijze, waarop gemelde bewerkingen behooren te geschieden;

4°. het gewone waterpassen en het trigonometisch hoogte-meten;

5°. het vinden van den inhoud van eenig terrein, hetzij uit de oorspronkelijke gegevens der meting, hetzij uit de reeds vervaardigde kaart;

6°. het situatie-teekenen;

7°. de meest gebruikelijke projectien van landkaarten;

8°. kennis, in hoofdtrekken van de meest gebruikelijke handelwijzen voor de sterrekundige bepaling van breedte, lengte en azimuth;

9°. de grondbegrippen en hoofdregelen van de rekenwijzen, die dienen om uit een gegeven stel waarnemingen de naauwkeurigste uitkomst te verkrijgen en den waarschijnlijken graad van naauwkeurigheid te bepalen;

c. bekendheid met de inrigting, bestemming en het gebruik van plans, tafels en leggers van het kadaster en de registers der hypotheken.

Behoort bij Koninklijk besluit dd. 24 Januarij 1866, no. 92.

Mij bekend,

De Minister van Koloniën,

(*Get.*) I. D. FRANSEN VAN DE PUTTE.

No. 39. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 24sten Januarij* 1866, *no.* 252, *2de afd., houdende inlichting nopens de uitvoering van art.* 200 *der gemeentewet, betrekkelijk het komen in hooger beroep, tegen eene beslissing van Gedeputeerde Staten.*

's Gravenhage, den 24sten Januarij 1866.

Bij herhaling komt het geval voor, dat de raad eener gemeente, die krachtens art. 200 der gemeentewet of een ander artikel, waarnaar die bepaling verwezen wordt, tegen eene beslissing van Gedeputeerde Staten in beroep was gekomen, en zijn beroep niet ontvankelijk moest worden verklaard op grond, dat het niet binnen den bij dat wetsartikel voorgeschreven termijn werd ingesteld. Ik verzoek U de raden der verschillende gemeenten uwer provincie hierop aandachtig te maken en hen te wijzen op het belang, dat de wet in deze stiptelijk door

hen worde opgevolgd, ten einde hunne bezwaren in overweging kunnen worden genomen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 40. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 25sten Januarij* 1866, *no.* 34, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Horst c. a. in de negende klasee.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE, *ad interim* met het beheer van het Departement van Financien,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Limburg*, van den 20sten Januarij ll., houdende voorstel om het kantoor *Horst c. a.* in de *negende klasse* te rangschikken, uithoofde de vermoedelijke belooning van het kantoor *beneden* de *f* 600 zal blijven.

Heeft goedgevonden en verstaan, vermeld kantoor te rangschikken in de *negende klasse*.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 41. DISPOSITIE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 25sten Januarij* 1866, *houdende inlichting nopens den vervoer van paardenmest in verband met de veeziekte.*

Art. 2 van het Koninklijk besluit van den 20sten December 1865 (*Staatsblad no.* 134) is op paardenmest, blijkbaar niet met rundermest vermengd, niet van toepassing.

's Gravenhage, den 25sten Januarij 1866.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 42. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 26sten Januarij* 1866, *no.* 8, *vaststellende eene instructie ter uitvoering van het Koninklijk besluit van den 6den Januarij* 1866 (*Staatsblad no.* 1), *houdende bepalingen omtrent het stoken van gedistilleerd uit melasse.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE, *ad interim* belast met het beheer van het Departement van Financien,

Gelet op het Koninklijk besluit van den 6den Januarij 1866 (*Staatsblad no.* 1), houdende bepalingen omtrent het stoken van gedistilleerd uit *melasse;*

Heeft goedgevonden en verstaan:

Vast te stellen de navolgende

Instructie *tot uitvoering van voormeld besluit.*

§ 1. Eene bepaling van het besluit waarop de aandacht der ambtenaren in het bijzonder gevestigd wordt in art. 4, waarbij het *minimum* van den aan te geven trek voor de onderwerpelijke branderijen *tweeledig* is vastgesteld, en wel volgens lett. *a* op eene hoeveelheid, die zooals de ondervinding heeft geleerd, ook onder min gunstige omstandigheden gemakkelijk te leveren is, doch welke alleen kan worden aangegeven indien de brander zich onderwerpt aan de bijzondere voorzorgen tegen misbruik, bedoeld bij art. 10—14 van het besluit, en volgens lett. *b* op een hooger bedrag voor het geval dat de brander de toepassing der bedoelde voorzorgen niet mogt verlangen of wegens het niet nakomen van de betrekkelijke voorschriften van de bevoegdheid tot het aangeven van het lager minimum wordt verstoken.

§ 2. Voor de aangifte tot stoken kan gebruik worden gemaakt van het model no. 7*a* (*fabricage*) op het titelblad waarvan de soort en klasse dezer branderij met de pen moet worden ingevuld. In het dubbel der aangifte zullen de niet toepasselijke onderdeelen of woorden moeten doorgehaald worden.

§ 3. Door de bepalingen van art. 7, in verband met de bij art. 6 van toepassing verklaarde artt. 66 en 67 der wet van den 20sten Junij 1862 (*Staatsblad no.* 62), kan in de onderwerpelijke branderijen des noodig ook van het middel van contrôle door afstoking gebruik worden gemaakt, waartoe o. a. zou kunnen worden overgegaan wanneer vermoeden mogt bestaan dat bij de ruwstokingen gedistilleerd heimelijk elders dan in de vergaderbak wordt afgeleid.

Ten aanzien van deze contrôle kunnen overigens gevolgd worden de algemeene voorschriften daaromtrent voor de gewone graanbranderijen gegeven.

§ 4. Daar eene vrij juiste verhouding bestaat tusschen de vermindering der digtheid van het beslag door de gisting en den trek, wordt door de voorschriften van de artt. 8 en 9 het toezigt zeer versterkt. Bij de proefstokingen die in de melassestokerijen hebben plaats gehad, is voor ieder 1/10 graad verlies in digtheid, bij eene temperatuur van 15 graden C, verkregen 25 à 27 vingerhoeden gedistilleerd ad 50 percent per vat beslag. Voorshands kan deze verhouding bij de beoordeeling van den aangegeven of geconstateerden trek tot leiddraad genomen worden. De tafels tot het bepalen der digtheid van het beslag bij 15 graden C, wanneer de opneming bij een anderen warmtegraad heeft plaats gehad zullen aan de ambtenaren verstrekt worden.

§ 5. Voor het register tot het inschrijven van den warmtegraad en de digtheid van het beslag is vastgesteld in het model no. 29 (*fabricage*).

Indien de ambtenaren bevinden dat de brander den warmtegraad of de digtheid van het beslag niet juist in het register heeft ingeschreven, vermelden zij de uitkomst hunner opneming, onder de door den brander gestelde cijfers en nemen die uitkomst als grondslag bij de berekeningen voor de invulling der kolommen 9—19 van het register, onverminderd het instellen van bekeuring in het geval bedoeld bij de laatste zinsnede van art. 8.

De volgeschreven registers worden ten kantore des ontvangers overgebragt en bewaard.

§ 6. Eene inrigting van den vergaderbak, de buis en het werk-

tuigenkastje als bij art. 10 bedoeld, bestaat onder anderen reeds in de eenige melasse-stokerij welke thans hier te lande in werking is.

De Provinciale Directeurs worden gemagtigd om de sloten benoodigd voor de afsluiting van den bedoelden toestel voor rekening der administratie te doen vervaardigen, voor zoo ver die voorwerpen niet in het magazijn der directie aanwezig zijn.

De declaratien wegens de kosten van aanschaffing worden op de gewone wijs ter verevening ingezonden.

§ 7. De modellen voor het register tot het inschrijven der verklaringen, betreffende de sluiting en ontsluiting van den vergaderbak, alsmede voor de opgaven van de uitkomst der opnemingen bij den ontvanger in te leveren, zijn opgenomen in de serie *fabricage*, onder no. 30 en 31.

Bij den aanvang van elk jaar wordt een nieuw register no. 30 (*fabricage*) aangelegd, terwijl de volgeschreven registers gelijktijdig met de overige stukken van het kantoor ter verificatie worden ingezonden. De opgaven no. 31 (*fabricage*) worden bij de betrekkelijke credietrekeningen overgelegd.

§ 8. Omtrent de strafbepalingen valt op te merken, dat krachtens art. 135, § 1, der meergenoemde wet van den 20sten Junij 1862, op overtredingen in de onderwerpelijke stokerijen der bij art. 6 van het besluit van toepassing verklaarde voorschriften van het Vde hoofdstuk dier wet, de betrekkelijke strafbepalingen van de artt. 133 en 134 derzelfde wet toepasselijk zijn; terwijl tegen afwijkingen van de artt. 7, 8, 9 en 12, derde alinea, art. 13, derde alinea, en art. 17 van het besluit de boete van art. 135, § 2, der genoemde wet is bedreigd.

Voorts moeten, bij niet-naleving van art. 2 van het besluit, de voorschriften van art. 52 der voormelde wet worden toegepast.

Dat ook de verdere bepalingen dier wet, voor zoo ver die van algemeene toepassing zijn, voor de onderwerpelijke branderijen moeten worden nageleefd, spreekt wel van zelf.

§ 9. Het besluit treedt in werking den zevenden Februarij e. k.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 43. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 26*sten Januarij* 1866, *no.* 236, 6*de afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Pruissen, Baden, Frankrijk, Griekenland en Holstein.*

Te rekenen van den 5den Februarij aanstaande, wordt op het rijkstelegraafkantoor te Alkmaar de doorloopende dagdienst ingevoerd.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Borghorst*, *Launenburg i/L*, *Mölln*, *Morgenroth*, *Nicolaï*, *Pröculs*, *Ratzeburg*, *Rees*, *Rheinberg*, *Siegburg*, *Steele* en *Xanten* in Pruissen; te *Gütenbach* en *Simonswald* in Baden; te *Beaumont-sur-Sarthe*, *le Candas*, *Caunes*, *St. Jean-du-Gard*, *Labruguière*, *Lavelanet*, *Rebais*, *Sées*, *Thizy*, *Thoissey*, *St. Vaury* en *Villers-sur-Mer* in Frankrijk; te Amphissa, Calamata, Chalcis, *Megalopolis*, Missolonghi, Nisi en Pyrgos in Griekenland; te *Keitum* (eiland Sylt), *Kellinghusen* en *Norburg* in Holstein.

Spoorwegdiensttelegraafkantoren zijn geopend te Brienon, St. Etienne-du-Bois, la Ferté-Alais en Montain in Frankrijk, alsmede een kusttelegraafkantoor te Ile Chausey in Frankrijk.

Het tijdelijke kantoor te Biarritz in Franklijk is gesloten. De spoorwegtelegraafkantoren te Lauenburg, Morgenroth, Nicolaï, Siegburg en Steele, alsmede de kantoren te Mölln en Ratzeburg in Lauenburg zijn opgeheven.

Borghorst volgt het tarief voor Burgsteinfurt, *Mölln* en *Ratzeburg* dat voor Lübeck.

Siegburg ligt in den 2den, *Morgenroth*, *Nicolaï*, *Pröculs*, *Gütenbach* en *Simonswald* liggen in den 3den kring van alle nederlandsche kantoren.

Lauenburg i/L ligt van Almelo, Assen, Bolsward, Delfzijl, Deventer, Dokkum, Enschedé, Franeker, Groningen, Heerenveen, Hengelo, Hoogezand, Joure, Kampen, Leeuwarden, Lemmer, Meppel, Sneek, Steenwijk, Veendam, Winschoten, Zutphen en Zwolle in den 2den, van de overige kantoren in den 3den kring.

Rees ligt van Almelo, Apeldoorn, Arnhem, Bommel, Deventer, Eindhoven, Enschedé, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, het Loo, Nijmegen, Roermond, Tiel, Venlo, Wageningen en Zutphen in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Rheinberg ligt van Arnhem, Enschedé, Helmond, Nijmegen, Roermond, Venlo en Zutphen in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Steele ligt van Venlo in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Xanten ligt van Almelo, Apeldoorn, Arnhem, Deventer, Eindhoven, Enschedé, Helmond, Hengelo, het Loo, Nijmegen, Roermond, Tiel, Venlo, Wageningen en Zutphen in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Te *Sonderburg* in Sleeswijk-Holstein is de beperkte dagdienst ingevoerd.

In plaats van het bestaande spoorwegtelegraafkantoor, is thans te *la Ferté-sous-Jouarre* een rijkskantoor met beperkte dagdienst gevestigd.

's Gravenhage, den 26sten Januarij 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 44. BESCHIKKING *van den* Minister van Kolonien, *van den 27sten Januarij* 1866, *houdende bepalingen nopens de opleiding hier te lande van eenige jongelingen na afgelegd examen, tot militaire apothekers voor de dienst in de overzeesche bezittingen* (1).

DE MINISTER VAN KOLONIEN,

brengt ter kennis van belanghebbende ouders of voogden dat, krachtens de Koninklijke besluiten van den 26sten November 1845, no. 63, 15 Junij 1858, no. 40, en 10 Mei 1860, no. 80, met den 1sten September dezes jaars, *vier* jongelingen zullen worden bestemd, om volgens de daaromtrent vastgestelde reglementen, onder het oppertoezigt van den Heer G. J. MULDER, hoogleeraar in de faculteit der wis- en

(1) Zie het reglement op de admissie van kweekelingen. Bijvoegsel nieuwe uitgave van Mr. D'ENGELBRONNER, vijfde serie, bladz. 3. *Red.*

natuurkunde aan 's Rijks hoogeschool te Utrecht, te worden opgeleid tot militaire apothekers voor de dienst in de overzeesche bezittingen, en wel *drie* voor de dienst in Oost-Indie en *een* voor de dienst in West-Indie, en dat, wanneer zij hunne zonen of pupillen daarvoor verlangen in aanmerking te doen komen, deze op Maandag, den 4den Junij 1866, des voormiddags ten tien ure, in het scheikundig laboratorium der genoemde hoogeschool zullen worden toegelaten tot het afleggen van een vergelijkend examen.

De op zegel geschreven, verzoeken tot deze toelating moeten vóór den 1sten Mei 1866 bij het Ministerie van Kolonien zijn ontvangen, met vermelding of de adspirant wenscht te worden bestemd voor de dienst in Oost-Indie dan wel voor die in West-Indie, en met bijvoeging der navolgende stukken, waarvan de vier eerste insgelijks van zegel moeten zijn voorzien;

1°. de geboorte-acte van den adspirant, ten blijke dat hij den 1sten September 1866 den ouderdom van zestien jaren bereikt zal hebben, en alsdan niet ouder zijn zal dan twintig jaren;

2°. eene verklaring omtrent het door hem genoten onderwijs:

3°. eene verklaring van eenen officier van gezondheid van het leger, ten blijke dat hij eene gezonde ligchaamsgesteldheid heeft, vrij van ligchaamsgebreken is, en geschikt om den lande als pharmaceut te dienen;

4°. eene verklaring van het plaatselijk bestuur, houdende dat de ouders ingezetenen zijn of geweest zijn van het Rijk of van zijne overzeesche bezittingen, en dat zij (of de voogden) in staat zijn om den hierna te vermelden borgtogt, des gevorderd, gestand te doen; en

5°. voor diegenen, welke door hunnen ouderdom in de termen vallen der wet op de nationale militie, een bewijs dat zij aan hunne verpligting deswege hebben voldaan.

De belanghebbenden worden verder verwittigd dat het examen zich uitstrekt tot de volgende vakken:

1°. de grammaticale gronden der Nederduitsche taal;

2°. het vaardig en naauwkeurig vertalen van Fransche, Hoogduitsche en niet moeijelijke Latijnsche prozaschrijvers in het Nederduitsch;

3°. de rekenkunde tot en met de logarithmen; de stelkunst tot en met de vierkantsvergelijkingen, de meetkunst, zoowel der ligchamen als der vlakken:

4°. de gronden der algemeene geschiedenis, van die des vaderlands, en van de Nederlandsche overzeesche bezittingen; en

5°. de algemeene aardrijkskunde, bijzonder van de Nederlandsche overzeesche bezittingen.

Bij gelijke bedrevenheid in de voormelde vakken, zal de voorkeur worden gegeven aan hen, die bovendien eene meerdere of mindere kennis aan den dag leggen der Engelsche taal, der driehoeksmeting en der hoogere deelen van de wiskunde.

De leercursus duurt vier jaren. De kweekelingen genieten gedurende den cursus eene jaarlijksche toelage van *f* 500, behoudens voldoenden borgtogt van den kant der ouders of voogden voor de terugbetaling der verstrekte gelden, wanneer de kweekelingen zich aan hunne bestemming onttrekken of wegens traagheid of slecht gedrag worden ontslagen.

De ouders of voogden moeten daarentegen zorgen voor het onderhoud der kweekelingen en hunner boeken, instrumenten, collegiegelden en andere kleine onkosten.

De kweekelingen, na volbragte opleiding benoemd wordende tot apotheker der 3de klasse, worden geacht zich gedurende minstens tien jaren aan de militaire dienst in Oost- of West-Indie te hebben verbonden.

Aan de betrekking van apotheker der 3de klasse voor de militaire geneeskundige dienst der landmagt in Oost-Indië is verbonden:

a. een jaarlijksch tractement van f 1950 en vrije woning of schadeloosstelling voor huishuur;

b. een tractement van f 900 's jaars, gedurende het oponthoud hier te lande;

c. eene gratificatie van f 380, waarvan de helft bij de benoeming wordt betaald, en de wederhelft met een voorschot van f 650, wanneer het schip is aangewezen, waarmede de reis op kosten van het Gouvernement geschiedt; strekkende een en ander tot uitrusting en aankoop van boeken;

d. de rang van 2den luitenant bij den staf van de landmagt in Oost-Indie, met bepaling dat de militaire apothekers dezelfde onderscheidingsteekenen in zilver dragen, als die voor de officieren van gezondheid van gelijken rang in goud zijn vastgesteld.

De bevorderingen tot de rangen der 2de en 1ste klasse (1sten luitenant en kapitein) geschiedt, even als voor de officieren van gezondheid, na het afleggen van het gevorderd examen, waartoe de apothekers der 3de en 2de klasse naar ouderdom in rang worden opgeroepen, nadat zij ten minste drie jaren in hunnen rang hebben gediend.

Indien de vervulling van de opengevallen plaatsen zulks noodzakelijk maakt, kan het voorschreven driejarig tijdvak worden verkort.

De bevordering tot eersten apotheker (majoor) geschiedt zonder verder examen.

In voormelde hoogere rangen genieten de militaire apothekers de hieronder aangewezen geldelijke voordeelen, te weten:

in den rang van 2de klasse een tractement van f 2250 's jaars, en indemniteiten voor huishuur en fourrage voor 4 paarden;

in den rang van 1ste klasse een tractement van f 4200 's jaars, en imdemniteiten als boven; en

in den rang van eersten apotheker een tractement van f 5880 's jaars, en indemniteiten voor huishuur en fourrage voor 6 paarden.

Aan de betrekking van apotheker der 3de klasse bij de militaire geneeskundige dienst der landmagt in West-Indie is verbonden:

a. een jaarlijksch tractement van f 1700 en idemniteit voor huishuur;

b. een tractement van f 900 's jaars gedurende het oponthoud hier te lande;

c. eene gratificatie van f 300, waarvan de helft bij de benoeming wordt betaald, en de wederhelft met een voorschot van f 260, wanneer het schip is aangewezen waarmede de reis op kosten van het Gouvernement geschiedt; strekkende een en ander tot uitrusting en aankoop van boeken;

d. de rang van 2den luitenant bij den staf van de landmagt in West-Indie, met bepaling dat de militaire apothekers dezelfde onderscheidingsteekenen in zilver dragen, als die voor de officieren van gezondheid van gelijken rang in goud zijn vastgesteld.

De bevordering tot den rang der 2de klasse (1sten luitenant) geschiedt, even als voor de officieren van gezondheid, na het afleggen hier te lande van het gevorderd examen, waartoe de apothekers der

3de klasse bij het ontstaan van vacatures in den voormelden hoogeren rang, naar ouderdom in rang, in de gelegenheid worden gesteld; nemende het Gouvernement de hieruit voortvloeijende transportkosten voor zijne rekening.

Aan den rang van 2de klasse is verbonden een traktement van *f* 2000 's jaars, benevens indemniteit voor huishuur.

's Gravenhage, den 27sten Januarij 1866.

De Minister van Kolonien,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) FEITH.

No. 45. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 27sten Januarij* 1866, *no.* 124, *bepalende het verleenen van inzage der registers no.* 1 *en* 2 *der personele belasting aan de gemeentebesturen, die eene plaatselijke directe belasting heffen.*

Sommige gemeentebesturen dienen voor de in hunne gemeente te heffen plaatselijke directe belasting, het bedrag te kennen van een of meer grondslagen der personele belasting, waarin de belastingpligtigen ten kohiere zijn gebragt.

Ik heb daarom, bij ampliatie der resolutie van den 19den April 1854, no. 74, de eer U te verzoeken, de ontvangers der directe belastingen binnen den kring Uwer directie aan te schrijven, om aan die gemeentebesturen op hun daartoe strekkend verzoek, voor den tijd van veertien dagen en tegen bewijs van ontvangst, de registers no. 1 en 2 der personele belasting voor elk dienstjaar af te geven, mits dit geschiede op zoodanig tijdstip dat daardoor geene stoornis in de dienst ontsta.

De Minister van Justitie, ad interim belast met het beheer van het Departement van Financien,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 46. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 29sten Januarij* 1866, *no.* 102, *houdende toekenning van vrijdom van tol, aan gabel no.* 2, *op den straatweg tusschen Gouda en Bodegraven voor eenige ingelanden van Oud- en Nieuw-Reeuwijk.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 26sten Januarij 1866, no. 294, 3de afdeeling;

Herzien Ons besluit van den 25sten Augustus 1865, no. 64, waarbij aan de ingelanden van den polder van *Oud-* en *Nieuw-Reeuwijk*, van gabel no. 2, op den straatweg tusschen *Gouda* en *Bodegraven*, vrijdom is verleend van tolgeld, waarvan de heffing bij het Koninklijk besluit van den 23sten Januarij 1834, no. 12, is toegestaan;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Ons besluit van den 25sten Augustus 1865, no. 64, te bekrachtigen den vrijdom van tol, aan gabel no. 2 op den

straatweg tusschen *Gouda* en *Bodegraven*, voor eenige ingelanden van *Oud-* en *Nieuw-Reeuwijk* gelijk die vrijdom in de dispositie van Hoogheemraden van *Rijnland* van 13 Januarij 1849, waarvan afschrift hiernevens is gevoegd, omschreven is.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit.

's Gravenhage, den 29sten Januarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Hoogheemraden van Rijnland, gelezen hebbende het request van Schout en Poldermeesteren van Reeuwijk, cum sius, om daarbij aangehaalde redenen verzoekende.

1°. Om de ophaalbrug van den kweldijk geheel te mogen doen amoveren.

2°. Om ten noorden van den kweldijk langs den Oud Reeuwijkschen weg eene doorgraving te mogen doen tot daarstelling van eene scheidingsloot ter vernietiging van dien weg als zoodanig voor rijtuigen en voetgangers.

en 3° de approbatie te erlangen op het door de requestranten met den eigenaar van zeker huis en erve aangegaan bij het request gevoegd contract.

Gezien het geregistreerd relaas van kerkgebod van den 13 Augustus 1848.

Gezien de schriftelijke verklaring dato 23 Augustus 1848 van de ingelanden P. de Wilde, H. Ruitenburg, T. Kwakenaak, J. van Leeuwen Gz., Klaas Vis, A. Verkley, voor twee woningen, W. de Vink voor zich en den huurder van de woning, Cornelis Hoogendoorn, Klaas van Leeuwen, Pieter Kwakernaak, C. van der Laan, A. van der Poun, L. van Leeuwen, C. Blonk, Dirk Vergeer, N. de Bruin, P. van Hoogendijk, W. Stolwijk en J. Langerak, houdende dat zij opposeeren tegen het bovengemelde verzoek tot vernietiging van den kweldijk, op grond dat zij gebruik kunnen en mogen maken van den kweldijk met rijtuig van Oud Reeuwijk naar de Reeuwijksche brug en omgekeerd, en door die vernietiging verpligt zouden worden om de tol of gabel no. 2 van den straatweg van Gouda naar Bodegraven te moeten passeren, en dat zij daarom dan ook niet anders van deze oppositie afzien dan wanneer hun volkomen vrijdom van tol, van Oud Reeuwijk naar de Reeuwijksche brug en omgekeerd voor zich en hunnen successeuren is en wordt verzekerd.

Gelezen de missive van het Polderbestuur voornoemd van den 28 September en 1 November 1848, alsmede de missive van Commissarissen tot den aanleg van eenen straatweg en eene vaart van Gouda naar Bodegraven van den 3 Januarij 1849, bij welke laatstgenoemde brief te kennen wordt gegeven, dat er bij hun geene bedenkingen bestaan om aan de Ingelanden van den polder Reeuwijk cum sius, die zich tegen de voorgenomene vernietiging van den kweldijk in dien polder hebben verzet, de bij de acte van oppositie dato 23 Augustus 1848 bedoelde vrijdom toe te staan, en dat zij mitsdien bereid zijn om, wanneer genoemde Ingelanden van hunne oppositie afzien, aan hun en hunne seccesseuren vrijdom van tol te verleenen van Oud-Reeuwijk of naar de Reeuwijksche brug en omgekeerd, in voege als die bij genoemde acte van oppositie is gevraagd.

Gelezen de bij het request ter goedkeuring gevoegde overeenkomst tusschen het polderbestuur van Reeuwijk en Leendert van der Leeg als eigenaar van zeker huis en erve, aangegaan den 27 Julij 1848.

Overwegende dat de hierboven genoemde opposanten P. de Wilde cum sius overeenkomstig derzelver verlangen door de overgelegde schriftelijke verklaring van commissarissen des voormelden straatwegs, omtrent de vrijdom van tol van Oud Reeuwijk naar de Reeuwijksche brug en omgekeerd, zoo voor zich als hunne successeuren genoegzaam gewaarborgd zijnde kunnen worden beschouwd van derzelver oppositie te hebben afgezien, en dat er overigens geene bedenkingen tegen der requestanten verzoek bestaan.

Hebben onder de voorwaarden door de opposanten in deze bedongen door de Directie van voornoemden straatweg aan hun verzekerd, goedgevonden met approbatie van de overeenkomst tusschen het polderbestuur en Leendert

VAN DER LEEG voornoemd, het gedane verzoek zoo als het is liggende toegestaan gelijk geschiedt bij deze.

En zal van deze dispositie afschriften worden uitgereikt aan de requestanten, mitsgaders aan de Ingelanden P. DE WILDE cum sius en voorts dezelve copielijk aan Heeren Commissarissen van meergemelde bestrating worden medegedeeld.

Actum in het gemeentehuis van Rijnland binnen Leijden den dertienden Januarij achttien honderd negen en veertig, in kennisse van mij (get. B. EIJGEMAN Secretaris).

Lager staat: geregistreerd zonder renvooi te Leijden den zeventienden Januarij achttien honderd negen en veertig, folio honderd vier en vijftig verso vak een. Ontvangen aan regt en verhooging een gulden tien en een halve cent.

(*Get.*) P. DE HAAN, *Ontvanger.*

Voor eensluidend afschrift,

(*Get.*) EIJGEMAN, *Secretaris.*

Voor eensluidend afschrift,

de Secretaris der Administratie straatweg Gouda naar Bodegraven,

(*Get.*) G. C. STRACKE.

Behoort bij het Koninklijk Besluit van den 29 Januarij 1866, no. 102.

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) THORBECKE.

No. 47. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 29sten Januarij* 1866, *no.* 106, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den weg van 's Gravenhage naar Loosduinen en Monster.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 27 Januarij 1866, no. 206, 3de afdeeling; betreffende een verzoek van de Commissie van beheer over den straatweg van *'s Gravenhage* naar *Loosduinen* en *Monster*, om verlenging der laatstelijk bij Ons besluit van den 31 Januarij 1861, no. 67 (1), verleende concessie tot tolheffing op dien weg, overeenkomstig het tarief, bij Koninklijk besluit van den 5den Februarij 1836, no. 26, gevoegd;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat de tolregten op den genoemden weg nog te rekenen van den 5den Februarij 1866, gedurende een tijdvak van drie jaren volgens het voormeld tarief zullen worden geheven, behoudens zoo mogelijk met in achtneming der bij Koninklijk besluit van 24 Januarij 1846, no. 85, vastgestelde bepaling (2).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 29sten Januarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) THORBECKE.

---

(1) Bijvoegsel 1861, no. 84, alwaar het bedoelde tarief is opgenomen. *Red.*

(2) Zie deze bepaling in aanteekening 3, bij no. 34, Bijvoegsel 1861. *Red.*

No. 48. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien,** *van den 29sten Januarij* **1866,** *no.* **22***bis*, *houdende bepaling nopens de inzending van staten van gedane ontvangsten en van den stand der openstaande rekeningen wegens den accijns op de suiker.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE, *ad interim* belast met het beheer van het Departement van Financien,

Gelet op art. 4 der wet van den 2den Junij 1865 (*Staatsblad no.* 63);

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te bepalen:

a. dat door de ontvangers, op wier kantoren suikerraffinadeurs, handelaren in suiker of beetwortelfabrikanten rekenpligtig zijn, op den laatsten dag van iedere maand, regtstreeks aan het Departement van Financien, (Bureau *Statistiek*) zullen inzenden een staat van gedane ontvangsten wegens accijns op de suiker, waarvoor het model wordt opgenomen in de serie *Accijnsen*, onder no. 38*a;*

b. dat alle andere ontvangers der In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, op wier kantoren in den loop eener maand suikeraccijns wordt ontvangen, op den laatsten dag dier maand, op dezelfde wijze aan het Departement van Financien zullen inzenden eene opgave deswege, in den volgende vorm:

Kantoor   Maand

Gedurende de bovenvermelde maand is aan suikeraccijns ontvangen een bedrag van . . . . *f*
wegens de volgende soort en hoeveelheid suiker:

. . . .

De ontvangsten wegens dien accijns met inbegrip van de vorige maanden van dit jaar bedragen. . . . . *f*

Te   den   186 .

De Ontvanger,

c. dat de ontvangers die deze staten of opgaven niet op den bepaalden dag inzenden of dit geheel verzuimen, voor elk verzuim zullen worden beboet met *vijf gulden*, en bij herhaling van het verzuim met *tien gulden;*

d. dat de Provinciale Directeurs der Directe belastingen, In- en uitgaande Regten en Accijnsen vóór of op den 5den van iedere maand aan het Departement van Financien (Bureau *Statistiek*) zullen inzenden eene opgave van hetgeen, volgens de maandstaten der ontvangers, gedurende de afgeloopen maand op elk kantoor wegens suikeraccijns is verantwoord.

2°. Ter vervanging van het voorgeschrevene bij de resolutie van den 4den October 1865, no. 38 en omtrent den tegenwoordigen staat accijnsen no. 38, te bepalen, dat de onder lett. *a* van het eerste lid, genoemde ontvangers vóór of uiterlijk op den 10den van iedere maand, regtstreeks aan het Departement van Financien (Bureau *Statistiek*) zullen inzenden een staat van den stand der openstaande rekeningen wegens suikeraccijns, waarvoor het model wordt opgenomen in de serie *Accijnsen*, onder no. 38*b*.

3°. Te kennen te geven:

a. dat in den laatstgenoemden staat, onder de debiteringen gedurende eene maand verrigt moeten verstaan worden die, behoorende tot termijnen, welke volgens art. 16, § 1 der wet in de betrekkelijke maand zijn aangevangen te loopen; zoodat de debiteringen wegens ingeslagen ruwe suikers in eene week, welke in den aanvang van een volgende maand eindigt, daarbij buiten aanmerking blijven;

b. dat bij het opmaken van dien staat het openstaand *debet* moet worden ingevuld, na aftrek van de afschrijvingen wegens alle tot uitvoer of opslag in entrepôt aangegeven suikers, waarvan de in- of oplading of de opslag, volgens de documenten of bewijzen van inlading, vóór of op den laatsten dag der maand heeft plaats gehad.

4°. De ontvangers uit te noodigen om, in verband met het vorig lid, voortaan in de Staten voor de statistiek van handel en scheepvaart, de ruwe suikers ook te brengen op de maand, waarin de credicttermijnen aanvangen te loopen, die wegens de ingevoerde suikers worden geopend.

5°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 49. Besluit *van den* Commissaris des Konings in Zeeland, *van den* 30*sten Januarij* 1866, *A*, *no.* 838/1, *2de afd.* (*Prov. blad no.* 18), *houdende bepalingen nopens de opschorting van het berijden der straatwegen, ingeval van dooiweder.*

DE COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE ZEELAND,

Gelet op art. 6 der wet van den 29sten Floreal, 10de jaar, houdende: dat het vervoer (le roulage) op de straatwegen, gedurende de dagen van dooiweder, tijdelijk zal kunnen worden geschorst, op bevel van de Prefecten der Departementen (Commissarissen des Konings in de provinciën);

Besluit:

1°. Telken male wanneer de voorschreven schorsing door den Commissaris des Konings wordt bevolen, zullen de straatwegen in deze provincie niet mogen worden bereden, en de op die wegen aanwezige tolboomen worden gesloten, een en ander zoo lang daaromtrent niet anders zal zijn bepaald;

2°. Van deze bepaling zijn uitgezonderd:

a. De rijtuigen op veren of riemen hangende, zoo geladene als ledige;

b. De brievenpost-karren;

c. De rij- of voertuigen, tot de dienst der artillerie behoorende, en voorzien zijnde van de vastgestelde plaat;

d. De karren of voertuigen, met *twee* wielen en velgen van 5 tot beneden 6 duim, beladen met eene vracht van ten hoogste 400 ponden;

e. De karren of voertuigen, met *twee* wielen en velgen van 6 tot beneden 9 duim, beladen met eene vracht van ten hoogste 500 ponden;

f. De karren of voertuigen, met *twee* wielen en velgen van 9 tot beneden 12 duim, beladen met eene vracht van ten hoogste 600 ponden;

g. De karren of voertuigen, met *twee* wielen en velgen van 12 duim of daarboven, beladen met eene vracht van ten hoogste 700 ponden;

h. De wagens of voertuigen, met *vier* wielen en velgen van 5 tot beneden 6 duim, bespannen met niet meer dan twee paarden, en beladen met eene vracht van ten hoogste 500 ponden;

i. De wagens of voertuigen, met *vier* wielen en velgen van 6 tot beneden 9 duim, bespannen met niet meer dan twee paarden, en beladen met eene vracht van ten hoogste 650 ponden;

k. De wagens of voertuigen, met *vier* wielen en velgen van 9 tot beneden 12 duim, bespannen met niet meer dan twee paarden, en beladen met eene vracht van ten hoogste 850 ponden;

l. De wagens of voertuigen, met *vier* wielen en velgen van 12 duim en daarboven, bespannen met twee of drie paarden, en beladen met eene vracht van ten hoogste 1000 ponden;

m. De wagens of voertuigen, met *vier* wielen en velgen van 22 duim of daarboven, en een ongelijk spoor, ofschoon bespannen met verscheidene paarden, mits met geene meerdere vracht dan van 1600 ponden beladen;

n. De diligences, met wielbanden van ten minste 7 duim, ingerigt voor niet meer dan negen personen en een voerman, mits met geene meerdere vracht dan van 200 ponden beladen, de passagiers niet mede gerekend;

o. Eindelijk de diligences met wielbanden van 12 duim, of daarboven, ingerigt voor 12 personen en een voerman, mits met geene meerdere vracht dan van 300 ponden beladen, de passagiers niet mede gerekend.

De geldspecien van 's Rijks schatkist, of van handeldrijvende personen, zullen echter binnen in de rijtuigen bedoeld onder de letters *n* en *o* mogen worden geladen; doch in geen geval zal er boven de voor- en achterwielen eenige last of zwaarte mogen gelegd worden.

3°. De zwaarder beladene wagens welke, gedurende de schorsing, op de straatwegen rijden, zullen aangehouden en ontladen worden; doch de goederen kunnen met toegestane voertuigen in kleine vrachten overgeladen en verzonden worden.

Tegen de eigenaren of voerlieden zal proces-verbaal worden opgemaakt, zij zullen vervolgens tot betaling der schade, aan den weg toegebragt, verpligt zijn.

4°. De conducteurs der diligences of postwagens, welke tegen dit besluit geladen zijn, zullen de goederen op verbodene wijze geladen, in de naastbij gelegene gemeente of den eersten postrid ontladen; zullende zij anders persoonlijk strafbaar zijn; onverminderd de boete, den ondernemers, volgens de wet, op te leggen.

5°. De voorafgaande bepalingen zullen op de straatwegen, welke door bijzondere geoctrooijeerden worden onderhouden, gedurende den tijd der door den Commissaris des Konings bevolene schorsing, alleen dan toepasselijk zijn, wanneer deze hun verlangen daartoe, schriftelijk mededeelen aan de gemeentebesturen, onder welke die wegen ressorteren, welke besturen zulks, op de gebruikelijke wijze, ter kennis der ingezetenen zullen brengen.

6°. Ter bespoediging van de uitvoering zal, in overleg, met den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, het bevel tot schorsing hiervoren onder 1°. bedoeld, telken male door den Commissaris des Konings

regtstreeks worden medegedeeld aan de door den Hoofd-Ingenieur voornoemd aangewezen ambtenaren van den Waterstaat, ten einde daaraan onverwijld gevolg te geven, en eene bekendmaking van het bevel bij de rijks- en provinciale tollen te doen aanplakken.

De voorschreven mededeeling geschiedt aan de ambtenaren buiten *Middelburg* gevestigd, per telegraaph.

7°. Dadelijk na ontvangst dier mededeeling wordt verder door de zorg der voornoemde ambtenaren aan de Burgemeesters der gemeenten een genoegzaam getal afdrukken der voorschreven bekendmaking gezonden.

De gemeenten van het eiland *Walcheren* zijn hieronder niet begrepen. Aan de Burgemeesters aldaar zal de toezending regtstreeks van wege den Commissaris des Konings geschieden.

8°. De Burgemeesters worden uitgenoodigd te zorgen, dat de alzoo bij hen ontvangene afdrukken der bekendmaking met den meesten spoed op de gebruikelijke plaatsen en aan de poorten worden aangeplakt.

9°. Het onder 6°., 7°. en 8°. voorschrevene is ook van toepassing op het bevel dat later tot opheffing der schorsing door den Commissaris des Konings zal worden uitgevaardigd.

10°. Het tegenwoordig besluit zal in het Provinciaal blad worden geplaatst, en door de gemeentebesturen, voor zoo veel de vijf eerste punten betreft, worden afgekondigd in de gemeenten dezer provincie; zij zullen, voor zoo veel hen betreft, voor de naleving en uitvoering zorgen en doen zorgen.

Afdrukken zullen worden gezonden, tot dit laatste einde, aan den Hoofd-Ingenieur in het 11de district van den Waterstaat, ook voor de onder hem ressorterende ambtenaren; aan den Bevelhebber van het Luitenantschap der Maréchaussée te *Sas van Gent*, ook voor de daaronder ressorterende brigade-bevelhebbers; alsmede, ter informatie, aan het Provinciaal Geregtshof en aan den Procureur-Generaal bij dat hof, en door diens tusschenkomst, aan al de ambtenaren van het Openbaar Ministerie, ook ten gebruike der rijks-veldwacht, en aan de arrondissements-regtbanken en kantonregters in deze provincie.

Middelburg, den 30*sten Januarij* 1866.

De Commissaris des Konings voornoemd,
(*Get.*) R. W. VAN LIJNDEN.

No. 50. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Utrecht, *van den* 1*sten Februarij* 1866, *no.* 9, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement voor het waterschap Dijkveld.* (*Prov. blad no.* 50) (1).

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT

Doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 29 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

---

(1) Bij vijf verschillende eensluidende besluiten van Gedeputeerde Staten zijn even zoo vele bijzondere reglementen afgekondigd en in Prov. blad no. 50, 51, 52 53 en 55 vervat, zijnde allen bij Kon. besl. van 24 Januarij 1866, no. 98, goedgekeurd. Om niet in herhaling te vervallen is slechts een besluit van Gedeputeerde Staten opgenomen, als geldende voor alle besluiten van Provinciale Staten die op dit besluit volgen. De artt. nopens de bezoldigingen zijn ook mede weggelaten.
Red.

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat, ingevolge art. 2 van het algemeen reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht, van den 4 December 1857 (1), een bijzonder reglement behoort vastgesteld te worden voor het waterschap *Dijkveld*, gelegen in de gemeente *Hoenkoop*,

Hebben besloten vast te stellen het navolgend

Bijzonder Reglement *voor het waterschap Dijkveld, gelegen onder de gemeente Hoenkoop.*

Art. 1. (Art. 3 A. R.) Het waterschap *Dijkveld* is bepaald door de navolgende grenzen:

Ten *Noorden* loopt de grenslijn langs den noordelijken teen van de *Zuid-Ysselkade*, strekkende van den noordwestelijken hoek van perceel, kadaster sectie A, no. 1042, tot aan den noordoostelijken hoek van perceel, kadaster no. 1162; van daar,

Ten Oosten: langs den westelijken en bij perceel kadaster no. 1074, langs den zuidelijken boord der grachten van de gemeente *Oudewater*, tot aan den noordoostelijken hoek van gezegd perceel, en verder langs den westelijken teen van de *Zuid-Ysselkade*, tot waar die kade uitloopt op den *Zuid-Ysseldijk*; voorts langs den noordelijken teen van den *Zuid-Ysseldijk* tot op *twee* ellen afstands van de *Willeskopsche boezemsluis*; verder in eene regte, zuidwaarts loopende lijn tot aan den zuidelijken teen van den *Zuid-Ysseldijk* (no. 1102), en verder langs dien zuidelijken teen van den *Zuid-Ysseldijk* (no. 1102, 1103 en 1101) tot aan den zuidoostelijken hoek van perceel kadaster no. 1091, en van daar langs de westzijde van de *Scheluwebrug* en de oostelijke grens van perceel kadaster no. 116*bis*.

Ten Zuiden: langs de zuidelijke grens van de wateringen *de Voorste Lanzing* tot aan den zuidwestelijken hoek van perceel kadaster no. 75;

en *ten Westen:* langs de westelijke grens van een gedeelte van perceel kadaster no. 75, de zuidelijke en westelijke grens van perceel kadaster no. 74, de westelijke grens van een gedeelte van perceel kadaster no. 73, de zuidelijke grens van de perceelen kadaster no. 70 en 67, en de westelijke grens van gezegd perceel kadaster no. 67 en der perceelen kadaster no. 66, 65, 64, 63, 62 gedeeltelijk, 61 en 1042, aan welks noordwestelijken hoek dezelve zich aansluit aan de noordelijke grens.

Alles gelijk is aangewezen door de roode lijn op de bij dit reglement behoorende schetsteekening.

Art. 2. (Art. 4 A. R.) Het bestuur bestaat uit een voorzitter en *twee* leden, onder den naam van Schout en Heemraden.

Art. 3. (Art. 7 A. R.) Onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten kan de voorzitter tevens penningmeester wezen.

Art. 4. (Art. 28 A. R.) De keuzen voor leden van het bestuur geschieden in de vergadering van stemgeregtigde ingelanden.

Art. 7. (Art. 77 A. R.) De schouwen worden gevoerd door minstens twee leden van het bestuur, *al* dan *niet* bijgestaan door den Secretaris.

Art. 8. (Art. 83 A. R.) De werken en leverantiën, bedoeld bij art. 83 van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 150.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 9. (Art. 105 A. R.) De aankoopen en aanbestedingen bedoeld bij art. 103, 2°. van het algemeen reglement, zijn, waarin de kosten de som van *f* 150.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 10. (Art. 105 A. R.) Behalve de perceelen, opgenoemd in art. 105, 1°. 2°. en 3°. van het algemeen reglement, zijn nog van den omslag vrijgesteld de openbare Rijks-, provinciale- en geconcessioneerde wegen, bedoeld bij art. 1 van het reglement op de wegen in de provincie Utrecht, van 8 November 1853 en 18 November 1857 (2), en de wegen, vermeld op de bij art. 6 van dat reglement bedoelde leggers.

Art. 11. De algemeene omslag strekt alleen voor de kosten van bestuur en algemeene administratie-kosten, bedoeld bij de artikelen 5 en 6 van dit bijzonder reglement, en wordt omgeslagen over alle perceelen binnen de grenzen van het Waterschap.

(1) Bijvoegsel 1858, no. 44. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1853, no. 289 en 1857, no. 268.

De perceelen, die geen genot van de bemaling hebben, dragen niet in de overige lasten.

Art. 12. (Art. 11 A. R.) Het onderhoud in *natura* van kaden, watergangen, hoofden, bruggen, tillen, heulen, dammen en duikers komt ten laste van de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters en vruchtgebruikers.

De verpligting omvat de levering zoowel van de benoodigde grondstoffen, als van den arbeid.

Art. 13. (Art. 130 A. R.) De afkondigingen geschieden door aanplakking aan de plaatsen in de gemeente *Hoenkoop*, voor aanplakkingen bestemd.

De kennisgevingen aan ingelanden geschieden door brieven of billetten, te bezorgen op de wijze, vermeld bij art. 15, alinea 2, van het algemeen reglement op de waterschappen.

Art. 14. Er werden gevoerd eene voorjaars- en eene najaars-schouw, en voorts zoo vele schouwen, als zullen worden vereischt.

En dat het voorschreven reglement, bij besluit van den 24. Januarij 1866, no. 93, door den Koning is goedgekeurd.

En zal deze in het Provinciaal-blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Utrecht, den 1*sten Februarij* 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) VAN DOORN, *Voorzitter.*

(*Get.*) C. W. MOORREES, *Griffier.*

Waterschap Rateles. (*Prov. blad no.* 51.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat, ingevolge art. 2 van het algemeen reglement voor de waterschappen in de provincie Utrecht, van den 4. December 1857 (*Prov.-blad* 1858, *no.* 19), een bijzonder reglement behoort vastgesteld te worden voor het waterschap *Rateles*, gelegen in de gemeente *Hoenkoop*;

Overwegende, dat dit waterschap minder dan *tien* stemgeregtigde ingelanden telt;

Gelet op art. 138 van het voormeld algemeen reglement,

Hebben besloten vast te stellen het navolgende

Bijzonder reglement *voor het waterschap Rateles, gelegen onder de gemeente Hoenkoop.*

Art. 1. Het waterschap *Rateles* is bepaald door de navolgende grenzen:

ten Noorden, door de zuidelijke berm van den *Zuid-Ysseldijk*;

ten Oosten, door de oostelijke berm van den Damweg;

ten Zuiden, door den noordelijken oever van de *Polsbroeksche* wetering, en

ten Westen, door de oostelijke berm van de *Pijpenkade* en de westelijke grens van perceel no. 118*bis*, langs de westzijde van de *Scheluwe* brug en aldaar aansluitende aan de noordelijke grens; alles gelijk is aangewezen door de roode lijn op de bij dit reglement behoorende schetsteekening van het Waterschap.

Art. 2. De stemgeregtigde ingelanden maken gezamentlijk het Bestuur uit. Zij dragen de dagelijksche leiding van zaken op aan *drie* uit hun midden of uit de overige ingelanden, die den naam van *gecommitteerden* voeren en op de gewone jaarlijksche vergadering, in de maand *Mei*, voor *drie* jaren worden gekozen.

Tot één dezer drie gecommitteerden kan evenwel ook een *niet-ingeland* gekozen worden.

De stemgeregtigde ingelanden kiezen tevens één van die drie, om, als *voorzittend gecommitteerde*, alle handelingen te verrigten en regten uit te oefenen, die, volgens de wet of andere wettelijke verordeningen, door de voorzitters van waterschaps-besturen moeten worden verrigt of uitgeoefend.

Die keuze, aan Gedeputeerde Staten medegedeeld, geldt voor de aanwijzing, bedoeld bij art. 138, alinea 4, van het algemeen reglement voor de waterschappen.

Art. 3. De gecommitteerden treden jaarlijks bij beurten af. De aftredende is dadelijk herkiesbaar.

Art. 4. De *voorzittende gecommitteerde* is tevens secretaris en penningmeester, en geniet eene jaarlijksche belooning van *vijftien gulden*, met inbegrip der schadeloosstelling van schrijf- en kantoorbehoeften; de beide andere genieten jaarlijks ieder *vijf* gulden.

Art. 5. De gewone jaarlijksche vergadering wordt gehouden in de maand *Mei*.

De *voorzittende gecommitteerde* roept de stemgeregtigde ingelanden, minstens *acht* dagen te voren, daartoe schriftelijk op.

In die vergadering wordt de begrooting van inkomsten en uitgaven van het loopende dienstjaar, gerekend van 1 Januarij tot 31 December, vastgesteld, en door den *voorzittenden gecommitteerde* rekening en verantwoording gedaan van zijn beheer over het afgeloopen dienstjaar.

De vergadering bepaalt alsdan het bedrag van den omslag.

De begrooting en de rekening zijn aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

Art. 6. In alle zaken, die niet tot het gewoon dagelijksch bestuur behooren, worden alle ingelanden opgeroepen.

Art. 7. De schouwen worden gevoerd door ten minste *twee* der gecommitteerden.

Art. 8. Behalve de perceelen, opgenoemd in art. 105, no. 1°., 2°. en 3°. van het algemeen reglement, zijn nog van den omslag vrijgesteld de openbare Rijks-, provinciale en geconcessioneerde wegen, bedoeld bij art. 1 van het reglement op de wegen in de provincie Utrecht, van 8 November 1853 en 18 November 1857 (*Provinciaal blad no.* 102 en 88), en de wegen, vermeld op de bij art. 6 van dat reglement bedoelde leggers.

Art. 9. Het onderhoud in natura van kaden, watergangen, hoofden, bruggen, tillen, heulen, dammen en duikers komt ten laste van de eigenaars in vollen eigendom, vruchtgebruikers of erfpachters, op de wijze, door het bestuur te bepalen.

De verpligting omvat de levering zoowel van de benoodigde grondstoffen, als van den arbeid.

Art. 10. De kennisgevingen aan ingelanden geschieden door brieven of billetten, te bezorgen op de wijze, vermeld bij art. 15, alinea 2, van het algemeen reglement op de waterschappen.

De aankondigingen geschieden door aanplakking in de gemeente *Hoenkoop*, op de plaatsen, voor aanplakking bestemd.

Art. 11. Er worden gevoerd eene voorjaars- en eene najaars-schouw, en voorts zoovele schouwen, als zullen vereischt worden.

Waterschap de Bisschopswetering. (*Prov. blad no.* 52.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat, ingevolge art. 2 van het algemeen reglement op de waterschappen in die provincie, van den 4 December 1857 (*Provinciaalblad* 1858, *no.* 19), een bijzonder reglement behoort te worden vastgesteld voor het waterschap de *Bisschopswetering*, gelegen onder de gemeenten *Zeist*, *Bunnik* en *de Bilt*.

Hebben besloten vast te stellen het navolgend

Bijzonder Reglement *voor het waterschap de Bisschopswetering, gelegen onder de gemeenten Zeist, Bunnik en de Bilt.*

Art. 1. (Art. 3 A. R.) Het waterschap *de Bisschopswetering* is bepaald door de navolgende grenzen:

Van den zuidoostelijken hoek van het perceel, kadaster sectie G, gemeente *Zeist*, no. 456, loopt de grenslijn langs de zuidelijke grens van dit perceel en van het perceel no. 455, noordwaarts langs de westelijke grens van laatstgenoemd perceel, west- en noordwaarts langs de zuidelijke en westelijke grens van perceel no. 461, tot aan den aldaar gelegen dam; van hier westwaarts, dwars *door* het perceel no. 462, tot aan den noordoostelijken uithoek van het perceel, kadaster sectie C, gemeente *de Bilt*, no. 457; westwaarts langs de noordelijke grens van laatstgenoemd perceel tot aan den aldaar gelegen dam; vervolgens zuidwestwaarts, dwars *door* dit perceel, tot aan den dam, gelegen op de grens van dit perceel en van het perceel, kadaster sectie als boven, no. 456; verder zuidwaarts, langs de westelijke

grens van laatstgemeld perceel tot aan den noordelijken oever van de *Bisschopswetering*; van hier, westwaarts, langs den noordelijken oever tot aan het perceel, kadaster sectie als boven, no 452; voorts noordwaarts langs de oostelijke grens van dit perceel en der perceelen no. 453 en 458 tot op eenen afstand van 18 ellen van de *Bilsche* en *Zeister grift*; verder west- en noordwestwaarts, op dienzelfden afstand langs den zuidelijken, en zuidwestelijken oever van die grift tot aan het perceel, kadaster sectie als boven, no. 463; voorts westwaarts langs de zuidelijke grens van dit perceel tot aan den *Doodenweg* of *Bisschopsweg*; verder zuidwaarts langs de oostelijke berm van dien weg tot tegenover den dam, gelegen op de scheiding tusschen de perceelen, kadaster sectie als boven, no. 437 en no. 446; aldaar westwaarts dwars over den laatstgenoemden weg tot aan den genoemden dam, en verder langs de noordoostzijde van de sloot, loopende langs de noordoostelijke grens van genoemd perceel no. 446, tot waar die grens eene westelijke rigting neemt; van hier noordwaarts dwars *door* het perceel no. 437 tot aan de sloot, gelegen ten zuiden van het perceel no. 443; voorts westwaarts langs den zuidelijken boord van die sloot, de zuidelijke grens van het perceel no. 440, den zuidelijken boord van de sloot, ten zuiden van perceel no. 439, en voorts in eene zuidelijke rigting *door* het perceel no. 437 tot aan de noordelijke grens van het perceel no. 448, en voorts weder westwaarts langs de noordelijke grenzen van de perceelen no. 448 en 449, en dwars over den Bunnikschen weg tot aan den Steenen beer, ten westen van dien weg gelegen; van hier zuidwaarts langs de westelijke berm van dien weg tot aan de *Bisschopswetering*, en west- en zuidwaarts langs den noordelijken en westelijken oever van die wetering tot aan den weg, kadaster gemeente *Bunnik*, no. 135 en 136; van hier zuidoostwaarts langs de noordoostelijke berm van dien weg en langs de noordoostelijke grenzen van de perceelen, kadaster sectie als voren, no. 95 en 139, tot aan de laan, zijnde perceel, kadaster sectie als boven, no. 124; verder noordoostwaarts langs de noordwestzijde van dit perceel, noordwestwaarts langs de zuidwestzijde van de laan, kadaster sectie G, gemeente *Zeist*, no. 557, tot over den *Bunnikschen weg*; oostwaarts langs de noordelijke berm van dien weg en van de *Vinkebuursteeg*, en langs de zuidelijke grenzen van de perceelen, kadaster sectie als voren, no. 480, 594, 469, 468, 449, 452, 453, 454, 456 en 457, en aldaar aansluitende aan het punt, in den aanvang vermeld.

Alles gelijk is aangewezen door de roode lijn op de bij dit reglement behoorende scheisteekening.

Art. 2. (Art. 4 A. R.) Het bestuur bestaat uit eenen voorzitter en *twee* leden, onder den naam van Schout en Heemraden.

Art. 3. (Art. 5 A. R.) Het grondbezit, bedoeld bij art. 5, al. 2, van het algemeen reglement, wordt bepaald op *drie* bunders.

Art. 4. (Art. 7 A. R.) Onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten kan de voorzitter tevens penningmeester wezen.

Art. 5. (Art. 28 A. R.) De keuzen voor leden van het bestuur geschieden in de vergadering van stemgeregtigde ingelanden.

Art. 8. (Art. 77 A. R.) De schouwen worden gevoerd door minstens twee leden van het bestuur, *al* dan *niet* bijgestaan door den Secretaris.

Art. 9. (Art. 83 A. R.) De werken en leverantiën, bedoeld bij art. 83 van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 50.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 10. (Art. 103 A. R.) De aankoopen en aanbestedingen, bedoeld bij art. 103, 2°. van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 50.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 11. (Art. 115 A. R.) Het onderhoud in *natura* van werken komt ten laste van de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters en vruchtgebruikers.

De verpligting omvat zoowel de levering van de benoodigde grondstoffen, als van den arbeid.

Art. 12. (Art. 130 A. R.) De afkondigingen geschieden door aanplakking aan het gemeentehuis van *Zeist*, en aan de beide uiteinden der laan, genaamd *de Tolakker*.

De kennisgevingen aan ingelanden geschieden door toezending van brieven of billetten, op de wijze, vermeld in art. 15, alinea 2, van het algemeen reglement.

Art. 13. Er worden gevoerd eene voorjaars- en eene najaars schouw, en voorts zoo vele schouwen, als zullen worden vereischt.

Waterschap Driebergen. (*Prov. blad no.* 53.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat, ingevolge art. 2 van het algemeen reglement voor de waterschappen in die provincie, van den 4. December 1857 (*Prov.-blad* 1858, *no.* 19), een bijzonder reglement behoort vastgesteld te worden voor het waterschap de *Driebergermeer*, gelegen in de gemeente *Driebergen*;

Overwegende, dat in de gemeenten *Driebergen* en *Rijsenburg* sedert vele jaren over de ongebouwde eigendommen een omslag geheven is, tot het vinden der kosten voor eenige werken, onder den naam van Erfdijksgelden van *Driebergen* en *Rijsenburg*, en die inrigting niet overeen te brengen is met de beginselen der tegenwoordige staatsregeling;

Gelet op art. 192 der Grondwet en art. 138 der wet van 6 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39),

Hebben besloten:

1°. Het bestuur der erfdijksgelden van *Driebergen* en *Rijsenburg* op te heffen met 1°. Januarij 1866, en de administratiën van het waterschap de *Driebergermeer* en van de erfdijksregten van *Driebergen* en *Rijsenburg* op dat tijdstip te vereenigen tot één waterschap, onder den naam van het waterschap *Driebergen*.

2°. Vast te stellen het navolgend

Bijzonder Reglement *voor het waterschap Driebergen, gelegen onder de gemeenten Driebergen, Rijsenburg en Werkhoven.*

Art. 1. (Art. 3 A. R.) Het waterschap *Driebergen* is bepaald door de navolgende grenzen:

Van het punt, waar de *Odijkersteeg* aan de grens van de gemeenten *Zeist* en *Driebergen* uitkomt op den straatweg van *Utrecht* naar *Arnhem*, zuidoostwaarts langs de noordoostelijke berm van dien straatweg, dwars over de *Loolaan*, *door* de gemeente *Rijsenburg* en *door* het dorp *Driebergen* tot aan den oostelijken hoek van het perceel, kadaster gemeente *Driebergen*, sectie C, no. 283; van daar in eene zuidwestelijke rigting langs de grens der gemeente *Doorn*, ten zuidoosten van de perceelen, kadaster sectie C, gemeente *Driebergen*, no. 263 en 264, tot aan de grens van perceel, kadaster sectie als boven, no. 270, en sectie D, no. 1; van daar langs de zuidoostelijke grens der perceelen, kadaster sectie C, als boven, no. 271, 272, 273 en 274, tot aan de *Langbroeker wetering;* aan de overzijde van die wetering, de grens van de voormalige gemeente of het kadastraal onderdeel *Sterkenburg* volgende, langs het perceel, kadaster sectie C, gemeente *Driebergen*, no. 463, tot aan de grens der gemeente *Werkhoven*; vervolgens, die grens eerst in zuidwestelijke en daarna in westelijke rigting volgende, langs de kadastrale perceelen, kadaster sectie C, als boven, no. 463, 462, 461a, 461, 460, 459, 458, 450, 448, 447, 446, 445, 444, 441, 440 en 437; van daar langs de grens der gemeenten *Werkhoven* en *Rijsenburg*, die grens volgende tot aan de *Langbroeker wetering*, aldaar dwars door die wetering en langs haren noordoostelijken oever tot aan het perceel, kadaster sectie A, gemeente *Driebergen*, no. 353, en langs dat perceel tot aan de wetering, genaamd de *Driebergermeer*; vervolgens noordwaarts langs den westelijken oever van de *Driebergermeer* tot bij het punt, waar de zoogenaamde *Oude vaart* uitkomt; van daar westwaarts langs den zuidelijken oever van de *Driebergermeer* tot aan den *Krommen Rijn* en terug langs den noordelijken oever, en verder noordwestwaarts langs de zuidwestelijke grens van de perceelen, kadaster sectie A, gemeente *Driebergen*, no. 189, 188, 187, 31 en 1, tot aan de *Odijkersteeg*, en vervolgens noordoostwaarts langs de zuidoostelijke berm van de *Odijkersteeg* tot aan het in den aanvang omschreven punt.

De *Langbroeker wetering*, voor zoo verre die *door* dit waterschap loopt, behoort echter niet tot dit waterschap.

Alles gelijk is aangewezen door de roode lijn op de bij dit reglement behoorende schetsteekening.

Art. 2. (Art. 4 A. R.) Het bestuur bestaat uit een voorzitter en *twee* leden, onder den naam van Schout en Heemraden.
Art. 3. (Art. 7 A. R.) Onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten kan de voorzitter tevens penningmeester wezen.
Art. 4. (Art. 28 A. R.) De keuzen voor leden van het bestuur geschieden in de vergadering van stemgeregtigde ingelanden.
Art. 7. (Art. 77 A. R.) De schouwen worden gevoerd door minstens twee leden van het bestuur, *al* dan *niet* bijgestaan door den Secretaris.
Art. 8. (Art. 83 A. R.) De werken en leverantiën, bedoeld bij art. 83 van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 25.— vermoedelijk te boven zullen gaan.
Art. 9. (Art. 103 A. R.) De aankoopen en aanbestedingen, bedoeld bij art. 103, 2°. van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 25.— vermoedelijk te boven zullen gaan.
Art. 10. (Art. 105 A. R.) Behalve de perceelen, opgenoemd in art. 105, 1°., 2°. en 3°. van het algemeen reglement, zijn nog van den omslag vrijgesteld:
de openbare rijks-, provinciale- en geconcessioneerde wegen, bedoeld bij art. 1 van het reglement op de wegen in de provincie Utrecht, van 8 November 1853 en 18 November 1857 (*Provinciaal blad no.* 102 *en* 88), en de wegen, vermeld op de bij art. 6 van dat reglement vermelde leggers.
Art. 11. (Art. 115 A. R.) Het onderhoud in *natura* van werken komt ten laste van de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters en vruchtgebruikers.
De verpligting omvat zoowel den arbeid, als de levering van de benoodigde grondstoffen.
Art. 12. (Art. 130 A. R.) De afkondigingen geschieden door aanplakking aan de plaatsen in de gemeenten *Driebergen* en *Rijsenburg*, voor aanplakkingen bestemd.
De kennisgevingen aan ingelanden geschieden door brieven of billetten, toe te zenden op de wijze, bepaald bij art. 15, alinea 2, van het algemeen reglement
Art. 13. Er worden gevoerd eene voorjaars- en eene najaars-schouw, en voorts zoovele schouwen, als zullen worden vereischt.
Art. 14. Dit reglement treedt in werking met primo Januarij 1866.

Waterschap Zeist. (*Prov. blad no.* 55.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,
Overwegende, dat, ingevolge art. 2 van het algemeen reglement op de waterschappen in die provincie, van den 4 December 1857 (*Prov.-blad* 1858, *no.* 19), bijzondere reglementen behooren te worden vastgesteld voor de administratiën, bekend onder den naam van *Erfdijk- en Rijngelden*, ook wel genaamd binnenlandsche lasten van *Sloetwegen en Callenbroek*, en van *Erfdijk en Rijngelden*, ook wel genaamd binnenlandsche lasten van *Zeisteroever*;
Gelet op de voordragt van de ingelanden en van Gedeputeerde Staten, beiden strekkende, om die beide administratiën op te heffen, en de perceelen, daaronder gelegen, te vereenigen tot één waterschap,
Hebben besloten:
1°. De afzonderlijke besturen van de *Erfdijk en Rijngelden*, ook wel genaamd binnenlandsche lasten van *Sloetwegen en Callenbroek*, en van *Zeisteroever* op te heffen, en de perceelen, daaronder behoorende, te vereenigen tot één waterschap, onder den naam van het waterschap *Zeist*.
2°. Vast te stellen het navolgend

Bijzonder Reglement *voor het waterschap Zeist, onder de gemeente Zeist.*

Art. 1. (Art. 3 A. R.) Het waterschap *Zeist* is bepaald door de navolgende grenzen:
Van de zuidwestelijke grens van het perceel, kadaster sectie F, gemeente *Zeist*, no. 104, loopt de grens westwaarts langs de zuidzijde van de laan, kadaster sectie als boven, no. 269, dwars over den spoorweg, en langs de zuidzijde van de laan, kadaster sectie als boven, no. 268, tot over den *Sloetwegenschen* dijk; voorts noordwaarts langs den westelijken teen van dien dijk tot aan de *Blikkenburgervaart*, en noordwestwaarts langs den zuidelijken

oever van die vaart tot aan het perceel, kadaster sectie G, no. 175, en langs de noordzijde van dit perceel tot aan de gracht, zijnde perceel, kadaster sectie als boven, no. 181; van hier zuidwaarts langs de westelijke grens van genoemd perceel no. 175 tot over den *Koppeldijk*, en noordwestwaarts langs den zuidelijken teen van dien dijk tot aan de *Billsche en Zeister grift*, en westwaarts langs den zuidelijken oever van die grift tot aan den noordwestelijken uithoek van het perceel, kadaster sectie als boven, no. 462; daarna oost- en zuidwaarts langs de westelijke grenzen van de perceelen, kadaster sectie als boven, no. 462 en 463, tot aan de *Bisschopswetering*, en west- en zuidwaarts langs den zuidelijken en oostelijken oever van die wetering tot aan de grenzen van de gemeente *Bunnik*; voorts zuidoost-, noordoost- en weder zuidoostwaarts langs de grenzen van de gemeente *Bunnik* tot aan den *Krommen Rijn*, en langs den noordelijken oever van den *Krommen Rijn* tot aan en *door* de *Hakswetering*; verder oostwaarts langs den zuidelijken oever van die wetering, dwars over *Pesterslaan*, noord- en oostwaarts langs den oostelijken en zuidelijken oever van die wetering, tot aan het perceel, kadaster sectie als boven, no. 355, alwaar die wetering een aanvang neemt; vervolgens oostwaarts langs de zuidelijke grenzen van de perceelen, kadaster sectie als boven, no. 355, 348, 347, 346, 344, 342, 338c, 338, 338a, 337, 337bis, en kadaster sectie F, no. 227, 215, 315, 212 en 208, en zuidwestwaarts langs de noordwestelijke grenzen van kadaster sectie als boven, no. 244; 298, 292, 240, 192, 191 en 190, tot aan den *Krommen Rijn*; vervolgens oostwaarts langs den noordelijken oever van den *Krommen Rijn* tot aan den watergang, genaamd het *oude Driebergermeer*, en langs den noordelijken oever van dien watergang tot aan de *van der Wellenbrug*; van hier noordwaarts langs de oostelijke berm van den weg, perceel kadaster sectie F, no. 127bis, tot aan het perceel, kadaster sectie als boven, no. 125; zuidoostwaarts langs de zuidwestelijke grens van dit perceel, oostwaarts langs de zuidelijke grenzen van de perceelen no. 125, 124 en 123, noordwestwaarts langs de noordoostelijke grenzen van de perceelen no. 123, 121 en 120 en dwars over de *Odijkersteeg*, en eindelijk noordoostwaarts langs de noordwestelijke berm van de *Odijkersteeg* tot aan het aanvangspunt.

Alles gelijk is aangewezen door de roode lijn op de bij dit reglement behoorende schetsteekening.

Art. 2. (Art. 4 A. R.) Het bestuur bestaat uit eenen voorzitter en *twee* leden, onder den naam van Schout en Heemraden.

Art. 3. (Art. 5 A. R.) Het grondbezit, bedoeld bij art. 5, al. 2, van het algemeen reglement, wordt bepaald op *drie* bunders.

Art. 4. (Art. 7 A. R.) Onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten kan de voorzitter tevens penningmeester wezen.

Art. 5. Voor de verkiezing der Heemraden is het Waterschap verdeeld in *twee* kiesdistricten.

Het *eerste* kiesdistrict bevat de perceelen, die, tot aan de invoering van dit reglement, zijn omgeslagen in de *Erfdijksgelden* van *Stoetwegen* en *Cattenbroek*.

Het *tweede* kiesdistrict bevat de perceelen, die, tot aan de invoering van dit reglement, zijn omgeslagen in de *Erfdijksgelden* van *Zeisteroever*.

Art. 6. (Art. 28 A. R.) De keuzen voor leden van het bestuur geschieden in de vergadering van stemgeregtigde ingelanden.

Art. 7. Door de Stemgeregtigden van elk district afzonderlijk wordt één Heemraad gekozen.

Art. 8. Stemgeregtigden stemmen in elk district, naarmate van de bundertalen, waarvoor zij in elk district stemgeregtigd zijn.

Zij, die het vereischte grondbezit om stemgeregtigd te zijn in de *twee* districten verspreid bezitten, zijn stemgeregtigd in dat district, waarin hun grootste grondbezit gelegen is

Art. 11. (Art. 77 A. R.) De schouwen worden gevoerd door minstens twee leden van het bestuur, *al* dan *niet* bijgestaan door den Secretaris.

Art. 12. (Art. 83 A. R.) De werken en leverantiën, bedoeld bij art. 83 van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 50.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 13. (Art. 103 A. R.) De aankoopen en aanbestedingen, bedoeld bij art. 103, 2°. van het algemeen reglement, zijn die, waarvan de kosten de som van *f* 50.— vermoedelijk te boven zullen gaan.

Art. 14. (Art. 114 A. R.) Behalve den algemeenen omslag, worden afzonderlijke omslagen gedaan voor de kosten van onderhoud van:

1°. een steenen duiker, gelegen in de *Hakswetering*, onder de Pesterslaan;

2°. het hoefslag in den *Krommen Rijn*, ten laste van *Stoetwegen* en *Cattenbroek*;

over de perceelen, gelegen in het *eerste* kiesdistrict.

En voor de kosten van onderhoud van:

1°. de *Billsche* en *Zeister grift*, voor zoo verre door het onderwerpelijk waterschap in die kosten mede behoort te worden voorzien;

2°. het hoefslag in den *Krommen Rijn*, ten laste van *Zeisteroever*;

over de perceelen, gelegen in het *tweede* keisdistrict.

Art. 15. (Art. 115 A. R.) Het onderhoud in *natura* van werken komt ten laste van de eigenaars in vollen eigendom, erfpachters en vruchtgebruikers, en dat van de *Hakswetering* ten laste van de bruikers.

De verpligting omvat de levering, zoowel van de benoodigde grondstoffen, als van den arbeid.

Art. 16. (Art. 130 A. R.) De afkondigingen geschieden door aanplakking aan de gemeentehuizen van *Zeist* en *Bunnik*, aan den *Koppeldijk* nabij de *Koppelsluis*, aan den hoek der Pesterslaan, nabij de *Vinkebuurt*, en aan den hoek van den *Koppeldijk*, bij den *waterigen weg*.

De kennisgevingen aan ingelanden geschieden door toezending van brieven of billetten, op de wijze, bepaald bij art. 15, alinea 2, van het algemeen reglement.

Art. 17. Er worden gevoerd eene voorjaars- en eene najaars-schouw, en voorts zoo vele schouwen, als zullen worden vereischt.

Art. 18. Dit reglement treedt in werking op primo Januarij 1866.

No. 51. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Utrecht, *van den* 1*sten Februarij* 1866, *no.* 9, *houdende de door den Koning goedgekeurde opheffing van de binnenlandsche lasten van Abcoude Baambrugge.* (*Prov. blad no.* 56) (1).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN UTRECHT,

Doen te weten dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 29 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat in de gemeente *Abcoude Baambrugge* sedert onheugelijke tijden een omslag over de ongebouwde eigendommen gedaan is, onder den naam van *binnenlandsche lasten*, welke omslag strekt tot onderhoud van wegen, bruggen, duikers en heulen, en eenige administratie kosten;

Overwegende, dat die omslag gedaan wordt en de schouwen gevoerd worden door het Gemeente-bestuur, hetwelk in eene vergadering van geërfden of ingelanden rekening aflegt, ingevolge de bepalingen van het reglement op de administratie der polders, kroosheemraadschappen, molen-erfdijk-kerspel- en andere binnenlandsche besturen, wier kosten reëel gedragen worden, van den 15 Junij 1826 (*Prov. blad no.* 101);

Overwegende, dat deze inrigting niet is overeen te brengen met de beginselen der tegenwoordige staatsregeling, maar dat of, indien dit mogelijk ware, de in dezen omslag begrepen landerijen zouden behooren vereenigd te worden tot *één* waterschap, te beheeren door een afzonderlijk bestuur, of, zoo het beheer aan het Gemeente bestuur toevertrouwd blijft, de kosten van dat beheer uit de gemeentekas gevonden en op de in gemeentezaken gebruikelijke wijze verantwoord behooren te worden;

Overwegende, dat de Raad der gemeente *Abcoude Baambrugge* zich bereid heeft verklaard, om alle kosten, die tot nu toe uit de binnenlandsche lasten worden betaald, voor rekening der Gemeente te nemen, van af het

---

(1) Die van Abcoude Proostdij en Aasdom, bij eensluidend besluit van Gedeputeerde Staten afgekondigd en bij hetzelfde Kon. besl. goedgekeurd, volgt hierachter. *Red.*

tijdstip, waarop het bestuur dier lasten door de bevoegde magt wordt opgeheven; onder voorwaarde, dat door de betrokken waterschappen, in deze gemeente gelegen, eene vaste jaarlijksche bijdrage aan de Gemeente worde betaald; en dat de stemgeregtigde ingelanden van die waterschappen tot de betaling dier bijdrage besloten hebben;

Gezien de besluiten van den Gemeente-raad van *Abcoude Baambrugge*, in dato 20 October, en van de vergaderingen van de stemgeregtigde ingelanden der betrokken waterschappen;

Gelet op art. 131 en 192 der Grondwet en art. 138 der wet van den 6 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39),

Hebben besloten:

het bestuur van de Binnenlandsche lasten van *Abcoude Baambrugge* wordt opgeheven met 1 Januarij 1866.

En dat het voorschreven besluit, bij besluit van den 24 Januarij 1866, no. 93, door den Koning is goedgekeurd.

En zal deze in het Provinciaal-blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Utrecht, den 1*sten Februarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN DOORN, *Voorzitter.*
(*Get.*) C. W. MOORREES, *Griffier.*

Opheffing van de binnenlandsche lasten van Abcoude Proostdij en Aasdom. (*Prov. blad no.* 59.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat in de gemeente *Abcoude Proostdij en Aasdom* sedert onheugelijke tijden een omslag over de ongebouwde eigendommen gedaan is, onder den naam van *binnenlandsche lasten*, welke omslag strekt tot onderhoud van wegen, bruggen, duikers en heulen, en eenige administratiekosten;

Overwegende, dat die omslag gedaan wordt en de schouwen gevoerd worden door het Gemeente-bestuur, hetwelk in eene vergadering van geërfden of ingelanden rekening aflegt; ingevolge de bepalingen van het reglement op de administratie der polders, kroosheemraadschappen, molen-erfdijk-kerspel- en andere binnenlandsche besturen, wier kosten reëel gedragen worden, van den 15 Julij 1826 (*Prov. blad no.* 101);

Overwegende, dat deze inrigting niet is overeen te brengen met de beginselen der tegenwoordige staatsregeling, maar dat of, indien dit mogelijk ware, de in dezen omslag begrepen landerijen zouden behooren vereenigd te worden tot één waterschap, te beheeren door een afzonderlijk bestuur, of, zoo het beheer aan het Gemeente-bestuur toevertrouwd blijft, de kosten van dat beheer uit de gemeentekas gevonden en op de in gemeentezaken gebruikelijke wijze verantwoord behooren te worden;

Overwegende, dat de Raad der gemeente *Abcoude Proostdij en Aasdom* zich bereid heeft verklaard, om alle kosten, die tot nu toe uit de Binnenlandsche lasten worden betaald, voor rekening der Gemeente te nemen, van af het tijdstip, waarop het bestuur dier lasten door de bevoegde magt wordt opgeheven; onder voorwaarde, dat door de betrokken waterschappen, in deze gemeente gelegen, eene vaste jaarlijksche bijdrage aan de Gemeente worde betaald; en dat de stemgeregtigde ingelanden van die waterschappen tot de betaling dier bijdragen besloten hebben;

Gezien de besluiten van den Gemeente-raad van *Abcoude Poosldij en Aasdom*, van den 20 September ll., en van de stemgeregtigde ingelanden der betrokken waterschappen;

Gelet op art. 131 en 192 der Grondwet en art. 138 der wet van den 6 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39),

Hebben besloten:

het bestuur van de Binnenlandsche lasten van *Abcoude Proostdij en Aasdom* wordt opgeheven met 1 Januarij 1866.

No. 52. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Utrecht, *van den* 1*sten Februarij* 1866, *no.* 9, *houdende de door den Koning goedgekeurde verlenging van den termijn, bedoeld bij art.* 145 *van het algemeen reglement op de waterschappen.* (*Prov. blad no.* 60).

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 29 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Overwegende, dat de termijn, bepaald bij art. 145 van het algemeen reglement op de waterschappen in deze provincie, van den 4 December 1857 (*Prov. blad* 1858, *no.* 19), en verlengd bij de besluiten van 18 November 1862 (*prov. blad. no.* 9) en van 9 November 1864 (*Prov. blad no.* 82), weldra zal zijn verstreken, en dat het noodzakelijk is dien termijn nogmaals te verlengen,

Hebben besloten vast te stellen het navolgende:

De termijn, bedoeld bij art. 145 van het algemeen reglement op de waterschappen in de provincie Utrecht, vastgesteld den 4 December 1857 (*Prov. blad* 1858, *no.* 19), wordt verlengd tot 19 Februarij 1867.

En dat het voorschreven besluit, bij besluit van den 24 Januarij 1866, no. 93, door den Koning is goedgekeurd.

En zal deze in het Provinciaal-blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Utrecht, den 1*sten Februarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN DOORN, *Voorzitter.*
(*Get.*) C. W. MOORREES, *Griffier.*

No. 53. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Utrecht, *van den* 1*sten Februarij* 1866, *no.* 9, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van de artt.* 9 *en* 75 *van het reglement op de Veenderijen, in verband met de opheffing van de veenpolders Oudhuizen beoosten en bewesten het Bijleveld Veldzijde, en tot regeling van de bestemming en de administratie der veenderij-fondsen van die opgeheven veenpolders.* (*Prov. blad no.* 63.) (1)

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 20 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Gezien het Koninklijk besluit van den 18 Augustus 1865, no. 53 (*Prov.-blad no.* 72), waarbij ingetrokken en buiten werking gesteld is de schouwbrief op het maken en onderhouden van de ringdijken, enz., van de bedijking tot droogmaking der polders onder *Wilnis* en *Oudhuizen*, aan de *veldzijde*, van 21 wintermaand 1810, alsmede alle andere octrooijen, ordonnantiën of schouwbrieven, krachtens welke in de polders *Oudhuizen bewesten* en *beoosten het Bijleveld*, aan de *veldzijde*, is of zou kunnen worden geveend;

(1) Bij een eensluidend besluit van Gedeputeerde Staten is het besluit der Staten tot wijziging van art. 27, goedgekeurd bij hetzelfde Kon. besl., afgekondigd, welk besluit hierachter volgt. Zie het reglement Bijvoegsel 1859, no. 364. *Red.*

Gelet op het bij Koninklijk besluit van 27 October 1862, no. 63 (1), verleend octrooi, tot het verveenen, bedijken en droogmaken van een gedeelte der polders *Wilnis aan de Veldzijde*, en op het reglement op de Veenderijen in de provincie *Utrecht*, van den 10 November 1859;

Gelet op hun besluit van 20 Julij 1865;

Overwegende, dat, vermits nu alle octrooijen, ordonnantiën of schouwbrieven, krachtens welke onder *Oudhuizen beoosten en bewesten het Bijleveld* zou kunnen geveend worden, bij voormeld Koninklijk besluit van 18 Augustus 1865, no. 53 (2), zijn ingetrokken en buiten werking gesteld, de vermelding van dien veenpolder in het reglement op de veenderijen in deze provincie niet meer moet voorkomen, en dat het noodig is, de bestemming en de administratie van de aanwezige *waarborg- en consignatie*-fondsen na de opheffing van dezen veenpolder te regelen,

Besluiten als volgt:

Art. 1. In de artikelen 9 en 75 van het reglement op de Veenderijen, van 10 November 1859 (*Prov.-blad no.* 114), vervallen de woorden: *Bewesten het Bijleveld en beoosten het Bijleveld*, *zoo veel betreft den kring der bedijking tot droogmaking*.

Art. 2. De waarborg- en consignatie-fondsen van dezen opgeheven veenpolder blijven in stand gehouden en ingeschreven op een der grootboeken der Nationale Schuld, met dien verstande nogtans, dat ook van de consignatiefondsen renten aan de inleggers of hunne regtverkrijgenden zullen worden uitgekeerd, behoudens het bepaalde bij artikel 3.

Art. 3. De artikelen 39 en 40 van het voormeld reglement op de veenderijen blijven van toepassing op de bestaande legakkers en voorlanden.

Het consignatie-fonds, met de nog niet uitgekeerde renten, wordt voor de behoorlijke opvolging van gemelde artikelen aansprakelijk gesteld.

De renten zullen niet worden uitgekeerd, wanneer, ten gevolge dier aansprakelijkheid, het fonds mogt zijn verminderd.

Eerst dan, wanneer het fonds weder tot het oorspronkelijk bedrag zal zijn aangegroeid, zullen weder renten uitgekeerd worden.

Art. 4. Het veenderij-bestuur, de secretaris en de penningmeester treden af op ultimo December 1865, behoudens de verpligting tot het doen van rekening en verantwoording.

Op het tijdstip gaat het beheer der veenderij-fondsen, hierboven vermeld, als eene afzonderlijke administratie, over op de polderbesturen van *Oudhuizen bewesten en beoosten het Bijleveld*, ieder voor zooveel hem betreft, of het Bestuur, dat, bij eene nieuwe regeling van de waterschappen in de *Ronde Veenen*, genoemde polderbesturen zal vervangen, die daarvan jaarlijks aan Gedeputeerde Staten rekening en verantwoording zullen moeten afleggen.

En dat het voorschreven besluit, bij besluit van den 24. Januarij 1866, no. 94, door den Koning is goedgekeurd.

En zal deze in het Provinciaal-blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Utrecht, *den* 1. *Februarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN DOORN, *Voorzitter*.
(*Get.*) C. W. MOORREES, *Griffier*.

Wijziging van art. 27. (*Prov. blad no.* 64.)

DE STATEN DER PROVINCIE UTRECHT,

Gezien het adres van J. D. GROOT c. s., grondeigenaren en veenlieden in den veenpolder *Westbroek*, verzoekende, dat aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid wordt verleend, om, onder de noodige voorzorgs-maatregelen, aan de inleggers toe te kennen de renten van het consignatie fonds;

Gelet op art. 193 der grondwet, art. 136 der provinciale wet en op het reglement op de Veenderijen in deze provincie, van den 10 November 1859.

---

(1) Bijvoegsel 1862, no. 334. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1865, no. 176. *Red.*

Gehoord de hoofd-ingelanden en de stemgeregtigde ingelanden in het waterschap *Westbroek*,

Hebben besloten, vast te stellen het navolgende:

Aan art. 27 van het reglement op de Veenderijen in deze provincie, van den 10 November 1859 (*Provinciaal blad no.* 114), wordt toegevoegd de volgende alinea:

„Desniettemin hebben Gedeputeerde Staten de bevoegdheid, om in den veenpolder *Westbroek*, voor zoover de consignatie-penningen niet gebruikt worden tot eene der bestemmingen, vermeld in art. 18, aan de inleggers, hetzij de geheele, hetzij een gedeelte der renten, toe te kennen."

No. 54. BEKENDMAKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 3den Februarij* 1866, *dat, ter uitvoering der bepalingen der wet van* 30 *December* 1865, *ten opzigte de ter verleenen schadeloosstelling ten behoeve van vaartuigen onder de vaste brug bij Venlo en Crevecoeur doorvarende, de Burgemeester te Hedel is aangewezen, om als Koninklijke Commissaris op te treden.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien de aankondiging in de Staatscourant van 27 Januarij jl., no. 23 geplaatst naar aanleiding van de wet van 30 December 1865 (*Staatsblad no.* 192), betrekkelijk het toekennen van schadeloosstelling ten behoeve van vaartuigen, welke ingerigt moeten worden ten einde onder de vaste bruggen bij Venlo en Crevecoeur te kunnen doorvaren.

Gezien 's Konings besluit van 26 Januarij jl., no. 59.

Maakt nader bekend, dat ter uitvoering der bepalingen der wet de Burgemeester van de gemeente Hedel is aangewezen ten einde als Koninklijke Commissaris op te treden, bij wien de belanghebbenden hunne regten binnen den termijn, uit de aangehaalde aankondiging kenbaar, zullen hebben te doen gelden (1).

's Gravenhage, den 3den Februarij 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 55. RESOLUTIE *van den* Minister van Justitie, *van den 7den Februarij* 1866, *no.* 123, *houdende wijziging der bepalingen nopens de uniforme kleeding der rijksveldwachters.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

Heeft goedgevonden:

de resolutie van den 7 Januarij 1858, no. 141 (2), te wijzigen als volgt:

Art. 3. De uniforme kleeding der rijksveldwachters bestaat uit het navolgende:

een jas enz.,
eene broek enz.,
eene politiemuts enz.,
een mantel enz.,
een zwart glimmende schacót en eindelijk nog

---

(1) Zie de wet van 30 Dec. 1865 (*Staatsblad no.* 192). *Red.*
(2) Bijvoegsel 1858, no. 13. *Red.*

nestels van donkergroen koord, verschillende naar de rangen; — een en ander volgens model.

Art. 4. Deze enz.

In verband met het voorafgaande de resolutie van den 16 Junij 1859, no. 122, te wijzigen als volgt:

Art. 6. Het distinctief aan de schacot bestaat voor de brigadiers-majoor in een zilveren en voor de brigadiers in een zilvergroen koord.

Art. 7. In enz.

's Gravenhage, den 7den Februarij 1866.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 56. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 9*den Februarij* 1866, *no.* 112, *houdende indeeling van het kantoor der directe balastingen en accijnsen te Wijke in de zevende klasse.*

DE MINISTER VAN JUSTITIE, *ad interim* belast met het beheer van het Departement van Financien,

Overwegende, dat de vermoedelijke zuivere belooning aan het kantoor der directe belastingen en accijnsen te *Wijke* verbonden, beneden de *f* 1100 zal blijven, waardoor het kantoor in eene lagere klasse zal moeten overgaan;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *zevende klasse.*

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 57. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 10*den Februarij* 1866, *afd., reg. en dom., no.* 28, *houdende opheffing van een afzonderlijk kantoor van buitengewoon zegel te 's Hertogenbosch en wijziging in de attributen der kantoren te Maastricht.*

's Gravenhage, den 10*den Februarij* 1866.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Brengt bij deze ter kennis van de ambtenaren der registratie en domeinen:

1°. dat bij Koninklijk besluit van den 10den Junij 1865, no. 47, is bepaald, dat met den 1sten Julij 1865:

a. het kantoor van het buitengewoon zegel te *'s Hertogenbosch* met het kantoor der registratie en domeinen *aldaar* wordt vereenigd;

b. de tweede stempel van het buitengewoon zegel niet meer door den ontvanger der registratie en domeinen te *'s Hertogenbosch*, maar door den bewaarder van de hypotheken en het kadaster *aldaar*, zal worden gesteld;

2°. dat bij Koninklijk besluit van den 29sten Januarij 1866, no. 75, met wijziging in zooverre van het Koninklijk besluit van den 7den September 1842, no. 82 (1), en van art. 5 van het Koninklijk

(1) Bijvoegsel 1842, no. 265. *Red.*

besluit van 13 Maart 1844 (*Staatsblad no.* 81), is bepaald, dat, te rekenen van den 16den Februarij 1866, de uitgifte van het gezegeld papier niet meer aan het kantoor der registratie voor de burgerlijke akten en der successieregten te *Maastricht*, maar aan het kantoor der registratie voor de geregtelijke en administrative akten en der domeinen *aldaar*, zal verbonden zijn.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 58. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den* 10*den Februarij* 1866, *afd. post.*, *no.* 136, *houdende nadere bepaling omtrent het port der gefrankeerde brieven naar Rusland; de verzending van zware dienstpakketten en andere voorwerpen; het verbod om de uniform af te leggen, in dienst; de ampliatie op de lijst der vrijdommen en omtrent de uitvoering der postdienst op den spoorweg Maastricht-Venlo.*

's Gravenhage, den 10*den Februarij* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan te bepalen of ter kennisse der Postbeambten te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. In de tabel behoorende bij Circulaire no. 664, is het port der gefrankeerde brieven voor *Rusland* verkeerdelijk opgegeven 35 cents te bedragen. Dat port bedraagt niet meer dan 30 cents. Het port der aangeteekende brieven — onverminderd het vaste regt — is mede tot 30 cents te verminderen. De ambtenaren worden aangeschreven dien overeenkomstig in kolom 4, 7, 10 en 11 der genoemde tabel met de pen de noodige veranderingen te maken.

Art. 2. De ondervinding leert dat door de Postambtenaren, voor zooveel hen betreft, niet genoegzaam de hand wordt gehouden aan het bepaalde bij art. 8 van het aan hen bij Circulaire no. 417 medegedeelde Koninklijk Besluit van 5 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 38), betreffende het maximum gewigt der dienstpakketten, die ter verzending met de post zijn toe te laten, luidende de daartoe betrekkelijke bepalingen als volgt:

Het maximum van het gewigt van ieder ambtspakket, met de post te verzenden, wordt op *vijf* pond bepaald".

„Stukken boven dit gewigt, voor denzelfden persoon bestemd, worden in twee of meer pakketten verdeeld".

„Alleen de brieven of pakketten, die ondeelbare stukken bevatten, worden tot een gewigt van hoogstens *tien* pond toegelaten, ten gevolge van eene door den afzender onderteekende verklaring, daaromtrent op den omslag van het pakket te stellen".

„De verzending van brieven of pakketten, die niet aan de bij dit artikel bepaalde vereischten voldoen, kan op de Postkantoren worden geweigerd."

Onder herinnering aan het vorenstaande, worden de ambtenaren alzoo aangeschreven om in voorkomende gevallen dienstpakketten, zwaarder dan *vijf*, of wanneer het ondeelbare stukken zijn, zwaarder dan *tien* pond, onder mededeeling der noodige inlichtingen aan de afzenders, niet ter verzending aan te nemen.

Art. 3. In verband met het bovengemelde onderwerp wordt tevens

de aandacht gevestigd op het bepaalde bij art. 6 der Circulaire no. 523, omtrent de verzending van voorwerprn 's Rijks dienst betreffende, geene brieven of papieren zijnde. Ook ten dezen aanzien wordt op verschillende Postkantoren niet behoorlijk tegen misbruiken gewaakt, zoodat er dikwijls kokers, rollen en dergelijke, ter verzending worden aangenomen, die door vorm, omvang en gewigt, ongeschikt zijn te achten met de post te worden vervoerd. De ambtenaren behooren te zorgen dat de post niet worde overladen met voorwerpen, die in de magazijnen der postkarren niet kunnen worden geborgen: en zij zijn zelfs in het belang eener goede en ongeschondene overkomst dier voorwerpen verpligt, de zoodanigen af te wijzen die wegens vorm of afmeting daartoe niet in de termen vallen.

Art. 4. Het is bij het Hoofdbestuur gebleken dat de Conducteurs der Brievenmalen op de Expeditiekantoren dienst doende, alsmede de Brievenbestellers en Kantoorknechts, wanneer zij op de Postkantoren binnen 's huis met werkzaamheden zijn belast, niet altijd in hunne uniform zijn gekleed: maar in het bijzonder hunne uniform-jas met een ander kleedingstuk verwisselen.

Een en ander zal niet meer mogen plaats hebben. Ieder ambtenaar aan wien het dragen eener uniform is voorgeschreven, zal, wanneer hij in de uitoefening is zijner functien, onverschillig waar of wanneer, zich daaraan onder geen voorwendsel mogen onttrekken.

De Directeuren, alsmede de Inspecteurs bij het doen hunner rondreizen, zullen zorgen dat dit voorschrift naauwkeurig worde opgevolgd.

Art. 5. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

REGISTRATIE ENZ.

Er wordt vrijstelling verleend voor de brieven die gewisseld worden:

Tusschen den landmeeter van het kadaster te *'s Hertogenbosch*, belast met het maken der Domein-kaarten, ter eene, en

de Directeuren der Registratie en Domeinen, de Ingenieurs-verificateurs van het kadaster, de bewaarders der hypotheken en van het kadaster, en de Landmeters en Aspirant-Landmeters van het kadaster, ter andere zijde; een en ander over de geheele uitgestrektheid van het Rijk.

(Koninklijk Besluit van den 31sten Januarij 1866, no. 49.)

NOTA. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op de rubrieken *Domeinen* en *Kadaster*.

Art. 6. Hoewel de verzending der correspondentie op den spoorweg *Maastricht-Sittard-Roermond-Venlo*, ingevolge het bepaalde bij art. 3 der Circulaire no. 658, tot dus verre uitsluitend in geslotene pakketten heeft plaats gevonden, is er echter, te rekenen van 16 Februarij aanstaande, op die lijn eene andere regeling in het leven geroepen, ten gevolge waarvan mede de verzending der correspondentie, zoogenaamd *per Conducteur*, op den voet bepaald bij Circulaire no. 420 zal geschieden.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot informatie.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 59. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 16den Februarij* 1866, *no.* 9, *houdende bepaling nopens de invordering en verantwoording der zegel- en plombeergelden aan grenskantoren, alwaar geen visiteur is.*

DE MINISTER VAN FINANCIËN,

Gelezen eene missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, daarbij verzoekende des Ministers welmeenen te vernemen nopens de bestemming en verdeeling der zegel- en plombeergelden, welke, op de grenskantoren in zijne Directie, alwaar geen visiteur aanwezig is en de ontvanger zelf als *visiteur* optreedt, aan den handel worden in rekening gebragt;

Gelet op de resolutie van den 12den Januarij 1865, no. 30;

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen: dat, te rekenen van den 1sten *Januarij* 1866, en zonder op het verledene terug te komen, de kosten wegens verzegeling en plombering, die ten laste van den handel komen, aan de grenskantoren, alwaar geen visiteur aanwezig is, zullen worden ingevorderd en verantwoord door den commiesplanton, op den voet der instructie, vastgesteld bij de resolutie van den 12den Januarij 1865, no. 30.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 60. **Besluit** *van* **Gedeputeerde Staten van Groningen**, *van den 16den Februarij* 1866, *no.* 10*a*, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement voor het waterschap de Oldehoofster polder.* (*Prov. blad no.* 15.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 9 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelezen hebbende de voordragt van Heeren Gedeputeerde Staten van den 27 October 1865, no. 9, daarbij aan de overweging van deze vergadering aanbiedende een ontwerp reglement voor het waterschap de Oldehoofster polder, in de gemeente Oldehove;

Gelet op art. 192 der grondwet, en op art. 138 der provinciale wet;

Arresteren, onder goedkeuring des Konings, het navolgend

Reglement *voor het waterschap de Oldehoofster polder.*

§ I. *Omschrijving van het waterschap en regeling der algemeene kosten.*

Art. 1. Dit waterschap gelegen onder de gemeente Oldehove, grenst:

ten noorden en ten westen, aan den buitenteen van den dijk, welke dat waterschap aan die zijden omringt, met inbegrip van den dijk om den dusgenoemden nieuwen of kleinen Uiterdijk van Lutje kampen gelegen;

ten oosten, aan den buitenteen van den Englummer opdijk;

ten zuiden aan den buitenteen van den ouden provincialen Bietediepsdijk.

De gronden onder dit waterschap behoorende, hebben eene inhoudsgrootte van omstreeks 225 bunders.

De juiste grootte wordt aangewezen door den waterschapsligger, die volgens de bepalingen van dit reglement wordt opgemaakt.

Art. 2. Van al de gronden, bij art. 1 omschreven, wordt, naar evenredigheid der grootte, tot de algemeene kosten bijgedragen volgens de maat van het kadaster.

Art. 3. Vrijdom van lasten wordt verleend:

aan de waterkeerende dijken, de slaper- en de opdijken binnen den polder gelegen.

De gronden, aan het waterschap behoorende, worden in de lasten niet aangeslagen.

Art. 4. Op de algemeene kosten wordt gedragen:

1°. het onderhoud der volgende voorwerpen, als:

A. van de wateringen:

a. loopende van den zuidwesterhoek van den waterkeerenden dijk, oostwaarts tusschen de perceelen bij het kadaster der gemeente Oldehove bekend Sectie D no. 16 en 17, 18 en 17, verder noordoostwaarts tusschen de perceelen no. 22 en 32, 190 en 32, 28 en 32, vervolgens oostwaarts tusschen de perceelen no. 30 en 31, 36 en 31, 34 en 31, 34 en 32, 34 en 33 tot aan de pomp door den opdijk gelegen in Sectie D no. 35.

b. loopende van genoemde pomp oostwaarts tusschen de perceelen bij het kadaster der gemeente Oldehove bekend Sectie D no. 35 en 59, 55 en 56, 205 en 56, 205 en 57, 206 en 61, 67 en 61, verder zuidoostwaarts tusschen de perceelen no. 67 en 62, 67 en 66, 217 en 66, 217 en 65, 217 en 64, 217 en 104, 214 en 104; vervolgens oostwaarts tusschen de perceelen no. 213 en 104, 213 en 105, 103 en 105, verder noordwaarts tusschen de perceelen no. 98 en 116, 98 en 117, 96 en 117, 94 en 117 tot aan den duiker gelegen in Sectie D no. 78a, vervolgens van genoemden duiker noordoostwaarts tot aan het Reitdiep.

c. loopende van genoemden duiker zuidoost- en verder noordoostwaarts tusschen de perceelen bij het kadaster der gemeente Oldehove bekend Sectie D nos. 124 en 118, 123 en 118, 123 en 121, 123 en 131, 129 en 131, 130 en 131, 132 en 139, 133 en 139, 138 en 139, 140 en 141, 145 en 140 tot aan den Englummer opdijk.

B. van de dijken, zoowel die om het waterschap gelegen, als de slaper- en de opdijken, met uitzondering van den provincialen Reitdiepsdijk.

C. van de pompen of duikers:

a. van de pomp gelegen in den Aalsummer opdijk bij het kadaster der gemeente Oldehove bekend Sectie D no. 35;

b. van den duiker gelegen in den dijk van A. BAKKER, bij het kadaster der gemeente Oldehove bekend Sectie D no. 78a.

c. van eene pomp liggende in de buitenrijt bij het Reitdiep;

d. voorts van alle pompen die in de dammen over de opgenoemde wateringen zijn of inkomstig met toestemming van het bestuur zullen worden gelegd.

2°. de daarstelling, het onderhoud en de verbetering van alle werken, waartoe vervolgens in het algemeen belang van het waterschap wordt besloten.

3°. de belastingen, verschuldigd wegens alle gronden en gebouwen aan het waterschap behoorende;

4°. de kosten van het bestuur en der administratie, mitsgaders de bezoldiging van den bode en alle kosten van den waterafvoer.

5°. de rentebetaling en aflossingen der geldleeningen ten laste van het waterschap.

Art. 5. Van al de gronden, tot het waterschap behooorende, wordt door het bestuur een legger opgemaakt en bijgehouden.

De legger bevat opgave der gemeente, sectie, nummer, de grootte, mitsgaders den naam van den eigenaar of gebruiker van ieder perceel, zoo als die op den kadastralen legger voorkomen.

De legger wordt door het bestuur op een door hetzelve te bepalen plaats gedurende acht dagen ter inzage van de ingelanden nedergelegd, waarvan deze op de gewone wijze worden verwittigd.

Bezwaren tegen den legger moeten uiterlijk binnen drie dagen na den termijn van nederlegging schriftelijk aan het bestuur worden ingediend.

Na ommekomst van dien termijn beschikt het bestuur op de ingediende bezwaren en stelt daarna den legger vast.

Art. 6. Bij verandering van eigenaars of gebruikers geschiedt jaarlijks voor den 1 Mei de overboeking op de wijze, als dit plaats heeft bij de kadastrale leggers.

De aangebragte overboeking wordt op den dag der rekening minstens vier uur vóór het doen der rekening ter inzage gelegd.

Bezwaren tegen de overboekingen kunnen mondeling mits vóór het doen der rekening aan het bestuur kenbaar worden gemaakt, dat daarop na afloop der rekening bij de vaststelling der overboekingen beschikt.

Art. 7. Bij overgang van grondbezit, waarvan de overschrijving in de registers van het kadaster heeft plaats gehad, blijft de oude eigenaar of gebruiker voor de waterschapslasten aansprakelijk, tot dat hij of zijn opvolger zal hebben gezorgd dat de overschrijving door den boekhouder van het waterschap heeft plaats gehad, en zulks hoofdelijk voor het geheel met den nieuwen eigenaar of gebruiker.

Art. 8. Elke tien jaren wordt de legger vernieuwd en daaromtrent gehandeld, zoo als ten aanzien van de nederlegging en vaststelling van den oorspronkelijken legger is voorgeschreven.

Van deze bepaling kan door Gedeputeerde Staten ontheffing worden verleend.

Art. 9. De legger dient tevens tot stemlijst.

Het bestuur zorgt, dat te dien einde de legger steeds bij de vergaderingen der ingelanden aanwezig is.

§ 2. *Van de stembevoegdheid, het bestuur, de vereischten van benoembaarheid en werkzaamheden.*

Art. 10. Stembevoegd zijn alle ingelanden, die als eigenaars, beklemde meijers of altijddurende pachters of vruchtgebruikers van een of meer bunder grond op den legger van het waterschap bekend zijn.

Het bezit van een tot vijf bunder land geeft regt tot het uitbrengen van eene stem, van vijf tot tien bunder van twee stemmen, van tien tot twintig bunder van drie stemmen, van twintig tot dertig bunder van vier stemmen, van dertig tot veertig bunder of meer vijf stemmen, zoodat door één ingeland niet meer dan vijf stemmen kunnen worden uitgebragt.

Art. 11. De stembevoegdheid van getrouwde vrouwen wordt door hare mannen, die van minderjarigen of onder curatele gestelden door hunne voogden of curators uitgeoefend.

De stembevoegde brengt zijne stem of stemmen persoonlijk uit, of door een schriftelijk gemagtigde.

Weduwen en ongehuwde vrouwen, vennootschappen, zedelijke ligchamen en andere gemeenschappelijke eigenaren kunnen hunne stembevoegdheid niet anders uitoefenen dan door een schriftelijk gemagtigde.

Niemand mag echter voor meer dan twee lastgevers optreden.

Van de stembevoegdheid zijn uitgesloten zij, die een onteerend vonnis ten hunnen lasten hebben, die in staat van faillissement of kennelijk onvermogen verkeeren, of door eene andere oorzaak van hunne burgerlijke of burgerschapsregten zijn beroofd.

Art. 12. Het bestuur van het waterschap bestaat uit drie leden.

Zij worden benoemd voor den tijd van zes jaren.

Een der leden is voorzitter, een ander secretaris-boekhouder.

De leden des bestuurs regelen hunne functiën bij onderlinge schikking en, des noodig bij stemming.

Bij afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter of van den secretaris-boekhouder, geschiedt de vervanging door het derde lid van het bestuur.

Art. 13. De voordragt of keuze der leden van het bestuur geschiedt door stembevoegde ingelanden.

Bij gewone aftreding heeft dit plaats bij het doen der rekening.

Bij tusschentijds ontstane vacature binnen twee maanden, nadat deze is opengevallen.

Art. 14. Ieder twee jaar op den eersten Junij en wel voor de eerste maal op den eersten Junij 1868, treedt een lid van het bestuur af. De aftredende is echter weder verkiesbaar.

Hij, die ter vervulling eener tusschentijds ontstane vacature tot lid van het bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop zijn voorganger moest aftreden.

Art. 15. De leden van het bestuur mogen elkander nimmer in den eersten graad van bloed- of aanverwantschap bestaan.

met een afschrift van het besluit der vergadering, binnen drie dagen aan Gedeputeerde Staten tot het nemen der gevorderde beschikking.

Art. 32. De ingelanden zijn verpligt hun aandeel in den omslag op den vervaltijd te voldoen aan den boekhouder, die daarvoor zal kwiteren.

De omslag wordt betaald in twee termijnen, en wel in de maanden April en October op zoodanigen tijd en plaats, als door het bestuur daartoe wordt aangewezen.

Hiervan geschiedt acht dagen bevorens de noodige aankondiging op de gebruikelijke wijze.

Art. 33. De ingelanden, die nalatig zijn in de betaling van het verschuldigde op het daarvoor bepaalde tijdstip, worden, op last van den boekhouder door den bode schriftelijk tot betaling binnen den tijd van acht dagen aangemaand, voor welke aanmaning de bode van den nalatigen ingeland geniet 15 cent.

Bij gebreke van betaling op den bij de aanmaning bepaalden dag wordt gehandeld naar de hierop bestaande wettige voorschriften.

§ 4. *Van den onderhoudspligt en de schouwing.*

Art. 34. De ingelanden bepalen, op voorstel van het bestuur, de wijdte en diepte der wateringen, de hoogte en diepte der pompen of duikers daarin gelegen of gelegd wordende, mitsgaders het profil der dijken in art. 4 omschreven.

De wijze van onderhoud wordt, op voorstel van het bestuur, door de ingelanden geregeld.

Ieder ingeland is verpligt de specie bij het uitschoonen der wateringen op zijn land te ontvangen en op aanzegging van het bestuur behoorlijk weg te ruimen.

Art. 35. De wateringen, pompen duikers in het vorig artikel bedoeld, worden minstens een keer in het jaar, en wel in de maand October uitgeschoond en in voldoenden toestand gebragt. Ontstane gebreken aan de dijken worden zoo veel doenlijk dadelijk hersteld en mede gezorgd dat alle laagten in de maand October zijn aangevuld.

De door het vee uitgeloopene plaatsen bij de schuttingen in de opdijken en in den slaperdijk nevens Lutjekampen, benevens alle de op- en overreden over de evengenoemde en de waterkeerende dijken, zullen ten allen tijde door de eigenaren of gebruikers dezer perceelen geheel op eigen kosten ten genoegen van het bestuur moeten worden aangevuld en onderhouden.

Voor de herstelling van tusschentijds ontstane belemmering in de wateringen, pompen en duikers, wordt telkens met den meesten spoed gezorgd.

Art. 36. Ieder ingeland is ten allen tijde verpligt zijne slooten op aanzegging van het bestuur uit te schoonen of te verdiepen of ook voldoende pompen te leggen in dammen, waar dit voor de afwatering van achtergelegen aan andere toebehoorende perceelen noodig wordt geoordeeld.

Zoo hieraan door den daartoe verpligte binnen den hem gestelden termijn niet is voldaan, wordt het werk ten koste van den onderhoudspligtige door het bestuur uitgevoerd.

De kosten worden uit de waterschapskas voorgeschoten en op den onderhoudspligtige voor het geheel aansprakelijk.

Bij mandeelig onderhoud van bruggen of pompen in dammen is ieder der schuldpligtigen voor het geheel aansprakelijk.

Art. 37. Het onderhoud der zwetslooten en daarin gelegen pompen rust op ieder der wederzijds aanzwettende perceelen voor de helft.

Van de slooten heeft ieder het onderhoud van de halve lengte der geheele sloot en wel dat gedeelte, hetwelk de eigenaar op zijn perceel staande, met het gezigt naar de sloot gekeerd, aan zijne linkerzijde heeft.

Art. 38. Door de ingelanden mogen geene dammen tot schutting van water in de wateringen of zwetslooten geplaatst of andere belemmeringen in den vrijen afloop van het water worden aangebragt, dan met goedkeuring van het bestuur.

Bij overtreding dezer bepaling beveelt het bestuur de opruiming.

Art. 39. Het bestuur is bevoegd om, wanneer de aard der werkzaamheden zulks zijns inziens vereischt, hand- en spandiensten van de ingelanden te vorderen.

Zij zullen daarvoor eene vergoeding bekomen per uur van tien cent voor

elken werkman, van vijftien cent voor ieder paard en van vijf cent voor ieder daarbij gebezigd voertuig.

De nalatigheid in de oplevering van het gevorderde wordt gestraft met eene boete van een gulden vijftig cent.

Van geen der ingelanden zal echter gelijktijdig meer kunnen worden gevorderd dan drie menschappen en twee paarden met voertuig.

Art. 40. Bij dijksgevaar of dijkbreuk is het bestuur bevoegd om van de ingelanden te eischen stroo, mest, paarden, werktuigen, manschappen en wat meer tot herstel of afwering van het gevaar noodig wordt geacht.

De ingelanden zijn, na bekomen mondelinge of schriftelijke aanzegging, tot dadelijke levering verpligt.

Voor het geleverde wordt schadevergoeding verleend; bij verschil over het bedrag ter beoordeeling van Gedeputeerde Staten.

Art. 41. De gronden en zoden, benoodigd zoowel voor het gewoon als buitengewoon onderhoud van de dijken, zullen moeten worden genomen ter naaster lage en minste schade. Voor de gronden en zoden tot buitengewoon onderhoud benoodigd zal aan de eigenaren van dien eene billijke schadevergoeding worden betaald.

Ten aanzien van hen, waarmede omtrent de schadevergoeding geene billijke overeenkomst kan worden gesloten, wordt de wet op de onteigening toegepast.

Art. 42. De ingelanden zullen moeten gedoogen, dat de werkzaamheden aan de dijken, togten, slooten en pompen, waarvan het onderhoud aan het bestuur is opgedragen, op het naastliggend land geschieden en de aarde en andere specien er opgeworpen worden, zonder dat zij daarvoor eenige schadevergoeding zullen kunnen vorderen.

§ 5. *Van de vergaderingen der ingelanden.*

Art. 43. De voorzitter van het bestuur is tevens voorzitter in de vergaderingen der ingelanden.

Hij is verpligt om eene vergadering van de ingelanden te beleggen, wanneer minstens drie hunner, te zamen bezitters van twintig of meer bunder land, in het waterschap gelegen, hun verlangen daartoe schriftelijk onder opgave der daartoe leidende redenen aan hem kenbaar maken.

De oproeping tot het houden eener vergadering geschiedt op zijnen last, bij wijze van aanzegging door den bode, zooveel mogelijk acht dagen bevorens.

Art. 44. Alle besluiten over zaken worden genomen bij volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen.

Wanneer in eene vergadering niet meer dan de helft der landerijen, in het waterschap gelegen, is vertegenwoordigd, wordt het nemen van een besluit uitgesteld tot eene volgende, daartoe op nieuw bijeen te roepen vergadering.

In die vergadering kan door de aanwezige ingelanden tot het nemen van een besluit worden overgegaan.

Op het innemen der rekening, het vaststellen van de begrooting en van den omslag en hetgeen alsdan verder moet worden verrigt en geregeld, alsmede op de voordragt of keuze van leden des bestuurs, is deze bepaling niet toepasselijk, maar wordt daartoe met de tegenwoordig zijnde ingelanden overgegaan, onverschillig de hoeveelheid bunders die zij vertegenwoordigen.

Indien in eene vergadering de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Art. 45. De stembevoegde ingelanden bepalen op voorstel des bestuurs de plaats, waar de vergaderingen zullen worden gehouden. Tot zoo lang dit niet is geschied, heeft het bestuur daartoe de bevoegdheid.

Art. 46. De ingelanden, die buiten de gemeente Oldenhove wonen, zijn gehouden binnen zes maanden na het in werking treden van dit reglement, in die gemeente woonplaats te kiezen bij eene schriftelijke verklaring, aan den voorzitter van het bestuur in te dienen.

De nalatigen verbeuren eene boete van drie gulden.

§ 6. *Algemeene bepalingen.*

Art. 47. Het peil van den waterstand van 1 April tot 1 October wordt door Gedeputeerde Staten bepaald.

Het bestuur doet daartoe eene voordragt.

Van 1 October tot 1 April wordt het water zoo laag mogelijk afgestroomd.

Art. 48. Alle geschillen tusschen het bestuur en diens ingelanden of tus-

Aldus vastgesteld door het Waterschapsbestuur van den Emilia-polder te Made, den 18 September 1865.

Het Waterschapsbestuur van den Emilia-polder,
VAN CAMPENHOUT, *Dijkgraaf.*
N. MEIJERS, *Secretaris-Penningmeester.*

Behoort bij het Koninklijk-besluit van den 17 Februarij 1866, no. 60.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 62. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 17*den Februarij* 1866, *no.* 28, *houdende inlichting nopens den vervoer van stroop van geele veldwortelen, in verband met den accijns op de suiker.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, verzoekende te worden ingelicht of het slot van het 2de lid der resolutie van den 25sten September 1865, no. 52 (1), ook van toepassing is op de stroop van *geele veldwortelen*;

Gelet enz.;

Heeft goedgevonden en verstaan, de gedane vraag toestemmend te beantwoorden.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 63. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 17*den Februarij* 1866, *no.* 30, *houdende inlichting nopens de aanwijzing der vervoermiddelen in de documenten tot vervoer van accijnsgoederen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, daarbij de vraag voorstellende, of, met het oog op de resolutie van den 29sten October 1827, no. 151, kan volstaan worden met *casu quo* in de documenten tot binnenlandsch vervoer van accijnsgoederen te vermelden, dat het vervoer zal geschieden *per stoomboot*, zonder meer, in stede van daarbij tevens aan te wijzen den naam van het vaartuig en van den gezagvoerder, zoo als dit onder anderen ten aanzien van het zout is voorgeschreven bij art. 26 der wet van den 21sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 35);

Heeft goedgevonden en verstaan, den Provincialen Directeur voornoemd te kennen te geven:

dat eene aanwijzing van het vervoermiddel in zoo algemeene termen als boven bedoeld niet kan toegelaten worden en ook geenszins ligt in de bedoeling der voormelde resolutie, zoo als trouwens duidelijk blijkt uit het slot der derde zinsnede, waarbij de vermelding wordt

(1) Bijvoegsel 1865, no. 232. *Red.*

voorgeschreven van de verschillende beurtschepen, waarmede de goederen zullen vervoerd worden;

dat alzoo, volgens meergemelde resolutie, dáár waar het belang van den handel dit vordert, wel kan worden nagelaten om in de documenten tot het vervoer van accijnsgoederen met vaartuigen, die in eene vaste beurt varen, den naam van den schipper en van het vaartuig te vermelden, maar dat niettemin steeds moet worden aangewezen welk beurtschip bedoeld wordt; b. v.: *het vervoer zal geschieden per beurtschip van* LEYDEN *op* ROTTERDAM enz.; kunnende ten aanzien van de *stoombooten*, in eene geregelde dienst varende, in gelijken geest gehandeld worden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 64. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 17*den Februarij* 1866, *no.* 52, *houdende inlichting nopens de toepassing van art.* 45, § 4 *der wet op de personele belasting, ten opzigte van hen, die voor* 1 *November met hunne belaste paarden zich buitenlands begeven en tot* 1 *Mei uitlandig blijven.*

Daartoe aanleiding bekomen hebbende, heb ik in nadere overweging genomen de resolutie van den 30sten Junij 1848, no. 115, volgens welke o. a. een kunstpaardenrijder, die met zijne paarden van den 1sten November tot den 1sten Mei uitlandig is, geen aanspraak kan maken op de afschrijving van belasting, bedoeld bij art. 45, § 4 der wet van den 29sten Maart 1833 (*Staatsblad no.* 4). Deze beschikking berust op de overweging, dat de wet voor het genot dier gunst *afschaffing* van het belastbaar gebruik vordert, en het gebruik buiten 's lands der paarden, evenmin verklaard kan worden te zullen worden afgeschaft, als zoodanige verklaring voor de door de wet geëischte deugdelijke bevinding vatbaar is.

Het is mij daarbij, bij nadere overweging, voorgekomen, dat, moge ook in de bedoeling des wetgevers met die wetsbepaling eenige steun voor zoodanige toepassing te vinden zijn, de voorstelling der wet zelve tot het aannemen van een ander beginsel moet leiden. Naar die voorstelling wordt er voor de aanspraak op vermindering of afschrijving niets anders vereischt, dan dat de belastingschuldige zich vóór den 1sten November van zijne paarden ontdaan of het *belastbaar* gebruik daarvan afgeschaft hebbe, en hij vóór evengemeld tijdstip eene reclamatie ter zake indiene. Aan de wet nu, die o. a. het belastbaar gebruik van paarden regelt, kan evenmin ten aanzien van deze als met opzigt tot hare overige bepalingen, eene extra territoriale kracht worden toegekend. Naar het bepaalde bij art. 2 der wet, houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koningrijk, zijn de wetten — die, bij art. 6 bedoeld, uitgezonderd — verbindend in het Koningrijk, derhalve niet daar *buiten*.

Hieruit volgt, mijns inziens, dat gebruik van paarden *buiten 's lands*, niet is of kan zijn *belastbaar* gebruik, en dat dus het feit van de wegvoering der paarden over de grenzen van den Staat, — binnen welke grenzen het gezag der wet in dit opzigt beperkt is, — moet

geacht worden met afschaffing van hun *belastbaar* gebruik gelijk te staan; met andere woorden, dat het *belastbaar gebruik*, hetwelk de belastingpligtige volgens art. 45, § 4 der wet verklaart met den 1sten November af te schaffen, naar den grondregel onzer wetgeving, *dat* gebruik is, dat voor den nog overigen tijd des dienstjaars *binnen* het Rijk gemaakt kan worden.

Bij dit stelsel kan het, zoo als van zelf spreekt, dan ook niets ter zake doen óf, door wien en waartoe de paarden in het buitenland gebezigd worden of zijn.

Op grond van deze beschouwingen zal de inlichting, in de voormelde resolutie vervat, als vervallen moeten worden beschouwd.

De Minister van Financiën,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 65. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 18*den Februarij* 1866, *nopens het vervoer van mest, ten dienste van land- en tuinbouw.*

Binnen de lijnen van afsluiting wordt vervoer van mest, ook uit Gemeenten waar de veeziekte heerscht of geheerscht heeft, ten dienste van tuin- of landbouw, toegestaan door en in besmette Gemeenten, met inachtneming van het volgende:

Het vervoer moet binnen den kortst mogelijken tijd geschieden in overdekte of gesloten vaartuigen, door of van wege den Burgemeester der plaats van afzending verzegeld, welke ter plaatse van bestemming worden ontzegeld door of van wege den Burgemeester.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 66. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 19*den Februarij* 1866, *no.* 366, 9*de afd.*, *houdende bepaling nopens het visa van den Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezigt op de bewijzen van bevoegdheid tot uitoefening der genees-, heel- en verloskunde.*

's Gravenhage, *den* 19*den Februarij* 1866.

Volgens art. 21 der wet van den 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60) zijn allen, die bij de invoering dier wet bevoegd zijn de geneeskunst in haren geheelen omvang of gedeeltelijk uit te oefenen, verpligt binnen zes maanden de bewijzen hunner bevoegdheid te laten viseren door den inspecteur der provincie, waarin zij met der woon gevestigd zijn.

Ik acht het wenschelijk dat zij, die daartoe verpligt zijn, aan deze verpligting worden herinnerd, te meer omdat de strafbepaling van art. 19 op het verzuim van dit voorschrift van toepassing is.

Gelief daarom de gemeentebesturen in Uwe provincie uit te noodigen alle geneeskundigen, heelkundigen (zoowel zij die de geneeskunde in haren geheelen omvang of een deel daarvan uitoefenen, zooals tandmeesters), verloskundigen en vroedvrouwen aan de verpligting, hun bij art. 21 van bovengenoemde wet opgelegd, te herinneren, met bijvoeging dat zij hunne acte van bevoegdheid of hun diploma, voor

zoover zij dit nog niet gedaan mogten hebben, voor den 1 Mei e. k. aan den inspecteur behooren toe te zenden.

De Minister van Binnenlandsche zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

No. 67. **Berigt** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den* 19*den Februarij* 1866, *no.* 846, 6*e afd.*, *nopens de kennisgeving aan het telegraafbestuur van elke onregelmatigheid, die bij verminking of vertraging van telegrammen plaats heeft; opening van kantoren in Pruissen, Wurtemberg, Baden, België, Sleeswijk-Holstein en Beijeren; sluiting van eenige in Spanje, Portugal, Italië, Pruissen en Beijeren; en tarief voor Engelsch-Indië, bij verzending over Rusland en Perzië.*

Hoezeer, krachtens de sedert 1°. Januarij jl. geldende reglementen op de telegraafdienst, wegens verminking en vertraging van onaangeteekende telegrammen geene terugbetaling der seinkosten aan de afzenders wordt verleend, houdt het telegraafbestuur zich niettemin voor de mededeeling van elke feil of onregelmatigheid te dien opzigte aanbevolen, ten einde aan deze mededeelingen, waarop overigens het nemen van beschikking vervalt, zoodanig gevolg kunne worden gegeven, als waardoor de juiste en tijdige overkomst der berigten zooveel mogelijk verzekerd wordt.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Buckau*, *Calcar*, *Neuerburg* en *Uerdingen* in Pruissen; te *Mühlheim a/d Donau* in Wurttemberg; te Steinbach en Wyhlen in Baden; te *Audegem*. *Bassilly*, *Blandain*, *Borsbeek-Wommelghem*, *Chastre*, *Ghislenghien*, *Hoboken*, *Marloie*, *Melreux*, *Ramillies*, *Saintes* en *Wilryck* in Belgie; te *Bredstedt*, *Hoyer*, *Wilster* en *Wyck* (eiland Sylt) in Sleeswijk-Holstein.

Spoorwegdiensttelegraafkantoren zijn geopend te Flöha en Greiz in Saksen en te Gross-Auheim, Dettingen, Dornigheim-Hochstadt. Hanau, Kahl, Kleinostheim, Mainkur en Wilhelmsbad in Beijeren.

Het spoorwegtelegraafkantoor te Uerdingen in Pruissen is opgeheven.

De rijkskantoren te Castillejo en Venta de la Trinidad in Spanje; te Caves in Portugal; te Bellaggio, Grianto, Lenno, Laveno, Menaggio, Mezzegra en Tremezzo in Italië en te Soenderborg in Denemarken, alsmede de spoorwegtelegraafkantoren te Boisdorf, Burgdorf en Friedeberg in Pruissen; te Miasbach, Poppenreuth en Waigolshausen in Beijeren en te Alseno in Italië zijn gesloten.

Buckau ligt van Enschedé, Hengelo en Winschoten in den 2den, van de overige kantoren in den 3den kring.

Calcar ligt van Almelo, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Bommel, Culenborg, Deventer, Eindhoven, Enschedé, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, het Loo, Nijmegen, Roermond, Tiel, Venlo, Wageningen en Zutphen in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Neuerburg ligt van Delfzijl, Dokkum, Franeker, Groningen, Harlingen, Hoogezand, Leeuwarden, Veendam en Winschoten in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Uerdingen ligt van Helmond, Nijmegen, Roermond en Venlo in den 1sten, van de overige kantoren in den 2den kring.

Mülheim a/d Donau volgt het tarief voor Tuttlingen; Steinbach dat voor Kehl; Wyhlen dat voor Schropfheim; Flöha † dat voor Chemnitz, Greiz † dat voor Reichenbach im Voigtlande; Gross-Auheim †, Dettingen †, Kahl † en Kleinostheim † volgen dat voor Aschaffenburg; Dornigheim-Hochstadt †, Hanau †, Mainkur † en Wilhemsbad † dat voor Frankfort a/M.

Op het verkeer van Neuzen met Audegem en van Bergenopzoom, Breda, Neuzen en Roosendaal met Borsbeek-Wommelghem, Hoboken en Wilryck is het belgische grenstarief van toepassing.

De Frankfort-Hanauer spoorwegtelegraafmaatschappij, met kantoren te Hanau, Mainkur en Wilhemsbad is opgeheven.

De navolgende kantoornamen behooren te worden veranderd:
Höckenheim (Baden) in *Hoettenheim:*
Merkesheim † (id.) „ Meckesheim †;
Reuchen † (id.) „ Renchen †;
Rüppersteg † (Pruissen) in Küppersteg †;
Saale bij Grizehne † (Pruissen) in Grizehne †.

Het tarief voor de overseining van een enkelvoudig telegram naar Travemünde bedraagt thans, te rekenen van het pruissische kantoor te Lübeck, 0,25 gl.

Het tarief voor Engelsch-Indië, bij verzending over Rusland en Perzië, bedraagt thans van alle nederlandsche kantoren: naar Kurrachee 34,04 gl., naar de kantoren op het eiland Ceilon 43.80 gl., naar Rangoon 42,02 gl., naar de overige engelsch-indische kantoren 39.64 gl.

's Gravenhage, den 19*den Februarij* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 68. CIRCULAIRE *van den* Commissaris des Konings in Zuid-Holland, *van den* 19*den Februarij* 1866, *A, no.* 1787 (1*ste en* 2*de afd.*), *houdende voorschriften nopens de te verleenen vergunning van het weder invoeren van vee in plaatsen, alwaar de veeziekte geheerscht heeft, en nopens de wijze van ontsmetting.*

Ten einde de handhaving van Zijner Majesteits besluit van den 18den Januarij 1866 (*Staatsblad no.* 3) te verzekeren, acht de Heer Minister van Binnenlandsche Zaken (1) het wenschelijk, dat de invoer van rundvee, volgens art. 1 van Zijner Majesteits besluit van den 20sten December 1865 (*Staatsblad no.* 134), verboden in Gemeenten, waar de veeziekte heerscht of in de laatste maand geheerscht heeft, aldaar niet eerder worde vrijgelaten, dan nadat het bewijs zal zijn geleverd, dat volkomen voldaan is aan het voorschrift, vervat in art 1 van het Koninklijk besluit van den 18den Januarij ll. (*Staatsblad no.* 3).

In verband daarmede heb ik de eer UEd. te verzoeken mij te zijner tijd toe te zenden het bewijs, dat in Uwe gemeente aan laatstgenoemde bepaling volkomen is voldaan, af te geven door een der leden van de Commissie wegens de Veetyphus of van den Veearts,

(1) Deze aanschrijving is geschied bij missive d.d. 15 Februarij 1866, 9de afd., no. 195. *Red.*

die, volgens art. 2 van genoemd Koninklijk besluit, de aanwijzing tot het desinfecteren der stallen gedaan heeft.

Zoolang dit bewijs niet wordt overgelegd blijft Uwe Gemeente gerekend te behooren tot die, op welke art. 1 van Zijner Majesteits besluit van den 20sten December 1865 (*Staatsblad no.* 134) toepasselijk is.

Eindelijk laat ik hierachter volgen een afdruk van de mij door de Commissie wegens de Veeziekte toegezonden voorschriften ter uitvoering van art. 1 van Zijner Majesteits besluit van den 18den Januarij 1866 (*Staatsblad no.* 3) met verzoek hierop de aandacht der in Uwe Gemeente aanwezige Veeartsen te vestigen, ten einde deze zich dienovereenkomstig gedragen.

's Gravenhage, den 19*den Februarij* 1866.

De Commissaris des Konings in de Provincie Zuid-Holland,
(*Get.*) J. LOUDON.

Wijze *van ontsmetting door de Commissie van Veeartsen gevolgd.*

a. Zuivering van besmette ledige stallen.

De mest en alle andere onzuiverheden opruimen.

Indien de grond, waarop de dieren gestaan hebben, niet met steenen bevloerd is, dan wordt de losse grond aldaar ter diepte van 0.30 Ned. el uitgegraven en met nieuw zand aangevuld. Alsdan wordt de geheele stal met een overvloed van heet of kokend water flink uitgeschrobt en gespoeld, zoodat alle onzuivere stoffen verdreven zijn.

Diezelfde reiniging moet ook het stalgereedschap ondergaan, als ook de touwen, ijzeren kettingen enz. Na de wassching met water moet alles weder met eene zoo heet mogelijke Carbolzeepoplossing behandeld worden, terwijl het ijzer en de steenen kunnen worden uitgegloeid. Voorwerpen welke daartoe geschikt zijn, als: kleederen, dekken, touwen enz., zouden in plaats van de vorige behandeling te ondergaan, ook kunnen worden opgekookt. Daarna worden zooveel mogelijk alle staldeuren, vensters enz. opengezet, tot dat alles behoorlijk winddroog is.

Nu volgt eene sterke chloorberooking; daartoe kan men nemen voor eenen stal van 40 tot 50 dieren het volgende:

1 Ned. pond Per oxyd. mangein. pulver; 3 Ned. pond. Muriat. Sodae. pulver; dit te vermengen met 2 Ned. kannen water in een grooten verglaasden aarden bak of schotel, plaatse deze midden in den stal, sluite alle ramen en openingen goed digt (één deur natuurlijk uitgezonderd), en giete langzaam en al roerend bij het mengsel 2 Ned. pond Acid. Sulphur. Conc.

Daarna sluite men ook de eene opengebleven deur goed digt en late het alzoo gedurende 2 maal 24 uren staan.

Beter is het nog, wanneer men de boven opgegeven hoeveelheid middelen niet in een schotel doet, maar in 2 of meer in den stal verdeelt, opdat het chloorgaz zich alsdan regelmatiger verspreidt.

Naar de grootte van den stal kan men de boven opgegeven ingrediënten in dezelfde verhouding vermeerderen of verminderen.

De gezuiverde stalgereedschappen, als ook kleederen, dekken, touwen enz., worden gedurende de berooking in den stal geplaatst. Na 2 maal 24 uren worden de staldeuren en vensters weder geopend. Daarna worden de muren de staken, de drinkgoot enz. behoorlijk besmeerd met chloorkalk en water, de standplaats der dieren bestrooid met chloolkalk en de stal eenige dagen of weken geheel opengezet.

b. Reiniging van gebeterde dieren.

De runderen, die vroeger aan den veetyphus hebben geleden, moeten, indien zij volkomen zijn hersteld, ook van de mogelijk nog aanhangende smetstof gezuiverd worden, door ze eerst sterk met roskam, borstel enz. te poetsen en alsdan het geheele ligchaam te wasschen met eenen Carbolzeepoplossing, zoo heet mogelijk zonder de dieren te branden. Na dit wasschen moeten de dieren natuurlijk zoo veel mogelijk droog gewreven worden.

c. Zuivering van met vee bezette stallen.

Ten einde op gezonde stallen de lucht en de dieren rein te houden en ze daardoor voor ziek worden te behoeden of op stallen, waar zieke dieren aanwezig zijn, de ziekte zoo goedaardig mogelijk te doen verloopen, is het even zoo noodig door wasschen en spoelen met water, het veelvuldig verwijderen van mest en het dikwijls laten doorstroomen van versche lucht, zooveel mogelijk zonder togt, de stal frisch te houden, zoodat de dieren ruim, luchtig en warm staan. Om dit door kunstmiddelen te bevorderen kan men dagelijks een of meermalen de vloer besprenkelen met Carbolzuurhoudend water (5 Ned. looden op 10 kannen of een emmer water), en telkens na het afvoederen der dieren ½ of een emmer van dit water in de drinkgoot te gieten; zoodat de dieren er aanhoudend met de neus moeten overstaan. In den stal een of meer vlakke pannen met chloorkalk te plaatsen en tusschenbeide te overgieten met een weinig verdund zwavelzuur, zoodat de chloorontwikkeling aanhoudend zoo sterk mogelijk is, zonder de in den stal aanwezige personen of dieren te hinderen; verder de dieren de kop, hals en rug of het geheele ligchaam wasschen met carbolzuurhoudend water in de verhouding van 2½ Ned. lood op 10 kannen of een emmer water.

Geheel deze zelfde bewerking kan ook toegepast worden op doorgeziekte stallen met vee, om stal en dieren daardoor eene aanhoudende reiniging en zooveel mogelijk ontsmetting te doen ondergaan.

In de menschelijke geneeskunde is in den laatsten tijd als desinfecterend middel bij besmettelijke ziekte veelvuldig aangeraden het gebruik van de chloorkoperlamp van Dr. Clemens te *Frankfort a/M.* en zou men ook deze in plaats van de boven beschreven chloorberooking op de met vee bezette stallen kunnen beproeven. Het te gebruiken vocht bestaat uit:

R.
Liquor Cupri perchlorat. Concentrat. dr. II.
Chlorophorm. dr. I.
Spir. vini. un VI.

Het instrument is een gewone glazen spirituslamp, met pit van boomwol.

d. Ontsmetten van mest.

Hoewel er nog geene zekere methode tot het desinfecteren van mest bekend is, is het voorloopig aangeraden de mest te doen doortrekken met eene oplossing van sulph. ferrosus, in de verhouding van ½ Ned. pond op 10 kannen of een emmer water of ook van chloorkalk, of een dezer middelen in vasten vorm laagsgewijze met de mest te vermengen, om, nadat hij behoorlijk daarmede doortrokken is, op het bouwland dun uit te spreiden en na 3 à 4 weken aan de lucht blootgesteld te zijn geweest, te worden ondergeploegd. De uitspreiding op het land echter altijd op geruimen afstand, b. v. 200 ellen van gezonde veestallen, en van weiden waar minstens na ééne maand vee mag geweid worden.

Namens de Commissie voornoemd,
(*Get.*) G. J. HENGEVELD, *Voorzitter.*
(*Get.*) J. A. ALERS, *Secretaris.*

No. 69. Koninklijk-Besluit *van den 20sten Februarij* 1866, *no.* 95, *houdende verlenging der vergunning tot het heffen van doorvaartregten op het Vierbuurstermaar in Groningen.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 19 Februarij 1866, no. 302, 3de afdeeling;

Gezien Ons besluit van 29 September 1862, no. 83 (1);

(1) Bijvoegsel 1862, no. 299.

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan het Dijkregt van de *Vierburen*, in de provincie *Groningen*; wederom voor den tijd van drie jaren, vergunning te verleenen tot heffing van de doorvaartregten op het *Vierbuurstermaar*, volgens het bij bovenaangehaald besluit vastgesteld tarief, en onder voorwaarde, dat de opbrengst der doorvaartregten alleen diene tot onderhoud en, zooveel mogelijk, tot verbetering van het maar als scheepvaartkanaal;

2°. te bepalen, dat het toezigt over deze heffing zal zijn opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Groningen*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven, als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 20sten Februarij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 70. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den 20sten Februarij* 1866, *no.* 114, *houdende inlichting nopens het requireren van de geneeskundige ambtenaren ten dienste der justitie in strafzaken.*

De vraag is gerezen of de geneeskundige ambtenaren, genoemd in art. 2*a* der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 58), verpligt zijn, daartoe gerequireerd, de justitie in strafzaken als deskundigen bij te staan?

Die vraag is van wege mijn departement *bevestigend* beantwoord.

Met mijnen ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken intusschen ben ik van oordeel, dat het niet wenschelijk is aan de ambtenaren door de Regering met het geneeskundig staatstoezigt belast, op den duur de praktijk der geregtelijke geneeskunde op te dragen.

Ik heb intusschen de eer U W. E. G. uit te noodigen, zooveel mogelijk te willen bevorderen, dat de benoeming der geneeskundige ambtenaren als deskundigen in strafzaken niet geschiedt dan in die gevallen, waarin het belang der justitie het dringend vordert.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 71. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 21sten Februarij* 1866, *no.* 52, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in- uit- en doorvoer op ijzeren klinkbouten.*

De Minister van Financien heeft goedgevonden en verstaan, ten vervolge op de resolutie van den 11den December 1862, no. 80, te kennen te geven, dat de *ijzeren klinkbouten*, bij die resolutie bedoeld, ten einde zonder betaling van regten ten invoer te worden toegelaten, minstens een gewigt moeten hebben van *drie lood;* terwijl, bij minder gewigt, daarvan een regt van *f* 0.75 de 100 pond verschuldigd is, als van *nagels* en *spijkers*.

Accordeert met origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 72. Dispositie *van den* Minister van Oorlog, *van den 23sten Februarij* 1866, *no.* 17 *P., houdende bepalingen ten opzigte der werving voor de eigenlijke zeedienst en de mariniers.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelezen hebbende, eenen brief van het Departement van marine, in substantie luidende als volgt:

„De behoefte aan manschappen voor de eigenlijke zeedienst, zoowel als voor het korps mariniers, heeft genoopt de thans op werving zijnde onderofficieren van laatstgemeld korps tevens te belasten met het aanwerven van matrozen en jongens.

„Tot dat einde zal een onderofficier de provincien Gelderland en Utrecht, een ander Zuidholland, met uitzondering van Rotterdam, wáár reeds een onderofficier als werver is, bereizen en de te Oostburg aanwezige ook de omstreken van die plaats bezoeken.

„Daarvoor zal hun reisgeld worden te goed gedaan, als ook voor het geleiden naar de naastbij zijnde kantoren van aanneming der marine, de wachtschepen of het depôt der mariniers.

„Het reisgeld der aangenomene voor de zeedienst of de mariniers tot aan de plaats hunner bestemming zal worden berekend als voor een marinier 3de klasse of soldaat bij het leger."

Heeft de eer het vorenstaande ter kennis te brengen van de militaire autoriteiten, met uitnoodiging, het bereiken van het voorgestelde doel, zoo veel mogelijk te bevorderen; tot welk einde nog bij deze wordt bepaald, dat de benoodigde reiswijzers, op aanvrage van de wervers, zullen worden afgegeven door de plaatselijke- of garnizoenskommandanten, terwijl de aangeworvenen door den eerst aanwezenden officier van gezondheid ter plaatse, geneeskundig behooren te worden onderzocht.

's Gravenhage, den 23sten Februarij 1866.

(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 73. Resolutie *van* Gedeputeerde Staten van Drenthe, *van den 23sten Februarij* 1866, *no.* 3, *houdende de door den Koning goedgekeurde reglementen tot wering en tot beteugeling der veepest in Drenthe.* (*Prov. blad no.* 14.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE,

doen te weten:

A. dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van 13 dezer, is vastgesteld hetgeen volgt:

1°. DE STATEN DER PROVINCIE DRENTHE,

Overwegende, dat het belang der provincie vordert het nemen van maatregelen tot wering der veepest,

Hebben besloten vast te stellen navolgend

Reglement *tot wering der veepest.*

Bij het in werking treden van dit reglement is verboden:

a. invoer in *Drenthe* zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gedeputeerde Staten, van levend of dood vee (wordende onder *vee* bij dit reglement verstaan, runderen, schapen, varkens, bokken en geiten), van huiden, van bloed en ongesmolten vet, van beenderen en verderen afval van

vee, van koehaar en onbereide wol, van spoeling en spoelingdik, van koedekken en koetouwen, van hooi, stroo en mest;

b. vervoer van vee binnen den afstand gelegen tusschen de grenzen der provincie en lijnen, door Gedeputeerde Staten aan te wijzen in of om grensgemeenten, anders dan met schriftelijke vergunning van den Burgemeester der gemeente, waarin 't vervoer aanvangt, af te geven volgens een door Gedeputeerde Staten vast te stellen model.

De lijnen bij *b* bedoeld worden door Gedeputeerde Staten door opneming van het besluit van aanwijzing in het Provinciaal blad en in de Provinciale Drentsche en Asser Courant ter algemeene kennis gebragt (1).

Van de bepaling sub *a* wordt uitzondering toegelaten voor het slagtvee, dat uit onbesmette provincien, waar de in- en doorvoer zijn verboden, mag worden ingevoerd met vergunning van den Commissaris des Konings, doch niet anders dan met inachtneming der voorzorgmaatregelen door dezen voor te schrijven. Zoodra in de Provinciale Drentsche en Asser Courant door den Commissaris des Konings zal zijn bekend gemaakt, dat in eenige der vroeger onbesmette provinciën de veepest is uitgebroken, houdt deze uitzondering op te werken voor invoer van slagtvee uit die provincie, waarin blijkens de bekendmaking de ziekte uitgebroken is.

De ambtenaren, die eene overtreding constateren, zijn bevoegd de ingevoerde voorwerpen aan te houden.

De betrokken Burgemeester zorgt, dat het aangehoudene, ten koste en schade der eigenaars of invoerders, in afzonderlijke bewaring worde gesteld. Daarvan geeft hij onmiddellijk kennis aan den Commissaris des Konings, die de verder te nemen maatregelen voorschrijft.

Behalve zij, die uit de wet de bevoegdheid ontleenen tot het doen van bekeuringen en het opmaken van proces-verbaal, zijn daartoe bevoegd de veeartsen, en de personen, die door Gedeputeerde Staten mogten worden aangesteld tot bewaking der grenzen en der hiervoren aangeduide lijnen.

Elke overtreding van dit reglement, dat in werking treedt daags na de opneming daarvan in het Provinciaal Blad, wordt gestraft met eene geldboete van *f* 25.— tot *f* 75.—, met of zonder gevangenisstraf van drie tot zeven dagen.

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie *Drenthe* in hunne vergadering gehouden te *Assen*, den 13 Februarij 1866.

2°. DE STATEN DER PROVINCIE DRENTHE,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat bepalingen vast te stellen voor het geval, dat zich in de provincie de veepest openbaart,

Hebben besloten, vast te stellen navolgend

Reglement *tot beteugeling der veepest.*

Art. 1. Bij het ontstaan der veepest, wordt ter voorkoming van verspreiding de geheele betrokken gemeente of een gedeelte daarvan door den Burgemeester besmet verklaard.

De Burgemeester eener gemeente, grenzende aan die, waarin de veepest is uitgebroken, is bevoegd tot het verdacht verklaren zijner gemeente, of van een gedeelte daarvan.

De Burgemeester geeft van het besluit van besmet- of verdachtverklaring onmiddellijk kennis in de gemeente op de gebruikelijke wijze, aan Gedeputeerde Staten en aan den Commissaris des Konings.

Ook Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de besmet- of verdachtverklaring uit te spreken. Zij wijzigen het besluit des Burgemeesters zoo, als zij geraden oordeelen, en kunnen zelfs dadelijk de door dezen gedane besmet- of verdachtverklaring weder opheffen.

Bij ieder besluit van besmet- of verdachtverklaring, worden de grenzen van het besmet of verdacht verklaard grondgebied aangewezen. — Op die grenzen doet de Burgemeester palen plaatsen met het opschrift: *veepest.*

De Commissaris des Konings brengt de besluiten van besmet- of verdachtverklaring, zoo van den Burgemeester als van Gedeputeerde Staten, ter algemeene kennis door middel der Provinciale Drentsche en Asser Courant, en verder door die middelen, die hij noodzakelijk zal achten.

---

(1) Deze aanwijzing heeft in betrekking tot de provincie Overijssel plaats gehad bij besluit van Gedeputeerde Staten van 26 Februarij. (*Prov. blad. no.* 13). *Red.*

Art. 2. Voor het besmet of verdacht verklaard grondgebied is, anders dan met vooraf verkregen vergunning van Gedeputeerde Staten, alle *uit-* en *doorvoer* verboden van vee, waaronder bij dit reglement worden verstaan runderen, schapen, bokken, geiten en varkens, van versch vleesch, onbereide huiden, bloed en ongesmolten vet, van beenderen en verderen afval van vee, van koehaar, van onbereide wol, van koedekken, koetouwen en gebruikt stalgereedschap, van mest, hooi en stroo.

Insgelijks is voor dat grondgebied verboden *invoer* van *vee*, anders dan met gelijke vergunning van Gedeputeerde Staten.

Bij in-, uit- of doorvoer met toestemming van Gedeputeerde Staten, worden in acht genomen de door hen voor ieder bijzonder geval voor te schrijven voorzorgsmaatregelen.

Vervoer van vee en der overigens in de eerste alinea genoemde voorwerpen mag op dat grondgebied niet plaats hebben, dan met vergunning van den Burgemeester der betrokken gemeente.

Art. 3. Het besmet of verdacht verklaard grondgebied staat onder bijzonder toezigt der politie.

Alle daarop aanwezige runderen worden door ambtenaren van politie of andere daartoe aangewezen personen geteld en van een merkteeken voorzien. Het vee in de besmette stallen of weiden wordt niet door dezelfde personen bezocht als dat in de verdachte stallen of weiden. De voormelde telling wordt ten minste eens per week herhaald. — Van iedere telling en merking wordt procesverbaal opgemaakt.

De weiden en stallen worden, zoo dikwijls dit door Gedeputeerde Staten zal worden noodig geacht, door een veearts of ander door hen aan te wijzen persoon onderzocht, die den toestand van het vee, van de weiden en stallen opneemt, en daarvan aan Gedeputeerde Staten verslag doet.

De Burgemeester geeft omtrent behandeling en afzondering van ziek en gezond vee en reiniging der stallen de noodige bevelen. Ook Gedeputeerde Staten zijn tot het geven dier bevelen bevoegd.

Art. 4. Het is aan houders van honden verboden, deze, bij het ontstaan der ziekte in de provincie, te laten losloopen.

Art. 5. De veehouders op het besmet of verdacht verklaard grondgebied zijn verpligt, de ambtenaren van politie, de deskundigen en door Gedeputeerde Staten naar art. 3 aan te wijzen personen in hunne stallen en op hunne gronden ten allen tijde toe te laten, gelijk mede de ambtenaren en bestuursleden, die mogten worden gecommitteerd, om den staat van den veestapel te onderzoeken.

Met uitzondering van deze personen, aan wie de veehouder verpligt is toegang te verleenen, en van den veehouder zelven, zijne huisgenooten en bedienden, is aan ieder toegang verboden tot de stallen of weiden, waarop de veepest zich heeft geopenbaard.

Zij, op wier stallen of weiden de ziekte uitgebroken is, hunne huisgenooten en bedienden, mogen zich niet begeven op stallen of weiden van anderen, die vrij zijn van de ziekte, hetzij op of buiten dat grondgebied.

Art. 6. Bij het ontstaan der veepest in art. 1 bedoeld worden de aangetaste en met dezen in aanraking geweest zijnde runderen, schapen, bokken, geiten en varkens, indien zij tot het stuiten van den voortgang der besmetting op grond der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125) door Gedeputeerde Staten of de gemeentebesturen worden onteigend, afgemaakt.

De last tot afmaking van onteigend vee wordt verstrekt door den Burgemeester.

De door de veepest aangetaste of daarvan verdachte dieren, die sterven of mogten worden afgemaakt, worden, na inkerving der huid en onbruikbaarmaking van het vleesch, op eene door den Burgemeester aangewezen plaats, met dek en touw begraven in kuilen ter diepte van twee el, die dadelijk zullen worden gedigt, waartoe al de aarde daaruit voortgekomen zal moeten worden gebruikt, en die niet mogen worden geopend.

Van dezen maatregel wordt uitzondering toegelaten voor het vleesch van afgemaakt vee, dat door een veearts verklaard wordt, zonder gevaar voor de gezondheid te kunnen worden gebruikt.

Art. 7. Gedeputeerde Staten heffen de besmet- of verdachtverklaring op, zoodra zij in overeenstemming met de aan hen uitgebragte verslagen alle gevaar van besmetting geweken achten.

Aan de verklaring van opheffing geeft de Commissaris des Konings openbaarheid, als bij art. 1 laatste alinea bepaald.

Art. 8. Het is verboden, zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, vee, afkomstig van het besmet- of verdacht verklaard grondgebied, te brengen of op te nemen op gemeene weiden, dan na verloop van drie maanden na de openbaarmaking der opheffing van die besmet- of verdachtverklaring.

De beheerders dier weiden zorgen, dat daarop geen vee worde gebragt, dan gedekt door eene verklaring van herkomst, afgegeven door den Burgemeester der gemeente, waaruit het afkomstig is, naar een model, door Gedeputeerde Staten vast te stellen. Zij zijn verpligt, die certificaten gedurende het weide-saizoen te bewaren en op de eerste vordering te vertoonen.

Art. 9. Tot het doen van bekeuringen en het opmaken van procesverbaal deswege, zijn, behalve zij, die daartoe uit de wet de bevoegdheid ontleenen, bevoegd de veeartsen en naar art. 3 in hunne plaats aan te wijzen personen, gelijk mede zij, die tot bewaking der grenzen van het bij art. 3 bedoeld grondgebied door Gedeputeerde Staten mogten worden benoemd.

Art. 10. Bij overtreding van art. 2 eerste alinea zijn de ambtenaren verbalisanten bevoegd de voorwerpen van de overtreding aan te houden en ten koste en schade der eigenaars, uit- of doorvoerders in afzonderlijke bewaring te stellen. De Burgemeesters zorgen voor de uitvoering van dezen maatregel en geven daarvan terstond kennis aan Gedeputeerde Staten.

Bij overtreding van art. 6 zorgt de politie voor de onmiddelijke begraving op de wijze als daarbij bepaald.

Art. 11. De kosten, die krachtens de bepalingen van dit reglement worden gemaakt, komen, voor zoover zij niet uit 's rijks kas worden betaald, ten laste der provincie.

Art. 12. De tarieven van schadeloosstelling en belooning van veeartsen en andere personen, wegens werkzaamheden, krachtens dit reglement door hen te verrigten, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Art. 13. Het belemmeren of beletten van de plaatsing der palen in art. 1 bedoeld, het wegnemen, verplaatsen of beschadigen daarvan, voorts overtreding van art. 2, van art. 4, van art. 5 tweede en derde alinea, van artt. 6 en 8, het weigeren van toelating der personen in de eerste alinea van art. 5 genoemd, en het niet opvolgen der bevelen bedoeld bij art. 3 laatste alinea, worden gestraft met eene geldboete van *f* 25,- tot *f* 75,-, met of zonder gevangenis van drie tot zeven dagen, voor zoover bij de wet niet anders is voorzien.

Wanneer een geringer of grooter getal runderen dan bij de laatste telling in art. 3 bedoeld aanwezig is, wordt dit beschouwd als verboden uit- of invoer door den houder, tenzij van het tegendeel blijke.

Art. 14. Dit reglement treedt in werking op den derden dag na de opneming in het Provinciaal Blad.

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie *Drenthe* in hunne vergadering gehouden te *Assen* den 13 Februarij 1866.

B. dat voormelde reglementen zijn goedgekeurd bij koninklijk besluit van 19 dezer no. 79.

En zal deze in het Provinciaal Blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Assen, den 23 *Februarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) DE VOS VAN STEENWIJK, *Voorzitter.*

(*Get.*) W. H. HOFSTEDE, *Griffier.*

No. 74. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den 26sten Februarij* 1866, *no.* 9 *P., houdende bepaling nopens het overbrengen naar ziekeninrigtingen van miliciens die gebleken zijn met gebreken behebt te zijn.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Heeft goedgevonden te bepalen:

1°. dat voortaan de miliciens, die binnen vier maanden na hunne inlijving behebt bevonden worden met gebreken, welke moeijelijk zijn waar te nemen of die moeten worden geconstateerd, opgenomen of overgebragt zullen worden in de militaire ziekeninrigting in de hoofdplaats der provincie, waar zij het onderzoek, bedoeld bij art. 116 der militie-wet, moeten ondergaan;

2°. dat bij uitzondering op dien regel, miliciens als bovenbedoeld, uit de provincien Zeeland, Drenthe en Overijssel, respectivelijk in de zieken-inrigtingen te Vlissingen, Groningen en Kampen zullen worden behandeld.

's Gravenhage, den 24sten Februarij 1866.

(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 75. MISSIVE *van den* Minister van Oorlog, *van den 26sten Februarij* 1866, *no.* 62 *P., houdende inlichting nopens het bezoek van de kazernen door de geneeskundige ambtenaren en leden van de geneeskundige raden.*

's Gravenhage, den 26sten Februarij 1866.

De Heer Minister van Binnenlandsche Zaken heeft, op het daartoe door mij gedaan voorstel, de geneeskundige ambtenaren en leden van de geneeskundige raden, die ingevolge het bepaalde bij art 5 der wet van den 1sten Junij 1865 (*Staatsblad no.* 58) bevoegd zijn de kazerne binnen te treden, uitgenoodigd van hun voornemen daartoe tijdig aan u kennis te geven.

In verband daarmede heb ik de eer u te verzoeken u voor de juiste opvolging hiervan verantwoordelijk stellende, om bijaldien u van zoodanig voornemen het berigt mogt hebben ontvangen, het vereischte te verrigten, dat voormelde geneeskundigen bij het toepassen van voorschreven wetsartikel niet alleen zonder oponthoud in de kazernen en andere militaire gebouwen worden toegelaten, maar ook behoorlijk worden ontvangen en voorts van de zijde der militairen die belangstelling en medewerking ondervinden als strekken kunnen om het doel, met het onderzoek beoogd volkomen te kunnen bereiken.

De Minister van oorlog,

(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 76. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 28sten Februarij* 1866, *no.* 103, *houdende oplegging van eene boete op het maken van veranderingen in- of het stellen van aanteekeningen nevens de antwoorden der belastingpligtigen, op de vragen in de beschrijvingsbiljetten voor het personeel.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Overwegende,

dat sommige ontvangers der directe belastingen, niettegenstaande het nadrukkelijk verbod, gegeven bij lett. *b* van het 2de lid der resolutie van den 21sten December 1864, no. 56, zich veroorloven in de ingevulde beschrijvingsbiljetten van belastingpligtigen bijvoegingen of veranderingen te brengen, die niet door de belanghebbenden zelven op die biljetten worden goedgekeurd, of ook *nevens* of *achter* de antwoorden op de bij het biljet voorgestelde vragen aanteekeningen te stellen uit de registers van elementen, in verband met aangiften voor vroegere dienstjaren, of van anderen aard;

dat door een of ander soms twijfel ontstaat ten aanzien van hetgeen de belastingpligtige werkelijk heeft aangegeven en de regtsgeldigheid der aangiften niet zelden betwistbaar wordt;

Heeft goedgevonden en verstaan:

a. den ontvangers der directe belastingen op nieuw en met den meesten ernst aan te manen zich van de aangeduide verkeerdheden te onthouden, en in geen geval andere aanteekeningen op de aangiften te stellen dan *vóór* of aan de *linkerzijde* van de daarin voorkomende *vragen*, en alsdan met rooden inkt of potlood;

b. de controleurs uit te noodigen hierop gestreng toe te zien, en de ontvangers die bevonden worden na den 1sten Mei 1866 in strijd met het voorafgaande te hebben gehandeld, hetzij dit door hen persoonlijk of door hunne bedienden of gemagtigden is geschied, te bezwaren in buitengewone ontvangst, met *f* 1 voor elk zoodanig biljet.

Accordeert met het origineel,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 77. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 28sten Februarij* 1866, *no.* 106, *houdende wijziging in het model van het beschrijvingsbillet voor de personele belasting vastgesteld.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op de wet van den 30sten December 1865 (*Staatsblad no.* 188), houdende aanwijzing der middelen tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het jaar 1866;

En willende, in verband met die wet, de noodige voorschriften geven tot regeling der beschrijving voor de *personele belasting* voor het dienstjaar 1866/7;

Heeft goedgevonden en verstaan:

A. Aan de provinciale Directeurs der directe belastingen enz.;

1°. Te kennen te geven, dat in het model van het beschrijvingsbiljet voor de personele belasting, vastgesteld bij de resolutie van

No. 79. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 1*sten Maart* 1866, *no.* 222, 6*de afd.*, *nopens het voor het algemeen verkeer beschikbaar openstellen van de telegrafen der maatschappij tot exploitatie der staatsspoorwegen met tarief voor het binnen- en buitenland.*

De Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen, gemagtigd om haren diensttelegraaf voor het algemeene verkeer beschikbaar te stellen, zal op den 15den Maart aanstaande hare telegraafkantoren voor het publiek openen, op de spoorwegstations te Almelo, Hengelo, Oldenzaal, Goor, Lochem, Zutphen, Dieren, Arnhem, — Boxtel, Oisterwijk, Tilburg, Breda, — Maastricht, Sittard, Echt, Roermond en Venlo, en op den 1sten April aaastaande op de spoorwegstations te Borne, Delden, Markelo, Laren, Brummen, Steeg en Velp.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en met die der bijzondere maatschappijen in Nederland wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per berigt van 1 tot 20 woorden toegepast.

Bij verzending naar Borne, Boxtel, Brummen, Dieren, Echt, Laren, Lochem, Markelo, Oldenzaal en Steeg wordt voor de bezorging der telegrammen van de stations naar de gemeenten van dien naam, boven de seinkosten, een bestelgeld betaald.

Dit bestelgeld bedraagt bij aangeteekende telegrammen, wanneer de afzender die kosten voor zijne rekening neemt, zonder uitzondering 0.25 gl. Wanneer die kosten van de geadresseerden moeten worden ingevorderd, worden de werkelijke uitgaven, voor den eersten anderhalven kilometer afstands tegen 0.10 gl., voor iederen halven kilometer daarboven tegen 0.05 gl. berekend, geheven.

De kantoren te Echt, Maastricht, Roermond, Sittard en Venlo zijn dagelijks van 7 ure voor- tot 8 nre namiddags, de overige kantoren van 7 ure voor- tot 9 ure namiddags.

Voor het verkeer met het buitenland volgen Almelo, Arnhem, Breda, Hengelo, Maastricht, Roermond, Tilburg, Venlo en Zutphen het tarief der rijkstelegraafkantoren in die plaatsen; Boxtel dat van 's Hertogenbosch; Dieren, Steeg en Velp dat van Arnhem; Echt dat van Roermond; Borne, Delden, Goor, Markelo en Oldenzaal dat van Hengelo; Brummen, Laren en Lochem dat van Zutphen; Oisterwijk dat van Tilburg en Sittard dat van Maastricht.

's Gravenhage, den 1*sten Maart* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 80. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Overijssel, *van den* 1*sten Maart* 1866, 2*de afd.*, *no.* $\frac{108}{360}$, *betreffende het verleenen van voorschot uit de provinciale fondsen tot voldoening der schadeloosstellingen voor onteigend vee enz.* (*Prov. blad no.* 27).

DE GEDEPUTEERDE STATEN IN DE PROVINCIE OVERIJSSEL;

Gelezen eenen brief van Zijne Excellentie den Minister van Binnen-

landsche Zaken van den 20 Februarij 1866, no. 155, 2de afdeeling, en het daarbij in afschrift medegedeeld Koninklijk besluit van den 16 dier maand, no. 47, houdende goedkeuring van de besluiten der Staten van 6 Februarij 1866, no. 7 en 8;

Hebben goedgevonden:

1°. Enz.

4°. Aan de gemeentebesturen te kennen te geven, dat Gedeputeerde Staten overeenkomstig hun voorstel door de Staten zijn gemagtigd, om, wanneer zich gevallen van veepest mogten voordoen, aan de gemeentebesturen voorschotten uit de provinciale geldmiddelen te verleenen tot betaling der schadeloosstellingen, bedoeld bij het 2de hoofdstuk van den 2den titel der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 125), zullende die voorschotten worden verstrekt op de enkele aanvrage van het gemeentebestuur, dat voorschot mogt verlangen, en op de verbindtenis van dat bestuur, om de voorgeschoten som binnen zes maanden kosteloos terug te geven.

5°. Enz.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN BIJLANDT, *Voorzitter.*
(*Get.*) H. W. J. VAN MARLE, *l. Griffier.*

No. 81. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 2den Maart* 1866, *no.* 48, *houdende vergunning tot tolheffing op den kunstweg van Ootmarsum naar Denekamp aan twee tolboomen volgens goedgekeurd tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 1 Maart 1866, no. 200, 3de afdeeling;

Gezien art. 3 van Ons besluit van den 11den Januarij 1853, no. 92 (1), waarbij aan het gemeentebestuur van *Ootmarsum* concessie is verleend, om op den kunstweg van die gemeente naar *Denekamp* tolregt te heffen, overeenkomstig het bij dat besluit gevoegd tarief, aan een tolboom, te plaatsen tusschen de *Klosbrug* en de *Hoogebrug;*

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van art. 3 van Ons aangehaald besluit, aan het gemeentebestuur van *Ootmarsum* voor den tijd van 3 jaren concessie te verleenen tot heffing van tolgelden op den weg van die gemeente naar *Denekamp*, overeenkomstig het door den gemeenteraad ontworpen en hierbij gevoegd tarief, aan twee tolboomen, waarvan de eene reeds op ongeveer 1600 el van het beginpunt van den weg te *Ootmarsum* is gesteld, en de andere bij *Nosselboer* op 1967 el van de Keistraat door Denekamp zal worden geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 2den Maart 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

(1) Volgt hierachter als Bijlage *A.* *Red.*

Tarief *van tolregten in te vorderen aan twee tolboomen op den weg van Ootmarsum naar Denekamp.*

Art. 1. Bij de aankomst aan de tolpalen of de tolboomen zal voor tol moeten betaald worden.

Voor elk lospaard of muilezel.	ƒ 0.04.
Voor elk los rundbeest	" 0.01⁵.
Voor elk kalf, schaap of varken.	" 0.01.
Voor eene kudde schapen of varkens sterker dan vijftig stuks, in eens.	" 0.37⁵.
Voor bok of geit of hond gespannen voor een rij- of voertuig met twee wielen.	" 0.01⁵.
Voor elke bok of geit of hond gespannen voor een rij- of voertuig met vier wielen.	" 0.02⁵.
Voor rijtuigen met twee wielen mitsgaders sleden voor elk aangespannen paard, muilezel, ezel of rundbeest	" 0.06.
Voor rij- of voertuigen met vier wielen, als boven	" 0.07⁵.
Wanneer twee of meerder rij- of voertuigen aan elkander gekoppeld zijn, zal bovendien betaald worden voor ieder paar wielen. . .	" 0.06.
Voor diligences of postwagens ingerigt voor niet meer dan zes personen voor elk paard.	" 0.07⁵.
Idem voor meer dan zes, doch niet meer dan negen personen. .	" 0.09⁵.
Idem voor meer dan negen doch niet meer dan twaalf personen .	" 0.11⁵.
Idem voor meer dan twaalf personen	" 0.13.
Voor een blokwagen of mallejan, voor elk paard waarmede is bespannen.	" 0.15.
Idem ledig of niet bevracht voor elk paard waarmede is bespannen.	" 0.07⁵.

Voor de bijwagens behoorende tot eene diligence of postwagen zal, even als voor de diligences of postwagens, betaald worden naarmate van het getal der plaatsen en aangespannen paarden.

Bij het terugkeeren der bijwagens zal indien zij ledig zijn, de gewone tol waaraan de rijtuigen geene diligences zijnde, zijn onderworpen verschuldigd zijn.

Bij het berekenen van het aantal plaatsen op eene diligence, postwagen of bijwagen, zal de bok of voermansbank, wanneer die niet overdekt is, niet in aanmerking worden genomen. — Ook zullen niet in aanmerking worden genomen de plaatsen welke bij gemis van zoodanigen bok door den voerman in de cabriolet of voor in het rijtuig, alsmede door den Conducteur worden bezeten.

Art. 2. Van de rij- of voertuigen en dieren welke uitsluitend beladen zijn met veldvruchten, zal op gewone marktdagen de halve tol worden betaald, wordende hiermede bedoeld de gewone koornmarkten te Almelo, hetwelk echter alleen van toepassing zal zijn, voor de voertuigen die de beide tolhekken moeten passeren.

Van de tol zijn vrijgesteld:

a. De paarden en rijtuigen behoorende tot 's Konings huis en die der Prinsen en Princessen van hetzelve, zoomede op reis de paarden der personen welke het gevolg des Konings, der Koningin en der Prinsen en Prinsessen uitmaken.

b. De paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst en op reis zijnde.

c. De paarden en rijtuigen uitsluitend gebruikt wordende tot de brievenposterij, wanneer in het rijtuig behalven de conducteur of postillon geen of slechts één reiziger is.

d. De paarden en rijtuigen niets anders vervoerende dan materialen ten gebruike van den weg, vergezeld van een vrijbiljet, door het bestuur van den weg afgegeven.

e. De paarden der Koninklijke Maréchaussée, zoomede van militairen in dienst zoo ook de wagens en voertuigen behoorende aan den staat of van de Nationale legercorpsen en welke voorzien zijn van het door het Departement van Oorlog vastgestelde distinctief teeken, zoo ook de paarden en rijtuigen van die personen welke met het toezigt over den weg belast, deze in gezegde betrekking passeren.

f. De onaangespannen ongezadelde en onbeslagene veulens zoolang dezelve nog geene snijtanden hebben.

g. De voer- of rijtuigen en beesten niets anders vervoerende dan bouwmaterialen, landbouw- of zuivelgereedschappen of werktuigen voor den op-

bouw of de herstelling of ten dienste van hoeven, molens of fabrieken, gelegen op binnen een afstand van twee en een halve mijl van de tolpaal of tolboom.

h. De karren of wagens en de beesten, uitsluitend mest of asch, heideplaggen of heideschalen, roet of mergel vervoerende of ledig zijnde die gaan halen; zullende in dit laatste geval de tol voor de heenreis betaald doch naderhand met die specie geladen terugkeerende, terug gegeven worden, mits de terugkomst op dienzelfden dag plaats heeft.

i. De paarden en het vee ter weide gedreven wordende of van daar terugkeerende om gestald te worden.

k. De karren wagens en dieren van landbouwers welke hunne eigene geteelde voortbrengselen of veld- of akkerbouw vervoeren en brengen naar hunne eigene of gehuurde gebouwen of gronden.

l. De losse ongezadelde paarden zonder hoofdstel welke om beslagen te worden naar eenen hoefstal te Ootmarsum of te Denekamp en van daar na het beslaan terug geleid worden, zullende de tol voor de heenreis betaald, doch naderhand bij het terugkeeren, mits zulks geschiede op dienzelfden dag, teruggegeven worden.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 2 Maart 1866, no. 48.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Bijlage A,

WIJ WILLEM, III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 7 Januarij 1853, no. 240, 3de afdeeling B, en daarbij gevoegde missive van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* van 29 December 1852, no. 4258/2783, waarbij met overlegging van eene daartoe betrekkelijke deliberatie van den gemeenteraad van *Ootmarsum*, wordt voorgesteld aan het gemeentebestuur vergunning te verleenen tot aanleg van een kunstweg van die gemeente naar *Denekamp*, benevens concessie tot tolheffing volgens een daarbij overgelegd tarief.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Aan het gemeentebestuur van *Ootmarsum* wordt vergunning verleend tot den aanleg van een kunstweg, beginnende aan de *Keistraat* van *Ootmarsum* door de *Brugginksteeg* over de *Klosbrug*, langs de kerk van *Tilligten* over *Penninkdijk* tot aan de *Keistraat* van *Denekamp*, uitmakende eene lengte van ongeveer 8727 ellen onder verpligting voortdurend voor de instandhouding des wegs en hetgeen er toe behoort te zorgen.

Art. 2. Bij den aanleg zal aan de aardebaan tusschen de bebouwde gronden eene breedte worden gegeven van *zeven* ellen en tusschen de onbebouwde, van *zes* ellen.

De kunstweg zal worden gemaakt van oer en verbrijzelde keijen, ter breedte van 2.75 el over het midden der laan.

Art. 4. De opbrengst van het regt zal in de eerste plaats worden besteed tot bekostiging van het goed en duurzaam onderhoud van den weg, waarvoor het bijzonder wordt verbonden, en vervolgens strekken tot voorziening in de rentenbetaling en aflossing van de voor de uitvoering te negocieren gelden.

Bij gebreke van voldoend onderhoud zal de concessie tot tolheffing worden ingetrokken.

Art. 5. Het toezigt over de uitvoering der werken tot aanleg en onderhoud van den weg en hetgeen daartoe behoort, over de tolheffing en hetgeen verder met de bij dit besluit verleende vergunning en concessie in verband staat is opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Overijssel*.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 11*den Januarij* 1853.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 82. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 2den Maart* 1866, *no.* 11, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen te Dordrecht, in de tweede klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op Zijner Majesteits besluit van den 5den Februarij ll., no. 90, waarbij het ontvangkantoor der directe belastingen te *Dordrecht*, door verplaatsing, is opengekomen;

Overwegende, dat de belooning van voormeld kantoor, bij toepassing van het Koninklijk besluit van den 21sten Julij 1849, no. 58, kan worden geraamd bruto op *f* 4876, en na aftrek der kosten van beheer ad *f* 1500 op netto *f* 3376 's jaars.

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Voormeld ontvangkantoor te rangschikken in de *tweede* klasse;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 83. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 2den Maart* 1866, *no.* 12, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen te Groningen, in de eerste klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op Zijner Majesteits besluit van den 25sten Januarij ll., no. 69, waarbij, door verplaatsing, is opengekomen het ontvangkantoor der directe belastingen te *Groningen;*

Overwegende, dat de belooning van voormeld kantoor bij toepassing van het Koninklijk besluit van den 21sten Julij 1849, no. 58, kan worden geraamd bruto op eene som van *f* 6000, en na aftrek der kosten van beheer ad *f* 1600, netto op *f* 4400 's jaars;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Voormeld ontvangkantoor te rangschikken in de *eerste* klasse;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 84. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 2den Maart* 1866, *no.* 13, *houdende indeeling van het kantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen, en van den waarborg en belasting op de gouden en zilveren werken te 's Gravenhage, in de eerste klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op Zijner Majesteits besluit van den 15den Januarij ll., no. 58, waarbij is opengekomen het ontvangkantoor der in- en uitgaande reg-

ten en accijnsen en van den waarborg en belasting op de gouden en zilveren werken te *'s Gravenhage;*

Gezien de missive en bijlagen van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Zuid-Holland*, van den 20sten Februarij ll., no. 21/37;

Overwegende, dat de belooning van voormeld ontvangkantoor bij toepassing van het Koninklijk besluit van den 21 Julij 1849, no. 58, kan worden geraamd op *f* 4500 's jaars, onverminderd eene som van *f* 3500, voor bureaukosten toe te kennen, daarin begrepen een subontvanger voor de accijnsen te *Scheveningen;*

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Het bovengemelde ontvangkantoor te rangschikken in de *eerste* klasse;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 85. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 2den Maart* 1866, *no.* 33, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Nieuwer-Amstel, in de vierde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Amsterdam*, van den 25sten Februarij ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Nieuwer-Amstel*, kan worden geraamd bruto op *f* 2400, en na aftrek der kosten van beheer netto op *f* 2100;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *vierde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 86. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 2den Maart* 1866, *no.* 34, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Schermerhorn, in de vijfde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noordholland*, van den 21sten Februarij ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Schermerhorn c. a.* is geraamd bruto op *f* 2000, en na aftrek van *f* 200 voor kosten van beheer, netto op *f* 1800;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *vijfde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 87. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 3den Maart* 1866, *afd. post.*, *no.* 95, *houdende inlichting nopens de geldverzendingen door middel van postwissels.*

's Gravenhage, den 3den Maart 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postbeambten te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Eenige punten betreffende de nieuwe orde van zaken omtrent de geldverzendingen door middel van postwissels, schijnen, blijkens de daaromtrent verkregene ondervinding, nadere toelichting of aanvulling te vereischen.

§ 1. Wanneer de belanghebbende tot het ontvangen van het geld in den postwissel aangewezen, zich naar elders heeft verplaatst of wanneer het kantoor van afgifte zich in de aanwijzing van het kantoor van uitbetaling heeft vergist, en in dergelijke gevallen meer, bestaat er, met wijziging in zooverre van het bepaalde bij de laatste zinsnede van art. 2 der Instructie, behoorende bij Circulaire no. 660, geen bezwaar tegen de betaling van een postwissel op een ander Postkantoor dan dat, op de kas waarvan hij oorspronkelijk is aangewezen, met inachtneming van het beginsel dat het bedrag is te verrekenen door het kantoor van betaling, als zoodanig in den postwissel vermeld, en onder voorbehoud dat ten opzigte van wissels van *f* 50 en hooger, eerst de advieslijst moet worden opgevraagd.

Er wordt omtrent een en ander op de navolgende wijze te werk gegaan: het kantoor dat de betaling aan den belanghebbende verrigt, voorziet zoodanigen wissel van eene verklaring in dorso, vermeldende de reden waarom de betaling aldaar plaats vindt, en zendt hem vervolgens met begeleidend schrijven aan het Postkantoor waarop hij oorspronkelijk getrokken is. Dit laatste kantoor verzendt het bedrag, ambtshalve aangeteekend, aan het kantoor waar de uitbetaling geschiedde, boekt den wissel in het register no. 14, en brengt het bedrag in uitgaaf op den staat no. 119: aldus in alle opzigten handelende als of de betaling aan den belanghebbende werkelijk aldaar plaats vond.

Het vorenstaande is mede van toepassing te maken op de postwissels van Belgischen oorsprong, met dien verstande echter dat, alvorens tot de betaling worde overgegaan, het advies in elk geval moet worden opgevraagd bij het kantoor alwaar het berustende is.

§ 2. Het endossement op de postwissels mag niet in blanco of aan toonder geschieden. Er is geen ander endossement toe te laten dan op een bepaald persoon, gevestigd binnen den kring van hetzelfde Postkantoor als waarop de postwissel is aangewezen.

§ 3. Afgifte van postwissels ten behoeve van ambtenaren of autoriteiten, zonder vermelding van namen, alsmede voor firma's, voor maatschappijen en vereenigingen of andere zedelijke ligchamen, is algezins geoorloofd. De voldaanteekening van dergelijke wissels behoort echter te geschieden door den ambtenaar of de autoriteit, dan wel door een der leden van de firma of van het bestuur der maatschappij, vereeniging, enz., in den postwissel vermeld: behoudens de bevoegdheid om te endosseren. Er kan dus geen genoegen worden genomen met de enkele voldaanteekening van boden of bedienden in dienst van hen voor wie het geld bestemd is.

§ 4. De nemers van postwissels bevinden zich niet altijd in staat de voornamen of de eerste letters der voornamen van hen aan wie zij geld per postwissel wenschen over te maken, volledig en in alle opzigten juist op te geven. De kantoren van betaling behooren aldus zoowel omtrent het punt der voornamen alsmede ten opzigte van dat betreffende de spelling der geslachtsnamen, met oordeel en met eenige toegevendheid te werk te gaan: in dier voege dat niet dadelijk de betaling moet worden geweigerd alléén op grond dat de voornamen òf niet, òf onvolledig, òf verkeerd zijn aangewezen, dan wel omdat de spelling van den geslachtsnaam niet in allen deele juist is. Wel behoort de ambtenaar die uitbetaalt — wanneer zoodanige onvolledigheid of afwijking voorkomt — daaruit aanleiding te nemen tot het vragen van bepaalde inlichtingen of ophelderingen van den belanghebbende: maar wanneer die voldoende zijn en omtrent de identiteit ook overigens geen redelijke twijfel bestaat, behoort de uitbetaling niet achterwege te blijven. — Ten einde echter bij het Hoofdbestuur kunne blijken dat verschillen van den bedoelden aard door het kantoor van betaling niet onopgemerkt zijn gebleven, zullen de desbetreffende postwissels aldaar in dorso, van eene korte ophelderende verklaring moeten worden voorzien.

Het vorenstaande is mede op de door Belgische kantoren getrokken postwissels van toepassing te maken.

§ 5. Volgens art. 6 der Circulaire, no. 662, moet het bedrag der postwissels die hier te lande voor *Belgie* worden afgegeven, in franken en centimes herleid, op de postwissels worden uitgedrukt: gelijk omgekeerd de postwissels die in *Belgie* op Nederlandsche kantoren worden getrokken, dat bedrag in guldens en cents behooren te vermelden.

Mogt dit laatste in *Belgie* zijn over het hoofd gezien, behoort echter de betaling niet te worden geweigerd. Op den staat no. 185, wordt in elk geval de betaalde som in Hollandsch geld uitgetrokken.

§ 6. De advieslijsten wegens binnenlandsche postwissels worden niet aan het Hoofdbestuur opgezonden, maar blijven op de kantoren berusten.

§ 7. Wanneer er gedurende den loop eener maand geene storting of uitbetaling ter zake van binnenlandsche dan wel van Belgische postwissels heeft plaats gevonden, wordt door het betrokkene Postkantoor eene negatieve verklaring aan het Hoofdbestuur ingezonden; doch wegens elk der bedoelde onderwerpen van verrekening wordt in voorkomende gevallen eene afzonderlijke verklaring gevorderd.

§ 8. Het volgnummer van het register no. 13 behoort van het begin tot het einde van dat register door te loopen, zoodat ter voorkoming van abuisen, eene geheele of gedeeltelijke nommering vóór de inschrijving der artikelen, kan worden aanbevolen. Er vloeit wel uit voort dat het vak, 't welk, ingevolge art. 6 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 660, voor de dagelijksche afsluiting gebezigd wordt, mede een volgnommer ontvangt, zonder dat er een postwissel onder zoodanig nommer wordt afgegeven, doch dit ontmoet geene bedenking.

§ 9. Onverminderd het bestaande voorschrift om de uitbetaalde postwissels in de alphabetische orde der kantoren van afgifte, alsmede naar de orde der dagteekening op de staten no. 119 in te schrijven, wordt voor het gemak der contrôle tevens bepaald, dat de postwissels tot dezelfde maand van afgifte behoorende, onder elkander zullen moe-

ten volgen, zoodat bij voorbeeld op den staat no. 119 over de maand Maart, in de eerste plaats zullen worden vermeld, die gedurende de maand Januarij afgegeven, vervolgens die van de maand Februarij, en eindelijk die van de maand Maart.

§ 10. Indien er bij de verificatie der staten no. 118 fouten worden ontdekt in de berekening van het regt van 1 per cent, geschiedt de herstelling daarvan op den voet als bij art. 27 der Instructie gevoegd bij Circulaire no. 660, is voorgeschreven.

Art. 29 der gemelde Instructie heeft alléén betrekking op het geval dat er te dezer zake op den maandstaat no. 29 minder is verantwoord, dan volgens den staat no. 118 had behooren te geschieden.

§ 11. Als een maatregel van orde wordt eindelijk aan de ambtenaren opgedragen om de staten der geldartikelen — wanneer zij uit meerdere vellen bestaan — behoorlijk ingenaaid aan het Hoofdbestuur in te zenden.

Art. 2. Hoewel het inderdaad bij het Hoofdbestuur gebleken is dat de gedane aanbevelingen, om ten aanzien van het werk der postwissels, met de meeste stiptheid en netheid te werk te gaan, door vele kantoren is ter harte genomen, zijn er evenwel onderscheidene andere die deze aansporing hebben in den wind geslagen, hetzij door het niet zorgvuldig in acht nemen van de bestaande voorschriften, dan wel door slordige invulling en onduidelijk schrift van de staten en de postwissels.

Waar aanmaningen niet schijnen te helpen — zal voortaan door beboeting en andere middelen tegen de nalatige ambtenaren worden gehandeld.

Art. 3. Aan de Inspecteurs wordt aanbevolen, om op hunne rondreizen de behandeling der geldartikelen op de kantoren naauwkeurig na te gaan, en zich in het bijzonder te overtuigen dat de registers in den voorgeschreven vorm en met de vereischte netheid worden gehouden.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 88. Beschikking *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 6den Maart* 1866, *betreffende het vervoer van mest van vogels in verband met de veeziekte.*

Op mest van vogels zijn art. 2 van Zijner Majesteits besluit van 23 October 1865 (*Staatsblad no.* 122) en art. 2 van Zijner Majesteits besluit van 20 December 1865 (*Staatsblad no.* 134) niet van toepassing.

's Gravenhage, den 6den Maart 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 89. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 6den Maart* 1866, *no.* 33, *houdende inlichting nopens de benadering van slagtvee.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Heeft goedgevonden en verstaan, met wijziging in zoo verre der resolutie van den 17den Februarij 1863, no. 6, te kennen te geven, dat wanneer belanghebbenden, bij de verificatie der aangifte van slagtvee, mogten weigeren de accijnskwitantie te vertoonen, des noods op de extract-aangifte benadering kan worden ingesteld, mits *in dorso* derzelve daarvan melding worde gemaakt; blijvende het overigens bij die resolutie bepaalde van kracht.

3°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 90. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den 7den Maart* 1866, *no.* 55, *houdende intrekking van het besluit van* 26 *Junij* 1825, *no.* 120 *bepalende, dat geen officier van gezondheid tot het examen ter verkrijging van een doctoralen titel zal worden toegelaten, tenzij zich verbindende het Rijk nog* 10 *jaren te dienen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van den 26sten Junij 1825, no. 120, houdende in substantie, dat geene officieren van gezondheid tot het examen ter verkrijging van een doctoralen titel aan 's Rijks hoogescholen zullen worden toegelaten, dan, nadat zij zich vooraf hebben verbonden, om na het verkrijgen van dien titel, het Rijk nog 10 jaren als officier van gezondheid te blijven dienen;

Overwegende, dat door het invoeren van de wet van den 1sten Junij 1865 (*Staatsblad no.* 59), het doel van opgemeld besluit eigenlijk is komen te vervallen;

Op het voorstel van Onzen Minister van oorlog van den 3den dezer, no. 53 P;

Hebben goedgevonden en verstaan voorschreven besluit, mits deze in te trekken en buiten werking te stellen, met alle gevolgen daaraan verbonden en dus ook met opzigt tot die enkele officieren van gezondheid, die krachtens dat besluit, alsnog verpligt zijn het Rijk nog gedurende korteren of langeren tijd als zoodanig te blijven dienen.

Onze Ministers van oorlog en van binnenlandsche zaken zijn, ieder voor zooveel hem aangaat met de uitvoering van dit besluit belast.

's Gravenhage, den 7den Maart 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 91. **Bericht** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken,** *van den 7den Maart* 1866, *no.* 219, 6*de afd., nopens de opening van telegraafkantoren in Oostenrijk, Hannover, Pruissen, Wurttemberg, Oldenburg, België, Frankrijk, Sleeswijk-Holstein en Rusland; sluiting van een in Pruissen en andere bepalingen, het verkeer met het buitenland betreffende.*

Telegraafkantoren zijn geopend te *Golc-Jenikau*, *Kuttenberg*, *Ragusavecchia*, *Szala-Egerszeg*, *Valpo* en *Neu-Verbasz* in Oostenrijk; te *Herzberg* en *Lauterberg* in Hannover; te *Zanow* in Pruissen; te *Wildberg* in Wurttemberg; te *Jever* in Oldenburg; te *Assche*, *Buggenhout*, *Cappelle-au-bois*, Thulin en Trooz in België; te *St. André-de-Cubzac*, *Bélesta*, *Bourgueil*, *Graulhet*, *Ligueil*, *Marle*, *Pavilly* en *Roquefort* in Frankrijk; te Daya en Sebdou in Algerië en te *Wilster* in Sleeswijk-Holstein.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te Benninghausen en Sassendorf in Pruissen; te Arpajon, Aurec, Beauzac, St. Bérain, Blanzy, Bonneval, Cheilly, St. Chéron, Cloyes, Cuiseaux, Dourdan, Fréteval, St. Lattier, Manduel, Morée-St. Hilaire, Monistrol, St. Paul-les-Romans, Pezou, Pont-de-Lignon, Redessan, Vinay en Voves in Frankrijk en te Alexandrowo, Czentochau, Kutno, Lowitsch, Nieszawa, Petrikau, Skierniwice en Wloczlawsk in Rusland, alsmede een kusttelegraafkantoor te Ile Saint-Marcouf in Frankrijk.

Het spoorwegkantoor te Tamsel in Pruissen is gesloten.

Ragusavecchia en *Szala-Egerszeg* liggen van alle nederlandsche kantoren in den 3den kring.

Herzberg ligt van Almelo, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Delfzijl, Deventer, Enschedé, Groningen, Heerenveen, Helmond, Hengelo, Hoogezand, Kampen, het Loo, Meppel, Nijmegen, Roermond, Steenwijk, Veendam, Venlo, Wageningen, Winschoten, Zutphen en Zwolle in den 2den, van de overige kantoren in den 3den kring.

Lauterberg ligt van Almelo, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Delfzijl, Deventer, Enschedé, Groningen, Hengelo, Hoogezand, Kampen, het Loo, Meppel, Nijmegen, Roermond, Steenwijk, Veendam, Venlo, Wageningen, Winschoten, Zutphen en Zwolle in den 2den, van de overige kantoren in den 3den kring.

Golc-Jenikau en *Kuttenberg* volgen het tarief van Kolin, *Valpo* volgt dat van Essegg, *Neu-Verbasz* dat van Kula, *Zanow* dat van Cöslin, *Wildberg* dat van Nagold, Benninghausen † dat van Lippstadt en Sassendorf † dat van Soest.

Het kantoor te *Jever* is tegen het bekende oude tarief der Oldenburgsche kantoren te bereiken.

Op het verkeer van Neuzen met Buggenhout en van Maastricht met Trooz is het belgische grenstarief van toepassing.

De nieuw aangekondigde russische spoorwegkantoren liggen in Europeesch-Rusland en zijn mitsdien tegen het tarief van 4 gulden te bereiken.

Het belgische kantoor te „Overpelt" draagt voortaan den naam „Lommel."

Behalve Teheran zijn thans ook de navolgende perzische kantoren langs den weg over Rusland te bereiken: Bouchir en Chiraz tegen

10,40 gl.; Ispahan tegen 9,70 gl.; Hamadan, Kirmanchah en Recht tegen 8,30 gl., te rekenen van 's Gravenhage.

Het tarief van Perzië langs den weg over Turkije is aldus gewijzigd: Van alle nederlandsche kantoren naar Asterabad en Chiraz 24,75 gl.; naar Bouchir 25,25 gl.; naar Cazbin, Mianeh en Zinghian 21 gl.; naar Djoulfa, Ispahan, Kachan, Koum, Recht en Teheran 22,50 gl.; naar Hamadan 20,25 gl.; naar Kirmanchah 19,50 gl.; naar Sari 24 gl. en naar Taurus 21,75 gl.

Daar de Taunusspoorwegmaatschappij geweigerd heeft tot de regelen van het verdrag van Parijs toe te treden of haar tarief te verlagen, wordt zij geacht niet langer met het Europesche telegraafnet in verbinding te staan. De kosten van overseinen langs de lijnen dier maatschappij worden dus voortaan als kosten voor bezorging buiten de lijn beschouwd en kunnen, evenmin als die voor bezorging per post, bode of estafette door tusschenkomst der Taunusspoorwegkantoren, door den afzender worden betaald, maar komen zonder uitzondering ten laste der geadresseerden.

's Gravenhage, den 7den Maart 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 92. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Overijssel, *van den 7den Maart* 1866, *3de afd., no.* $\frac{983}{766}$, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement tot beteugeling der veepest in Overijssel.* (*Prov. blad no.* 31.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE OVERIJSSEL,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 21 Februarij 1866 is vastgesteld hetgeen volgt:

Reglement *tot beteugeling der veepest in de provincie Overijssel.*

Art. 1. Onverminderd de daaromtrent bestaande wettelijke bepalingen, is de eigenaar of houder van zieke, kwijnende of van ziekte verdachte runderen of schapen verpligt daarvan terstond kennis te geven aan den Burgemeester der gemeente, waar het vee zich bevindt.

De Burgemeester zorgt, dat het vee onmiddelijk door een deskundige worde onderzocht, en geeft, ingeval het door eene besmettelijke ziekte is aangetast of daarvan verdacht wordt, hiervan kennis aan den Commissaris des Konings.

De eigenaar of houder moet het zieke, kwijnende of van ziekte verdacht vee, zooveel mogelijk van het schijnbaar gezonde afgezonderd houden.

Art. 2. Blijkt uit het onderzoek in art. 1 genoemd, dat zich de veepest bij een of meer runderen of schapen heeft vertoond of vermoed wordt te bestaan, en zijn, krachtens de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125), dat vee en de dieren en voorwerpen, die daarmede in aanraking zijn geweest, onteigend, dan wordt op last van den Burgemeester het onteigende zoo spoedig mogelijk afgemaakt en vernietigd.

Na inkerving der huid en onbruikbaarmaking van het vleesch, worden de dieren, die aan de ziekte zijn gestorven of die tot voorkoming van besmetting zijn afgemaakt, in hun geheel, op een door den Burgemeester te bepalen plaats, zonder bezwaar van kosten voor den eigenaar of houder, begraven in kuilen zoo mogelijk ter diepte van twee el, waarvan al de aarde weder tot dekking moet worden gebruikt en die na de begraving niet mogen worden geopend.

De Burgemeester geeft verder tot voorkoming van besmetting zoodanige bevelen als hij dienstig oordeelt.

Art. 3. Bij het ontstaan der veepest in eenige gemeente in de provincie, wordt ter voorkoming van hare verspreiding en ter uitvoering der bepalingen van dit reglement, de geheele gemeente of een gedeelte daarvan door den Burgemeester verdacht verklaard.

Zoodanige verdachtverklaring kan op gelijke wijze geschieden, wanneer de ziekte in eene naburige gemeente is uitgebroken.

De Burgemeester doet van zijn besluit onmiddellijk mededeeling aan den Commissaris des Konings, en brengt het terstond, op de gebruikelijke wijze, ter kennis van de ingezetenen.

Art. 4. Langs de buitenzijden van het verdacht verklaard gebied worden, door de zorg van den Burgemeester, op de daartoe meest geschikte plaatsen, witte borden gezet, waarop in zwarte letters, van ten minste vijf duim groot, de woorden: „kring verdacht van veepest", zijn gesteld.

Bovendien worden op de weiden en erven, waar de ziekte zich heeft geopenbaard, of het zieke of verdachte vee zich bevindt, gelijke borden geplaatst, met het woord: „veepest."

Het is verboden die borden weg te nemen, te verplaatsen, te beschadigen, of het stellen of herstellen daarvan te beletten of te belemmeren.

Art. 5. Voor zoover het Koninklijk besluit dd. 20 December 1865 (*Staatsblad no.* 134) hieromtrent niet voorziet, mag in het aldus verdacht verklaard gebied geen in-, uit-, door- of vervoer van runderen, schapen, bokken, geiten, varkens, of eenige huisdieren, van ongesmolten vet, onbereide huiden, versch geslagt vleesch, beenderen, klaauwen, horens, bloed en verderen afval van de opgenoemde dieren, van mest, koehaar, schapenvellen, onbereide wol, koedekken, hoorntouwen, hooi, stroo en gebruikt stalgereedschap plaats hebben, dan met toestemming van den Burgemeester en op de wijze door hem te bepalen.

Ingeval de Burgemeester die toestemming niet verleent of daaraan voorwaarden verbindt, waardoor de aanvrager zich bezwaard acht, kan deze zich wenden tot Gedeputeerde Staten, die op zijn verzoek zoo spoedig mogelijk beschikken.

In het verdacht verklaard gebied mogen geene honden of katten losloopen.

De in-, uit-, door- of vervoer van al het in de eerste alinea van dit artikel opgenoemde, is bij nacht van zonsondergang tot zonsopgang verboden.

Art. 6. Wanneer in strijd met de bepalingen van het voorgaande artikel gehandeld wordt, kan het in-, uit-, doorgevoerde of vervoerde, door hen die tot verbaliseren bevoegd zijn, worden aangehouden en ten koste en schade der eigenaars, in-, uit-, door- of vervoerders in afzonderlijke bewaring worden gesteld.

De Burgemeesters zorgen voor de uitvoering van dezen maatregel.

Art. 7. De weiden en stallen in het verdacht verklaard gebied staan onder bijzonder toezigt der policie en kunnen worden onderzocht door een daartoe door den Commissaris des Konings, de Gedeputeerde Staten of den Burgemeester aangewezen deskundige, zoo dikwijls dit wordt noodig geacht.

De deskundige slaat den toestand van het vee naauwkeurig gade en doet van zijne bevinding door tusschenkomst van den Burgemeester verslag aan Gedeputeerde Staten.

Al het in art. 5 genoemde vee, in het verdacht verklaard gebied aanwezig, wordt door ambtenaren van politie of door deskundigen geteld en beschreven. De telling geschiedt zoo dikwijls de Burgemeester haar noodig acht. De uitslag van die telling wordt telkens aan Gedeputeerde Staten medegedeeld.

Art. 8. Op last van den Burgemeester wordt al het vee van den stal of de weide, waar de ziekte is uitgebroken of wordt vermoed te bestaan, het gezonde zoowel als het zieke, op de linkerbil met de letter P, ter lengte van één palm, als verdacht geknipt.

De eigenaar of houder is verpligt, dit merkteeken duidelijk in stand te houden, tot dat het vee weder gezond is verklaard.

Art. 9. De veehouders, wier weiden of stallen in het verdacht verklaard gebied gelegen zijn, zijn verpligt, de ambtenaren van politie, de deskundigen en verdere daartoe door den Commissaris des Konings, de Gedeputeerde Staten of den Burgemeester aangewezen personen, ten allen tijde in hunne weiden of stallen en op hunne erven toe te laten, zoo tot de verrigtingen in de art. 7 en 8 bedoeld, als tot het verder noodig geoordeelde onderzoek, de afmaking en begraving in art. 2 bedoeld.

Gelijke verpligting rust op hen ten opzigte van de autoriteiten, die gecommitteerd mogten worden om den staat van den veestapel te onderzoeken.

Art. 10. Behalve aan de personen en autoriteiten in het voorgaande artikel genoemd, is de toegang tot een veebeslag, waaronder zich de veepest heeft geopenbaard of vermoed wordt te bestaan, verboden aan een ieder, die geene schriftelijke toestemming van den Burgemeester kan vertoonen.

De eigenaar of houder van het vee, zijne huisgenooten of bedienden zijn onder dit verbod niet begrepen. Deze mogen zich echter niet begeven in stallen of weiden aan anderen toebehoorende, waarin de ziekte zich niet heeft geopenbaard.

Art. 11. Blijkt uit het in art. 7 bedoelde rapport, dat in een verdacht verklaard gebied alle gevaar geweken is, dan wordt de verdachtverklaring door de Gedeputeerde Staten opgeheven en van die opheffing bij publicatie aan de ingezetenen mededeeling gedaan.

Op schriftelijke last van den Burgemeester worden dan de borden weggenomen, en het vee hetwelk met de letter P gemerkt is, op de zelfde wijze op de regterbil met de letter G gemerkt.

Zonder zoodanige last is die merking met de letter G verboden.

Art. 12. Het is verboden vee afkomstig uit een gebied, waar gedurende de laatste zes maanden de veepest heeft geheerscht, in gemeene weiden te brengen.

De eigenaars, beheerders of opzigters dier weiden, zorgen dat geen vee in de weiden worde gebragt, zonder dat aan hen is afgegeven eene verklaring van den Burgemeester der gemeente, waaruit dat vee afkomstig is, houdende dat in de laatste zes maanden de veepest niet heeft geheerscht in het hierboven bedoeld gebied.

Van deze afgegeven verklaringen houden zij aanteekening in een door hen aan te leggen register, hetwelk, op daartoe gedane aanvrage, aan de personen met de handhaving van dit reglement belast, moet worden vertoond.

Op verklaringen die ouder zijn dan drie dagen wordt geen vee in de gemeene weiden toegelaten.

Art. 13. Er mogen, zelfs na de opheffing der verdacht-verklaring, bedoeld bij art. 11, geene runderen, schapen, geiten, bokken en varkens worden gebragt in stallen of weiden, waarin binnen de laatste zes maanden de veepest heeft geheerscht.

Gedeputeerde Staten kunnen deze termijn tot drie maanden verkorten.

Art. 14. In geval het personeel der gemeente-politie ontoereikend blijkt te zijn om de bepalingen van dit reglement te handhaven, zullen daartoe door Gedeputeerde Staten andere personen kunnen worden aangewezen.

De belooning dier personen alsmede al de kosten die krachtens en ten gevolge der bepalingen van dit reglement worden gemaakt, komen, voor zoover zij niet uit 's rijks kas worden vergoed, ten laste der provincie.

De tarieven van schadeloosstelling en belooning van deskundigen en verdere personen, wegens de werkzaamheden krachtens dit reglement door hen te verrigten, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld, voor zoover die komen ten laste van de provincie (1).

---

(1) Bij besluit van Gedeputeerde Staten, dd. 11 April 1866, prov. blad no. 40, is het onderstaande tarief vastgesteld:

a. Voor het onderzoek voor de eerste maal, van een tot vijf stuks runderen of ander vee 50 Cent;

Voor ieder stuk daarboven 5 Cent en bij opvolgend onderzoek de helft. Heeft het onderzoek plaats op een afstand van meer dan een uur van den standplaats van den veearts of deskundige, dan kan de helft meer in rekening worden gebragt.

b. Voor de lijkopening en schouwing van een rund of ander dier *f* 3; voor ieder stuk meer de helft.

c. Voor het toezigt op de afmaking en begraving van dieren van een tot vijf stuks 50 Cent per stuk; voor elk stuk daarboven de helft.

d. Voor de waardering van een rund of ander dier voor een tot vijf stuks 25 Cent het stuk, bij meerder getal 10 Cent voor elk stuk daarboven.

e. Voor het toezigt op- en de werkzaamheden bij de ontsmetting van stallen en andere voorwerpen, voor elke vacantie van een uur of daar beneden *f* 1, voor elk uur of gedeelte daarboven 50 Cent.

de Gemeentebesturen herinnerd worden aan de verpligting tot *borgstelling* van die personen, welke meestal voor ondernemers in de zeehavens (zoowel van ons land, als *Antwerpen*, *Bremen* en *Hamburg*), landverhuizers aannemen te vervoeren. Mogten zoodanige borgstellingen ten behoeve der Gemeentebesturen zijn gesteld of nog gesteld worden, dan zou het voor geregelden gang der werkzaamheden van de commissiën van toezigt in *Rotterdam*, *Amsterdam* en *Dordrecht* van belang zijn, dat zij daarvan kennis dragen.

Voorts heeft het geval zich nog voorgedaan, dat aan boord van schepen, welke eene haven hadden verlaten, in de Gemeenten, welke zij moesten passeren, nog landverhuizers zijn ingescheept geworden. Het is van gewigt, dat de Gemeentebesturen, waar die inscheping plaats heeft, dit zoo spoedig doenlijk ter kennis van de betrokken commissie brengen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 96. Beschikking *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 10*den Maart* 1866, *no.* 229, 6*de afd.*, *houdende bepaling nopens de werkzaamheden der klerken bij den Rijkstelegraaf.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien art. 5 van het Koninklijk besluit van den 27sten Maart 1856, no. 49;

Bepaalt:

1. De klerken bij den Rijkstelegraaf zijn, onder de bevelen van het rekenpligtig beheer, belast met de behandeling der berigten, seinen en opnemen uitgezonderd, en voorts met de uitvoering van administrative werkzaamheden.

2. Op de kantoren geplaatst, zijn de klerken, nevens de telegrafisten, ondergeschikt aan den eerstaanwezenden ambtenaar, diens vervanger of aan de beambten, onder deze beiden met bestuur of toezigt belast.

3. De bevoegdheid tot dienstwaarneming buiten toezigt wordt hun door het rekenpligtig beheer, den eerstaanwezenden ambtenaar gehoord, en des gevorderd na eigen onderzoek, verleend.

4. Klerken, op eigen verantwoordelijkheid met de ontvangst of andere behandeling van gelden belast, zijn rekenpligtig ambtenaar in den zin der Koninklijke besluiten van 16 December 1853, no. 63 en 11 Augustus 1857, no. 57. Zij stellen borgtogt, in gelijken vorm, tot dezelfde bedragen en binnen denzelfden termijn als voor de telegrafisten is vastgesteld.

's Gravenhage, den 10*den Maart* 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 97. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 12den Maart* 1866, *afd. post., no.* 160, *houdende bepaling nopens de oprigting van nieuwe Nederlandsche en Belgische postkantoren; nieuwe dienstregeling der pakketbooten tusschen Havre, Brest en Nieuw-York; en ampliatie op de lijst der vrijdommen.*

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postbeambten te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. De nieuw opgerigte Nederlandsche Hulpkantoren te *Bunde*, *Echt*, *Gronsveld*, *Maasbracht*, *Reuver* en *Swalmen*, zijn respectivelijk gelegen binnen den kring van 30 mijlen, met betrekking tot de navolgende Belgische kantoren, namelijk:

Bunde. Aubel, Bilsen, Bree, Glons, Hasselt, Herstal, Herve, Lanaeken, Lanklaer, Luik, Looz, Maeseyck, Montzen, Roclenge, Tongeren, Visé, Wandre.

Echt. Bree, Lanaeken, Lanklaer, Maeseyck, Peer.

Gronsveld. Ans, Aubel, Bilsen, Chênée, Chaudfontaine, Dison, Dolhain (Belgisch Limburg), Ensival, Flémalle, Fléron, Glons, Herbestal, Herstal, Herve, Jemeppe, Lanaeken, Lanklaer, Trooz, Looz, Luik, Montzen, Nessonvaux, Oreye, Pepinster, Roclenge, Seraing, Tongeren, Verviers, Visé, Wandre.

Maasbracht. Bree, Lanklaer, Lille-St.-Hubert, Maeseyck.

Reuver. Maeseyck.

Swalmen. Maeseyck.

Voorts zijn de nieuw opgerigte Belgische Distributiekantoren *Lille-St.-Hubert* (Belgisch Limburg), *Jabbeke* (West-Vlaanderen), en *Schellebelle* (Oost-Vlaanderen), gelegen binnen den kring van 30 mijlen, met betrekking tot de navolgende Nederlandsche kantoren, namelijk:

Lille-St.-Hubert. Asten, Baexem, Bergeijk, Bladel, Budel, Eindhoven, Geldrop, Helmond, Heeze, Leende, Maasbracht, Mierlo, Nuenen, Someren, Thorn, Valkenswaard en Weert.

Jabbeke. Aardenburg, Sluis.

Schellebelle. Axel, Sas van Gend.

De brieven tusschen de bovengemelde Nederlandsche en Belgische kantoren gewisseld wordende, vallen dientengevolge onder de toepassing van het verminderde port van 5 cents voor gefrankeerde, en 10 cents voor ongefrankeerde brieven.

De tabellen no. 3 en 4 bedoeld bij art. 4 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 647, zijn overeenkomstig het vorenstaande aan te vullen.

De Directeuren onder wiens kantoor een of meer der hierboven genoemde Nederlandsche Hulpkantoren ressorteren, zullen de Brievengaarders die het aangaat, ten aanzien der desbetreffende portsberekeningen, van voorschriften voorzien.

Art. 2. Blijkens berigt van de Belgische Administratie zal het Belgische kantoor *Overpelt* voortaan de benaming dragen van *Lommel.* Hoewel overigens van geen invloed op de portsberekening, zal echter op de tabellen no. 3 en 4, in het vorige artikel bedoeld, de benaming *Overpelt* in die van *Lommel* moeten veranderd worden.

Art. 3. De dienst der Fransche pakketbooten tusschen *Havre*, *Brest*

en *Nieuw-York*, zal, te rekenen van 15 Maart aanstaande, in de beide rigtingen, om de veertien dagen in plaats van maandelijks, worden uitgevoerd. Het vertrek van *Brest* naar *Nieuw-York* vindt geregeld Zaturdags plaats, zoodat de eerste afvaart uit *Brest* onder de nieuwe dienstregeling is bepaald op den 17den Maart, de tweede op den 31sten Maart, en zoo vervolgens.

De verzending der brievenmalen, bestemd om met de bedoelde pakketbooten te vertrekken, geschiedt uit *Parijs* den avond voorafgaande aan den dag van afvaart uit *Brest*, en dus voor de eerste maal in den avond van 16 Maart aanstaande.

De dienst is geregeld met het oog op de tegenwoordige vaart der Britsche pakketbooten uit *Liverpool* en *Queenstown* naar *Nieuw-York*, die mede Zaturdags om de veertien dagen plaats vindt: zoodat de gemeenschap met de Vereenigde Staten thans geregeld iedere week, beurtelings door de Fransche en Britsche pakketbooten, wordt onderhouden.

Art. 4. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt geampliëerd als volgt:

WATERSTAAT.

Er wordt vrijdom van port verleend voor de brieven gewisseld wordende:

Tusschen de Hoofd-Ingenieurs, de Ingenieurs, de adspirant-Ingenieurs en de Opzigters van den Waterstaat, ter eene, en de bakenmeesters, benevens de hulp-bakenmeesters op de rivieren in hun ressort, ter andere zijde.

(Koninklijk Besluit van 20 Februarij 1866, no. 99.)

Art. 5. De lijst der bestraffingen van ambtenaren enz.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 98. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Gelderland, *van den* 13*den Maart* 1866, *no.* 50, *houdende kennisgeving van het vaststellen van den legger A der wegen van de gemeente Borculo.*

Dingsdag, den 13*den Maart* 1866.

Nader voorgenomen de missive van Burgemeester en Wethouders van Borculo dd. 22 Januarij jl., no. 58/36, waarbij wordt toegezonden de legger A der wegen binnen die gemeente, in duplo met bijlagen;

Gelet, enz.;

Mede gelet op het reglement der wegen, enz. (1);

Gehoord het gerapporteerde;

Is besloten:

1°. Den legger A der wegen binnen de gemeente Borculo vast te

(1) Zie Bijvoegsel 1857, no. 276. *Red.*

stellen, met bepaling dat het reglement in die gemeente in werking zal treden op den 1 April 1866.

2°. Van dit besluit door middel van het Provinciaal blad kennis te geven aan het betrokken Gemeentebestuur, met uitnoodiging, voor de openbare kennisgeving, voorgeschreven bij art. 17 van het reglement, zorg te dragen.

3°. Een exemplaar van den legger, voorzien van een bewijs van vaststelling, te zenden aan het Gemeentebestuur van Borculo, met opmerking dat, ingevolge art. 16 van het reglement, te zijner tijd aan Gedeputeerde Staten nadere opgave zal moeten geschieden omtrent te maken veranderingen.

4°. Enz.

Extract dezes zal in het Provinciaal blad worden geplaatst.

Gelijk, enz.

Accordeert met voorschreven register,
De Griffier der Staten,
(*Get.*) G. VAN OOSTERWIJK.

No. 99. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 14*den Maart* 1866, *no.* 65, *houdende concessie tot tolheffing op den weg, genaamd de Odijkersteeg in Utrecht.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 12 Maart 1866, no. 272, 3de afdeeling;

Gelet op Ons Besluit van 6 November 1862, no. 53 (1), waarbij voor den tijd van 3 jaren, ingegaan den 1 Januarij 1863, concessie tot tolheffing op den weg, genaamd de *Odijkersteeg*, in de provincie *Utrecht*, is verleend;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de concessie voor den tijd van 8 jaren te verlengen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 14*den Maart* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 100. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 16*den Maart* 1866, *no.* 47, *houdende inlichting nopens de uitvoering van eenige bepalingen der wet van den* 7*den Julij* 1865, *op den accijns op het gedistilleerd.*

Ik verzoek UWEd. Gestr. de aandacht der ambtenaren wien het kan aangaan, te vestigen op de artt. 1 en 12 tot en met 19 der wet van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 80), betreffende de verhooging

(1) Bijvoegsel 1862, no. 348. *Red.*

met den 1sten Mei e. k. van den accijns op het gedistilleerd, alsmede van het invoerregt op houtgeest en eenige andere vloeistoffen.

Ten aanzien van de uitvoering der bedoelde artikelen zal voor zoo veel noodig moeten gehandeld worden op den voet der Instructie van den 29sten Januarij 1864, no. 59, zullende ook nu weder een voldoend getal gedrukte formulieren voor de in te leveren aangiften en daarvoor af te geven bewijzen aan UWEd. Gestr. worden toegezonden ter uitreiking aan de betrokken ontvangers.

De ambtenaren zullen voor zoo veel noodig er op gewezen moeten worden, dat wegens het gedistilleerd, vallende in de termen van den tweeden volzin der eerste alinea van art. 14 der voormelde wet, in alle gemeenten, met uitzondering alleen van die, waar krachtens bijzondere wettelijke bepalingen, ook na den 30sten April e. k. eene plaatselijke belasting op het gedistilleerd mogt worden geheven, volgens het aangehaalde artikel en art. 15, in verband met art. 13, 2°, aangifte moet gedaan worden en bijbetaling van *ƒ* 15 per vat verschuldigd is. Ter verzekering van het alzoo verschuldigde zullen de ontvangers bij het afgeven van kwitantien of geleibiljetten voor gedistilleerd, waarop nà den 30sten April e. k. de inslag in eene andere gemeente kan plaats hebben, onverminderd de opvolging voor zoo veel noodig van § 10 der voormelde Instructie, in de bedoelde documenten voorschrijven, dat het gedistilleerd ter bestemmingsplaats bij de lossing moet worden gevisiteerd.

Wegens de bijbetaling van *ƒ* 1 per vat, volgens art. 13, 2de alinea, der meergemelde wet in het daarbij bedoelde geval verschuldigd, wordt door de betrokken ontvangers met ieder persoon aan wie geleibiljetten worden afgegeven voor gedistilleerd waarvoor bijbetaling moet geschieden, eene rekening geopend in een met de pen te trekken register, waarin ook van de betaling volgens art. 18, 2de alinea der wet, aanteekening moet gesteld worden, met vermelding van de dagteekening en het nommer waaronder de bedragen in het register no. 7 (accijnsen) zijn verantwoord.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 101. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den* 16*den Maart* 1866, *no.* 50, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Goes, in de vierde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Zeeland*, van den 8sten Maart ll., volgens welke de belooning van het openstaand ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Goes c. a.*, is geraamd op bruto *ƒ* 2900, en na aftrek der kosten van beheer van *ƒ* 770, zuiver *ƒ* 2130.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Voormeld kantoor te rangschikken in de *vierde* klasse.

Accordeert met het origineel.
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 102. **Kennisgeving** *van de* **Ministers van Buitenlandsche Zaken, Justitie** *en* **Marine,** *van den* 17*den Maart* 1866, *houdende waarschuwing nopens het zich inlaten met de kaapvaart, in betrekking tot den oorlog in Zuid-Amerika tusschen Brazilië en Paraguay, Spanje en Chili en Peru en Spanje, ter bewaring eener volkomene onzijdigheid.*

Daar tegenwoordig in Zuid-Amerika de oorlog bestaat zoowel tusschen Brazilië (in verbond met de Argentijnsche Republiek en Uruguay) en Paraguay, als tusschen Spanje en Chili, terwijl Peru den oorlog aan Spanje verklaard heeft, zoo waarschuwen de Minister van Buitenlandsche Zaken en de Minister van Justitie, daartoe door den Koning gemagtigd, bij deze alle ingezetenen des Rijks om zich in geenerlei wijze met de kaapvaart in te laten en geene vreemde kaperbrieven aan te nemen, zullende Nederlanders, die op zoodanige stukken de kaapvaart mogten uitoefenen of daartoe de hand leenen, voor den Nederlandschen regter worden vervolgd ter zake van zoodanige daarbij gepleegde feiten als waartegen de wet straffen bedreigt.

's Gravenhage, den 17*den Maart* 1866.

De Ministers voornoemd,
(*Get.*) E. CREMERS.
(*Get.*) PICKÉ.

Ingevolge de bevelen des Konings brengen de Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Justitie en van Marine ter kennis van elk dien zulks zoude mogen aangaan, dat ter bewaring eener volkomene onzijdigheid gedurende den oorlog tusschen de mogendheden in de voorgaande waarschuwing vermeld de volgende bepalingen zijn vastgesteld:

Art. 1. Geene oorlogsschepen noch kapers, aan eene oorlogvoerende mogendheid behoorende, zullen, met prijzen, in de Nederlandsche havens of zeegaten mogen binnenkomen, noch aldaar of op de reede verblijven, uitgezonderd de gevallen van blijkbaren nood, als zeeramp en gebrek aan levensmiddelen. Zij zullen zich, zoodra de oorzaak van hun verblijf opgehouden heeft, ten spoedigste moeten verwijderen.

Art. 2. De prijsverklaring, de verkoop, ruiling, wegschenking van die prijzen of van voorwerpen daarvan afkomstig, en van buitgemaakte goederen is in de Nederlandsche havens of zeegaten verboden.

Even zeer is in die havens verboden het onttakelen en de verkoop van oorlogsschepen of kruisers der oorlogvoerende partijen, alsmede van kaperschepen (voor zoo veel deze laatste worden toegelaten), tenzij de Regering, in buitengewone omstandigheden, van oordeel zij dat die verkoop zonder bezwaar, met het oog op de neutraliteit van den Staat, kan plaats hebben.

Art. 3. Kapers worden, ook zonder prijzen, in de Nederlandsche havens of zeegaten niet toegelaten, uitgezonderd de gevallen vermeld in art. 1. Het slot van bedoeld artikel is op hen van toepassing.

Zij mogen geene meerdere proviandering innemen dan voor hun onmiddelijk gebruik vereischt wordt; van steenkolen slechts zoo veel als noodig is, om 24 uren in hunne behoeften te voorzien.

Art. 4. De oorlogsschepen der oorlogvoerende partijen zullen, mits zich onderwerpende aan de volkenregtelijke bepalingen op hunne toelating in neutrale havens, voor onbepaalden tijd in de Nederlandsche

havens en zeegaten mogen verblijven; zij zullen zich ook van eene onbepaalde hoeveelheid steenkolen mogen voorzien.

Het blijft der Regering echter voorbehouden, zoo zulks voor de veiligheid of de neutraliteit van den Staat noodig wordt geoordeeld, dat verblijf tot 24 uren te beperken.

Art. 5. Wanneer schepen van de oorlogvoerende partijen (hetzij oorlogsschepen, kapers of koopvaarders) zich gelijktijdig in dezelfde haven, op de reede, of in de territoriale wateren van den Staat mogten bevinden, zal er eene tijdruimte van minstens 24 uren moeten verloopen tusschen het vertrek van een schip eener oorlogvoerende partij en het opvolgend vertrek van een schip aan de andere partij toebehoorende.

Dat tijdsverloop zal, naar omstandigheden, door de maritime autoriteit der haven kunnen worden verlengd.

Art. 6. Het is verboden aan oorlogsschepen der oorlogvoerende partijen wapenen of ammunitie te leveren, als ook om hun op eenigerlei wijze behulpzaam te zijn in de vermeerdering hunner wapening of uitrusting.

's Gravenhage, den 17den Maart 1866.

De Ministers voornoemd,
(*Get.*) E. CREMERS.
(*Get.*) PICKÉ.
De Minister van Oorlog, belast ad interim met het beheer over het Departement van Marine,
(*Get.*) J. W. BLANKEN.

De Minister van Buitenlandsche Zaken acht zich verpligt, bij den oorlog, die tusschen de mogendheden hierboven vermeld in Zuid-Amerika bestaat, de aandacht van scheepsbevelhebbers, reeders en inladers te vestigen op het gevaar en de nadeelen, waaraan zij zich zouden bloot stellen, door, in strijd met de pligten aan onzijdige mogendheden opgelegd, eene werkelijke blokkade niet te eerbiedigen, of oorlogscontrabande, militairen en voor eene der oorlogvoerende partijen bestemde depêches te vervoeren.

In deze gevallen toch zouden de belanghebbenden aan alle daaruit voortvloeijende gevolgen blijven onderworpen, zonder op eenige bescherming of tusschenkomst van Zr. Ms. Regering, welke ook, aanspraak te kunnen maken.

Ook zal tegen het uitrusten hier te lande van oorlogs- of gewapende schepen, ten behoeve der oorlogvoerende partijen, of de deelneming daaraan door Nederlanders, door de Regering ten strengste worden gewaakt.

's Gravenhage, den 17den Maart 1866.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) E. CREMERS.

No. 103. Berigt *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 19den Maart* 1866, *no.* 279, *6de afd.*, *nopens het invoeren van doorloopende dagdienst op de rijkstelegraafkantoren te Enschede en Zaandam; en opening van kantoren in Pruissen, Beijeren en Zwitserland.*

Op de rijkstelegraafkantoren te Enschede en Zaandam wordt, met ingang van den 1sten April aanstaande, de doorloopende dagdienst ingevoerd.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Odenkirchen* in Pruissen; te *Tittmoning* in Beijeren en te *Brissago*, *Ennenhof*, *Frick* en *Siders* (Sierre) in Zwitserland.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te Boenen, Boisheim, Breyell, Grünheide, Kaldenkirchen, Metgethen, Neuhäuser, Powayen en Zillen in Pruissen; te *Chexbres*, *Gislikon*, *Kiesen*, *Murgenthal* en *Schönbühl* in Zwitserland.

Odenkirchen ligt van Eindhoven, Helmond, Maastricht, Roermond en Venlo in den 1sten, van de overige nederlandsche kantoren in den 2den kring.

Tittmoning volgt het tarief van Berghausen: Boenen † dat van Hamm; Boisheim †, Breyell † en Kaldenkirchen † volgen dat van Dülken, Grünheide † volgt dat van Insterburg; Metgethen † dat van Koningsbergen; Neuhäuser † dat van Pillau; Powayen † dat van Fischhausen, Szillen † dat van Ragnit.

Tjakjak (Tschatschak) in Servië heeft voortaan nachtdienst; *Landshut* in Beijeren en *Gorni-Milanovatz* in Servië beperkte dagdienst.

's Gravenhage, *den* 19*den Maart* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 104. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 20*sten Maart* 1866, *no.* 60, *houdende vrijstelling van registratieregt van akten van beëediging van onbezoldigde ambtenaren en bedienden en leden van administratien en commissien.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien, van 16 Maart 1866, no. 33, Registratie en Domeinen;

Gelet op art. 29 der wet van 31 Mei 1824, (*Staatsblad no.* 36);

Hebben goedgevonden en verstaan, krachtens dat wets-artikel:

1°. Met intrekking der Koninklijke besluiten van 6 Februarij 1831, no. 3; 2 Mei 1833, no. 33 en 13 Februarij 1844, no. 74, van het registratieregt vrij te stellen de aan de formaliteit van registratie onderhevige akten van beëediging van ambtenaren en van bedienden en leden van bijzondere administratien en commissien, noch bezoldiging, noch belooning, noch abonnement voor kantoorkosten genietende;

2°. Kwijtschelding en mitsdien magtiging tot teruggave te verleenen van het registratieregt, geheven op de akten van beëediging van veldwachters, sedert het ontstaan hier te lande van de heerschende veeziekte, voor het toezigt op de daaromtrent gemaakte verordeningen aangesteld, voor zoover zij noch bezoldiging noch belooning genieten.

En is Onze Minister van Financien belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, *den* 20*sten November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 105. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien,** *van den 21sten Maart* **1866,** *no.* **145,** *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Hellevoetsluis, in de vijfde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Rotterdam*, van den 17den Maart ll.;

Overwegende, dat de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Hellevoetsluis*, bij toepassing van het Koninklijk besluit van den 21sten Julij 1849, no. 58, bruto kan worden geraamd op eene som van *f* 1783, en na aftrek der kosten van beheer, ad *f* 220, *zuiver* op een bedrag van *f* 1563:

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *vijfde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 106. **Koninklijk-Besluit** *van den 22sten Maart* **1866,** *no.* **66,** *houdende vergunning tot heffing van doorvaartregten aan de ophaalbrug over de vaart in het dorp Warga in Friesland, volgens vastgesteld tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 20 Maart 1866, no. 192, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. met intrekking van Ons besluit van 30 November 1865, no. 43, aan M. P. Boonstra c. s., eigenaars van perceelen in de gemeente *Idaarderadeel* voor den tijd van drie jaren vergunning te verleenen tot heffing van doorvaartregten aan de ophaalbrug over de vaart in het dorp *Warga*, volgens onderstaand tarief;

Voor een schip of vaartuig met roef- of braadspil, waarvoor de brug moet worden opgehaald . . . . *f* 0.05.

Voor elk ander vaartuig waarvoor de brug moet worden opgehaald . . . . „ 0.02.½

met dien verstande dat alle open schepen of vaartuigen die zonder staande mast de brug doorvaren, van tol vrij zijn;

2°. te bepalen, dat het toezigt over deze heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Friesland*, die deswege zoo noodig, de vereischten voorschriften zullen geven.

Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 107. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 23sten Maart* 1866, *no.* 62, *houdende vrijstelling van het regt van zegel voor de uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand, benoodigd als getuigschriften, in zake de nationale militie.*

's Gravenhage, den 23sten April 1866.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien van den 20sten Maart 1866, no. 25, Registratie en Domeinen;

Gelet op art. 44 der wet van 3 October 1843 (*Staatsblad no.* 47);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling van het regt van zegel te verleenen voor de uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand, welke worden uitgereikt, om den burgemeester in staat te stellen tot afgifte van de bij de wet op de nationale militie van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72) bedoelde getuigschriften, onder voorwaarde, dat uit die uittreksels door eene daarop gestelde aanteekening van den ambtenaar met de uitgifte daarvan belast blijke, dat zij zijn opgemaakt om den burgemeester in staat te stellen tot afgifte van de bij de wet op de nationale militie van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72) bedoelde getuigschriften en zij alzoo tot geen ander einde mogen dienen en wijders dat daarop worden gesteld de woorden: „*vrij van het regt van zegel, ingevolge het Koninklijk besluit van den 23sten Maart* 1866, *no.* 62."

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 23sten Maart 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 108. CIRCULAIRE *van den* Minister van Financien, *van den 23sten Maart* 1866, *afd. reg. dom., no.* 84, *houdende inlichtingen nopens de eigendomsregten van den Staat, ten opzigte van stranden, rivier-oevers, aanwassen, eilanden en platen.*

's Gravenhage, den 23sten Maart 1866.

Meermalen heeft zich de behoefte doen gevoelen aan eene toelichting van de artt. 577, 578, 651 en 652 B. W., in verband met de publicatie van 24 Februarij 1806, het decreet van 11 Januarij 1811 (*Bull. des lois*, no. 334) en art. 538 C. N., en aan algemeene voorschriften omtrent de toepassing dier wettelijke bepalingen, voor zooveel de eigendomsregten van den Staat betreft op de daarin genoemde zaken.

Ten aanzien van het regt van den Staat op de oevers van rivieren en stroomen en op de aanwassen, gorsen en schorren ontstaan aan de landen die langs de oevers en de stranden der zee gelegen zijn, heeft, ook in verband met vroegere wetgevingen, steeds zeer

veel verschil van gevoelen geheerscht. Ofschoon niet gezegd kan worden dat thans het pleit reeds in alle opzigten is beslecht, is toch door menige regterlijke beslissing en door talrijke regtsgeleerde adviezen over de hoofdzaak genoeg licht verspreid om een algemeen beginsel te kunnen aannemen, waaraan in elk voorkomend geval het regt van den Staat ter toetse kan worden gebragt, zonder dat daarbij nogtans bijzondere omstandigheden en toestanden uit het oog verloren mogen worden.

Tot het te behandelen onderwerp behooren:

A. de stranden der zee en de aanwassen, gorsen en schorren aan de langs het strand gelegen landen ontstaan;

B. de oevers der bevaarbare en vlotbare rivieren, stroomen en meren;

C. de aanwassen ontstaan aan de oeverlanden;

D. de eilanden en platen in de sub *B* bedoelde wateren opkomende.

A. *Stranden, aanwassen, gorsen en schorren der zee.*

De *stranden* — dat zijn de *boorden der zee*, zoover zij bij gewonen vloed, als deze op het hoogst is, met water bedekt zijn (*quousque maximus fluctus a mari pervenit*; L. 96 ff. *de verb. signifîcat.* en L. 112 ff. *eodem*; Rogron, ad art. 538 C. N.; Diephuis, dl. III, no. 80; Demolombe, dl. IX, no. 457bis; Marcadé, dl. II, pag. 382; *Ordonnance de la Marine*, *Août* 1681 *livre* 4 *titre* 7 *art.* 1; *Advies van de Lands-Advokaten dd.* 11 *December* 1865, no. 194, *F.* 40), — behooren volgens art. 538 C. N. en art. 577 B. W. tot het *publiek domein* (de Groot, *Inleydinge*, bk. II, d. I, § 21 en d. 9 § 9). Als zoodanig behooren zij dus alleen in publiek regtelijken zin aan den Staat. De *aanwassen*, ontstaan *na* 1 *October* 1838, zijn geen Staatseigendom, indien de Staat niet privaat-regtelijk eigenaar is van het aan het strand of den oever gelegen land (art. 652*b* B. W.; Voorduin, dl. III, bl. 340 en volg; Asser, § 332). Door deze bepaling van het Nederlandsch burgerlijk regt is de oudtijds hier te lande vrij algemeen geldige regtstoestand hersteld, waarin de C. N. en het decreet van 1811 verandering hadden gebragt, en die volkomen strookt met den regel, dat op hetgeen tot het publiek regt behoort, het privaat regt niet van toepassing is. Het strand, dat publiek-regtelijk aan den Staat behoort, kan privaat regtelijk (nl. door regt van natrekking) zich niet uitbreiden, maar moet, als boord der zee, zich zeewaarts verplaatsen naarmate het aangrenzende land aanwint.

Op de aanwassen *vòòr* 1 *October* 1838 ontstaan, zijn art. 531 C. N. en artt. 1 tot 4 en 43 van het decreet van 11 Januarij 1811 toepasselijk. Het zijn de „*lais et relais de la mer*", waarvan Merlin in zijn *Répertoire* (voce: *Lais*) de volgende definitie geeft: „*On entend par lais les alluvions que forment la mer, les fleuves et les rivières aux propriétés riveraines, et par relais les terrains que la mer, les fleuves et rivières abandonnent insensiblement en se retirant d'une rive et en se portant sur l'autre.*"

De aangehaalde artikelen van het decreet van 1811, „*contenant réglement sur l'administration et l'entretien des polders*", luiden als volgt:

Art. 1. *Les schoores, ou terres en avant des polders, qui sont couvertes et découvertes par la marée, sont, comme lais et relais de la mer, aux termes de l'art.* 538 *C. N., des dépendances du domaine public.*

Art. 2. *Tous particuliers, corps ou communautés, qui prétendraient droit à des terres de la nature définie par l'art.* 1, *dans les départemens de l'Escaut, de la Lys, des deux Nèthes, des bouches de l'Escaut, des bouches du Rhin, seront déchus de leurs droits sans nulle formalité préalable, si, dans le délai d'un an, à compter de la publication du présent décret, ils ne forment leur demande et ne justifient de ces droits devant notre maître des requêtes, directeur des polders, ou devant le préfet de leur département.*

Art. 3. *Leurs réclamations seront communiquées à l'administration du domaine; et lorsque les titres ne seront pas contestés, ils seront admis par un arrêté du maître des requêtes.*

Cet arrêté sera soumis à l'approbation de notre ministre des finances.

Art. 4. *En cas de contestation, elles seront portées devant la cour im*

périale, pour y être définitivement statuées dans l'année, sur les conclusions de notre procureur-général, comme il est pratiqué pour les affaires domaniales.

Art. 43. *Les dispositions du titre I sont applicables aux départemens du Zuiderzée, des bouches de la Meuse, des bouches de l'Yssel, de Frise, de l'Ems occidental et de l'Ems oriental.*" (Fortuyn, deel III, bl. 253.

Aan den Staat behooren dus, volgens dit decreet, niet alleen de aanwassen *nog te ontstaan* maar ook de destijds reeds *bestaande* aanwassen, voor zooveel deze niet door derden *tempore utili* gereclameerd en aan hen toegekend zijn. Hierbij valt nog op te merken dat alle schrijvers die dit onderwerp opzettelijk behandeld hebben, het daarover eens zijn, dat de „*lais et relais de la mer*" ten onregte in den C. N. zijn gerangschikt onder het „*domaine public*" en dat zij integendeel behooren tot het „*domaine privé, patrimoine de l'Etat*". Dit zoo zijnde, volgt hieruit dat hetgeen aan den op 1 October 1838 bestaanden en aan den Staat behoorenden aanwas sedert is aangespoeld, eveneens aan den Staat toekomt (Proudhon, *Traité du domaine public*, tom. III, no. 713 en 714; Toullier, III, no. 36—42; Demolombe IX, p. 350).

Eveneens behooren aan den Staat de aanspoelingen onder de werking der Fransche wetten en dus vóór 1 October 1838 ontstaan aan aanwassen, die overeenkomstig art. 2 van het decreet als eigendom van bijzondere personen erkend zijn, ten ware in de erkenningsacte uitdrukkelijk ook toekomstig aanwas mogt zijn toegekend; art. 2 bedoelt toch alleen het regt van derden *op destijds bestaande aanwas*. Ten onregte heeft men zich, om het tegendeel te kunnen volhouden, beroepen op een krachtens vroegere wetgevingen verkregen regt, voorbijziende dat men wel een verkregen regt op eene zaak (den aangewassen grond) kan hebben, maar niet op een regtsmiddel tot eigendomsverkrijging (regt van aanwas, natrekking). Het decreet had niet ten doel, oude wetgevingen, die er mede streden, ook voor de toekomst te bestendigen, zoo men er zich slechts op beriep, maar juist integendeel die oude wettelijke regels te vervangen door andere, behoudens hetgeen krachtens die regels reeds verkregen was. (*Advies van den Raad van State dd.* 10 *Februarij* 1824, *no.* 4 en daarop genomen *Koninklijk besluit dd.* 18 *Februarij* 1824, *no.* 182, arrest van het hof van *Overijssel* dd. 12 October 1846, *Weekblad v. h. regt.*, *no.* 767. Verg. arrest van het hof van *Gelderland* dd. 10 October 1860 *W. v. h. R.*, *no.* 2251).

De onmiskenbare aard van den 1sten titel van het decreet is geen andere dan die van een overgangs-maatregel tot den nieuwen regtstoestand, dien de Fransche wetgeving op het stuk der *lais et relais de la mer* deed geboren worden (verg. aangeh. arrest van het hof van *Overijssel*; Feith in *N. Bijdragen voor Regtg. en Wetg.* 1862, bl. 370). Die nieuwe toestand dagteekent 1 Maart 1811, voor zooveel betreft de bij *Keiz. decreet* van 9 Julij 1810 (B. d. L., no. 299) en *Sénatus-consulte* van 13 December 1810 (B. d. L., no. 331) met Frankrijk vereenigde zeven departementen, zijnde de *départements de Frise* (Friesland), *de l'Ems occidental* (Groningen en Drenthe), *de l'Ems oriental* (Oost-Friesland), *des bouches de l'Yssel* (Overijssel), *de l'Yssel superieure* (Gelderland, ten zuiden begrensd door de Waal), *du Zuiderzée* (Noordholland en Utrecht) en *des Bouches de la Meuse* (Zuidholland). (*Decreten* van 25 November 1810, B. d. L. no. 329, en van 6 Januarij 1811, B. d. L., no. 342; arrest H. R. dd. 4 Februarij 1853, v. d. Honert, *Burg. Regt*, dl. 16, bl. 52). In het *département des Bouches du Rhin* (Noordbrabant ten oosten van de Donge, benevens het gedeelte van Gelderland ten zuiden van de Waal), in het *arrondissement Breda*, later vereenigd met het *département des deux Nethes* (Noordbrabant ten westen van de Donge) en in het *département des Bouches de l'Escaut* (Zeeland benoorden de Westerschelde), welke gewesten bij tractaat van 16 Maart 1810 aan Frankrijk waren afgestaan, was dit echter reeds het geval op 1 Januarij 1811 (*Decreet* van 8 November 1810, B. d. L., no. 327bis); terwijl in de voormalige 4de en 5de districten van Zeeland, die behoorden tot de reeds door het tractraat van 16 Mei 1795 bij Frankrijk ingelijfde landen, de wet van 22 November/1 December 1790, waarvan art. 2 nagenoeg gelijkluidend is met art. 538 C. N. bij *arrêté* van het *Directoire exécutif* van 7 Pluviôse V (26 Januarij 1797) executoir werd verklaard.

Van de talrijke regterlijke uitspraken omtrent de toepassing van het decreet van 1811 en art. 538 C. N. zijn de volgende de belangrijkste:

1. arresten van het Hoog Geregtshof van *'s Gravenhage* dd. 2 Junij 1830 en 22 Januarij 1836, beslissende dat de *lais et relais* door verjarig verkregen kunnen worden;

2. arrest als voren dd. 9 Januarij 1833, beslissende dat de afgifte van constitutieve titels krachtens art. 3 van het decreet de eigendomsregten van den Staat niet benadeelt, wanneer de Staat uit anderen hoofde dan *jure alluvionis* aanspraak op de schorren heeft;

3. arrest van het hof van *Friesland* dd. 26 Februarij 1840, waarbij beslist is dat, al is er krachtens art. 3 van het decreet geen constitutieve titel afgegeven, de aanwas toch niet aan den Staat vervalt, indien het indirect bewijs voorhanden is, dat de bezitter van dien aanwas de reclame heeft ingeleverd;

4. arrest van het hof van *Overijssel* dd. 22 April 1844 en vonnis van de arrond. regtbank te *Haarlem* dd. 18 October 1859 (*W. v. h. R.* no. 2142), houdende dat de Fransche wetgeving over de *lais et relais de la mer* de regten, *ex contractu* verkregen op toekomstigen aanwas, ongeschonden heeft gelaten;

5. arrest van het hof van *Groningen* dd. 7 Mei 1844 (*W. v. h. R.* no. 495), feitelijk beslissende dat de litigieuse perceelen „geen *lais et relais de la mer* zijn, vermits ze niet aan *zee* liggen maar aan de boorden van den *Dollard*, welke als zijnde door doorbraak niet van *zee*dijken maar van de dijken der *rivier de Eems* ontstaan, geen gedeelte van de zee uitmaakt, maar een rivierboezem is, terwijl art. 538 C. N. en het decreet van 1811 alleen toepasselijk zijn op aanwassen aan zee gelegen, door de onmiddellijke werking der zee ontstaan en door het zeewater beloopen";

6. arrest van het hof van *Zeeland* dd. 17 Junij 1845, waarbij eveneens feitelijk is beslist dat het decreet en art. 538 C. N. niet toepasselijk zijn op aanwassen in het *verdronken land van Saftigen*, als zijnde aanwassen in binnenlandsche stroomen;

7. arresten van den H. R. dd. 7 November 1845 (*W. v. h. R.* no. 661) en 10 Mei 1850 (v. d. Honert, *Burg. R.*, dl. 16, bl. 39), houdende dat, ook hangende het onderzoek der reclame, 's regters tusschenkomst in het geschil over het regt op de gereclameerde schorren kan worden ingeroepen. Bij het eerstbedoeld arrest wordt tevens uitgemaakt dat het *Vorstel. besl.* van 18 Januarij 1815, no. 20 te vinden bij Boogaard, *Wetten enz. op den Waterstaat* I, bl. 31, en (regelende de wijze van afgifte en den vorm der constitutieve titels enz.) geen verbindende kracht voor derden heeft, als zijnde niet behoorlijk afgekondigd en slechts eene administratieve instructie voor het domeinbestuur;

8. arrest van den H. R. dd. 12 December 1851 (*W. v. h. R.* no. 1289), houdende verwerping van den door den Staat gedanen eisch tot cassatie van een arrest van het Hof van *Zeeland* dd. 25 Maart 1851 en beslissing dat „art. 1 van het decreet, in verband met art. 538 C. N., aan den Staat toekent alleen die aangewassen, welke door den vloed en de ebbe der zee, als stranden (*rivages*) en als *lais et relais de la mer* vóór de polders opkomen en alzoo bij den vloed door het *zeewater* worden overdekt en bij de ebbe ontdekt, en dat *in facto* bij het beklaagde arrest is uitgemaakt en alzoo in cassatie vaststaat, dat de gereclameerde gronden daartoe niet behooren, daar zij liggen in de *Schenge* een binnenwater, alwaar door den invloed der zee wel ebbe en vloed gaat, maar die door de zee niet worden bespoeld en alzoo niet zijn stranden (*rivages*) noch *lais et relais*, dat is gronden bij den vloed bedekt door en bij ebbe ontdekt van het water der zee;"

9. arrest van den H. R. dd. 4 Februarij 1853 (v. d. Honert, *Burg. R.*, dl. 16, bl. 36), houdende dat art. 4 van het decreet alleen op de aanwassen toepasselijk is, die op 1 Maart 1811 reeds bestonden en dat bij twistgedingen over aanwassen sedert ontstaan, de gewone regtbanken dus competent zijn;

10. arrest van het Hof van *Groningen* dd. 14 September 1853 (*W. v. h. R. no.* 2007), *feitelijk* beslissende, „dat wel het water op de (Groninger) *Wadden* zout is en op dezelve eb en vloed waargenomen wordt, waardoor afslag en aanwas van land wordt veroorzaakt, doch dat de werking van de zee op de *wadden* voor het grootste gedeelte niet zuiver noch onmiddellijk plaats heeft, maar dat de zee haar water in de rivieren opstuwt en dat het rivierwater, vermengd met zeewater, de *wadden* overstroomt."

De voorziening in cassatie tegen dit arrest is, op grond van het feitelijke der beslissing, afgewezen bij de onder het volgend nommer vermelde uitspraak van den Hoogen Raad.

11. arrest van den H. R. dd. 13 Januarij 1860 (*W. v. h. R. no.* 2171), waarbij beslist wordt, „dat het woordje „*comme*", voorkomende in art. 1 van het decreet, niet als gelijkstellend maar als redegevend moet worden beschouwd, zoodat het decreet de daarin omschreven gronden niet gelijk stelt met *lais et relais de la mer* maar ze tot Staatsdomein verklaart als zijnde *lais et relais de la mer* en alzoo vallende in de termen van art. 538 C. N.; dat vermits het hof de opgevorderde gronden oordeelt niet te zijn *lais et relais de la mer*, door het hof met juistheid is beslist, dat zij evenmin vallen in de termen van art. 1 van meergemeld decreet, en dat, al ware met deze uitlegging van art 1 de bij art. 43 uitgedrukte toepasselijkverklaring van het decreet op de *Wester-Eems* zonder eenig gevolg (hetgeen door den eischer niet is bewezen), dan nog dit niet zou kunnen medebrengen de gegrondheid der met de eigen bewoordingen van art. 1 strijdige en daardoor onaannemelijke door den eischer verdedigde uitlegging van dat artikel."

De voor den Staat ongunstige beslissingen sub 1, 3, 5 en 6 vermeld, hebben aanleiding gegeven tot het laten rusten van actiën aan het decreet van 1811 en art. 538 C. N. te ontleenen tegen de bezitters van schorren in *Zeeland*, „daar men met rede meende te voorzien dat gelijke uitspraak op elke andere revindicatie van schorren en aanwassen in *de Schelde* en *Zeeuwsche stroomen* zou worden gedaan." (*Res. dd.* 12 *Augustus* 1850, *no.* 52.)

Aangezien de uitspraak in de zaak onder no. 10 vermeld als eene *feitelijke* beslissing is te beschouwen, die de aanspraken van den Staat *in het algemeen* op schorren of kwelders in *Groningen* en *Friesland* niet benadeelt, zijn later nog regtsvorderingen tegen bezitters van dergelijke gronden in *Groningen* ingesteld, welke thans voor de arrondissements regtbank te *Appingedam* aanhangig zijn.

Ten slotte verdient nog melding dat de door sommigen geopperde meening, als zou het decreet inconstitutioneel zijn, wordt weêrlegd door Feith in *N. Bijdragen* t. a. p., en dat omtrent de aanwassen-quaestie breedvoerige beschouwingen zijn ontwikkeld in het eindverslag van het onderzoek in de Tweede Kamer der Staten-Generaal van het wets-ontwerp tot goedkeuring eener dading met de *erven Tenaert* (*Bijblad* 1850/1851, *Bijlagen* bl. 757).

B. *Oevers van bevaarbare en vlotbare rivieren, stroomen en meren.*

Wat oevers zijn, leert art. 578 B. W. Zij behooren, even als de stranden der zee, tot het *publiek domein* (art. 577 B. W.), en daaraan kan dus om de onder letter A (bladzz. 2 en 3) vermelde reden geen aanwas opkomen ten voordeele van dat domein. De H. R. heeft dan ook, geheel in overeenstemming met dit beginsel, bij een arrest van 18 September 1857 (*W. v. h. R. no.* 1890) beslist dat de Staat, ofschoon volgens art. 577 aan hem de oevers toebehooren, daardoor geen regt op den aanwas heeft.

Men heeft beweerd, dat het Nederlandsch burgerlijk regt door de oevers van rivieren aan den Staat toe te kennen, afgeweken zou zijn van het Fransche regt, daar in art. 538 C. N. van geene oevers sprake is; dat alzoo rivieroevers eerst sinds 1 October 1838 aan den Staat zouden behooren, onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van derden.

Sommige Fransche schrijvers, o. a. Merlin (*Répertoire v. Rivière* § 1, no. 6) leeren inderdaad dat de oevers der rivieren en stroomen niet aan den Staat behooren, en beroepen zich daarbij op het Romeinsche regt. Doch Proudhon, *Traité du domaine public*, III, no. 736—751, wederlegt breedvoerig al de voor deze meening aangevoerde argumenten en toont aan dat juist het Romeinsche regt een tegenovergesteld beginsel medebrengt, dat ook door den Code is gehuldigd. De twijfel schijnt ontstaan te zijn door tweeledig begrip van het woord *oever*. Daardoor moet niet worden verstaan het oever*land*, maar het gedeelte van de bedding der rivier, dat het water insluit. Het meerendeel der oude en nieuwe schrijvers over het Fransche regt, die zich meer bepaald met de questie bezighouden, (zie Demolombe, X, no. 52, Pardessus, *Des servitudes et services fonciers* no. 35) stemmen hieromtrent overeen, terwijl ook de regtspraak meer dan eens dezelfde leer heeft omhelsd. En nu is het opmerkelijk dat de definitie, die art. 578 B. W. van oevers

geeft, geheel met die leer strookt, ja wat meer is, blijkbaar aan de Fransche jurisprudentie is ontleend. „*La loi romaine*" zegt PROUDHON t. a. p. no. 743, „*veut que le domaine public embrasse tout le terrain dominé par le cours des eaux, et qu'il s'étende jusques et compris les bords, qui servent à les contenir lorsqu'elles sont arrivées à leur plus grande élévation sans être accidentellement débordés;* Ripa ea putatur quae plenissimum flumen continet (L. 3, § 1 ff *de fluminibus*, lib 43, tit. 12). *Le domaine public doit s'étendre jusque là, parceque c'est jusqu'à ce point que le fleuve porte son action et exerce son empire, et que ce n'est que par cette ligne extrême qu'on peut dire qu'il est entièrement limité.* Ripa autem dicitur quod flumen continet, naturalem cursus sui rigorem tenens (L. 1, § 5 ff *de fluminibus*). *Mais on doit le borner là, sans qu'il soit permis de regarder les rives ou limites du fleuve comme devant être encore reculées lorsque, par quelque cause passagère, il vient à déborder.*" Evenzoo LEFÈVRE DE LA PLANCHE, *Traité du domaine*, livre I, chap. 3: „*Le terrain que les eaux couvrent sans débordement extraordinaire est regardé sans nul doute comme faisant partie du lit de la rivière et étant comme tel au rang des choses publiques.*" (DAVIEL, *Des cours d'eau*, tom. I, no. 48).

Voegt men hier nog bij dat ook volgens het oud Hollandsch regt de oevers van bevaarbare rivieren en stroomen aan den Staat behoorden (HUGO DE GROOT, *Inleydinge*, II, 1, § 25: „*De gantsche Burgerlike gemeenschap von Hollant ende West Vriesland komen toe de stroomen . . . . de Meren ende andere bevaarbare wateren, ook den grondt van alle de voorsz. Stroomen ende Wateren, met den oever voor soo veel die met het water den meesten tijdt wert bedekt;*" BORT, *Tractaet van de Domeynen van Hollandt*, dl. V, § 3 en 41; VAN LEEUWEN, *Het Rooms-Hollands Recht*, boek II, dl. 1, no. 12; KLUIT, *Historie der Hollandsche Staatsregeling*, dl. IV, bl. 428 en 429) en dat het Wetb. L. Nap. hierin geene verandering heeft gebragt, dan mag men veilig aannemen, dat het publiek regt van den Staat op de oevers niet van de laatste tijden dagteekent en niet dan bij hoogst zeldzame uitzondering voor verkregen regten van derden zal behoeven te wijken.

Quaestien kunnen zich intusschen voordoen omtrent de juiste uitlegging van art. 578 B. W. en omtrent de beteekenis der woorden: „*bij gewone tijden, als het water op het hoogst is.*" Om die op te lossen moet met terug gaan tot de bron, waaruit onze wetgever geput heeft, en dan is het ontwijfelbaar door het bovenstaande, dat niet de middelbare rivierstand, evenmin, bij rivieren aan tij onderhevig, de gewone vloed de grens aanwijst tusschen publiek domein en privaat eigendom, maar dat de woorden: „*gewone tijden*" niets anders zijn dan de uitdrukking der tegenstelling van het latere woord: „*watervloeden.*" Een arrest van het Hof van *Lyon* dd. 25 Februarij 1843 (DEVILLENEUVE et CARETTE, 1843, tom, II, p. 315) drukt dit volgenderwijs uit: „*qu'en un mot, le lit d'un fleuve ou d'une rivière comprend toute la partie du sol sur lequel se répand son cours, lorsque le fleuve ou la rivière coule à pleins bords, c'est à dire lorsque les eaux s'élèvent au point au dessus duquel elles ne peuvent monter sans commencer à déborder; que c'est cette ligne extrême qui marque l'élévation normale des eaux et qu'elle doit être considerée, par consequent, comme la ligne séparative du domaine public et des propriétés riveraines, puisque c'est jusqu'à cette ligne extrême, que le fleuve porte la rigoureuse action de son empire; qu'on ne saurait adopter en effet la ligne marquée par la hauteur moyenne des eaux, car ce serait substituer une ligne de démarcation toute fictive et dès lors arbitraire à celle que la nature elle-même a tracée.*"

Bij een arrest van het Hof van *Gelderland* van 10 October 1860 (*W. v. h. R.*, *no.* 2251) werd overwogen: „*dat voorts in de artt. 577 en 578 B. W. door oever niet wordt verstaan de zoom van het land dat zich tot aan de rivier bij gewone waterstanden uitstrekt, maar de beperking van de rivier bij den hoogsten waterstand, buiten het geval van watervloed.*"

Om een en ander duidelijker voor te stellen is hiernevens eene schetsteekening gevoegd. Op de profillen 1 en 2 wijzen de lijn *a. b.* den laagst bekenden rivierstand, de kromme lijn *a. c. b.* een nimmer bloot komend gedeelte van de rivierbedding, de lijn *g. h.* den middelbaren, en de lijn *d. f.* den hoogsten waterstand zonder overstrooming aan, terwijl des lijnen *e. d.* en *f. i.* den begroeiden uiterwaard voorstellen. Het deel *e. d.* is dus bijzonder

eigendom van den oevereigenaar en het deel *a. c. b.* behooren aan den Staat als rivierbedding. Maar ook de deelen *d. g. a.* en *f. h. b.* behooren aan den Staat, daar zij, als het water op het hoogst is, met water bedekt zijn. Stijgt het water boven de punten *d* en *f*, dan is er overstrooming en hetgeen dan verder door water bedekt wordt, nl. de gedeelten *e. d.* en *f. i.*, kan niet gezegd worden tot de rivier en alzoo aan den Staat te behooren, doch blijft bijzonder eigendom.

Overal waar het profil der rivier een beloop heeft als in de figuren 1 en 2 is aangeduid, waar de punten *d* en *f* scherp uitkomen, is de grens tusschen bijzonder eigendom en publiek domein gemakkelijk aan te wijzen en kan, houdt men de omschrijving van oever in art. 578 B. W. in het oog, geen gegronde twijfel ontstaan over de beslissing dat de lijnen *d. g. a.* en *f. h. b.* de oevers of boorden zijn, waarvan in dat artikel wordt gesproken. Is daarentegen, zooals in figuur 3 wordt voorgesteld, de uiterwaard met den oever dermate flaauw ineenloopend, dat bij den eersten blik van de landzijde, rivierwaarts geen punt *d* of *f* te vinden is, dan moet de hoogste waterstand op andere wijze worden bepaald.

In ieder riviervak, zelfs van eene beperkte lengte, treft men uiterwaarden aan, wier grens juist is aan te geven. Op die punten kan men dus zonder moeite de hoogte vinden van de lijn *d. f.* der figuren 1 en 2. Door nu die hoogte over te brengen naar de flaauw afloopende buitengronden in figuur 3 voorgesteld, is men in staat bij de snijding der kromme lijnen *e'*, *g'*, *a'*, en *i'*, *h'*. *b'*. met de regte lijn *k. l.* de punten *d'*. en *f'*. te bepalen. De glooijing *d'*. *g'*. *a'*. en *f'*. *h'*. *b'*. is dan evenzeer als die door de letter *d. g. a.* aangewezen, de oever die aan den Staat behoort. (*Aanschrijving van den Min. van Binnenl. Zaken dd.* 11 *April* 1851, *no.* 199, 3*de afdeeling.*)

C. *Aanwassen in de rivieren.*

De aanwassen, *alluviones continuae*, door DE GROOT *ongemiddelt aenwerp* genoemd, zijn in de verschillende gewesten onder verschillende benamingen bekend. Langs de kusten van *Groningen* en *Friesland* en in den *Dollard* heeten de kleiachtige buitengronden, die nog te laag liggen om te begroeijen, *slijkgronden*; zoo ze begroeid zijn, noemt men ze *aanwas*, terwijl het aan den dijk sluitende gedeelte, tot zoover dit met *kweldergras* is begroeid, *kweldergrond* heet. In *Zuid-Holland* dragen de begroeide aanwassen den naam van *gorsen*. In *Zeeland* noemt men ze, zoolang ze onbegroeid zijn, *slijken* of *slikken*; de begroeide gedeelten heeten *schorren* (1). De begroeijing heeft niet eerder plaats dan wanneer de slikken boven de hoogte van doodstrooms hoogwater (dat is vloedhoogte tijdens eerste en laatste kwartier der maan) komen te liggen. Eene schor is *rijp* (dat is geschikt om in te dijken) wanneer zij hoog genoeg ligt om door gewonen sluisgang af te wateren en wanneer haar bovenkorst uit eene vruchtbare kleilaag bestaat, tot genoegzame dikte voor de bebouwing. Op het *Kampereiland* en langs een gedeelte der Overijsselsche kust is de aanwas onder den naam van *kardoes* bekend. Maar meer algemeen dan de bovenstaande benamingen is de onderscheiding der aanslibbingen langs de oevers der rivieren in *aanwas*, wanneer ze boven gewoon hoog water zich verheffende, nog onbegroeid zijn, *rijswaard*, wanneer ze met hout zijn begroeid, en *uiterwaard*, wanneer ze met gras bewassen zijn. (Zie VAN DER TOORN, *Over de schorren*, *aanwassen en kwelders in Nederland*, bl. 15). In deze aanschrijving wordt echter aan het woord *aanwassen* de uitgestrektste beteekenis gehecht, die alles omvat, wat hierboven onder speciale benamingen is aangeduid.

Wat oudtijds hier te lande regtens was ten aanzien der aanwassen in de rivieren, is niet overal met zekerheid te zeggen. De grond der onzekerheid ligt niet zoo zeer in de regts*beginselen*, als wel in den feitelijken regts*toestand*. In sommige gewesten bestonden speciale verordeningen op het rivier- of waterregt of landregten of costumen die de regten van Vorst of oevereigenaar op den aanwas regelden. Zoo zegt het *Ommelander Landregt van* 1601 Boek V, art. 51. „*Alle angheslagen Landen sullen wesen dergenen, den die an haer land anslaen, gelyck dat van oldes is gewoonlick.*"

Zoo ook in *Gelderland*: „*Den aenwasch of sanden behooren onder de*

(1) De namen *gros* en *schor* worden ook gegeven aan begroeide platen.

selfde jurisdictie als het oud-hoevige landt." (SCHRASSERT, *Codex Gelro Zutphanicus* bl. 29) „*Al wat den stroom van selfs aan iemands landt staet of spoelt is met er daet het synen naer de breedte synes Landts*" (art. 1 *van het waterrecht des Furstendoms Gelre en Graefschaps Zutphen* dd. 30 Maart 1715, GROOT GELDERSCH PLACAETBOEK fo. 278). Die aanwas moest met een geladen wagen bereikt kunnen worden, hetgeen men „*bevaren*" noemde en met onderscheiden formaliteiten en plegtigheden gepaard ging.

In *Zeeland*, alwaar onder ambachtsgevolg verstaan werd alles uitgegeven te zijn wat den Vorst van den Lande competeerde (uitgezonderd de tienden), werd de aanwas aan de ambachtsheeren toegekend, al maakte de verleibrief er geene melding van, ten ware de aanwas daarin uitdrukkelijke mogt zijn uitgezonderd. (DE GROOT, *de Jure belli ac pacis*, liber II. cap. 8, no. 15; BORT, a. w. V, § 32—36 en *Tractaet van Hooge en Ambachtsheerlijkheden*, dl. VI, § 1 en 7; *Ampliatie der keure van Zeeland* door KAREL V dd. 22 Mei 1515; VERHEYE VAN CITTERS, *Adstructive Memorie betreffende de aanwassen enz.*, 1811, hoofdd. 1, dl. 2 § *aanwas*; BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, *Piscatio*, *pêcherie*, *visscherij*, aanhangsel: *Tractaet van 't Recht der Graeflijkheid van Holland op de publieke wateren enz.*, 1632; bl. 152; vonnis der regtbank te *Zierikzee* dd 3 Junij 1851) „*Ende wordt voor aenwas gherekent allgunt men met bilhosen begaan magh*; BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, l. a. p.).

In *Holland* hadden daarentegen de ambachtheeren geen regt op den aanwas, dan wanneer zij er uitdrukkelijk mede verleid waren. Zoo althans verklaart BORT, *Tractaet der Hooge en Ambachtsheerlijkheden*, IV, § 48—50 en *Tractaet der Domeynen van Holland*, V, § 37, die ook reeds vroeger, in laatstgemeld werk, V, § 16, zegt dat de aanwas in Holland aan de Staten behoort. Eveneens hebben andere schrijvers als hun gevoelen te kennen gegeven, dat in Holland *in den regel* de aanwassen aan de Graaflijkheid behoorden (FEITH, in *N. Bijdragen*, 1862, bl. 369; BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, *Tractaat voormeld*, bl. 145 en 151; KLUIT, *Historie der Hollandsche Staatsregeling*, dl. IV, bl. 429.) De onbekende schrijver van het laatsbedoelde tractaat zegt omtrent de regten der ambachtsheeren hetzelfde als BORT, en voegt er als voorbeelden bij dat „*omtrent Geertruydenberghe*" en „*de heerlyckheden daeromtrent leggende*" de aanwas aan de Graaflijkheid kwam, „*overmits in de investiture van dien de ambachtsheeren ofte halsheeren met het recht van aanwas niet expresselyck en zijn begiftight geweest.*" Waarop hij laat volgen: „*onder dese wordt oock gerekent de heerlyckheydt van der Dussen ende Haegh-Ort*" (bl. 151 en 152).

Als uitzondering op den regel geeft hij op dat „*aan de Leck ende IJssel, als ook omtrent Oost-Barendrecht ende Vlaerdingen, de aanwassen de particuliere gelanden volgen prorata van de breedte van hare oude landen binnen 's dijks gelegen*" (bl. 152). *Maar uit DE GROOT, *Inleydinge*, II, 9, § 19, en v. LEEUWEN, *Rooms Hollands Recht*, II, 4, § 2, blijkt dat omtrent het regt op aanwassen in *Holland* eertijds veel onzekerheid bestond, ofschoon de eerstgenoemde mededeelt dat: „*tot voordeel van de Ingelanden aan de Maeskant ende IJsselkant in oude tijden is verstaan dat sy mogten behouden de aanwassen buitendijks aangeworpen voor hare landen*" (§ 20), en wel omdat die landen in de opdragtbrieven en cijnsboeken altijd gezegd werden tot de rivier toe te strekken (*de Jure belli ac pacis*, lib. II, cap 8, no. 12); dat in *West Friesland* ook het regt van aanwas aan de oevereigenaren behoorde; dat aan de ingelanden van *Aeglen dijk* evenens de aanwas is toegekend, zoowel bestaande als toekomende, doch dat daarentegen in *Zuidholland* niemand „*van ouds hem vermeeten heeft recht van aenwas te hebben, uitgesondert die wilden seggen haar sulx bij de Graven gegunt te sijn*" (*Inleydinge* II, 9, § 21, 23 en 27).

In *Holland* bestond geen statutair of costumier regt omtrent de aanwassen. Daar gold dus, gelijk elders, waar landregten of costumen het stilzwijgen over deze aangelegenheid bewaarden, het Romeinsche regt, volgens hetwelk de aanwas die langzamerhand en onmerkbaar ontstaat, ten voordeele komt van den eigenaar van het aanpalende land. (§ 20 *Inst. de recum divisione*) De Romeinen maakten daarbij echter een onderscheid tusschen de *agri limitati* en de *agri arcifinii* en kenden alleen aan deze laatste het regt van aanwas toe (*L.* 16 *ff de acq. rer. domin.*) *Arcifinii* waren, volgens HEI-

NECCIUS, *Recitationes* lib. II tit. 1, § 358, die landen welke geen andere dan natuurlijke grenzen hadden, bijv. bergen, rivieren enz.; *limitati* die tot zekere maat bezeten worden (*qui ad certam mensuram possidentur*). Die onderscheiding vond haar grond in den volkenregtelijken regel dat aan het volk hetwelk, als eersten aanvaarder of bezitter, de rivier toebehoort, ook alles toekomt wat de rivier oplevert en wat daarin opkomt. Het volk kon echter zijn regt geheel of ten deele aan bijzondere personen afstaan, en het werd geacht dit gedaan te hebben, wanneer het de landen aan de rivier gelegen uitgaf zonder opgaaf van maat of tot aan de rivier toe, *sine mensura aut ad flumen usque*. (Zie DE GROOT, *de Jure belli ac pacis* t. a. p. no. 11 en 12). De boven aangehaalde plaats uit de *Institutiones* gold dus alleen voor ongelimiteerde landen. De leer der bovenvermelde schrijvers, dat de aanwas *in den regel* aan de graaflijkheid behoorde, heeft nu niets bevreemdends meer. Want daar het uit de giftbrieven van de jaren 889, 922 en 985 blijkt dat de *Graven van Holland* reeds in de vroegste tijden eerst door de Frankische Koningen en later door de Duitsche Keizers, de wettige souvereinen dezer landen, met uitgestrekte goederen in *Holland* begiftigd werden, met same met *alle wateren en afloop van wateren* (*aquis, aquarumque decursibus*), zoo laat het zich vrij goed verklaren, dat men door toepassing van den voormelden volkenregtelijken regel tot het besluit moest komen dat, daar de rivier, wel niet tot de *regalia*, gelijk BORT (l. a. w. V, § 25 en 26) ten onregte meent, maar toch tot de graaflijkheids domeinen behoorde, ook de aanwassen aan den Graaf toekwamen. (Zie KLUIT, *Historie der Hollandsche Staatsregeling*, IV, bl. 44). Maar nu moest ook het onderscheid tusschen de *agri limitati* en de *agri arcifinii* gehandhaafd blijven. Hier ligt echter de bron van al den twijfel en de onzekerheid, waarop zoo even werd gewezen. Volgens DE GROOT (*de Jure belli ac pacis* t. a. p. no. 12) kwam in Holland de aanwas van land, dat was uitgegeven zonder opgaaf van maat (bij den hoop) of tot de rivier toe, aan den eigenaar van zoodanig land. Hiermede stemmen overeen v. LEEUWEN a. w. bl. 118 en vonnis der regtbank te *Haarlem* dd. 13 October 1859, bevestigd bij arrest van het hof van *Noord-holland* dd. 16 Mei 1861, *W. v. h. R.* no. 2142 en 2287. Daarentegen zegt DE GROOT in zijne *Inleydinge*, II, 9, § 26: „*Dat is seeker dat in landen, die bij de graeflykheydt werden uitgegeeven op seekere roetalen, den aenwas buyten deselve roe-talen de graeflykheyt toekomt*," en leert hij elders (*J. B. ac. P.* II, 8, § 12) dat een door opgaaf van maat bepaald stuk land in dit opzigt gelijk staat met een gelimiteerd (*agrum mensura comprehensum hac in re paris juris esse cum limitato*). Zie ook BORT, l. a. w. § 30 en 31.

Maar nu werd in *Holland* en *West-Friesland* van wege de Graaflijkheid regt beweerd op *alle* aanwassen als gevolg van de wateren, welk regt nogtans door velen betwist en in de verschillende vonnissen nu eens erkend dan wederom ontkend werd (Zie DE GROOT *Inleydinge*, II, 9, § 19; VAN LEEUWEN, *Rooms-Hollands regt*, II, 4, § 2, VOET, *Beginselen des regts*, boek II, tit. 1, § 50; BORT, t. a. p. §§ 27—29). De placaten van 4 Juni 1516 (*Gr. Pl. boek* dl II, kol. 2961) en van 1616 (*Idem*, kol. 2963) bepalen dat zij die eenige visscherij of aanwassen occupeeren of daarop voor het toekomende regt pretendeeren in den *Grooten Verdronken Zuidhollandschen waard*, hunne titels zullen overbrengen in handen van commissarissen *ad hoc*, op straffe van verbeurte dier visscherijen en aanwassen ten voordeele van den Graaf van Holland. Het placaat van 22 Mei 1559 (*Idem*, kol. 2083) verbiedt een iegelijk eenige aanwassen, ruigten, slikken of visscherijen in den *verdronken Zuidhollandschen waard* en in de groote rivieren van Holland te aanvaarden zonder zijn titel aan de Kamer van Rekeningen in Holland vertoond en tot de aanvaarding consent verkregen te hebben, op straffe van verval en arbitrale correctie. Eindelijk bevat het placaat van 27 Juli 1752 (*Idem*, dl. VIII, bl. 886) verbod om aanwassen, ruigten, slijken, zanden of platen in de *Merwede*, *Lek*, *Oude en Nieuwe Maas* te aanvaarden, te bepoten of te beplanten, en last aan allen die „*recht en titel tot aanwas in en aan de bovengemelde rivieren, of tot ruigten, slijken, zanden en platen in dezelve bereids gezet en opgekomen of alsnog zich zettende en opkomende vermeenen te hebben*," om hunne titels ter secretarie van den Hove van Holland te vertoonen bi nen drie maanden na de dagteekening van het placaat, op straffe van verval van hun titel en

regt ten voordeele van den lande. Dit laatste placaat strookt weêr niet met hetgeen DE GROOT zegt, t. a. p., dat aan den *Maaskant* en den *IJsselkant* de aanwas komt ten voordeele van de ingelanden.

VAN LEEUWEN, die dit placaat niet kende, zegt t. a. p. dat het placaat van 1559 zoo moet worden verstaan: „*dat wel de eilanden en aanwassen, dewelke in de rivieren en landgemeene wateren alleen en van het andere land afgescheiden* (*anders* Waarden) *opgeworpen werden, de Graaflijkheid aankomen;*" doch dat het placaat „*niet toegepast kan worden tot hetgeen de zee of de stroomen ongevoelijk aan iemands land aanbrengen en alzoo vast aangroeid. Van hetwelk alzoo niet uitdrukkelijk bij ons gestatuëerd, moet verstaan worden, volgens het voorschrift van de Roomsche regten toe te komen den eigenaar van het land, daaraan het aanwas geschied.*" Het valt intusschen zeer te betwijfelen of deze uitlegging wel strookt met den geest der zoo even gemelde placaten. Zeker is het dat de woorden van het latere placaat van 1752 geen twijfel omtrent de bedoeling om ook de aanwassen voor den Staat te vindiceeren, overlaten. Die bedoeling blijkt bovendien duidelijk uit de beweegredenen, waar gezegd wordt, dat door de van boven afkomende zanden en slikken, die zich tot platen verheffen, *en zich soms ook hechten aan de kanten der rivieren* en aldaar door kunst worden geaugmenteerd, die wateren ondieper worden en verlanden ten schade van handel en scheepvaart. Uit die beweegreden, die niet in de andere placaten voorkomt, blijkt voorts, dat het hier eigenlijk een politie-maatregel gold, waarbij echter een zeer belangrijke greep in het burgerlijk regt werd gedaan. En wat de placaten van 1516, 1559 en 1616 betreft, zoo verdient het opmerking, dat zij eigenlijk het regt van de Graaflijkheid op de aanwassen slechts onderstellen of erkennen. Om dit, *aliunde* te bewijzen of bewijsbaar, regt te handhaven en te verzekeren, schreven zij maatregelen voor, die welligt niet van willekeur zijn vrij te pleiten. Of nu dit of wel iets anders de oorzaak was van hunne niet-naleving en de grond, waarop zij dikwijls in regten onverbindbaar werden beschouwd, zooveel is zeker, dat de placaten op het stuk der aanwassen, door hunne menigvuldige herhaling, blijk geven, weinig afdoende te zijn geweest, en dat zij ook in regten dikwijls zijn ter zijde gesteld, zooals bijv. in zaken van verdronken landen in den *Zuidhollandschen waard*, die aan de nazaten der vroegere aan- en ingelanden, zoo zij bewijzen konden daar ter plaatse visscherij uitgeoefend te hebben, bij verschillende vonnissen zijn toegewezen, „*niettegenstaende oock*," zegt DE GROOT, Inl, II, 9, § 11, *dat bij verscheyde afkondigingen soodanig visschen ende andere besitdaden waren verboden ende verklaert van onwaarde*".

Hoe dit ook wezen moge, deze placaten hebben voor het belang van het Domein veel van hun gewigt verloren, sinds in art. 3 van het *Kon. besluit van Februarij* 1809 werd bepaald, dat dadelijk met de invoering van het Wetb. Lodewijk Napoleon (op 1 Mei 1809) zouden zijn afgeschaft „*het Roomsche regt, mitsgaders alle wetten en ordonnantien tot het burgerlijk regt betrekkelijk en welke tot hiertoe in het Koningrijk of eenig gedeelte er van in vigeur zijn geweest onder de benaming van placaten, publicatien landregt, reglementen, ordonnantien, keuren, statuten, octrooien, costumen of onder welke benaming zulks ook zou mogen geweest zijn.*" Volgens art. 448 W. L. N. *komen de aanwassen, welke eene rivier ongevoelig en van langzamerhand aan de aanpalende landen heeft aangespoeld, als een accessoir aan den eigenaar van die landen.*" Volgens artt. 556 en 557 C. N. komen die aanspoelingen ten voordeele van den *propriétaire riverain*" en volgens artt. 651*b* en 652*a* B. W. ten *voordeele van de eigenaars van den oever.* De Staat zou dus het placaat van 1752 alleen nog kunnen inroepen, met opzigt tot zoodanige aanwassen, die vóór 1 Mei 1809 zijn ontstaan en waarvan de oevereigenaren of anderen zich niet in bezit hebben gesteld of niet in bezit zijn gebleven gedurende het tijdsverloop tot verjaring vereischt. Want waar het aanwassen betreft, na genoemd tijdstip geboren, daar kan de Staat geen regt doen gelden, al mogten ook de oevereigenaren, hetzij door hunne titels niet in tijds te vertoonen, hetzij omdat hunne titels door de Gecommitteerde Raden der Staten van Holland zijn afgekeurd, krachtens het placaat van hunne beweerde regten op toekomstige aanwassen vervallen verklaard zijn.

Men behoort wel te onderscheiden tusschen *aanwas* beschouwd als de *zaak*, die verkregen wordt door natrekking, en *aanwas* beschouwd als regts-

middel tot eigendomsverkrijging (*modus acquirendi*). In laatstgemelde beteekenis is aanwas een der wijzen van natrekking en het *regt* van aanwas dus de bevoegdheid om dat regtsmiddel in zijn voordeel aan te wenden. Aanwas en regt van aanwas, in die beteekenis opgevat, kunnen geen onderwerp van verkregen regten uitmaken, omdat een middel van eigendomsverkrijging niet langer bestaan kan dan de wetgeving, waaruit het voortvloeit. Aanwas in eerstbedoelden zin, nl. als zaak die door natrekking verkregen wordt, kon eertijds en kan ook nu nog het onderwerp eener overeenkomst wezen tusschen den Vorst van den Lande of den Staat, als *dominus immediatus* (onmiddellijk Heer en eerste eigenaar) en bijzondere personen, ook al bestond of bestaat de zaak zelf nog niet, en op die *ex contractu* verkregen regten kunnen latere wetten geen inbreuk maken, tenzij in het belang der publieke orde. Nu kan de Vorst of de Staat wel is waar niet van zich zelf verkrijgen, maar hij kan bij de vervreemding van zijn eigendom zich een gedeelte, nl. den aanwas (die er reeds is of die nog komen zal), voorbehouden en zoodanig voorbehoud is dan evenzeer een bij contract bedongen regt, dat eene latere wet niet ontnemen kan.

Uit dit alles volgt dat van verkregen regt van den Staat op toekomstigen aanwas, na het W. L. N. en de opvolgende wetgevingen, die allen dien aanwas aan den oevereigenaar toekennen, geen sprake kan wezen dan alleen in die, vooral in *Zuidholland* en een vroeger tot Holland behoord hebbend gedeelte van *Noordbrabant* menigvuldige gevallen, waarin aanwas ontstaat aan landen, die hetzij onder het oude, hetzij onder het tegenwoordige regt door het domein verkocht of op andere wijze vervreemd zijn met voorbehoud van den lateren aanwas. Zooals hierboven aangetoond is, moet dat voorbehoud onder het oud Hollandsch regt geacht worden te bestaan als het land op zekere roetalen is uitgegeven. Onder het tegenwoordig regt (art. 652 B. W.) is de opgaaf van maat niet voldoende om den aanwas voor te behouden, tenzij blijken mogt dat die opgaaf geschied was juist met de bedoeling om de vergrooting door aanwas den kooper te onthouden. (DIEPHUIS, III, no. 361).

Hierboven is reeds gesproken van het arrest van den H. R. van 18 September 1857, in revisie bekrachtigd bij gewijsde van 11 Junij 1858, (*W. v. h. R. no.* 1890) omtrent den zin van de in art. 651 B. W. voorkomende uitdrukking „*eigenaars van den oever*". De H. R. overwoog te dien aanzien, „*dat de gedaagde*" (de Staat) „*op den aanwas regt van eigendom beweert op grond dat volgens art.* 577 *B. W. de oevers der rivieren aan den Staat behooren; dat echter bij vergelijking van de artt.* 538 *en* 556 *van den Franschen Code Civil met artt.* 577 *en* 651 *B. W. hier wel is te denken aan eene omzetting en eene eenigzins gewijzigde redactie, maar geenszins aan eene veranderde wetgeving, te belangrijk dan dat (dit zoo zijnde) daarvan noch bij de wetsvoordragt, noch bij de beraadslagingen met een woord zou zijn gewaagd; dat bij art.* 578 *de zin van het woord* oever *tot het voorgaand artikel is beperkt; dat door de in art.* 651 *gebezigde woorden:* eigenaars van den oever, *overstemmende met de in het gelijke bepaling inhoudende art.* 556 *C. C. voorkomende uitdrukking*: propriétaires riverains, *niets anders kan worden verstaan dan de* eigenaars der aan den oever gelegen landen, *en dat mitsdien des gedaagden op bovengemelde bewering steunende verdediging is ongegrond.*" Merkwaardig is ook nog de volgende overweging „*dat naar de verschillende zich opgevolgd hebbende wetgevingen en ook naar het oud-Hollandsch regt, vooral waar het zooals in casu een aanwas aan de rivier de Maas geldt, de eigenaar van de aan den oever gelegen landerijen tot den aanwas is geregtigd en dat het alzoo niet noodig is te onderzoeken, onder welke wet of welk regt de aanwas in geschil geheel of gedeeltelijk is ontstaan.*"

Het eerste lid van art. 651 B. W. bevat het *criterium* van die aanwassen, welke ten voordeele van den eigenaar van het oeverland komen. Het zijn de aanslijkingen en aanwassen, welke *natuurlijk*, *langzamerhand* en *ongemerkt* aan de landen, bij een *loopend water* gelegen, aangroeijen. Het slot van het volgend artikel voegt er vrij overbodig bij: „*hetzij de oever aan den Staat of aan bijzondere personen of gemeenschappen toebehoort.*" Als de Staat privaat-regtelijk eigenaar van het oeverland is, kan er wel geen twijfel bestaan dat hij, even als ieder ander, het regt van natrekking heeft. Maar is dit ook zoo, indien er een openbare aan den Staat behoorende weg tusschen de rivier en het aan derden behoorende land ligt? Oppervlakkig zou

men zeggen, dat hier hetzelfde beginsel gelden moet als hiervoor omtrent de stranden der zee is uiteengezet en dat dus de Staat, als eigenaar van den weg in *publiek-regtelijken* zin, geen regt op den aanwas heeft. En dit is ook geheel juist, in zoover als het hier het regt van natrekking geldt. Maar er is eene andere reden, waarom de aanwas *als op zich zelf staande zaak*, aan den Staat behoort, nl. deze, dat het land dat door den weg van de rivier gescheiden is, eene vaste onveranderlijke grens heeft en daardoor ook voor afslag beveiligd is (Demolombe, X, no. 46). In Frankrijk is dit door het Hof van Cassatie onderscheidene malen en ook door andere regtbanken in dien zin beslist. Volgens het Romeinsche regt evenwel kwam de aanwas aan den eigenaar van het achterliggende land, dat dus niet als een *ager limitatus* werd beschouwd (*L.* 38 *ff de acq. rer. dom.* Vergel. echter de Groot, *de Jure belli* II, 8, no. 17, contra *Inleydinge* II, 9 § 17). Maar welligt had men daarbij het geval op het oog dat de weg slechts een *servituut* van het bijzonder eigendom is, bijv. een lijnpad. In dat geval zou de eigendom van den grond, waarover de weg loopt, aan den eigenaar ook regt op den aanwas geven.

Wat in art. 651 B. W. de bedoeling is van de bijvoeging van het woord *natuurlijk*, dat in den Code Napoléon en in het Wetb. Lod. Nap. niet voorkomt, evenmin als in het ontwerp van 1820 (art. 1063), blijkt uit hetgeen van Regeringswege daaromtrent na de redactie van 1823 werd verklaard. „*Die bijvoeging is geschied*," zeide de Regering, „*ter voldoening aan het verlangen van eenige afdeelingen, ten einde alle ongelegenheden te weren, welke uit het bevorderen van aanwas door aangelegde kribben, rijswerken, enz. zouden kunnen ontstaan.* (Voorduin, *Geschiedenis en beginselen der Nederlandsche Wetboeken*, dl. III, bl. 433) En bij de beraadslagingen op den 9 December 1823 gaf de heer Nicolaï het volgende te kennen: „*Avant de déterminer les droits qui résultent de* l'alluvion, *la loi a dû énoncer clairement ce que l'on entend par ce mot. Une définition exacte est d'autant plus nécessaire, qu'il faut prévenir les effets de ces alluvions* artificielles *que des riverains avides provoquent aux dépens des propriétés voisines.*" (Voorduyn, a. w. III, bl. 434). Aanwassen door kribben, dammen of soortgelijke kunstwerken ontstaan, vallen dus niet onder het bereik van dit wetsartikel. Het gevoelen van Diephuis (III, no. 355), volgens hetwelk die aanwassen toch, behoudens schadevergoeding, aan den oevereigenaar zouden komen op grond van art. 643 B. W., schijnt onaannemelijk en kwalijk overeen te brengen met de bedoeling des wetgevers, terwijl het beroep op art. 643 ook daarom onjuist is te achten, omdat dit artikel alleen het beginsel betrekkelijk het regt van natrekking vaststelt, en omtrent de nadere regeling verwijst naar de volgende dit onderwerp rakende artikelen, waartoe ook art. 651 behoort.

Maar er bestaat eene speciale wet, die dit onderwerp regelt, nl. „*de publicatie van Hun Hoog Mogende, vertegenwoordigende het Bataafsche Gemeenebest, houdende bepalingen omtrent een algemeen rivier- of waterregt over de rivieren en stroomen dezer republiek, gearresteerd den 24sten Februarij 1806*", luidende:

„Art. 1. *Geene nieuwe kribben of andere waterwerken, noch ook dezulke, waardoor de aanwas van den oever en voorliggende gronden op eenigerhande wijze zoude kunnen bevorderd worden, zullen op of in de rivieren of stroomen gelegd, noch eenige zalmsteken gezet, of andere werken, welke den bekwamen afloop der rivieren hinderlijk zouden kunnen zijn, gemaakt mogen worden, hetzij door besturen of particulieren, zonder bekomen permissie van de Commissie van superintendentie over den Waterstaat der Bataafsche Republiek.*

„Art. 2. *Geene reeds liggende, in het vorig artikel genoemde werken zullen mogen verlengd, tot eene meerdere hoogte opgewerkt, noch in hunne directie veranderd mogen worden, zonder permissie van de Commissie van superintendentie over den Nationalen Waterstaat, zijnde echter hieronder niet begrepen de gewone reparatien.*

„Art. 3. *Een ieder zal in zijn welhebbend regt van aanwas van en tot gronden, of van en tot opgekomen platen gehandhaafd worden, en ingeval de goede gesteldheid der rivieren of stroomen, naar oordeel van het Gouvernement, mogt vorderen, gronden ten nutte van het algemeen te occuperen, of door te maken werken te doen afnemen, zal zulks door eene billijke schadevergoeding vergoed*

worden, tot zoodanige waarde, als bij eene, de occupatie zoo doenlijk vooraf-gaande tauxatie van deskundige personen, bepaald zal worden.

„*Tot voorz. tauxatie* enz.

„Art. 9 *Wanneer het verkrijgen of bevorderen van aanwassen of het secureren van inscharende oevers voor de goede gesteldheid der rivieren of stroomen door de commissie van superintendentie noodig geoordeeld wordt, zal de wettige eigenaar verpligt zijn, zoodanige kribben of andere werken ten zijnen koste aan te leggen, als de commissie van superintendentie daartoe noodig zal oordeelen, en den aanwas, zoo verre die hem wettig toekomt, genieten; doch bijaldien dezelve deze onkosten niet wilde dragen, zal de commissie van superintendentie deswegens de noodige voordragt doen, en bijaldien zulks alsdan ten koste van den Lande zal gedaan worden, zal de eigendom der aanwassen komen ten behoeve van den Lande, alles echter onverminderd de pligtmatige zorg van alle belanghebbende Dijksbesturen, om ten hunnen kosten voor de veiligheid hunner dijken en waterkeeringen, in het ontzetten van dezelve als anderzins, door daartoe dienstige werken en middelen, de noodige zorge te blijven dragen, ingevolge hunne particuliere keuren en ordonnantien.*

„Art. 10. *Indien*" enz.

De H.R. heeft bij arrest van 19 September 1843 (v. d. Honert, *Gem. zaken*, dl. 9, bl. 1: *Nederl. Regtspraak*, dl. 15, bl. 226) beslist dat deze wet van 24 Februarij 1806 nog steeds verbindend is (conf. *advies van den Landsadvocaat dd.* 23 *December* 1859), en bij arrest van 6 Augustus 1844 (*Nederl. Regtspr.*, dl. 18, bl. 171) dat zij alleen toepasselijk is op de *groote* of *hoofdrivieren*, die het Rijk doorstroomen, blijkbaar ook daaruit, dat alleen bij die rivieren sprake kan zijn van aanwassen. Het beginsel, in art. 9 neergelegd, is dat de aanwas komt ten voordeele van hem, die de werken bekostigt, onverschillig of dit door den Staat of door den oevereigenaar geschiedt. Maar dat artikel schrijft voor de toepassing van dat beginsel geen enkele formaliteit voor. Het verzuim dus, om van den eigenaar te vorderen dat hij de kribben of andere werken voor zijne rekening aanlegge of eene verklaring geve dat hij daartoe ongenegen is, kan niet ten gevolge hebben dat de aanwas zou komen ten voordeele van den oevereigenaar, zoo de kribben enz., door den Staat zijn gelegd, want de aanleg der kribben is eene notoire daad, waartegen de oevereigenaar zich had kunnen verzetten, zoo hij zelf die werken had willen bekostigen. (*Advies v. d. Landsadvocaat dd.* 8 *November* 1856). Het Departement van Binnenlandsche Zaken zorgt echter dat de bovenbedoelde verklaring steeds van de oevereigenaren gevraagd wordt vóórdat tot den aanleg der kunstwerken van rijkswege wordt overgegaan, en dat, wanneer zij weigeren zich te verklaren, bij exploit blijke dat hun het voornemen tot het aanleggen der werken bekend is gemaakt. Tevens wordt door den Waterstaat de toestand van den oever geconstateerd en in kaart gebragt, ten einde geschillen over de grens tusschen de eventuële aanwassen en het oeverland te voorkomen. (*Resolutien van* 11 *Mei* 1854, *no.* 95, *Dom. en* 25 *Julij* 1857, *no.* 31 *Dom.*). Die kaarten en de daarop voorkomende verklaringen, door het Departement van Binnenlandsche Zaken ingezonden, moeten worden geregistreerd en overgeschreven, doch alleen indien ze door de oevereigenaren onderteekend zijn. (*Res. van* 9, 18, 26 *November en* 4 *December* 1858, *no.* 39, 91, 43 *en* 28 *Dom.*). De afzonderlijk afgegeven verklaringen behoeven zelfs alleen dan geregistreerd en overgeschreven te worden, wanneer ze, zij het ook in den vorm van een brief, de oeverconstatering erkennen, in welk geval de ongeteekende kaart en de afzonderlijke verklaring één geheel uitmaken en beide aan de registratie en overschrijving onderworpen zijn. Vermelden die afzonderlijke verklaringen daarentegen slechts dat de belanghebbenden ongenegen zijn de kosten van den aanleg der werken te dragen en dat zij den afstand van den aanwas doen, dan zijn de bovenbedoelde formaliteiten geheel nutteloos, want het regt van den Staat op den aanwas vloeit niet uit die verklaring voort, maar uit de wet. (*Miss. dd.* 31 *October* 1865, *no.* 6, *Reg. en Dom.*).

Twee bedenkingen die tegen de toepassing van art. 9 der publicatie wel eens worden ingebragt, verdienen nog wederlegging. In de eerste plaats wordt beweerd dat het artikel strijdt met art. 147 G. W. en met de onteigeningswet, omdat het eene gedwongen onteigening zonder schadeloosstel-

ling zou willen. In tweeërlei opzigt is dit onjuist, vooreerst omdat hier geen ontneming van eigendom plaats vindt, maar veeleer ontheffing van eene bezwarende verpligting, en ten tweeden omdat den oevereigenaar een alternatief is gesteld, in welks keuze hij geheel vrij is, zoodat er van geen dwang sprake kan zijn. (*Advies van den Landsadvocaat dd.* 23 *Dec.* 1859.). De tweede bedenking is deze, dat wanneer kribben worden gemaakt „*in het belang van de goede gesteldheid der rivier*" of in dat „*van het vaarwater*," art. 9 niet toepasselijk zou zijn omdat dit zegt, dat de kribben moeten dienen tot het verkrijgen van aanwas of tot securering van inscharende oevers. Ook deze bedenking is onjuist. Zij is in strijd met de gansche oeconomie der wet van 1806, waarbij het rivierbelang op den voorgrond staat. Waar de Waterstaat kribben legt, doet hij dat nooit met het hoofddoel om aanwas te verkrijgen, maar bepaaldelijk in het rivierbelang, dus met toepassing der wet van 1806. Bovendien zijn bevordering van aanwas of verzekering van inscharende oevers of beide te zamen *altijd* van de aan te leggen werken het *noodwendig* gevolg.

Door het bestuur van den Waterstaat zijn ten aanzien van de uitgestrektheid, waarover de werking der kribben zich doet gevoelen, de volgende regels aangenomen:

1°. alle aanwas tusschen twee of meer in betrekking tot elkander en dus op geen te buitensporig grooten onderlingen afstand op éénen oever aangelegde dwarskribben, moet geacht worden door die kribben te zijn ontstaan;

2°. alle aanwas *buitenwaarts* van de bovenste krib wordt geacht door die krib veroorzaakt te zijn over eene lengte, langs den oever gemeten, gelijk aan anderhalf maal de lengte der krib;

3°. alle aanwas *benedenwaarts* van de benedenste krib wordt geacht door die krib veroorzaakt te zijn over eene lengte, langs den oever gemeten, gelijk aan twee en een half maal de lengte van de krib;

4°. boven- en benedenwaarts van één enkele dwarskrib, wordt de aanwas geacht door die krib veroorzaakt te zijn over eene lengte, boven- en benedenwaarts langs den oever gemeten, te zamen gelijk viermaal de lengte van de krib;

5°. de uitgestrektheid van den door de kribben veroorzaakten aanwas over de breedte der rivier is onbepaald;

6°. de lengte der kribben, sub 2°, 3° en 4° bedoeld, wordt gemeten uit de worteleinden der kribben of wel uit het punt, waarmede ze tegen den begroeiden grond aansluiten, zoodat de ingegraven deelen der kribben in den vasten grond niet onder de lengte worden medegerekend. (*Aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken dd.* 27 *September* 1837, *no.* 119, 3*de afdeeling*.

Omtrent de scheiding en verdeeling van den aanwas, ontstaan door Rijkskribben en dien ontstaan door de natuur of door particuliere kribben, waarvan dus de eerste aan den Staat en de tweede aan derden toebehoort, zijn slechts algemeene regels te geven, die in de toepassing dikwijls naar gelang der plaatselijke toestanden zullen aangevuld moeten worden. Deze regels zijn: 1°. dat, vermits aanwas tusschen verschillende oevereigenaren verdeeld moet worden naar evenredigheid van de uitgestrektheid die de oeverlanden hebben langs de rivier, de aanwas ontstaan door eene particuliere krib niet verder ten voordeele van den eigenaar dier krib komt dan zijn perceel langs de rivier strekt; 2°. dat echter, indien de aanwas slechts aan ééne zijde met het land vereenigd is en zich verder langs de andere perceelen uitstrekt zonder ze te raken, de aanwas geheel ten voordeele komt van den eigenaar der krib, in wier nabijheid hij met het land is verbonden; 3°. dat als grenzen van den aanwas loodlijnen uit den oever op de as der rivier (*thalweg*) getrokken moeten worden; 4°. dat, indien de bogten der rivier dit niet toelaten, kromme lijnen, die deze bogten volgen, als basis voor de loodlijnen moeten worden aangenomen; eindelijk 5°. dat, indien in den aanwas eene natuurlijke grensscheiding bestaat, veroorzaakt bijv. door afwatering van scheidingsslooten, deze behouden moet worden (Demolombe, X, no. 79—82; Diephuis, III, no. 366; Opzoomer, ad. art. 644).

Omtrent den aanwas veroorzaakt door dammen, waardoor killen of rivierspranken worden afgesloten, zijn geene algemeene regels te geven; te dien aanzien zal naar gelang der omstandigheden gehandeld behooren te worden. Doch het verdient opmerking, dat te onderscheiden valt tusschen de gevallen,

waarin die afsluiting al dan niet volkomen is. Is de kil of rivierspraak namelijk op zoodanige wijze afgesloten van het overige gedeelte der rivier, dat het afgedamde water het kenmerk van *loopend water* verliest, dan kan er noch van natuurlijken, noch van kunstmatigen aanwas sprake zijn en dan is hetgeen in het afgedamde water droogvalt, bedding der rivier, die volgens art. 646 B. W. aan den Staat behoort (*Adviezen Landsadvoc. dd.* 10 *Maart* 1864, *no.* 15 *F.* 9 *en* 5 *Mei* 1864, *no.* 9, *F* 16).

De wet van 1806, waarvan hierboven gesproken werd, is niet verbindend in het zuidelijk gedeelte van *Zeeland*, aan den linker oever der *Wester Schelde*, en in het hertogdom *Limburg*, met uitzondering van een klein gedeelte dat zich uitstrekt van de grensscheiding tusschen *Gelderland* en *Limburg* langs de *Maas*, tot aan den mond van de *Niers*. Deze landstreken behoorden in 1806 niet tot de Bataafsche republiek.

Gelijk zooeven gezegd is, is art. 651 B. W. niet toepasselijk op kunstmatigen aanwas. De wetgever heeft het regt van natrekking niet willen toekennen aan den eigenaar, die door kunstmiddelen zijn land tracht te vergrooten. Maar verder is hij niet gegaan; hij heeft, aan den anderen kant, den oevereigenaar ook niet de bevoegdheid ontzegd, zoo als in het ontwerp van 1820 (art. 1066) was geschied, om kribben of andere rivierwerken aan te leggen ter verkrijging van aanwas. De zaak is dus door het B. W. ongeregeld gelaten en daar nu in de straks genoemde gedeelten van het Rijk ook geen speciale wetgeving op dit onderwerp bestaat, zoo schijnt, bij het stilzwijgen der wet, de analogie des regts en de billijkheid de quaestie te moeten uitmaken. Uit den aard der zaak behoort deze quastie hier alleen beschouwd te worden uit het oogpunt der verhouding tusschen den oevereigenaar en den Staat. De vragen, wat regtens is tusschen den oevereigenaar, die de kribben aanlegt en de naburige oevereigenaren; of deze aanspraak op schadevergoeding hebben, of wel tegen genen eene actie tot wegruiming der werken kunnen instellen, deze vragen behoeven hier niet onderzocht te worden, zoo als dan ook de wet van 1806 ze geheel in het midden laat. De quaestie, die hier te beslissen valt, is deze: aan wien behooren de aanwassen, ontstaan door rivierwerken, die òf de oevereigenaar òf de Staat heeft aangelegd in een loopend water dat tot het publiek domein behoort? Naar den regtsregel: *eadem debet esse ratio damni et lucri*, schijnt geene beslissing billijker en meer overeenkomstig den geest van de wet dan die waarbij de aanwas *als op zich zelf staande zaak* wordt toegekend aan hem, die de werken bekostigde d. i. aan den oevereigenaar of aan den Staat naarmate gene of deze de werken heeft aangelegd.

Deze oplossing der quastie schijnt niet voor ernstige tegenspraak vatbaar, wat het beginsel betreft. In de toepassing kunnen zich echter bezwaren van practischen aard voordoen, o. a. uit het gemis van oeverconstateringen voortvloeijende. Daarom is het van het hoogste belang dat de Staat in de gedeelten van *Zeeland* en *Limburg*, waar de wet van 1806 niet geldt, zich bij tijds in bezit stelle van de oppervlakten die, ten gevolge van rijkswaterstaatswerken, in aanwassenden toestand zijn. (*Res.* 15 *November* 1861, *no.* 18; *aanschrijving van den Commissaris des Konings in Limburg dd.* 12 *Maart* 1862, *no.* 1188/2 *B*). Alle quaestie over den eigendom, die later zou kunnen ontstaan met den oevereigenaar, kan en behoort te worden afgesneden door het in bezit nemen der opslibbingen terwijl zij nog tot het publiek domein behooren. Zoo heeft dan ook zeer te regt de regtbank van eersten aanleg te *Antwerpen* bij vonnis van 10 Julij 1852, bevestigd bij arrest van het hof van appel te *Brussel dd.* 12 *Augustus* 1856, overwogen: „*que le code civil détermine les divers modes acquisitifs ou translatifs de propriéte; qu'il n'assigne aux riverains des fleuves navigables aucun droit de propriété quant aux atterrissements qui, le long de leurs bords, n'ont point atteint la maturité d'alluvions, que les riverains ont exclusivement une expectative sans droit acquis à l'égard des atterrissements qui ne sont point parvenus à cette maturité, que dans cet état le Gouvernement est en droit d'en disposer sans expropriation ni idemnité . . .*" etc.

Het is nu maar de vraag: wat moet verstaan worden onder rijpheid der aanwassen, met andere woorden: wanneer moeten de opslibbingen, waarvan de Staat zich nog niet in bezit heeft gesteld, als aanwassen worden beschouwd die, zoo ze niet door rijkswaterstaatswerken waren ontstaan, aan

de oevereigenaren zouden moeten worden toegekend? De landsadvokaten, over deze vraag geraadpleegd, hebben als hun gevoelen te kennen gegeven, dat dan eerst aanwas van het langs de rivier gelegen land plaats heeft, wanneer de lijn, bij art. 578 B. W. begrepen onder het woord *oever*, zich rivierwaarts heeft verplaatst, en dat het mitsdien een noodwendig vereischte voor aangewassen land is, dat het hooger ligt dan het peil van gewoon hoog water; voorts dat alle grond rivierwaarts van de zoo even genoemde lijn gelegen, aan den Staat behoort (*Advies van* 10 *Maart* 1864, *no.* 15/ *F.* 9, *vergl.* PROUDHON, a. w. III, p. 68 en 69; DEMOLOMBE, X, no. 51, 53—56). Ter verduidelijking zijn op de profilteekening (1) 1 twee onderscheiden toestanden van aanslibbing afgebeeld. Wanneer de oever door aanslibbing den vorm heeft verkregen, dien de lijn *d. c." c." f.* voorstelt, dan is die aanslibbing nog Staatseigendom, ofschoon *d. c"*. en *f. c"*. dan ook in het dagelijksche leven met de benaming van aanwassen bestempeld worden. Hebben daarentegen die aanslibbingen reeds den vorm, door de lijn *d. c'. c'. f* voorgesteld, voordat de Staat zich in het bezit er van stelde, dan zijn de gedeelten *d. c'*. en *f. c'*. die op gelijke hoogte als het maaiveld liggen, ongetwijfeld aanwassen, welke, volgens art. 651 B. W., zoo ze niet door kunstwerken waren ontstaan, aan den oevereigenaar zouden behooren.

Gronden van den bovenbedoelden aard, die tot het publiek domein behooren, kunnen aan derden verpacht worden, zonder dat art. 1368 B. W. zich daartegen verzet. Want ofschoon zaken, die buiten den handel zijn, niet kunnen worden vervreemd, bezwaard of *usucapione* door derden verkregen, kan toch het genot en gebruik er van aan anderen worden afgestaan, daar alsdan het onderwerp der overeenkomst niet is de eigendom, dat is datgene wat buiten den handel is. (zie DIEPHUIS, III, no 10 en 29 en VI, no. 522).

Door beplanting en andere kunstwerken worden die gronden uitgebreid en verhoogd; doch al geraken zij dientengevolge met den oever langzamerhand vereenigd en boven de lijn van hoogwater, zoo kunnen ze toch niet als natuurlijke aanwassen van het oeverland beschouwd worden. De Staat blijft dus eigenaar dier gronden, ook nadat ze opgehouden hebben tot het publiek domein te behooren. Om alle geschillen met de aangrenzende oevereigenaren te voorkomen, is het echter raadzaam en zij het den ambtenaren aanbevolen, om tijdig voor eene afscheiding tusschen het oeverland en den aanwas te zorgen op zoodanige wijzen, dat van geene vereeniging dier gronden spreke kan zijn.

D. *Eilanden en platen.*

De groote en kleine eilanden en de platen, die in de bevaarbare en vlotbare rivieren en stroomen opkomen, behooren aan den Staat, onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van derden (art. 577 B. W. en art. 561 C. N.). Volgens het Romeinsche regt behoorden die eilanden, *alluviones discretae*, aan de oevereigenaren (§ 22 Inst. *de rerum div.*; DE GROOT, *Inleydinge*, II, 9 § *gemiddelt aenwerp*). Maar het is niet twijfelachtig dat hier te lande oudtijds, even als in het naburig Duitschland en Frankrijk, de eilanden in publieke wateren ontstaan, aan den Lande behoorden (DE GROOT, *de Jure belli ac pacis*, lib. II, cap. 8, no. 9 en 14; VAN LEEUWEN, t. a. p.; BORT, *Dom. v. Holl.* V, § 43 en 44; BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, a. w. bl. 152; KLUIT, a. w. IV, bl. 430). In Gelderland was dit buiten kijf: „*De Middelsanden*", zegt SCHRASSERT, *Codex Gelro-Zutphanicus*, bl. 343, „*in eene rivier opkoomende competeren den Vorst van den Lande, als regalia.*" Maar hij voegt er bij, bl. 344, „*Alleen die door de nature weraen opgeworpen; niet die door kosten van de eygenaers der landen aan de rivier geleegen door kribben of hoofden veroorzaakt en gedefendeert werden.*

Eene andere getuigenis daarvan is te vinden in het *Actenboek II van het Geldersche Hof*, op den datum van 14 Maart 1611, berustende in het provinciaal archief van *Gelderland* (zie P. NIJHOFF, *Registers op het archief, afkomstig van het voormalig Hof des vorstendoms Gelre en graafschaps Zutphen*), waarin voorkomt: „*Het Geldersche hof getuigt, op grond eener sententie van* ADOLF, *Roomsch Koning, dat boven menschen geheugen in het hertogdom* GELRE *en het graafschap* ZUTPHEN *regtens is geweest, dat alle op-*

(1) Deze profilteekening is niet medegedeeld. *Red.*

komende middelzanden en waarden in den Rijn, IJssel, Maas *en* Waal *behooren aan de landvorstelijke hoogheid of hare regtverkrijgenden, en dat deze door den naasten hoogofficier en twee gerigtslieden met eene schuit omvaren en voor de landvorstelijke hoogheid in bezit genomen zullen worden."*

Eindelijk bepaalt het reeds vermelde *Geldersche Waterregt* van 1715 hetgeen volgt: „*De middelzanden of middelwaerden vermogen niet als bij de Landfurstelijke overheid of wettelijke recht van deselve hebbende, gewonnen worden, en sulcks niet anders als in maniere als volgt: dat geen middelzanden van 's Heeren wegen bevaren mogen worden, die met een anders hoofden, kribben of ritsen opgebracht zijnde onder deselve hoofden, kribben of ritsen schuilen.* (art. 13 en 14.) *Alle middelzanden die sich andersints van selfs opdoen en te voren niet bevaren zijn, mogen van 's Heeren wegen wettelijck bevaren worden.* (art. 16.)

Ook in Zeeland behoorden de eilanden aan de Graaflijkheid, ingevolge de boven aangehaalde sententie van Adolf van Nassau, Roomsch Koning, van den jare 1293 (Verheye van Citters, a. w., voce *opwassen*; vonnis der regtbank te *Middelburg* dd. 21 Februarij 1866).

Dat in Holland dit eveneens het geval moet geweest zijn is overigens bewijsbaar uit de geschiedenis, daar de meeste Zuidhollandsche eilanden en waarden door de Graaflijkheid zijn uitgegeven. Een enkele uitzondering op dit regt van de Graaflijkheid wordt door de Groot vermeld (*de Jure belli*, t. a. p. en *Inleydinge*, II, 9, § 25), nl. in het *land van Putten* waar de oppersoevereinaar regt op een voor zijn land opkomend eiland had, dat hij, te voet zijnde, met een uitgestrekt zwaard kon bereiken. In de meeste gevallen zal dit zoogenaamde *eiland* echter wel meer van *aanwas* gehad hebben.

Of eene rivier *bevaarbaar* en *vlotbaar* is, behoort door den Waterstaat uitgemaakt te worden. Deze heeft daarbij aangenomen, dat alleen de bestemming eener rivier tot *publiek vervoer*, het *criterium* is, dat haar tot staatsrivier maakt. En dit strookt geheel met de leer der Fransche schrijvers (Merlin, *Rép.* voce *Rivière*, § 1, Daniel, *Des cours d'eau* no. 36). „*Mais au moins faut-il*" zegt Demolombe (IX p. 344), „*que le cours d'eau soit susceptible d'une véritable navigation, c'est-à-dire qu'il puisse, d'amont en aval, servir de moyen de transport et faire l'office de grand chemin.*"

Volgens arrest van het provinciaal geregtshof van *Zeeland* dd. 28 Junij 1853, bevestigd bij arrest van den Hoogen Raad dd. 16 Junij 1854, (v. d. Honert, *Burg. Regt.* dl. 18, bl. 452) moet, zoowel naar het Fransche als naar het Nederlandsche regt, niet het *bestaan* van eenig eiland of plaat in eene bevaarbare en vlotbare rivier, maar het *ontstaan* daarvan bewezen worden om het als eigendom van den Staat te kunnen opvorderen. Dat ook de *wijze* van ontstaan hier in aanmerking komt, blijkt uit art. 645 B. W., waar het geval voorzien wordt dat een eiland ontstaat, hetwelk niet aan het domein behoort.

De eilanden en platen behooren, zoo lang ze zich niet boven gewoon hoog water verheffen, tot de bedding der rivier en alzoo tot het publiek domein. Zoolang ze in dien toestand verkeeren, behoeven ze niet afzonderlijk in den L. C. G. geboekt te worden, ten ware ze opbrengsten opleverden. Immers men kan dan nog niet zeggen, dat er een eiland bestaat, *insula in flumine nata.* Indien de plaat of het eiland nog met water bedekt wordt wanneer de rivier op zijn hoogst is zonder te overstroomen, dan is het eiland of de plaat in zijne geboorte, *non insula nata sed nascitura.* Chardon (*Traité du droit d'alluvion*, pag. 190 en 191) zegt zeer te regt: *Partout les cours d'eaux se sont creusé un lit dont la capacité excède de beaucoup leur volume ordinaire; sans cela à chaque pluie il y aurait inondation. Lors donc qu'une rivière élève ses eaux audessus de ce cours habituel, sans dépasser ses bords, tout le sol submergé fait partie de son lit: on peut dire, en quelque sorte, qu'elle est chez elle, et l'atterissement qu'elle couvre alors, n'est pas une île née, mais une île à naître.*" Dit onderscheid is daarom vooral van gewigt, omdat het van alles afdoenden invloed is op de waardeering der aanspraken van derden, wanneer het geldt de quaestie van langdurig bezit en verkrijging door verjaring. Bezit en verjaring kunnen toch voor bijzondere personen of gemeenschappen eerst aanvangen op het tijdstip dat de zaak in geschil ophield tot het publiek domein te behooren, dat wil zeggen: een eiland werd. (vergl. artt. 593, 1090 B. W., art. 2226 C. N.) Bij

het doen gelden hunner beweerde regten wordt door partijen meestal gewezen op de zoogenaamde authentieke verklaring, door de Regering in 1823 gegeven, — blijkens het centrale-sectieverslag — van de woorden *titel of bezit*, waaronder volgens die verklaring, *oude herkomsten* zijn begrepen (zie Voorduin, III, bl. 341). Doch die woorden zouden te ruim opgevat worden, zoo men daaronder ook het oude, reeds door het Wetb. Lod. Nap. afgeschafte regt wilde begrijpen, wanneer het platen of opwassen betreft onder het Burg Wetb. ontstaan. Het hof van *Gelderland* heeft daaromtrent bij arrest van 13 October 1860 (*W. v. h. L.* no. 2251) overwogen: „*dat het oude Geldersche waterregt wel als eigendomstitel door den oevereigenaar van onder dat regt ontstane aanwassen kan worden ingeroepen en voorts als bron van uitlegkunde voor de opvolgende wetgevingen op dat onderwerp met vrucht kan worden geraadpleegd, doch overigens als wettelijke verordening tot regeling van de wijze van verkrijging en inbezitneming der aanwassen door de latere wetgevingen op dat stuk is vervallen.*" Overigens moet de uitdrukking: *verkregen regten van derden op zaken die tot het publiek domein behooren*, zóó worden verstaan, dat daarmede alleen bedoeld worden regten verkregen op die zaken voordat zij de bestemming als publiek domein hadden. Dit geldt voor al de zaken in art. 577 B. W. genoemd. (Diephuis, III, no. 82; *Advies van de Landsadvocaten dd.* 9 *Januarij* 1866, *no.* 204, *F.* 2).

Ten slotte moet nog worden opgemerkt dat het onverschillig is, of de eilanden en platen ontstaan geheel door de vrije werking der natuur, dan wel door kunstwerken of eindelijk ten gevolge van bijzondere, niet met dat doel te voorschijn geroepen omstandigheden. (*Advies alsb. dd.* 5 *Mei* 1864, *no.* 9, *F.* 16.) Het is evenwel een noodzakelijk vereischte dat er tusschen de plaat en den oever stroomend water loopt, doch nergens is bepaald, dat die rivierarm of geul altijd *bevaarbaar* moet wezen. (Vergl. de Groot, *de Jure belli* t. a. p. no. 14 in fine.)

Wanneer eilanden of platen met het oeverland aan elkander wassen, doordien de waterarm of geul, die vroeger tusschen beide doorliep, verzandt of met slib zich vult, dan wordt het oeverland geen aanwas van de plaat of het eiland en alzoo Rijkseigendom, en evenmin wordt plaat of eiland aanwas van het oeverland; maar beider eigenaren behouden hun eigendom, dat zij echter door aanwas hebben zien uitbreiden, en de grens zal gelegen zijn in het midden van het laatste water, dat de wederzijdsche eigendommen scheidde. (*Advies als voren*). De Staat kan echter, wanneer hij dat noodig acht, werken aanleggen die de vereeniging van plaat en oever verhinderen. Dit is o. a. beslist bij een arrest van het hof van *Bourges* dd. 27 Mei 1839 (Devilleneuve et Carette, 1840, II, pag. 29.)

Ik verzoek U W.E.G. deze aanschrijving door toezending van een der nevensliggende afdrukken te brengen ter kennis van de onder U staande ambtenaren.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 109. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 23*sten Maart* 1866, *no.* 39, *houdende bepaling van het in werking treden van het reglement op de heffing en invordering van passagegeld voor het afdraaijen van de brug te Bedum en van die te Onderdendam.* (*Prov. blad no.* 25.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelet op art. 4 van het nagenoemde reglement, zoomede op de wet van 30 December 1865 (*Staatsblad no.* 176), houdende bekrachtiging van de heffing van het passagegeld in dat reglement vermeld;

Hebben goedgevonden te sluiten:

Eenig artikel.

Het reglement op de heffing en invordering van passagegeld voor het afdraaijen van de brug te Bedum en van die te Onderdendam, beide gelegen over het kanaal van Groningen naar Ulrum, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 1 December 1865, no. 43 (1), treedt in werking op den 1 Mei 1866, des middags te twaalf uur.

En opdat dit ter kennis kome van de belanghebbenden, zal deze worden geplaatst in de Provinciale Groninger Courant.

Gedaan te Groningen, den 23sten Maart 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 110. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 26sten Maart* 1866, *no.* 127, *houdende bepalingen ten aanzien van de stortingen door de ontvangers, wanneer deze op een algemeen erkenden christelijke feestdag moeten plaats hebben.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op de wet van den 1sten Maart 1815 (*Staatsblad no.* 21), houdende voorschriften ter viering van algemeen erkende christelijke feestdagen.

Heeft goedgevonden en verstaan, de onder het Departement van Financien behoorende rekenpligtigen te magtigen, om de bij hunne instructien voorgeschreven overstortingen bij betaalmeesters, één dag later te doen, wanneer de dag der storting volgens die instructien, zou vallen op den tweeden Paaschdag, den Hemelvaartsdag, den tweeden Pinksterdag of een der beide Kersdagen.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 111. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 27sten Maart* 1866, *nopens het verbod van het Engelsche gouvernement betreffende den invoer van hoornvee en schapen uit Nederland.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Overwegende dat het Engelsche gouvernement allen invoer van hoornvee en schapen uit Nederland verboden heeft, brengt ter kennis van belanghebbenden, dat dientengevolge geen dispensatie meer kan worden gegeven tot doorvoer van vee, bestemd voor Engeland uit Pruissen door Nederland, en dat de reeds verleende dispensatien, voor zoover daaraan nog geen gevolg is gegeven, zijn ingetrokken.

's Gravenhage, den 27sten Maart 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

---

(1) Zie Bijvoegsel 1865, no. 317. *Red.*

No. 112. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den 27sten Maart* 1866, *no.* 130, *houdende bepaling nopens het afleggen van den eed der officieren, onderofficieren en korporaals van het leger, die als hulpmaréchaussée dienst moeten doen.*

Het is mij gebleken dat er verschil van gevoelen bestaat omtrent de vraag waar de beëediging moet geschieden der officieren, onderofficieren en korporaals van het leger, die als hulpmaréchaussée dienst moeten doen.

Ik acht het daarom niet ondienstig ter uwer kennis te brengen, gelijk ik de eer heb te doen bij deze dat, volgens het gevoelen van den Minister van Oorlog, waarmede ik mij vereenig, de standplaats bedoeld bij art. 2 van het Koninklijk besluit van 13 Februarij 1845 (*Staatsblad no.* 8) die plaats is, waar de hiervoren bedoelde militairen in garnizoen zijn, vanwaar zij dan ook, immers eerst *na* hunne beëediging als hulpmaréchaussée, naar elders worden gedetacheerd.

's Gravenhage, den 27sten Maart 1866.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 113. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, *van den 27sten Maart* 1866, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement tot wering en beteugeling der veeziekte.* (*Prov. blad no* 15.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORDBRABANT,

Doen te weten, dat door de Staten dier Provincie, in hunne vergadering van 6 Maart jl., is vastgesteld hetgeen volgt:

Reglement *tot wering en beteugeling der veeziekte.*

DE STATEN DER PROVINCIE NOORDBRABANT,

Overwegende dat bij het voortdurend heerschen van de veepest in de provinciën Zuid- en Noordholland en Utrecht het raadzaam is voorgekomen de bepalingen aan te vullen en uit te breiden vervat in het reglement op den in- en doorvoer van vee uit andere rijken of provincien tot wering van de veepest dd. 10 Nov. 1865 (*Provinciaalblad no.* 14) en in het reglement tot beteugeling der veepest dd. 10 Nov. 1865 (*Provinciaalblad no.* 15.) (1)

Hebben besloten het volgende vast te stellen:

Art. 1. Gedeputeerde Staten kunnen, bij aldien het heerschen van de veepest in eene naburige provincie of het uitbreken dier ziekte in eene gemeente van *Noordbrabant* dit ter verzekering van het toezigt tot wering van verboden in-, door- of vervoer noodzakelijk maakt, één of meer gedeelten der provincie verklaren te zijn onvrij gebied (2).

Art. 2. Binnen voormeld onvrij gebied mogen geen rundvee, schapen, varkens, bokken noch geiten aanwezig zijn of vervoerd worden, dan voorzien van de bijzondere kenmerken en gedekt door de bewijzen die door Gedeputeerde Staten bij besluit in het *Provinciaalblad* te plaatsen zullen zijn voorgeschreven.

Het vervoer van versche huiden, versch vleesch, ongesmolten vet, bloed, onafgekookte beenderen, hoorns, hoeven, klaauwen en verderen afval van

---

(1) Bijvoegsel 1865, no. 285 en 286. *Red.*

(2) Zie besluit van Gedeputeerde Staten van 17 April en 25 April. Prov. blad no. 18 en 19. *Red.*

genoemd vee, stal- en straatmest, versche onbereide wol, versch koehaar, gebruikte koedekken en stalgereedschappen, hooi, stroo en kaf, wanneer die niet gedekt zijn door de bewijzen die Gedeputeerde Staten bij hun in het *Provinciaalblad* te plaatsen besluit mogten hebben voorgeschreven, is in gemeld gebied verboden.

Voor het vervoer van hooi en veldvruchten, direct komende van het land en het houden van honden in meergemeld gebied, worden zoo noodig door Gedeputeerde Staten voorschriften gegeven, die door het *Provinciaalblad* ter algemeene kennis zullen worden gebragt (1).

---

(1) Nopens een en ander zijn door Gedeputeerde Staten bij besluit van 17 Apil (*Prov. blad no.* 18), de volgende voorschriften gegeven:

Art. 2. Aan te vangen met den 1sten Mei e. k., moeten de runderen, schapen, varkens, bokken en geiten, die in voorschreven onvrij gebied aanwezig zijn of vervoerd worden, behalve van het kennelijk teeken in art. 8 bedoeld, aan de bovenzijde van het regter achterbeen voorzien zijn van het merk (NBr.), op de huid door branden aangebragt (*a*).

Bij het vervoer na 1° Mei e. k. in gemeld gebied van versche huiden, versch vleesch, ongesmolten vet, bloed, onafgekookte beenderen, hoorns, hoeven, klauwen en verderen afval van genoemd vee, stal- en straatmest, versche onbereide wol, versch koehaar, gebruikte koedekken en stalgereedschappen, hooi, stroo en kaf, moeten deze voorwerpen gedekt zijn door een bewijs van herkomst door den Burgemeester of een daartoe aangewezen lid van den Raad der gemeente van waar ze komen afgegeven binnen een' termijn, overeenkomende met den tijd tot vervoer van de plaats van herkomst benoodigd en de verklaring, dat in evenbedoelde gemeente geene besmettelijke veeziekte heerscht.

De *invoer* uit andere Provinciën des Rijks van runderen, schapen, varkens, bokken en geiten en der overige voormelde voorwerpen blijft, behoudens het bepaalde bij de besluiten dd. 12 December 1865 en 12 Februarij 1866 (*Provinciaalblad nos.* 19 *en* 8), verboden.

Art. 3. Op verzoek van den belanghebbende wordt op het tijdstip, door na te melden ambtenaar te bepalen, voormeld merk op het vee gesteld door de zorg van den Burgemeester der gemeente in het onvrij gebied, in welke het te merken vee zich bevindt, en voor het geval dit van elders uit deze Provincie wordt aangevoerd, door de zorg van den Burgemeester der gemeente in het onvrij gebied, in welke het vee het eerst wordt ingevoerd.

Gemelde Ambtenaar zal zorgvuldig toezien, dat bedoeld merk niet worde gesteld op eenig vee van hetwelk niet behoorlijk blijkt, dat het uit de Provincie *Noordbrabant* afkomstig of langs geoorloofden weg daarin gevoerd is.

Art. 4. Ten spoedigste wordt aan den Burgemeester van elke gemeente, in het onvrij gebied geheel of gedeeltelijk gelegen, van wege het Gewestelijk Bestuur het brandijzer tot het stellen van het bij art. 2 aangeduide kenmerk benoodigd, toegezonden.

Die ambtenaar zorgt, dat dit brandijzer onverwijld na gemaakt gebruik in afzonderlijke bewaring worde gehouden, opdat hiervan geen misbruik kunne gemaakt worden.

Art. 5. Vóór 1° Mei e. k. worden in elke gemeente dezer Provincie alle runderen door de zorg van Burgemeester en Wethouders geteld en van een kennelijk teeken voorzien.

Burgemeester en Wethouders doen bij de telling der runderen daarvan een' staat opmaken, houdende aanduiding van het getal koeijen, stieren, ossen, vaarsen en kalveren in afzonderlijke kolommen te vermelden, zenden onverwijld een afschrift van dien staat aan Gedeputeerde Staten en zorgen voor het bijhouden op dien staat van de veranderingen, die de veestapel na. 1° Mei e. k. in hunne gemeente ondergaat.

Het kennelijk teeken zal bestaan uit de eerste en de laatste letter van den naam der gemeente, en wordt, behoudens na te melden uitzondering, door middel van branding van gemeente's-wege op een der hoeven of hoorns van elk stuk vee, volgens bepaling van Burgemeester en Wethouders, aangebragt.

(*a*) Wanneer door de betrokken veehouder daaraan de voorkeur wordt gegeven, zal het merk kunnen worden gebrand op het regter oor of voor den kop, voor zoo veel de schapen, bokken, geiten en varkens betreft. Zie besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 7 Mei. (*Prov. blad no.* 2).

Art. 3. In elke gemeente worden alle runderen door de zorg van Burgemeester en Wethouders geteld en van een kennelijk teeken voorzien. Gedeputeerde Staten geven de noodige voorschriften en bepalen den tijd van uitvoering.

Art. 4. Alle rundvee na evengemeld tijdstip, zonder voorzien te zijn van het aangegeven kenmerk, of in strijd met het bepaalde bij art. 2 bevonden, wordt als verdacht door hen die tot verbaliseren bevoegd zijn aangehouden en ten koste en schade des eigenaars in afzonderlijke bewaring gesteld, tot dat het van gemeentewege zal zijn onderzocht en naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders als niet verdacht van besmetting zal zijn te beschouwen.

Art. 5. Het is verboden meer dan dertig runderen gezamenlijk in dezelfde weide te houden, tenzij daartoe vergunning is bekomen van Gedeputeerde Staten en met inachtneming der door hen gegeven voorschriften.

Art. 6. Gedeputeerde Staten bevelen de onverwijlde verwijdering uit de weide van het door of namens hen aan te wijzen vee, hetwelk in strijd met de bepaling van artikel 5 daarin mogt worden aangetroffen.

Art. 7. Gedeputeerde Staten zijn, des noods ten koste van de overtreders, bevoegd te beletten of te verrigten hetgeen in strijd met dit reglement wordt gedaan of nagelaten.

Art. 8. Behalve de ambtenaren, bedoeld bij artikel 11, no. 1 tot 6 van het wetboek van strafvordering, zijn de ambtenaren van rijks- en gemeente-politie, deze laatsten voor zoo verre hun kring strekt, en alle andere personen door Gedeputeerde Staten met het houden van toezigt belast, mits behoorlijk beëedigd, tot het opmaken van proces-verbaal bevoegd.

Deze bevoegdheid wordt mede opgedragen aan de rijks ambtenaren der in- en uitgaande regten en accijnsen.

Art. 9. De overtreding van de bepalingen van dit reglement en van de voorschriften ingevolge dit reglement door Gedeputeerde Staten te geven, wordt gestraft met eene boete van vijf en twintig tot vijf en zeventig gulden met of zonder gevangenis van drie tot zeven dagen, voor zoover bij de wet niet anders is voorzien.

Art. 10. Dit reglement treedt in werking op den derden dag na de afteekening van het *Provinciaalblad* waarin het zal worden opgenomen.

Aldus vastgesteld te 's Hertogenbosch, den 6 Maart 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19 Maart 1866, no. 85.

Gegeven te 's Hertogenbosch, den 27 Maart 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN.

(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

Voor runderen beneden één jaar wordt dit teeken geplaatst op de bovenzijde van het linker achterbeen.

De runderen na 1° Mei e. k. in de gemeente ingevoerd of geboren, worden ten spoedigste van voormeld teeken voorzien.

Art. 6. Wanneer vergunning mogt worden verlangd, om meer dan dertig runderen gezamenlijk in dezelfde weide te houden, moet de aanvraag daartoe geschieden door tusschenkomst van den Burgemeester der gemeente, in welke de weide geheel of gedeeltelijk is gelegen.

Bij de toezending dier aanvraag deelt gemelde Ambtenaar zijn berigt en beschouwingen daaromtrent mede, onder opgaaf van het getal runderen, waarvoor vergunning wordt verlangd, de approximatieve waarde van dat vee, de ligging en grootte der weide, waarin men het verlangt te houden en de verdere omstandigheden, die, zijns inziens, de geheele of gedeeltelijke inwilliging van het verzoek al of niet raadzaam doen achten. *Red.*

No. 114. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, *van den 27sten Maart* 1866, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van de reglementen tot wering der veepest en op den in-, uit- en doorvoer van vee uit andere Rijken en Provinciën. (Prov. blad no.* 14.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORDBRABANT;

Doen te weten, dat door de Staten dier Provincie in hunne vergadering van 6 Maart jl. is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE NOORDBRABANT;

Hebben besloten het volgende vast te stellen:

Artikel 1 van het reglement op den in- en doorvoer van vee uit andere Rijken of Provincien tot wering van de veepest (*Provinciaalblad van* 1865 *no.* 14) en art. 3 van het Provinciaal reglement tot beteugeling van de veepest (*Provinciaalblad van* 1865 *no.* 15) (1) worden in zoo verre gewijzigd dat vóór het in die artikelen voorkomend woord „beenderen" zal geplaatst worden het woord „onafgekookte" en dat derhalve voortaan tijdelijk zal verboden zijn:

a. in- en doorvoer van onafgekookte beenderen uit andere Rijken en Provinciën;

b. uit- en doorvoer van afgekookte beenderen in die gemeenten of gedeelten daarvan, welke door Gedeputeerde Staten zijn verklaard te zijn besmet of verdacht van de veepest.

Aldus vastgesteld te 's Hertogenbosch, den 6 Maart 1865.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19 Maart 1866, no. 84.

Gegeven te 's Hertogenbosch, den 27sten Maart 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

No. 115. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 28sten Maart* 1866, *no.* 34, *houdende erkenning en reglement der Christelijke afgescheiden gemeente te Amstelveen, gemeente Nieuwer-Amstel.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op een aan Ons ingediend verzoekschrift van A. VAN DER NEUT en negen en twintig anderen, allen wonende te Nieuwer-Amstel, te zamen uitmakende de Christelijke Afgescheiden gemeente aldaar, daarbij overleggende de statuten der voor minder dan dertig jaren aangegane vereeniging „*De Christelijke afgescheiden gemeente*" te Nieuwer-Amstel, en verzoekende dat deze vereeniging door Ons moge worden erkend;

Gelet op de voorschriften der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad no.* 32), in het algemeen, en op art. 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder;

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie, van den 27sten Maart 1866, eerste afd., no. 135;

---

(1) Bijvoegsel 1865, no. 285 en 286. *Red.*

Hebben goedgevonden en verstaan, de statuten van de vereeniging „*De Christelijke Afgescheiden gemeenten*" te Nieuwer-Amstel, gelijk die bij het verzoekschrift zijn overgelegd, goed te keuren, en de vereeniging mitsdien als regtspersoon te erkennen.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met de goedgekeurde statuten zal worden geplaatst in de *Staats-Courant*.

's Gravenhage, den 28*sten Maart* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

Reglement *der Christelijke Afgescheiden gemeente te Amstelveen, gemeente Nieuwer-Amstel.*

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De Christelijke Afgescheidene gemeente te Amstelveen, in de gemeente Nieuwer-Amstel, houdt de formulieren van eenigheid der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland voor de uitdrukking van haar gemeenschappelijk geloof. Die formulieren zijn: de Nederlandsche geloofsbelijdenis, de Heidelbergsche Catechismus en de Leerregels der Dordsche Synode van 1618 en 1619.

Art. 2. Allen die in den naam van den drieëenigen God gedoopt zijn, hun geloof in dien God belijden en die belijdenis door hun wandel niet tegenspreken, kunnen in de gemeente als lidmaten erkend en aangenomen worden.

Art. 3. Deze aanneming der lidmaten op belijdenis des geloofs geschiedt door de opzieners volgens den leiddraad van het kort begrip der Christelijke religie in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig; hierbij zullen ten minste twee opzieners tegenwoordig behooren te zijn. Diegenen welke niet in de gemeente gedoopt zijn behooren twee getuigen te hebben uit de lidmaten der gemeente van hunnen goeden wandel; die hieraan niet kan voldoen, zal eenigen tijd beproefd worden, alvorens hij of zij als lidmaat wordt aangenomen.

Art. 4. De jonge kinderen der zoodanigen worden evenzeer als lidmaten der gemeente erkend, en ontvangen als zoodanig het teeken en zegel des H. doops; alle lidmaten zijn verpligt hunne jonge kinderen zoo spoedig mogelijk den H. doop te doen toedienen door een wettig en daartoe verordend dienaar in de gemeente.

Art. 5. Alle manslidmaten, die belijdenis van hun geloof hebben afgelegd en daarop ten H. Avondmaal zijn toegelaten, hebben regt van stemming in alle zaken ter welker beslissing de gemeente wordt opgeroepen.

Art. 6. Indien iemand der lidmaten van het H. Avondmaal voor een bepaalden of onbepaalden tijd is geweerd, heeft hij ook gedurende dien tijd geen regt van mede zijne stem ter beslissing van eenige zaken uit te brengen.

Art. 7. Indien iemand van de gemeente is afgesneden, verliest hij daardoor alle aanspraak op eenige bezitting, regt en gebruik welke de gemeente als zoodanig heeft, door de wederopneming treedt hij weder in alle vroegere regten.

Art. 8. Wanneer de gemeente vergaderd is zullen de giften voor de armen en het onderhoud der kerkdienst door de diakenen worden ingezameld. Tot bovengemeld einde zal aan de huizen van de leden der gemeente eene lijst ter inteekening worden rondgezonden. Indien het dan nog mogt blijken dat hiermede de noodige uitgaven niet zijn te bestrijden, zal de kerkeraad het regt hebben het ontbrekende door een hoofdelijken omslag van de leden der gemeente in te vorderen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Van de diensten.

Art. 9. De diensten zijn drieërlei: dienaren des Woords, ouderlingen en diakenen.

Art. 10. De regering der gemeente wordt uitgeoefend door de gezamenlijke opzigters, zoo dienaren des Woords als ouderlingen en diakenen.

Art. 11. De verzorging der uitwendige behoefte geschiedt voornamelijk door de diakenen, met medeweten en overleg der opzieners.

Art. 12. De dienaren des Woords, ouderlingen en diakenen worden tot hunne bedieningen in de gemeente verkozen door de manslidmaten die ten Heiligen Avondmaal zijn toegelaten.

Art. 13. Deze verkiezing geschiedt uit een onbepaald getal of op voorstel van bepaalde personen, door den kerkeraad der gemeente, onder voorbehoud van het regt in art. 16 tot en met 21 aan de opzieners der gemeente toegekend.

Art. 14. Hij die verkozen wordt moet de meerderheid der stemmen hebben.

Art. 15. Indien bij eene eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid op zich vereenigd heeft, moet er dadelijk tot eene tweede stemming worden overgegaan uit diegenen, welke de meeste stemmen op zich vereenigd hebben.

Art. 16. De opzieners hebben altoos het regt om den verkozene, vóór hij in de bediening bevestigd wordt, te onderzoeken.

Art. 17. Zoo iemand niet al de stemmen op zich vereenigd heeft zal de verkozene drie achtereenvolgende rustdagen in de vergadering der gemeente worden afgelezen.

Art. 18. Wanneer tegen de verkiezing geene bezwaren worden ingebragt, zal de beroeping en bevestiging voortgaan. De beroeping wordt ten uitvoer gelegd door den kerkeraad. De bevestiging geschiedt door een dienaar des Woords.

Art. 19. Het onderzoek der kerkelijke dienaren geschiedt door de opzieners der gemeente naar de regelmaat, die daartoe in Gods Woords wordt opgegeven.

Art. 20. De kerkeraden zullen zorgen, dat er bij zoodanig onderzoek altijd een of meerdere dienaren des Woords tegenwoordig zijn.

Art. 21. Indien een der vereischten, in Gods Woord opgegeven, gemis wordt, zal de geëxamineerde onbevoegd verklaard worden tot de bediening, waartoe hij zich wenscht te begeven of waartoe hij is verkozen.

Art. 22. Zoodanig afgewezene zal zich echter nader tot een nieuw onderzoek kunnen aanmelden en zal zulk een onderzoek niet mogen geweigerd worden. Hij die op een buitengewonen tijd wenscht onderzocht te worden, zal de onkosten, die door zulk eene vergadering veroorzaakt worden, zelf moeten betalen.

Art. 23. Een ieder die tot eenige dienst in de gemeente bevestigd wordt, moet vóór die bevestiging de formulieren van eenigheid der Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland onderteekenen, *omdat* dezelve in alles overeenkomen met Gods H. Woord.

Art. 24. Indien iemand die onderteekening weigert zal de bevestiging niet voortgaan. Zoo hij bij voortduring blijft weigeren, zal zijne verkiezing worden vernietigd en zullen de opzieners verder de Christelijke tucht op hem toepassen.

Art. 25. De onderscheidene dienaren in de gemeente worden bevestigd volgens de formulieren, daarvoor in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig.

Art. 26. Niemand die wettig door Gods gemeente tot eenige dienst in de gemeente geroepen wordt zal zich aan de opvolging van zoodanig beroep *willekeurig* mogen onttrekken, zoo hij na gedaan onderzoek daartoe bevoegd verklaard is door de opzieners der gemeente. Indien een wettig geroepene hardnekkig blijft weigeren, zal de Christelijke tucht op hem worden toegepast.

Art. 27. Zij die, wegens hunne werkzaamheden in de gemeente, geen tijdelijk beroep kunnen waarnemen, of dit slechts gedeeltelijk kunnen doen, behooren, naar gelang der omstandigheden, door de gemeente bezoldigd te worden; de bezorging daarvan geschiedt door den kerkeraad.

DERDE HOOFDSTUK.

Van de uitoefening der diensten.

Art. 28. De dienaren des Woords moeten zooveel mogelijk bezig zijn in de prediking des Evangelies, in de bediening der H. bondzegelen en in het

toezigt nemen in alles op de geheele gemeente, zoowel wat betreft het huisbezoek als de uitoefening der Christelijke tucht.

Art. 29. De ouderlingen behooren met de dienaren des Woords in alle dingen zamen te werken, welke niet tot de prediking des Evangelies en hetgeen daaraan verbonden is behooren. In de kerkregering zijn de dienaren des Woords, niet in magt verheven boven de ouderlingen, maar zijn allen aan elkander gelijk in magt.

Art. 30. De diakenen behooren al de liefdegaven ten behoeve der gemeente in te zamelen en dezelve met overleg der opzieners te besteden tot onderhoud der armen, tot instandhouding van het predikambt en de gemeenschappelijke godsdienstoefening.

Art. 31. De gemeente zal vermaand worden hare bijzondere, zoowel als hare gemeentegiften door middel der diakenen te bezorgen, om aan de bedoelde personen uitgereikt te worden, hetzij met bekendmaking, hetzij met verzwijging van den naam des gevers, opdat ongelijke bedeelingen, waaruit twist voorkomt, worden voorgekomen.

Art. 32. De diakenen zullen ten minste elk half jaar rekening en verantwoording doen in de kerkeraadsvergaderingen; het zal hun evenwel vrijstaan te hunner ontlasting dit te doen om de drie maanden.

Art. 33. De gemeente wordt bestuurd door een dienaar des Woords, twee ouderlingen en twee diakenen; mogt het belang der gemeente in het vervolg verandering vorderen, zal zulks door den kerkeraad worden beslist.

VIERDE HOOFDSTUK.

Over de kerkelijke vergaderingen.

Art. 34. De kerkeraad, bestaande uit de dienaren des Woords, de ouderlingen en diakenen, zal wekelijks ten minste éénmaal vergaderen, om over de belangen der gemeente te handelen en zoodanige verordeningen en besluiten te maken, als het welzijn en de goede orde der gemeente zullen vereischen. Alle conscientie bindende besluiten zullen duidelijk met Gods Woord moeten bevestigd worden, zullende dezelve anders, op aanklagt van twee lidmaten uit de gemeente, door de klassicale of provinciale vergadering, en zoo deze in gebreke blijft, in de synodale vergadering als in het hoogste ressort worden vernietigd.

Art. 35. Uit de opzieners der gemeente zal één tot voorzitter worden gekozen, hetzij voor een bepaalden, hetzij voor een onbepaalden tijd. In de verkiezingen hebben de dienaren des Woords den voorrang. Deze voorzitter zal de vergadering regelen en zorg dragen dat een ieder ordelijk voordraagt hetgeen hij te zeggen heeft. In geval van stemming, draagt hij zorg dat ieder zijne stem duidelijk en geregeld uitbrengt.

Art. 36. Ook zal in elke kerkeraadsvergadering een secretaris zijn, die hetzij voor een bepaalden, hetzij voor een onbepaalden tijd verkozen wordt. Deze secretaris zal zorg dragen voor de geregelde opteekening van het verhandelde. Het opgeteekende zal, nadat het op eene volgende vergadering zal zijn voorgelezen en goedgekeurd, door den president en secretaris ten bewijze van echtheid onderteekend worden.

Art. 37. Geene zaken van kerkelijke tucht, wat betreft de toepassing derzelve op bepaalde met name genoemde personen, zullen in de kerkeraadsvergadering behandeld mogen worden, tenzij die personen vooraf afzonderlijk zijn vermaand geworden, alles volgens den regel Mattheus 18, vers 15 en 16. Indien echter de zonde algemeen bekend is, zal de kerkeraad dadelijk de zaak behandelen.

Art. 38. De diakenen zullen bovendien wekelijks afzonderlijk vergaderen ter bezorging der ingezamelde gelden en ter bedeeling der behoeftigen.

Art. 39. Wanneer een lid des kerkenraads het om gewigtige redenen noodig mogt oordeelen dat er eene buitengewone vergadering gehouden zal worden, zal hij daarvan aan den president der vorige vergadering kennis geven, die zulk eene vergadering zal kunnen beleggen.

Art. 40. Er zal eene kist of kast aanwezig zijn, voorzien ten minste van twee verschillende sloten, de eene sleutel te bewaren door den president, de andere door den secretaris. In deze kist of kast zullen al de boeken en papieren, behoorlijk in orde gebragt en verdere zaken van waarde, der gemeente toebehoorende (zoo dit noodig geoordeeld wordt kan er voor de diakonie

gelden eene afzonderlijke kist zijn, op dezelfde wijze als boven) bewaard worden. Elk half jaar zal alles worden nagezien door den kerkeraad.

Art. 41. Er zullen wekelijksche bijeenkomsten zijn, bepaaldelijk bestemd voor de katechisatie, zoowel met de volwassenen als met de kinderen. Het aantal dier bijeenkomsten wordt naar gelang der omstandigheden door de opzieners geregeld.

Art. 42. De gemeente zal op den rustdag twee of drie maal bijeenkomen ter gemeenschappelijke godsdienstoefening. De regeling van den tijd en uren der bijeenkomsten geschiedt door de opzieners.

Art. 43. In eene dier bijeenkomsten zal de Heidelbergsche Catechismus worden verklaard voor de gemeente. Hij, die in deze verklaring vóórgaat, zal vooral zorg dragen, dat de overeenkomst van dien Catechismus met Gods Woord duidelijk worde aangetoond, opdat de gemeente meer en meer leere verstaan, dat onze belijdenis niet gebouwd is op menschelijke redenering maar op Gods getuigenis; verder dat de verhandelde waarheid dienstbaar gemaakt worde aan de praktijk der godzaligheid.

Art. 44. De dienaren des Woords zullen in die bijeenkomsten der gemeente het Evangelie prediken en de sacrementen bedienen, volgens de formulieren daarvan in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig.

Art. 45. De ouderlingen zullen in die bijeenkomsten zorg dragen voor de goede orde in de gemeente. Zij zullen toezien dat geene vreemde leer worde voorgedragen. Zij zullen de dienaren des Woords in alle voorvallende zaken behulpzaam zijn.

Art. 46. De diakenen zullen bij het eindigen der godsdienstoefeningen de liefdegaven der aanwezigen inzamelen en die in eene daartoe aanwezige bus of kist storten, om in de week te worden geteld.

Art. 47. De opzieners zullen zorg dragen dat een daartoe bekwaam persoon uit den kerkeraad of uit de mansledematen, die ten H. Avondmaal zijn toegelaten, voorga in het gemeenschappelijk gezang en het voorlezen van de uit Gods Woord opgegeven hoofdstukken.

Art. 48. Op de werkdagen zal er zoo dikwijls gelegenheid zijn tot bijeenkomst der gemeente als de kerkeraad stichtelijk zal oordeelen.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Van de bediening der Sacramenten.

Art. 49. Zij die het bondzegel des H. Doops wenschen te ontvangen of aan hunne jonge kinderen wenschen te doen toedienen, zullen zich daartoe vooraf aanmelden in de gewone kerkeraadsvergadering, ten einde de opzieners in staat zijn om zoodanig onderzoek te doen, als zij noodzakelijk zullen oordeelen.

Art. 50. De bediening des H. Doops zal zooveel mogelijk in de openbare bijeenkomst der gemeente geschieden, volgens de formulieren daarvan in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig.

Art. 51. De kinderen der lidmaten die gedoopt zijn zullen naarstiglijk onderwezen worden in de leer des Genadeverbonds, opdat zij belijdenis mogen doen van hun personeel geloof in den drieëenigen God, in Wiens naam zij gedoopt zijn, en alzoo met de gemeente den dood des Heeren verkondigen en het H. Avondmaal.

Art. 52. Het H. Avondmaal zal, zoo dikwijls mogelijk, door de gemeente in hare bijeenkomsten gebruikt worden. De bediening daarvan zal geschieden volgens het formulier daarvan in de Christelijk Gereformeerde Kerk aanwezig.

Art. 53. Indien iemand openbaar onder censuur gelegd is, zal de naam van den zoodanige vóór de bediening des H. Amondmaals worden afgelezen, hetzij voor den eersten keer, hetzij bij vervolg.

Art. 54. Indien eenig lidmaat naar eene andere gemeente met der woon vertrekt, zal aan den zoodanige eene attestatie worden uitgereikt van zijn geloof en wandel. Deze attestatie zal ten minste door den president en den secretaris des kerkeraads onderteekend worden.

ZESDE HOOFDSTUK.

Van het huwelijk.

Art. 55. De lidmaten der gemeente, die zich in den huwelijken staat wenschen te begeven, zullen van dit hun voornemen kennis geven aan den ker-

keraad, opdat daarvan ten minste twee maal aflezing kunne geschieden in de gemeente, en onderzocht worden of er ook wettige redenen bestaan, volgens Gods Woord, waardoor zoodanig huwelijk moet verhinderd worden.

Art. 56. De opzieners zullen vooral toezien dat er geene huwelijken worden voltrokken in de door Gods Woord verboden graden van bloedverwantschap, zullende zoodanige vermenging met censuur en afsnijding achtervolgd worden, indien er geene verootmoediging gezien wordt.

Art. 57. De bevestiging des huwelijks geschiedt na het onderzoek, volgens het formulier daarvan in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig. Vòòr de bevestiging zal het moeten blijken dat aan de wettelijke bepalingen in de burgerlijke maatschappij voldaan is.

Art. 58. Huwelijken, die niet in den naam des Heeren zijn aangegaan en bevestigd, zullen niet als heilig erkend worden, maar als burgerlijke en alleen tot deze wereld betrekking hebbende.

Art. 59. Door achtervolgende bekeering en belijdenis van zonden in het openbaar voor de gemeente kunnen burgerlijke huwelijken geheiligd worden, naar de uitspraak van Gods Woord: Korinthen 7.

Art. 60. Huwelijken van de zoodanigen die geene lidmaten zijn der gemeente, of die weigeren belijdenis van hun geloof af te leggen, kunnen in de gemeente niet bevestigd worden.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Van het huisbezoek.

Art. 61. De opzieners der gemeente zullen gehouden zijn om gedoriglijk voort te gaan met het bezoeken der gemeenteleden in hunne woningen, en op alles behoorlijk acht nemen, zoowel wat den geestelijken wasdom betreft, als op hetgeen betrekking heeft op den uitwendigen wandel.

Art. 62. Bij het huisbezoek zal naarstiglijk onderzocht worden naar de heiliging van den dag des Heeren, naar de opvoeding der kinderen en dienstbaren, en in het algemeen ten ernstigste gewaarschuwd worden tegen gelijkvormigheid aan de wereld.

Art. 63. De hoofden der huisgezinnen zullen gedurig vermaand worden om de huisgenooten voor te gaan in het gebed tot God, naar aanleiding der personele en dadelijke behoeften der huisgenooten.

Art. 64. Verwaarloozing van de huisselijke godsdienstoefeningen moet met censuur en in geval van verharding daartegen met afsnijding achtervolgd worden.

Art. 65. In iedere kerkeraadsvergadering zal de president aan elken opziener, die niet om andere werkzaamheden voor de gemeente van het huisbezoek voor eenen tijd ontslagen is, afvragen, hoe vele huisbezoeken hij in de afgeloopen week gedaan heeft en of die huisbezoeken ook aanleiding hebben gegeven tot eenig voorstel betrekkelijk leer of wandel.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Van de christelijke tucht.

Art. 66. De gemeente zal gedurig ernstig vermaand worden om acht te geven op elkander, tot opscherping der liefde en goede werken, bij het ontdekken van eenige zonde in één der lidmaten, daarover niet met anderen spreken, maar persoonlijk en in het verborgene den gevallene vermanen en bestraffen, en bij de verharding tegen herhaalde vermaning den gevallene niet in den kerkeraad bekend maken, tenzij de vermaning en bestraffing onder twee of drie getuigen beproefd is.

Art. 67. Een iegelijk lidmaat die eenige verborgen zonden in den kerkeraad of op eene andere wijze openbaar maakt, zonder dat hij vooraf de particuliere vermaningen beproefd heeft, zal als een achterklapper bestraft en bij verharding daartegen gecensureerd worden. Hierdoor wordt echter geenszins verboden het vragen van raad en bestuur in de behandeling van eenige voorvallende zaak bij een der opzieners der gemeente. Integendeel wordt zoodanige raadvraging aangeprezen, ten einde noodelooze en onvoorzigtige vitterijen tegen te gaan.

Art. 68. Zonden, die uit haren aard en natuur openbaar zijn, moeten dadelijk in de kerkeraadsvergadering behandeld worden. In die behandeling zal echter wel de daad, maar niet de persoon genoemd worden. Er zal

eene commissie benoemd worden uit den kerkeraad om zoo mogelijk met den aanbrenger den gevallene te vermanen tot belijdenis van schuld, tot boete en bekeering.

Art. 69. De eerste trap van openbare bestraffing is de ontzegging van het H. Avondmaal, met verzwijging van den naam van het lid dat gecensureerd is, en zal den naam niet dan met voorafgaand advies van de classe mogen bekend gemaakt worden; bij de bekendmaking zal de gemeente opgewekt en vermaand worden om niet alleen voor den gevallene te bidden in het verborgen, maar hem ook persoonlijk te gaan vermanen en opwekken tot boete en bekeering.

Art. 70. Indien deze openbare bestraffing niet achtervolgd wordt door belijdenis van schuld, boete en bekeering, zal zoodanig verhard zondaar van de gemeente worden afgesneden, volgens het formulier daarvan in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig. De kerkeraad bepaalt den tijd wanneer die afsnijding zal geschieden.

Art. 71. Indien eene afgesnedene weder tot bekeering komt, zal hij, na voorafgaande belijdenis van schuld en boete en bewijs van bekeering, weder openbaar in de gemeente als lidmaat opgenomen worden, volgens het formulier daarvan in de Christelijke Gereformeerde Kerk aanwezig.

Art. 72. De schorsing en afzetting van eenig lid des kerkeraads wegens valsche leer of ergerlijk gedrag gaan, in geval van verharding, gepaard met censuur en daarop volgende afsnijding; dit heeft echter geen plaats, wanneer eenig kerkeraadslid wegens onbekwaamheid tot de dienst wordt ontslagen of afgezet.

Art. 73. Tegen een lid des kerkeraads zal geene beschuldiging aangenomen worden, tenzij dezelve duidelijk worde opgegeven en bevestigd door twee of drie getuigen. Zij die eenige beschuldiging tegen een lid des kerkeraads hebben, zullen gehouden zijn om vooraf een der opzieners over de zaak te spreken, alvorens dezelve in de kerkeraadsvergadering gebragt wordt.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Van het eervol ontslag der kerkedienaren.

Art. 74. Indien eenig lid des kerkeraads wegens ouderdom of toevallige gebreken onbekwaam is geworden tot de bediening, wordt hem, zoo hij anders getrouw zijne bediening vervuld heeft, een eervol ontslag verleend.

Art. 75. Indien eenig dienaar in de gemeente, die eenige bezoldiging voor levensonderhoud ontvangen heeft, eervol wordt ontslagen, zal hem, indien hij daaraan behoefte heeft, die bezoldiging hetzij geheel, of gedeeltelijk, naar gelang der omstandigheden, worden gelaten. De bepaling hiervan geschiedt door den kerkeraad.

Slotbepaling.

Art. 76. De artikelen zijn alzoo gesteld met gemeen overleg, dat zij, indien de omstandigheden in de gemeente dit vorderen (onder voorbehoud der voorafgaande goedkeuring des Konings), veranderd, vermeerderd of verminderd mogen en behooren te worden. Dit geschiedt door den kerkeraad in de gewone kerkeraadsvergaderingen. Dit zal onverwijld moeten geschieden, wanneer het bewezen wordt dat iets tegen de uitdrukkelijke uitspraken van Gods Woord gesteld was. Willekeurige veranderingen zijn ongeoorloofd. Deze vereeniging is aangegaan voor 29 jaren.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van den 28sten Maart 1866, no. 34.

Mij bekend,
De Minister van justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 116. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den 2den Januarij* 1866, *no.* 1, *houdende de door den Koning goedgekeurde bijzondere Reglementen voor den Wassenaarschen polder; de polders Klein- en Groot-Zuid-Beijerland en Eendragtspolder; den Grooten Heiligen-Geestpolder en den Griet- en Vrieskoopschenpolder; en wijziging van het bijzonder reglement voor den Hoogenwaardschenpolder.* (*Prov. Blad no.* 44.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GELDERLAND,

doen te weten:

1°. Dat door de Staten dier Provincie, in hunne vergadering van den 9den November ll., zijn vastgesteld:

a. de onder no. 646 tot en met no. 649, hierbij gevoegde Bijzondere Reglementen voor de navolgende Polders, te weten: den *Wassenaarschen Polder* (Gemeenten *Rijnsaterwoude*, *Leimuiden* en *Ter Aar*); de Polders *Klein-Zuid-Beijerland*, *Groot-Zuid-Beijerland* en *Eendragtspolder* (Gemeenten *Zuid-Beijerland*, *Goudswaard* en *Piershil*); den *Grooten Heiligen Geest Polder* (Gemeenten *Leimuiden* en *Rijnsaterwoude*); den *Griet-* en *Vrieskoopschen Polder* (Gemeente *Leimuiden*).

b. de onder no. 650 hierbij gevoegde wijziging van het Bijzonder Reglement voor den *Hoogenwaardschen Polder* (Gemeente *Koudekerk*).

2°. Dat de voormelde, door de Staten vastgestelde Bijzondere Reglementen en Wijziging, bij Koninklijk besluit van den 25sten December 1865, no. 51, zijn goedgekeurd.

Gegeven te 's Gravenhage, den 2den Januarij 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*

No. 646.

bijzonder Reglement *voor den Wassenaarschen polder, gemeente Rijnsaterwoude, Leimuiden en Ter Aar.*

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende in den zuidwesthoek des Polders aan het westelijk einde van het perceel Ringsloot, bekend als no. 882 der Gemeente Rijnsaterwoude, volgt de grens noordwaarts op den buitenteen van den Ringdijk des Polders, waar eene buitenbarmsloot aanwezig is, en de buitenzijde der kruin, waar die buitenteen met de erven een onafgescheiden geheel uitmaakt, tot ten noorden de school der Gemeente Rijnsaterwoude, bij het kadaster bekend als perceel no. 978 dier Gemeente, dan westwaarts langs de noordelijke zijde van de Rijnsaterwoudsche Polderkade tot aan den Heerenweg, en weder noordwaarts langs de oostelijke zijde van genoemden Heerenweg tot aan de Drecht te Leimuiden; voorts oostwaarts langs de zuidzijde van de Drecht tot aan den noordoosthoek van het erf der bouwmanswoning van K. Koot, bij het kadaster bekend als no. 475 van sectie C van Leimuiden; vervolgens zuidwaarts op langs de oostelijke zijde van dat perceel, regt door tot de Polderkade, en langs de buitenbarmsloot dier kade, oostwaarts tot den noordoostelijken hoek des Polders; dan weder zuidwaarts op langs den buitenteen des Ringsdijks, tot aan den weg bij den oostelijken oprit van den Vriesekoopschen weg; voorts oost- en zuidwaarts langs de noord- en oostelijke zijde van den weg, om de bouwmanswoning Pulmot, zijnde no. 1760 van sectie A der Gemeente Ter Aar; van daar zuidwaarts langs de oostelijke zijde van den weg naar Langeraar, tot aan het hek beoosten de bouwmanswoning van C. van Rodenrijs, zijnde no. 1997 van laatstgenoemde sectie, alwaar de grens dwars over den weg gaat, en verder de westelijke zijde van den weg, of

den buitenteen des Polderdijks, volgt, tot aan den noordoostelijken hoek van perceel no. 509 van die zelfde sectie; van dat punt loopt de grens westwaarts langs dien buitenteen tot de Ringsloot achter de huiserven van LANGERAAR; van daar zuidwaarts langs de Polderzijde van die Ringsloot tot aan de Leidsche vaart, en westwaarts langs de noordzijde dier vaart tot daar waar de Ringsloot een aanvang neemt, beoosten den oprit van den zoogenaamden Nieuwbuurtschen weg, aan den westelijken hoek van perceel no. 602 van de Gemeente Rijnsaterwoude, en volgt eindelijk genoemde Ringsloot langs de Polderzijde westwaarts op tot het aanvangspunt of den zuidwesthoek des Polders.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbijgevoegde schetsteekening.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en vier andere leden, onder de benaming van Dijkgraaf en Heemraden.

Art. 3. Om tot Lid van het Bestuur te worden benoemd, wordt, onverminderd het bepaalde bij art. 8 van het Algemeen Polderreglement, vereischt het bezit van 10 bunders land, waarvan de Polderomslag wordt betaald.

Art. 5. De som, bedoeld bij art. 48 van het Algemeen Polderreglement, wordt op *f* 100 bepaald.

Art. 7. De openbare kennisgevingen en de afkondigingen der Keuren geschieden door aanplakking in de Gemeenten, waaronder de Polder gelegen is.

De stukken welke bestemd zijn ter inzage van Ingelanden, worden tot dat einde nedergelegd ten kantore van den Secretaris.

Art. 8. Vrijdom der omslagen wordt toegekend: aan de gronden en wateteren van, en buiten de bovenbarmsloot van den ringdijk des Polders; en daar waar een bovenbarmsloot niet bestaat en de dijk verheeld is aan buitengronden, alles wat buiten de kruin van den dijk gelegen is; wegen bij het kadaster bekend; molenerven; molenboezems en eigendommen van den Polder.

Art. 9. Aan de eigenaren der woningen en landerijen van POLMOT, ter grootte van 43 bunders, 13 roeden, 98 ellen en van het zoogenaamde Schapenhok, ter grootte van 30 bunders, 4 roeden, blijft voortdurend toegestaan, om ter oorzake der lagere ligging der landerijen, het water door middel van molentjes geheel ten hunnen koste op den algemeenen Polderboezem op te malen.

Art. 10. De begrootingen met de daarbij behoorende kohieren, en de rekeningen met de daarbij behoorende bescheiden, worden aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van *Rijnland*, binnen ééne maand na de vaststelling, ter goedkeuring ingezonden.

Bijzonder Reglement *voor de Polders Klein-Zuid-Beijerland Groot Zuid-Beijerland en Eendragtspolder, gemeenten Zuid-Beijerland, Goudswaard en Piershil.*

No 647.

Art. 1. De Polder *Klein Zuid-Beijerland* is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende aan het noordwestelijk punt, genomen aan het noordeinde van den Moffendijk, bij het gehucht genaamd „de Zuidzijde", van de westzijde, aan de noordzijde van de bermsloot in den Polder Groot Zuid-Beijerland, van waar de lijn zich uitstrekt oostwaarts op, den Moffendijk overgaande langs den noordelijken kant van de bermsloot van den Nieuw-Beijerlandschen, ook genaamd den Zuidzijdschen dijk, tot aan het vuurbaken; van daar in dezelfde rigting langs den Oud-Beijerlandschen dijk, aan de noordzijde van de bermsloot over den Klein Zuid-Beijerlandschen- of Waleweg, tot den oostkant van den Els- of Scheidsweg; van dit punt uitgaande zuidwaarts op, langs den voet aan de oostzijde van gemelden weg, tot het oosteinde van den Moffendijk; dezen dijk overgaande tot aan de noordzijde van de bermsloot in den Numanspolder; van daar west op langs den Moffendijk tot aan den Schoutsdijk; dezen overgaande tot aan den noorderkant van de bermsloot van den Polder Groot-Zuid-Beijerland, strekkende in eene westelijke en verder in eene noordwestelijke rigting over den Rond- uit en Boendersweg, waar de lijn zich aansluit met het westelijk punt van den Polder aan het gehucht de Zuidzijde, alwaar het begin is genomen.

De Polder *Groot-Zuid-Beijerland* is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende aan het noordwestelijk punt aan het westeinde van den Dromweg, uit het midden van de Dromwegsloot, van waar de lijn zich uitstrekt in eene oostelijke rigting op het midden van de noordelijke Dromwegsloot, tot aan de westzijde van de bermsloot van den Nieuw-Beijerlandschen dijk; van dit punt zuidoostwaarts over gemelden Dromweg langs den noorderkant van genoemde bermsloot over den Kraagweg, loopende langs het gehucht genaamd „de Zuidzijde," tot aan den Moffendijk; verder in eene zuidoostelijke en oostelijke rigting over den Boenders- en Ronduitweg tot en over den Schoutsdijk, aan den voet van den bermsloot in den Numanspolder; van daar in eene zuidelijke rigting dezen voet volgende over den Korteweg, gaande tot in de kromte van gemelden Schoutsdijk; verder van daar westwaarts tot op den Schenkeldijk van den Numanspolder; dezen dijk overgaande, strekt de lijn zich uit tot aan de noordzijde van de bermsloot van den Eendragtspolder; van daar west- en noordwestelijk op achter het dorp Zuid-Beijerland over den Nieuwelandschen, den Volaards- en Langeweg, langs den Molendijk tot aan de Zwarte sluis; van daar in eene noordelijke rigting tot aan het einde van den Zwartsluisschen dijk bij de scheiding van Piershil; uit dit punt dezen dijk overgaande, sluit de lijn zich aan met het noordwestelijk punt van het begin van dezen Polder.

De Eendragtspolder;

a. *Binnen de Gemeente Zuid-Beijerland.*

Beginnende aan den voet van den bermsloot in den Nieuwen Westerschen Polder, van waar de lijn zich uitstrekt zuidwaarts op, langs den Schenkeldijk van den Eendragtspolder, tot de Schenkelkade; deze kade overgaande in eene westelijke rigting, langs den noordelijken voet van de bermsloot van de oostersche gorzen, tot aan de Hitzertsche kaai; van daar in dezelfde rigting langs de bermsloot van de westersche gorzen, tot aan de Nieuwendijksche kaai; uit dit punt in eene noordelijke rigting den dijk overgaande, op het midden van de westersche binnenhaven tusschen Zuid-Beijerland en Goudswaard door de heul in den Langeweg van den Eendragtspolder tot in de Kreek; van daar in eene noordwestelijke en vervolgens in eene noordelijke rigting over het midden van die Kreek tot de haven van Piershil; van dit punt oostwaarts gaande over het midden van de haven tusschen Zuid-Beijerland en Piershil tot aan den Zwartsluisschen dijk; van daar in eene zuidelijke rigting langs de oostzijde van de bermsloot van den Eendragtspolder, langs de Zwartsluissche en Molendijken, tot den Volaardsweg; dezen weg overgaande in eene oostelijke rigting, langs de noordzijde van genoemde bermsloot, voorbij het dorp Zuid-Beijerland, tot in den hoek van den Schenkeldijk van den Numanspolder; uit dit punt in eene zuidelijke, zuidoostelijke en oostelijke rigting, langs de oost- en vervolgens langs de noordzijde van meergemelde bermsloot, tot aan den Schenkeldijk van den Eendragtspolder; dezen dijk overgaande, sluit de lijn zich aan met het oostelijk punt van dezen Polder.

b. *Binnen de Gemeente Goudswaard.*

Beginnende aan de Nieuwendijksche kaai, genomen uit het midden van de Westersche binnenhaven tusschen Zuid-Beijerland en Goudswaard, strekt de lijn zich noordwaarts uit tot de Kreek; van daar in eene noordwestelijke en vervolgens noordelijke rigting tot aan en over den Piershilschen dijk, over het midden van gemelde Kreek en haven tusschen Goudswaard en Piershil, tot aan den voet van den noordelijken berm van gemelden dijk; uit dit punt westelijk op langs den voet van gemelden dijk tot aan en over den dijk van voornoemden Polder, van waar de lijn zich uitstrekt zuidwaarts aan langs den voet van den Slapersdijk tot aan den Hoogendijk van het Oude Nieuwland; dezen dijk overgaande langs de westzijde van de oostelijke bermsloot van gemelden Hoogendijk tot aan het noordeinde van den Veerweg; van dit punt in eene westelijke rigting, langs den zuidelijken voet der dijken van het Oude Nieuwland en den Ouden Koorndijk, tot en over den zeedijk van den Eendragtspolder; van daar langs den voet van den zuiderkant van den berm van gemelden dijk tot aan de Nieuwendijksche kaai, alwaar de lijn zich aansluit aan het begin van dezen Polder.

c. *Binnen de Gemeente Piershil.*

Beginnende aan de scheiding tusschen Zuid-Beijerland en Piershil, aan den westelijken voet van het zoogenaamde „verloren Piershil" en den Zwartsluis-

schen dijk, van waar de lijn zich uitstrekt westwaarts aan uit het midden van de haven tusschen Zuid-Beijerland en Piershil, tot op het midden der haven tusschen Goudswaard en Piershil; van dit punt gaande in eene noordelijke rigting, uit het midden der haven tusschen Goudswaard en Piershil tot aan en over den Piershilschen dijk, tot aan den noordelijken voet van den berm van gemelden dijk; verder oostwaarts op langs dien dijk tot den dijk van Oud-Piershil; dezen dijk in eene zuidelijke rigting overgaande, strekt de lijn zich uit zuidwaarts op langs den voet van den westberm van den dijk van Oud-Piershil en het zoogenaamde „Verloren Piershil", waar de lijn zich aansluit aan het begin van dezen Polder.

Alles overeenkomstig de gestippelde lijnen op de schetsteekening van de drie Polders.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en elf Leden.

Deze Bestuursleden worden door de Ingelanden van elken Polder voorgedragen, als door die van den Polder:

Klein Zuid-Beijerland, een Dijkgraaf en twee Heemraden;

Groot Zuid-Beijerland, een Dijkgraaf en drie Heemraden;

Eendragtspolder, een Dijkgraaf en vier Heemraden.

Zij worden door den Koning benoemd.

Art. 3. Elke Polder wordt beheerd door zijn eigen Bestuur, en de Besturen der drie Polders hebben gezamenlijk het beheer over alles wat de gemeenschappelijke uitwatering en andere gemeenschappelijke belangen van de drie Polders, volgens art. 7 betreffen.

Het Bestuur wordt bijgestaan door een Secretaris en een Penningmeester, te benoemen door de Ingelanden der drie Polders, gezamenlijk op voordragt van het gemeenschappelijk Bestuur der drie Polders.

Al wat de gemeenschappelijke uitwatering en andere gemeenschappelijke belangen der drie Polders, volgens art. 7 betreft, alsmede de belooning van den Secretaris en den Penningmeester, de huishoudelijke kosten van het gemeenschappelijk Bestuur en de schrijf- en kantoorbehoeften van den Secretaris en den Penningmeester, worden opgenomen in eene afzonderlijke begrooting en rekening, waarvan de uitgaaf bundersgewijze wordt omgeslagen.

De ontvangsten en uitgaven, elken Polder afzonderlijk betreffende, worden in afzonderlijke begrootingen en rekeningen opgenomen.

In de Vergaderingen van Ingelanden en Besturen van de drie Polders gezamenlijk, bekleedt de Dijkgraaf van den *Eendragtspolder* het Voorzitterschap.

Bij verhindering of ontstentenis wordt hij door den oudsten in jaren der Dijkgraven vervangen.

Art. 5. De som, bedoeld bij art. 48 van het Algemeen Polderreglement, wordt op *f* 100 bepaald.

Art. 7. Onder de gemeenschappelijke uitwatering en andere gemeenschappelijke belangen der drie Polders, zijn begrepen het onderhoud en de vernieuwing der navolgende werken:

1°. de uitwatering, genaamd de Oostbinnenhaven, beginnende aan de sluis van den Polder *Groot-Zuid-Beijerland* in het dorp *Zuid-Beijerland*, zuidwaarts op tot aan de uitwaterende buitensluis van den *Eendragtspolder* aan de Hitzertsche kaai, gelegen in den zeedijk van dezen Polder;

2°. de buitenhaven ten zuiden van laatstgemelde buitensluis zuidwaarts op, strekkende tot in het Vuile gat, benevens het aldaar bestaande palenhoofd, de rijzenbermen, pak- en steenwerken, de van daar zich langs den oever uitstrekkende, ten westen 637 Nederlandsche ellen en ten oosten 354 Nederlandsche ellen steenglooijing, bolle en overig steen- en rijswerk; voorts de Westschenkelkade, kaaimuren, lange en korte meerpalen, de trappen en stappen aan de buiten- en binnenzijden van den zeedijk tot op en overloesen benoodigd met de houten beschoeijingen aan de oostzijde tot de wacht en westzijde tot de sluis aan de binnenzijde van den zeedijk.

3°. de keijenstoep ten noorden van den zeedijk van de kruin van dien zeedijk tot de heul van den Nieuwelandschen of Kerkweg;

4°. de uitwatering, genaamd de Westbinnenhaven, beginnende aan de zoogenaamde Zwarte sluis van den Polder *Groot Zuid-Beijerland*, eerst west en daarna zuidwaarts op tot de uitwaterende buitensluis van den *Eendragtspolder* aan de Nieuwendijksche kaai, gelegen in den zeedijk van dezen Polder, benevens de steenen heul in den Eendragtspolderschen Langeweg;

5°. de buitenhaven ten zuiden van laatstgemelde buitensluis zuidwaarts

op, strekkende tot in het Vuile gat, benevens de aldaar uitstekende steenen bollen; voorts de pak en bermwerken, kaaimuren en bestrating, lange en korte meerpalen; de trappen en stappen aan de buiten- en binnenzijden van den zeedijk tot op- en overlossing benoodigd, mitsgaders de begrinding van de geheele buitendijks gelegen kaai:

6°. de volgende grindwegen:

a. *In den polder Zuid Beijerland.*

de Waleweg met inbegrip van den op- en overrit over den Moffendijk tot den Ronduitweg in den Polder *Groot-Zuid-Beijerland*, benevens het gedeelte over genoemden Moffendijk, beginnende even voor de woning van Dankert Sneep tot de aansluiting van den grindweg aan de zuidzijde en van de heul der bouwwoning van Mejufvrouw Maartje Dekker, weduwe van den heer M. L. Kluifhoofd tot de scheiding der Gemeente *Klaaswaal* met *Zuid-Beijerland*, ter gezamenlijke lengte van 2923 Nederlandsche ellen, mitsgaders eene jaarlijksche bijdrage van veertig gulden in het onderhoud van den grind weg over den Oud Beijerlandschen dijk;

b. *In den polder Groot-Zuid-Beijerland:*

1°. beginnende aan het oostelijk gedeelte der dorpstraat van *Zuid-Beijerland* over den Schoutsdijk tot de aansluiting aan den Moffendijk;

2°. van het westelijk gedeelte der dorpstraat van *Zuid-Beijerland* over den Molendijk en den Zwartsluisschen dijk tot de scheiding met de Gemeente *Piershil*;

3°. de geheele Ronduit-, Boenders- en Hageweg, alsmede het gedeelte van den Kraagweg van den Hageweg tot de heul der bouwwoning van Mevrouw Visser, geboren Blussé, te zamen eene lengte van 13,295 Ned. ellen;

c. *in den Eendragtspolder op den grond van Zuid-Beijerland:*

1°. de Nieuwelandsche of Kerkweg;

2°. van de heul der woning van den heer D. Blankenheijm oost-op tot de heul der woning van den heer H. de Kat van Barendrecht;

3°. de Volaardsweg;

4°. van de heul der woning van Cornelis Blaak, westwaarts over den buitendijk tot op de scheiding der Gemeente *Goudswaard*, benevens de thans bestaande onderbermen aan den noorderkant van den zeedijk, bij de bouwwoning van Jan van der Burgh, en het schoollokaal van de Gemeenten *Zuid Beijerland* en *Goudswaard*, alles ter gezamenlijke lengte van 5667 Ned. ellen;

d. *in den Eendragtspolder op den grond van Goudswaard:*

1°. beginnende op de scheiding tusschen de Gemeenten *Zuid-Beijerland* en *Goudswaard* westwaarts op tot de heulen der bouwwoningen van den heer Blussé van Zuidland, staande aan den Veerweg;

2°. beginnende aan het westeinde van den Nieuwen weg in den Oostpolder over den Hoogendijk tot op de helft van het zoogenaamde Piershilsche gat, te zamen eene lengte van 1402 Ned. ellen.

En voorts al die werken, welke, volgens de besluiten der Ingelanden van de drie Polders, gezamenlijk als gemeenschappelijke belangen der drie Polders worden aangewezen, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Art. 8. De openbare kennisgevingen en de afkondigingen van Keuren geschieden door aflezing en aanplakking ter gewone plaatsen te *Zuid-Beijerland*, *Goudswaard* en *Piershil*.

De stukken, bestemd ter inzage van de Ingelanden, worden tot dat einde nedergelegd ten kantore van den Secretaris.

Art. 9. Bij het in werking treden van dit Bijzonder Reglement, is het Bijzonder Reglement, vastgesteld door de Staten der Provincie *Zuid-Holland* den 5den November 1857, en goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 4den Januarij 1858, no. 40, vervallen.

No. 648.

Bijzonder Reglement *voor den Grooten Heiligen-Geestpolder. gemeenten Leimuiden en Rijnsaterwoude.*

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende aan den noordwesthoek van den Polder, ten oosten van de

scheidingsloot van een perceel houtbosch, bekend bij het kadaster onder sectie A, no. 460, loopt de grens oostwaarts op, langs het zuidelijk boord van de vaart de Drecht, tot de scheidingsloot van het erf van den korenmolen; zuid- en oostwaarts door het midden dier sloot tot den rijingang naar genoemden molen, in eene noordelijke rigting over dien rijingang tot aan de Drecht; voorts langs het zuidelijk boord der Drecht tot de westelijke scheidingsloot der perceelen, bij het kadaster bekend onder sectie A, no. 561 en 562; vervolgens zuid- en oostwaarts het midden dier sloot en de zuidelijke scheidingsloot van de perceelen no. 562, 560, 559 en 289 dier sectie volgende tot aan het erf, bij het kadaster bekend onder sectie A, no. 574, verder oost op langs de zuidelijke scheiding van laatstgenoemd erf tot aan en over den Heerenweg; van daar zuid op, langs de oostzijde van genoemden weg, tot de noordelijke grens van den Kleinen Heiligen-Geestpolder onder Rijnsaterwoude; van daar west op langs die noordelijke grens, dat is langs den zuidkant der perceelen no. 26 en 1027 van die Gemeente, op ongeveer tien ellen van de buiten- of zuidzijde der kruin van den Ringdijk tot aan den dijk van den Kleinen Heiligen-Geestpolder, langs het scheibek diens Polders in de boven ringsloot, bewesten den Polderwatermolen; door het midden dier ringsloot tot de scheisloot van het buitenland, bekend als perceel no. 9 van Rijnsaterwoude; door het midden dier sloot tot aan den Heiligen Geestweg, en verder langs den zuidkant van dien weg, westwaarts tot de ballastglooijing langs het Braassemermeer, langs genoemde glooijing tot aan de huis-erven, gelegen ten oosten van de Oude wetering; van daar, achter genoemde huiserven, noord op langs den buitenteen van den Ringdijk, en daar waar eene ringsloot bestaat door het midden dier sloot tot aan perceel no. 466 van sectie A der Gemeente Leimuiden, en voorts langs de oostelijke en noordelijke scheiding van perceel no. 465, den oostkant van perceel no. 462 en den zuid- en oostkant van perceel no. 460, tot aan de Drecht of het eerstgenoemde punt.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee andere Leden, onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 3. Om tot Lid van het Bestuur te worden benoemd, wordt, onverminderd het bepaalde bij art. 8 van het Algemeen Polderreglement, vereischt het bezit van twee bunders land, waarvan de Polderomslag wordt betaald.

Art. 5. De som, bedoeld bij art. 48 van het Algemeen Polderreglement, wordt op *f* 50 bepaald.

Art. 7. De openbare kennisgevingen geschieden door aanplakking op daartoe bestemde borden nabij de R. K. kerk, en aan de oostzijde der Oude wetering.

De ter inzage legging van stukken heeft plaats ten kantore van den Secretaris.

Art. 8. Vrijdom der omslagen wordt toegekend aan:

a. alle Poldereigendommen;

b. wegen bij het kadaster bekend;

c. gronden aan dezelfde eigenaren behoorende, welker gezamenlijke grootte niet boven de vijf vierkante roeden bedragen.

Art. 9. De begrootingen met de daarbij behoorende kohieren van omslag en de rekeningen met de daarbij behoorende bescheiden, worden aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van *Rijnland*, binnen ééne maand na de vaststelling, ter goedkeuring ingezonden.

No. 649.

Bijzonder Reglement *voor den Griet- en Vriesekoopschen polder, gemeente Leimuiden.*

Art. 1. De polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende aan de Oude wetering, aan den noordwesthoek des Polders, loopt de grens oost op, het midden der ringsloot volgende, tot daar waar die in de zoogenaamde Kerkvaart valt; voorts in eene zuidelijke en daarna oostelijke rigting, langs het westelijk en zuidelijk boord dier Kerkvaart, tot den Nieuwen weg, leidende naar de Gemeente Haarlemmermeer; vervolgens gaat de grens in eene oostelijke rigting dwars over genoemden weg; van daar langs den noordelijken of buitenteen van den Ringdijk tot den Heerenweg: van daar noordoostwaarts op langs den buitenteen van genoemden

weg, uitmakende een gedeelte der grensscheiding tusschen de Provincien Noord- en Zuid-Holland tot het midden van de Bilderdammerlaan, en zuidwaarts genoemde laan volgende langs de Provinciale grensscheiding tot den Kalslager Polderdijk, onder den naam van Singel; van daar in eene zuidelijke rigting langs het westelijk boord van de scheisloot, bekend als no. 519 van sectie B der Gemeente Leimuiden; vervolgens west op langs den buiten of zuidteen van den Ringdijk tot de scheisloot, gelegen aan de westzijde van de perceelen, bekend bij het kadaster onder sectie B, no. 506 en 507; voorts langs den westkant van die sloot tot de vaart de Drecht; voorts westwaarts op langs het noordelijk boord van genoemde Drecht, tot aan het in noordelijke rigting gaand scheislootje, ten oosten van perceel 147 van gemelde sectie, en langs dat slootje tot het zoogenaamde Kloofpad; langs de zuid- en oostzijde van dit pad, west- en zuidwaarts tot het noordelijk boord van meergenoemde Drecht; verder westwaarts op tot het oostelijk schoeijingwerk der sluis; noord op tot de binnen sluisdeuren; van daar gaat de grens in eene schuinsche of noordwestelijke rigting over den Heerenweg tot aan de noordelijke scheiding van perceel no. 268 van sectie A; vervolgens langs die noordelijke scheiding en die van de perceelen no. 269 en 272 tot den inham van de Drecht, ten westen van laatstgenoemd perceel en langs den westkant van dien inham tot aan de Drecht; vervolgens west op langs het noordelijk boord van die Drecht, tot aan de oostelijke scheisloot van perceel no. 168 van sectie A; langs den oostkant van dat perceel, den oost- en noordkant van het perceel water no. 158, tot de Oude wetering, langs het oostelijk boord van de Oude wetering tot perceel 537, en langs dien westkant van dat perceel en van no. 538 tot de Oude wetering; voorts langs het oostelijk boord der Oude wetering tot het midden der ringsloot, van waar deze grensomschrijving is begonnen.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit één Voorzitter en twee andere Leden, onder de benaming van Voorzitter en leden.

Art. 3. Om tot lid van het Bestuur te worden benoemd, wordt, onverminderd het bepaalde bij art. 8 van het Algemeen Polderreglement, vereischt het bezit van 5 bunders land, waarvan de Polderomslag wordt betaald.

Art. 5. De som, bedoeld bij art. 41 van het Algemeen Polderreglement, wordt op *f* 50 bepaald.

Art. 7. De openbare kennisgevingen geschieden door aanplakking op daartoe bestemde borden aan het Raadhuis, en nabij de R. K. kerk te *Leimuiden*.

De ter inzage legging van stukken heeft plaats ten kantore van den Secretaris.

Art. 8. Vrijdom der omslagen wordt toegekend

a. aan alle Poldereigendommen;

b. wegen bij het kadaster bekend, alsmede den weg, loopende door den *Grietpolder* van af de kom der Gemeente tot den westelijken Ringdijk van den Polder;

c. aan de gronden en wateren buiten den Ringdijk gelegen en de dijken voor zoo verre die buiten den Polder afwateren.

Art. 9. De begrootingen met de daarbij behoorende kohieren van omslag en de rekeningen met de daarbij behoorende bescheiden, worden aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van *Rijnland*, binnen éene maand na de vaststelling, ter goedkeuring ingezonden.

No. 650.

W i j z i g i n g *van het, door de Staten der Provincie Zuid-Holland den* 13*den Julij* 1858 *vastgesteld, en bij Koninklijk besluit van den* 18*den Augustus daaraanvolgende, no.* 71, *goedgekeurd Bijzonder reglement voor den hoogenwaardschen polder, gemeente Koudekerk.*

Art. 1. te lezen als volgt:

De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Te beginnen aan de limietscheiding van de Gemeente Oudshoorn en aan den oostelijken hoek van den Hoogenwaardschen Polder, neemt de grens een aanvang aan den oostkant van de brug over de Legenwaardsche watering var

den Lagen Rijndijk, en volgt van hier den zuidkant van den Lagen Rijndijk, en wel op de scheiding van dien dijk en het voetpad, tot daar waar het jaagpad met den dijk is verheeld, alwaar de grens zich vestigt op de scheiding van dien dijk en het jaagpad, en deze blijft volgen tot het gezegd pad zich scheidt van den Lagen Rijndijk, loopende de grens van hier den zuidkant van dien dijk zuidwestwaarts op tot aan de brug ten westen van de steenplaats, alwaar de grens eene westelijke rigting neemt en in deze rigting de scheiding van den dijk en het ten zuiden daarvan loopende voetpad volgt tot op de helft van de Lagenwaardsche watering, ten westen van de buitenplaats Lustrust. Alhier neemt de grens van af den Lagen Rijndijk, midden door de Lagenwaardsche watering, eerst een eindwegs een noordelijken loop, altijd het midden der gezegde watering houdende, tot aan eene zuidwaarts gaande kromming bij de brug over de Gemeenelandsche vaarsloot, alwaar de grens na zich aan den oostkant van de Lagenwaardsche watering tegen de scheiding der Gemeente Oudshoorn gevestigd te hebben, eerst een weinig zuidwaarts en daarna een weinig zuidoostwaarts op, steeds den oostkant tot aan de brug aan den Lagen Rijndijk volgt, en zich vereenigt met het punt van aanvang in het hoofd van dit artikel genoemd; moetende echter in deze gevolgden grensloop worden aangemerkt, dat de door wijken of vaarsloten omringde perceelen (op de schetsteekening met eene gele kleur aangewezen), hoewel binnen de limiet van den Polder begrepen zijnde, echter door hunne uitwatering geene gemeenschap met den Polder hebben.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Na art. 6 te lezen het volgend

Art. 7. Vrijdom der omslagen wordt toegekend aan openbare wegen bij het kadaster bekend, en aan eigendommen van den Polder.

Het bestaand art. 7 wordt art. 8.

No. 117. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 8sten Januarij* 1866, *no.* 42, *houdende wijziging van het reglement op de dienst der levensmiddelen aan boord der schepen van Oorlog met betrekking tot het dagelijks verstrekken van een rantsoen sterke drank aan de schepelingen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

In aanmerking nemende:

dat, overeenkomstig het Reglement op de dienst der levensmiddelen, licht- en brandstoffen aan boord van Onze schepen en vaartuigen van Oorlog volgens de daarbij vastgestelde tarieven, *dagelijks* een rantsoen sterke drank wordt verstrekt aan de gezonde schepelingen

dat, bij de zeer ruime en krachtige voeding, welke van Rijkswege aan de schepelingen wordt verschaft, de sterke drank, in gewone omstandigheden is aan te merken, als eene versnapering, en

dat het wenschelijk is, om aan dezulken wier gedrag of ijver redenen tot ontevredenheid geeft, het genot van sterken drank, te kunnen onthouden;

Gelet op Onze besluiten van den 15 December 1852, no. 54, 3 September 1858, no. 91 en 30 October 1861, no. 86.

Op de voordragt van Onzen Minister van Marine van den 6 dezer no. 89.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Bij wijziging van evengenoemde besluiten als aanvulling of verandering van voormeld Reglement op de dienst der levensmiddelen en Instructiën of Reglementen, vervat in de Verordeningen voor de Konenklijke Nederlandsche Zeemagt te bepalen, als volgt:

Art. 1. Behoudens de hierna te omschrijven uitzonderingen wordt aan 's Rijks schepelingen jenever verstrekt:

1°. *Binnengaats* alleen bij buitengewone omstandigheden en gelegenheid, als: zware werkzaamheden, bij guur en nat weder, tot opwekking van vernieuwde ligchaamskrachten; op de verjaardagen der Leden van het Koninklijke Huis, enz.

2°. *Buitengaats*, dagelijks en bovendien *extra* in de gevallen, onder 1°. aangewezen.

Art. 2. Het gewoon- en extra rantsoen sterke drank bedraagt telkens 0,05 kan, per hoofd.

Art. 3. De extra uitgifte van jenever in Art. 1 bedoeld, geschiedt op last van den Kommanderenden Officier, die bij het einde van iedere maand aan den Officier van Administratie, eene schriftelijke order uitreikt, waarin de dagteekening van- en de aanleiding tot elke verstrekking benevens het getal rantsoenen op iederen dag, en het totaal beloop in de maand, moeten vermeld zijn.

Art. 4. De Kommanderende Officieren hebben de bevoegdheid om zoowel binnen- als buitengaats tijdelijk van het genot van sterken drank uit te sluiten, zoodanige schepelingen, die door slecht gedrag, pligtverzuim of onzedelijkheid daarvoor niet in aanmerking behooren te komen.

Art. 5. Sterke drank mag niet worden uitgereikt aan personen, beneden het *twintigste* levensjaar, zieken, vrouwen, gearresteerden of disciplinair gestrafte schepelingen.

Art. 6. De vorenstaande bepalingen treden in werking:

Binnen 's lands met den 1*sten Februarij* 1866,

Buiten 's lands met den 1*sten Mei* 1866.

Onze Minister van Marine, is bevoegd om de verschillende betrokken Hoofdstukken der Verordeningen voor de Koninklijke Nederlandsche Zeemagt, zoodanige wijzigingen en aanvullingen te doen ondergaan als het hiervoren vastgestelde vordert.

Evengenoemde Minister is voorts belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Kolonien en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, *den* 8*sten Januarij* 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Marine,

(*Get.*) W. J. C. H. VAN KATTENDIJK.

No. 118. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den* 20*sten Februarij* 1866, *no.* 8, *houdende inlichting nopens de wetgevende bevoegdheid der Gemeenteraden, ten opzigte van het bouwen van woonhuizen*. (*Prov. blad no.* 31.)

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE ZUID-HOLLAND,

Gelezen de Missive van den heer Minister van Binnenlandsche Zaken van den 28sten Januarij 1866, no. 1, berigtende dat Zijne Excellentie vernomen heeft, dat sommige Gemeentebesturen in hunne verordeningen omtrent het bouwen enz. *te ver gaan*, door te verbieden dat er worde gebouwd zonder schriftelijke toestemming van Burgemeester en Wethouders;

Gelet op de Koninklijke besluiten van den 31sten Maart 1862 (*Staatsblad no.* 35) en van den 2den November 1863 (*Staatsblad no.* 132);

Hebben besloten, Burgemeesters en Wethouders der Gemeenten in Zuid-Holland op bovenstaande Missive en Koninklijke besluiten opmerkzaam te maken, met uitnoodiging om te onderzoeken, of er in de voor hunne Gemeente vastgestelde politieverordeningen bepalingen voorkomen in strijd met deze beginselen; om van den uitslag hunner bevinding binnen één maand aan deze Vergadering berigt te geven, en *casu quo* aan den Raad hunner Gemeente een voorstel te doen, tot wijziging dier bepalingen in verband met den inhoud van voornoemde Koninklijke besluiten, vermits anders, ingevolge artikel 146 der Wet van den 6den Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39) de vernietiging dier bepalingen, als in strijd met de Wet, aan den Koning zou moeten worden voorgedragen.

En zal dit Besluit, door plaatsing in het *Provinciaal Blad*, worden gebragt ter kennisse van Burgemeesters en Wethouders der Gemeenten in dit Gewest, tot informatie en narigt.

's Gravenhage, den 20*sten Februarij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) JUST DE LA PAISIERES, *Griffier.*

No. 119. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 14*den Maart* 1866, *no.* 54, *houdende goedkeuring van een nieuw tarief van tolheffing op den straatweg van Sloten naar den Overtoom.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 12 Maart 1866, no. 257, 3de afdeeling;

Gezien de Koninklijke besluiten van den 24 Julij 1816, no. 47 en 15 September 1842, no. 98, houdende regeling der tolheffing op den *Sloterstraatweg* strekkende van het dorp *Sloten* naar den *Overtoom;*

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. de bestaande regeling met den 1 Mei 1866 buiten werking te stellen, met bepaling dat, te rekenen van dat tijdstip, de heffing van tolgelden op den *Sloterstraatweg* zal geschieden overeenkomstig het hierbijgevoegd tarief, dat drie jaren van kracht zal blijven (1);

2°. te bepalen dat de opbrengst der heffing in de eerste plaats zal strekken tot behoorlijk onderhoud van den weg en toebehooren;

3°. het toezigt over de heffing op te dragen aan Gedeputeerde Staten van *Noordholland*, die deswege de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 14*den Maart* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

---

(1) Bij Koninklijk besluit dd. 20 April 1860, no. 70, is dit art. in zoo ver gewijzigd, dat de nieuwe regeling op 1 Julij 1866 zal aanvangen. *Red.*

Toltarief *van hetgeen voor elk voertuig of beest, dat van den Sloterstraatweg gebruik maakt, hetzij bij den tolboom te Sloten of bij die te Overtoom, zal moeten betaald worden.*

Voor elk los paard of muilezel	ƒ 0.05.
„ elk runderbeest of ezel	„ 0.02.
„ elk kalf, schaap of varken	„ 0.01½.
„ eene kudde schapen of varkens, sterker dan vijftig stuks, in eens	„ 0.50.
„ elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met twee wielen	„ 0.02.
„ elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met vier wielen	„ 0.03.
„ rij- of voertuigen met twee wielen, mitsgaders sleden, voor elk aangespannen paard, muilezel, ezel of runderbeest	„ 0.05.
„ rij- of voertuigen met vier wielen, als boven	„ 0.10.
Wanneer twee of meerdere rij- of voertuigen aan elkander gekoppeld zijn, zal bovendien betaald worden, voor ieder paar wielen	„ 0.08.
Voor diligences en postwagens, ingerigt voor niet meer dan zes personen, voor elk paard	„ 0.10.
Idem, voor meer dan zes, doch niet meer dan negen personen.	„ 0.12½.
Idem, voor meer dan negen, doch niet meer dan twaalf personen.	„ 0.15.
Idem, voor meer dan twaalf, doch niet meer dan achttien personen.	„ 0 17½.

De betaling der bovengemelde tolgelden zal bij het gebruik maken van den weg moeten geschieden, hetzij bij den tolboom te Sloten of bij die te Overtoom, alwaar men, bij gebruikmaking van den geheelen weg tegen betaling van enkel tolgeld, een bewijs ontvangt, waarmede men op dienzelfden dag, den anderen tolboom tegen afgifte van dat bewijs, zonder betaling kan passeren.

De betaling der bij opgemeld tarief vastgestelde tolgelden, zal bij wijze van uitkoop voor een jaar of gedeelten van dien, bij vooruitbetaling kunnen worden voldaan door:

de bewoners van den Sloterweg en den Overtoom met	ƒ 10.—.
de bewoners van den Osdorperweg van af Sloten tot aan de Batterij, alsmede door de bewoners van het dorp Sloten, met	„ 12.—.
en door voormelde bewoners, als verhuurders van paarden en rijtuigen, met	„ 15.—.

Het bedrag der voormelde uitkoopgelden zal door Administrateuren, voor hen die slechts gebruik maken van karren of voertuigen met een hond of ezel bespannen, alsmede voor scheepsjagers, naar omstandigheden kunnen worden verminderd.

De bij Koninklijk besluit van den 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59) verleende vrijdommen worden bij deze tolheffing in acht genomen.

Aldus opgemaakt door Administrateuren van den Sloterstraatweg, te Sloten den 9 Januarij 1866.

G. H. VAN SOMBURG, *Voorzitter.*
W. BOELE, *Secretaris.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 14 Maart 1866, no. 54.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 120. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 14*den Maart* 1866, *no.* 186, 2*de afd.*, *houdende voorloopige magtiging, om den jaarlijkschen herijk der cilindrische turfmaten niet langer te weigeren.*

's Gravenhage, den 14*den Maart* 1866.

In antwoord op Uwe missive van 6 Maart jl., no. 61, heb ik de eer te kennen te geven, dat werkelijk het schrijven, waarvan de Arrondissements-IJker te G., gewag maakt, van mijn Departement is uitgegaan en U tevens te verzoeken de betrokken ijkers te berig-

ten, dat zij zich mede voorloopig gemagtigd kunnen achten den jaarlijkschen herijk der cilindrische turfmaat niet langer te weigeren (1).

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 121. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 25*sten Maart* 1866, *no.* 347*b*, *houdende bepaling nopens de inzending der lijsten van verrigte vaccinatiën aan de Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt.*

's Gravenhage, den 26*sten Maart* 1866.

Ten einde aan de bedoeling van art. 7 der wet van den 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60) worde beantwoord, acht ik het wenschelijk dat de gemeentebesturen jaarlijks aan den Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezigt in hunne provincie eene lijst van de in hunne gemeente verrigte vaccinatiën doen toekomen met bijvoeging van den leeftijd van de gevaccineerden en van den afloop der kunstbewerking.

Ik verzoek UH.E.G. de gemeentebesturen in Uwe provincie uittenoodigen jaarlijks vóór den 15 Februarij zoodanige lijst der in het vorige jaar verrigte vaccinatiën aan den Inspecteur te doen toekomen. Van de inëntingen in het jaar 1865 verrigt zullen de opgaven vóór den 1sten Mei e. k. aan den Inspecteur moeten worden toegezonden, voor zoover dit niet reeds geschied mogt zijn.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 122. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 28*sten Maart* 1866, *no.* 100, *houdende inlichting nopens het doen van opgaven der geschillen, die krachtens art.* 72 *der armenwet, aan de beslissing der regterlijke collegien onderworpen worden, alsmede der daarbij behandelde regtsvragen.*

's Gravenhage, den 28*sten Maart* 1866

Bij het Departement van Binnenlandsche Zaken is de twijfel gerezen, of de circulaire van mijn ambtsvoorganger van 17 Februarij 1864 no. 113 (2), betreffende de opgave der geschillen, die krachtens art. 72 der armenwet, aan de regterlijke beslissing worden onderworpen, wel algemeen wordt opgevat in dien zin, dat de opgave zich mede moet uitstrekken tot de vonnissen der kantongeregten.

Naar aanleiding daarvan heb ik de eer voor zooveel noodig te doen opmerken dat de circulaire spreekt van alle geschillen van dien aard, waarvan de regter in uw ressort kennis neemt en de regtspraak der kantongeregten dus niet uitsluit.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

(1) Zie de missive van den Minister van 29 Julij 1865, no. 211, 2de afd. Bijvoegsel 1865, no. 161. *Red.*

(2) Deze Missive in 1864 niet medegedeeld zijnde, zoo volgt zij hierachter als bijlage A. *Red.*

Bijlage A.

's Gravenhage, den 17den Februarij 1864.

Het is noodig voorgekomen, dat in het verslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur, hetwelk jaarlijks van Regeringswege aan de Staten-Generaal wordt gegeven, ook eene opgave geschiede van de geschillen, die krachtens art. 72 der Armenwet in den loop van het jaar aan de beslissing des regters onderworpen werden.

Ik heb de eer Uwe tusschenkomst daartoe in te roepen, met uitnoodiging mij jaarlijks vóór of op den 1 April eene opgaaf in te zenden van de geschillen hierboven aangeduid, waarvan in het dan laatst afgeloopen jaar de regter in Uw ressort heeft kennis genomen.

Ik zal tevens gaarne mededeeling ontvangen van de daarbij behandelde regtsvragen en van de beginselen, bij de beslissingen ten aanzien van de toepassing der genoemde wet aangenomen, met aanwijzing eindelijk, welke dier geschillen op het einde des jaars, waarover de opgaven loopen, nog aanhangig waren.

Daar het Regeringsverslag aangaande het armbestuur over 1862 thans wordt bewerkt, zou het mij aangenaam zijn, indien ik de verlangde opgaven over dat jaar zoodra mogelijk mogt ontvangen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 123. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 29sten Maart* 1866, *no.* 51, *houdende dat in de statistiek voor handel en scheepvaart, de opgave van goederen afkomstig uit of bestemd naar Sardinië, Toscane en Napels, onder rubriek Italië zullen worden gebragt.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gezien de lijst van landen en rijken gevoegd bij de resolutie van den 12den November 1845, no. 45, waarop als landen van herkomst en bestemming afzonderlijk voorkomen *Sardinië*, *Toscane* en *Napels*.

Heeft goedgevonden en verstaan, met wijziging in zoo verre van bovengemeld lijst van landen en rijken, te bepalen, dat voortaan in de in te zenden statistieke staten, de goederen bestemd naar, of ingevoerd uit *Sardinië*, *Toscane* en *Napels*, onder de algemeene rubriek *Italië* zullen gebragt worden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 124. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 2den April* 1866, *no.* 54, *houdende concessie tot tolheffing op het jaagpad langs den vliet tusschen Leiden en den Leidschen dam, volgens een nieuw tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 31 Maart 1866, no. 327, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. met wijziging in zoo ver van Ons besluit van 17 Mei 1855,

no. 51 (1), aan de gemeentebesturen van *Leiden* en *Delft* voor den tijd van drie jaren concessie te verleenen tot heffing van tol, voor het gebruik van het jaagpad langs den vliet tusschen *Leiden* en den *Leidschendam*, volgens het door de raden van beide gemeenten ontworpen en hiernevens gevoegd tarief.

2°. te bepalen, dat het toezigt over deze heffing zal zijn opgedragen aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, die deswege zoo noodig de voorschriften zullen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 2den April 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Tarief *van de gabel voor het gebruik van het jaagpad langs den Vliet, tusschen Leyden en den Leydschendam, te betalen, van het noorden komende, aan den Commissaris aan den Hofweg onder Voorschoten, en, van het zuiden komende, aan den Commissaris aan den Leydschendam.*

Men is dit jaaggeld verschuldigd:

1. Voor elk paard, dat men gebruikt tot het voorttrekken van eenig vaartuig of houtvlot, groot of klein, mits niet meer dan twee vaartuigen te gelijk voorttrekkende . . . . *f* 0.40.
2. Meerdere vaartuigen voorttrekkende, wordt dit verhoogd met . „ 0.40.
3. Ledig terugkomende. . . . . Vrij.
4. Voor elk vaartuig, dat men met den hals trekt, of met den boom weegt. . . . . „ 0.05.
5. Voor elk paard, dat men aan de hand leidt of wel berijdt. . „ 0.05.
6. „ elken ezel, of hond, los of voor eene kar gespannen. . „ 0.02.

Voor elk rund . . . . „ 0.02.
„ elk schaap, lam of varken . . . . „ 0.01.

De bruikers der landen langs het jaagpad, derwaarts gaande of komende daaruit, met hun vee. . . . . Vrij.

Voor het overzetten met de schouw aan den Hofweg:

Voor ieder persoon. . . . . „ 0.01.
„ ieder paard . . . . „ 0.01½.
„ een rund . . . . „ 0.01.
„ ieder schaap, lam of varken. . . . . „ 0.00½.
„ elken jager met zijn paard, heen en terug. . . . . . . „ 0.02½.

Van elke betaling wordt door de Commissarissen bewijs van ontvangst afgegeven, dat des gevraagd aan de respective Commissarissen of rijks- of gemeente-veldwachters moet worden vertoond, wordende het daaraan niet voldoen met wanbetaling gelijk gesteld, wanneer men tot voldoening van het zesvoudig bedrag van het verschuldigde verpligt is.

Bij wanbetaling of het aan den Commissaris aan den Hofweg niet vertoonen van bewijs van betaling bij den Commissaris aan den Leydschendam, heeft geene overzetting aan den Hofweg plaats.

Vastgesteld door den Gemeenteraad van Delft, in zijne openbare vergadering van den 19 Januarij 1866.
VAN KUYK, *Burgemeester.*
VAN DER COLFF, *Secretaris.*

Vastgesteld door den Gemeenteraad van Leyden, in zijne openbare vergadering van den 21 December 1865.
TRIEBOEL SIEGENBEEK, *Burg.*
V. PUTTKAMMER, *Secretaris.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 2 April 1866, no. 54.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

---

(1) Volgt hierachter als Bijlage *A*. *Red.*

Bijlage A. 17 Mei 1855, no. 51.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche zaken, van den 12 Mei 1855, no. 173, 3de afd., B, betreffende een verzoek van het gemeentebestuur van *Leijden*, om concessie tot heffing aan weg- brug- en vaartgelden op de hierna te melden wegen en vaarten en aan de *valbrug* te *Leijerdorp*, volgens de overgelegde tarieven, op denzelfden voet als gedurende onheugelijke tijden van wege het bestuur der gemeente die gelden geheven zijn.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Aan het gemeentebestuur van *Leijden* voorloopig en tot tijd en wijle eene nadere regeling van de zaak dezer heffing noodig zal zijn, concessie te verleenen tot:

1°. tolheffing op den zoogenaamden *Zijlweg* of het *Zijllaantje*, volgens het bij dit besluit gevoegd tarief aan een' tolboom, ter plaatse waar de Zijlweg of het Zijllaantje aan den lagen rijndijk is uitkomende, zijnde het hek aan de *Spanjaardsbrug*.

2°. tolheffing op den trekweg of het jaagpad langs de Vliet tusschen *Leijden* en den *Leijdschendam*, volgens het bij dit besluit gevoegd tarief, aan een tolboom gelegen aan den Hofweg onder Voorschoten (1).

3°. heffing van bruggeld, voor het openen van het hek en het ophalen van de zoogenaamde valbrug gelegen te *Leijerdorp* volgens het bij dit besluit gevoegd tarief.

4°. tolheffing op den trekweg voor het gebruik van den trekweg en de vaart, tusschen *Leijden* en *Haarlem* volgens het bij dit besluit gevoegd tarief aan een tolboom, zijnde het hek gelegen aan de Rijnsburgervliet.

Art. 2. Bij gebreke eener goede instandhouding van de bovengenoemde werken, zal de voorloopige concessie tot tolheffing onmiddelijk worden ingetrokken.

Art. 3. Het toezigt over de instandhouding der gemelde werken, de tolheffing en de wijze van invordering wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, die daaromtrent de vereischte voorschriften kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Walferdange, den 17*den Mei* 1855.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN REENEN.

A. Tarief *van het weggeld voor het gebruiken van den Zijlweg of het Zijllaantje, te betalen aan het hek van de Spanjaardsbrug.*

Voor ieder persoon, jong of oud, telkens het Zijlhek of dat van het Zijllaantje passerende	*f* 0.01½.
Voor heen en weder te zamen	„ 0.02½.
„ een man met een paard aan de hand of daarop zittende, voor ieder paard, als boven	„ 0.05.
Voor een chais of wagen met twee paarden, telkens	„ 0.15.
„ chais of wagen met één paard, telkens	„ 0.10.
„ een rund of koebeest	„ 0.02½.
„ schaap of varken	„ 0.01.
„ ieder persoon, hetzij schipper, knecht of sjouwer, die eenig vaartuig met den hals trekt, telkens	„ 0.05.

Hiervan zijn vrijgesteld al die met hun eigendommen aan den Zijldijk zijn geland, en daarop uitpad hebben, benevens hunne bruikers, bedienden, beesten, wagens, paarden en verdere goederen.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 17 Mei 1855, no. 51.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN REENEN.

---

(1) Dit tarief vervallen zijnde wordt niet medegedeeld. (Zie vor. bladz.) *Red.*

C. Tarief *van hetgeen betaald moet worden voor het openen van het hek en het ophalen van de valbrug te Leyderdorp.*

Voor een rijtuig zonder onderscheid, met twee of meer paarden bespannen . . . . *f* 0.10.
Voor een rijtuig met vier wielen, met één paard . . . . . . „ 0.07½.
„ een rijtuig met twee wielen en één paard . . . . . . „ 0.05.
„ een rijtuig of kar met een ezel of honden bespannen . . . „ 0.02½.
De personen op dezelve rijtuigen zittende of staande daaronder begrepen.
„ een paard of ezel . . . . „ 0.02½.
„ een kalf, schaap of varken . . . . „ 0.00½.
„ een os, koe of hoornbeest. . . . . „ 0.01.
Van ieder persoon, geen ingezeten van Leyderdorp zijnde . . . „ 0.00½.
Voor het ophalen van de valbrug . . . . „ 0.05.
Doch na zonsondergang. . . . . „ 0.10.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 17 Mei 1855, no. 51.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN REENEN.

D. Tarief *der tolgelden aan de Gabel op de trekvaart en weg, tusschen Haarlem en Leiden aan de Rijnsburger vliet, te betalen aan het hek aldaar.*

Voor ieder persoon te voet . . . . *f* 0.02½.
„ „ kind van 6 tot 12 jaren. . . . . „ 0.01¼.
„ „ „ beneden 6 jaren . . . . Vrij.
„ een man te paard. . . . . „ 0.05.
„ ieder paard, os, koe of ander hoornvee, dat geleid of gedreven wordt. . . . . „ 0.02½.
Voor ieder pink, vaars, kalf, schaap of varken. . . . . . . „ 0.01¼.
Daarenboven voor ieder drijver . . . . „ 0.02½.
Voor ieder ezel of hond, los of voor een kar bespannen . . . „ 0.02½.
„ een kar of slede met een paard . . . . „ 0.05.
„ „ chais of wagen met een paard . . . . „ 0.07½.
„ „ fourgon of slede met twee paarden . . . . „ 0.10.
„ „ wagen met twee paarden . . . . „ 0.15.
„ „ „ „ vier paarden . . . . „ 0.30.
Hieronder zijn de passagiers op dezelve begrepen.
Voor iedere schuit of schip groot of klein, met of zonder lading, gevaren of getrokken wordende. . . . . „ 0.05.
Wanneer dezelve met een paard getrokken worden . . . . . „ 0.10.
Voor ieder persoon in dezelven (behalve de schipper en knecht) . „ 0.05.
„ een vlot hout, van elke balk lengte . . . . „ 0.02½.
„ ieder paard voor dezelve gespannen . . . . „ 0.05.
De bouwlieden welke op de markdagen de tol passeren, zullen slechts de helft van het verschuldigde betalen.

Tarief *van het weggeld voor het gebruik maken van het jaagpad langs de Haarlemmervaart, te betalen aan den slagboom, geplaatst bij de Postbrug.*

Van elk rijtuig zonder onderscheid. . . . . *f* 0.05.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 17 Mei 1855, no. 51.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN REENEN.

No. 125. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 2den April* 1866, *no.* 55, *houdende vergunning tot den aanleg van een veer met roeibooten over de Dordtsche Kil van Strijen naar Willemsdorp en voorbij varende stoombooten, volgens tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 31 Maart 1866, no. 328, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan A. DE JONG te *Strijen*, wordt concessie verleend tot aanleg van een veer met roeibooten over de Dordtsche Kil onder de gemeente *Strijen*, naar *Willemsdorp* en terug, en van de Strijensche zijde op de daar langs varende stoombooten.

Art. 2. Aan den concessionaris wordt, aanvankelijk voor den tijd van drie jaren, vergunning verleend tot heffing van veergeld naar het onderstaand tarief.

Voor het overzetten van de gemeente *Strijen* naar *Willemsdorp* of omgekeerd van ieder persoon. . . . . *f* 0.05.

Voor het overzetten van de gemeente Strijen naar de daarlangs varende stoombooten, of omgekeerd, van een persoon. „ 0.15.

van twee personen, ieder . . . . „ 0.12½.

van drie of meer personen ieder. . . . . „ 0.10.

Personen, die voor 's lands dienst reizen betalen, zoo zij het bewijs daarvan overleggen, half geld.

Voor het overbrengen van bagage is voor iedere 10 pond boven de 25 pond, verschuldigd. . . . . „ 0.10.

Art. 3. De opbrengst der heffing zal in de eerste plaats moeten strekken tot bestrijding der kosten van onderhoud. Bij gebreke van behoorlijk onderhoud, wordt de vergunning tot heffing ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over deze heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland*, die deswege, zoo noodig, voorschriften zullen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit.

's Gravenhage, den 2den April 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken.
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 126. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 6den April* 1866, *no.* 186, *2de afd., houdende wijziging in de verdeeling van het hoofdkiesdistrikt Sneek in onderkiesdistrikten, ter verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal* (1).

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gelet op art. 99, laatste zinsnede, der wet van 4 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 37);

(1) Ook is deze verdeeling der gemeente Baarderadeel bij resolutie van Gedeputeerde Staten van Friesland dd. 26 Maart 1866, no. 42, vastgesteld voor de verkiezing van de leden der Provinciale Staten. (*Prov. blad v. Friesland no.* 65). *Red.*

De Gedeputeerde Staten van *Friesland* gehoord;

Heeft goedgevonden:

met wijziging der beschikking van den 20 April 1859, no. 112, 2de afdeeling, betreffende de verdeeling van het hoofdkiesdistrikt *Sneek*, ter verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, het onderkiesdistrikt *Baarderadeel* te verdeelen als volgt:

1ste onderkiesdistrikt. Hoofdplaats *Baard*, met de dorpen Oosterlittens, Winsum, Huins, Lijons en Baard.

2de onderkiesdistrikt. Hoofdplaats *Bozum*, met de dorpen Bozum, Wieuwerd, Britswerd en Oosterwierum.

3de onderkiesdistrikt. Hoofdplaats *Wiedum*, met de dorpen Jorwerd, Weidum, Mantgum, Schillaard, Hijlaard, Jellum en Beers.

's Gravenhage, den 6den April 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

No. 127. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 6den April* 1866, *no.* 127, *nopens het toezenden van valsche muntspeciën, valsche staven, enz. die ter Griffie van de Hoven en van de regtbanken berustende zijn, aan het muntcollegie.*

's Gravenhage, den 6den April 1866.

Ten gevolge eener aanschrijving van dit Departement aan den Procureur-Generaal bij het Hoog Geregtshof te 's Gravenhage dd. 4 Maart 1835, no. 39, werden destijds aan Heeren Raden en Generaal Meesteren der Munt gezonden de valsche muntspecien, valsche staven enz., welke gedurende de laatste tien jaren op de Griffie waren gedeponeerd.

Het Muntcollegie te Utrecht wenscht ter vergelijking, ook eene verzameling te bezitten van valsche exemplaren onzer tegenwoordige standpenningen en pasmunt en van daartoe betrekkelijke voorwerpen.

Ik heb mitsdien de eer U W. E. G. te verzoeken de aangeduide ter griffien van het Hof en van de Arrondissements regtbanken berustende voorwerpen, voor zoover zij niet meer moeten dienen, door de Griffiers te doen verzenden van het Muntcollegie, vergezeld van eene lijst, houdende opgave van de stukken, van de daartoe betrekkelijke uitspraak van dat Collecie, van de personen bij de vervaardiging of uitgifte betrokken, van den aard van het vervolgde misdrijf, van het regterlijk Collegie waardoor het vonnis of arrest is gewezen en van de opgelegde straf of de vrijspaak. U W. E. G. gelieve voorts last te geven dat voor het vervolg eveneens worde gehandeld.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 128. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den 6den April* 1866, *no.* 5, *houdende bepalingen omtrent het graven of baggeren van slijk in de Buiten-Aa.* (*Prov. blad no.* 27.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door hen, in hunne vergadering van den 6 April 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelezen hebbende de rapporten van den Burgemeester der gemeente Beerta, van de Directie van het Tien karspelen zijlvest en van Burgemeester en wethouders der gemeente Groningen, rakende het baggeren van slijk uit de rivier de Buiten-Aa;

Gelet op het reglement omtrent het baggeren, graven of visschen van eenige voorwerpen in de rivieren en stroomen tot in zee en langs de zeekusten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 21 April 1862 (*Staatsblad no.* 41);

Overwegende, dat daarbij het baggeren is verboden binnen den daarbij bepaalden afstand van de oevers enz. der rivieren, en dus ook van de Buiten-Aa, voor zooveel die behoort tot het Nederlandsche grondgebied, doch dat bij art. 8 van dat reglement aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid is gegeven, om, na overleg met den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en onder alsdan te stellen bijzondere bepalingen, het baggeren, graven en visschen, waar dit zonder schade voor de oevers of werken kan geschieden, te vergunnen binnen een korteren afstand dan bij dat reglement is bepaald;

Gelet op de missive van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het eerste district d.d. 20 Maart 1866, no. 157 C;

Overwegende, dat het baggeren van slijk in de Buiten-Aa, zijnde de buiten mude der Statenzijl, indien dit behoorlijk geregeld en onder toezigt van de Directie van het Tien karspelen zijlvest, als belast met het openhouden dier mude, gesteld wordt, is in het belang van de waterafstrooming, en dat dit slijkhalen mede grootelijks is in het belang van den landbouw;

Hebben goedgevonden:

vast te stellen de navolgende bepalingen:

Art. 1. Het wordt toegestaan, om na schriftelijke verkregen vergunning van de Directie van het Tien karspelen zijlvest, in de Buiten-Aa, voor zooveel die tot het Nederlandsch grondgebied behoort, slijk te graven of te baggeren en weg te voeren, binnen den na te melden afstand.

Art. 2. Ten einde zoodanige vergunning te erlangen, welke in geen geval langeren tijd geldig zijn dan gedurende het jaar, waarin dezelve verleend wordt, zal dezelve schriftelijk van de in art. 1 genoemde autoriteit moeten worden aangevraagd, welke aanvrage tevens de verklaring zal moeten behelzen, dat men zich stiptelijk zal gedragen naar- en onderwerpen aan de onderhavige verordening, of de nader omtrent deze zaak door Gedeputeerde Staten der provincie Groningen vast te stellen bepalingen.

Art. 3. De schriftelijke vergunning verkregen hebbende, zal men zich daarmede vervoegen bij den persoon met het toezigt over het slijkgraven of baggeren in de Buiten-Aa belast, ten einde deze de plaats aanwijze, waar de lading kan worden ingenomen, welke plaats door hem zal worden vermeld op een aan den belanghebbende uit te reiken billet.

De persoon, die met het voorzeide toezigt is belast, zal door de Directie van het Tien karspelen zijlvest worden benoemd.

Art. 4. Het slijkgraven of baggeren zal niet anders mogen geschieden dan in eene geleidelijke den oever volgende lijn, op minstens drie

ellen afstand van denzelven, naar aanwijzing van den persoon met het toezigt belast, met dien verstande, dat van uit die lijn niet steil naar beneden mag worden gegraven of gebaggerd, maar geleidelijk afglooijende naar het midden van den stroom, opdat geene steilere hellingen ontstaan dan van 2 op 1.

Daarenboven mag in geen geval gegraven of gebaggerd worden binnen de tien ellen afstand van de grenssteenen of grenspunten thans bestaande of later te plaatsen.

Gedurende den nacht of vroeger dan een uur vóór zonsopgang en later dan een uur nà zonsondergang, mag niet worden gegraven of gebaggerd.

Art. 5. Wanneer de sluiswachter van de Statenzijl bezig is met het ploegen in de Buiten-Aa, mag hij daarin niet worden gehinderd en zal diegene, welke hem ter oorzake van het slijkhalen in den weg ligt, op zijn eerste aanzoek zooverre moeten verhalen als door hem zal worden gelast.

Art. 6. Wanneer er binnen den afstand, bij deze verordening toegestaan, gebaggerd wordt of in strijd met de daarbij gestelde voorwaarden wordt gehandeld, blijft de strafbepaling van art. 9 van het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 21 April 1862 (*Staatsblad no.* 41), toepasselijk.

Een volgend jaar op nieuw ter zelfder zake in overtreding bevonden wordende, zal aan den overtreder geene verdere vergunning meer verleend worden; onverminderd de toepassing der boete of gevangenisstraf.

Art. 7. Buiten de ambtenaren bij de wet of wettelijke verordeningen daartoe bevoegd verklaard, zijn tot het doen van bekeuringen en het opmaken van processen-verbaal wegens overtreding van deze verordening, in verband met het in art. 6 aangehaalde reglement, bevoegd de ambtenaren van den Rijks- en Provincialen Waterstaat, de President en Secretaris van de Directie van het Tien karspelen zijlvest, de Sluiswachter van de Statenzijl, de persoon met het toezigt over het slijkgraven en baggeren belast en de plaatselijke politie-beambten, aan alle dewelke, op derzelver aanvrage, zoowel de schriftelijke vergunning als het plaatsbillet zal moeten worden vertoond.

Weigering of nalatigheid in dezen wordt met overtreding van het reglement gelijk gesteld.

Van elke ontdekte overtreding wordt proces-verbaal opgemaakt en ter vervolging ingezonden aan den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie.

Gegeven te Groningen, den 6den April 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd:

(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.

Ter ordonnantie van dezelven:

(*Get.*) ALBERDA.

No. 129. Koninklijk-Besluit, *van den 7den April* 1866, *no.* 56, *houdende vergunning tot het heffen van kadegelden, aan de losplaats van het marktveld onder Zwijndrecht en van de Develsluis onder Heerjansdam, volgens tarief.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 5 April 1866, no. 228, 3de afd.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan het bestuur van den *Zwijndrechtschen-waard* wordt, voor den tijd van drie jaren, in te gaan den 1 Julij 1866, concessie verleend tot heffing van kadegelden voor het gebruik der gemeene landskaden aan de losplaats van het *Marktveld* onder de gemeente *Zwijndrecht* en aan de losplaats van de *Develsluis* onder de gemeente *Heerjansdam*.

Art. 2. Het kadegeld bedraagt van schepen of vaartuigen, metende vier ton of meer, vier cents per ton, en van die, metende minder dan vier ton in eens tien cent.

De tonnemaat der schepen of vaartuigen wordt volgens den Rijks meetbrief of het patent berekend.

Voor het aanleggen of oplossen van een vlot, wordt als kadegeld betaald één percent van de waarde van dat vlot, zoo noodig ter beslissing van dijkgraaf en hoogheemraden.

Art. 3. Met betrekking tot de betaling volgens bovenstaand tarief worden de volgende uitzonderingen gesteld:

a. van alle schepen, die dikwerf gebruik maken van de kaden, kan jaarlijks in eens af worden betaald, *vier en twintig gulden*;

b. Schuitenvoerders, behoorende tot het veer van *Zwijndrecht* en *Dordrecht*, daartoe door de bevoegde magt benoemd, zijn tijdens de bediening hunner veeren van de betaling der kadegelden vrijgesteld, mits de door hen te laden of te lossen goederen behooren aan de passagiers, die zij overbrengen;

c. het laden en lossen van hetgeen onder eetwaren gerekend kan worden door warmoeziers of particulieren, is van de betaling van het kadegeld vrijgesteld.

Deze vrijstelling strekt zich evenwel niet uit tot de eetwaren, welke als koopmanschappen worden gelost of ingeladen.

In hoever de vrijstellingen, sub. *b* en *c* vermeld, toepassing kunnen erlangen, staat ter beslissing van Dijkgraaf en Hoogheemraden.

Het jaar, waarvoor het kadegeld, bij wijze van jaargeld wordt voldaan, loopt van 1 Januarij tot 31 December en is nimmer splitsbaar.

Art. 4. De opbrengst der heffing zal voor het behoorlijk onderhoud der gemeene landskaden aan de losplaatsen van het *Marktveld* en van de *Develsluis* en hetgeen daartoe behoort worden aangewend. Bij gebreke van voldoend onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 5. Het toezigt op de heffing wordt aan Gedeputeerde Staten van Zuidholland opgedragen, die daaromtrent de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 7den April 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 130. Koninklijk-Besluit *van den 9den April* 1866, *no.* 63, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den grooten weg van Nijmegen naar den Teersdijk.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 6 April 1866, no. 201, 3de Afdeeling;

Gezien Ons Besluit van den 23 April 1863, no. 55;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de, aan het gemeente bestuur van Nijmegen, bij Ons aangehaald Besluit verleende concessie tot tolheffing op den grooten weg van *Nijmegen* naar den *Teersdijk* voor den tijd van drie jaren, te verlengen, integaan met 4 Julij van dit jaar en overeenkomstig de bepalingen in het Koninklijk besluit van 21 Februarij 1838, no. 63, (1) voorgeschreven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit.

's Gravenhage, den 9den April 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 131. Missive *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 9den April* 1866, *no.* 344, *2de afd., houdende voorschriften nopens de toepassing van het tarief der ijkloonen voor de koperen en medicinale gewigten.*

's Gravenhage, den 9den April 1866.

Volgens het tarief der ijkloonen voor de koperen en medecinale gewigten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 18 December 1819, (*Staatsblad no.* 58), bedraagt het ijkloon voor het verdeeld Nederlandsch en voor het verdeeld medicinaal pond 15 cents. Het is gebleken, dat dit bij de toepassing van dat tarief wordt opgevat, als zoude, voor het eerste al de twaalf stukken, vermeld bij art. 9 van het Koninklijk besluit van 8 Junij 1819, (*Staatsblad no.* 37), en voor het laatste al de negen stukken, vermeld bij art. 8, litt. *b* en *c* van het Koninklijk besluit van 21 October 1819, (*Staatsblad no.* 52), aanwezig moeten zijn, zoodat, wanneer slechts één dier stukken ontbreekt, het ijkloon per stuk te berekenen zij.

Hiervan is het gevolg, dat bij ontstentenis van één stuk het ijkloon voor een stel koper gewigt 27⁵ cents en voor een stel medicinaal

---

(1) Bijvoegsel 1858, no. 56, Bijlage *A.* *Red.*

gewigt 20 cents bedraagt, dus meer dan wanneer al de stukken van het stel te ijken zijn. Zoodanige onbillijke berekening schijnt niet in de bedoeling van het Koninklijk besluit te liggen. Ik wensch voortaan het volgende, in acht genomen te zien.

1°. Indien aan ter ijking aangeboden koperen of medicinale gewigten één of meer ontbreken om daaruit het volledig stel te vormen, voor eerstgenoemde vermeld in art. 9 van het Koninklijk besluit van 8 Junij 1819 (*Staatsblad no.* 37) en voor laatstgenoemde vermeld onder litt. *b* en *c* van art. 3 van het Koninklijk besluit van 21 December 1819 (*Staatsblad no.* 52), dan behoeft, voor ijkloon niet meer dan 15 cents gevorderd te worden.

2°. Indien twaalf of meer koperen gewigten en negen of meer medicinale gewigten ter ijking worden aangeboden — zonder dat de twaalf of negen stukken een volledig stel van koper of medicinaal gewigt uitmaken — dan brenge de arrondissements ijker zeven of meer stukken van verschillend gewigt, met inachtneming van het bepaalde onder no. 1, tot één stel bij een en rekene alleen voor de overblijvende gewigten voor ieder stuk afzonderlijk.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 132. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 10*den April* 1866, *no.* 246, *7e afd., houdende voorschriften nopens de tauxatie der rekeningen wegens genees-, heel- en verloskundige behandeling en de levering van geneesmiddelen ten behoeve van armen.*

's Gravenhage, den 10*den April* 1866.

Van onderscheiden kanten is gevraagd, of en hoe, na de opheffing der provinciale commissiën van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt, moet worden voorzien in de vroeger door haar bewerkstelligde tauxatie der rekeningen wegens genees-, heel- en verloskundige behandeling en de levering van geneesmiddelen ten behoeve van armen.

Die vraag is ook behandeld in de eerste vergadering van de Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt. Aan deze heeft mijn ambtsvoorganger dientengevolge te kennen gegeven, dat aan de geneeskundige ambtenaren of raden het onderzoek van tarieven of rekeningen van ten behoeve van armbesturen geleverde geneesmiddelen niet ambtshalve kan worden opgedragen, doch dat er evenwel, wanneer dat onderzoek gevraagd mogt worden, geene reden is om dit te weigeren.

Zoo er aanleiding bestaat om te verlangen dat rekeningen van dien aard ten laste van gemeente- en burgerlijke of gemengde armbesturen worden getauxeerd, behoort het verzoek daartoe aan de betrokken Inspecteurs gerigt te worden, met bijvoeging van de recepten.

Het is mij echter bekend, dat men die ambtenaren rekeningen ter tauxatie heeft doen geworden van zeer luttel bedrag, of die blijkbaar geen aanleiding gaven om de billijkheid der vordering te betwijfelen.

In zulke gevallen is tauxatie nutteloozе arbeid, die van het geneeskundig staatstoezigt niet is te vergen.

Ik acht het alzoo wenschelijk, dat de tauxatie *niet* worde gevraagd in de volgende gevallen:

1°. Wanneer de rekening slechts een gering bedrag aanwijst;

2°. Indien geneesmiddelen uit gemeente-apotheken of uit die van instellingen van weldadigheid geleverd zijn voor denzelfden prijs, die daarvoor wordt berekend wanneer de verstrekking ten behoeve van eigen armen plaats had;

3°. Zoo men geene reden heeft om de billijkheid der rekening te betwijfelen, en

4°. Wanneer er gelegenheid bestaat om zich op andere wijze van de billijkheid der rekening te overtuigen.

Ik verzoek U met de vorderingen ten laste van het Rijk in vorenstaanden zin te doen handelen. Rijst er ten aanzien van deze twijfel bij de gemeente-besturen, dan laat ik gaarne aan U over voorshands te beslissen, of tauxatie al dan niet wenschelijk zij. Heeft zij niet plaats, gelief dan de redenen met enkele woorden te vermelden in het gebruikelijk borderel der in te zenden declaratiën.

Ik verzoek U het vorenstaande ter kennis der gemeente- en burgerlijke en gemengde armbesturen in Uwe provincie te brengen; in dien geest te handelen, en den inhoud ook mede te deelen aan heeren Gedeputeerde Staten Uwer provincie.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 133. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 10*den April* 1866, *no.* 254, 9*de afd.*, *houdende aanwijzing van den werkkring van de Adjunct-Inspecteurs voor het geneeskundig Staatstoezigt en de werkzaamheden waarin zij den Inspecteur kunnen vervangen.*

's Gravenhage, den 10*den April* 1866.

Ik heb de eer U hierbij een afschrift te doen toekomen mijner beschikking van heden, waarbij den Adjunct-Inspecteurs voor het geneeskundig Staatstoezigt hun werkkring wordt aangewezen en de werkzaamheden bepaald, waarin zij den Inspecteur kunnen vervangen.

Ik verzoek U den Gemeentebesturen en den geneeskundigen, zoowel hun die de geneeskunst in haren geheelen omvang, als die een gedeelte daarvan uitoefenen, den apothekers en vroedvrouwen, den inhoud dier beschikking mede te deelen en hen uit te noodigen zich daarnaar, zooveel ieder hunner betreft, te gedragen.

Aan die mededeeling zou de opmerking kunnen worden toegevoegd dat de verpligtingen uit deze beschikking in verband met de geneeskundige wetten van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 58—61) voortvloeijende, vervat zijn

voor de Gemeentebesturen in het bepaalde sub 2°. *b*, *c*, *d* en *e*, waarbij het verzoek zou kunnen gevoegd worden om degenen, die zich in de gemeente als geneeskundige, apotheker, hulpapotheker of vroedvrouw vestigen, op het sub *e* bepaalde opmerkzaam te maken;

voor de geneeskundigen in het bepaalde sub 2°. *d*, *h*, *i*, *j* en *k*;

voor de verloskundigen en vroedvrouwen in het bepaalde sub 2°. *g*, waarbij het verzoek zou kunnen gevoegd worden hunne of hare vrouwelijke leerlingen op die bepaling opmerkzaam te maken;

voor de apothekers in het bepaalde sub 2° *i*, *l*, *m*, *n*, *o*, *p* en *q*.

Ten slotte verzoek ik U den Officieren van Justitie in Uwe provincie kennis te geven van het bepaalde sub 2°. *f*.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gelet op art. 20 der Wet van den 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 58);

Heeft goedgevonden te bepalen:

1°. aan den geneeskundigen Adjunct-Inspecteur voor Noord-Brabant en Limburg wordt als werkkring aangewezen de provincie Limburg; aan dien voor Gelderland en Utrecht de provincie Utrecht, aan dien voor Friesland en Groningen de provincie Groningen;

2°. binnen dien werkkring zijn de Adjunct-Inspecteurs belast met de volgende werkzaamheden:

a. het verstrekken van magtiging aan de leden en plaatsvervangende leden van den geneeskundigen raad tot het binnentreden van openbare gebouwen (art. 5 der wet van 1 Junij 1865) (*Staatsblad no.* 58), met bepaling dat zij van het verstrekken dier magtiging aan den Inspecteur kennis geven;

b. het mededeelen van opmerkingen en voorstellen aan Gedeputeerde Staten der provincie en Burgemeester en Wethouders der gemeenten en het in overleg treden met deze besturen omtrent alles, wat tot de volksgezondheid betrekking heeft volgens de bepalingen van art. 14 van bovengenoemde wet. Zij zijn echter verpligt hierover vooraf in overleg te treden met hunne Inspecteurs. Wanneer wegens het spoed eischende de zaak voorafgaand overleg met den Inspecteur niet mogelijk is, geven zij aan dezen terstond kennis van het verrigte.

c. zij ontvangen van de Gemeentebesturen in hunnen kring maandelijks en bij meer dan gewone sterfte, op hun verzoek wekelijks, eene opgave der in hunne gemeenten overledenen, volgens het daartoe door den Minister voorgeschreven model. Die besturen geven hun kennis van de vestiging, het vertrek, het overlijden en, zooveel hun bekend is, van het nederleggen der praktijk door eenen geneeskundige, eenen apotheker of eene vroedvrouw in hunne gemeente (art. 15 van bovengenoemde wet);

d. volgens de bepalingen van art. 16 derzelfde wet geven zij, na voorafgaand overleg met den Inspecteur of, indien de zaak spoed eischt, onder kennisgeving aan dezen, berigt aan den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan Gedeputeerde Staten hunner provincie en aan de geneeskundige Inspecteurs der aangrenzende provinciën van het ontstaan van eene de volksgezondheid bedreigende of buitengewone sterfte veroorzakende ziekte. Zij maken zich persoonlijk bekend met den aard der ziekte en beramen met de bevoegde autoriteiten en geneeskundigen de noodige maatregelen.

e. zij viseren de bewijzen van bevoegdheid van hen, die zich binnen hunnen kring als geneeskundige of apotheker, hulpapotheker of vroedvrouw vestigen (art. 17 van bovengenoemde wet);

f. zij vergezellen den Officier van Justitie bij zijn bezoek in de krankzinnigengestichten en kunnen dit, bij verhindering opdragen aan een lid of plaatsvervangend lid van den geneeskundigen raad (art. 18 van bovengenoemde wet);

g. zij schrijven de vrouwelijke leerlingen in de verloskunde in, volgens het bepaalde in art. 11a der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 59);

h. zij ontvangen van de geneeskundigen in hunnen kring de opgaven, bedoeld in art. 6 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60);

i. zij teekenen voor gezien de lijsten van geneesmiddelen bedoeld in art. 9, al. 4 van laatstgenoemde wet en in art. 5 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 61);

j. zij viseren de bewijzen van bevoegdheid van de geneeskundigen, die zich voor de dienst op schepen verbinden, volgens de bepalingen van art. 12 van de wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60);

k. zij beoordeelen de lijsten van geneesmiddelen bedoeld in art. 13 dier wet;

l. zij nemen de recepten in ontvangst van de naaste belanghebbenden, bij opheffing eener apotheek, volgens het bepaalde in art. 11 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 61); ook nemen zij de schriftelijke aanvragen tot het afleveren van vergiftige zelfstandigheden, bij opheffing eener apotheek in ontvangst, volgens de bepalingen van art. 14, al. 2;

m. zij geven, wanneer naar hun oordeel daartoe voldoende reden bestaat, de schriftelijke vergunningen, bedoeld in art. 18 van laatstgenoemde wet;

n. zij viseren de bewijzen van bevoegdheid bedoeld in art. 19, al. 1 dier wet;

o. zij viseren de bewijzen van bevoegdheid en ontvangen de kennisgeving bedoeld in art. 22, al. 2 en 3 dier wet;

p. zij ontvangen het verzoek tot keuring bedoeld in art. 27 al. 2 dier wet;

q. zij ontvangen de kennisgeving bedoeld in art. 29 al. 2 dier wet.

's Gravenhage, den 10*den April* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 134. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den* 11*den April* 1866, *no.* 80, *houdende concessie tot het heffen van een brug- en weggeld, voor den overgang van wagens over de Elderinksbrug over de Dinkel te Losser in Overijssel, volgens goedgekeurd tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 9 April 1866, no. 346, 3de afdeeling (1).

Gelet op het Koninklijk besluit van den 29sten Julij 1846, no. 14, waarbij aan J. KROESGENBERG, weduwe G. J. ELDERINK te *Losser*, concessie is verleend tot het heffen van een brug- en weggeld voor den overgang van wagens over het erve ELDERINK onder de gemeente *Losser*;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan de erven G. J. ELDERINK te *Losser* voor den tijd van drie jaren concessie te verleenen tot tolheffing op de zoogenaamde *Elderinksbrug* over de *Dinkel*, gemeente *Losser*, overeenkomstig het volgend tarief:

---

(1) Bij dit besluit werd die concessie verleend, om te mogen heffen een brug- en weggeld voor de passage van vrachtwagens, enz. over het haar in eigendom toebehoorende *Erve Elderink* gelegen in de Marke en gemeente Losser. *Red.*

van een wagen, met drie of vier paarden, ossen of koebeesten bespannen . . . . ƒ 0.10.

Van een wagen, met één of twee paarden, ossen of koebeesten bespannen . . . . „ 0.05.

2°. te bepalen, dat de opbrengst der heffing tot onderhoud der brug en van hetgeen daartoe behoort, zal worden aangewend, en dat, bij gebreke van behoorlijk onderhoud, de concessie vervalt;

3°. het toezigt over de heffing op te dragen aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, die daaromtrent de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Amsterdam, den 11*den April* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 135. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 11*den April* 1866, *houdende bepaling nopens het vervoeren van slagtvee, in verband met de veeziekte.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Overwegende, dat de loop der lijn van afsluiting is gewijzigd,

Heeft goedgevonden, de beschikking betreffende het vervoer van runderen, kalveren en schapen, bestemd voor de slagtbank, van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen, geplaatst in de Staats-Courant van 30 November 1865, te wijzigen als volgt:

Runderen, kalveren en schapen, bestemd voor de slagtbank, kunnen van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen worden vervoerd, mits voorzien van een bewijs van dispensatie en met inachtneming van het volgende:

het bewijs van dispensatie wordt, in geval van blijkbare behoefte, afgegeven door den burgemeester van de plaats van bestemming, en moet worden goedgekeurd door den Commissaris des Konings der provincie, waarin de plaats van bestemming gelegen is. Het wordt door den burgemeester van de plaats van verzending geviseerd, nadat deze zich door overlegging eener verklaring van een bevoegd deskundige verzekerd heeft, dat het vee, waarvoor dispensatie gevraagd wordt, gezond is en afkomstig uit eene onbesmette streek. Het vervoer geschiedt onder toezigt van iemand, door dien burgemeester daartoe aan te wijzen, die, op kosten van den belanghebbende, het vee tot aan de plaats van bestemming begeleidt en het bewijs van dispensatie en de gezondheidsverklaring medebrengt.

Op de plaats van bestemming aangekomen, wordt het vee, ten koste van den belanghebbende, onder toezigt gesteld van één of meer door den burgemeester daartoe aan te wijzen personen, en vervoerd naar de plaats der slagting, waar het onder toezigt gehouden en binnen den kortsten, door den burgemeester te bepalen termijn, geslagt wordt.

's Gravenhage, den 11*den April* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

No. 136. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 11*den April* 1866, *houdende kennisgeving en waarschuwing, dat bij den invoer van goederen, afkomstig uit een van veeziekte besmet land, het hooi en stroo, dat tot inpakking gediend heeft, door de douanen wordt verbrand.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Door de Zweedsche Regering is, onder andere maatregelen tot wering van den veetyphus, voorgeschreven, dat hooi of stroo, dat gediend heeft tot inpakking of als omslag van andere waren uit een besmet land afkomstig, bij het onderzoek der waren door de douanen zoo veel mogelijk verbrand of gereinigd moet worden.

Ter voorkoming van verliezen of moeijelijkheden worden belanghebbenden uitgenoodigd, voor de inpakking van hunne naar Zweden bestemde waren niet dan in gevallen van volstrekte noodzakelijkheid hooi of stroo te bezigen.

's Gravenhage, den 11*den April* 1866.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 137. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 11*den April* 1866, *no.* 270, 6*e afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Pruissen, Wurttemberg, Baden, Wallachije, Moldavië, Nassau, Holstein en Saksen; sluiting van eenige in Spanje en Pruissen en optreding van Nassau, als lid der Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging.*

Telegraafkantoren zijn geopend te *Heidersdorf*, *Hoerde*, *Kosten* en *Stassfurt* in Pruissen; te *Schrotzberg*, *Urspring* en *Teinach*, het laatste voor den duur van het badsaizoen, in Wurttemberg; te *Jestetten* in Baden; te *Pola-de-Siero* en *Soller* in Spanje; te **Alecsandria**, **Beket**, **Urziceni** en **Valenide-Munte** in Wallachije; te **Leova** in Moldavië, te *St. Jean-d'Acre* in Aziatisch-Turkije; te Eschhofen en Fachingen in Nassau; te *Ahrensboeck* en *Pinneberg* in Holstein.

Te Schmölln in Saksen is een spoorwegdiensttelegraafkantoor geopend.

De kantoren te Elorrio, Guernica, Guetaria, San Mateo, Mondragon en Placencia in Spanje en de spoorwegkantoren te Hoerde, Kosten en Stassfurt in Pruissen zijn gesloten.

Jestetten en *Kosten* liggen in den 3den kring van alle nederlandsche kantoren.

Schmölln † volgt het tarief van Meerane, *Heidersdorf* dat van Nimptsch, *Hoerde* dat van Dortmund, *Stassfurt* dat van Calbe a/d Saale, *Schrotzberg* dat van Blanfelden, *Urspring* dat van Blaubeuren.

St. Jean-d'Acre is, over Ober-Tömös of Belgrado, tegen 12 gl. door alle nederlandsche kantoren te bereiken.

Met ingang van den 1sten dezer is het hertogdom Nassau als lid der Duitsch-Oostenrijksche Vereeniging opgetreden. De regelen der

verdragen van Schwerin en Parijs zijn op het verkeer met dien staat van toepassing. Het tarief der Nassausche kantoren is dientengevolge aldus gewijzigd:

Aumenau, Balduinstein, Diez, Laurenburg Limburg a/d Lahn, Runkel, Schaumburg en Villmar liggen van Bolsward, Dokkum, Franeker, Harlingen, Leeuwarden en Nieuwediep in den 3den, van de overige kantoren in den 2den kring.

Braubach, Camp, Bad-Ems, Kestert, Nassau, Oberlahnstein, Osterspai en St. Goarshauzen liggen van Dokkum, Franeker, Harlingen, Leeuwarden en Nieuwediep in den 3den, van de overige kantoren in den 2den kring.

Assmanshausen, Caub, Geisenheim, Hattenheim, Lorch, Oestrich, Rüdesheim en Winkel liggen van Alkmaar, Assen, Bolsward, Delfzijl, Dokkum, Enkhuizen, Franeker, Groningen, 's Gravenhage, Haarlem, Harlingen, Heerenveen, Hoogezand, Hoorn, Joure, Leeuwarden, Leiden, Lemmer, Middelburg, Nieuwediep, Purmerende, Scheveningen, Sneek, Veendam, Vlissingen, Winschoten, Wormerveer en Zaandam in den 3den, van de overige kantoren in den 2den kring.

Biebrich-Mosbach, Eltville, Langenschwalbach, Niederwalluf, Schierstein, Schlangenbad en Wiesbaden volgen het tarief van het vroegere pruissische rijkskantoor te Wiesbaden.

Stockhausen en Weilburg volgen het tarief van Braunfels, Albshausen volgt dat van Wetzlar.

De nieuw geopende kantoren te Eschhofen en Fachingen volgen het tarief van Aumenau.

Al de Nassausche kantoren hebben doorloopende dagdienst; alleen dat te Langenschwalbach heeft des winters beperkte dagdienst.

Op het kantoor te Mühlhausen in Pruissen is de doorloopende dagdienst ingevoerd.

Telegrammen naar de in circulaire no. 610, dd. 7 Maart jl., aangekondigde russische spoorwegkantoren behooren van het dienstbijvoegsel „via M." te worden voorzien.

's Gravenhage, den 11*den April* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 138. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den* 12*den April* 1866, *no.* 98, *houdende regeling der reis- en verblijfkosten en vacatiegelden van de leden der Commissiën, belast met het afnemen der eindexamens voor de hoogere burger- en landbouwscholen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 11 April 1866, no. 261, 5de afdeeling;

Gelet op art. 57 der wet van den 2 Mei 1863 (*Staatsblad* no. 50);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. de leden der Commissiën, vermeld in gezegd artikel, voor de vergoeding van reis- en verblijfkosten te rangschikken in de tweede klasse van het tarief, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van den 15den December 1849 (*Staatsblad no.* 62), ten ware zij eene betrekking bekleeden tot de eerste klasse behoorende, in welk geval zij ook als leden dier Commissiën in de eerste klasse worden gerangschikt.

2°. aan de leden dier Commissiën voor elken dag dat zij de vergaderingen bijwonen toe te kennen een vacatiegeld van zes gulden (*f* 6.) te genieten ook door hen, die niet in de plaats, waar de examens worden afgenomen, wonen, boven de vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk zal worden medegedeeld aan de Algemeene Rekenkamer.

Amsterdam, den 12*den April* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 139. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 12*den April* 1866, *no.* 165, *houdende nadere inlichting nopens de toekenning van verblijfkosten aan rijksveldwachters.*

's Gravenhage, den 12*den April* 1866.

Het heeft mijne aandacht getrokken dat de verblijfkosten door de rijksveldwachters in rekening gebragt, reeds sedert geruimen tijd belangrijk toenemen.

Uit de ingediende declaratien blijkt, dat dikwerf kosten worden berekend, in gevallen waarin geen nachtverblijf te pas komt en derhalve daarvoor geene uitgaven zijn te doen; zooals bij het handhaven der openbare orde op kermissen, jaarmarkten, openbare feesten en andere dergelijke gelegenheden, alsmede bij het waken tegen dieverijen en strooperijen.

Uit dien hoofde meen ik de circulaire van 19 Augustus 1858, no. 112 (1), in herinnering te moeten brengen, onder opmerking, dat in den regel voor zoodanige dienstverrigtingen geene verblijfkosten kunnen worden vergoed en de deswege in te dienen declaratien zullen moeten worden afgewezen.

Het behoeft voorts wel geen betoog, dat het wenschelijk is de beambten zooveel mogelijk tijdig te doen vertrekken naar de plaats van bestemming, ten einde hen in de gelegenheid te stellen om, waar dit kan, nog denzelfden dag te kunnen terugkeeren.

Ik heb de eer U Wel Edel Gestrenge te verzoeken te willen doen zorgen, dat de ten deze bestaande voorschriften worden in acht genomen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

---

(1) Zie Bijvoegsel 1858, no. 182. *Red.*

No. 140. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 12*den April* 1866, *houdende tijdelijke vergunning tot vervoer van vee buiten de lijn van afsluiting naar binnen, in verband met de veeziekte.*

Vervoer van vee van buiten de lijn van afsluiting naar binnen, is toegestaan van den 16den tot den 30sten April e. k. ingesloten onder de navolgende bepalingen:

„Binnen de lijn gekomen zal het vee vrij mogen vervoerd worden naar de plaats van bestemming, behalve naar weiden, hoeven of stallen met hunne aanhoorigheden, waar de veetijphus heescht of in de laatste maand geheerscht heeft (1).

's Gravenhage, den 12*den April* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 141. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 12*den April* 1866, *no.* 74, *houdende vestiging van een particulier entrepot voor wijn te Woerden.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Zuid-Holland*, van den 4den April ll., berigtende op een adres van N. N., wijnkooper te *Woerden*, verzoekende om aldaar een particulier entrepot voor wijn te mogen oprigten:

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, de Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de verschillende directien mede te deelen, dat een particulier entrepot voor *wijn* wordt gevestigd te *Woerden*, met uitnoodiging om de opgave der entrepots, in de aangehaalde resolutie sub III, lett. *b* voorkomende, hiermede aan te vullen;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 142. MISSIVE *van den* Minister van Oorlog, *van den* 13*den April* 1866, *no.* 5, *P.*, *houdende bepalingen nopens eene geneeskundige herkeuring van geadmitteerde rekruten of overgeplaatste militairen.*

's Gravenhage, den 13*den April* 1866.

Op eene daartoe door mij gedane uitnoodiging heeft de heer inspec-

(1) Onder de vergunning tot vervoer van vee, is bij dispositie van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 14 April 1864 begrepen die, om van den 16den tot den 30sten April e. k. het vee, dat binnen de lijn van afsluiting aanwezig is, vrij binnen die lijn te vervoeren, behalve van of naar weiden, hoeven of stallen met hunne aanhoorigheden, waar de veetyphus heerscht of in de laatste maand geheerscht heeft." *Red.*

teur van de geneeskundige dienst der landmagt, aan de eerstaanwezende officieren van gezondheid in de garnizoenen opgedragen, om, wanneer voortaan, bij de admissie van rekruten, of bij overplaatsing van militairen, omtrent hunne geschiktheid voor de dienst door de bevoegde geneeskundige autoriteit uitspraak is gedaan, en de officier van gezondheid, die zoodanig persoon bij aankomst ter plaatse zijner bestemming op nieuw onderzoekt, vermeent in die uitspraak niet te kunnen berusten, alsdan het daardoor ontstaan verschil van gevoelen aan zijne beslissing te onderwerpen; onder bepaling, dat het tot dat einde uit te brengen verslag, door laatstbedoelden officier van gezondheid zal worden opgemaakt en ingezonden.

Onder mededeeling van het vorenstaande heb ik de eer u te inviteren om in het vervolg de bovenbedoelde personen, omtrent wier physieke geschiktheid twijfel bestaat, zoolang bij het korps te doen verblijven, tot dat bij een door voormelden inspecteur te bevelen nader geneeskundig onderzoek, daaromtrent zal zijn beslist. De onderhoudskosten van de bedoelde rekruten over de dagen voorafgaande aan dien, waarop zij als ongeschikt worden weggezonden, of wel, na goedkeuring worden in dienst gesteld, komen ten laste van het werffonds bij het korps waarvoor zij waren of zijn bestemd.

Ingeval van overplaatsing of dienende militairen, wordt, in afwachting der te nemen beslissing, op de gewone wijze in hun onderhoud voorzien.

(*Get.*) STAVENISSE DE BRAUW.

No. 143. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 14*den April* 1866, *no.* 274, 2*de afd., houdende inlichtingen nopens het verleenen van teruggave der betaalde plaatselijke belasting voor den voorraad gedistilleerd op* 1°. *Mei* 1866, *in de gemeenten aanwezig, in verband met de invoering der wet van* 7 *Julij* 1865. (*Staatsblad no.* 80).

's Gravenhage, den 14*den April* 1866.

Mijn ambtgenoot voor het Departement van Financien deelt mij mede, dat sommige Gemeentebesturen voornemens zijn voor den voorraad gedistilleerd enz., die op den 1sten Mei e. k. aanwezig mogt zijn in de Gemeente, geheele teruggave der betaalde plaatselijke belasting te verleenen.

Dergelijke wijze van handelen schijnt bezwaarlijk overeen te brengen met de overgangsbepalingen, vervat in de artt. 13—19 der Wet van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 80), aan welke bepalingen kennelijk het beginsel ten grondslag legt, dat wegens alle gedistilleerd dat na den 30sten April e. k. in consumtie zal worden gebragt, ten minste *ƒ* 50 per vat ad 50% sterkte aan belasting moet zijn betaald.

Werd de betaalde plaatselijke belasting tot het volle bedrag teruggegeven, het gevolg daarvan ware, dat dewijl er geene verrekening plaats vindt van het Rijk met de Gemeente, er in die Gemeente na den 30sten April e. k. gedistilleerd in consumtie zou worden gebragt, waarvoor, indien de plaatselijke belasting minder dan *ƒ* 15 bedraagt, zooveel minder dan *ƒ* 50 als het bedrag der plaatselijke belasting is,

en wanneer die plaatselijke belasting meer dan *f* 15 beloopt, slechts *f* 35 aan belasting zou zijn betaald.

Zooals te verwachten is, zou naar eene Gemeente waar de plaatselijke belasting tot het volle bedrag werd teruggegeven, voor den 1sten Mei e. k., eene groote hoeveelheid gedistilleerd uit andere Gemeenten worden heengevoerd, waaruit aanzienlijk nadeel voor 's Rijks schatkist zou voortvloeijen.

Alleen teruggave van hetgeen *meer* aan plaatselijke belasting is betaald dan in evenredigheid van *f* 15 per vat ad 50°/₀ sterkte, schijnt met de wet in overeenstemming.

Ik verzoek U derhalve den inhoud dezer aan de Gemeenten van Uw Gewest die het aangaat, mede te deelen.

Mogt door sommige Gemeentebesturen niet dienovereenkomstig worden gehandeld, dan zou het de vraag zijn, of Uw Collegie de daardoor veroorzaakte uitgaven op de rekening der Gemeente zou kunnen toelaten, alsmede of magtiging zou kunnen verleend worden om uit den post van onvoorziene uitgaven, wanneer op de Begrooting geen post voorkomt, waaruit de voorgenomen teruggave zou kunnen geschieden, die betaling te doen plaats vinden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 144. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 14*den April* 1866, *no.* 299, 4*de afd.*, *houdende inlichting, betreffende de vrijstelling van zegelregt voor de uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand, benoodigd tot afgifte van de bij de militie-wet gevorderde getuigschriften.*

's Gravenhage, den 14*den April* 1866.

Voor de afgifte der getuigschriften, bij art. 58 der militiewet gevorderd ter bekoming van vrijstelling wegens broederdienst of als eenige wettige zoon, waarvan de modellen onder no. 10 en 11 zijn voorgeschreven bij art. 20 van Zijner Majesteits besluit van 8 Mei 1862 (*Staatsblad no.* 46) is het in het belang der wet en in dat van derden noodig, dat de burgemeester, alvorens het getuigschrift af te geven, zich overtuige, dat de loteling, te wiens behoeve het wordt aangevraagd, zoomede, wanneer het vrijstelling wegens broederdienst geldt, zijn broeder of broeders uit een wettig huwelijk geboren zijn, en dat te dien aanzien niet slechts worde afgegaan op de getuigenis der door den belanghebbende bijgebragte getuigen.

Het onderzoek daaromtrent is het doelmatigst te bewerkstelligen door, gelijk in vele gemeenten geschiedt, overlegging van de huwelijksacte der ouders en van de geboorteacte des lotelings te vorderen. In sommige gemeenten verleenen de burgemeesters, ter bekoming van die stukken, zoo het huwelijk der ouders elders is voltrokken, hunne tusschenkomst.

Door een Uwer ambtgenooten is echter het bezwaar geopperd, dat de uittreksels uit de huwelijksregisters, tot dat einde opgevraagd, aan zegelregt zijn onderworpen en alzoo niet kosteloos afgegeven kunnen worden.

Deze zaak had reeds in 1863 een onderwerp van gedachtenwisseling tusschen mijn Departement en dat van Financien uitgemaakt. Thans heb ik ze op nieuw aan het oordeel van den Minister van Financien onderworpen, op wiens voordragt het den Koning heeft behaagd het besluit te nemen, waarvan een afschrift hiernevens is gevoegd (1), en waarbij de vrijstelling van zegelregt wordt verleend voor de uittreksels uit de registers van den burgerlijken stand, welke worden uitgereikt om den burgemeester tot de afgifte van de bij de militiewet gevorderde getuigschriften in staat te stellen.

Ter voorkoming echter, dat van die ongezegelde uittreksels in andere dan militiezaken, waarvoor zij uitsluitend bestemd zijn, gebruik worde gemaakt, verzoek ik UW.E.G., den burgemeesters bij de mededeeling van het besluit uitdrukkelijk aan te bevelen, deze uittreksels niet aan de belanghebbenden uit te reiken, maar ze, op bekomen aanvrage, toe te zenden aan den burgemeester der gemeente, alwaar de persoon, te wiens behoeve het getuigschrift no. 10 of 11 is aangevraagd, voor de militie is ingeschreven, en dat elk burgemeester het ontvangen uittreksel als bewijsstuk onder zijne bewaring houde.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 145. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 14den April* 1866, *no.* 126, *houdende indeeling van het kantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen en van den waarborg en de belasting op de gouden en zilveren werken te Utrecht, in de eerste klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Utrecht*, van den 20sten Maart ll., houdende voorstel tot regeling der belooning van het opengevallen ontvangkantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen en van den waarborg en de belasting op de gouden en zilveren werken te *Utrecht;*

Heeft goedgevonden en verstaan, voorloopig voor dat kantoor aan te wijzen de gewone percentsgewijze belooning volgens de afdalende schaal tot het bepaalde maximum van *f* 4500, zonder genot van biljetgelden, noch aandeel in de sluit- en ontsluitgelden der entrepots of eenige leges en emolumenten, doch met toekenning eener som van *f* 2400 voor bureaukosten, waarin is begrepen de belooning van een plaatsbekleedend ontvanger voor het waarborgskantoor en van een subontvanger voor den accijns op het geslagt te *Utrecht;* en diensvolgens bovengemeld kantoor te rangschikken in de *eerste* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

---

(1) Zie hierboven no. 107. *Red.*

No. 146. **Missive** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den* 16*den April* 1866, *no.* 244, 1*ste afd.*, *houdende voorschrift nopens de over te leggen stukken bij het verevenen van declaratiën wegens onteigening van besmet vee.*

's Gravenhage, den 16*den April* 1866.

Bij mijn schrijven van den 9 Februarij 1866, no. 151, 1e afdeeling (1), werd aan Heeren Gedeputeerde Staten der provincie, mededeeling gedaan van het verlangen der Algemeene Rekenkamer dat, bij declaratiën wegens voorschotten gedaan naar aanleiding van de artikelen 69—72 der wet van den 28 Augustus 1851, (*Staatsblad no.* 125), de *oorspronkelijke* bewijsstukken en geene afschriften wierden overlegd.

Het werd er sedert voor gehouden, dat met „bewijsstukken" meer bijzonder bedoeld werden eigenlijke rekenbare stukken, zooals: declaratiën, rekeningen, mandaten of bevelschriften van betaling en kwitancien. Althans andere stukken meer van administratieven aard, gelijk onteigenings-besluiten, overeenkomsten, verklaringen van ziekte en begraving en dergelijke, werden door de Kamer tot hiertoe zonder bedenking *in afschrift* — mits behoorlijk voor echt gewaarmerkt — aangenomen.

Uit eene nota van remarque dezer dagen van de Kamers ontvangen blijkt echter van hare begeerte om, naar aanleiding van artikel 28 der wet van 5 October 1841, (*Staatsblad no.* 40), ook van laatstgemelde stukken de *oorspronkelijke* te ontvangen. Ofschoon voor dat verlangen geene bijzondere gronden door de Kamer worden opgegeven en stof tot tegenspraak niet zou ontbreken, schijnt het, ter voorkoming van vertraging in de afdoening der schuldvorderingen, meest geraden, aan het verlangen te voldoen.

Ook heeft de Kamer, ook in dit opzigt van zienswijze veranderd, bij eene andere nota, op grond van artikel 1502 van het Burgerlijk Wetboek, de verevening ten laste van het Rijk geweigerd der kosten van zegel en registratie der acten van verkoop van vleesch en huiden van onteigende runderen, waaromtrent niet bedongen was, dat die kosten ten laste van de koopers zouden komen.

Ik heb de eer U H.E.G. een en ander mede te deelen met verzoek er aan Heeren Gedeputeerde Staten almede kennis van te geven, ten einde daarop te doen letten en hun tevens in overweging te geven de gemeentebesturen aangaande de tegenwoordige verlangens der Rekenkamer te willen inlichten. Het stellen, mondeling of schriftelijk, van het beding dat de kosten bedoeld bij artikel 1502 voormeld, ten laste van koopers komen, zou, zoo mogelijk, mijns inziens steeds de voorkeur verdienen.

Overigens enz.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

---

(1) Hierboven no. 35. *Red.*

No. 147. **Beschikking** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den* 16*den April* 1866, *no.* 286, 6*de afd.*, *houdende voorschriften voor de ambtenaren en bedienden van den rijkstelegraaf bij het doen van verzoeken of andere mededeelingen aan hunne meerderen.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

gelet op de wenschelijkheid, ook in het belang eener spoedige afdoening, dat verzoeken of andere mededeelingen van ambtenaren of bedienden bij den Rijkstelegraaf aan hunne niet onmiddellijke meerderen terstond worden begeleid door de adviezen der daarbij betrokken hoogere ambtenaren;

Bepaalt:

1. Behoudens de uitzondering, in § 2 vermeld, worden verzoeken of andere mededeelingen van ambtenaren of bedienden bij den Rijkstelegraaf, hetzij aan den Minister, hetzij aan andere niet onmiddellijk boven hen gestelden, nimmer opgezonden dan door tusschenkomst van iederen regtstreekschen meerdere.

2. Voorbijgang eens meerderen kan geschieden, wanneer deze het onderwerp der mededeeling uitmaakt, of ook wanneer andere bijzondere redenen worden geacht te bestaan, welke dan echter in de mededeeling moeten worden opgegeven.

3. De opzending van mededeelingen geschiedt in de volgende orde:

MINISTER.

- REKENPLIGTIG BEHEER OF INGENIEUR VAN DEN RIJKS-TELEGRAAF.
  - Lijnopziener.
    - Eerstaanwezend ambtenaar.
      - Telegrafist of bediende bij de kantoordienst.
- INGENIEUR.
  - Adsistent-ingenieur.
  - Opsigter in algemeene dienst.
  - LIJNOPZIENER.
    - Eerst-aanwezend ambtenaar.
      - Opsigter aan een kantoor verbonden.
    - Opsigter eener afdeeling.
      - Wachter.
  - Chef der herstellings-werkplaats.
    - Bediende bij de herstellings-werkplaats.
  - Beambte of bediende op het bureau van den Ingenieur.
- REKENPLIGTIG BEHEER.
  - Lijn-opziener.
    - Eerst-aanwezend ambtenaar.
      - Klerk bij de kantoor-dienst.
  - Beambte of bediende ter contrôle.

4. De ambtenaren, door wier tusschenkomst de opzending geschiedt, doen, bij die opzending, tevens van hun gevoelen blijken.

Hun advies wordt volledig omschreven, ook in geval van goedkeuring of ondersteuning, alsmede wanneer de inlichtingen, voor een zelfstandig oordeel noodig, door hen niet waren te verkrijgen.

5. De doorzending der bovenbedoelde mededeelingen mag door de tusschenkomende ambtenaren niet worden vertraagd, veel minder nagelaten.

's Gravenhage, de 16*den April* 1866.

(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 148. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den* 17*den April* 1866, *afd. post., no.* 69, *houdende bepalingen nopens eene vermindering van het port der brieven naar en uit Nederlandsch Indie; de toepassing der segelwet op binnen- en buitenlandsche stukken per post verzonden; oprigting van kantoren in België en Hannover en andere zaken het postwezen betreffende.*

's Gravenhage, den 17*den April* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postbeambten te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Aan de ambtenaren wordt hiernevens toegezonden afschrift van het Koninklijk Besluit van 7 April 1866 (*Staatsblad no.* 19), houdende nadere regeling van het port der brieven die tusschen het Rijk en zijne Bezittingen in Oost-Indie, door middel van de geslotene brievenmalen over *Marseille*, *Triëst* en *Southampton* verzonden worden.

Krachtens art. 2 van gemeld Besluit, zal het enkele port naar den maatstraf van 15 wigtjes, bedragen:

zeventig cents bij verzending over *Marseille:*

een gulden bij verzending over *Triëst;*

vijf en zeventig cents bij verzending over *Southampton.*

Het gemelde port wordt dus, wat de brieven over *Marseille* betreft, met 20 cents, en ten aanzien van die over *Triëst* en *Southampton*, met 5 cents, verminderd.

De heffing van dit verminderde port zal, ingevolge art. 3 van het aangehaalde Besluit, voor de eerstemaal worden toegepast op de brieven, die met de eerstvertrekkende brievenmaal in de maand Mei uit *Nederland* verzonden worden, en op die, voor zoo veel het port niet is vooruit betaald, welke met de eerst aankomende brievenmaal, langs de verschillende daartoe openstaande wegen *in dezelfde maand* hier te lande ontvangen worden.

De ongefrankeerde brieven die in Mei en vervolgens uit Neêrlandsch Indie worden aangebragt, en die nog met een port respectivelijk naar den maatstaf van 90 cents, 1 gulden 5 cents en 80 cents zijn belast, zullen op de Nederlandsche grenskantoren in verhouding tot het verminderde port bovengemeld, gedetaxeerd, en dienovereenkomstig aan de binnenkantoren aangerekend worden.

Ten overvloede wordt aangestipt dat art. 1 van het Koninklijk Besluit, houdende bepaling van het aandeel van het Departement van Financien en van dat van Kolonien in het port op de hierbedoelde brieven, van geenerlei invloed is op het werk der Postkantoren: maar dat de nieuwe regeling ten gevolge waarvan het Departement van Kolonien in plaats van 25 cents, gelijk tot dusverre, niet meer dan 20 cents zal genieten in het gemeenschappelijke port, alleen van invloed is op de verrekeningen tusschen de beide betrokkene Departementen.

Art. 6. Op de laatste bladzijde van den staat litt. A, houdende opgave der regtstreeksche pakketverzendingen, zal in het vervolg tevens moeten worden vermeld op welke tijdstippen de Postkantoren voor de verschillende werkzaamheden zijn opengesteld — en wanneer de buitenbussen, in de gemeente aanwezig, worden geligt.

Het nieuwe formulier der bedoelde staten is tot dat einde van eene gedrukte aanwijzing voorzien; met openlating van twee vakken om door de Directeuren te worden ingevuld.

Art. 7. Het nommer van het register no. 14, wegens uitbetaalde postwissels, zal voortaan gesteld moeten worden ter plaatse daartoe van achteren op het onlangs herdrukte nieuwe formulier der gemelde postwissels aangeduid.

Art. 8. Door het Departement van Binnenlandsche Zaken is een nieuw formulier voor telegrammen in gebruik gesteld, waarvan aan elk Postkantoor mits deze twee exemplaren worden toegezonden. Het thans bestaande formulier is dientengevolge als vervallen te beschouwen. De Directeuren der Postkantoren in de woonplaats waarvan geen Telegraafkantoor is gevestigd — en die dus, ingevolge de bepalingen der Circulaire no. 520, in het geval kunnen komen hunne tusschenkomst te leenen tot het verzenden van telegrammen ter overseining, aan het naastbij gelegen Telegraafkantoor, zullen in hunne eerstvolgende aanvrage om drukwerken eene opgave van de benoodigde nieuwe formulieren, over een vol jaar berekend, moeten begrijpen.

Art. 9. Omtrent de toepassing der zegelwet zijn door dit Departement (Afdeeling Registratie en Domeinen) onlangs de beschikkingen genomen die in substantie op het volgende nederkomen; met last op de ambtenaren om zich dienovereenkomstig te gedragen:

1°. *Buiten 's lands* vervaardigde, over de post onder kruisband het Rijk binnenkomende drukwerken, voorzien van den zegelstempel; toereikend voor het zegelregt wegens binnenlandsche — doch ontoereikend voor dat wegens buitenlandsche drukwerken verschuldigd — zijn onderworpen aan een *suppletoir* regt, bestaande uit hetgeen het zegelregt op buitenlandsche drukwerken meer bedraagt dan dat op binnenlandsche.

De betaling van dit suppletoire regt is vóór de uitgifte op de stukken aan te wijzen door een visa der Directeuren, op de wijze bedoeld bij art. 6 der Circulaire no. 189.

2°. *Binnen 's lands* gedrukte, aan zegelregt onderhevige stukken, op *ongezegeld* papier uit het buitenland onder kruisband met de post binnen het Rijk ontvangen wordende, zijn voor de toepassing van het zegel als buitenlandsche drukwerken te beschouwen.

3°. Gedrukte Circulaires die door de *Inspecteurs voor het Geneeskundig Staatstoezigt* aan de Geneeskundigen worden gezonden, zijn *niet* aan het regt van zegel onderworpen.

Art. 10. Te *Berchem* (provincie Antwerpen), is volgens mededeeling der Belgische Administratie een Postkantoor (Bureau de perception) opgerigt. Dit kantoor is gelegen binnen den kring van 30 mijlen met opzigt tot de Nederlandsche kantoren *Bath*, *Hulst* en *Ossendrecht*.

De tabellen no. 3 en 4, vermeld in art. 4 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 647, zijn dienovereenkomstig aan te vullen, en het verminderde port van 5 cents voor gefrankeerde, en 10 cents voor ongefrankeerde brieven, op die tusschen *Berchem* ter eene, en de genoemde Nederlandsche kantoren ter andere zijde, toe te passen.

Art. 11. De lijst no. 1 behoorende bij en vermeld in art. 7 der Instructie voor de *Hannoversche* correspondentie (*Circulaire no.* 648), is aan te vullen met de nieuw opgerigte Hannoversche kantoren *Gehrden* in het 2de, en *Pewsum* in het 1ste rayon.

Het kantoor te *Pewsum* is voorts gelegen binnen den kring van 30 mijlen met betrekking tot de Nederlandsche kantoren *Appingadam*, *Delfzijl*, *Finsterwolde*, *Midwolda*, *Nieuwolda*, *Nieuwe-Beerta*, *Nieuwe-Schans*, *Oostwolde*, *Oude-Beerta*, *Termunterzijl*, *Uithuistermeeden* en *'t Zandt*.

De tabellen no. 2 en 3, vermeld in art. 10 der aangehaalde Instructie, zijn mede overeenkomstig de vorenstaande aanwijzing bij te schrijven en op de brieven tusschen *Pewsum* en de genoemde Nederlandsche kantoren gewisseld wordende, het verminderde port van 5 cents voor gefrankeerde, en van 10 cents voor ongefrankeerde brieven, toe te passen.

Art. 12. De ambtenaren worden aangeschreven geene brieven voor de Nederlandsche Bezittingen in *West-Indie*, bestemd om met de Fransche pakketbooten van *St. Nazaire* (art. 3 der Circulaire no. 651) te worden verzonden, ter frankering aan te nemen, gelijk gebleken is op sommige kantoren te geschieden; vermits er tot dusverre door middel der bedoelde pakketbooten (*Lijn der Antilles*) geene gemeenschap met de Nederlandsche West-Indische Bezittingen wordt onderhouden.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOIJTEMA.

No. 149. MISSIVE *van den* Minister van Oorlog, *van den 17den April* 1866, *no.* 64, *P.*, *houdende bepalingen nopens uit Indie terugkeerende militairen* (1).

's Gravenhage, *den* 17*den April* 1866.

Bij de aanschrijving van het Departement van oorlog, van den 21sten Mei 1850, no. 31 B, gerigt aan den toenmaligen provincialen kommandant van Zuidholland, Noordholland en Utrecht, alsmede van Zee-

---

(1) Deze aanschrijving is bij missive van den Minister van Justitie d.d. 26 April, no. 111 medegedeeld en luidt als volgt:

Op voorstel van den chef van het koloniaal werfdepôt en na gehouden overleg met den Minister van Kolonien, heeft mijn ambtgenoot van Oorlog, met wijziging der thans bestaande voorschriften, bepaald, dat gewezen Militairen, die met een briefje van ontslag of na geëindigden straftijd de Indische dienst hebben verlaten, en naar Nederland zijn teruggezonden, bij hunne aankomst hier te lande, zich voortaan niet meer naar *Harderwijk* behoeven te begeven. Zij zullen nadat hun bij hunne aankomst door de scheepsgezagvoerders alle hun aankomende gelden en papieren zullen zijn ter hand gesteld, wanneer zij Nederlanders zijn, dadelijk kunnen gaan waarheen zij verkiezen, terwijl zij, vreemdelingen zijnde, zullen worden overgegeven aan de plaatselijke politie, ten einde deze beoordeele of naar de wet van 13 Augustus 1849 (*Staatsblad no.* 39) al dan niet termen voor toelating voorhanden zijn.

Ik heb de eer U van het bovenstaande kennis te doen dragen, met verzoek om na de overname der bedoelde vreemdelingen te willen overwegen of de toelating kan plaats hebben en zoo niet voor hunne uitleiding te willen zorgen.

De hun toekomende gelden zullen hun alsdan, na aftrek van het volstrekt noodige voor reiskosten, door de zorg der politie aan den uitersten post, waar zij het Nederlandsch grondgebied verlaten, moeten worden teruggegeven. *Red.*

land en in uw archief voorhanden, is voorgeschreven hoe moet worden gehandeld ten aanzien van gewezen militairen die met een briefje van ontslag of na geëindigden straftijd de Indische dienst verlatende, naar Nederland worden teruggezonden en hier te lande aankomen.

Op voorstel van den chef van het koloniaal werfdepôt en na gehouden overleg met den heer Minister van kolonien heb ik goedgevonden bedoelde aanschrijving in te trekken en buiten werking te stellen, voor zoo veel zij namelijk de gewezen militairen betreft, die niet van Afrikaanschen oorsprong zijn.

Voor die van Afrikaanschen oorsprong blijven de bestaande bepalingen van kracht.

In den vervolge zullen derhalve de eerstbedoelde gewezen militairen niet meer naar Harderwijk behoeven te komen, maar deze zullen, nadat aan hen, bij aankomst hier te lande door de scheepsgezagvoerders alle hun aankomende gelden en papieren zijn ter hand gesteld, wanneer zij Nederlander zijn, al dadelijk kunnen gaan waar zij verkiezen en, wanneer zij vreemdeling zijn, aan de politie ter plaatse worden overgegeven, ten einde door de tusschenkomst van deze naar hun geboorteland gedirigeerd te worden.

Ik heb de eer U. H. E. G. daarvan te onderrigten en verzoek u dienovereenkomstig en voor zooveel u aangaat de vereischte bevelen te geven.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 150. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 18*den April* 1866, *no.* 137, *houdende toepassing van art.* 39 *en* 40 *van het decreet van* 18 *Junij* 1811, *behelzende het tarief der kosten in strafzaken, nopens het in het openbaar verkoopen van in beslag genomen vee, bij overtreding van de verordeningen tegen de veepest.*

's Gravenhage, den 18*den April* 1866.

Bij de artt. 39 en 40 van het decreet van 18 Junij 1811, houdende het reglement en tarief der kosten in strafzaken, is o. a. bepaald dat in beslag genomen vee en wat aan bederf onderhevig is, niet langer dan acht dagen onder bewaring mag worden gehouden, na welken termijn het aangehoudene indien de teruggave aan den regthebbende niet moet of niet kan plaats hebben in het openbaar moet worden verkocht om uit de opbrengst bij voorrang de kosten van bewaring te verhalen.

Bij gelegenheid eener onlangs plaats gehad hebbende inbeslagneming van over de van Regeringswege bewaakte lijn van afsluiting vervoerd vee is de vraag gerezen of de zoo even genoemde artikelen hunne toepassing kunnen vinden bij elke vervolging wegens overtreding der verordeningen tot afwending van besmettelijke veeziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen.

Mijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken met wien ik omtrent deze aangelegenheid in overleg ben getreden is met mij van oordeel, dat de zaak het best in dier voege te regelen is, dat het aangehoudene steeds onmiddelijk door een deskundige worde onderzocht, ten einde naar gelang van de uitkomsten van dat onderzoek, hetzij door tusschenkomst van het gemeentebestuur te worden vernietigd en onscha-

delijk gemaakt, hetzij overeenkomstig het aangehaalde art. 40 van het decreet te worden verkocht.

Krachtens magtiging des Konings is door den Minister van Binnenlandsche Zaken eene algemeene dispensatie verleend voor alle gevallen, waar de verkoop door de Justitie ook op verboden plaatsen moet geschieden.

Ik heb de eer UW.E.G. te verzoeken den inhoud dezer aanschrijving te willen brengen ter kennis van de regterlijke ambtenaren in Uw ressort die het aangaat, met uitnoodiging bij voorkomende gelegenheid dienovereenkomstig te handelen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 151. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 19*den April* 1866, *no.* 61, *houdende concessie tot het aanleggen van een' kunstweg van Windesheim naar Heino in Overijssel volgens goedgekeurd tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 18 April 1866, no. 231, 3de afdeeling.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de commissie tot aanleg van een kunstweg van *Windesheim* naar *Heino* in de provincie Overijssel wordt, onder de voorwaarden, door Onzen voornoemde Minister te stellen, concessie verleend tot aanleg van dien weg, aanvangende bij de Kolkbrug in den Grooten Rijksweg van *Deventer* naar *Zwolle*, het *Zutheinerbroek* tot de *Soestweetering* doorsnijdende, en van daar de bestaande wegen, den *Horstanansdijk*, de *wegeler Esch* en de *Zandsteeg* volgende tot den grooten weg van *Zwolle* naar *Nijverdal* op 700 el vóór tol no. 3; met een zijtak uitgaande van de *Zandsteeg*, nabij de Kolk, langs de zoogenaamde *Beuken allée* tot over de *Nieuwe wetering*, en van hier langs de westzijde van deze wetering tot de *Futersbrug* in den bestaanden kunstweg van *„het Roosendaal"* naar *Heino*.

Art. 2. Gedurende drie jaren, te rekenen van het tijdstip der voltooijing van den weg, wordt aan de commissie concessie verleend tot tolheffing op dien weg overeenkomstig het hierbijgaand tarief.

Art. 3. De opbrengst dezer heffing zal in de eerste plaats strekken tot voorziening in het onderhoud van den weg en hetgeen daartoe behoort, bij gebreke van voldoend onderhoud wordt de concessie tot tolheffing ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over de heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, die daaromtrent de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 19*den April* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Tarief *der tolgelden, in te vorderen aan de tolboomen op den kunstweg Windesheim en Heino, in de provincie Overijssel.*

Voor elk paard of muilezel gezadeld of los, en voor elken ezel aangespannen of gereden wordende . . . . *f* 0.05.

Voor elken ezel, niet aangespannen noch gereden wordende en voor elk rundbeest . . . . „ 0.02.

Voor elk kalf, schaap of varken . . . . „ 0.01.

Voor een kudde schapen of varkens sterker dan vijftig stuks, in eens „ 0.50.

Voor rij- of voertuigen met twee wielen, met een of twee paarden bespannen of voor een rij- of voertuig met vier wielen met één paard bespannen . . . . „ 0.10.

Voor rij- of voertuigen met vier wielen, met twee paarden bespannen „ 0.20.

Voor elk paard voor rij- of voertuigen, boven 't getal van twee, daarboven . . . . „ 0.10.

Wanneer twee of meerdere rij- of voertuigen aan elkander gekoppeld zijn, voor het eerste rijtuig, de gewone tol en verder voor elk paar wielen, daarboven. . . . . „ 0.10.

Voor een zoogenaamde malle jan met hout gelaten, van elk paard „ 0.15.

Voor zoodanig voertuig ledig, van elk paard . . . . „ 0.05.

Voor wagens of karren, met honden, bokken of geiten bespannen „ 0.05.

Voor diligences of postwagens, ingerigt voor niet meer dan zes personen, van elk paard. . . . . „ 0.10.

Idem, ingerigt voor meer dan zes, doch niet meer dan negen personen, van elk paard . . . . „ 0.12^{5}.

Idem ingerigt voor meer dan negen doch niet meer dan twaalf personen, voor elk paard . . . . „ 0.15.

Idem ingerigt voor meer dan twaalf personen, van elk paard . „ 0.20.

Voor aangespannen muilezels en ossen, zal worden gerekend als voor paarden.

Van den tol zijn vrij:

a. De paarden en rijtuigen, behoorende tot 's Konings huis en die van de Prinsen en Prinsessen van hetzelve, zoo mede op reis, de rijtuigen en paarden der personen, welke het gevolg des Konings, der Koningin of der Prinsen of Prinsessen uitmaken.

b. De paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst en op reis zijnde.

c. De paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt wordende voor de brievenposterij, wanneer in 't rijtuig behalve de postillon, geen of slechts een reiziger is.

d. de paarden en rijtuigen van militairen in dienst en in uniform zijnde, mitsgaders die van de beambten, met het toezigt over den weg belast, welke denzelven in hunne betrekking passeeren.

e. Paarden en vee, geleid of gedreven wordende, naar of komende van landen, gelegen binnen den afstand van 2500 ellen van de woning van hem die eigenaar is van het vee en het land in gebruik heeft.

f. De karren of wagens of lastdieren, uitsluitend mest, asch, heideplaggen, waterruigte, gips, of andere tot bemestting dienende specie vervoerende, of die vervoerd hebbende, ledig terugkeeren, of ledig zijnde die gaan halen, zullende in het laatste geval, de tol voor de heenreize betaald, doch, bij terugkeer met de specie, dezelve teruggegeven worden, mits deze terugkeer denzelfden dag plaats hebbe.

g. de karren of wagens of lastdieren van hen, welke hunne eigene geteelde voortbrengselen van veld, land of akker gaan halen, vervoeren en brengen naar hunne eigene of gehuurde gronden en gebouwen, mits deze landen, waarop de vruchten zijn gegroeid, minder dan 2500 ellen van die gebouwen verwijderd zijn.

h. de karren of wagens of lastdieren, uitsluitend geladen met koorn of meel naar of van molens, of ledig zijnde, van daar terugkeerende of ledig zijnde, koorn of meel gaan halen;

Zullende in het laatste geval, de tol voor de heenreize betaald, doch naderhand, uitsluitend met koorn of meel geladen, terugkeerende teruggegeven worden, mits deze terugkeer, denzelfden dag plaats hebbe.

De vorenstaande tol ten *volle* te heffen aan den tolboom te plaatsen op de scheid van Horstmans-esch en Wegeler-esch en voor *de kleinste helft* aan de tolboomen te plaatsen in de zandsteeg aan de oostzijde van den Alerdink, waar de weg zich in twee rigtingen verdeelt, onverschillig of de beide aldaar geplaatste tolboomen achtervolglijk, of wel slechts eene van dezelve wordt doorgereden.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 19 April 1866, no. 61.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 152. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 19*den April* 1866, *no.* 124, 1*ste afd.*, *houdende inlichting nopens den dag van ingang der tuchthuis- of gevangenisstraf, ingeval dat de veroordeelde zich op vrije voeten bevindt.*

's Gravenhage, den 19*den April* 1866.

Sedert het in werking treden der wet van 29 Junij 1854 (*Staatsblad no.* 102) heerscht er verschil van gevoelen over de vraag, wanneer de tuchthuis- of gevangenisstraf moet gerekend worden aan te vangen in het geval dat de veroordeelde zich tijdens de veroordeelende uitspraak op vrije voeten bevindt.

Die vraag ook door mijne ambtsvoorgangers niet altijd in gelijken zin beantwoord, moet hare beslissing vinden in het *tweede* lid van art. 21 der gemelde wet: „de tuchthuis- en gevannisstraffen vangen aan met den dag der ten uitvoerlegging."

Terwijl sommige van oordeel zijn, dat, volgens deze bepaling, de straf eerst aanvangt *den dag, dat de veroordeelde wordt opgenomen in het tuchthuis of gevangenis, waar hij zijne straf moet ondergaan*, meenen anderen, dat de straf gerekend moet worden reeds in te gaan op den dag der aanhouding.

Ik houd deze laatste meening voor de juiste.

De aanhouding immers is eene daad van ten uitvoerlegging van het vonnis, zij geschiedt en kan alleen geschieden uit kracht daarvan.

De tegenovergestelde meening schijnt hiervan uit te gaan, dat het tweede lid van art. 21 den aanvang der straf niet zoozeer afhankelijk zoude stellen van de *ten uitvoerlegging van het vonnis* als van de *uitvoering der straf*.

Daartegen intusschen pleit niet alleen de zin, dien de uitdrukking *ten uitvoerlegging* doorgaans in onze wetgeving heeft, bepaaldelijk in de artt. 365 vgg. Strafvord. en 430 vgg. Regtsvord., maar daarenboven het natuurlijk verband tusschen het eerste en het tweede lid van art. 21 voormeld.

Ook uit dat verband moet worden opgemaakt, dat, terwijl het eerste lid spreekt van den dag, waarop *het vonnis* kracht van gewijsde verkrijgt, het tweede lid bedoelt den dag waarop *het vonnis* wordt ten uitvoer gelegd door aanhouding van den veroordeelde.

UW.E.G. gelieve dienovereenkomstig te handelen en voorts de Officieren van Justitie en ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de Kantongeregten binnen Uw ressort bekend te maken of te doen maken met den inhoud dezer, met uitnoodiging zich daarnaar te gedragen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 153. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 21*sten April* 1866, *no.* 61, *houdende verlenging der concessie tot heffing van een halven tol naar het Rijkstarief, op den weg tusschen Hillegersberg en Rotterdam.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19 April 1866, no. 207, 3de afdeeling;

Gelet op Ons Besluit van den 17den April 1865, no. 69, waarbij aan de gemeente *Hillegersberg*, te rekenen van den 1sten Mei daaraanvolgende voorloopig voor den tijd van een jaar, concessie is verleend tot heffing van een halven tol naar het Rijkstarief, A°. 1833 (*Staatsblad no.* 59) op den weg tusschen de *Heulbrug* nabij *Rotterdam* en *Hillegersberg*, met instandhouding echter gedurende dat tijdvak van den voet waarop, mitsgaders van de sommen waarvoor de tolabonnementen tot 1 Januarij 1865 wierden toegestaan.

Hebben goedgevonden en verstaan:

de tolheffing op den weg tusschen de *Heulbrug* nabij *Rotterdam* en *Hillegersberg* op bovenstaanden voet voor den tijd van 1 jaar, en dus tot ultimo April 1867, te bestendigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken, is belast met de uitvoering van dit Besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financien.

's Gravenhage, den 21*sten April* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 154. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 21*sten April* 1866, *nopens den vervoer van vette varkens in verband met de ziekte onder het rundvee.*

Vervoer van vette varkens van binnen de lijn van afsluiting naar buiten is vrijgesteld, mits voorzien van eene verklaring van den Burgemeester der plaats van afzending, dat zij niet in aanraking zijn geweest met aan de den veetyphus lijdende runderen.

's Gravenhage, den 21*sten April* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 155. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 23*sten April* 1866, *no.* 52, *houdende bepalingen nopens het genot van schadeloosstelling voor fourrages aan bereden officieren van de landmagt bij verplaatsing of op non-activiteit stelling.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog van den 21sten dezer, no. 66 I;

Willenden voorzien in de ongelegenheid welke voor de bereden officieren bij de landmagt door het gemis van het genot van schadeloosstelling voor fourrages, ontstaat, wanneer zij, zonder in de gelegenheid te zijn geweest hunne dienstpaarden van de hand te doen, door verplaatsing met en zonder bevordering, het op non-activiteit stellen of om welke andere reden ook, in dienst blijvende, in eene positie komen waarin zij niet tot het houden van dienstpaarden geregtigd zijn, of het aantal dier paarden eene vermindering ondergaat;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: dat, te rekenen van den 1sten dezer maand, de hiervoren bedoelde officieren, in hunne veranderde dienstbetrekking, in het genot zullen blijven van het getal rations paardenvoeder in hunne vorige positie genoten, doch zulks niet langer dan tot dat zij in de gelegenheid zijn geweest zich van hunne paarden te ontdoen en ten langste gedurende een tijdvak van 92 dagen.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden, aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, den 23sten April 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 156. CIRCULAIRE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 28sten April* 1866, 9*de afd.*, *no.* 302, *houdende voorschriften nopens het nemen van maatregelen ter voorkoming en beteugeling der Cholera Asiatica.*

's Gravenhage, den 28sten April 1866.

De vrees, dat de cholera, die in het vorige jaar in het zuiden van Europa geheerscht heeft en zich van daar meer noordwaarts uitbreidde, ook ons land zou bereiken, is, zoo als U bekend zal zijn, niet ijdel geweest.

Te Rotterdam en Delfshaven hebben zich gevallen voorgedaan, waarvan verscheidene met doodelijken afloop. De Regering heeft gemeend dit feit, zoodra het voldoende was geconstateerd, ter algemeene kennis te moeten brengen door middel van de Staats-courant. Zij deelde het gevoelen der Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt, uitgedrukt in hun rapport betreffende de maatregelen tot wering der cholera te nemen en geplaatst in de Staats-courant van 8/9 April jl., dat het verzwijgen of verbloemen der waarheid veelmeer aanleiding geeft tot het opwekken van vrees en tot het verspreiden van allerlei overdreven voorstellingen, dan de mededeeling van de geheele waarheid. Maar meer nog dan door de onverholen verklaring, dat de gevreesde ziekte in ons midden verschenen is, zal de bevolking tot kalmte worden gestemd en moedig aan de ramp, die haar dreigt, het hoofd weten te bieden, wanneer zij weet, dat de onderscheidene takken van bestuur, zoowel plaatselijke en gewestelijke besturen als de Regering, ondersteund door de ambtenaren en raden met het geneeskundig staatstoezigt belast, al die maatregelen nemen en voorbereiden, welke door wetenschap en ervaring worden aangewezen, om de dreigende epidemie te keeren, of, zoo zij zich mogt uitbreiden, te beteugelen; wanneer

zij weet, dat de geneeskundigen overal op hun post zijn, om hulp te bieden aan hen, die door de ziekte getroffen mogten worden, en den voortgang der epidemie, zoo veel mogelijk, te verhoeden.

Ten einde in de maatregelen, die genomen moeten worden, eene gewenschte eenheid te brengen, hebben de Inspecteurs gemeend, dat eene centrale leiding zeer wenschelijk ware. Dit is ook mijn gevoelen. Raad en hulp, waar die noodig zijn, moeten in de eerste plaats van de Regering uitgaan; zonder de plaatselijke besturen eenigen dwang op te leggen, is het hare taak, aan die besturen den weg te wijzen tot bereiking van het doel en al die maatregelen aan te bevelen, die door dezen genomen kunnen worden tot wering of beteugeling der epidemie. Ik heb met dat doel de geneeskundige Inspecteurs in *Noord-* en *Zuid-Holland* en één der leden van den geneeskundigen raad in laatstgenoemde provincie uitgenoodigd om met de referendarissen bij de afdeelingen voor het binnenlandsch bestuur en voor medische politie van het departement van Binnenlandsche Zaken mij te adviseren omtrent al datgene wat door de Regering kan en moet gedaan worden gedurende het heerschen der cholera.

De geneeskundige raden in de onderscheidene provinciën worden door de Inspecteurs bijeengeroepen, ten einde te overleggen wat door hen tot wering van het kwaad gedaan kan worden.

Niemand zal het overdreven of ontijdig achten, dat, reeds dadelijk na het eerste verschijnen der ziekte in enkele gemeenten van ons vaderland, tot het voorbereiden van maatregelen in alle deelen des lands wordt aangespoord, wanneer hij bedenkt hoe onverwacht de cholera eene gemeente kan overvallen en hoeveel te eer dit geschieden kan sedert de versnelde gemeenschap ook in *Nederland* de verschillende deelen des rijks zooveel nader tot elkander heeft gebragt. Het gevaar moet niet slechts niet verbloemd worden, maar het moet ook kloekmoedig onder de oogen worden gezien.

Ik heb daarom gemeend tot de Commissarissen des Konings het woord te moeten rigten en door hunne tusschenkomst de gemeentebesturen te moeten opwekken, om met inspanning van krachten ook, vóór dat de epidemie hunne gemeente bereikt, alles voor te bereiden, waardoor zij met goed gevolg kan worden bestreden.

De Regering weet, dat zij op de hulp van U H.Ed.G. en van Uwe ambtgenooten kan rekenen, en vertrouwt, dat ook de gemeente-besturen niet zullen achterblijven om alles te doen wat mogelijk is, om het dreigend kwaad van hunne gemeente af te weren.

De middelen, die daartoe kunnen leiden, zijn door de Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt in het aangehaalde rapport aangegeven. Naar aanleiding daarvan verzoek ik U H.Ed.G. de aandacht der gemeente-besturen in Uwe provincie op de volgende punten te vestigen:

1°. Het is van het grootste gewigt, dat het eerste geval van cholera, dat zich in eene gemeente voordoet, dadelijk bekend worde gemaakt aan hen, die geroepen zijn om voor de gezondheidsbelangen der gemeente te waken of de maatregelen aan te wijzen, die deze belangen kunnen bevorderen, het gemeente-bestuur en den geneeskundigen Inspecteur of adjunct-inspecteur der provincie. Door middel van de *Staats-courant* zijn de geneeskundigen door de geneeskundige Inspecteurs reeds dringend uitgenoodigd tot onverwijlde mededeeling van de

eerst waargenomen gevallen van cholera en van het veelvuldig voorkomen van diarrhaeën. Ook de gemeente-besturen zouden de geneeskundigen in hunne gemeente kunnen uitnoodigen tot onmiddellijke kennisgeving aan den burgemeester. Van de maatregelen, die bij het ontstaan der eerste gevallen genomen worden, hangt voor het grootste gedeelte de goede uitslag van den strijd tegen de epidemie af. Alleen dan kan tijdig gehandeld worden, wanneer men tijdig weet, dat het oogenblik van handelen gekomen is. De Regering verwacht, dat de geneeskundigen, die dit alles weten, door tijdige mededeeling aan de Inspecteurs en gemeente-besturen krachtig zullen bijdragen tot wering der ziekte; hunne gezindheid tot medewerking is in vroegere epidemiën meermalen gebleken.

2°. Is het eerste geval ter kennis gekomen van het gemeente-bestuur, dan is het verder van gewigt, dat alles worde gedaan wat het overbrengen der ziekte op anderen beletten kan. Afzondering van den lijder is daartoe het zekerste middel. Alleen zij, die geroepen zijn, hem hulp te verleenen, behooren tot hem toegelaten te worden; alle anderen te worden afgeweerd. Het beste middel daartoe is het plaatsen van den lijder in een afzonderlijk behoorlijk daarvoor ingerigt lokaal, waar hem de noodige geneeskundige hulp en verpleging verschaft wordt. In iedere gemeente behoort daarom tijdig voorzien te worden in zoodanig lokaal; men wachte niet tot de ziekte dáár en het te laat is.

Waar onoverkomelijke hinderpalen aan het overbrengen van den lijder uit zijne woning in den weg staan, zorge men, dat de gelegenheid gegeven worde tot de onverwijlde verwijdering uit die woning van de gezonden, die niet voor de verpleging des lijders noodig zijn, vooral van de kinderen. Tijdig zou voor eene gelegenheid gezorgd kunnen worden, om die gezonden behoorlijk te huisvesten en te verzorgen, die daarbij tevens onder geneeskundig toezigt behooren geplaatst te worden. Een geneeskundige bezoeke hen een paar malen daags, ten einde dadelijk hulp te kunnen verleenen, wanneer ook zij mogten aangetast worden.

Het isoleren der lijders zal vooral moeten toegepast worden op de equipage van zeeschepen, indien die door cholera of buikloop mogt aangetast zijn. Ik heb mijn ambtgenoot van Marine verzocht last te willen geven, dat de loodsen van de gezagvoerders van schepen eene schriftelijke verklaring vorderen omtrent den gezondheidstoestand der schepelingen met bepaalde vermelding, of er lijders aan cholera of buikloop aan boord zijn, of gedurende de reis aan boord geweest zijn, en dat zij in dat geval daarvan onverwijld kennis geven aan den burgemeester der gemeente, waar het schip binnenvalt. Deze kan de lijders onmiddelijk naar het tot verpleging van choleralijders bestemde lokaal doen overbrengen en omtrent schip en bemanning zoodanige maatregelen nemen, als tot het weren van verdere verspreiding noodig zal blijken.

3°. Behalve het isoleren der lijders op de aangewezene wijze moet vooral de aandacht gevestigd worden op de voorwerpen, waarmede zij in aanraking zijn geweest en op de door hen uitgeworpen stoffen. Het door deze bezoedeld linnengoed worde onmiddelijk in een emmer water met bleekwater gemengd geplaatst, om daarna gewasschen te worden, liefst door personen, die bepaaldelijk daarmede belast worden en die

onderrigt hebben ontvangen omtrent de wijze, waarop dit op eene voor hen zelven en anderen onschadelijke wijze kan gedaan worden.

De uitwerpselen zelven moeten onmiddellijk onschadelijk worden gemaakt door bijvoeging van stoffen, die geacht worden de eigenschap te bezitten de smetstof te ontleden en te vernietigen. Twee stoffen, beide zeer laag in prijs, komen hiervoor in aanmerking, de chloorkalk en de sulphas ferrosus (ijzervitriool).

Een Ned. pond van laatstgenoemde stof in vier kannen water opgelost, waartoe het met heet water moet overgoten worden, is daartoe voldoende. In de potten, door den lijder gebezigd, worde *vooraf* eene zekere hoeveelheid van die oplossing gebragt. Na het gebruik worden zij geledigd op de daartoe bestemde plaats en nogmaals met die stof overgoten.

Het zal bijkans overbodig zijn te wijzen op het schadelijke van het brengen der uitwerpselen van lijders aan cholera of buikloop, die bij het heerschen van cholera gemeenlijk de voorbode daarvan is, op mestvaalten. Wanneer men echter overweegt, dat op vele plaatsen, vooral op het platte land, voor eene behoorlijke wegruiming der excrementen nog zeer slecht gezorgd wordt, dat mesthoopen in de open lucht, zelfs in de kommen der gemeenten, daar niet tot de zeldzaamheden behooren, zal het wel niet overbodig geacht worden, dat de aandacht der gemeente-besturen op dit punt worde gevestigd. Tijdig zorge men daar voor het beschikbaar stellen van vaten, die door goedsluitende deksels gesloten kunnen worden, waarin de stoffen, na overgoten te zijn met de bovengenoemde oplossing van ijzervitriool of chloorkalk, tijdelijk worden bewaard en dagelijks een paar maal van wege het gemeente-bestuur weggehaald, om, nadat zij door andere vervangen zijn, naar eene plaats gebragt te worden, vooraf daartoe bestemd, waar zij verder kunnen gedesinfecteerd worden. Ook dit punt eischt dus de zorg der gemeente-besturen vóór dat de epidemie de gemeente heeft bereikt.

4°. Dat het drinkwater van grooten invloed is op de gezondheid, dat epidemieën van typhus vaak uit de slechte gesteldheid van het drinkwater ontstaan, is bekend. Water uit een bodem afkomstig, die doortrokken is van vloeibare uitwerpselen, is in gewone tijden uiterst nadeelig, maar dubbel bij het heerschen van cholera. Een aanhoudende zorg voor en toezigt op de zuiverheid van het drinkwater is dus in iedere gemeente aan te raden; waar het blijkt slecht te zijn, zorge men zooveel mogelijk voor aanvoer van zuiver water, hetzij door het verzamelen van regenwater, hetzij door het aanvoeren van zuiver water uit andere gemeenten en, eerst wanneer dit onmogelijk blijkt, door het filtreren van het water op de meest geschikte, door deskundigen aan te geven wijze.

5°. Ook de lijken van aan cholera overledenen vereischen naauwlettende zorg der gemeente-besturen. Door bestrooijing met besmetting-werende stoffen, zoo als chloorkalk, zuivere men ze zooveel mogelijk; men houde ze tot de begraving op eene afgezonderde plaats, liefst in een daartoe ingerigt lokaal op de begraafplaats zelve. De begraving worde zooveel mogelijk bespoedigd, wanneer het overlijden ontwijfelbaar is. Men houde zoo veel mogelijk verzamelingen van personen bij de begraving of aan het sterfhuis tegen en verbiede het vervoer van lijken naar andere gemeenten.

6°. Dat eene tijdelijke vermeerdering der bevolking, waarvan ophooping van menschen op ééne plaats het gevolg is, bij het heerschen van cholera moet vermeden worden, is naar het oordeel der meest bevoegde deskundigen buiten twijfel. Het houden van jaarmarkten of kermissen moet daarom ten sterkste worden ontraden, ook in gemeenten waar de cholera nog niet heerscht. Het gemeente-bestuur van *'s Gravenhage*, waar de kermis op handen was, is reeds van mijnentwege uitgenoodigd dit jaar de kermis te schorsen. Het mag verwacht worden, dat de gemeente-raden ook van kleinere gemeenten, de groote verantwoordelijkheid niet op zich zullen laden, die op hen zou rusten, wanneer gedurende de kermis de cholera aldaar zich vertoonde.

De toevloed van personen uit allerlei plaatsen, ook uit plaatsen waar de cholera reeds heerscht, zamengestroomd, de met de kermis niet zelden gepaard gaande uitspattingen zijn zoo vele oorzaken, waardoor de epidemie ligtelijk kan worden overgebragt of bevorderd.

7°. Het behoeft naauwelijks gezegd te worden, dat voor voldoende geneeskundige hulp overal gezorgd moet worden. In groote gemeenten is het tijdelijk aanstellen van een grooter aantal gemeente-geneeskundigen, het openen van bureaux van consultatie op verschillende punten der gemeente, waar nacht en dag geneeskundige hulp te bekomen is, het beschikbaar stellen der gemeente-apotheken ook voor anderen dan de geneeskundige bedeelden en op recepten van alle geneeskundigen in gevallen, waarin groote spoed vereischt wordt, zeer aan te bevelen.

In kleinere gemeenten trachte men door tijdelijke vermeerdering van het geneeskundig personeel, waarbij naburige gemeenten zich met elkander zouden kunnen verstaan, de gelegenheid om spoedige hulp te bekomen te vermeerderen. In die gemeenten vooral, waar de woningen ver uit elkander gelegen zijn, zou men op verschillende punten geneesmiddelen verkrijgbaar kunnen stellen, met eene juiste gebruiksaanwijzing, ten einde de kostbare tijd tusschen den eersten aanval en de komst van den geneesheer niet verloren ga.

8°. Ten slotte moet hier gewezen worden op de uitmuntende diensten, die in vorige epidemiën de cholera-commissiën hebben bewezen. Niet alleen in grootere gemeenten, ook in kleinere, zijn deze commissiën nuttig te achten. Goed georganiseerd kunnen zij zeer veel bijdragen tot stuiting van het kwaad door de bezoeken van de woningen in buurten, waar de ziekte heerscht, door het geven van goeden raad en door het verschaffen van al die hulp, waaraan het in zoodanige tijden niet ontbreken mag.

De commissiën moeten goed zijn voorbereid, hare leden moeten zelve onderrigt zijn van hetgeen hun te doen staat, zullen zij aan de verwachting beantwoorden. Zij behoeven eerst in werking te komen, wanneer de ziekte zich in de gemeente heeft geopenbaard. Hare zamenstelling echter behoort vooraf te worden voorbereid. Het onderrigt, dat die commissiën noodig mogten hebben, zal hun gewis op hun verzoek niet onthouden worden, noch door de geneeskundigen, noch door de Inspecteurs, noch door de leden van de geneeskundige raden.

Wanneer de gemeente-besturen op al deze punten acht geven, wanneer overal snel en krachtig gehandeld wordt, dan mag men aannemen, dat het mogelijke is gedaan om te verhinderen, dat de epidemie

van cholera, waarmede ons vaderland wordt bedreigd, op onzen bodem wortel schiete.

Aan Uwe goede zorg zij de leiding van deze belangrijke zaak in Uwe provincie, in overleg met den geneeskundigen Inspecteur, aanbevolen. Waar raad of hulp van de Regering verder noodig zal blijken, kan op deze gerekend worden.

Ik verzoek U. H. Ed. G. enz.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 157. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den 28sten April* 1866, *no.* 47, *houdende de door den koning goedgekeurde wijziging en aanvulling van het reglement tot voorkoming van de overbrenging in Friesland van de runderpest.* (*Prov. blad. no.* 71.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 11 April 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE GRONINGEN,

Overwegende, dat het noodig is eenige wijziging en aanvulling aan te brengen in het reglement tot voorkoming van de overbrenging in *Friesland* van de runderpest, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den 26 September 1865, no. 58, en 1 December 1865, no. 49;

Gelet op art. 131 der grondwet, zoomede op de art. 130 en 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

1°. Art. 1 aan te vullen met de volgende zinsnede, als 2e alinea:

Gelijk verbod geldt voor den in- en doorvoer van bereid veevoeder en straatvuilnis, afkomstig uit rijken of provinciën, waar de veepest is heerschende.

2°. Aan art. 2 toe te voegen het volgende:

Indien er geene termen tot onteigening bestaan, worden de in art. 1 genoemde voorwerpen niet teruggegeven, vóór dat de kosten van voeding, oppassing, bewaring, onderzoek en alle andere zijn betaald.

Indien die voorwerpen, na 14 dagen in bewaring te zijn gesteld geweest, binnen 3 dagen daarna niet door den regthebbende worden teruggenomen, dan worden zij, op last van den burgemeester en onder zoodanige voorwaarden als noodig worden geoordeeld, verkocht, na aankondiging in een der in de gemeente meest gelezen nieuwsbladen, en de opbrengst, na aftrek van alle kosten, gestort in de kas van geregtelijke consignatiën.

3°. Als nieuw art. 3 vast te stellen het volgende:

Gedeputeerde Staten hebben de bevoegdheid het verbod van art. 1 tijdelijk op te heffen (1);

a. wat aangaat den in- en doorvoer van bereid veevoeder, van gedroogde West-Indische huiden en van gekalkte afval der in art. 1 vermelde dieren;

b. wat betreft den in- en doorvoer uit de provinciën *Groningen* en *Drenthe* van varkens, ongesmolten vet, versch geslagt vleesch, schapenvellen en onbereide wol en den doorvoer van drooge beenderen, zoo lang er geene veepest in die provinciën heerscht;

c. ten aanzien van doorvoer per spoorweg, zoo lang in *Groningen* zich geene veepest vertoont;

d. Ten opzigte van den invoer van de in bedoeld artikel opgenoemde dieren, van mest, hooi, stroo en gebruikt stalgereedschap, alles toebehoorende aan eigenaars of gebruikers van hoeven en landen, liggende aan en op de grenzen van deze en de drie aangrenzende provinciën, en zulks alleen tot

---

(1) Zie nopens deze tijdelijke opheffing het besluit van Gedeputeerde Staten dd. 30 April 1866, no. 17. (*Prov. blad no.* 78.) *Red.*

uitoefening van hun bedrijf en met de bepaalde en uitsluitende bestemming naar en ten gebruike van hunne bedoelde landen en hoeven;

e. ten opzigte van den invoer der in art. 1 vermelde voorwerpen, in geval van verhuizing uit eene der aangrenzende provinciën, zoo lang de veepest in die provinciën niet heerscht.

Aan deze opheffingen hechten Gedeputeerde Staten zoodanige algemeene of bijzondere voorwaarden, als hun het meest dienstig voorkomen.

4°. Als nieuw art. 4 vast te stellen het volgende:

De kosten, die ingevolge dit reglement worden gemaakt, komen, voor zoo verre zij niet uit 's rijks kas of door derden worden geleden, ten laste der provincie.

5°. Art. 3 (oud) wordt art. 5.

6°. Art. 4 oud, nu wordende art. 6, aan te vullen en te wijzigen als volgt:

De overtreders van artt. 1 en 3 en zij, die de algemeene en bijzondere voorwaarden, door Gedeputeerde Staten krachtens laatstgemeld art. te stellen, niet nakomen, worden gestraft met eene geldboete van *f* 10,„ tot *f* 75,„, met of zonder gevangenisstraf van een tot zeven dagen.

7°. Art. 5 (oud) wordt art. 7.

Aldus besloten door de Staten van *Friesland*.

Leeuwarden, *den* 11*den April* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 20 April 1866, no. 72.

Gegeven te Leeuwarden den 23*sten April* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 158. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 26*sten April* 1866, *no.* 74, *houdende goedkeuring van het reglement der Oud-Gereformeerde Gemeente te 's Gravenhage en erkenning van die vereeniging als regtspersoon.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op een aan Ons ingediend verzoekschrift van *W. G Smitt*, en een en zeventig anderen, allen wonende te 's Gravenhage daarbij overleggende de statuten der voor minder dan dertig jaren aangegane vereeniging: *De Oud-Gereformeerde Gemeente te 's Gravenhage*, en verzoekende dat deze vereeniging door Ons moge worden erkend;

Gelet op de voorschriften der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad no.* 32) in het algemeen, en op art. 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder;

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie, van den 25sten April 1866, eerste afd., no. 181;

Hebben goedgevonden en verstaan de statuten van de vereeniging, *De Oud-Gereformeerde Gemeente te 's Gravenhage*, gelijk die bij het verzoekschrift zijn overgelegd, goed te keuren, en de vereeniging mitsdien als regtspersoon te erkennen.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met de goedgekeurde statuten zal worden geplaatst in de *Staats-Courant*.

's Gravenhage, den 26*sten April* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

Reglement *der Oud-Gereformeerde Gemeente te 's Gravenhage.*

Artikel een. De gemeente draagt den naam van *Oud-Gereformeerde Gemeente* en belijdt, als uitdrukking van haar geloof, de schriften des Ouden en Nieuwen Testaments, den Heidelbergschen Catechismus, de Nederlandsche Gereformeerde Geloofsbelijdenis, en de leerregels der Dordsche Synode der jaren 1618 en 1619.

Artikel twee. De vereeniging of gemeente, als burgerlijk regtspersoon beschouwd, wordt gevestigd voorloopig voor den langst mogelijken termijn, dien de wet als zoodanig gedoogt, bij Koninklijke erkenning.

Artikel drie. De gemeente als zoodanig vormt een genootschap afzonderlijk van het Hervormd Kerkgenootschap en wordt bestuurd door leeraar of leeraren, ouderlingen en diakenen, die overal en ten allen tijde de gemeente vertegenwoordigen en te zamen den kerkeraad uitmaken.

Artikel vier. Iemand, lid der gemeente wenschende te worden, wendt zich tot den kerkeraad, die onderzoek instelt naar diens belijdenis en wandel, waarna twee achtereenvolgende malen diens naam aan de gemeente wordt bekend gemaakt. Geene wettige aanmerkingen (ter beoordeeling van den kerkeraad) inkomende, vangt het lidmaatschap aan met het doen van belijdenis.

Artikel vijf. Ingeval eene plaats als leeraar openvalt, wordt in de vacature voorzien door verkiezing bij meerderheid van stemmen door de manslidmaten, uit eene door den kerkeraad voorgestelde nominatie.

Artikel zes. Ouderlingen en diakenen doen geregeld twee jaren dienst, zijn echter, op de wijze als in art. 5 omtrent de leeraren is gezegd, dadelijk herkiesbaar. Om de zes maanden doen diakenen, voor zooveel hunne administratie betreft, geregeld rekening en verantwoording van ontvangsten en uitgaven aan den kerkeraad.

Artikel zeven. De stoffelijke belangen der gemeente worden in het algemeen bestuurd door kerkvoogden, die als zoodanig benoemd en ontslagen worden door den kerkeraad, in de uitoefening hunner bediening onder toezigt van den kerkeraad staan en aan dezen rekenpligtig zijn, op gelijke wijs als bij het vorig artikel is bepaald.

Ieder lid draagt vrijwillig en naar zijn vermogen bij tot instandhouding van de openbare eeredienst. Het fonds der gemeente bestaat alzoo uit contributien, bijdragen en giften. Zij worden door kerkvoogden geïnd, bestuurd en verantwoord voor zooverre zij bestemd zijn voor het kerkelijk fonds, en door diakenen voor zooverre de armkas wordt begiftigd.

Artikel acht. De gemeente vergadert op de door den kerkeraad bepaalde tijden en uren in het kerkgebouw, Wagenstraat, no. 43.

Artikel negen. Ontstane kerkelijke geschillen worden door den kerkeraad beëindigd. Zoo deze geene voldoening kan geven, door de klassikale of provinciale vergadering en bij hooger beroep door de Synodale Vergadering als in het hoogste ressort, overeenkomstig de Dordtsche regelen, waaraan art. 1 de gemeente onderwerpt.

Aldus, enz.

(*volgen de onderteekeningen.*)

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van den 26sten April 1866, no. 74.

Mij bekend,
De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 159. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den 26sten April* 1866, *no.* 127, 5*de afd.*, *houdende bepalingen betrekkelijk de kosten, benoodigd voor de detachementen hulp-marechaussée, belast met de bewaking der lijn van afsluiting in verband met de siekte onder het rundvee* (1).

's Gravenhage, den 26sten April 1866.

Mijn ambgenoot voor Oorlog heeft mij berigt doen toekomen dat door U Hoog Ed. Gestr. aan den bevelhebber in de 2de militaire af-

---

(1) Zie verder de missive van den Minister van Justitie van 1 Junij 1866, no. 98, hierbeneden no. 201. *Red.*

deeling is medegedeeld dat de Burgemeester van C. voor het inkwartieren der militairen, ingedeeld bij het aldaar gevestigd dechachement hulp-marechaussée, eene vergoeding vordert van . . . . per man daags.

Ik heb de eer U Hoog Ed. Gestr. te kennen te geven dat ter zake van hetgeen die militaire detachementen in de stationnementen meer kosten dan in de garnizoens plaatsen, en van hetgeen voor hunne kazernering meer wordt uitgegeven dan van wege de militaire administratie wordt terugbetaald, declaratien door Uwe tusschenkomst en van Uwe goedkeuring voorzien bij mijn Departement kunnen worden ingediend.

Ik neem daartoe de vrijheid aan U Hoog Ed. Gestr. een model te doen toekomen waarnaar die schuldvorderingen zouden kunnen worden ingerigt, terwijl ik U tevens verzoek van een en ander mededeeling te willen doen aan de gemeentebesturen in Uwe provincie, waar detachementen hulp-marechaussée zijn of in het vervolg zullen worden gestationneerd.

De Minister van Justitie,
Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) CLANT.

Declaratie van de gemeente . . . . . . wegens hetgeen voor kazernering van het aldaar gestationeerd détachement hulpmarechaussée meer is uitgegeven dan daarvoor, aan de gemeente, van wege de militaire administratie is terugbetaald.

186 .

Wegens kosten van huisvesting aan de onderstaande manschappen, behoorende tot de infanterie:

In de maand . . . . van den . . tot en met den . . aan (1) korporaal en . . manschappen à ƒ . . per dag . . . . ƒ (NB. NB. Bij iedere mutatie in het aantal manschappen ontstaat een nieuwe post.)		a.
In de maand . . . . enz.		a.
Waarvan wordt afgetrokken hetgeen door de militaire administratie is betaald, namentlijk:		
In de maand . . . . dagen van . . . korporaal en . . manschappen, à ƒ . . per man en per dag. . . . . ƒ (NB. NB. Bij iedere mutatie in hun aantal manschappen ontstaat, even als boven, een nieuwe post.)		b.
Bedragende alzoo de meerdere kosten . . . . ƒ		c.

Het plaatselijk bestuur der gemeente . . . . . . verklaart deze declaratie te zijn deugdelijk en onvergolden tot een bedrag van (in schrijfletters in te vullen het bedrag c.)

. . . . den . . . . 186 .

a. hun bedrag door de gemeente betaald. *De Burgemeester.*
b. het bedrag door de militaire administratie uitbetaald. *De Secretaris,*
b. het verschil tusschen die beide sommen.

N.B. Het bedrag onder *a* vermeld behoort te worden gestaafd door kwitantien. Voor zoo veel die ontvangbewijzen de som van *tien gulden* te boven gaan, moeten zij door de belanghebbenden, op gezegeld papier worden geschreven.

No. 160. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 26sten April* 1866, *no.* 218, *6de afd., houdende een nieuw programma der onderwerpen te behandelen bij het onderzoek der leerlingen telegrafist, die voor bevordering tot telegrafist in aanmerking wenschen te komen* (1).

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

gezien de beschikking van den 6den Januarij 1860, no. 163, 6de afdeeling, betreffende de bevordering van leerlingen-telegrafist tot telegrafist;

gelet op het voorstel van den Ingenieur en den Contrôleur van den Rijkstelegraaf, dd. 20sten dezer, no. 1174;

heeft goedgevonden:

de beschikking van den 14den Mei 1860, no. 186, 6de afdeeling, in te trekken, met bepaling, dat bij het onderzoek naar de bekwaamheden der leerlingen-telegrafist, die voor bevordering tot telegrafist in aanmerking wenschen te komen, gevolgd zal worden het programma, dat aan de tegenwoordige beschikking is gehecht.

's Gravenhage, den 26sten April 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

Programma *der onderwerpen te behandelen bij het onderzoek der leerlingen-telegrafist die voor bevordering tot telegrafist in aanmerking wenschen te komen.*

Overzigt der natuurkunde. Kort begrip der mechanica en der scheikunde.

Magnetismus. Werking van magneten op elkander, op para- en op diamagnetische ligchamen. Aardmagnetismus. Theorien en wetten van het magnetismus. Methoden om magneten te maken.

Wezen der electriciteit. Verschillende wijzen om electriciteit op te wekken. Statische en dynamische electriciteit. Electriciteit door wrijving. Electroscopen. Geleidende en niet geleidende ligchamen. Onderscheiding der electriciteit in twee soorten. Theorien van Symer en Franklin. Wetten der electriciteit. Mededeeling en verdeeling van electriciteit. Inductie-electriciteit. Electroscopen, electrometers. Electrophoor. Electriseermachinen. Gebonden en vrije electriciteit. Condensators. Ontladingverschijnselen. Leidsche flesch. Electrische batterij. Verschillende uitwerkingen der statische electriciteit. Snelheid der electriciteit.

Onderscheid tusschen statische en dynamische electriciteit. Contact-theorie, chemische-theorie. Wezen van galvanischen stroom. Kolom van Volta. Spanning bij geopende keten. Inconstante en constante batterijen. Verschillende verbindingen van de cellen eener batterij. Wet van Ohm. Het amalgameren van zink.

Verschillende uitwerkingen van den galvanischen stroom. Electrolyse, electroden. Electrolytische wet van Faraday. Galvanoplastiek. Arbeidsvermogen van den stroom. Onderhoud en vernieuwing, volgens voorschrift, der bij den Rijkstelegraaf gebruikelijke batterijen.

(1) Bij beschikking van dezelfde dagteekening no. 218 bis, heeft de Minister bepaald, dat: 1°. de leerlingen-telegrafist te *Amsterdam*, onder toezigt van den lijnopziener der afdeeling, voor de rijkstelegraafdienst worden opgeleid. 2°. als grondslag van het onderrigt der leerlingen dit programma gevolgd wordt. 3°. het onderwijs gedurende zes achtervolgende maanden dagelijks, met uitzondering der Zon- en algemeene Christelijke feestdagen, minstens gedurende zes uren gegeven wordt en 4°. na afloop dezer zes maanden het onderrigt met praktische oefening in de telegraafdienst op het kantoor te Amsterdam besloten wordt. *Red.*

Electromagnetismus. Galvanometers, multiplicatoren. Rigtende kracht van magneten en van de aarde op de beweegbare stroomen. Electrodynamica. Werking van stroomen op elkander. Electrodynamische wetten. Solenoïden. Theorie van Ampère betreffende het magnetismus. Het magnetiseren door galvanische stroomen. Electro magneten, hunne verschillende vormen. Remanent-magnetismus. Wetten van het electro magnetismus. Verhouding van den weerstand in de omwindingen tot dien van den geheelen keten.

Inductie door electrische stroomen. Inductie door magneten. Stroomwisselaar. Extrastroom. Ruhmkorff's inductor. Kenmerkende eigenschappen en wetten der inductie-stroomen.

Thermo-electrische stroomen.

Galvanische polarisatie. Secundaire stroomen. Gasbatterij van Grove.

Het gebruik der tangent- en sinusboussole.

Afgeleide stroomen.

Atmospherische electriciteit. Ontstaan van verschillende stroomingen in telegraafdraden. Terugstroom. Bliksemafleiders.

Elasticiteitsvermindering van den sluitdraad eens ketens. Verhooging van den weêrstand van oude telegraafdraden. Stroomsterkte. Electromotorische kracht en weerstand der batterijen. Geleidbaarheid van metalen en vochten. Rheostaat. Bepaling van den weêrstand van telegraafdraden, omwindingen van toestellen en batterijen. Afleiding door nevenverbindingen. Meetinstrumenten tot bepaling van weêrstanden. Toepassing van intensiteits- en kwantiteits-verbindingen van batterij-elementen bij den Rijkstelegraaf. Gemeenschappelijke batterijen.

De aarde als geleider bij de telegrafie. Aardplaten. Boven- en ondergronds-geleidingen. Kabels. Isolering der telegraafdraden.

Kantoorverbindingen. Dradenkast. Batterij-commutator. Bliksemafleiders binnen de kantoren. Verschillende galvanometers bij den Rijkstelegraaf in gebruik. Seingevers. Relais. Schrijftoestellen. Toestel commutators. Poolwisselaars. Inrigting, gebruik, regeling en verschillende wijzen van verbinden der toesteldeelen. Stroomloopen. Eindtoestel. Tusschentoestel. Overdraagtoestel. Groote commutator. Overdraagkantoor. Relais-overdragers. Inrigting voor marinetijdseinen. Dubbelseinen. Engelsche toestel. Oorzaken van storing binnen en buiten de kantoren. Uitwerking van storingen op toestellen en seinschrift. Plaatsbepaling van storingen. Electrische uurwerken. Wekkers.

Goed en vlug seinen. Vloeijend aflezen van seinschrift.

Vertrouwdheid met de voorschriften op het algemeen beheer van den Rijkstelegraaf. Betrekking der kantoorbeambten en bedienden tot de eerstaanwezende ambtenaren, de lijnopzieners, den adsistent-ingenieur, den ingenieur en het rekenpligtig beheer. Inwendige dienst der kantoren, volgens de beide dienstregelingen. Verpligtingen der ambtenaren bij ongesteldheid. Algemeene begrippen omtrent de verhouding tusschen de beambten van den Rijkstelegraaf en die van den Waterstaat of bijzondere ondernemingen, ter zake van het onderhoud en de bewaking der telegraaflijnen. Technische voorschriften. Algemeen begrip omtrent het abonnement voor bureau- en lokaalbehoeften.

Vertrouwdheid met hetgeen aangaande de behandeling der berigten of de verantwoording der ontvangsten en uitgaven is voorgeschreven in:

het voorloopig reglement voor het rekenpligtig beheer der dienst van den Rijkstelegraaf, met betrekking tot het houden van kasboek, de maand- en saldo-staten en de verrekening der zonder voorafgaande betaling overgebragte berigten;

het reglement voor de dienst van den Rijkstelegraaf;

de overeenkomsten en voorschriften betrekkelijk het verkeer van Nederland met vreemde Staten en ondernemingen;

de afzonderlijke bepalingen op de afwijzing van telegrammen en de openbaring van hunnen inhoud;

de voorschriften van den Minister van Financien, aangaande de zamenwerking tusschen de post- en de telegraafdienst;

het afzonderlijk voorschrift op de overbrenging der meteorologische telegrammen, en de verkeersvoorschriften.

Bekendheid met het gebruik der gedrukte modellen.

Kennis van het Nederlandsche telegraafnet. Bestemming en verbinding der

draden. Benamingen der draadsectiën. Verschillende wegen waar langs de Nederlandsche kantoren bereikbaar zijn. Aanwijzing welke draden op iedere sectie zamenloopen. Eind- tusschen- en overdraagkantoren. Lijnopzienersafdeelingen.

Kennis van de ligging der voornaamste kantoren en hunne benamingen in vreemde talen. Talen, waarin berigten kunnen worden gesteld. Staten en ondernemingen, wier verkeersbepalingen van de algemeen geldige afwijken. Ligging der grenspunten. Wegen, langs welke buitenlandsche berigten in den regel worden verzonden, en omwegen welke zij kunnen volgen. Wijze van zamenvoeging der prijzen, bij verzending langs de lijnen van meerdere vreemde staten of ondernemingen.

Behoort bij de beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 26sten April 1866, no. 218, 6de afdeeling.

Mij bekend,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

No. 161. CIRCULAIRE *van den* Commissaris des Konings in Zuid-Holland, *van den* 26*sten April* 1866, *A, no.* 4300 (4*de afd.*), *houdende voorschrift nopens de toezending van opgaven betreffende de Cholera.*

Door den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken ben ik uitgenoodigd wekelijks eene tabellarische opgave te doen betreffende de Cholera in deze Provincie. (1)

Dien ten gevolge verzoek U Ed. mij, wanneer in Uwe Gemeente onverhoopt deze ziekte mogt uitbreken of zich reeds heeft vertoond, wekelijks de bedoelde opgave te verstrekken in den vorm van het hierbij gevoegd model, en die opgave te doen loopen van Zondag tot en met Zaturdag daaraanvolgende.

Ik zal deze opgave uiterlijk des Dingsdags morgens van elke week van UEd. inwachten.

Afgescheiden van deze toezending, verwacht ik, ingevolge het Besluit van den 7den Augustus 1829, opgenomen in het *Provinciaal Blad* n° 77 (2), wanneer de ziekte zich voor het eerst in Uwe Gemeente openbaart, daarvan terstond de mededeeling.

's Gravenhage, den 26*sten April* 1866.

De Commissaris des Konings in de Provincie Zuid-Holland,
(*Get.*) J. LOUDON.

---

(1) Deze uitnoodiging aan de Commissarissen in de verschillende Provinciën gerigt draagt de dagteekening van 25 April 1866 9de afd., lett. B, terwijl nog bij missive van den zelfden minister van 2 Mei litt. Q wordt medegedeeld, dat ten einde ook het cijfer der aangetasten zoo juist mogelijk te kunnen opnemen, het verder wenschelijk wordt geacht dat de Gemeentebesturen aan de geneeskundigen in hunne Gemeente het verzoek rigten, binnen 24 uren aan den Burgemeester opgave te doen van de lijders aan Cholera, die onder hunne behandeling zijn gekomen, opdat langs dien weg eene goede statistiek dezer epidemie worde verkregen, waartoe de geneeskundigen ongetwijfeld zullen willen medewerken door tijdige en volledige aangiften. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1829, no. 188. *Red.*

OPGAVEN betreffende de Cholera.

GEMEENTE.	In deze week zijn		Sedert het begin der ziekte zijn		*Bijzonderheden.*
	aangetast.	overleden.	aangetast.	overleden.	

No. 162. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 27sten April* 1866, *no.* 64, *houdende overdragt van het regt van exploitatie van den kunstweg tusschen Deventer en Raalte met het octrooi van tolheffing.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 26 April 1866, no. 202, 3de Afdeeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

goed te keuren, dat het regt van exploitatie van den kunstweg tusschen *Deventer* en *Raalte*, met het octrooi van tolheffing en de daaraan verbonden verpligtingen bij Koninklijke besluiten van 18 Julij en 22 December 1836, no. 76 en 74 (1), aan wijlen J. C. LAMBERTS en W. SCHIMMELPENNINCK Gzn. verleend, en bij Ons besluit van 22 November 1855, no. 38 aan J. T. LAMBERTS en H. R. RIBBIUS overgedragen, nader aan J. LAMBERTS worde overgedagen, die alzoo in alle regten en verpligtingen der oorspronkelijke concessionarissen treedt.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 27sten April 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

---

(1) Deze besluiten volgen hierachter als bijlage A en B. *Red.*

Bijla A.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 18 dezer, no. 172, daarbij overleggende eene missive van de Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, ten geleide van een adres aan J. C. LAMBERTS en W. SCHIMMELPENNINCK GZOON te *Deventer*, daarbij vergunning verzoekende tot het opmaken, verbeteren en onderhouden van den weg van *Deventer* naar *Bokbergen*, mitsgaders tot de heffing van zeker tolregt tot gedeeltelijke bestrijding der daarvoor aan te wenden kosten.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het ontwerp gevormd door J. C. LAMBERTS en W. SCHIMMELPENNINCK tot verbetering van den bestaanden weg tusschen *Deventer* en *Bokbergen*, over eene lengte van 7491 ellen door middel van steenpuin en het dekken van dat materiaal met sintels en ijzererts, wordt goedgekeurd, onder voorwaarde (in het belang der militaire genie) dat de weg door die verbetering niet eigenlijk gezegd zal mogen worden verhoogd en mitsdien de daar op te brengen laag puin, sintels of ijzererts niet meer dan eene aanvankelijke verhooging van *twee* palmen zal mogen bedragen boven die gedeelten waar den weg zich thans in goeden staat bevindt.

Art. 2. Te rekenen van den aanvang van dit werk, zullen de gemeenten en markten tot heden met het onderhoud des wegs belast, daarvan zijn ontslagen, en dit onderhoud zonder eenige bijdragen van de vroegere belanghebbenden, op de ondernemers overgaan, zullende het onderhoud van de brug over de beek in de *Bokberger*-dijk; van de duiker in de leiden sloot bij het plaatsje *Dijkzigt* en van de duiker bij de plaats *Voetdijk* insgelijks van de daartoe verpligten worden overgenomen, tegen een uitkoop in eens of jaarlijksche contributie met gemeen overleg, des noods door tusschenkomst en onder goedkeuring der Gedeputeerde Staten der provincie, te regelen. Bij gebreke van een goed en regelmatig onderhoud des wegs en de hiervoren vermelde brug en duikers, zullen de ondernemers derzelver regt verliezen op de hierna te vermelde tolheffing.

Art. 3. Nadat de hiervoren bedoelde verbetering des wegs zal zijn tot stand gebragt, wordt aan de Heeren LAMBERTS en SCHIMMELPENNINCK hiervoren genoemd, geoctroyeerd het heffen van een tolregt volgens het bij Ons tegenwoordig besluit vastgesteld tarief, zullende het tolhuis worden geplaatst op de scheiding des wegs van *Diepenveen* naar *Bokbergen*, 2268 ellen van *Deventer*.

Art. 4. Het toezigt over de uitvoering en het onderhoud van het werk en de heffing van den tol wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, welke deswege zoodanige verordeningen zullen vaststellen, als zij noodig mogten oordeelen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Directeur-Generaal van Oorlog, ad interim, tot informatie.

Gegeven te *'s Gravenhage*, den 18den Juli des jaars 1836, van Onze Regering het drie en twintigste.

(*Get.*) WILLEM.
Van wege den Koning,
(*Get.*) L. H. ELIAS SCHOVEL, *L. S.*

Tarief der tolregten *in te vorderen op den weg van Deventer over Diepenveen naar Bokbergen.*

	Naar en van Diepenveen.	Naar en van Blokbergen.
Voor elk paard of muilezel, gezadeld of met dek gereden wordende	2½ cent. . . .	5 cent.
Voor elk los paard zonder dek, of ter markt geleid wordende	1½ „	3 „
Voor elk runderbeest of ezel	1 „	2 „
Voor elken ezel gespannen voor een vrachtwagen of kar.	1½ „	3 „

Voor elk runderbeest op marktdag te *Deventer* ter markt geleid of gedreven wordende . .	½	cent. . . .	1	cent.
Voor elk schaap of varken.	½	" . . .	1	"
Voor wagens, chaizen of andere rijtuigen op veeren, riemen of kettingen, bespannen met een paard	3	" . . .	6	"
Met twee paarden	5	" . . .	10	"
Elk paard daarenboven	2½	" . . .	5	"
Voor boerenwagens of karren, bespannen met één paard	1½	" . . .	3	"
Met twee paarden	2½	" . . .	5	"
Elk paard daarenboven	1½	" . . .	3	"
Voor arrensleden, voor elk aangespannen paard	2½	" . . .	5	"
Voor vrachtsleden met een paard.	1½	" . . .	3	"
Voor een zoogenaamde mallejan met hout geladen, voor elk aangespannen paard	5	" . . .	10	"
Voor een zoogenaamde mallejan ledig zijnde, voor elk aangespannen paard	2½	" . . .	5	"
Voor wagens of karren met honden bespannen.	1½	" . . .	3	"

Voor aangespannen muilezels of ossen zal worden gerekend als voor paarden.

Diegenen wier paarden of rijtuigen dikwerf een gedeelte van den weg berijden, zullen den tol kunnen uitkoopen, naar mate van den afstand die gewoonlijk door hen wordt afgelegd en de menigvuldigheid der gewone reizen. De geschillen deswege zullen door Heeren Gedeputeerde Staten worden beslist.

Van den tol zijn vrij:

De paarden en rijtuigen behoorende tot 's Konings huis en die der prinsen en princessen van hetzelve, zoo mede op reis, de paarden en rijtuigen der personen welke het gevolg des konings, der koningin of der prinsen of princessen uitmaken.

De paarden en rijtuigen der beambten tot het beheer of onderhoud van den weg, welke in hunne betrekking den weg passeren, mitsgaders van de militairen in dienst en in uniform zijnde

De paarden en het vee van of naar de weiden gedreven wordende. De karren of wagens en de beesten, uitsluitend geladen met hooi, plaggen of mestspecien, mitsgaders met ongedorscht koren, dat in den oogst en gedorst koren dat in den zaaitijd naar het land wordt gevoerd.

Behoort bij 's Konings besluit van den 18den Juli 1836, no. 76.

Mij bekend,
De Secretaris van Staat,
(*Get.*) L. H. ELIAS SCHOVEL, L. S.

Bijlage A. 22 December 1836, no. 7.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE NASSAU, GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 16 dezer, no. 147, 3de afdeeling; daarbij overleggende eene missive van Gedeputeerde Staten van *Overijssel* ten geleide van een adres van W. SCHIMMELPENNINCK Gz. en J. C. LAMBERTS te *Deventer*, daarbij vergunning verzoekende om den weg van *Bokbergen* langs de *Wezepermolen* tot aan het Dorp *Raalte* ter lengte van 10970 ellen met Yzererts en Griend te mogen opmaken en verbeteren op gelijke wijze als het gedeelte wegs tusschen *Deventer* en *Bokbergen* door hen, ingevolge de vergunning verleend bij Ons Besluit van den 18 Juli jl., no. 76 is in orde gebragt, mitsgaders om op dat gedeelte wegs te mogen heffen twee tollen volgens het tarief ten requeste gevoegd en verder onder dezelfde voorwaarde als bij opgenoemd besluit zijn vermeld.

Gezien Ons besluit van den 18 Juli 1836, no. 76.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het ontwerp gevormd tot verbetering van de bestaande weg van de gemeente *Bokbergen* langs de *Wezepermolen* tot aan het dorp *Raalte* over eene lengte van 10970 ellen, door middel van steenpuin en het dekken van dat materiaal met Yzer-erts en griend, wordt goedgekeurd onder gelijke voorwaarden wat het belang der militaire genie betreft, als in ons besluit van

18 Juli 1836, no. 76, met opzigt tot het gedeelte wegs tusschen de vesting *Deventer* en de gemeente *Bokbergen* zijn vermeld.

Art. 2. Te rekenen van den aanvang van dit werk, zal het onderhoud des wegs en aanhoorigheden op de ondernemers overgaan, zullende zij bij gebreke daarvan het regt verliezen op de hierna te vermelden tolheffing.

Art. 3. Nadat de hiervoren bedoelde verbetering zal zijn tot stand gebragt wordt aan J. C. Lamberts en W. Schimmelpenninck voornoemd, geoctrooijeerd het heffen van een tolregt volgens het tarief aan dit besluit gehecht, en wel aan twee tollen, op te rigten de eerste aan den *Wezepermolen* op de scheiding van den ouden weg naar *Deventer* en de andere op een afstand van een half uur van het dorp *Raalte*, op de scheiding van den weg naar *Bathmen*.

Art. 4. Het toezigt over de uitvoering en het onderhoud van het werk en de heffing der tollen, wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, welke deswege zoodanige verordeningen zullen vaststellen als zij noodig zullen oordeelen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan onzen Directeur Generaal van Oorlog, ad interim tot informatie.

Gegeven te 's Gravenhage, den 22 December des jaars 1836, van onze regering het vier en twintigste.

(*Get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,
(*Get.*) VAN DOORN.

Tarief *der tolregten in te vorderen op den weg van Bokbergen naar Raalte.*

Voor elk paard of muilezel, gezadeld of los	*f* 0.05.
Voor eiken ezel aangespannen of gezadeld.	„ 0.05.
Voor eiken ezel gedreven wordende.	„ 0.02.
Voor elk runderbeest.	„ 0.01⁵.
Voor elk kalf, schaap of varken.	„ 0.01.
Voor wagens, chaisen of andere rijtuigen, bespannen met een paard.	„ 0.07⁵.
Met twee paarden	„ 0.15.
Elk paard daarenboven	„ 0.07⁵.
Voor arrensleden, voor elk aangespannen paard	„ 0.05.
Voor vrachtsleden met een paard	„ 0.05.
Voor een zoogenaamde mallejan met hout geladen, voor elk paard.	„ 0.15.
Voor zoodanig voertuig ledig zijnde, voor elk paard.	„ 0.07⁵.
Voor wagens of karren met honden bespannen	„ 0.05.

Voor aangespannen muilezels of ossen zal worden gerekend als voor paarden.

Voor de passage door den tolboom geplaatst bij de scheiding van den weg naar *Bathmen* zal slechts de helft van het voorenstaande regt worden gevorderd van degenen welke van of naar *Bathem* rijden.

Van den tol zijn vrij:

De paarden en rijtuigen behoorende tot 's Konings huis en die der prinsen en prinsessen van hetzelve, zoo mede op reis de paarden en rijtuigen der personen, welke het gevolg des konings, der koningin of der prinsen of prinsessen uitmaken.

De paarden en rijtuigen van de beambten van het beheer of onderhoud van den weg, welke in hunne betrekking den weg passeren, mitsgaders van de militairen in dienst en in uniform zijnde.

De paarden en het vee, van of naar de weiden gedreven wordende. De karren of wagens en beesten uitsluitend geladen met hooi, plaggen of mestspecien, mitsgaders met ongedorst koren, dat in den oogst- en gedorscht koren dat in den zaaitijd van en naar het land wordt gevoerd.

De karren of wagens, geladen met koren en meel naar en van de molens van *Wezepe* en *Raalte*.

Behoort bij 's Konings besluit van den 22 December 1836, no. 74.

Mij bekend,
De Secretaris van Staat,
(*Get.*) VAN DOORN.

No. 163. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den 27sten April* 1866, *no.* 3a, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement op het gebruik van de binnen- en buitenhaven te Zoutkamp en op de heffing en invordering van havengelden aldaar.* (*Prov. blad no.* 36).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 21 November 1865, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE GRONINGEN,

Gezien het reglement op het gebruik van de haven te Zoutkamp, vastgesteld bij besluit der Staten van den 20sten November 1861, no. 5, goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit d.d. 22 Februarij 1862, no. 129 (*Provinciaal blad* 1862, *no.* 23);

Overwegende, dat ten gevolge van het toenemend verkeer op de binnenhaven, dit reglement, als alleen van toepassing op de buitenhaven, niet meer aan de behoefte voldoet, en tevens het noodig is de heffing en invordering van havengeld voor de binnenhaven zoowel als voor de buitenhaven te regelen en vast te stellen;

Hebben, onder goedkeuring des Konings, en voor zooverre noodig, behoudens de bekrachtiging door de wetgevende magt, besloten te arresteren het volgend:

Reglement *op het gebruik van de binnen- en buitenhaven te Zoutkamp en op de heffing en invordering van havengelden aldaar.*

Art. 1. De binnenhaven te Zoutkamp bevat het geheele binnen-spuikanaal, gelegen tusschen het groot afwateringskanaal van het waterschap Hunsingo, en de voor de buitenhaven gelegen, aan de provincie behoorende spuisluis, mitsgaders dat gedeelte, dat met genoemd spuikanaal is vereenigd en gelegen is tusschen de gronden behoorende aan het Departement van Oorlog en de gronden bevattende de scheepstimmerwerf, kadastraal bekend, gemeente Ulrum, sectie F, no. 1101, tot aan den aarden dam naar genoemde werf leidende

De buitenhaven aldaar bestaat uit de ruimte ingesloten door de volgende grenzen, als: ten noorden door het plankenpad, ten oosten mede door het plankenpad en het havenhoofd, ten zuiden door den stroom op het Reitdiep en ten westen door het havenhoofd, genaamd het hooge hoofd.

Dit reglement is mede van toepassing:

1°. Op die schepen of vaartuigen, aan welke door den havenmeester zal worden toegestaan tegen de buitenzijde der evengenoemde havenhoofden aan te leggen;

2°. Op die schepen of vaartuigen, die nevens den mond van de buitenhaven op het Reitdiep ten anker of anders worden vastgelegd, voor zooverre dit met betrekking tot art. 6 van dit reglement kan worden toegestaan.

Art. 2. Het toezigt over deze beide havens is opgedragen aan den havenmeester.

De havenmeester wordt benoemd door Gedeputeerde Staten dezer provincie, aan wie wordt vrijgelaten, hem al dan niet met de ontvangst der havengelden te belasten.

Van dat collegie ontvangt hij tevens eene instructie.

Hij legt vóór het aanvaarden zijner betrekking voor den regter van het kanton zijner woonplaats den eed of de belofte af, met ijver en getrouwheid de hem opgedragen betrekking te zullen waarnemen.

Bij het uitoefenen zijner betrekking zal hij zigtbaar op de linkerborst moeten dragen eene metalen plaat, waarop staan de woorden: Havenmeester te Zoutkamp.

Art. 3. De gezagvoerders van schepen, vaartuigen of houtvlotten zullen bij het inloopen of aandoen der havens, alsvorens eenig touw vast te maken,

den havenmeester om aanwijzing eener ligplaats in of bij eene dezer havens of bij de laad- of losplaatsen moeten vragen.

Zij zullen zich bovendien steeds moeten onderwerpen aan de nadere regeling van den havenmeester, indien deze om de een of andere reden eene verandering in hunne lig-, laad- of losplaats mogt noodig achten; terwijl zij eveneens zullen moeten zorg dragen dat zoowel bij het inkomen als uitvaren der havens hunne kluiverboomen of jaaghouten (indien zij die voeren) worden ingehaald, en dat zij hunne ankers naar binnen hebben gezet.

Art. 4. De in art. 3 genoemde gezagvoerders zullen niet, zonder toestemming van den havenmeester, van laad-, los- of ligplaats mogen veranderen of hunne touwen of kettingen op andere wijze vastmaken dan aan de daartoe bestemde palen of ringen; zij zullen, zoo noodig, de touwen en kettingen, ter voorkoming van beschadiging, met zeildoek of matten moeten omwinden.

Art. 5. Het is verboden:

a. uit schepen of vaartuigen, als ook van den wal, ballast, zand, steen of andere voorwerpen in of voor de havens te werpen.

b. ballast in te nemen of te lossen in of voor de havens, zonder de noodige kleeding te hebben gelegd, ten einde het vallen van ballast in de havens voor te komen.

Onverminderd de boete, wegens de overtreding dezer bepaling beloopen, is de overtreder verpligt, het in de havens gestorte weder weg te nemen binnen een door den havenmeester te stellen termijn, die, bij niet-voldoening, bevoegd is, die wegneming ten koste van den overtreder te doen plaats hebben.

Art. 6. Het is verboden voor den mond der buitenhaven op stroom te ankeren of schepen of vaartuigen vast te leggen.

De gezagvoerder van een schip, vaartuig of vlot is verpligt, wanneer eene door hem aldaar ingenomen ligplaats door den havenmeester als hinderlijk wordt aangemerkt, op diens aanzeggen, binnen den door dezen bepaalden tijd, dien bodem of vlot naar eene andere door dezen aan te wijzen ligplaats over te brengen, tenzij men verkiezen mogt zich geheel te verwijderen.

Art. 7. Het is verboden op schepen of vaartuigen, in of bij de haven liggende, pek, teer, harpuis, olie of andere ligt ontvlambare stoffen te koken of warm te maken.

Indien zoodanige verrigtingen noodzakelijk mogten worden geoordeeld, zal daartoe aanvrage bij den havenmeester worden gedaan, die naar bevind van omstandigheden daartoe de vergunning, met aanwijzing van de plaats en onder de noodige voorzorgen, zal kunnen geven of weigeren.

Art. 8. Niemand mag op de hoofden, planken-paden, laad- en losplaatsen of elders langs de havens eenige scheepsgoederen ter bewerking of ter drooging nederleggen, zonder dat hij daartoe vooraf van den havenmeester aanwijzing van plaats heeft gevraagd en bekomen.

Art. 9. Vroeger dan een uur vóór zonsopgang en later dan een uur ná zonsondergang zal niemand van eenig in de havens aanwezig schip of vaartuig de klok mogen luiden, behalve in geval van brand of andere omstandigheden, die den bijstand van naburige schepen of vaartuigen of van den wal mogten vereischen.

Ieder gezagvoerder zal zorg dragen, dat op zijn schip of vaartuig des avonds ten negen uren alle vuren in de scheepskombuizen en in en op andere gevaarlijke plaatsen en wijders ook vóór elf ure het licht en kleine vuren aan boord zijn uitgedaan.

Zij zullen niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid weder vóór des morgens ten vijf ure mogen worden aangestoken.

In dit geval zal altijd een behoorlijke wacht op het dek moeten worden gehouden.

Hij die echter wenscht zijn kombuis- of andere vuren en licht na den bepaalden tijd aan te houden, kan zich daartoe wenden tot den havenmeester. Deze kan, na persoonlijk onderzoek omtrent het minder of meer gevaar van brand, het verzoek weigeren of onder gepaste voorwaarden toestaan.

Art. 10. Indien er onverhoopt brand op eenig schip of vaartuig in of bij de havens mogt ontstaan, zal de gezagvoerder dadelijk en aanhoudend luide brand doen roepen, zoowel in het dorp als in de havens, en tevens den havenmeester daarvan terstond laten verwittigen.

De havenmeester, ter plaats van den brand gekomen, zal de noodige bevelen geven, zoo ter blussching als ter voorkoming van de verspreiding van het vuur, waaraan de gezagvoerders van alle schepen, vaartuigen en vlotten zich zullen moeten onderwerpen.

Art. 11. Alle gezagvoerders van schepen of vaartuigen, die voor de onderwerpelijke havens mogten komen en buskruid aan boord hebben, zullen, alvorens eene der havens te mogen inloopen of in hare onmiddelijke nabijheid te mogen ankeren, aan den havenmeester dadelijk eene juiste opgave moeten doen van de hoeveelheid buskruid aan boord aanwezig, mitsgaders van hare bestemming.

De havenmeester zal hem alsdan eene ligplaats aanwijzen, van welke hij zich zonder nadere vergunning niet zal mogen verwijderen.

Gelijke verpligting rust ook op de gezagvoerders van schepen of vaartuigen waarop eene besmettelijke ziekte aanwezig is, of welke van plaatsen komen, waar zoodanige ziekte heerscht en aan quarantaine zijn onderworpen.

Zoodanige gezagvoerders moeten opgeven hun naam, de plaats van hunne herkomst, van des schips charter, vlag, lading en bestemming; zullende zij zich geheel moeten onderwerpen aan de bevelen hun door den havenmeester gegeven.

Art. 12. De gezagvoerders van schepen, vaartuigen of vlotten en hunne onderhoorigen, welke met de door hen bevaren wordende bodems of vlotten eene der havens te Zoutkamp binnenkomen, daarin liggen of daaruit vertrekken, zijn verpligt zich te onderwerpen aan en te gedragen naar de bevelen van den havenmeester, ook in die gevallen, waarin dit reglement niet voorziet, behoudens hun regt van beklag aan Gedeputeerde Staten der provincie Groningen.

Bij onwil of nalatigheid is de havenmeester bevoegd, ten koste van den onwillige of nalatige, de hulp van derden en zoo noodig van de politie in te roepen, om zijne bevelen te helpen uitvoeren, onverminderd de boete, tegen de overtreding bij dit reglement bedreigd.

Onder de benaming van schepen of vaartuigen worden verstaan alle vaartuigen, hoe ook genaamd, van welke grootte, inhoud of inrigting zij ook zijn.

Art. 13. Voor het gebruik dezer haven zal worden betaald tot havengeld naar het volgende tarief, als:

a. voor ieder schip of vaartuig hoe ook genaamd, gemeten of niet, geladen of ledig, één maand of korter verblijf houdende in de haven, één cent voor iedere ton inhoudsgrootte van het schip.

b. langer dan eene maand verblijf houdende, zal voor elke maand of korter, vervolgens het havengeld naar de helft van hetzelfde tarief verschuldigd zijn.

Van schepen of vaartuigen aan de buitenzijde der havenhoofden ligplaats hebbende, wordt in ieder geval de helft van het tarief betaald.

c. voor elk schip of vaartuig te Zoutkamp te huis behoorende, geene zee bevarende, wordt betaald ieder jaar 50 cents, en voor ieder derzulke welke de zee bevaren *f* 1, beide in één termijn te betalen uiterlijk voor 1 Julij van het jaar, waarover het havengeld verschuldigd is. Gedeelten van een jaar worden voor vol gerekend.

d. gezagvoerders van dijkvaarders, ballastschepen en vischschuiten, waarmede van tijd tot tijd van de buitenhaven gebruik wordt gemaakt, zullen des verkiezende het havengeld jaarlijks kunnen afkoopen voor de som van *f* 1. Schepen of vaartuigen, geene zes ton metende, alsmede die, welke gebezigd worden tot het uitbaggeren der havens, tot vervoer van materialen, gereedschappen en werktuigen ten dienste van het Rijk of de provincie, alsmede zoodanige schepen welke, om te repareren, gebruik moeten maken van de kanthelling in den mond van het spuikanaal, zijn van de betaling van havengeld vrijgesteld.

De ton, bij dit reglement aangenomen, is de zeeton, en wordt bij berekening $1\frac{1}{2}$ binnenlandsche ton daarmede gelijkgesteld.

Tot berging van houtvlotten wordt alleen, met uitzondering van al het overige, dienstbaar gesteld dat gedeelte van de binnenhaven, gelegen tusschen de vaste brug over het spuikanaal en de spuisluis, en wel voor ten hoogste $\frac{3}{4}$ van derzelver lengte, gerekend van af de genoemde brug, en ter breedte van niet meer dan $2\frac{1}{2}$ el.

Voor het plaatsen van houtvlotten zal worden betaald tot havengeld:
voor elke vierkante el oppervlakte per jaar 3 cent;

voor eene maand of korter ½ cent; voor iedere maand langer insgelijks ½ cent. Gedeelten van eene maand worden voor vol gerekend.

Aan Gedeputeerde Staten wordt desniettemin de bevoegdheid gegeven, om, ingeval zulks voor de spuijing wordt noodig geacht, het leggen van houtvlotten of andere voorwerpen in het spuikanaal te verbieden.

Art. 14. Het havengeld is verschuldigd door den gezagvoerder van het schip, vaartuig of vlot, en wordt betaald zoodra het schip of vaartuig is vastgelegd, of bij afkoop dadelijk nadat het verlangen daartoe is te kennen gegeven.

Ten aanzien van de houtvlotten wordt het havengeld betaald na ommekomst van de maand of het jaar, doch in allen gevalle vóór het vertrek van het vlot.

Deze bepaling is niet toepasselijk ten aanzien van de gezagvoerders van schepen bedoeld in art. 13, lit. C, van dit reglement.

Art. 15. Bij de betaling wordt de meetbrief van het schip of vaartuig aan den havenmeester vertoond; bij gebreke daarvan wordt de inhoud door hem begroot, waarnaar in dat geval de berekening van het verschuldigde havengeld geschiedt.

Art. 16. Elke overtreding der bepalingen van dit reglement, met uitzondering van het 1ste lid van art. 12, wordt, voor zooverre daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft met eene boete van een tot zes gulden of eene gevangenisstraf van een tot drie dagen, ter beoordeeling van den regter.

Tegen de overtredingen der bepalingen van het eerste lid van art. 12 wordt eene boete bedreigd van tien tot vijf en twintig gulden of gevangenisstraf van een tot drie dagen.

Art. 17. Tot het constateren der overtredingen van dit reglement is, buiten de ambtenaren door de wet aangewezen, ook de havenmeester bevoegd.

Art. 18. Alle geschillen ten aanzien der uitvoering en toepassing van dit reglement worden door Gedeputeerde Staten beslist, behoudens in ieder geval regt van beroep op den Koning.

Art. 19. Dit reglement treedt in werking op het tijdstip door Gedeputeerde Staten te bepalen (1), en zal op dat tijdstip afgeschaft en buiten werking gesteld zijn het reglement op het gebruik van de haven te Zoutkamp, vastgesteld bij besluit der Staten van den 20sten November 1861, no. 5, goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit van den 22sten Februarij 1862, no. 129.

Aldus vastgesteld, den 21sten November 1865.

En dat dit reglement door Zijne Majesteit den Koning is goedgekeurd, bij besluit van den 6 Januarij 1866, no. 52, en de daarin vermelde heffing van havengeld bekrachtigd is bij de wet van den 9 April 1866 (*Staatsblad no.* 22).

Gegeven te Groningen, den 27 *April* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter Ordonnantie van Dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 164. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 28*sten April* 1866, *no.* 58, *houdende indeeling van het ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Hoorn, in de derde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noordholland*, van den 25sten April ll., waaruit blijkt dat de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande

---

(1) Bij besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 27 April 1866, no. 3, A, wordt bepaald dat met ingang van den 10den Mei 1866, dit reglement in werking treedt. (*Prov. blad no.* 37.) *Red.*

regten en accijnsen te *Hoorn*, kan worden geraamd op een bruto bedrag van *f* 3685 en na aftrek van *f* 735 voor kosten van beheer, netto op *f* 2950 's jaars.

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *derde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 165. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 28sten April* 1866, *no.* 71, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer op sommige bereide geneesmiddelen.*

In antwoord op Uwe missive van den 11den April ll., strekke dat de zoogenaamde *Keatings cough lozenges*, gepakt in nette fleschjes van etiketten voorzien, even als zoo vele andere soorten van bereide geneesmiddelen, zoo wel verkrijgbaar in de galanteriewinkels als in de apotheken en drogistwinkels, te rangschikken zijn onder den tariefpost *kramerij*, en als zoodanig onderworpen moeten worden aan een invoerregt van 5 percent.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 166. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 28sten April* 1866, *no.* 72, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer op nieuwzilverdraad.*

In antwoord op Uw Ed.Gestr. missive van den 13den April jl., strekke, dat het zoogenaamd *nieuwzilverdraad*, naar zijn aard kan worden gelijkgesteld met *koperdraad* en als zoodanig ingevolge art. 2 der wet van den 15den Augustus 1862 (*Staatsblad no.* 170), onderworpen moet worden aan een inkomend regt van *f* 1 de 100 pond.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 167. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 28sten April* 1866, *no.* 293, 9*de afd.*, *houdende voorschriften omtrent het nemen van maatregelen ter zake der Cholera asiatica.*

's Gravenhage, den 28sten April 1866.

In de Circulaire van den 23sten April jl. (1) aan U Hoog Ed. Gestr. en uwe ambtgenooten gerigt, werd gewezen op hetgeen door de Gemeentebesturen tot wering der Cholera kan gedaan worden. Het wenschelijke van het desinfecteren van de door Cholera-lijders ontlaste stoffen werd daarin aangetoond.

Van niet minder belang mag het gerekend worden voorzorgs-maat-

---

(1) Hierboven no. 156. *Red.*

regelen te nemen tegen de verspreiding der Cholera door reizigers, die niet zelden, in ligten graad door buikloop aangetast, op spoorwegen of stoombooten reizen en, van de privaten aan de stations der spoorwegen of op de stoombooten gebruik makende, deze tot bronnen van besmetting maken, van waar de epidemie zich overal verspreiden kan.

Het is raadzaam dat gevaar zooveel mogelijk te verminderen, door dagelijks, liefst meermalen, de privaten te desinfecteren, door de middelen in de boven aangehaalde Circulaire aangegeven.

De directiën van spoorwegmaatschappijen worden door mij uitgenoodigd daarvoor te zorgen.

Ik verzoek U Hoog Ed.Gestr. om door de Gemeentebesturen de ondernemers van stoombootdiensten uit te noodigen, te zorgen dat de privaten op die vaartuigen meer dan gewoonlijk gereinigd worden, en eenige malen daags met eene desinfecterende oplossing doorgespoeld worden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 168. **Missive** *van den* **Minister van Oorlog**, *van den* 30*sten April* 1866, *no.* 65, *L*, *houdende bepaling nopens de geneeskundige behandeling van de als hulp-marechaussée dienstdoende militairen.*

'*s Gravenhage*, *den* 30*sten April* 1866.

Gebleken zijnde, dat met opzigt tot de behandeling van zieken, bij de detachementen welke ter ondersteuning van de maatregelen tegen de uitbreiding der heerschende veeziekte, tot het verrigten van dienst als hulp-marechaussée worden gebezigd, zoowel als met betrekking tot het in rekening brengen der kosten c. q. op de geneeskundige verzorging gevallen, niet op eenparige voet wordt te werk gegaan, heb ik goedgevonden het navolgende vast te stellen:

1°. dat de kommandanten van zoodanige detachementen, in geval van ziekte onder hunne onderhoorige manschappen, de hulp van den geneesheer in loco zullen moeten inroepen, en met diens overleg de zieken naar de naastbijgelegen militaire zieken-inrigting zullen moeten doen vervoeren, ten zij de ziekte van weinig beteekenis mogt wezen, of de aard der ziekte het transport niet mogt gedoogen, in welke gevallen de zieken op de plaats zelve door den geneesheer zullen moeten worden behandeld;

2°. dat ter zake van die behandeling en van de geleverde geneesmiddelen door de belanghebbenden maandelijks eene declaratie in triplo (waarvan des noods eene expeditie op zegel) voorzien van het goedkeurend visum van den detachements-kommandant, aan den heer inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt zal moeten worden ingediend; en

3°. dat de declaratiën wegens de verleende geneeskundige hulp door de zorg van het departement van oorlog zullen worden voldaan.

Ik verzoek u mitsdien, ieder voor zooveel u betreft, te willen zorgen, dat in den geest van het vorenstaande worde gehandeld.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 169. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 1*sten Mei* 1866, *afd. reg.*, *no.* 30, *omtrent het regt verstand van art.* 260 *der Gemeentewet*, *voor zoo veel het betreft de vrijstelling van zegelregt voor aanslagbiljetten wegens Gemeentebelastingen.*

's Gravenhage den 1*sten Mei* 1866.

De vraag is ontstaan, of de resolutie van 24 September 1851 (1) in dien zin moet worden opgevat dat de aanslagbiljetten voor *plaatselijke belastingen* volgens art. 260 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85) in verband met art. 23 der wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad no.* 22), van zegelregt zijn vrijgesteld wanneer de aanslag niet meer dan *f* 20 bedraagt.

Deze vraag heeft aanleiding gegeven tot een nieuw en opzettelijk onderzoek naar de bedoeling van art. 260 der voormelde wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85). Dit onderzoek heeft tot de overtuiging geleid, dat, hoezeer dit artikel alleen spreekt van de regelen, bij de wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen gesteld of te stellen, ten aanzien der waarschuwing en aanmaning van den belastingschuldige, der inlegering bij en van het dwangbevel tegen hem, en van de bepalingen dier wet omtrent de kosten van vervolging eene vrijgevige uitlegging van dit artikel toelaat om de bij art. 23 der voormelde wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad no.* 22) bepaalde vrijstelling voor aanslagbiljetten welke niet meer dan *f* 20 bedragen, ook van toepassing te achten op de aanslagbiljetten voor *plaatselijke* belastingen.

Aanslagbiljetten voor *plaatselijke* belastingen, moeten, alzoo, voor zoo ver de aanslag niet meer bedraagt dan *f* 20, gerekend worden van het regt van zegel te zijn vrijgesteld. De laatste zinsnede der decisie van 30 September 1853, no. 100/PW, en no. 2212, moet door deze beslissing in zoo ver gewijzigd worden beschouwd, dat, hetgeen daarbij is gezegd omtrent de aanslagbiljetten voor gemeentelasten boven de *f* 10 moet gerekend worden gezegd te zijn omtrent de aanslagbiljetten voor gemeentelasten boven de *f* 20.

Ik verzoek U om den inhoud van dit schrijven ter kennis te brengen van de betrokken ambtenaren van het zegel en daartoe aan hen toe te zenden een exemplaar van het tot dat einde hierbijgaande vereischte aantal gesteendrukte exemplaren van dit schrijven.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 170. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 1*sten Mei* 1866, *no.* 41, *houdende inlichting nopens de uitvoering der overeenkomst tusschen Nederland en België tot aanvulling van het bestaande handels- en scheepvaartsverdrag.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op art. 1 van de overeenkomst tusschen *Nederland* en *België*, den 7den December 1865 gesloten en strekkende tot aanvulling van

(1) Bijvoegsel 1851, no. 265. *Red.*

het handels- en scheepvaartsverdrag tusschen die beide Staten van den 12den Mei 1863;

Gelet op de wet van den 9den April 1866 (*Staatsblad no.* 21), houdende goedkeuring van de artt. 1 en 2 der voormelde overeenkomst;

Heeft goedgevonden en verstaan, aan de onderscheidene Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te kennen te geven, dat de wet op het regt van patent op de *Belgische* onderdanen gelijkerwijze behoort te worden toegepast, als bij resolutie van den 30sten Augustus 1865, no. 52 (1), ten aanzien der Fransche onderdanen is bepaald.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 171. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 2den Mei* 1866, *no.* 29, *houdende bepalingen nopens de zuiveringen van volgbrieven voor ruwe suiker.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van een' der Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, nopens de zuivering van een volgbrief, afgegeven voor eene uit zee aangevoerde en elders in Rijks-entrepôt opgeslagen partij ruwe suiker;

Gelet op de resolutien van den 27sten September 1839, no. 99 en den 27sten Januarij 1846, no. 107 (2);

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Het 2de lid der eerstvermelde resolutie van toepassing te verklaren, voor het geval dat ruwe suiker uit een zeeschip gelost met volgbrief naar elders verzonden en ter bestemmingsplaats op nieuw gewogen wordt;

2°. Den Provincialen Directeur voornoemd te kennen te geven, dat in geval van bevinding bij verificatie ter bestemmingsplaats van ondermaat boven de speling bij het 1ste lid dezer toegestaan, op eene bezending ruwe suiker, met volgbrief van elders aangebragt, en tot verschillende klassen behoorende, de accijns wegens de bedoelde ondermaat moet worden ingevorderd naar den maatstaf der klasse van de suiker waarop zij is bevonden, of wel in geval van twijfel omtrent dit laatste punt, naar de hoogste klasse, bij de verificatie geconstateerd.

3°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 172. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 2den Mei* 1866, *no.* 37, *houdende vestiging van een particulier entrepot voor wijn te Edam.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe be-

(1) Bijvoegsel 1865, no. 190. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1839, no. 299 en 1846, no. 24. *Red.*

Voor een gewone roeiboot, eens af, *tien cents*. . . . . *f* 0.10.
" " vaartuig van *vijftien tonnen* en daar beneden, eens af, *vijftien cents*. . . . . " 0.15.
Voor een vaartuig van meer dan *vijftien tonnen* inhoud *een en een halve cent* per ton. " 0.01½.
Voor een houtvlot afzonderlijk of aan eenig vaartuig vastgemaakt eens af, *zestig cent*. . . . . " 0.60.
Een roeiboot aan het vaartuig vastgemaakt en tot hetzelve behoorende, wordt *niet* afzonderlijk belast.
Voor een houtvlot wordt gerekend zoodanige lengte als tusschen de deuren begrepen en daarin kan geborgen worden.
Van de voormelde betaling zijn, op grond van vroeger verkregene regten, vrijgesteld alle ingezetenen van de gemeente Strijen.
Art. 2. Bij avond of nacht, te rekenen van *een half uur* na zons-ondergang tot *een half uur* vóór zons-opgang, zal het schutgeld in art. 1 betaald, met *de helft* worden verhoogd.
Art. 3. Het schutgeld zal verschuldigd zijn, om het even of de vaartuigen geladen of ledig zijn, en wel telkens zoowel bij uit- als bij invaren.
De grootte zal worden genomen naar den meetbrief of naar het patent, hetwelk de schipper alzoo aan den sluiswachter zal moeten vertoonen.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 3 Mei 1866, no. 58.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 175. CIRCULAIRE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 3*den Mei* 1866, *no.* 308, 9*de afd.*, *houdende eenige maatregelen van regeringswege aanbevolen tot wering der cholera asiatica.*

's Gravenhage, den 3*den Mei* 1866.

Het is aan de commissie, die door mij is uitgenoodigd om mij te dienen van advies omtrent de maatregelen welke van regeringswege tot wering der cholera kunnen worden aanbevolen, wenschelijk voorgekomen dat in de gemeenten waar, of in wier nabijheid cholera heerscht, bij wijze van publicatie eenige raadgevingen ter kennis der ingezetenen worden gebragt, ten einde hun bekend te maken met datgene, waarop ieder te letten heeft om zich zooveel mogelijk tegen de cholera te beveiligen.

Ik heb de eer UH.E.G. hierbij een afschrift te doen toekomen van eene door die commissie ontworpen publicatie, met verzoek die aan de gemeentebesturen in Uwe provincie bekend te maken, met den raad die eerst dan ter openbare kennis te brengen, wanneer de cholera zich in of nabij hunne gemeente vertoont, omdat zij anders alle uitwerking zou missen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Bij het voorkomen van gevallen van cholera in (of in de nabijheid van) de gemeente N. N., worden de ingezetenen opmerkzaam gemaakt op hetgeen door hen kan worden gedaan of nagelaten, ten einde zich zooveel mogelijk tegen die ziekte te beveiligen.
De cholera verbreidt zich, zoo niet alleen, dan toch zonder twijfel ook door eene eigenaardige smetstof, die zich ontwikkelt in de uitwerpselen der lijders.
Men kan veel doen om zich tegen den nadeeligen invloed daarvan te beveiligen. Vooral lette men op de drie volgende punten:
1. Het onschadelijk maken van de stoffen, die door choleralijders of door

hen die aan buikloop (diarrhée) lijden, waarmede de cholera meestal begint, worden ontlast;

II. Het volgen van een goeden leefregel;

III. Het spoedig inroepen van geneeskundige hulp bij het ontstaan van buikloop.

I. Door de uitwerpselen van de lijders, vooral wanneer zij een korten tijd gestaan hebben, moet men aannemen dat de kiemen der ziekte zich verspreiden.

Men moet dus geene moeite ontzien om die uitwerpselen zoodra mogelijk onschadelijk te maken en te verwijderen.

Zij mogen dus volstrekt niet in ziekenkamers blijven staan, maar moeten onschadelijk worden gemaakt door bijvoeging van middelen, waarvan men mag aannemen dat zij de smetstof vernietigen of de ontwikkeling daarvan tegengaan.

Eene oplossing van ijzervitriool in heet water (1 Ned. pond op 4 kannen water) of anders van chloorkalk, kan daartoe het best en gemakkelijkst worden gebezigd.

Nachtpotten, secreten, enz. in elke woning, waar een geval van cholera of diarrhée voorkomt, moeten door die stoffen gezuiverd worden.

Het uitwerpen van die ontlastingen op mestvaalten of in gooten in de nabijheid van woningen moet worden nagelaten. De grond wordt er spoedig mede doortrokken en het water uit bronnen, wellen of putten wordt er door bedorven, soms tot op een grooten afstand. Het drinken van zulk water is zeer gevaarlijk.

Men drinke geen welwater en evenmin vloedwater van welks zuiverheid men niet overtuigd is. In geval van twijfel filtrere men dit door houtskool; misschien is het nog veiliger het eerst te kooken en dan in den vorm van koffij of thee te gebruiken.

Waar secreten in gemeenschappelijk gebruik zijn, zoo als in herbergen, logementen, scholen, hofjes, armhuizen, enz., behoort de zuivering door de genoemde middelen, die zeer goedkoop zijn, onverschillig of er zieken zijn of niet, meermalen daags te geschieden.

De door den zieke bezoedelde stoffen, als: kleedingstukken, linnen en beddegoed, moeten spoedig worden verwijderd en of verbrand of in een emmer met water, waarin 2½ oncen chloorkalk zijn opgelost, geplaatst worden om spoedig daarna te worden gewasschen.

Den door uitwerpselen bevuilden vloer reinigt men met chloorkalk.

Waar zieken in een gezin zijn, is het zoowel in hun belang als om verdere verspreiding te voorkomen, noodig dat geene andere personen dan die voor de verpleging vereischt worden, in de ziekenkamer verkeeren, en zeker is in zeer vele gevallen wel het meest aan te bevelen, dat de zieke naar een daartoe bestemd locaal ter verpleging worde gebragt.

Reinheid in de ziekenkamer en gestadige luchtverversching moeten zeer worden aanbevolen. Reinheid in en om de woningen is niet minder een voornaam beveiligingsmiddel voor de gezonden. Verwijdering van al wat stank veroorzaakt in en om de huizen, goede luchtverversching, het vermijden van opeenhooping van personen, vooral in slaapkamers, moet door ieder worden betracht.

II. De beste leefregel is, geene verandering in den leefregel te maken, waaraan men gewoon is en waarbij men zich wel bevindt. Alleen dat vermijde men, wat bij ondervinding schadelijk gebleken is: zoo als alle buitensporigheid in eten en drinken, nachtbraken en overmatige vermoeijenis, het dragen van doornatte kleederen, het gebruik van spijzen of dranken, die men in gewone tijden niet of slecht verdraagt.

Wat in gewone tijden de gezondheid in gevaar brengt, vermeerdert de kansen om ook door cholera aangetast te worden.

III. Zij die aan buikloop (diarrhée) lijden gedurende het heerschen der cholera, moeten vooral niet verzuimen spoedig daartegen de noodige middelen aan te wenden. Meestal wordt een aanval van cholera door een soms onbeduidenden buikloop voorafgegaan. Van eene onverwijlde behandeling van dezen heeft men altijd de gunstigste gevolgen gezien. Geneeskundige hulp daartegen in te roepen, moet ten sterkste worden aanbevolen. Men zal tevens verstandig handelen, wanneer men zich bij voorbaat van zijn geneesheer laat aanwijzen, hoe te handelen, indien zich verschijnselen van buikloop of cholera, al is het in ligten graad, vertoonen.

Wie niet hiertoe in de gelegenheid is of, bij het voorkomen van dergelijke verschijnselen niet onmiddelijk geneeskundige hulp kan verkrijgen, neme al vast rust in bed, zorge voor matige verwarming van het geheele ligchaam en neme een verwarmenden drank. Kamillen, thee of pepermuntwater en dergelijke middelen kunnen daartoe veilig worden gebruikt. Andere geneesmiddelen kunnen bezwaarlijk in het algemeen worden aanbevolen, men zoeke daarvoor liefst *vooraf* den raad van een geneesheer.

No. 176. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 7den Mei* 1866, *no.* 74, *houdende bepaling nopens het aanhechten van een droog zegel op wissels of andere stukken in het buitenland of in de Overzeesche Bezittingen opgemaakt, om van de betaling der verschuldigde zegelregten te doen blijken.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien van den 3den Mei 1866, no. 41, Registratie en Domeinen;

Gelet op het tweede lid van art. 10 van het Koninklijk besluit van den 13den Maart 1844 (*Staatsblad no.* 18), luidende:

„De ontvangers in de steden *Amsterdam*, *'s Gravenhage* en *Rotterdam* doen van de betaling der regten, verschuldigd op buiten 's lands of in de Overzeesche Bezittingen van het Rijk opgemaakte stukken aan evenredig zegelregt onderworpen, blijken, door de aanhechting van een *droog* zegel en door hunne handteekening;"

Hebben goedgevonden en verstaan:

De voormelde bepaling van het tweede lid van art. 10 van het voorschreven besluit, te rekenen van den 1sten Julij dezes jaars, van toepassing te verklaren op de ontvangers van het zegel te *Utrecht*, *Groningen*, *Schiedam*, *Arnhem* en *Enschedé* (1).

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan een afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer tot narigt.

's Gravenhage, *den 7den Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 177. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 8*sten Mei* 1866, *no.* 251, 4*de afd.*, *houdende bepaling, dat het onderzoek van de verlofgangers der nationale militie in de maand Junij te houden, tot een nader te bepalen tijdstip wordt uitgesteld.*

's Gravenhage, *den* 8*sten Mei* 1866.

Volgens art. 79 van Zijner Majesteits besluit van den 8 Mei 1862 (*Staatsblad no.* 46) zou het jaarlijksch onderzoek van de verlofgangers

---

(1) In de resolutie van den Minister van Financien, dd. 19 Mei 1866, afd. reg. en dom., no. 87, die dit besluit mededeelt, komt nog voor: dat eene bepaling van gelijke strekking als die, welke in het voorschreven besluit is vervat, zal worden gemaakt voor den ontvanger van het zegel in elke plaats, waar gedurende twee achtereenvolgende jaren jaarlijks meer dan 900 buiten 's lands of in de Overzeesche Bezittingen van het Rijk opgemaakte stukken, aan evenredig zegelregt onderworpen, tot betaling der verschuldigde zegelregten worden aangeboden. *Red.*

der militie te land, vermeld in art. 138 der militiewet, in de aanstaande maand Junij worden gehouden.

Wegens de ontstane epidemie is het echter thans niet raadzaam een aantal verlofgangers uit onbesmette plaatsen in gemeenten te verzamelen, waar de cholera reeds is uitgebroken en eenige vorderingen maakt, evenmin, omgekeerd, personen uit besmette plaatsen in onbesmette gemeenten bijeen te brengen. Hierdoor kon alligt voedsel worden gegeven aan verspreiding der epidemie.

Het is derhalve wenschelijk voorgekomen, het onderzoek der verlofgangers, niet slechts in die gewesten, waar de cholera-ziekte reeds is voorgekomen of nog mogt ontstaan, maar, wegens de onzekerheid welke vorderingen de epidemie intusschen mogt maken, in het algemeen in alle provinciën, dit jaar niet in de maand Junij te houden, maar tot een nader te bepalen tijdstip uit te stellen.

Op het daartoe door mij, in overleg met mijnen ambtgenoot van Oorlog, aan Zijne Majesteit gedaan voorstel, heeft het Hoogstdezelve behaagd, tot dat uitstel magtiging te verleenen.

U Hoog Edel Gestr. hiervan bij deze kennis gevende, heb ik tevens de eer U te verzoeken de gemeentebesturen en de militie commissaris in Uwe provincie hiervan te willen onderrigten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

No. 178. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 8sten Mei* 1866, *no.* 24, *houdende vestiging van een particulier entrepot voor wijn te Dokkum.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Leeuwarden*, van den 19den April ll., nopens een adres van N. N., handelaar te *Dokkum*, strekkende dat hem worde toegestaan het genot van particulier entrepot voor *wijn* en *gedistilleerd;*

Gelet op art. 88 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), en op de artt. 82 en 83 der wet van den 20sten Junij 1862 (*Staatsblad no.* 62);

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, den Provincialen Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen mede te deelen, dat alsnog een particulier entrepot voor *wijn* wordt gevestigd te *Dokkum*, met uitnoodiging om de opgave der entrepots in de aangehaalde resolutie sub III voorkomende, hiermede aan te vullen.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 179. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 8sten Mei* 1866, *no.* 74, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Woudenberg c. a., in de zevende klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Utrecht*, van den 1sten dezer, no. 276/351, volgens welke de belooning van het openstaand ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Woudenberg c. a.*, is geraamd op bruto *f* 968 en, *na aftrek der kosten van beheer, op een zuiver bedrag van f* 870;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *zevende* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 180. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 8sten Mei* 1866, *no.* 269, 6*de afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Frankrijk, Aziatisch-Turkije, Griekenland en Algerie, en een nieuw tarief voor Tripoli, Egypte, Aziatisch-Turkije, Engelsch-Indie, Ceylon, enz.*

Te rekenen van den 15den dezer en voor den duur der zomerdienst zijn de telegraafkantoren der Rijnspoorwegmaatschappij dagelijks open als volgt:

Abcoude, Maarsbergen en Nieuwersluis, van 6 ure voorm. tot 10½ ure nam.

Amsterdam, Gouda, Nieuwerkerk a/d IJssel en Oudewater, van 6 ure voorm. tot 11 ure nam.

Arnhem en Utrecht, van 5 ure voorm. tot 11½ ure nam.

Ede en Veenendaal, van 6½ ure voorm. tot 11 ure nam.

Maarssen en Zeist-Driebergen, van 5½ ure voorm. tot 10½ ure nam.

Rotterdam, van 6 ure voorm. tot 11½ ure nam.

Woerden, van 5½ ure voorm. tot 11 ure nam.

Zevenaar, van 6 ure voorm. tot 10 ure nam.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Clichy*, *Epinac*, *Issy*, *Neuilly-en-Thelle*, *Ruelle*, Villard-Bonnot en *Villeneuve-les-Maguelonnes* in Frankrijk; te Brousse, Damascus, Erzeroum, Hille (Babylon), Lattakieh, Nablouse en Tripoli in Aziatisch-Turkije; te *Agrinion*, *Karvassara* (Valtos) en *Vonitza* in Griekenland; te *Teniez-el-Haad* en *Zemorah* in Algerië.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te l'Albene, Gières, Goncelin, Lancey, Pontcharra en Poliènas in Frankrijk.

De tijdelijke kantoren te Bad-Elster en Pillnitz in Saksen en te Badenweiler in Baden zijn voor den duur van het badsaizoen heropend.

Op het kantoor te Drohobycz in Oostenrijk is de doorloopende dagdienst ingevoerd.

In plaats van het bestaande spoorwegtelegraafkantoor is thans een

rijkskantoor met beperkte dagdienst gevestigd te *Pont-à-Mousson* in Frankrijk.

De hiervoor aangekondigde nieuw geopende telegraafkantoren in Aziatisch-Turkije zijn voorloopig alleen via Italië en Malta bereikbaar.

Het tarief voor Tripoli, Egypte, Aziatisch-Turkije, Engelsch-Indië, Ceilon enz., bij verzending over Italië en Malta is gewijzigd en bedraagt thans:

1°. van het kantoor van afzending tot Malta als vroeger (oud tarief à 0.70 gl. per kring);

2°. voor den verderen afstand de prijzen in den navolgenden staat vermeld:

KANTOREN.	LAND.	Prijs. 1—20 woorden.
		Gl.
Aleppo	Aziatisch Turkije	33.45
Alexandrië	Egypte	18.75
Bagdad	Aziatisch Turkije	35.00.
Bassora	Id.	36.58
Benghazy	Tripoli	12.50
Beyrouth	Aziatisch Turkije	30.33
Brousse	Id.	35.00
Caïro	Egypte	21.35
Damascus	Aziatisch Turkije	30.33
Diarbekir	Id.	35.00
Erzeroum	Id.	35.00
Ghaza	Id.	27.50
Hille (Babylon)	Id.	35.00
Ismid	Id.	30.33
Jaffa	Id.	29.08
Jerusalem	Id.	29.08
Lattakieh	Id.	31.88
Moussoul	Id.	35.00
Nablouse	Id.	29.08
Sivas	Id.	35.00
Suez	Egypte	27.08
Tripoli	Tripoli	6.25
Tripoli	Aziatisch Turkije	31.88
Calcutta en alle kantoren ten westen van die plaats in	Engelsch-Indië	70.80
Alle kantoren ten oosten van Calcutta in	Id.	73.43
Alle kantoren op het eiland.	Ceilon	78.13
Per post van Galle naar alle plaatsen in	China, Australie, enz.	78.75

Het tarief voor de telegraafkantoren in Noordamerika, medegedeeld in circulaire no. 383, dd. 3 Junij 1862, is vervallen en door het volgende vervangen:

KANTOREN.	via New York.			via Halifax.		
	10 woorden.	20 woorden.	Iedere volgende 10 woorden.	10 woorden.	20 woorden.	Iedere volgende 10 woorden.
	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.
Apalachicola	17.50	24.38	9.38	22.50	32.50	12.5
Augusta	11.25	14.38	5.63	15.63	21.88	8.7
Baltimore	9.38	11.25	4.38	14.38	18.75	6.8
Boston	8.75	10 00	3.75	11.25	13.75	5.0
Buffalo	8.75	10.00	3.75	13.13	17.50	6.[illegible]
Charleston	11.25	14 38	5.63	15.63	21.88	8.7
Chicago	11.25	15.00	5.63	15.63	21.88	8.7
Cincinnati	10.63	13.75	5.63	15.63	21.88	8.7
Concord (New-Hampshire)	8.75	11.25	4.38	11 25	13.75	5.0
Detroit	9.38	11.88	4.38	13.75	18.75	6.8
Dover (New-Hampshire)	8.75	11.25	4.38	11.25	13.75	5.0
Galveston	14.38	18.75	6 88	19.88	26.25	10.0
Hamilton (West-Canada)	10.00	12.50	5.00	12.50	16.25	6.2
Indianopolis	10.63	13.75	5.63	14.38	19.38	7.5
Jowa-City	11.88	15.00	5.63	16.25	21.88	8.1
Louisville	10.63	13.75	5.63	15.00	20.63	8.1
Macon	11.88	15.63	6.25	16.88	23.75	9.3
Memphis	13 75	18.13	6.88	18 75	26.25	10.0
Milwaukie	11.88	16.25	6.88	16.25	22.50	9.3
Mobile	13.75	18.75	6.88	18.75	26 25	10.0
Montpellier (Vermont)	8.75	10.00	3.75	11.88	15.63	6.2
Montreal	9.38	10.63	3.75	11.88	15.63	6.2
Natchez	13.75	18.13	6.88	18.13	25.63	10.0
Newhaven (Connecticut)	8.13	8.75	3.13	11.88	15.00	5.6
New-Orleans	13.75	18.75	6.88	18 75	26.25	10.0
New-York	5.63	5 63	1.88	11.88	15.63	6.2
Niagara	9.38	11.25	4.38	13.75	18.13	6.8
Petersburg	10.00	12.50	5.00	15.00	20 00	7.5
Philadelphia	8.75	10.00	3.75	13.75	18.13	6.0
Pittsburg	9.38	11.25	4.38	13.75	18.75	6.5
Portland	9.38	11.25	4.38	10.63	12.50	5.0
Quebec	10.00	12.50	5 63	10.63	13.75	5.6
Richmond	9.38	11.88	5.63	15.00	20.00	7.5
St. John's (New-Brunsw.)	10.63	13 13	5.63	8.75	10.00	3.7
St. John's (New Foundl.)	20.63	28.75	10.00	17.50	22.50	7.5
St. Louis	11.88	15 63	6 25	16.25	23 13	9.3
San Francisco	25.00	40.00	17.50	29.38	48.13	21.2
Savannah	11.88	15.00	5 63	16.25	23.13	8.7
Toronto	10 00	12 50	5.63	12 50	16.25	6.2
Trenton (New-Jersey)	8.13	9 38	3.75	13.13	16.88	6.5
Washington	9.38	11.88	4.38	14.38	19.38	6.8
Wilmington	10.63	13.75	5.63	15.63	21.25	[illegible]

via Portland.			via Fatherpoint.			via St. John's of Cape-Race.		
10 woorden.	20 woorden.	Iedere volgende 10 woorden.	10 woorden.	20 woorden.	Iedere volgende 10 woorden.	10 woorden.	20 woorden.	Iedere volgende 10 woorden.
Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.	Gl.
.00	28.75	10.63	20 63	31.25	12.50	56.88	84.38	30.63
.13	17.50	6.88	15.00	21.88	8.75	45.63	66.88	24.38
.88	14.38	5.00	13 75	18.75	7.50	43.13	60.63	20.63
3.13	9.38	3.13	11.25	15.63	6.25	36.88	51.88	18.13
.00	12.50	5.00	11.25	15.00	6.25	41 88	60.63	21.88
3.13	17.50	6.88	15 00	21.88	8 75	45.63	66.88	24.38
3.13	17.50	6.88	15.00	21.88	8.75	45.63	66.88	24.38
.13	17.50	6.88	15.00	21 25	8.75	45.63	66.88	24.38
3.75	10.00	3.75	10.63	14.38	6.25	35.63	50.63	18.13
.63	13.75	5.00	11.88	15.63	6 88	43.13	61.88	21.88
.13	9.38	3.75	10.63	14 38	6.25	35.63	50.63	18.13
.88	22.50	8.13	18.75	26.25	10.00	51.88	75.63	25.63
.38	11 88	5.00	10.63	14.38	6.25	44.38	65.63	23.13
.25	15.00	6.25	14.38	20.63	8.13	45.63	66.88	24.38
.13	16.88	6.88	15.63	21.88	8.75	46.88	69.38	24.38
.88	16.25	6.88	14.38	20.63	8 13	45.63	66 88	24.38
.38	19.38	7.50	16.25	23.75	9.38	48.13	70.63	24.38
.25	21 88	8.13	17.50	25.63	10.63	49.38	74.38	28.13
3.25	18.13	7.50	13.75	19.38	8.13	46.88	70.63	25 63
5 25	22.50	8.13	18.13	26.25	10.00	51.88	90.38	25.63
.75	10.63	4.38	9.38	11.88	5.00	40.38	58.13	21.88
.63	13.13	5.00	9.38	12.50	5.00	39.13	54.38	19.38
.00	21.25	8.13	16.88	24.38	10 00	51.88	74.38	25.63
.75	10.00	3.75	11.88	15.63	6.25	39.13	54.38	18.13
.25	22.50	8.13	18.13	26.25	10.00	51.88	74.38	25 63
.38	11.25	4 38	11.25	15.63	6.25	39.13	54.38	18.13
.63	13.75	5.63	11.25	15.63	6.88	41.88	61.88	23 13
.50	15.63	5.63	14.38	20.00	8.13	44.38	68.13	21.88
25	13.75	5.00	13.13	17.50	6.88	41.88	61.25	20.63
.88	13.75	5.63	14.38	19.38	7.50	43 13	63.13	23.13
.63	5.63	1.88	11.25	15.00	6.25	35.63	49.38	16.88
.38	11.88	4.38	8.75	10 63	3.75	36.88	51.88	18.13
.50	15.63	5 63	14.38	20.00	8.13	45.63	63.13	21.88
.75	10.00	3.13	11.25	15.63	6.25	30.63	44.38	15.63
.38	26.25	9.38	22.50	31.88	11.88	8.13	8.13	3.13
.75	18.75	7 50	16 25	23.13	9.38	46 88	69.38	11.88
88	43 75	19.38	28.88	48.13	21.25	74.38	119.38	49.13
.75	18.75	6.88	16 25	23.13	9.38	48.13	69.38	24.38
.38	11.88	5.00	10.63	13.75	5.63	43.13	63.13	23 13
00	11.88	4.38	11.88	16.25	6 88	41.88	58.13	20.63
.88	15 00	5.00	12.50	18.75	7 50	43.13	61.88	20.63
.13	16.88	6 88	14.38	20.63	8.13	44.38	64.38	23.13

ravenhage, den 8sten Mei 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 181. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 9den Mei* 1866, *no.* 30, *houdende wijziging in de opgave in de statistieke staten van garen van hennip, vlas en werk, ruw of om te weven.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gezien de statistieke maand- en jaarstaten, door de ontvangers der in- en uitgaande regten en accijnsen ingezonden;

Gelet op de lijst, vastgesteld bij de resolutie van den 24sten Januarij 1865, no. 38;

Heeft goedgevonden en verstaan, met wijziging in zoover van genoemde lijst te bepalen, dat voortaan in de statistieke maandstaten even als in de jaarstaten moet worden opgegeven alle *garen* van *hennip*, *vlas* of *werk*, *ruw of om te weven*, en wel gezamenlijk onder deze ééne rubriek.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 182. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 9den Mei* 1866, *no.* 119, *houdende bepaling nopens de inlevering van opgaven door fabriekanten en trafiekanten, die vrijdom genieten wegens accijns van zout.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, van den 23sten April ll., daarbij aan des Ministers beslissing onderwerpende de vraag, of de hoeveelheid zout, die na den afloop van een jarig tijdvak van vrijdom bij de leerlooijers, huidenzouters of andere vrijdom genietenden voorhanden is, al dan niet in het register no. 31 (*accijnsen*) op rekening van het nieuwe jarig tijdvak moet worden overgebragt;

Gelet op het reglement nopens den vrijdom van accijns op het zout, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 10den Junij 1825 (*Staatsblad no.* 52), alsmede op § *d* van het Koninklijk besluit van den 22sten Januarij 1841, no. 86;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Naar aanleiding der gedane vraag bij deze te bepalen:

a. dat voortaan de fabriekanten, trafiekanten of andere belanghebbenden, die op den voet van voorz. reglement vrijdom van accijns voor zout genieten, binnen *vier dagen* na afloop van elk jarig tijdvak van vrijdom, ten kantore van den ontvanger der accijnsen, waaronder de fabriek, trafiek of tak van nijverheid wordt uitgeoefend, eene schriftelijke en onderteekende opgaaf moeten inleveren van de hoeveelheid met vrijdom van accijns ingeslagen zout, bij den afloop van het jarig tijdvak nog onverbruikt bij hen voorhanden, alsmede van de soort en de hoeveelheid goederen, gedurende dat tijdvak vervaardigd of bewerkt, voor zoover die voor opgaaf vatbaar zijn;

b. dat de vrijdom genietenden moeten toelaten, dat de ambtenaren, mits daartoe door den controleur of den ontvanger gemagtigd, binnen *acht* dagen na afloop van het jarig tijdvak, den voorraad zout opnemen;

c. dat het zout bij den afloop van een jarig tijdvak voorhanden als eerste inslag op rekening van het nieuwe tijdvak beschouwd en als zoodanig op de rekening no. 31 (*accijnsen*) gebragt zal worden;

d. dat geen documenten tot inslag van zout op rekening van een nieuw jarig tijdvak zullen worden afgegeven, zoo lang over het afgeloopen tijdvak de sub *a* bedoelde opgaaf niet is ingeleverd, noch ook wanneer de vrijdom genietende mogt weigeren de opneming van den voorraad volgens lett. *b* toe te laten;

e. dat met de voormelde opgaven waarvoor gebruik kan gemaakt worden van het materieel no. 30 (*accijnsen*), zal behooren te worden gehandeld op gelijken voet als voor die wegens de zeep is voorgeschreven bij de resolutie van den 10den December 1834, no. 60; en

f. dat de belanghebbenden door de ontvangers met het bepaalde sub *a* tot en met *d* zullen worden bekend gemaakt.

2°. Den Provincialen Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te kennen te geven, dat de jaarsrapporten omtrent den vrijdom van accijns voor zout voortaan niet meer behoeven te worden ingezonden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 183. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 11*den Mei* 1866, *no.* 385, 9*de afd.*, *houdende toelichting van het Koninklijk besluit van den* 30*sten April* 1866 (*Staatsblad no.* 78), *nopens het begraven van aan de veetyphus gestorven of afgemaakte verdachte runderen.*

's Gravenhage, den 11*den Mei* 1866.

Uit Uwe Missive van den 8sten dezer, A, no. 4777 (1*ste Afd.*), blijkt, dat de bepaling in de beide eerste alinea's van art. 1 van het Koninklijk besluit van den 30sten April jl. (*Staatsblad no.* 78), eenige verduidelijking vereischt.

Zonder twijfel ligt het in de bedoeling van het besluit, dat alle aan veetyphus gestorven runderen op de voorgeschreven wijze zullen worden begraven. Maar men heeft gemeend dat het nuttig kan zijn, dat de Burgemeester ook de magt had om van de uit vrees voor die ziekte afgemaakte, de zoogenaamde verdachte, dieren, de begraving te gelasten.

Dit moest aan de beslissing van den Burgemeester worden overgelaten. Ook zou de Burgemeester den last tot begraving niet behoeven te geven, wanneer de eigenaar van het gestorven vee de begraving uit eigen beweging had doen plaats hebben.

Waar rundvee ten gevolge van den veetyphus gestorven is, of daaraan lijdende, is afgemaakt, behoort de Burgemeester de begraving *altijd* te gelasten, wanneer dit niet reeds door den eigenaar uit eigen beweging is geschied.

Onteigening van dood vee, hier en daar toegepast, kan niet langer plaats hebben; het is een misbruik, waaraan door het Koninklijk besluit van den 30sten April voor goed een einde is gemaakt.

Gelief de Gemeentebesturen het bovenstaande mede te deelen en hen tot eene stipte naleving van het Besluit in den hier bedoelden geest met nadruk aan te sporen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 184. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 11*den Mei* 1866, *no.* 152, *afd. post.*, *houdende inlichting nopens de verzending der correspondentie van en voor Riouw, Banka en Palembang*; *loop der posten van en naar Constantinopel; correspondentie met de Seychellen eilanden over Frankrijk en andere bepalingen het postwezen betreffende.*

's Gravenhage, *den* 11*den Mei* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Er zijn maatregelen genomen om de correspondentie van en voor *Riouw*, *Banka* (met de hoofdplaats *Muntok*), en *Palembang*, die tot dus ver stuksgewijze over *Sincapore*, door tusschenkomst der betrokkene vreemde Postadministratien werd uitgewisseld, per geslotene brievenmaal tusschen het Rijk en Neêrlandsch Indie te doen verzenden. Er zal namelijk tweemaal 's maands, *door middel van de Britsche pakketbooten*, *doch uitsluitend langs den weg van Marseille*, te beginnen met de Indische post die in de tweede helft van Mei uit *Nederland* vertrekt, eene regtstreeksche betrekking worden geopend tusschen het Expeditiekantoor *Moerdijk* ter eene, en den Agent der brievenmalen aan boord der Nederlandsche pakketbooten tusschen *Sincapore* en *Batavia*, welke booten onder weg te *Riouw*, *Banka* en *Palembang* aanleggen, ter andere zijde.

Met intrekking van alle daarmede strijdige voorschriften, zullen dus de brieven en drukwerken uit *Nederland* herkomstig, en voor de meergemelde Bezittingen bestemd, den 10den en 26sten van elke maand, gerekend naar de laatste dagen van vertrek van het Expeditiekantoor *Moerdijk*, gefrankeerd of ongefrankeerd worden verzonden op den zelfden voet, als de brieven en drukwerken voor andere gedeelten van Neêrlandsch Indie langs den weg over *Marseille*, en alzoo tegen een port van 70 cents per enkele brief van 15 wigtjes, en tegen 10 cents dan wel 12½ cents voor drukwerk, naar den maatstaf van 40 wigtjes.

In de omgekeerde rigting zal met de nieuwe wijze van verzending mede zoodra mogelijk worden aangevangen.

Art. 2. Volgens eene kennisgeving der Pruissische Postadministratie is er een Postkantoor opgerigt te *Millingen*, in het Regeringsdistrict *Dusseldorp*. Het verminderde port bedoeld bij art. 17 der Instructie op de Pruissische correspondentie (*Circulaire no.* 614), is diensten gevolge toepasselijk op de brieven die tusschen de gemelde plaats ter eene, en *Aalten*, *Bredevoort*, *Didam*, *Dinxperlo*, *Doesborgh*, *Doetinchem*, *Doornenburg*, *Gendringen*, *'s Heerenberg*, *Hengelo* (Gelderland), *Herwen*, *Keppel*, *Lichtenvoorde*, *Lobith*, *Pannerden*, *Silleveolde*, *Terborgh*, *Ulft*, *Varsseveld*, *Wehl*, *Winterswijk*, *Zeddam*, *Zelhem* en *Zevenaar*, ter andere zijde, gewisseld worden.

Art. 3. Gedurende den tijd dat dit jaar de stoomvaart op de *Donau* in werking blijft, is de loop der posten naar *Constantinopel* over *Duitschland*, en omgekeerd, geregeld als volgt:

1°. Langs den weg van *Weenen*, *Temesvar*, *Baziasch*, *Czernawoda* en *Küstendsche*.

Van *Amsterdam*, elke Zondag en Donderdag per 2de trein Rijnspoorweg.

Van *Weenen*, elke Dingsdag en Donderdag te 2 u. 30 m. 's avonds.

Te *Constantinopel*, iedere Zaturdag en Woensdag te 5 u. 30 m. des morgens.

Van *Constantinopel*, elke Dingsdag en Vrijdag te 11 u. 's morgens.

Te *Weenen*, elke Zaturdag en Dingsdag te 1 u. 50 m. 's avonds.

Te *Amsterdam*, elke Maandag en Donderdag per 1ste trein Rijnspoorweg.

2°. Over *Weenen* en *Triëst*:

Van *Amsterdam*, elke Woensdag per 2de trein Rijnspoorweg.

Van *Weenen*, elke Vrijdag te 9 u. 30 m. 's morgens.

Te *Constantinopel*, elke Donderdag te 5 u. 's avonds.

Van *Constantinopel*, elke Zaturdag te 10 ure 's morgens.

Te *Weenen*, elke Vrijdag te 5 u. 23 m. 's avonds.

Te *Amsterdam*, elke Zondag per 1ste trein.

3°. Over *Belgrado*:

Van *Amsterdam*, elke Zaturdag per 2de trein Rijnspoorweg.

Van *Weenen*, elke Maandag te 7 u. 45 m. 's morgens.

Te *Constantinopel*, elke Maandag te 7 u. 's morgens.

Van *Constantinopel*, elke Woensdag te 9 u. 's avonds.

Te *Weenen*, elke Donderdag te 6 u. 33 m. 's avonds.

Te *Amsterdam*, elke Zaturdag per 1ste trein Rijnspoorweg.

Art. 4. Er bestaat gelegenheid tot verzending van brieven, hetzij ongefrankeerd of gefrankeerd tot bestemming, naar de *Seychellen eilanden* langs den weg van *Frankrijk*.

Het enkele port bedraagt 55 cents, met toepassing der Fransche gewigtsschaal.

De aangeteekende brieven zijn aan eene gedwongene frankering tegen dubbel port onderworpen.

Art. 5. De gevallen dat gewone brieven van kleinere afmeting op de post geschoven raken tusschen de kruisbanden van dienstbrieven en couranten — zoodat zij eerst door de geadresseerden dezer laatstgemelde stukken bij het losmaken der kruisbanden worden opgemerkt — vermeerderen zich hoe langer zoo meer, tot groote schade van de veiligheid der correspondentie, en in elk geval voor de tijdige overkomst dezer aldus tusschen andere stukken geschovene brieven. Tot bestrijding van dit kwaad worden de Directeuren aangeschreven zooveel mogelijk afdoende maatregelen te nemen.

Onder de middelen, die daartoe dringend worden aanbevolen behoort het bezigen van afzonderlijke loketten bij het sorteren, in dier voege dat de gewone brieven vóór de expeditie geheel afgescheiden blijven van de dienstbrieven en drukwerken.

Voorts zal stipt de hand zijn te houden aan het bestaande verbod tot het werpen van dienstbrieven in de bussen.

De Inspecteurs zullen bij hunne rondreizen zeer bijzonder hunne aandacht op dit aangelegen onderwerp gevestigd houden.

Art. 6. Ten bewijze hoe weinig besef sommige ambtenaren schijnen te bezitten van de verantwoordelijkheid die op hen en op de Administratie berust, kan strekken, dat gedurende langer dan drie maanden van dit jaar op een der Postkantoren alle brieven, postwissels en andere stukken, zijn voorzien geworden van eenen stempel met het jaarcijfer 1865. Dit verregaand pligtverzuim is naar verdiensten bestraft geworden.

De Minister heeft echter gemeend uit dit geval aanleiding te moeten nemen, om de ambtenaren in het algemeen de meeste zorg voor eene naauwkeurige stempeling aan te bevelen. Zij behooren er op bedacht te zijn, dat vermits aan de afdrukken der poststempels in den regel bewijs in regten wordt toegekend, eene verzuimde of onnaauwkeurige verwisseling van maand-, dag- of uur-karakters, groote moeijelijkheden zou kunnen veroorzaken.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeurs der Post- en Expeditie-kantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 185. Koninklijk-Besluit, *van den* 14*den Mei* 1866, *no.* 50, *houdende vergunning tot het aanleggen van een weg van den zeedijk voor West-Kapelle tot Biggekerke.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 12 Mei 1866, no. 212, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan de Gemeentebesturen van *Westkapelle* en *Zoutelande* concessie te verleenen tot het aanleggen van een weg van den zeedijk voor *Westkapelle* over *Zoutelande* tot *Biggekerke*, aldaar aansluitende aan de straatwegen van *Koudekerke*, *Middelburg* en *Vlissingen*.

2°. te bepalen, dat de aanleg zal geschieden volgens een bestek, door Gedeputeerde Staten van *Zeeland* den Hoofd-Ingenieur gehoord, goed te keuren, aan welk Collegie tevens het toezigt over den goeden aanleg en de instandhouding van den weg wordt opgedragen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 14*den Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 186. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 15*den Mei* 1866, *houdende tijdelijke vergunning tot het vervoeren van schapen en lammeren van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen, in verband met de ziekte onder het rundvee.*

Vervoer van schapen en lammeren van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen is tot den 15den Junij e. k. vrijgesteld, onder voorwaarde dat zij vóór het vervoer door een erkenden veearts worden gekeurd, gezond en onverdacht verklaard; dat het bewijs daarvan worde ter hand gesteld aan den geleider, die gehouden is daarvan telkens op de eerste aanvrage aan de bevoegde autoriteit inzage te geven, en dat het vervoer plaats hebbe langs den kortsten weg en binnen den door den burgemeester der plaats van bestemming te stellen tijd (1).

's Gravenhage, den 14*den Mei* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 187. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 14*den Mei* 1866, *houdende bepaling nopens het vervoer van runderen, kalveren en schapen, bestemd voor de slagtbank, van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen, in verband met de ziekte onder het rundvee.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien zijne beschikking van den 11den April jl., geplaatst in de *Staats-courant* van den 12den April jl.,

Hebben goedgevonden te bepalen:

dat onder de in die beschikking gestelde voorwaarden, runderen, kalveren en schapen, bestemd vóór de slagtbank van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen vervoerd, ook over de binnenste lijn van afsluiting vervoerd mogen worden.

's Gravenhage, den 14*den Mei* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 188. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 19*den Mei* 1866, *no.* 44, *houdende bepalingen nopens het toelaten van vrouwelijke leerlingen in de verloskunde.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 18den Mei 1866, no. 313, 9de afd.

(1) Bij eene latere beschikking van 28 Mei 1866 heeft de Minister bepaald, dat het bewijs, dat de schapen en lammeren gezond en onverdacht zijn, ook kan worden afgegeven door keurmeesters, die door Gemeentebesturen zijn aangesteld. *Red.*

Hebben goedgevonden te bepalen:

Onder de volgende voorwaarden kunnen vrouwelijke leerlingen in de verloskunde bij eenen geneeskundigen inspecteur worden ingeschreven:

1°. Zij moeten doorgaans eene goede gezondheid genieten en vrij zijn van ligchaamsgebreken, welke haar bij de uitoefening van het beroep van vroedvrouw hinderlijk zouden zijn.

2°. Zij moeten in staat zijn hare gedachten geregeld, zoowel mondeling als schriftelijk, mede te deelen, eene duidelijke hand schrijven en bekend zijn met de hoofdregels van de rekenkunde.

3°. Haar gedrag moet onbesproken zijn, waarvan moet blijken door een getuigschrift van het gemeentebestuur van hare woonplaats.

De geneeskundige inspecteur beoordeelt of zij, die zich tot de inschrijving aanmelden, aan bovenstaande vereischten voldoen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 19*den Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 189. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 22*sten Mei* 1866, *no.* 386, 6*de afd.*, *houdende toepassing van de artt.* 7 *en* 17 *der wet nopens de landverhuizing, met betrekking tot de borgstelling van personen, handelende als agent tot het aannemen van landverhuizers.*

's Gravenhage, den 22*sten Mei* 1866.

Vermits er zich twijfel heeft voorgedaan betreffende het regt verstand en de behoorlijke toepassing van de artt. 7 en 17 der Wet van den 1sten Junij 1861 (*Staatsblad no.* 53), zoo heb ik de eer U Hoog Edel Gestr., ter wegneming van allen twijfel daaromtrent, het volgende mede te deelen, met verzoek, dit ter kennis te willen brengen van de Gemeentebesturen in Uwe provincie.

Wanneer een persoon bij het aannemen van landverhuizers uitsluitend handelt als agent van een huis of eene firma te *Rotterdam*, *Amsterdam* of *Dordrecht*, dan is eene borgstelling overbodig, daar die firma zelve, ten behoeve van de Commissie van Toezigt aldaar, de vereischte borg heeft gesteld.

Handelt hij echter, behalve voor de genoemde firma, ook voor andere ondernemers van landverhuizers-vervoer, dan valt hij onder de termen van art. 17 der aangehaalde Wet, en moet hij borg stellen ten behoeve van het Bestuur der Gemeente waar hij zijn bedrijf uitoefent, in overeenstemming met art. 4 der Wet.

Eindelijk wanneer een buiten de gemelde plaatsen woonachtig persoon, niet als lasthebber maar als principaal, landverhuizers van uit *Rotterdam*, *Amsterdam* of *Dordrecht* verscheept naar eene overzeesche haven, dan moet de borgstelling ten behoeve van de Commissie van Toezigt aldaar plaats vinden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 190. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 24sten Mei* 1866, *afd. reg. en dom.*, *no.* 58, *houdende inlichting nopens de toepassing van de zegelwet op verzoekschriften en vergunningen tot het vervoeren van vee enz., in verband met de ziekte onder het rundvee.*

's Gravenhage, den 24sten Mei 1866.

Het is mij gebleken, dat verschil van gevoelen bestaat, over de vraag, of verzoekschriften, welke ten gevolge van een provinciaal reglement tot afwending van besmettelijke veeziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, aan Gedeputeerde Staten worden ingediend, en strekken tot het bekomen van vergunning tot vervoer van vee, hooi, stroo of mest van de eene Gemeente naar de andere, zoomede de op die verzoekschriften genomen gunstige beschikkingen, al dan niet op gezegeld papier moeten worden gesteld.

Deze vraag kan niet anders dan ontkennend beantwoord worden. De bedoelde verzoekschriften toch, en de daarop genomene beschikkingen worden opgemaakt tengevolge van verordeningen der Regering tot afwending van besmettelijke veeziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen.

Al wat ten doel heeft het tegengaan der verdere verspreiding van de veeziekte, strekt tot bevordering der veeteelt. De bedoelde verzoekschriften en beschikkingen behooren alzoo tot de *„akten en schrifturen, welke tengevolge van verordeningen der Regering worden opgemaakt en uitsluitend betrekkelijk zijn tot bevordering van de veeteelt*," die bij art. 27, lett. A, no. 44 der Wet van den 3den October 1843 (*Staatsblad no.* 47), van het regt van zegel zijn vrijgesteld.

Ik heb gemeend UHoogEd.Gestr. het vorenstaande te moeten mededeelen, daar de voormelde vraag zich tengevolge van de thans heerschende veeziekte ook bij UHoogEd.Gestr. welligt kan voordoen of reeds heeft voorgedaan.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 191. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 25sten Mei* 1866, *afd. post.*, *no.* 200, *houdende bepalingen nopens de correspondentie met Britsch-Honduras, Guatimala, San Salvador en Australie; ampliatie op de lijst der vrijdommen van briefport; afschaffing der bestelloonen en verantwoordelijkheid der ambtenaren voor geldschade aan derden berokkend en andere bepalingen het postwezen betreffende.*

's Gravenhage, den 25sten Mei 1866.

DE MINISTER.

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Ten gevolge van de opheffing der dienst van pakketbooten tusschen *Liverpool* en *Britsch-Honduras*, bestaat er geene andere gelegenheid tot verzending der correspondentie naar de gemelde landstreek dan met bijzondere scheepsgelegenheid over *Engeland*.

De brieven voor *Guatimala* en *San Salvador* zijn, in verband met het vorenstaande, voortaan alléén te verzenden met de pakketbooten van *Southampton* naar *Panama* tegen een gedwongen frankeergeld van *f* 1.30 per enkele brief, waarvan *f* 1.25 aan de Britsche Administratie te goed komt.

Voorts wordt, naar aanleiding eener daaromtrent van de Britsche Administratie ontvangene mededeeling, aan de ambtenaren kennis gegeven dat het port der brieven voor de na te melden landen van bestemming naar eenen verminderden maatstaf is te heffen. De brieven namelijk voor *Australie* (*West*), *Australie* (*Zuid*), *Nieuw-Zuid-Wallis*, *Nieuw-Zeeland*, *Queensland*, *Tasmania* (*van Diemensland*) en *Victoria*, zijn onderworpen aan een gedwongen frankeergeld van 40 cents per enkele brief, waarvan 35 cents aan de Britsche Administratie is uit te keeren.

De tabel behoorende bij Circulaire no. 632, is overeenkomstig de bovengemelde opgaven te wijzigen en aan te vullen.

Art. 2. Het vertrek der Fransche pakketbooten van *St. Nazaire* naar *Aspinwall* (*Nieuw-Granada*), bedoeld bij art. 3 der Circulaire no. 651, zal voortaan in plaats van den 6den, op den 8sten van elke maand plaats vinden.

Art. 3. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

EEREDIENST (HERVORMDE ENZ.)

Er wordt vrijdom van port verleend voor de brieven gewisseld wordende:

Tusschen het algemeen collegie van toezigt op het beheer der goederen van de Hervormde gemeenten, ter eene, en de leden benevens de Secretaris van dat collegie, ter andere zijde; — voorts tusschen het genoemde collegie, zijne individuele leden en den Secretaris ter eene, en de Provinciale collegien van toezigt op de kerkelijke administratie der Hervormden, benevens de plaatselijke collegien van Kerkvoogdij der onderscheidene gemeenten van het Hervormde Kerkgenootschap, ter andere zijde.

(Koninklijk Besluit van den 15den Mei 1866, no. 82.)

Art. 4. Tegen het begin der volgende maand kan de opening der spoorweglijnen *Leeuwarden-Groningen* en *Enschede-Hengelo* worden te gemoet gezien.

Op de eerstgemelde lijn, in verbinding met die tusschen *Harlingen* en *Leeuwarden*, zal de uitvoering der postdienst hoofdzakelijk aan Conducteurs der brievenmalen worden opgedragen, doch op de lijn *Enschede-Hengelo* zal het vervoer der postpakketten door de zorg en onder het toezigt der betrokkene Spoorweg-Maatschappij plaats vinden.

Art. 5. Ten vervolge op art. 2 der circulaire no. 605, wordt aan de ambtenaren medegedeeld — eene mededeeling die tot dusverre is verzuimd — dat de bestelloonen door Brievengaarders, Bestelhuishouders, Postboden, enz. genoten wordende, overal door het geheele Rijk zijn afgeschaft, zoodat geen ambtenaar in dienst der Postadministratie bevoegd is, verder eenige betaling boven het Rijksport wegens de bestelling van brieven of drukwerken van de ingezetenen te vorderen. De gemelde maatregelen tot afschaffing der bestelloonen, waarmede in

1863 werd begonnen, is binnen *drie* jaren afgeloopen; zijnde in het laatst van 1865 daaraan de laatste hand gelegd.

De ambtenaren worden aangeschreven er voor te waken dat de heffing van bestelloon onder geenerlei voorwendsel nog hier of daar plaats vinde.

Art. 6. De behoorlijke inpakking der depeches schijnt steeds op vele kantoren veel te wenschen overig te laten. Er wordt daaraan zoo weinig zorg besteed dat de pakketten niet bestemd zijn tegen het overpakken van het eene vervoermiddel in het andere — noch tegen het wrijven en schudden 't welk zij onder weg hebben te verduren — zoodat zij òf op een tusschen beide gelegen kantoor op nieuw moeten worden voorzien of in eenen beschadigden toestand ter plaatse van bestemming aankomen.

Steviger inpakking, zoowel in- als uitwendig; het binnen- en buitentouw goed aangehaald, — in dier voege dat de brieven niet heen en weder kunnen schuiven — het bezigen van stevig pakpapier — eene behoorlijke schikking der brieven en verdere stukken zooveel mogelijk in eenen regelmatigen en gelijken vorm — en alle verdere middelen die strekken kunnen om het doel te bereiken — worden dus ten dringendste aanbevolen.

Het bepaalde bij art. 8 der circulaire no. 593, wordt mede, in verband met het vorenstaande, aan de ambtenaren in herinnering gebragt.

De Directeuren der passekantoren of van bestemming, houden nota van de pakketten die in eenen beschadigden toestand worden ontvangen, en geven daarvan kennis aan dit Departement. De Inspecteurs zullen mede op dit gedeelte der dienst een behoorlijk toezigt uitoefenen en in voorkomende gevallen de noodige maatregelen ter voorziening nemen.

Op de kantoren die ten aanzien van het inpakken der depeches in het eene of andere opzigt te kort schieten, zal eene boete worden toegepast.

Art. 7. Wanneer door nalatigheid, onwil of onverschilligheid van de ambtenaren der Postadministratie, de belangen van derden gekrenkt of geldelijke schade berokkend wordt, zullen die ambtenaren, mede door hun de verpligting tot vergoeding van de geledene schade op te leggen, persoonlijk de gevolgen van hun te kort komen in het eene of andere opzigt te dragen hebben.

Dit beginsel der persoonlijke verantwoordelijkheid — mede gehuldigd bij art. 8 der circulaire no. 564 — is in den laatsten tijd herhaaldelijk toegepast met het voornemen om op dien weg voort te gaan.

Het is billijk dat aan hen die van de tusschenkomst der Postadministratie gebruik maken de waarborgen worden aangeboden, die in het bedoelde stelsel liggen opgesloten.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; alsmede verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, en de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 192. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 26sten Mei* 1866, *no.* 72, *houdende vergunning tot het heffen van baken-, haven- en kaaigelden van de haven, genaamd Battenoord in den polder Klinkerland, onder Nieuwe Tonge, Herkingen en Melissant in Zuid-Holland.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 24 Mei 1866, no. 204, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan het bestuur van den polder *Klinkerland* voor den tijd van drie jaren, ingaande met den 1 Julij 1866, vergunning te verleenen tot het heffen van baken-, haven- en kaaigelden, overeenkomstig het bij Ons besluit van den 18 April 1863, no. 52 (1), gevoegd tarief;

2°. te bepalen dat het toezigt op de heffing dezer regten zal blijven opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuidholland*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 26sten Mei 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Bijlage A. No. 52.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 17 April 1863, no. 191, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. in te trekken, Ons besluit van den 15 Februarij 1861, no. 48, waarbij aan dijkgraaf en gezworenen van den polder *Klinkerland*, onder de gemeente *Nieuwe-Tonge*, *Herkingen* en *Melissant*, voor den tijd van vijftien jaren, in te gaan met 13 Julij 1861, vergunning is verleend tot heffing van regten op sommige uit de haven van dien polder, genaamd *Battenoord*, verwoerd wordende voortbrengselen;

2°. aan het bestuur van dien polder, voorloopig voor den tijd van drie jaren, in te gaan met 1 Julij 1863, vergunning te verleenen tot heffing van baken-, haven- en kaaigeld, volgens het door het polderbestuur, in zijne vergadering van 10 December 1862 vastgesteld en hiernevens gevoegd tarief.

3°. te bepalen dat het toezigt op de heffing dezer regten zal zijn opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 18den April 1863.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

---

(1) Hierachter volgende als Bijlage *A.*

Tarief *der Baken-, Haven- en Kaaigelden van den polder Klinkerland onder Nieuwe-Tonge, Herkingen en Melissant.*

Bakengeld, een maal in het jaar twee cent per ton, te betalen bij het eerst binnenkomen der vaartuigen.

Havengeld, vijf cent per ton, te betalen telken keere bij het binnenkomen der vaartuigen, met bepaling dat dit havengeld kan worden afgekocht tegen vijf en zeventig cent per ton in het jaar.

Kaaigeld van de meet, telken keere te betalen drie cent per ton.

Aldus vastgesteld door stemgeregtigde Ingelanden van den polder Klinkerland voornoemd, in hunne vergadering van den 10 December 1862.

De Secretaris. *De Dijkgraaf.*
(*Get.*) LETTE ANEMAET. (*Get.*) HOUTAAR.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 18 April 1863, no. 52.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 193. Missive *van den* Minister van Oorlog, *van den 26sten Mei* 1866, *no.* 59 *P*, *houdende bepaling nopens het door de korpskommandanten afgeven van bewijzen tot vrijstelling van de nationale militie wegens broederdienst.*

's Gravenhage, den 26sten Mei 1866.

Voor de behoorlijke toepassing der militiewet en vooral ook in het belang van derden is het van groot gewigt, dat de bewijzen van dienst, die tot vrijstelling van broeders strekken, met de meeste juistheid worden opgemaakt.

Met het oog hierop acht ik het niet overbodig, Uwe aandacht te vestigen op het bepaalde bij punt 5 der aanschrijving van den 27sten Januarij 1862, no. 15 B (1).

Het komt mij verkiesselijk voor, dat, wanneer het personen geldt, die niet meer tot de militie behooren, in stede van het bewijs van werkelijke dienst model *b*, een extract uit het stamboek worde afgegeven, waarin de positie van den man volledig is omschreven.

De afgifte van zoodanig extract is te meer noodig omdat op het bewijs model *b* de datum van inlijving niet wordt vermeld, zoodat daaruit niet kan blijken hoelang de betrokken persoon bij de militie heeft gediend.

Ik heb mitsdien de eer U te verzoeken, voortaan dienovereenkomstig te willen handelen.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 194. Beschikking *van den* Minister van Kolonien, *van den 26sten Mei* 1866, *houdende bepalingen nopens de opleiding van jongelieden om bij het mijnwezen in Nederlandsch Indië te worden geplaatst.*

DE MINISTER VAN KOLONIEN,

maakt bekend:

dat het voornemen bestaat aan eenige jongelieden van goede gezondheid, vrij van voor de dienst hinderlijke gebreken en in het bezit

(1) Bijvoegsel 1862, no. 36. *Red.*

van het getuigschrift van voldoend afgelegd eindexamen eener hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, of wel dat van examen A, bedoeld bij art. 59 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad no.* 50), houdende regeling van het middelbaar onderwijs, het uitzigt te openen van, na de noodige opleiding, gedeeltelijk aan de Polytechnische school, gedeeltelijk in den vreemde, te hebben genoten, na het afleggen der bij de wet ter bekoming van het diploma van mijn-ingenieur voorgeschreven examens, en na volbragte wetenschappelijke reis, te worden gesteld ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië, om te worden benoemd tot aspirant-ingenieur van het mijnwezen daar te lande;

dat de duur dier opleiding in haar geheel, naar gelang der kundigheden, welke de kweekelingen reeds zullen blijken te bezitten, en van de behoeften der dienst, vier tot zes jaren zal kunnen bedragen waarvan twee tot drie jaren aan de Polytechnische school;

dat ter gemoetkoming in de kosten dier opleiding zal worden toegekend een maandgeld van *f* 70, gedurende het verblijf aan eene binnen- of buitenlandsche mijninrigting, en een daggeld van *f* 6 gedurende de buitenlandsche wetenschappelijke reizen, onder bepaling evenwel dat door of ten behoeve van ieder der kweekelingen borgtogt moet worden gesteld voor de terugbetaling der uitgekeerde gelden, bijaldien hij later, om welke reden ook, alleen uitgezonderd het geval van wel bewezen physieke ongeschiktheid, buiten eigen toedoen ontstaan, na in het bezit der hem toegekende voordeelen te zijn getreden, zijne bestemming voor de dienst in Nederlandsch Indië niet mogt kunnen of willen volgen;

dat aan de uitzending van hier om te worden benoemd tot aspirant-ingenieur van het mijnwezen in Nederlandsch Indië verbonden zijn de volgende voordeelen:

1°. een voorloopig tractement van *f* 100 's maands, ingaande met den dag van inscheping in eene der zeehavens in Nederland voor de reis naar Batavia, waarop voor het vertrek een voorschot van vier maanden wordt uitbetaald;

2°. eene gratificatie van uitrusting ten bedrage van *f* 2500.

3°. overtogt naar Batavia voor 's Gouvernements rekening als passagier der 1ste klasse, op den gebruikelijken voet;

dat zij, die hiertoe in aanmerking wenschen te komen, voor 20 Julij eerstkomende een adres, op zegel, vergezeld van de noodige bewijsstukken, bij het Departement van Kolonien zullen hebben in te zenden.

's Gravenhage, den 26sten Mei 1866.

Voor den Minister voornoemd,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) F E I T H.

No. 195. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 26sten Mei* 1866, *no.* 33, *houdende toepassing van het tarief van regten op trommelvellen en schoenmakersgaren.*

In antwoord op UW.Ed.Gestr. missive van den 23sten April jl., strekke, dat *rondgesneden en aan de binnenzijden glad geschaafde trommelvellen*, te rangschikken zijn als *bereide huiden en vellen* en als zoodanig onderworpen moeten worden aan een invoerregt van 2 percent.

Voorts heb ik de eer U te kennen te geven, dat de resolutie van den 18den November 1862, no. 103, alleen toepasselijk is bij den invoer van ongetwijnde garens, niet behoorende onder eene der rubrieken van den betrokken tariefpost, volgens welke een invoerregt verschuldigd is.

Schoenmakersgaren, ook wanneer het niet getwijnd is, moet mitsdien onderworpen worden aan een regt van *f* 10 de 100 pond.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.

No. 196. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 28*sten Mei* 1866, *no.* 39, *houdende opheffing van tol no.* 3, *te Babberich op den Rijks grooten weg van Arnhem over Zevenaar naar de Pruissische grenzen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onze Ministers van Financien en van Binnenlandsche Zaken, van den 22 Mei 1866, no. 101, B en D, en den 25 Mei 1866, no. 210, 3de afdeeling:

Hebben goedgevonden en verstaan:

De tol no. 3 te *Babberich*, op den Rijks grooten weg van *Arnhem* over *Zevenaar* naar de *Pruissische grenzen*, wordt opgeheven, te rekenen van en met middernacht tusschen 31 Mei en 1 Junij 1866.

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 28*sten Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) VAN BOSSE.
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 197. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 29*sten Mei* 1866, *no.* 33, *houdende inlichting nopens de geldigheid van consenten tot inslag van zout, zeep en azijn, met vrijdom van accijns.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, van den 16den dezer, nopens de geldigheid der consenten tot inslag van *zout*, *zeep* en *azijn*, met geheelen of gedeeltelijken vrijdom van den accijns;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat voortaan geen vervoerbiljetten voor de genoemde specien zullen verstrekt worden op Consenten no. 21 (*accijnsen*) ouder dan *drie maanden* na de afgifte.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 198. **Beschikking** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken,** *van den* **30***sten Mei* **1866,** *nopens den invoer van melkgevende koeijen en geiten met zeeschepen aangevoerd, in verband met de ziekte onder het rundvee.*

Melk gevende koeijen en geiten, welke aan boord van zeeschepen uitsluitend ten dienste van de equipage of de passagiers zijn medegevoerd, kunnen vrij worden ingevoerd onder de volgende voorwaarden:

De gezagvoerder geeft van de aanwezigheid aan boord van die dieren berigt aan den burgemeester van de haven waar het schip binnenvalt. Op kosten van belanghebbenden worden zij op last van den burgemeester door een erkenden veearts gekeurd en, zoo zij vrij zijn van veetyphus, wordt daarvan het bewijs aan den gezagvoerder afgegeven.

's Gravenhage, den 30*sten Mei* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

No. 199. **Koninklijk-Besluit** *van den* **31***sten Mei* **1866,** *no.* **41,** *houdende wijziging in de regeling der tolheffing op den weg van Kampen naar Zwolle, voor zoo veel het heffen van gelden betreft aan den tolboom onder Kampen op marktdagen.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 29 Mei 1866, no. 206, 3de afdeeling;

Gezien het besluit van den 8sten Augustus 1832, no. 79 (1), houdende regeling van de tolheffing op den weg van Kampen naar den weg van Zwolle langs de Zuiderzee;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging, in zooverre, van art. 4 van dat besluit, te bepalen, dat op de gewone marktdagen in de gemeente Kampen, geen tol op dien weg zal worden geheven, anders dan van rijtuigen op veeren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 31*sten Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) GEERTSEMA.

Bijlage A. 8 Augustus 1832, no. 79.

Wij WILLEM, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje Nassau, Groot Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Gezien Ons besluit van den 22 Maart 1830, no. 12, de vergunning in zich bevattende tot bestrating des wegs van de stad *Kampen* naar den weg van *Zwolle* langs de Zuiderzee.

Gezien de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 4 dezer, no. 165, 3de afdeeling, naar aanleiding van het voorstel daartoe, door den Raad der stad Kampen gedaan, en door de Gedeputeerde Staten van *Overijssel* ondersteund.

---

(1) Hierachter volgende als Bijlage A. *Red.*

Hebben besloten en besluiten.

Art. 1. Op den straatweg leidende van *Kampen* naar en tot den straatweg van het Katerveer bij *Zwolle* tot de Doornehaag bij *Amersfoort* langs de Zuiderzee, zullen twee tolboomen worden geplaatst als een op den hoek van den zaagmolen van den Heer Bijsterbos, aan het einde der bestrating met veldkeijen, ongeveer 1000 ellen buiten de stad; en een tweede bij de doorsnijding van den zoogenaamden Wezeperweg, op 7660 ellen van den vorigen, en 1300 ellen van het punt van aansluiting met den weg langs de Zuiderzee, zullende op den gemelden weg, tot afsluiting der rijwegen, waardoor de heffing der tolregten mogt kunnen worden verkort, slagboomen mogen worden geplaatst, onder dien verstande echter, dat daardoor geene regten van derden worden gekrenkt.

Art. 2. Aan de beide tollen zal worden ingevorderd het regt volgens het nagenoemde tarief, zullende de opbrengst worden aangewend, tot onderhoud des wegs, mitsgaders tot aflossing en rente-betaling van het voor deszelfs bestrating opgenomen kapitaal.

Art. 3. Bij de aankomst van elk der beide tolboomen, zal moeten worden betaald.

Van elk paard of muilezel gezadeld of los	*f* 0.02½.
Van elk rund, ezel, kalf, schaap of varken.	„ 0.01.
Van eene kudde schapen of varkens sterker dan 50 stuks in eens af.	„ 0.50.
Van rij- of voertuigen met twee wielen, mitsgaders sleden, bespannen met een paard	„ 0.02½.
Van rij- of voertuigen met *vier* wielen, bespannen met *een* paard.	„ 0.07½.
Van elk meerder aangespannen paard	„ 0.02½.
Wanneer *twee* of meerder rij- of voertuigen van elkander gekoppeld zijn zal bovendien voor elk paar wielen worden betaald	„ 0.05.
Van diligences en postwagens ingerigt voor niet meer dan *zes* personen, voor elk paard	„ 0.07½.
Idem voor meer dan *zes* maar niet meer dan *twaalf* personen als voren.	„ 0.10.
Idem voor meer dan *twaalf*, maar niet meer dan *achttien* personen, als voren.	„ 0.15.

Bij het berekenen van het aantal plaatsen op eene diligence of postwagen zal de bok of voermansbank, wanneer die niet overdekt is, niet in aanmerking worden genomen, evenmin als de plaatsen, welke, bij het gemis van zoodanigen bok, door den voerman in de cabriolet of voor in het rijtuig, alsmede door den Conducteur worden bezeten. Ingeval van geschil over het aantal plaatsen zal de Gouverneur der provincie uitspraak doen.

De aangespannen Ossen, koeijen of ezels, zullen, voor den tol, als paarden worden beschouwd.

Art. 4. Geheele of gedeeltelijke vrijdom van de betaling van dit regt zal worden genoten.

Aan den tolboom bij den zaagmolen, *voor de helft* door de landlieden wonende in den *Anderdijkschen* polder en op *de Zande* te *Kamperveen* tot en met het erve *Ruimzigt*.

Aan beide tolboomen, *voor de helft*, voor de voertuigen en dieren, beladen met producten, welke op den marktdag worden vervoerd, met oogmerk om ter markt te worden gebragt.

Voor de helft, door de voertuigen en dieren welke langs den steendijk of de hoogeboomen den *eersten* tolboom passeren.

Geheele vrijdom.

a. voor de paarden en rijtuigen behoorende tot 's Konings huis en die der Prinsen en Princessen van hetzelve, zoomede op reis, voor de paarden en rijtuigen der personen, welke het gevolg des Konings, der Koningin of der Prinsen en Princessen uitmaken.

b. voor de paarden en rijtuigen van renboden, in 's Konings dienst op reis zijnde.

c. voor de paarden en rijtuigen uitsluitend gebruikt wordende voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig behalve den Conducteur en postillon, geen of slechts één reiziger is.

d. voor de paarden en rijtuigen, niet anders vervoerende dan materialen, ten gebruike van den weg; mitsgaders voor de paarden en het rijtuig van

den aannemer van het onderhoud en herstelling des wegs, voor zoo verre het werk onder het tolperceel behoort.

e. voor de paarden en rijtuigen der Ingenieurs van het korps van den waterstaat en van de beambten in dienst van het bestuur der wegen, geene andere personen bij zich hebbende dan beambten tot dezelfde dienst behoorende en van een behoorlijk vrijbillet voorzien.

f. voor de paarden van de Koninklijke Marechaussée, alsmede voor die van militairen in uniform;

g. voor de onaangespannen, ongezadelde en onbeslagen veulens, zoolang dezelven nog geene snijtanden hebben.

h. voor de rij- en voertuigen mitsgaders voor het vee, het eigendom zijnde van de landlieden, van en naar eigen of gehuurde landen rijdende of gedreven wordende.

i. de losse ongezadelde paarden, zonder hoofdstel, welke, om beslagen te worden, naar den hoefstal en van daar, na het beslaan teruggeleid worden; zullende de tol voor de heenreize betaald, bij het terugkeeren, mits zulks geschiede uiterlijk den volgenden dag, terug betaald worden.

k. voor de paarden en het vee, welke op de gewone paarden- en veemarkten naar en van de markt, binnen de stad gehouden wordende, geleid worden.

Art. 5. De tolgelden voor voertuigen in dienst van troepen, zullen overeenkomstig art. 115 van het provisioneel reglement van administratie bij de Landmagt van den 1 Februarij 1815, door de kommanderende officieren van de korpsen of detachementen, bij welke zich voerwezen bevindt — vóór hun vertrek uit een nachtkwartier op kwitantie, bij den Burgemeester worden voldaan voor de tollen, die zij voor hunne aankomst in het volgend nachtkwartier zullen moeten doortrekken en zullen de Burgemeesters daarvan aan den regthebbende tolpachter, of gaarder op zijne aanvraag uitkeering doen.

Art. 6. Diegenen wier paarden of rijtuigen dikwijls een gedeelte van den weg berijden zullen den tol kunnen afkoopen, naar gelang van den afstand, die gewoonlijk door hen wordt afgelegd en de menigvuldigheid der gewone reizen. Ingeval van verschil zal door den Gouverneur der provincie worden beslist.

Art. 7. Het toltarief met de in de vorige artikelen vermelde vrijstellingen, zal behoorlijk aan elk der tolboomen, voor het publiek, op een daartoe geschikt bord zigtbaar moeten zijn.

Art. 9. De Gedeputeerde Staten der Provincie *Overijssel* worden belast met het toeverzigt over het beheer en onderhoud van den weg, mitsgaders met het uitvaardigen van een reglement op het gebruik van den straatweg hetwelk aan Onze bekrachtiging zal moeten worden onderworpen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

Gegeven te *'s Gravenhage*, den 8 Augustus des jaars 1829, van Onze Regering het negentiende.

(*Get.*) W I L L E M.
Van wege den Koning,
(*Get.*) J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

No. 200. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 31*sten Mei* 1866, *no.* 72, *houdende inlichting betrekkelijk de teruggave van te veel verantwoorde gelden door de Ontvangers, bevonden bij de eindverificatie hunner registers en schrifturen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Op de voordragt van den Hoofd-Inspecteur, belast met de Afdeeling Verificatie bij het Departement van Financien;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoover van art. 3 der resolutie van den 14den December 1846, no. 132 (1), de Afdeeling Verificatie bij het Depar-

(1) Bijvoegsel 1846, no. 253. *Red.*

tement van Financien te magtigen, om, wanneer bij de eindverificatie der registers en schrifturen van de Ontvangers, bevonden wordt, dat door dezen ten nadeele van hen zelven te veel aan 's Rijks kas verantwoord is, en het te veel de som van *twee gulden* of meer bedraagt, daarvan alsdan acten van verificatie tot teruggave van het niet verschuldigde op te maken; welke acten op de gewone wijze zullen worden ten uitvoer gelegd.

Blijvende het nogtans aan de Ontvangers vrij en onverlet gelaten, om bij eigene bevinding, dat door hen meer dan verschuldigd was aan het Rijk is verantwoord, ook wegens sommen beneden de *twee gulden*, zich daarover, op den voet van art. 3 der hierboven aangehaalde resolutie, in verband met die van den 19den Julij 1860, no. 68 (1), binnen den gestelden termijn in reclame te voorzien.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 201. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 1*sten Junij* 1866, *no.* 98, 5*de afd.* (2), *houdende bepalingen omtrent de gelijktijdige vergoeding der buitengewone kosten ten behoeve der hulp-marechaussée met de gewone vergoeding voor inkwartiering* (3).

's Gravenhage, den 1*sten Junij* 1866.

De Minister van Oorlog heeft mij medegedeeld, dat aan de administratiën der korpsen, die zulks aangaat, is opgedragen, om de buitengewone kosten, verbonden aan de verstrekking van detachementen, hulp-maréchaussée, gelijktijdig te voldoen met de gewone vergoeding voor inkwartiering.

Onder mededeeling van het vorenstaande, acht ik het noodig UH. Ed. G. verder kennis te geven, dat met goedvinden van het departement van Oorlog aan het onderling overleg tusschen de bedoelde administratiën en de betrokken plaatselijke besturen wordt overgelaten, de uitbetaling te regelen, in dier voege, dat zij elke vijf dagen plaats hebbe of over eene langere tijdruimte loopen.

---

(1) Bijvoegsel 1860, no. 205. *Red.*

(2) Aan andere provincien medegedeeld bij missive dd. 20 Junij 1866, no. 111, 5de afd. *Red.*

(3) Bij missive van den Minister dd. 4 Mei 1866, no. 122, 5de afd., werd reeds het voornemen dezer veranderde wijze van betaling kenbaar gemaakt en waarin het volgende voorkomt:

Mijn ambtgenoot voor Oorlog heeft daarop te kennen gegeven dat tegen dergelijken maatregel, van zijne zijde, geene bedenkingen bestonden, mits hem eene opgaaf werd verstrekt van het bedrag, hetwelk in iedere gemeente, per man daags, als buitengewone vergoeding moet worden betaald.

Ten einde nu dien maatregel waarvan, naar het mij voorkomt, het groote voordeel is verbonden dat daardoor alle moeijelijkheden, waarvan hierboven werd melding gemaakt, zouden vervallen, nader te kunnen regelen, neem ik de vrijheid UH.Ed.G. te verzoeken mij eene opgaaf te willen doen toekomen van de gemeenten in uwe provincie waar detachementen hulp-maréchaussée zijn gestationeerd, en van het bedrag dat voor huisvesting en voeding per man daags wordt gevorderd, na aftrek der som van 45 cents, die door de militaire administratie voor inkwartiering wordt vergoed en tevens om bij elke verandering in de stationementen daarvan, zoo spoedig mogelijk, gelijke opgave aan mij te doen toekomen. *Red.*

Deze veranderde wijze van uitbetaling treedt in werking met den eersten dezer maand, met dien verstande, dat declaratiën, wegens bedoelde kosten, loopende tot en met ultimo Mei, op de tot nu toe gevolgde wijze, bij mijn departement moeten worden ingezonden (1).

Ter bevordering eener eenparige wijze van behandeling, is door mij ontworpen nevensgaande model-kwitantie, welke door de burgemeesters der betrokken gemeenten zal moeten worden gevolgd bij de ontvangst der hierbedoelde gelden, terwijl door kwitantiën van de belanghebbenden, bij wie hulp-maréchaussées zijn gehuisvest, van de uitbetaling zal moeten blijken van de door de burgemeesters in ontvang te nemen gelden.

Dat model is door het departement van Oorlog medegedeeld aan de hoofd-administratiën der betrokken korpsen, ten einde ook ter kennis te worden gebragt van de detachements-kommandanten.

Ik neem de vrijheid UH.Ed.G. te verzoeken, de gemeente-besturen in Uwe provincie, die het aangaat, van dit een en ander te willen doen kennis geven.

De Minister van Justitie,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) CLANT.

MODEL.

Kwitantie, wegens hetgeen voor huisvesting en voeding van het detachement hulp-maréchausée, gestationeerd te (*a*), meer wordt uitgegeven, dan daarvoor door de militaire administratie wordt vergoed

(*b.*)

Gehuisvest en gevoed den (*c.*) 186 , te (*d.*) (*e.*) militairen, zijnde (*f.*) onderofficier en (*g.*) manschappen, à *f* (*h.*) per dag voor den onderofficier en *f* (*i.*) voor ieder der overige manschappen, bedragende gezamentlijk voor (*k.*) dag, de som van (*l.*).

De ondergeteekende Burgemeester van (*a*) verklaart, van den detachements-kommandant van het opgemeld detachement te hebben ontvangen de som van (*m.*) voor meerdere kosten, dan daarvoor door de militaire administratie wordt vergoed, wegens huisvesting en voeding van (*n.*) onderofficier en (*o.*) manschappen van den (*p.*) tot den (*q.*)

Te den

a. De gemeente, waar het detachement is gestationeerd.
b. Nummer en wapen van het corps.
c. De datum der dag of dagen van huisvesting.
d. De gemeente, waar de huisvesting is verleend.
e. De sterkte van het detachement.
f. Getal der onderofficieren van het detachement.
g. Getal der overige manschappen van het detachement.
h. Het montant in cijfers.
i. Idem.
k. Het getal dagen.
l. Het bedrag in cijfers, dat uitbetaald wordt.
m. In letters geschreven.
n. Het getal onderofficieren. } In schrijfletters.
o. Het getal manschappen. }
p. Datum van aankomst, en
q. Datum van vertrek, of, indien er geen aankomst noch vertrek heeft plaats gehad:
De data, waarover de uitbetaling loopt.

NB. Het bedrag *m.* moet door kwitantiën worden gestaafd; die boven *f* 10. — moeten op *gezegeld papier* worden geschreven.

(1) Zie hierboven no. 159. *Red.*

No. 202. **Bericht** *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 2den Junij* 1866, *no.* 250, 6*de afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Saksen, Beijeren, Wurttemberg, Sleeswijk-Holstein, België, Frankrijk, Pruissen en Hannover; opheffing van eenige in Pruissen en verandering van het tarief op het eiland Corsika.*

Telegraafkantoren zijn geopend te *Genthin*, *Hoyerswerda*, *Liebenwerda*, *Rybnick* en *Seehausen i/d Altmark* in Pruissen; te *Ebersbach*, *Eibau*, *Grossschönau*, *Neugersdorf*, *Neusalza* en *Seifhennersdorf* in Saksen; te *Callenberg*, voor den duur van den zomer, in Beijeren; te *Wiesensteig* in Wurttemberg; te *Dagebüll* en *Leck* in Sleeswijk-Holstein; te *Basel*, Gouy-lèz-Piéton, Jabbeke, *Meulebeke*, *Morlanwels*, *Piéton*, Plasschendaele, *Tervueren* en *Wervicq* in België; te *Andrésy*, *Bellême*, Biganos-par-Facture, *la Crau*, *Déville-lèz-Rouen*, *Duclair*, *Gonneville-sur-Honfleur*, *Levallois*, *St. Lizier*, *Mauguio*, *Mazères*, *Notre-Dame du Vaudreuil*, *Ollioules*, *Pouancé*, *la Roche-Bernard*, *Rueil*, *Sauve*, *Soisy-sous-Etiolles* en *Trilport* in Frankrijk.

Spoorwegdiensttelegraafkantoren zijn geopend te Dzieschowitz in Pruissen; te Unterpeissenberg, Weilheim en Wilzhofen in Beijeren; te *Oker* in Hannover; te Bessan, Facture, Milhaud, Revel, Rolampont, Santeuil en Torpes in Frankrijk, alsmede kusttelegraafkantoren te Duinkerken, Ile Batz, Ile Houat en Ile Pelée in Frankrijk.

Heropend zijn, voor den duur van het bad- en zomersaizoen, de kantoren te *Griesbach*, *Petersthal* en *Rippoldsau* in Baden; te *Liebenstein* en *Reichenhall* in Beijeren en te *St. Honoré* in Frankrijk.

De spoorwegtelegraafkantoren te Genthin, Rybnick en Seehausen bij Wittenberge in Pruissen zijn opgeheven.

Genthin (L.), Ebersbach (L.); Eibau (L.), Grossschönau (L.), Neugersdorf (L.), Neusalza (L.) en Seifhennersdorf (L.) liggende in den 3den kring van alle nederlandsche kantoren.

Unterpeissenberg (FC.), Weilheim (FC.) en Wilzhofen (FC.) volgen het tarief van Starnberg; Dzieschowitz (FC.) volgt dat van Cosel; Hoyerswerda (L.) dat van Spremberg; Liebenwerda (L.) dat van Herzberg; Rybnick (L.) dat van Ratibor, Seehausen i/d Altmark (L.) dat van Wittenberge; Callenberg (EL.) dat van Coburg; Wiesensteig (L.) dat van Laichingen; Oker (FL.) dat van Goslar.

Den prijs achter de kantoren op het eiland Corsika te veranderen van „3.50 gl." in „2.50 gl." De in het tarief aangewezen verzendingsweg blijft onveranderd.

In plaats van de bestaande spoorwegtelegraafkantoren zijn thans rijkskantoren met beperkte dagdienst gevestigd te Coirbevoie (L.) en Surênes (L.) in Frankrijk.

's Gravenhage, den 2den Junij 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 203. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 6den Junij* 1866, *no.* 56, *houdende vestiging van een particulier entrepot voor wijn te Zaltbommel.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Gelderland*, van den 25sten Mei ll., berigtende op een adres van N.N., wijnhandelaar te *Zaltbommel*, verzoekende om aldaar een particulier entrepot voor *wijn* te mogen oprigten;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, den Provincialen Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de verschillende Directien mede te deelen, dat een particulier entrepot voor *wijn* wordt gevestigd te *Zaltbommel*, met uitnoodiging van de opgave der entrepots in de aangehaalde resolutie sub III, lett. *b* voorkomende, hiermede aan te vullen.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 204. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 11den Junij* 1866, *no.* 40, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, te Wieringen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noord-Holland*, van den 29sten Mei ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, te *Wieringen*, is geraamd op een zuiver bedrag van *f* 680;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *achtste klasse.*

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 205. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 11den Junij* 1866, *no.* 41, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, te Muiden.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gezien de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noord-Holland*, van den 2den Junij ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor te *Muiden*, na aftrek van *f* 80 voor kosten van beheer, kan geraamd worden op netto *f* 1145.

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *sesde klasse*.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 206. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 11*den Junij* 1866, *no.* 53, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer op fleschen, fusten en andere emballage.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In antwoord op Uwe missive van den 11den April jl., strekke, dat *ledige flesschen* zijn begrepen onder den tariefpost *glaswerk* en mitsdien bij invoer onderworpen zijn aan een regt van 5°/₀ der waarde.

Van *gevulde* flesschen zijn geen afzonderlijke invoerregten verschuldigd, wel te verstaan voor zoo verre zij als gewone emballage der daarin vervatte vloeistoffen of andere waren zijn aan te merken, zoo als ook reeds blijkt uit de resolutie van den 10den October 1862, no. 105, op *appel-, peren-* en *meedrank*.

Hetzelfde geldt van andere voorwerpen, voor emballage dienende, als fusten, kruiken enz.

De ambtenaren zullen echter zorgvuldig moeten toezien, dat van bedoelde vrijstelling geen misbruik wordt gemaakt, door zonder betaling van regten flesschen of fusten in te voeren, die met regenwater of andere vloeistoffen zijn gevuld, blijkbaar alleen met het doel om die flesschen of fusten als emballage te doen doorgaan; in hoedanige gevallen op de beweerde emballage steeds het regt als van *glas-* of *vaatwerk* moet worden toegepast, onverminderd de instelling van bekeuring, op grond van art. 213 der algemeene wet, zoo daartoe termen aanwezig zijn.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 207. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 13*den Junij* 1866, *no.* 223, 4*de afd.*, *houdende regeling der vrijstelling van de dienst bij de nationale militie van personen, dienende bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.*

's Gravenhage, den 13*den Junij* 1866.

In de vroegere door het Departement van Koloniën gegeven voorschriften, zoo ter uitvoering van art. 19 van Zijner Majesteits besluit van den 17 December 1861 (*Staatsblad no.* 127) omtrent het doen van opgaven ter inschrijving voor de militie van de bij het krijgsvolk in 's Rijks Overzeesche bezittingen dienende of met bestemming tot vertrek daarheen, hier te lande aanwezige militairen, als tot regeling van de wijze hoedanig hun de vrijstelling van de militie waarop zij, wegens hunne werkelijke dienst, aanspraak hebben, zal worden verzekerd, is niet gesproken van personen, dienende bij de *Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië*, of daarvoor aangenomen.

Daar die Gouvernements-marine evenwel bestaat uit gewapende vaartuigen, ten oorlog uitgerust en bestemd om de zeerovers afbreuk te doen, den handel te beschermen en om in oorlogstijd, met eene suppletie van manschappen uit het Nederlandsch eskader alle expeditiën, waarbij dat eskader betrokken is, bij te wonen, is de dienst daarbij, gelijk ook volgens de circulaire van mijn departement van den 4den April 1837, no. 102 (1), onder de vorige militiewetten geschiedde, met gewone militaire dienst in alle opzigten gelijk te stellen.

Art. 47, 4°. der tegenwoordige wet alzoo toepasselijk zijnde, op personen, bij die Gouvernements-marine dienende of daarvoor aangenomen, heeft mijn ambtgenoot van Koloniën, omtrent de opgave ter hunner inschrijving voor de militie en het bewijzen van hun regt op vrijstelling, alsnog de beschikking genomen, waarvan ik de eer heb een afschrift hiernevens te voegen, en voorts voor de bewijzen van dienst dezer personen, de mede hierbij gevoegde modellen A en B vastgesteld.

Ik verzoek UH.E.G. aan deze beschikking, voor zooveel UH.E.G. betreft, uitvoering te willen geven en de bewijzen van werkelijke dienst van de bedoelde personen, welke jaarlijks aan UH.E.G. worden toegezonden, ten minste tien dagen, vóór de opening van de eerste zitting van den militieraad te zenden aan den Burgemeester der gemeente in welke de loteling ten wiens behoeve het bewijs is afgegeven, voor de militie is ingeschreven, ten einde daarmede te handelen overeenkomstig het voorschrift, vervat in de eerste zinsnede van art. 22 van Zijner Majesteits besluit van den 8sten Mei 1862 (*Staatsblad no.* 46).

Bij de toezending zijner beschikking heeft de Minister van Koloniën mij tevens medegedeeld, dat de opgave van personen, bij de Gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië in dienst, en die in het jaar 1865 of vroeger daarheen zijn vertrokken en in het jaar 1866 voor de militie moeten worden ingeschreven, door hem alsnog regtstreeks aan de Heeren Commissarissen in de betrokken provinciën worden toegezonden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

KOPIJ.

—

Litt. Apz.
No. 3.

DE MINISTER VAN KOLONIEN,

Gelezen hebbende, etc.

Overwegende dat de dienst bij de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië beschouwd wordt als in alle opzigten gelijk te staan met gewone militaire dienst, en dat mitsdien art. 47 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72) op de Nationale militie, toepasselijk is op de personen bij die Gouvernements-marine dienende of daarvoor aangenomen; en

dat, ten einde aan die personen vrijstelling van de dienst bij de militie te verzekeren het noodig is, met het oog op de bepalingen

(1) Bijvoegsel 1837, no. 71. *Red.*

der genoemde wet en van het Koninklijk besluit van 17 December 1861 (*Staatsblad no.* 127), ten hunnen opzigte soortgelijke voorschriften uit te vaardigen, als gegeven zijn ten aanzien van personen bij die landmagt in de Overzeesche bezittingen van den Staat in dienst of daarvoor bestemd.

Gelet op de beschikkingen van het Departement van Koloniën.

a. van 6 December 1861 litt. C, no. 9, houdende onder anderen vaststelling van een *model Nominativen Staat van in 's Rijks Overzeesche bezittingen dienende of met bestemming tot vertrek daarheen hier te lande aanwezige- militairen, die in het jaar . . ., volgens art.* 15 *der wet van den* 9 *Augustus* 1861 (*Staatsblad no.* 72), *voor de nationale militie moeten worden ingeschreven;*

b. van 25 Julij 1863, litt. C, no. 26, houdende o. a. vaststelling van een *model naamlijst van militairen, die in het jaar . . . naar 's Rijks Overzeesche bezittingen zijn vertrokken of met bestemming daarheen hier te lande aanwezig waren, en in dit jaar voor de nationale militie zijn ingeschreven, aanduidende of zij zich op ultimo December* 18 . . *nog in dienst bevonden.*

c. van 28 Januarij 1863, litt. C, no. 16, houdende o. a. vaststelling van een *model naamlijst van personen dienende*

a. in de Overzeesche bezittingen;

b. bij het Koloniaal Werfdepôt die in het jaar . . in de eerste zitting van den militieraad hun regt op vrijstelling van de militie wegens hunne werkelijke dienst hebben te doen gelden en van model-certificaten van werkelijke dienst.

d. van 26 April 1866, litt. AP. no. 26, houdende vaststelling van *model certificaten van werkelijke dienst af te geven ten behoeve van personen in dienst bij- of aangenomen voor de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië.*

Nog gelet etc.

Heeft goedgevonden:

1°. te bepalen:

de personen in dienst bij- of aangenomen voor de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië zullen voortaan onder een afzonderlijk hoofd, aanduidende dat zij niet behoorende tot de landmagt in 's Rijks Overzeesche bezittingen doch tot de Gouvernements-marine in Ned. Indië worden vermeld op de *nominatieve staten en naamlijsten* vastgesteld bij de hierboven aangehaalde ministerieëele beschikkingen van den 6 December 1861, 28 Januarij en 25 Julij 1863.

2°. etc.

's Gravenhage, den 7 *Junij* 1866.

Voor den Minister voornoemd,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) FEITH.

Art. 53 der wet van den
19den Augustus 1861,
(*Staatsblad no.* 72).

A.
MINISTERIE VAN KOLONIEN.

NATIONALE MILITIE.

Certificaat.

Uit de bij het voormelde Ministerie gehouden wordende registers blijkt, dat

geboren den 18 , te provincie ,
zoon van en van op den
18 bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch Indie is in dienst getreden, en dat uit de bij het voornoemde Ministerie ontvangen berigten, loopende tot 18 , niet is gebleken, dat hij sedert is overleden, gedeserteerd of uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

Gezien *'s Gravenhage*, den 1800

De Referendaris,

Van wege het Ministerie voornoemd,
De Secretaris-Generaal,

Art. 53 der wet van den
19den Augustus 1861,
(*Staatsblad no.* 72).

B.
MINISTERIE VAN KOLONIEN.

NATIONALE MILITIE.

Certificaat.

Uit de bij het voormelde Ministerie gehouden wordende registers blijkt, dat

geboren den 18 , te provincie ,
zoon van en op den
18 als bij de Gouvenements-Marine in Nederlandsche Indie is aangenomen en

(Verdere bijzonderheden naar gelang van zaken.)

Gezien *'s Gravenhage*, den 1800

De Referendaris,

Van wege het Ministerie voornoemd,
De Secretaris-Generaal,

No. 208. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 14den Junij* 1866, *no.* 48, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Bellingwolde in de zevende klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Groningen*, van den 6den Junij ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Bellingwolde* c. a., na aftrek van *f* 55 voor kosten van beheer, kan worden geraamd op *zuiver f* 920 's jaars.

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld kantoor te rangschikken in de *zevende* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 209. RESOLUTIE *van den* Minster van Financien, *van den 14den Junij* 1866, *no.* 132, *houdende bepalingen nopens de uitkeering en verantwoording van de Gemeente- en Provinciale opcenten op de personele belasting.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In aanmerking nemende, dat de wet van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 79), de tabel, gevoegd bij de wet van den 29sten Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85), heeft doen vervallen en daarmede de beweegreden, die aanleiding heeft gegeven tot het uitkeeren van Gemeente-opcenten op de personele belasting, in tien maandelijksche termijnen;

Gelet op art. 263 der voormelde wet van den 29sten Junij 1851, op art. 126 der wet van den 6den Julij 1850 (*Staatsblad no.* 29) en op art. 1, 2de lid, der wet van den 18den September 1852 (*Staatsblad no.* 177);

Heeft goedgevonden en verstaan:

Art. 1. De opcenten, ten behoeve der Gemeenten, op de hoofdsom der personele belasting geheven, worden, behoudens het bepaalde, bij de artt. 5 en 7, naarmate die zijn geind, vóór of op den derden van iedere maand, door en ten kantore van de Rijksontvangers, aan de Gemeente-ontvangers uitgekeerd.

Met opzigt tot deze uitkeeringen, wordt het in ontvang geboekte bedrag der ordonnantiën van ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten, als *werkelijke* ontvangst aangemerkt.

Art. 2. De uitkeeringen geschieden tegen voldaanteekening, op staten, die de Rijksontvangers opmaken en aan de Gemeente-ontvangers doen toekomen.

Art. 3. De voor voldaan geteekende staten van uitkeering over de maanden Junij tot en met November en over Januarij tot en met April, worden door de ontvangers in kas gehouden, en bij de eerstvolgende uitkeering, waarin tevens het bedrag der vorige begrepen wordt, in betaling gegeven.

Art. 4. De staten van uitkeering over de maanden *December* en *Mei* worden van zegel voorzien, voor zoover zij niet vallen in de termen

van art. 27 A, no. 51, der wet van den 3den October 1843 (*Staatsblad no.* 47).

Art. 5. Onder de uitkeering over de maand Mei wordt begrepen het bedrag dat op den 31sten dier maand, nog aan Gemeente-opcenten op de kohieren van het afgeloopen dienstjaar blijft in te vorderen.

Art. 6. De staten van uitkeering over *December* worden in uitgaaf gebragt bij den maandstaat van dezelfde maand, en die over *Mei* bij den maandstaat over *Junij* daaraanvolgende.

Art. 7. Het bedrag der Gemeente-opcenten, uitgetrokken op suppletoire of kwartaalskohieren, die eerst ná ultimo Mei worden executoir verklaard, wordt uitgekeerd in de maand, volgende op die, waarin gezegde kohieren bij den ontvanger ter invordering inkomen.

De staten wegens deze uitkeeringen worden van zegel voorzien, indien zij meer dan 10 gulden bedragen, en in uitgaaf gebragt bij den maandstaat over de maand, waarin de uitkeering plaats heeft.

Art. 8. Afschriften van de Staten van uitkeeringen worden maandelijks bij den staat no. 2 A. R. aan de Provinciale Directeurs overgelegd.

Art. 9. Bij de splitsing der ontvangsten in hoofdsom en opcenten op den staat no. 12*a* A. R. over de maand *Mei* wordt, wegens opcenten voor de gemeente, ingevuld het bedrag der overeenkomstig artikel 5 over die maand gedane uitkeering.

Art. 10. De Provinciale opcenten op de Personele belasting worden naarmate die zijn geind, met inachtneming der bepaling van het 2de lid van art. 1, in de staten no. 12 en 12*a* A. R. uitgetrokken.

Bij de splitsing der ontvangsten in hoofdsom en opcenten op den staat no. 12*a* A. R. over Mei, wordt echter het bedrag, dat op den laatsten dier maand nog aan Provinciale opcenten bleef in te vorderen, op gelijke wijs als bij artikel 9, ten aanzien der Gemeente-opcenten is bepaald, als werkelijk ontvangen gebragt.

Art. 11. Het bedrag der Provinciale opcenten, begrepen in suppletoire of kwartaalskohieren die eerst ná ultimo Mei worden executoir verklaard, wordt op den staat no. 12*a* A. R. over de maand volgende op die, waarin gezegde kohieren bij den ontvanger ter invordering inkomen, verantwoord, ook al hebben op die kohieren dan nog geene ontvangsten plaats gehad.

In dat geval wordt op gezegden staat het bedrag der ontvangsten wegens hoofdsom en Rijks opcenten met gelijke som verminderd.

Art. 12. Door de ontvangers wordt maandelijks, bij den staat no. 2 A. R., aan de Provinciale Directeurs overgelegd, eene opgave van het bedrag, aan Provinciale opcenten onder de ontvangsten wegens personele belasting begrepen.

Art. 13. De toepassing van bovenstaande bepalingen begint met de kohieren over het dienstjaar 1866/67.

Zij vervangen alle vroegere voorschriften, betreffende de uitkeering en verantwoording op de maandstaten, van de Gemeente- en Provinciale opcenten op de personele belasting.

Voor de uitkeeringen van de Gemeente-opcenten op de grondbelasting, en de verantwoording van de Provinciale opcenten op dat middel, blijven de voorschriften der resolutie van den 7den Mei 1852, no. 2, van kracht.

Art. 14. In afwachting der vaststelling van nieuwe modellen voor de uitkeeringen, bedoeld bij de artt. 1—9, wordt daartoe gebruik

gemaakt, van de voorhanden staten no. 13 *Comptabiliteit*, voor zoo veel noodig met de pen gewijzigd.

Voor de Gemeente-opcenten op de personele belasting en voor die op de grondbelasting worden *afzonderlijke* staten opgemaakt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 210. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 16*den Junij* 1866, *afd. post.*, *no.* 69, *houdende het met Groot-Brittannië geslotene additionele Postverdrag omtrent de verzending van monsters en stalen van koopwaren tegen een verminderd port en bepalingen nopens de uitvoering*.

's Gravenhage, *den* 16*den Junij* 1866.

DE MINISTER,

Nader gelet op het tusschen de Nederlandsche en Britsche Postadministratien geslotene additionele Postverdrag van 4/12 Junij jl. (1), nopens de verzending van monsters en stalen van koopwaren tegen een verminderd port tusschen *Nederland*. en *Groot-Brittannië;*

Gezien het Koninklijk Besluit van 15 dezer (*Staatsblad no.* 112), houdende regeling van het port 't welk hier te lande wegens de bovengemelde monsters of stalen verschuldigd is;

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen hetgeen volgt:

Art. 1. Een gedrukt exemplaar der in het hoofd dezer vermelde stukken, wordt hier nevens aan de Ambtenaren toegezonden, met last om zich aan den inhoud daarvan te gedragen; onverminderd de toelichting van een en ander, in de navolgende artikelen vervat.

Art. 2. De nieuwe overeenkomst heeft uitsluitend betrekking op de verzending van monsters en stalen van koopwaren, tusschen *Nederland* en *Groot-Brittannië*, door middel van de gewone brievenmaal over *Belgie;* alsmede op de verzending derzelfde voorwerpen uit *Nederland* naar Britsche kolonien en andere Overzeesche landen, door tusschenkomst der Britsche Postadministratie.

Omtrent de regeling van het bedrag van het port, in het land van afzending te heffen wegens monsters en stalen voor het andere land bestemd, heeft elke Administratie zich bij de overeenkomst eene geheele vrijheid van handelen voorbehouden. De Nederlandsche administratie bepaalt dien ten gevolge, welk port hier te lande is verschuldigd, wegens monsters of stalen die uit *Nederland* naar *Groot-Brittannië* zijn te verzenden: de Britsche administratie daarentegen hoeveel door de ingezetenen daar te lande is te betalen, wegens de stalen of monster die uit *Groot-Brittannië* naar *Nederland* worden verzonden.

Vermoedelijk zal dus omtrent dit punt geene overeenstemming bestaan: en eene andere portberekening plaats vinden ten aanzien der monsters uit *Nederland* naar *Groot-Brittannië*, dan ten opzigte van die uit *Groot-Brittannië* naar *Nederland*.

Vermits echter de vooruitbetaling van het port verpligtend, en bij art. 2 der overeenkomst aan iedere Administratie de opbrengst der

---

(1) Dit verdrag volgt hierachter als Bijlage A. *Red.*

porten, die door haar worden ingevorderd, verzekerd is — zoodat deswege tusschen de beide Administratien geenerlei verrekening behoeft plaats te vinden, — levert eene eventuele verschillende portberekening geen bezwaar op.

Art. 3. Krachtens het aangehaalde Koninklijk Besluit bedraagt het port der monsters of stalen van koopwaren bestemd naar *Groot-Brittannië* 5 cents, voor elke 40 wigtjes, of voor elk gedeelte van 40 wigtjes.

Bij ontoereikende frankering door middel van postzegels, worden zij met een aanvullingsport, ten bedrage van het dubbel van het ontoereikende bedrag, belast.

Het maximum gewigt van een pakje met monsters is bepaald op 250 wigtjes: terwijl de afmetingen daarvan niet meer mogen bedragen dan: 60 Nederlandsche duim in de lengte, en 30 duim in de hoogte en in de breedte (1).

Art. 4. Omtrent de verdere voorwaarden van verzending, en wel bepaaldelijk:

1°. tot hoever het verbod om schrift bij de monsters te voegen zich uitstrekt, en op welke wijze het geschrevene op de pakjes is te vermelden;

2°. ten opzigte van de wijze van inpakken;

en 3°. welke soort van artikelen van de verzending op den voet van stalen of monsters meer bijzonder zijn uitgesloten; worden de ambtenaren uitdrukkelijk verwezen naar art. 1 § 2, 3 en 4 van de additionele overeenkomst.

Art. 5. De monsters en stalen bestemd voor de Britsche kolonien en enkele vreemde landen, op de bij deze resolutie behoorende Tabel A. vermeld, kunnen over *Engeland* worden verzonden, tegen een gedwongen frankeergeld van 10 cents voor elk gewigt van 40 wigtjes, of voor elk gedeelte van 40 wigtjes (2).

Door de Nederlandsche kantoren van uitwisseling voor de Britsche correspondentie, wordt op den adviesbrief in Britsche ponden en oncen (3) aanteekening gehouden van het gewigt der bovengemelde monsters ter latere verrekening van hetgeen deswege, ingevolge art. 3 der overeenkomst, aan de Britsche administratie is te betalen.

Daarbij moet worden in het oog gehouden dat ingeval de monsters bestemd zijn voor plaatsen, waarheen de verzending geschiedt langs een der landengten van *Suez* of *Panama*, eene verhoogde betaling plaats vindt. In verband daarmede is het dus noodzakelijk dat er *afzonderlijke* aanteekening geschiede van de bedoelde voorwerpen die hetzij *regtstreeks* per Britsche pakketboot, dan wel langs een der landengten bovengemeld, zijn te verzenden.

---

(1) Dertig Nederlandsche duim staat omstreeks gelijk met één Britsche voet.

(2) Op deze tabel komen de volgende voor: Aden (*), Afrika (Westkust van) Antigua, Australie (West-) (*), Australie (Zuid-) (*), Bahamas, Barbados. Berbice, Canada, Cariacao, Ceylon (*), Demerara, Dominica, Gambia, Gibraltar, Goudkust van Afrika (Engelsche bezittingen op de), Guiana (Britsch) Grenada Hayti, Honduras, Hongkong (*), Indie (Britsch) (*), Jamaïca, Kaap de goede Hoop-Labuan (*), Liberia, Malta, Mauritius (*), Montserrat, Natal, Nevis, Newfoundland, Nieuw-Brunswijk, Nieuw-Granada, Nieuw-Schotland, Nieuw-Zeeland (*). Nieuw Zuid-Wallis (*) Oud Calabar, Penang (*), Prins Eduards-Eiland, Queensland (*), Sierra-Leone, Singapore (*), St. Croix, St. Helena, St. Kitts, St. Lucia, St. Thomas, St. Vincent, Shanghaï (*), Tasmania (*), Tobago, Tortola, Trinidad, Turks-Island, Victoria (*). *Red.*

(3) Een Britsch pond heeft 16 oncen. Elk once staat gelijk met 28½ wigtjes, en een Britsch pond aldus met 456 wigtjes.

Op de Tabel vindt men eene aanwijzing van hetgeen over *Sues* loopt; terwijl voor het tegenwoordige voor geenerlei plaats van bestemming, over de landengte van *Panama*, eene gelegenheid tot het verzenden van monsters openstaat.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

Bylage A.

Additionele conventie *tusschen de Generale Postadministratie van het Koningrijk der Nederlanden en de Generale Postadministratie van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannië en Ierland.*

De Generale Postadministratie van het Koningrijk der Nederlanden en de Generale Postadministratie van het Vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannië en Ierland, verlangende door middel eener additionele Conventie de verzending van stalen of monsters van koopwaren tegen een verminderd port tusschen de Nederlanden en het Vereenigd Koningrijk over en weder, langs den weg van België, te regelen;

Zijn de ondergeteekenden, daartoe behoorlijk door hunne respectieve Regeringen gemagtigd, omtrent de navolgende artikelen overeengekomen:

Art. 1. Monsters en stalen van koopwaren, mits voldoende aan de na te melden voorwaarden, kunnen uit de Nederlanden naar het Vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannië en Ierland over België verzonden worden, tegen het port, 't welk nu of later door de Nederlandsche Postadministratie zal worden vastgesteld, alsmede uit het Vereenigd Koningrijk van Groot-Brittannië en Ierland naar de Nederlanden, tegen het port, 't welk nu of later door de Britsche Postadministratie zal worden bepaald.

1. Het port moet vooruit worden betaald. Ontoereikend gefrankeerde verzendingen door middel van postzegels zullen worden belast met het dubbel van het ontoereikend bedrag.

2. Behalve het adres van den afzender en het adres van den persoon waarvoor zij bestemd zijn, is bij de verzending van stalen van koopwaren geen ander schrift geoorloofd, dan een fabriek- of handelsmerk, nommers en prijzen. Een en ander behoort in elk geval niet op losse strooken papier te worden vermeld: maar op kleine aan de monsters of op de zakjes of bussen, waarin zij besloten zijn, vastgehechte opschriften.

3. De monsters zijn te verzenden in omslagen, die aan de uiteinden open zijn, zoo dat het onderzoek gemakkelijk geschieden kan. Monsters van zaderijen of droogerijen en van artikelen van dergelijken aard evenwel, niet vatbaar om in opene omslagen te worden ingepakt, kunnen in bussen of zakjes van linnen, papier of andere stof worden gesloten, in diervoege digt gemaakt, dat zij gemakkelijk zijn te openen. Dergelijke monsters kunnen ook in geheel geslotene zakjes worden verzonden, mits die zakjes doorschijnend zijn, zoodat de postambtenaren zich in staat bevinden om den inhoud na te gaan.

4. Geenerlei voorwerp hetwelk aan den inhoud der brievenmalen nadeel zou kunnen toebrengen of voor de ambtenaren der Postadministratie gevaarlijk is, zal met de post als een monster of staal mogen verzonden worden; behoudens echter dat scharen en andere soortgelijke artikelen van het eene land naar het andere op den voet van monsters met de post zijn te verzenden, mits zoo zorgvuldig ingepakt en voorzien, dat er geenerlei gevaar bestaat voor den inhoud der brievenmalen, noch voor de ambtenaren der Postadministratie. Het onderzoek zal tevens geen bezwaar behooren op te leveren.

5. Geene verzending met monsters mag twee Engelsche voet in de lengte of een Engelsche voet in de breedte en in de hoogte te boven gaan.

Monsters of stalen van koopwaren, die aan de vorenstaande vereischten niet beantwoorden, zullen geene verzending erlangen.

Art. 2. De wederzijdsche verzending van stalen van koopwaren zal tot geene verrekening aanleiding geven.

Iedere Postadministratie behoudt het port, dat door haar wordt ingevorderd.

Art. 3. Er geschiedt mede eene verzending van monsters en stalen van koopwaren uit de Nederlanden, over het Vereenigd Koningrijk, naar de Britsche koloniën en vreemde landen, waarheen monsters en stalen tegen een verminderd port uit het Vereenigd Koningrijk kunnen verzonden worden.

De Nederlandsche Postadministratie zal aan de Britsche Postadministratie betalen, wegens het transito vervoer door het Vereenigd Koningrijk van monsters en stalen van koopwaren door de Britsche Postadministratie over het Britsche grondgebied voor rekening der Nederlandsche Postadministratie te verzenden, de som van vijf pence voor elk pond (Britsch) netto gewigt.

De Nederlandsche Postadministratie zal verder aan de Britsche Postadministratie betalen eene som van vijf pence voor elk pond (Britsch) netto gewigt, voor het vervoer over zee, van stalen en monsters van koopwaren, voor rekening der Nederlandsche Administratie door Britsche pakketbooten of met bijzondere scheepsgelegenheid uit eene der havens van het Vereenigd Koningrijk te verzenden.

Uit aanmerking van de onkosten, die voor de Britsche Postadministratie voortvloeijen uit het vervoer van brievenmalen over de landengte van Suez en over de landengte van Dariën, zal de Nederlandsche Postadministratie nog daarenboven aan de Britsche Postadministratie betalen voor monsters of stalen van koopwaren, die de Nederlandsche Postadministratie zal verzenden door middel van Britsche pakketbooten en langs eene der bovengemelde landengten, namelijk:

wegens het vervoer van monsters of stalen van koopwaren over de landengte van Suez een transitregt van één penny voor elk pond (Britsch) netto gewigt;

wegens het vervoer van monsters of stalen van koopwaren over de landengte van Dariën een transitregt van 4½ d. voor elk pond (Britsch) netto gewigt.

Er wordt overeengekomen dat bij eventuele vermeerdering of vermindering der door de Britsche Postadministratie verschuldigde kosten, wegens het vervoer van monsters of stalen van koopwaren langs eene der landengten, de bovengemelde sommen in dezelfde verhouding eene vermeerdering of vermindering zullen ondergaan.

Art. 4. De Nederlandsche Postadministratie zal aan de Belgische Postadministratie de transitregten betalen, die aan België verschuldigd zullen zijn, wegens het vervoer over Belgisch grondgebied van monsters uit de Nederlanden herkomstig en voor het Vereenigd Koningrijk bestemd, en de Britsche Postadministratie zal aan de Belgische Postadministratie de transitregten betalen, die aan België wegens het vervoer over Belgisch grondgebied van stalen van koopwaren uit het Vereenigd Koningrijk herkomstig en voor de Nederlanden bestemd, zullen verschuldigd zijn.

Art. 5. De tegenwoordige artikelen zullen in werking komen, te rekenen van den eersten Julij achttien honderd zes en zestig.

Art. 6. Deze artikelen zullen worden beschouwd als additioneel aan de conventie van den 14den October 1843 met de daarin gebragte wijzigingen door de additionele conventiën van $\frac{\text{29 September}}{\text{10 October}}$ 1854 en van $\frac{13}{10}$ September 1864 (1).

De bepalingen van deze verschillende conventiën worden gehandhaafd in al de gevallen waar zij niet in strijd zijn met den inhoud der tegenwoordige additionele overeenkomst.

In duplo opgemaakt te 's Gravenhage, den vierden Junij achttien honderd zes en zestig, en te Londen, den twaalfden derzelfde maand.

(*Get.*) R. J. GRAAF SCHIMMELPENNINCK.
Minister van Financiën.
L. S.

---

(1) Bijvoegsel 1843, no. 350; 1854, no. 340 en 1864 no. 266. *Red.*

No. 211. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 19*den Junij* 1866, *no.* 238, 9*de afd.*, *houdende voorschriften omtrent het nemen van maatregelen ter voorkoming van de verspreiding der cholera door de binnenlandsche scheepvaart.*

's Gravenhage, den 19*den Junij* 1866.

Even als in vroegere cholera-epidemiën is ook nu weder gebleken, dat die ziekte zich voor een goed deel door de binnenlandsche scheepvaart verspreid. Ik acht het daarom van belang, dat de aandacht der Gemeentebesturen op dit punt gevestigd worde en tevens in hoofdtrekken de middelen worden aangegeven, waardoor zij er toe kunnen bijdragen om het overbrengen der cholera naar hunne Gemeente langs dien weg tegen te gaan of hare verspreiding naar andere Gemeenten te beletten.

Ten einde het beoogde doel te bereiken zal het noodig zijn, dat in iedere Gemeente een naauwlettend toezigt worde gehouden op alle aankomende en tijdelijk verblijvende schepen, hetzij alleen om te schutten, hetzij tot het laden of lossen van goederen of tot andere einden. Wanneer het blijkt dat er choleralijders aan boord zijn, zouden deze ter verpleging in een geschikt lokaal moeten worden opgenomen en het schip worden gedisinfecteerd. Dit laatste zou evenzeer behooren te geschieden, wanneer een of meer choleralijders aan boord geweest zijn. Bij weigering van den lijder om het schip te verlaten, zou dit op een zooveel mogelijk afgezonderd gedeelte der Gemeente onder politietoezigt gesteld moeten worden, terwijl voor zuivering van het schip en van de uitwerpselen des lijders en van het linnen- en beddengoed de noodige zorg behooren gedragen te worden.

Het aan boord van schepen, komende uit Gemeenten waar cholera heerscht, aanwezige drinkwater behoort te worden weggeworpen en van Gemeentewege te worden verschaft.

Eindelijk zou de Burgemeester terstond van de nadering van een schip, waarop zich een choleralijder bevonden heeft, kennis behooren te geven aan den Burgemeester der Gemeente werwaarts het schip zich in de eerste plaats begeeft, en zou in alle gevallen, waarin hij het schip van versch drinkwater heeft doen voorzien, daarvan een bewijs aan den schipper moeten afgeven.

Door het nemen van deze of dergelijke maatregelen, die hier slechts in hoofdtrekken zijn aangegeven, maar naar plaatselijke omstandigheden kunnen gewijzigd en uitgebreid worden, zouden de Gemeentebesturen er veel toe kunnen bijdragen om hunne Gemeente tegen de verspreiding der cholera te beveiligen, en die ziekte ook van andere Gemeenten af te houden.

Ik verzoek U H.Ed.Gestr. de Gemeentebesturen in Uwe Provincie hierop indachtig te maken en mij in het rapport dat ik, overeenkomstig het verzoek van mijn Ambtsvoorganger in zijne Circulaire van den 23sten April jl., no. 302 (9*de Afd.*) (1), te gemoet zie omtrent de maatregelen welke tot wering der cholera genomen zijn, mede te deelen wat ook in dit opzigt door de Gemeentebesturen zal zijn verrigt.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Hierboven no. 156. *Red.*

No. 212. Missive *van den* Minister van Justitie, *van den 19den Junij* 1866, *no.* 90, *houdende bepalingen nopens de verzending van verdachte valsche muntspecien waarover de uitspraak van het muntcollegie wordt ingeroepen.*

Ik heb de eer UW.E.G. hiernevens afschrift te doen toekomen van eene mij door den Minister van Financien medegedeelde missive van het muntcollegie in dato 8 Junij jl., waarbij wordt aangedrongen op eene naauwkeurige naleving van de bepalingen, vervat in art. 13 van het Koninklijk Besluit van 2 September 1850 (*Staatsblad no.* 56) tot regeling van den werkkring van genoemd collegie.

Ik verzoek UW.E.G. de regterlijke ambtenaren in uw ressort, wie het aangaat, de inachtneming dier bepalingen te willen aanbevelen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) A. BORRET.

Utrecht, *den 8sten Junij* 1866.

Naar de bepalingen, voorkomende in art. 13, 14 en 15, van het organiek besluit van 2 September 1850, (*Staatsblad no.* 56), behooren de voorwerpen, waarover de uitspraak van ons Collegie wordt ingeroepen, aan hetzelve te worden toegezonden in omslagen of pakketten met het zegel der inzenders gesloten, en voorzien van een opschrift, de voorwerpen aanduidende, in zoodanig pakket vervat, hetwelk niet mag geopend worden, dan in eene vergadering van ons Collegie, en nadat geconstateerd zal wezen, dat de verzegeling ongeschonden zij.

Niet zelden worden deze formaliteiten bij de ambtenaren zoo van de justitie als van de administratie, die bevoegd zijn om de uitspraak bij art. 10 der Wet van 1 Junij 1850, (*Staatsblad no.* 25), bedoeld, uitteIokken, over het hoofd gezien, of achterwege gelaten, zoodat op het uitwendige van zoodanige pakketten, noch bij de posterijen, noch bij ons Collegie kan worden onderkend, dat zij met valsche of geschonden specien bezwaard zijn, en waarvan alsdan het gevolg is of zou kunnen zijn, dat omslagen of pakketten met verdachte muntstukken of andere voorwerpen bezwaard, even als gewone dienstbrieven door den Voorzitter of den Secretaris buiten de vergadering worden geopend.

Vermits het doel der bovenaangehaalde voorschriften, daarbij ten eenemale gemist wordt, achten wij het wenschelijk, dat de ambtenaren, op welken de uitvoering van art. 21 en 22 der Wet van 26 November 1847, no. 69, en van art. 12 der Wet van 1 Junij 1850, no. 25, aankomt, aan de naauwkeurige naleving derzelve door Uwe Excellentie en door haren Ambtgenoot voor de Justitie worden herinnerd.

Het Muntcollegie.
Namens hetzelve,
(*Get.*) CALKOEN.
(*Get.*) L. C. HORA SICCAMA.

No. 213. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 20sten Junij* 1866, *no.* 117, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Etten en Leur, in de vijfde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noordbrabant*, van den 14den Junij ll., volgens welke het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Etten* en *Leur*, kan worden geraamd op *bruto f* 2450 en na aftrek van *f* 500 voor kosten van beheer, *netto* op *f* 1950 's jaars;

Heeft goedgevonden en verstaan, het voormelde kantoor te rangschikken in de *vijfde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 214. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den* 20*sten Junij* 1866, *no.* 141, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Roosendaal c. a. in de tweede klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noordbrabant*, van den 11den Julij ll., houdende voorstel tot regeling van de belooning, te verbinden aan het openstaande ontvangkantoor der directe belastintingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Roosendaal c. a.;*

Gelet dat de tegenwoordige inkomsten van voormeld kantoor zullen worden vervangen door eene percentsgewijze belooning, volgens het Koninklijk besluit van den 24sten Julij 1849, no. 58, tot *maximum* van *f* 3500, met de indemniteiten en eene toelage voor bureaukosten van *f* 2500. — en dat na aftrek van alle kosten, de bezoldiging kan worden geraamd op een *netto* bedrag van *f* 3500 's jaars;

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen, dat voormeld ontvangkantoor wordt geplaatst in de *tweede* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 215. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Limburg, *van den* 20*sten Jmnij* 1866, *houdende de door den Minister van Binnenlandsche Zaken goedgekeurde bepalingen nopens het bezoek en gebruik van het Oud archief van het hertogdom Limburg door het publiek.* (*Prov. blad no.* 107).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN HET HERTOGDOM LIMBURG,

Gelet op hunne besluiten van den 27 April 1866 La 5984/A¹ en 2218/A² waarbij zijn vastgesteld.

1°. de instructie voor den Provincialen Archivaris van het hertogdom Limburg;

en 2° het reglement op het bezoek en het gebruik van het oud archief van het hertogdom Limburg door het publiek.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Opgemelde instructie en reglement, welke voorzien zijn van de goedkeuring van den heer Minister van Binnenlandsche Zaken in het Provinciaal blad te plaatsen.

Maastricht, *den* 20*sten Junij* 1866.

De Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
(*Get.*) JOS LEBENS, *De Griffier.*

Maastricht, *den 27sten April* 1866.

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN HET HERTOGDOM LIMBURG,

Gezien het besluit der Staten van Limburg, van den 11 November 1865, alsmede de missives van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19 Junij 1860, no. 149, den 6 September 1865, no. 218, 5de afd. en den 15 April ll., no. 257, 5de afd.

Gelet op art. 152 der wet van den 6 Julij 1850, (*Staatsblad no.* 39), en herzien hun besluit van den 16 Februarij ll., La. 5984/2H1;

Hebben goedgevonden:

Behoudens de goedkeuring van Zijne Excellentie den heer Minister van Binnenlandsche Zaken, vast te stellen de navolgende *Instructie voor den Provincialen Archivaris van het hertogdom Limburg*.

Art. 1. Alle registers, stukken, kaarten en andere bescheiden, welke dagteekenen van vóór het tijdstip, waarop het grondgebied van het Hertogdom als voormalige provincie Limburg deel heeft gemaakt van het Koningrijk der Nederlanden, en in het archief der Provinciale griffie van het Hertogdom Limburg voorhanden zijn, worden door den Provincialen Archivaris onderzocht en geschift.

Indien hij bevindt dat stukken van geenerlei waarde zijn, noch voor de geschiedenis of andere wetenschap, noch voor eenigen tak van administratie noch voor bijzondere geslachten of personen, doet hij aan Gedeputeerde Staten een voorstel tot derzelver opruiming ter ontlasting van het Gouvernementsgebouw.

Zoo hij oordeelt, dat ze geene andere waarde hebben dan het administratief belang wat daarin een bijzondere tak van openbaar bestuur kan stellen, doet hij een voorstel aan Gedeputeerde Staten om ze, behoorlijk geinventariseerd, aan die bijzondere administratie, tegen een bewijs van ontvangst, over te geven of ter harer beschikking neder te leggen in een daarvoor beschikbaar vertrek der Provinciale griffie.

Indien stukken, zonder eenige historische of archœologische waarde te hebben, slechts van eenig belang kunnen zijn voor bijzondere geslachten of personen, zal hij ook daaromtrent een voorstel aan Gedeputeerde Staten doen.

Alle overige bescheiden gaan over onder het aan hem opgedragen beheer van het oud archief.

In dat zelfde beheer gaan nader almede over alle registers, stukken, kaarten of andere bescheiden, welke in de toekomst door Gedeputeerde Staten zullen worden verklaard tot het oud archief te behooren.

Art. 2. Het oud archief van het hertogdom Limburg wordt onder toezigt van den Provincialen Archivaris opgelegd in de localiteit der Provinciale griffie, welke daartoe van Harentwege zal worden aangewezen en ingerigt.

Den Archivaris is opgedragen, alle daartoe behoorende bescheiden te inventariseren, te rangschikken, methodiek te verzamelen en op doelmatige wijze te bergen, nadat daarop is afgedrukt de stempel van het *oud archief van het hertogdom Limburg*.

Art. 3. Hij vervaardigt een algemeenen inventaris er van.

Die inventaris vermeldt de dagteekening der bescheiden of althans het tijdperk waartoe zij behooren, derzelver onderwerp en de zegels zoo zij er van voorzien zijn, en wordt, onder zijn toezigt in druk uitgegeven.

Art. 4. Het is den Provincialen Archivaris nadrukkelijk aanbevolen, de werkzaamheden in de voorafgaande drie artikelen vermeld, zooveel mogelijk onafgebroken voort te zetten en zoo spoedig mogelijk ten einde te brengen.

Art. 5. Onverminderd den algemeenen inventaris en de vervolgen daarop, welke vervaardigd en gedrukt worden, naar gelang dat het oud archief zal worden aangevuld, is de Provinciale Archivaris gehouden registers te bewerken welke, onder verschillende rubrieken, den zakelijken inhoud van alle bescheiden bevatten, benevens alphabetische klappers welke het onderling verband dier registers en van de aanhalingen der stukken aanwijzen.

Wanneer hij verspreiding door den druk van die registers of van eenig ander stuk dienstig oordeelt, doet hij een betrekkelijk voorstel aan Gedeputeerde Staten.

In elk geval worden door hem afschriften der zakelijke registers ingezonden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Gedeputeerde Staten.

Art. 6. Zoodra het oud archief bij besluit der Gedeputeerde Staten toe-

gankelijk zal zijn gesteld voor het publiek, zal de Provinciale Archivaris gehouden zijn de uitvoering van het betrekkelijk reglement te verzekeren.
Hij legt en houdt de daarvoor vereischte registers aan.
Hij is steeds in het oud archief tegenwoordig wanneer het voor het publiek is opengesteld, legt aan de bezoekers de door hen gewenschte stukken voor en doet hun de noodige aanwijzingen.
Bij het verlaten van het archief bergt hij de verlegde stukken op de voor elk derzelver bestemde plaats, neemt de noodige voorzorgen tegen gevaar van brand en overhandigt de sleutels aan den concierge van het gouvernementsgebouw.
Art. 7. Hij is verpligt jaarlijks het bij het gemeentebestuur van Roermond alsnog berustend archief van het voormalig Overkwartier van Gelderland te inspecteren en aan den ambtenaar, die door de gemeente met de bewaring daarvan belast is, de vereischte inlichtingen te verstrekken omtrent de classering, inrigting en wijze van bewaring, en deswege met hem in briefwisseling te blijven.
Art. 8. Hij tracht zooveel mogelijk de stukken op te sporen en te verkrijgen, die voor het Provinciaal archief belang hebben en in het Hertogdom of elders voorhanden zijn.
Hij treedt te dien einde in overleg en briefwisseling met de besturen en corporatien, onder welke zulke documenten of afschriften daarvan berusten.
Wanneer hij ontdekt dat in den handel belangrijke stukken zijn, die in het archief ontbreken, doet hij daarvan, met de noodige voorstellen, zoo daartoe aanleiding bestaat, mededeeling aan Gedeputeerde Staten.
Art. 9. Hij is, behoudens magtiging van Gedeputeerde Staten, gemeentelijke en andere openbare besturen binnen het Hertogdom behulpzaam in de regeling hunner archieven.
Hij geniet daarvoor geene belooning, maar is bevoegd, van de betrokken besturen te vorderen vergoeding voor reis- en verblijfkosten.
Zijne declaratie wordt aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.
Art. 10. Hij zendt jaarlijks vóór den laatsten Januarij een verslag aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan Gedeputeerde Staten in:
1°. Van den staat van het archief en van de werkzaamheden gedurende het afgeloopen jaar daarin verrigt;
2°. Van de tijdens het verslag ondernomen werkzaamheden;
3°. Van het gebruik dat daarvan is gemaakt, en
4°. Van de aanmerkingen, waartoe de inspectie van het archief, in art. 7 vermeld, heeft aanleiding gegeven, benevens van de maatregelen, die zijn genomen zoowel voor de goede bewaring als voor het ten nutte maken van dat archief.
Art. 11. Hij dient, des gevraagd, het Rijks- en gewestelijk bestuur van berigt en raad omtrent alle onderwerpen, die betrekking hebben tot het archief en verstrekt aan die besturen kosteloos de verlangde afschriften van stukken.
Art. 12. Hij doet aan Gedeputeerde Staten de voorstellen, die hij voor de doelmatigheid der bewaarplaats en in belang der veiligheid van het archief noodig acht.
Art. 13. De Archivaris heeft zijn vaste woonplaats in den zetel van het gewestelijk bestuur.
Tot gelijktijdige waarneming van elke andere bediening of uitoefening van eenig bedrijf, behoeft hij de inwilliging van de Gedeputeerde Staten.
Art. 14. Hij bezoekt zooveel mogelijk dagelijks het hem aangewezen bureau, werkt daar regelmatig en heeft er voorhanden alle de inkomende en uitgaande stukken van het archief.
Onverminderd het bepaalde bij art. 6, is hij regelmatig in het archief tegenwoordig op de dagen en uren welke door het Gedeputeerd Bestuur zullen aangewezen worden.
Bescheiden uit het archief naar zijne woning te verplaatsen, om daar te werken, is hem niet geoorloofd zonder vergunning van den Commissaris des Konings.
Die vergunning, de opgave der overgebragte bescheiden en de betrekkelijke verklaring van ontvangst van den Archivaris worden ingeschreven in een door den Griffier der Staten bewaard register.

Art. 15. Bij het ontstaan van brand in of nabij het archief, begeeft hij zich onverwijld ter plaatse en neemt, in overleg met den Griffier der Staten, alle die maatregelen, die hij noodig acht tot redding en behoud.

Art. 16. Het is hem verboden eene eigene verzameling van oude charters, documenten, autografen of zegels aan te leggen.

Art. 17. Indien hij door ongesteldheid of uit andere oorzaken niet in het archief kan tegenwoordig zijn, geeft hij daarvan schriftelijk kennis aan den Commissaris des Konings.

Verlof tot afwezigheid voor den tijd van niet langer dan acht dagen wordt verleend door den Commissaris des Konings en voor langeren tijd door Gedeputeerde Staten.

Art. 18. Bij afwezigheid of ontstentenis van den Provincialen Archivaris wordt hij tijdelijk vervangen door een ambtenaar der Provinciale griffie, daartoe door den Commissaris des Konings aan te wijzen.

Op gelijke wijze wordt hem bijstand verleend wanneer het belang van het archief hulp vordert.

Art. 19. Hij is, behoudens het bepaalde bij alinea 2 van art. 9 van het *Reglement op het bezoek en het gebruik van het oud archief van het hertogdom Limburg door het publiek*, verpligt afschriften of uittreksels van stukken, bescheiden of registers, daartoe behoorende, af te geven aan hen die daartoe aanvraag doen.

Hij zorgt voor het naauwgezet afschrijven der stukken en certificeert door zijne handteekening op de genomen afschriften dat deze behoorlijk met de oorspronkelijke stukken zijn gecollationeerd.

Expeditiën gevraagd ten dienste der Besturen van het Rijk of van de Provincie worden dadelijk verstrekt: de overige in de orde waarin zij zijn aangevraagd.

Voor gewoon kopijwerk, hetwelk de Provinciale Archivaris ten dienste van het Rijk of van het Gewest moet verstrekken, beschikt hij, met voorkennis van den Griffier over hulp in het bureau van expeditie.

Al overig kopijwerk blijft ten zijnen laste, behoudens zijne declaratie, overeenkomstig het tarief, vastgesteld bij het in dit artikel aangehaalde Reglement.

Art. 20. Het noodig materieel wordt den Provincialen Archivaris van wege de Provinciale griffie verstrekt.

Art. 21. De Provinciale Archivaris gedraagt zich aan de bevelen, hem van wege de Hooge Regering en van wege het gewestelijk bestuur gegeven.

Ten opzigte van de niet bij deze instructie voorziene gevallen is hij gehouden aan de door Gedeputeerde Staten te geven voorschriften, even als hij verpligt is, na te leven, alle wijzigingen welke in deze instructie mogten worden gebragt.

De briefwisseling voert hij op eigen ambtsnaam.

Hij onderhoudt zoodanige regelmatig, met den Rijks-Archivaris.

Art. 22. Alvorens zijne betrekking te aanvaarden, legt hij, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, in de vergadering van Gedeputeerde Staten en in handen van den Voorzitter den eed of belofte af welke is voorgeschreven bij art. 16 van het reglement op de inrigting en zamenstelling der Provinciale griffie van het hertogdom Limburg, vastgesteld bij besluit van de Gedeputeerde Staten van den 9den September 1859, La 5044/A1 luidende:

„Ik zweer (verklaar), dat ik om tot Provinciale Archivaris van het hertogdom Limburg te worden benoemd, directelijk of indirectelijk aan geene personen, hetzij in of buiten het bestuur, onder wat naam of voorwendsel ook, eenige giften of gaven beloofd of gegeven heb, noch beloven of geven zal, en dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand eenige beloften of geschenken aannemen zal, directelijk of indirectelijk.

„Ik zweer (beloof), dat ik de voormelde betrekking met eerlijkheid, ijver en geheimhouding zal waarnemen, dat ik stiptelijk zal naleven de vastgestelde of nader vast te stellen instructiën, en mij zal gedragen naar de voorschriften, die mij in de vervulling mijner ambtspligten door de over mij gestelde overheid zullen worden gegeven.

„Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig!" (dat beloof ik).

Tegenwoordig de Heeren: Commissaris des Konings, Voorzitter, VAN WIJ-

LICK, CORBEIJ, SMEETS, DE RIJK, MR. KERENS DE WOLFRATH, MR. SEIJDLITZ, leden, en Mr. LEBENS, Griffier der Staten.

De Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg,
JOS. LEBENS, *Griffier*.

Goedgekeurd,
's Gravenhage den 2den Junij 1866.
Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRÖDER.

Maastricht, *den* 27 *April* 1866.

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN HET HERTOGDOM LIMBURG,

Overwegende, dat het noodig is, bepalingen vast te stellen omtrent het bezoek en het gebruik van het oud archief door het publiek.

Gezien het besluit der Staten van den 11 November 1865, alsmede de missives van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 19 Junij 1860, no. 149, 5e afdeeling en van den 15 April ll., no. 257, 5e afdeeling.

Gelet op art. 152 der wet van den 6 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39), en herzien hun besluit van den 16 Februarij ll., griffie La 5984/2H².

Hebben goedgevonden:

behoudens de goedkeuring van Zijne Excellentie den heer Minister van Binnenlandsche Zaken, vast te stellen het navolgend *Reglement op het bezoek en het gebruik van het oud archief van het hertogdom Limburg door het publiek*.

Art. 1. Des dingsdags en donderdags van elke week is het archief voor een ieder, zoowel vreemdeling als inwoner des Rijks, geopend van des voormiddags negen tot des namiddags drie uren.

Wanneer op een dier dagen een algemeen erkende christelijke feestdag invalt, zoo wordt het oud archief op den volgenden dag toegankelijk gesteld.

Met toestemming van den Commissaris des Konings, kan ook op andere dagen en uren toegang tot dat archief worden vergund.

Art. 2. Bij het bestaan van gewigtige redenen tegen de toelating van eenig persoon, wordt hem die door den Archivaris geweigerd, behoudens beroep op de Gedeputeerde Staten, wien elke weigering, met opgave der redenen, wordt medegedeeld.

Art. 3. De Archivaris is den bezoeker behulpzaam in de nasporingen, die zij wenschen te doen, door het voorleggen van zoodanige registers of stukken, als zij willen raadplegen of gebruiken.

Na het gemaakt gebruik is de bezoeker verpligt, het hem verstrekte stuk of register ongeschonden aan den Archivaris of den hem tijdelijk vervangenden ambtenaar ter hand te stellen.

Art. 4. Het is iederen bezoeker verboden zelf eenig stuk uit de kasten of van de rakken te nemen.

Art. 5. Het is aan hen, die tot het oud archief worden toegelaten, om in het algemeen belang geschiedkundige nasporingen te doen, ook veroorloofd, daarvan uittreksels of afschriften te maken, en, in dat belang, onuitgegeven stukken uit de verzameling door den druk bekend te maken, echter onder de algemeene voorwaarden:

a. dat het Provinciaal bestuur het regt behoude om, niettegenstaande die uitgave, dezelfde stukken andermaal te doen drukken; en

b. dat hij, die de uitgave gedaan heeft zich verantwoordelijk stelle voor het door hem uitgegevene.

Art. 6. Geene stukken worden buiten de bewaarplaats afgegeven dan met toestemming van de Gedeputeerde Staten onder bepaling van den tijd van gebruik.

Die toestemming wordt aangevraagd bij gemotiveerd adres.

Art. 7. Geene stukken worden ten gebruike afgegeven dan waarop is afgedrukt de stempel van het *oud archief van het hertogdom Limburg.*

Art. 8. Ieder stuk, dat buiten het lokaal ten gebruike gegeven wordt, wordt te voren ingeschreven in het daartoe bestemd register; dit laatste wordt door hem, die het stuk ten gebruike ontvangt, afgeteekend.

Nadat het stuk in het archief is teruggebragt, nagezien en bevonden in den staat waarin het is afgegeven, wordt daarvan bij door den Archivaris onderteekende verklaring in datzelfde register melding gemaakt.

De gebruiker ontvangt, des verlangd een bewijs van deze aanteekening.

Art. 9. De Archivaris is verpligt, tegen betaling der kosten volgens het tarief, in het volgend artikel vermeld, afschriften en uittreksels der onder zijne bewaring gestelde stukken, behoorende tot het oud archief, af te geven aan hen, die daartoe aanvraag doen.

Indien hij meent, dat er redenen bestaan, die het geven van afschriften of uittreksels niet raadzaam maken, vraagt hij de bevelen van Gedeputeerde Staten.

Art. 10. Het tarief wordt gesteld op 20 cent voor iedere bladzijde schrift.

De bladzijde wordt op minstens 27 regels, de regel op ongeveer 30 letters bepaald.

Art. 11. Aan allen, die in gebreke blijven ten zijnen tijde of ook op de eerste aanvraag, zoo daartoe bij den Archivaris reden bestaat, in het archief terug te bezorgen de bij hen bezeten en daartoe behoorende bescheiden, of die de hun vertrouwde stukken in onvoldoenden toestand terugbezorgen, wordt onverminderd de verpligte en door Gedeputeerde Staten bepaalde schadeloosstelling, in de toekomst het gebruik van stukken buiten het archief ontzegd.

Art. 12. Het is verboden in het lokaal te rooken.

Art. 13. Ten einde de nakoming van de artt. 5 en 11 te verzekeren, is in het lokaal van het oud archief een register voorhanden, bevattende een afschrift dezer bepalingen, en waarin de gebruikers door onderteekening verklaren, zich daaraan te onderwerpen.

Niemand wordt tot het gebruik maken van stukken, tot de verzameling behoorende toegelaten dan na die verklaring te hebben onderteekend.

Art. 14. Dit reglement treedt in werking zoodra Gedeputeerde Staten door middel van het Provinciaal blad en van de nieuwsbladen zullen hebben bekend gemaakt dat het archief voor het publiek toegankelijk gesteld is.

Tegenwoordig de Heeren: Commissaris des Konings, Voorzitter, van Wijlick, Corbeij, Smeets, de Rijk, Mr. Kerens de Wolfrath, Mr. Seydlitz leden, en Mr. Lebens, Griffier der Staten.

De Gedeputeerde Staten van het hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
(*Get.*) JOS LEBENS, *Griffier*.

No. 216. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den* 21*sten Junij* 1866, *no.* 121, *houdende voorschriften nopens voorloopige betalingen aan gemeenten*, *op rekening van de maandelijksche uitkeeringen wegens haar aandeel in de opbrengst van de Rijksbelasting op het personeel en wegens de Gemeente-opcenten op de directe belastingen*.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Nader gelet op de resolutie van den 20sten Januarij 1866, no. 183 betreffende de uitkeering van de gedeelten der opbrengst van de Rijksbelasting op het personeel, waarover door Gemeentebesturen is beschikt, alsmede op die van den 14den Junij 1866, no. 132, betreffende de uitkeering van de Gemeente-opcenten op die belasting (1);

Overwegende dat eene letterlijke opvatting dier voorschriften en van de bij laatstgemelde resolutie in stand gehouden bepalingen nopens de uitkeering van de Gemeente-opcenten op de grondbelasting, zou medebrengen dat vele ontvangers der directe belastingen, tot na den afloop van elke maand, hoogere sommen in kas moesten houden, dan de verordeningen omtrent de overstortingen toelaten;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Zoodra de gelden bestemd tot uitkeering van de gedeelten

(1) Hierboven no. 86 en 209. *Red.*

der opbrengst van de Rijksbelasting op het personeel, waarover door Gemeentebesturen is beschikt, en van Gemeente-opcenten op de grond- en personele belastingen, tot drie vierden van het reëel bedrag van den borgtogt der Rijks-ontvangers zijn geklommen, worden zij, op rekening van hetgeen deswege na afloop der maand, kan verschuldigd zijn, aan de Gemeente-ontvangers uitbetaald.

Behoudens vorenstaande bepaling, zijn de Rijks-ontvangers bevoegd dergelijke uitkeeringen ter goede rekening, — *mits nimmer boven het bedrag werkelijk ten behoeve der gemeente ontvangen*, — zoo dikwerf te doen, als tusschen hen en de Gemeente-ontvangers, tot beider gerief, kan worden overeengekomen.

Art. 2. De uitkeeringen bedoeld bij art. 1, geschieden tegen voorloopige quitantien, die bij de voldoening van de maandelijksche staten, voorgeschreven bij de resolutien in de premisse dezer vermeld, als gereede penningen in betaling worden gegeven.

De voorloopige quitantien van de Gemeente-ontvangers behooren door den Burgemeester der gemeente voor „*gezien*” geteekend te worden.

Voor deze quitantien worden geene formulieren verstrekt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 217. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 22sten Junij* 1866, *no.* 156, *2de afd.*, *houdende inlichting nopens de kennisgeving aan de verschillende gemeenten van een hoofd-kiesdistrict van eene buitengewone verkiezing van een lid der Tweede Kamer van de Staten Generaal.*

's Gravenhage, den 22sten April 1866.

De vraag heeft zich voorgedaan, van wien de kennisgeving van den dag, waarop eene buitengewone verkiezing van een lid van de Tweede kamer der Staten Generaal zal plaats hebben, aan de verschillende gemeenten van het hoofd-kiesdistrict behoort uit te gaan. Lettende op de artt. 108 en 109 der kieswet, komt het mij voor, dat naar de bedoeling der wet de Burgemeester der hoofdplaats van het kiesdistrict, die ingevolge de artt. 42 en 43 der kieswet voorzitter van het bureau van stemopneming aldaar is, de bedoelde kennisgeving, ook in geval van herstemming aan de gemeenten van het district behoort te doen. Ter voorkoming van moeijelijkheden acht ik het wenschelijk, dat aan de bedoelde Burgemeester in Uwe Provincie eene aanschrijving in dezen zin worde gedaan. Ik heb de eer U H.E.G. hiertoe uit te noodigen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) SCHRöDER.

No. 218. CIRCULAIRE *van den* Minister van Financien, *belast met het beheer der zaken der Hervormde en andere Eerediensten, behalve die der Roomsch-Katholijken, van den 22sten Junij* 1866, *no.* 12, *houdende aanzoek tot het houden van openbare gebeden in de tegenwoordige ernstige tijden* (1).

's Gravenhage, den 22sten Junij 1866.

Het was steeds en het is ook thans nog een karaktertrek van het Nederlandsche volk, dat het in tijden van ramp en van gevaar rust en kracht vindt in zijn besef van afhankelijkheid van God, en van oudsher gaf het, door het houden van openbare gebeden, blijk van dien godsdienstigen zin.

De ernstige tijden die wij beleven, zijn wel geschikt om dat gevoel van afhankelijkheid en dien godsdienstigen zin te verlevendigen.

De godsdienstleeraren van de verschillende gezindheden toonen in hunne openbare gebeden een open oog en hart te hebben voor het gevaar dat allen bedreigt en voor de rampen waardoor velen getroffen worden, en reeds hebben eenige kerkelijke autoriteiten openbare gebeden verordend.

De Koning en zijne Regeering zijn overtuigd, dat het Nederlandsche volk de instelling van zoodanige nationale gebeden toejuicht of wenscht, en, alhoewel de Regeering meent, zich ook met het oog op de grondwettige vrijheid en zelfstandigheid der Kerk, van alle voorschrift daaromtrent te moeten onthouden, stelt zij er toch hoogen prijs op, om aan U en door Uwe tusschenkomst aan de gemeenten te doen weten, dat zij, de godsdienst eerbiedigende als den hechtsten steun der Staten, zich vereenigt met den wensch van zoo velen die naar meer opzettelijke gelegenheid tot openbaar gebed, waar die niet gegeven wordt, verlangend uitzien.

Ik laat het geheel en met vertrouwen aan uwe wijsheid over, aan dezen wensch zoo veel en op die wijze gevolg te geven, als met den toestand en de behoeften van Uw kerkgenootschap het meest zal blijken overeen te komen.

De Minister van Financien,
belast met het beheer van de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten, behalve die der Roomsch-Katholieke,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 219. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den 25sten Junij* 1866, *administratie voor de zaken der Roomsch-Katholyke Eeredienst no.* $\frac{12}{1300}$, *houdende aanzoek tot het houden van openbare gebeden in de tegenwoordige ernstige tijden.*

's Gravenhage den 25sten Junij 1866.

De Koning heeft zijn verlangen te kennen gegeven, dat de Godsdienstige zin, waarmede het Nederlandsche Volk in tijden van ramp en van gevaar rust en kracht pleegt te vinden in zijn besef van af-

(1) Zie ook het volgend nummer. *Red.*

hankelijkheid van God, ook thans bij de gevaren, die allen bedreigen en de rampen, waardoor vele zijn getroffen, zooveel noodig opgewekt en verlevendigd worde.

Zijne Majesteit heeft met welgevallen vernomen, dat de Nederlandsche Bisschoppen bereids openbare gebeden in de kerken hunner diocesen hebben uitgeschreven om, in ootmoed des harten de hulp der Goddelijke Voorzienigheid in te roepen en den zegen des Allerhoogsten af te smeeken op de maatregelen, welke van het Staats-gezag zijn uitgegaan, ten einde de onder menschen en vee heerschende ziekte af te weren en de bedroevende gevolgen zooveel doenlijk te lenigen.

Met het oog op de ernstige tijden, die wij beleven, is de Regering met Zijne Majesteit ten volle overtuigd, dat elke gelegenheid tot openbaar gebed aan het Godsdienstig gevoel des Volks zal tegemoet komen en naar voorvaderlijke gewoonte, nergens ongebruikt zal worden gelaten.

Door deze mededeeling aan 's Konings bedoeling voldoende, durf ik mij verzekerd houden, dat U Hoog Eerwaarde die bedoeling allezins waarderen en tevens gaarne zal bevorderen door aan Uwe onderhoorigen zoodanige aanschrijvingen uit te vaardigen, als U Hoog Eerwaarde zal vermeenen te behooren.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 220. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 25sten Junij* 1866, *no.* 86, *houdende toepassing van het tarief van regten op den in- uit- en doorvoer op honig en beijenwerk.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op het tarief van regten vastgesteld bij de wet van den 15den Augustus 1862 (*Staatsblad no.* 170), en op de resolutien van den 3den October 1851, no. 103, den 6den November 1863, no. 29 en den 27sten Mei 1864, no. 90.

Heeft goedgevonden en verstaan, door middel der verzameling van wetten, besluiten enz. ter algemeene kennis te brengen, dat *honiggraten* (ruwe honig, uitgesneden uit de korven en alleen van de bijen ontdaan) even als *geperste en gezuiverde honig* volgens het tarief van regten onderworpen zijn aan een invoerregt van *f* 2.50 de 100 ℔; terwijl het zoogenaamde *bijenwerk* (het voortbrengsel der bijen, met de korven waarin het vervaardigd is één geheel uitmakende) vrij van regten is, even als de gewone strooijen korven zelven waarin het gewoonlijk wordt ingevoerd.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 221. CIRCULAIRE *van den* Commissaris des Konings in Limburg, *van den 26sten Junij* 1866, *houdende inlichtingen omtrent de inschrijving voor de nationale militie volgens gegeven beslissingen der regering, ten aanzien van de nationaliteit der in te schrijvenen.*

De inschrijving voor de militie is een punt dat vooral bij Burgemeesters en Wethouders, tot die inschrijving door de wet geroepen, alle aandacht verdient en waarbij men niet genoeg naauwgezetheid kan betrachten, eendeels opdat de personen, die, volgens de wet van den 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72), aangevuld bij die van den 1 Mei 1863 en 22 April 1864 (*Staatsblad nos.* 44 *en* 22), hier te lande militiepligten te vervullen hebben, daaraan regelmatig onderworpen worden, en anderdeels opdat zij, op wie zoodanige pligten hier te lande niet rusten, daarmede niet bemoeijelijkt worden.

Om de taak, welke onder het besproken opzigt op Burgemeesters en Wethouders rust, in dit Hertogdom zooveel mogelijk gemakkelijk te maken, heb ik gaande weg, ook door middel van het Provinciaal blad, mededeeling gedaan van alle zoodanige inlichtingen als welke tot de inschrijving voor de militie betrekking hebben en waarvan de bekendheid bij de gemeentebesturen noodzakelijk of doelmatig voorkwam.

Onder de bovenbedoelde mededeelingen bekleedt die van 23 Junij 1863 (*Prov. blad no.* 85) eene voorname plaats.

Daarbij zijn, met het oog op de slotbepaling van art. 15 der militiewet, in § 2 de staten opgegeven waar de Nederlander niet aan de verpligte krijgsdienst is onderworpen, of waar, ten aanzien der dienstpligtigheid, het beginsel van wederkeerigheid is aangenomen.

I. Als vervolg daarop is bij mijne aanschrijving van den 17 Februarij 1866, medegedeeld het Koninklijk besluit van den 8 Januarij te voren, no. 51 (1), waarbij onder anderen is beslist, dat minderjarige, in *Belgie* uit Belgische ouders (2) geboren personen, ten opzigte van de toepassing der wet van den 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72), *niet* voor ingezetenen kunnen worden gehouden en derhalve vallen in de termen van de slotbepaling van art. 15 dier wet, al hebben de ouders *na* de geboorte van bovenbedoelde minderjarigen den staat van Belg verloren en al zijn deze ingezetenen van dit Rijk volgens art. 3 der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44).

Ik zal die mededeeling bij deze aanvullen met de opgave van eenige andere beslissingen en inlichtingen, welke ten aanzien van vraagpunten van nationaliteit door de Regering in zake de nationale militie genomen en verstrekt zijn.

II. Het beginsel, in bovenvermeld Koninklijk besluit vervat en de

---

(1) Zie Bijvoegsel 1866, no. 7.

(2) Heeft de geboorte plaats gehad op een tijdstip waarop de ouders, volgens de artt. 17, 19, 1ste lid, en 21 van den in Belgie nog geldenden Franschen Code civil, reeds opgehouden hadden Belgische onderdanen te zijn, dan kan de minderjarige zoon evenmin geacht worden Belg te wezen, al had de geboorte in Belgie plaats en al geven de artt. 9 en 10, 2de lid, van dien Code civil den minderjarige de bevoegdheid om, meerderjarig geworden zijnde, de hoedanigheid van Belg te bekomen. De omstandigheid, dat de ouders *na* de geboorte van den zoon, de hoedanigheid van Belgen hebben terug bekomen, brengt hierin geene verandering te weeg.

omstandigheid, dat, volgens art. 1, no. 1, der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44), Nederlanders ten aanzien van het genot der burgerschapsregten zijn: „die geboren zijn uit ouders binnen het Rijk in Europa gevestigd," hebben aanleiding gegeven tot de vraag of, — daar volgens art. 10, eerste lid, van den in Belgie nog geldenden Franschen code civil, het *in den vreemde* geboren kind van een Belg eveneens de hoedanigheid van Belg bezit, — zoodanig kind hier te lande militiepligten te vervullen hebbe, dan wel in de termen der slotbepaling van art. 15 der militiewet valt, wanneer het geboren is in Nederland op een tijdstip, dat de vader zijne Belgische nationaliteit nog niet verloren had, doch desniettemin hier te lande gevestigd of ingezeten was, volgens art. 3 der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44).

De heer Minister van Binnenlandsche Zaken door mij omtrent dat vraagpunt geraadpleegd, heeft bij missive van den 27 Februarij 1866, no. 211, 4de afd., in antwoord daarop hoofdzakelijk het volgende te kennen gegeven:

„De slotbepaling van art. 15 der militiewet ontheft van de verpligting tot inschrijving den *vreemdeling*, behoorende tot een Staat, waar de Nederlander niet aan de verpligte krijgsdienst is onderworpen."

„Hij echter die in Nederland is geboren uit ouders, die, schoon vreemdelingen, evenwel hier te lande gevestigd, ingezeten zijn, is *geen vreemdeling*, maar volgens art. 5 van het burgerlijk wetboek en art. 1 der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44) Nederlander.

„Daar zoodanig persoon derhalve, met opzigt tot de toepassing der Nederlandsche wet, niet als vreemdeling kan aangemerkt worden, komt het mij voor, dat de vraag, of hij moet geacht worden in de toepassing van de slotbepaling van art. 15 der militiewet te vallen, ontkennend te beantwoorden."

III. Wijders is de vraag gedaan of als Nederlander en derhalve als militiepligtig te beschouwen zij een hier te lande, vóór de invoering der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44) geboren jongeling, wiens vader, vreemdeling, tijdens de geboorte van den zoon slechts gedurende elf maanden in Nederland met der woon gevestigd was, doch dáár sedert gevestigd is gebleven.

De Heer Minister van Binnenlandsche Zaken was met mij van gevoelen, dat de bovenbedoelde jongeling, overeenkomstig art. 5, no. 1, van het burgerlijk wetboek, te beschouwen is als Nederlander door geboorte.

Zijne Excellentie deelde, bij missive van den 14 April 1866, no. 298, 4de afd., desaangaande hoofdzakelijk het volgende mede (1);

„Tijdens des jongelings geboorte was zijn vader nog wel slechts sedert elf maanden hier te lande woonachtig, doch de tijd van inwoning, bij art. 3 der wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44

(1) Dit strekt in zooverre tot aanvulling van de voorlichtingen, gegeven bij de aanschrijving van den 28 Junij 1863 (*Provinciaal blad no.* 85), als daarbij medegedeeld werd, dat in zake de militie de staatsburgerlijke toestand beoordeeld moet worden naar de wet van den 28 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 44). In de gevallen waarin de geboorte plaats had vóór dat de bepalingen dezer wet toepassing konden erlangen, moet de staatsburgerlijke toestand beoordeeld worden naar die van het burgerlijk wetboek.

(Zie de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 16 Julij 1863, no. 165, 4de afd. Bijv. 1863, no. 195.) *Red.*

als vereischte ter verkrijging van het ingezetenschap gesteld, werd vóór het tot stand komen dier wet niet gevorderd, en uit de feiten blijkt genoegzaam, dat de vader, die, in 1846 met eene Nederlandsche vrouw gehuwd, zich reeds in de eerste helft van datzelfde jaar in Nederland nederzette en vaste goederen verkreeg en er sedert onafgebroken bleef wonen, ook reeds tijdens de geboorte van zijn zoon hier te lande *als gevestigd* te beschouwen was."

„Onverschillig derhalve of de vader zijne Belgische nationaliteit behouden of verloren hebbe, is de zoon in elk geval Nederlander door geboorte en heeft deze alzoo hier te lande militiepligten te vervullen."

IV. Bij missive van den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 28 Maart 1866, no. 202, 4de afd., werd, nadat de Belgische Regering ter zake was geraadpleegd, te kennen gegeven, dat de slotbepaling van art. 15 der militiewet *niet* toepasselijk is op een in Belgie, tijdens zijne ouders in dat Rijk met der woon gevestigd waren, geboren jongeling, wiens vader, *Nederlander door geboorte*, vóór, tijdens en meerdere jaren na de bekrachtiging der tractaten van den 19 April 1839 (*Staatsblad no.* 26) woonde in eene gemeente, welke, tengevolge dier tractaten, deel uitmaakt van het Koningrijk Belgie, doch die binnen den bepaalden termijn niet heeft gedaan de verklaring, voorgeschreven bij de Belgische wet van den 4 Junij 1839, noch dáár te lande genaturaliseerd is geworden.

V. In overeenstemming met het beginsel, aangenomen bij het hierboven onder I vermelde Koninklijk besluit, deelde de Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, bij missive van den 23 December 1865, litt. B., 4e afd., mede, dat Zijne Excellentie met zijn ambtgenoot voor Justitie en met mij van gevoelen is, dat een minderjarige, die in Nederland uit tijdens zijne geboorte aldaar gevestigde Nederlandsche ouders geboren is, den door zijne geboorte in Nederland uit Nederlandsche ouders verkregen staat van Nederlander *niet* verloren heeft door de omstandigheid, dat zijne moeder, na het overlijden van den vader, hare woonplaats overgebragt heeft naar den vreemde, aldaar met een vreemdeling gehuwd is en sedert met hare minderjarige kinderen buiten 's lands is blijven wonen.

VI. Uit de briefwisseling, gevoerd omtrent vraagpunten van bezit of verlies der Pruissische nationaliteit, is gebleken, dat volgens eene Pruissische wet van den 31 December 1842 (Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preussischen Staaten, 1842, no. 2319) de hoedanigheid van Pruissisch onderdaan verloren wordt:

1°. door het bekomen van ontslag uit het Pruissische Staatsburgerverband op eigen verzoek (1).

Van dat ontslag wordt aan den belanghebbende door de Koninklijke Pruissische Regering een bewijs (*Entlassungs-Urdunde*) afgegeven. Van het oogenblik der uitreiking van dit stuk verliest de daarin genoemde persoon de hoedanigheid van Pruis.

Het verleende ontslag (Entlassung) strekt zich tevens uit tot de vrouw en de nog onder vaderlijke magt staande minderjarige kinderen, *voor zoover daarbij daaromtrent geene uitzondering gemaakt is.*

2°. door uitspraak der Overheid.

---

(1) Dit werd reeds medegedeeld bij dezerzijdsche aanschrijving van den 5 October 1864. (Zie Bijv. 1864, no. 244. *Red.*)

Pruissische onderdanen, welke zich buiten 's lands ophouden, kunnen door een besluit der betrokken Overheid verklaard worden de hoedanigheid van Pruis te hebben verloren, wanneer zij binnen den bepaalden tijd niet voldoen aan eene uitdrukkelijke opvordering tot terugkeer naar Pruissen.

3°. door tienjarig verblijf buiten 's lands.

Pruissische onderdanen verliezen deze hoedanigheid wanneer zij:

a. zonder vergunning Pruissen verlaten en er niet binnen tien jaren terugkeeren, of

b. hoewel met vergunning Pruissen verlaten hebbende, er echter niet terugkeeren binnen tien jaren na afloop van den in de vergunning bepaalden tijd.

4°. door eene Pruissische vrouw, door het aangaan van huwelijk met een vreemdeling.

Pruissische onderdanen mogen eerst dan in vreemde Staatsdienst treden wanneer zij het hierboven onder no. 1 vermelde ontslag (Entlassung) of eene Koninklijke vergunning daartoe verkregen hebben.

Buiten het geval dat minderjarige kinderen bepaaldelijk uitgesloten zijn geworden van het aan hun vader verleende, hierboven onder no. 1 besproken ontslag uit het Pruissisch onderdanenverband, volgen deze, naar de Pruissische wetgeving, zoolang zij onder de vaderlijke magt staan, den staat huns vaders; zij houden derhalve op Pruissische onderdanen te wezen van het oogenblik dat hun vader die hoedanigheid niet meer bezit.

VII. De vraag heeft zich voorgedaan of voor een jongeling, geboren en tot in 1853 steeds woonachtig geweest in het hertogdom *Oldenburg*, doch die alstoen naar Nederland vertrokken en aldaar sedert, alzoo gedurende meer dan tien jaren, woonachtig gebleven is, met betrekking tot het behoud of het verlies der nationaliteit, dezelfde regelen gelden als die, welke voor een in Nederland gevestigden Pruis van geboorte bestaan.

Door den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken is daarop, bij missive van den 6 Maart 1866, no. 193, 4e afd., geantwoord, dat, na gedaan onderzoek, is gebleken, dat de in het hertogdom *Oldenburg* ten opzigte van het verlies der nationaliteit geldende bepalingen in hoofdzaak overeenstemmen met die, welke in Pruissen op dat stuk bestaan, en dat derhalve bovenbedoelde jongeling niet valt in de termen van de slotbepaling van art. 15 der militiewet.

Ofschoon de inlichtingen, welke de tegenwoordige mededeeling en die van 23 Junij 1863 en 17 Februarij 1866 (1), bevatten ten aanzien van de inschrijving voor de militie en van vraagpunten van nationaliteit, U in staat stellen om in verschillende gevallen van twijfel eene juiste beslissing te nemen, vestig ik nogtans, onder verwijzing naar mijne aanschrijvingen van den 2 September 1864 en 15 Februarij 1865, andermaal Uwe aandacht op de wenschelijkheid, dat, in geval in Uwe gemeente twijfel mogt ontstaan omtrent de militiepligtigheid hier te lande van personen, hetzij ter oorzake van de toepasselijkheid van de slotbepaling van art. 15 der militiewet, hetzij met het oog op eenige andere wetsbepaling, daarvan *dadelijk* aan mij, onder opgave zooveel mogelijk van feiten en omstandigheden, kennis

(1) Zie Bijvoegsel 1863, no. 195 en hierboven no. 7. *Red.*

gegeven en niet afgewacht worde het tijdstip, bepaald bij art. 26, 1e lid, van voormelde wet (1).

Maastricht, den 26sten Junij 1866.

De Commissaris des Konings in het hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.

No. 222. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 28sten Junij* 1866, *no.* 15, *houdende bepaling nopens den inslag van gedistilleerd met genot van vrijdom van accijns ten behoeve van azijnmakerijen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen enz.;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Enz.;

2°. Ten vervolge op de resolutie van den 27sten Julij 1864, no. 3, te kennen te geven, dat door de aldaar bedoelde azijnfabriekanten krachtens hun verleende vrijdomsakte ook ruw of ongezuiverd gedistilleerd, vervaardigd uit *andere* grondstoffen dan *graan*, kan worden ingeslagen; terwijl dergelijk gedistilleerd ook voor de verdere toepassing dier resolutie met *moutwijn* moet worden gelijk gesteld.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 223. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 28sten Junij* 1866, *no.* 69, *houdende bepaling nopens de te verleenen volmagten tot het stellen van borgtogten, ten behoeve van comptabele ambtenaren.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In aanmerking nemende, dat zich soms het geval voordoet, dat bij het stellen van borgtogten, ten behoeve van comptabele ambtenaren van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, de eigenaar van een te verbinden kapitaal verhinderd zijnde van *zelf* de betrekkelijke akte van verband te passeren, daartoe bij *onderhandsche* procuratie aan een ander persoon magtiging verleent, en dat in zoodanig geval de Staat niet genoegzaam is gevrijwaard tegen moeielijkheden, die eene mogelijke ontkenning der handteekening van een dergelijk *onderhandsch* geschrift, te eenigen tijd zouden kunnen aanleiding geven;

Gelet op de resolutie van den 31sten December 1857, no. 178 (2);

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen, dat voor het vervolg in gevallen als hiervoren gemeld, de eigenaar van een voor borgtogt te verbinden kapitaal, niet anders dan bij eene *notarieel* verledene akte, daartoe volmagt aan een ander kan geven, terwijl in zoodanige akte uitdrukkelijk zal moeten worden omschreven tot welk einde de lastgeving strekt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

---

(1) Bij missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, d.d. 18 Julij 1866, no. 236, 4de afd., is de aandacht van Commissarissen des Konings in de verschillende Provinciën op deze inlichtingen gevestigd. *Red.*

(1) Bijvoegsel 1860, no. 418. *Red.*

No. 224. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 29sten Junij* 1866, *no.* 22, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Workum, in de vijfde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Friesland*, van den 18den Junij ll., volgens welke de belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Workum* kan worden geraamd op eene bruto belooning van *f* 1990 en na aftrek van *f* 200 voor kosten van beheer, *netto* van *f* 1790 's jaars;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld ontvangkantoor te rangschikken in de *vijfde* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 225. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den 27sten Maart* 1866, *no.* 66 S, *houdende verpligting tot aangifte van militaire paarden, die verdacht worden te zijn aangedaan van besmettelijke of ongeneeslijke ziekte, overeenkomstig art.* 459 *van het algemeen wetboek van strafregt.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Onderrigt, dat het voorgeschrevene bij art. 459 van het algemeen strafwetboek, bij het leger niet wordt nagekomen, enz.;

Gelet voor zooveel noodig op art. 5 van de wet van 9 Julij 1842 (*Staatsblad no.* 21);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is te verhoeden, dat officieren en mindere militairen, door het niet nakomen van gemeld art. 459, zich blootstellen aan strafvervolging;

Vestigt de aandacht van het leger op meergemeld art. 459 en bepaalt in verband daarmede, dat de bedoelde aangifte ten opzigte van alle militaire paarden, die verdacht worden aangedaan te zijn van *besmettelijke* of *ongeneeslijke* ziekte, voortaan zal behooren te geschieden aan den burgemeester van de gemeente, waar de verdachte paarden zich bevinden;

Vermits art. 459 algemeen is, zal die aangifte niet alleen moeten plaats hebben ten opzigte van de paarden van alle officieren, maar ook ten opzigte van alle troepen-paarden. Voor deze laatsten behoort de aangifte gedaan te worden door den kommanderenden officier van ieder korps ter plaatse aanwezig, moetende deze beschouwd worden als vertegenwoordiger van het Rijk en mitsdien als de houder der rijkspaarden. Voor de paarden der officieren geschiedt de aangifte door ieder officier zelven, onverminderd hunne verpligting, om van het ziek worden hunner paarden den kommanderenden officier op de gebruikelijke wijze kennis te doen dragen.

Wanneer overigens in de gemeenten plaatselijke strafverordeningen omtrent dit onderwerp bestaan, bijv. op het begraven van aan besmettelijke ziekte gestorven vee, of dergelijke, spreekt het van zelf, dat ook deze verordeningen, als voor iedereen ter plaatse aanwezig verbindende, door de militairen moeten worden in acht genomen, met dien verstande dat, wanneer de militaire instructien (*Recueil Militair* 1862, bladz. 488) nog bovendien *meerdere* waarborgen voor de paarden van het leger als rijkseigendom mogten voorschrijven, die instructien daarom nog niet buiten effect moeten worden gesteld.

's Gravenhage, den 27sten Maart 1866.

(*Get.*) J. W. BLANKEN.

No. 226. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 17*den Mei* 1866, *no.* 56, *houdende goedkeuring der statuten en erkenning als regtspersoon van de Vereeniging tot Evangelisatie te Hoorn.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op een aan Ons ingediend verzoekschrift van G. DE VRIES, en vier anderen, allen wonende te Hoorn, daarbij overleggende de tatuten der voor minder dan dertig jaren aangegane *Vereeniging tot Evangelisatie te Hoorn*, en verzoekende dat deze vereeniging door Ons moge worden erkend;

Gelet op de voorschriften der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad no.* 32) in het algemeen, en op artikel 6, tweede lid, dier wet in het bijzonder;

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie, van den 16den Mei 1866, tweede afdeeling, no. 116;

Hebben goedgevonden en verstaan, de statuten van de *Vereeniging tot Evangelisatie te Hoorn*, gelijk die bij het verzoekschrift zijn overgelegd, goed te keuren, en de vereeniging mitsdien als regtspersoon te erkennen.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk met de goedgekeurde statuten zal worden geplaatst in de *Staats-courant.*

's Gravenhage, den 17*den Mei* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

Statuten *van de Vereeniging tot Evangelisatie te Hoorn.*

Art. 1. Deze vereeniging is gevestigd te Hoorn en is aangegaan voor den tijd van 29 jaren, ingaande met den dag harer erkenning door Zijne Majesteit den Koning.

Art. 2. Het doel dezer vereeniging is: op den grondslag des Bijbels zamen te werken tot uitbreiding van Gods Koningrijk.

Art. 3. De werkzaamheden waardoor de vereeniging dit doel zoekt te bereiken zijn:

a. openbare evangelieverkondiging, behoudens het bij de wet bepaalde;
b. oprigting en ondersteuning van Christelijke scholen.
c. verspreiding van volksschriften in een Christelijken geest.

Art. 4. Lid van deze vereeniging kan een ieder worden die van een onbesproken levenswandel is, nadat hij op eene vergadering der leden door het bestuur is voorgesteld en met meerderheid van stemmen is aangenomen.

Art. 5. Elk lid kan ten allen tijde zijn ontslag nemen.

Indien grondige klagten over het gedrag of den levenswandel van eenig lid bij het bestuur worden ingebragt, kan zoodanig lid, op eene vergadering der leden, met meerderheid van stemmen ontslagen worden.

Art. 6. Het bestuur bestaat uit vijf leden van welke een president, een penningmeester en een secretaris is.

Art. 7. Jaarlijks treden twee leden van het bestuur af, die dadelijk herkiesbaar zijn door de mansleden.

Art. 8. Minstens vier maal in het jaar wordt er eene vergadering gehouden. Tot deze vergadering hebben alleen de mansleden toegang. Buitendien wordt er eenmaal in het jaar eene algemeene openbare vergadering gehouden, waarin door het bestuur verslag, rekening en verantwoording gedaan wordt.

Art. 9. Aan het bestuur is de handhaving der statuten en de zorg voor het belang der vereeniging opgedragen, benevens de bevordering van al die maatregelen en instellingen, welke tot welzijn der vereeniging dienstig kunnen zijn.

Art. 10. De geldmiddelen der vereenigingen worden verkregen door collecten bij de evangelieverkondiging, alsmede door vrijwillige bijdragen in en buiten deze stad.

Art. 11. Geene wijziging in deze statuten aangebragt zal van kracht zijn, alvorens zij door den Koning is goedgekeurd.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van den 17den Mei 1866, no. 56.

Mij bekend,
De Minister van Justitie,
(*Get.*) PICKÉ.

No. 227. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 15*den Junij* 1866, *no.* 243, 6*de afd.*, *nopens de opening van een rijkstelegraafkantoor te Edam.*

Den 18den Junij aanstaande wordt het rijkstelegraafkantoor te *Scheveningen* met beperkte dagdienst, voor den duur van den badtijd, heropend.

Te rekenen van den 1sten Julij aanstaande zal te *Edam* een rijkstelegraafkantoor met beperkte dagdienst geopend zijn.

De prijs van een enkelvoudig berigt voor het verkeer met de overige Nederlandsche kantoren bedraagt 0.50 gl., terwijl aangaande de berigtenwisseling met alle andere kantoren, zoowel in als buiten Europa, nadere inlichtingen aan genoemd kantoor zullen te bekomen zijn.

Het tarief van het kantoor te Edam is geheel gelijk gesteld aan dat van Purmerende.

's Gravenhage, den 15*den Junij* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 228. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 29*sten Junij* 1866, *no.* 234, 6*de afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren in Beijeren, Wurttemberg, Hannover, Baden, België, Frankrijk, Spanje en Oostenrijk; sluiting van eenige in Frankrijk en Spanje en andere bepalingen het verkeer met het buitenland betreffende.*

Gedurende het tegenwoordig verblijf van Z. M. den Koning op het Loo en van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden te Soestdijk,

wordt op de rijkstelegraafkantoren aldaar doorloopende dagdienst gehouden.

Den 15den Julij aanstaande wordt op het rijkstelegraafkantoor te Goes doorloopende dagdienst ingevoerd.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Hongaarsch-Brood*, *Dolny-Miholjac*, *Levencz*, *Massa*, *Motta*, *Nyir-Bátor*, *Trecento*, *Wischau*, *Aussec*, *Bataszek*, *Bustyaháza*, *Füred*, *Illok*, *Krumau*, *Monasterzyska*, *Piove* en *Vordernberg* in Oostenrijk; te *Redwitz* in Beijeren; te *Czeglingen* in Wurttemberg; te *Freren* en *Fürstenau* in Hannover; te *Ernstthal* in Baden; te *Barry-Maulde*, *Merbes-le-Château*, *Pâturages* en *Rœulx* in België; te *Aunay-sur-Odon*, *la Bastide-Rouairoux*, *Boran*, *Bédarrides*, *Darncy*, *Gardanne*, *Ligny*, *Monthureux*, *Payrac*, *Plemet*, *Plestin*, *Sains*, *Salies* en *Vertus* in Frankrijk; te *Banos de Ledesma*, voor den duur van den badtijd, in Spanje.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te *Ausic*, *Bakoven*, *Bisic*, *Josefsthal*, *Klomin*, *Kosmanos*, *Kuttenthal*, *Lublic*, *Münchengrätz*, *Obristvy*, Rohatetz, Tlumatschau en *Wrutic* in Oostenrijk; te Baillargues, Boujeailles, la Grand-Croix, Pont-St. Maxence en la Sône in Frankrijk.

Heropend voor den duur van het badsaizoen zijn de kantoren te *Franzensbad*, *Mehadia-Bad*, *Pistyán*, *Szliacs*, *Szczawnica* en *Watra-Dorna* in Oostenrijk en te *Hohenschwangau* in Beijeren.

Gesloten zijn de spoorwegtelegraafkantoren te Argenteuil, Asnières, Bellevue (Seine et Oise), Vaulx-Milieu en Meudon in Frankrijk, alsmede het kantoor te Lazareto-S. Simon in Spanje.

De tariefsprijs voor Aussec (L), Bataszek (L), Hongaarsch-Brood (L), Bustyaháza (L), Dolny-Miholjac (L), Füred (L), Illok (L), Krumau (L), Levencz (L), Massa (L), Monasterzyska (L), Motta (L), Nyir-Bátor (L), Piove (L), Trecento (L), Vordernberg (L), Wischau (L), Ausic (FL), Bakoven (FL), Bisic (FL), Josefsthal (FL), Klomin (FL), Kosmanos (FL), Kuttenthal (FL), Liblic (FL), Münchengrätz (FL), Obristvy (FL), Rohatetz (FC), Tlumatschau (FC), Wrutic (FL) en Redwitz (L) bedraagt 1.50 gl. voor alle nederlandsche kantoren.

Czeglingen (L) volgt het tarief van Weikersheim, Ernstthal (L) dat van Mudau.

Freren (L) en Füstenau (L) liggen van Almelo, Enschedé en Hengelo in den 1sten, van de overige nederlandsche kantoren in den 2den kring.

Het belgische spoorwegkantoor te „Baume" draagt voortaan den naam „Haine-St. Pierre."

Bij verzending van berigten naar de plaatsen, waar kantoren van de Taunusspoorwegmaatschappij gevestigd zijn, moet het eindtelegraafkantoor der Duitsch-Oostenrijksche vereeniging in de inleiding als kantoor van bestemming worden opgegeven. In het adres der tijding kan echter door den afzender bezorging per telegraaf voor rekening van den geadresseerde worden voorgeschreven.

Storingen: met het eiland Sardinië.

tusschen de eilanden Procida en Ischia.

met de kanaaleilanden over Engeland met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

met Midden- en Zuid-Duitschland, Turkije, Griekenland en Oost-Indië langs de regtstreeksche verbindingen en verzendingswegen.

De storing met de eilanden Corsika en Minorca, alsmede die met Algerië en Tunis via Port-Vendres en Barcelona zullen niet langer in de circulaires worden vermeld, daar deze telegrafische verbindingen voorloopig als opgeheven kunnen worden beschouwd.

De kantoren te Arnstadt, Bückeburg, Kaiserslautern, Kirchhorsten, Plettenberg, Rheda, Stadthagen en Weimar zijn ten onregte met uniform tarief opgenomen. Daar de tariefsprijzen niet voor alle nederlandsche kantoren dezelfde zijn, moeten ze aan de vroegere opgaven worden getoetst.

Door te halen de Rijkskantoren te Minden en Rheine in Hannover; te Braunfels in Nassau en de spoorwegkantoren te Bretten in Baden en te Rehme in Pruissen.

Den tariefsprijs achter Altona te veranderen van 2 gl. in 1.75 gl.

Bij te voegen achter Porto-Vecchio (Corsika) L. den verzendingsweg „Mont-Cénis" en den tariefsprijs te veranderen in 2.50 gl.

De letter „L" achter Alkmaar te veranderen in „C."

St. Jean-d'Acre is niet over „Cast" maar over „Töm" tegen 12 gl. door alle nederlandsche kantoren te bereiken.

Het pruissische spoorwegkantoor te Castrop is hetzelfde dat vroeger onder den naam „Castrow" bekend stond.

„Engis" is de juiste benaming voor het vroegere belgische spoorwegkantoor te „Engin."

De spoorwegkantoren te Büchen en Schwarzenbeck in Pruissen volgen het tarief van Lauenburg bij Hamburg.

Het tarief voor Beuthen (spoorwegstation) Prs. bedraagt voor alle nederlandsche kantoren 1.50 gl.

In de lijst der pruissische spoorwegkantoren, voorkomende in de gedrukte circulaire no. 608, dd. 19 Februarij 1866, staat achter Königsdorf als taxkantoor „Kelnen," lees „Keulen."

In diezelfde circulaire werd Neuerburg in Pruissen opgegeven, als liggende in den 1sten kring van Delfzijl, Dokkum, Franeker, Groningen, Harlingen, Hoogezand, Leeuwarden, Veendam en Winschoten; dit moet zijn in den 3den kring.

's Gravenhage, den 29sten Junij 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) C. J. FEITH.

No. 229. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 2den Julij* 1866, *no.* 316, 9*de afd.*, *houdende het rapport der algemeene cholera-commissie, omtrent de desinfectiemiddelen met betrekking tot de cholera.*

's Gravenhage, den 2den Julij 1866.

De maatregelen, van Regeringswege tot wering der cholera genomen of aanbevolen, hebben, gelijk te verwachten was, algemeen de aandacht getrokken. Dat niet alle maatregelen goed begrepen zouden worden, dat er onder zouden zijn, die tegenspraak uitlokten, was te verwachten. Nadere toelichting van sommige punten scheen mij dus wenschelijk en drong mij aan om de commissie, welke mij in deze zaak van raad dient, den wensch te kennen te geven, dat zij hare meening bepaaldelijk over desinfectiemiddelen nader mogt toelichten.

De commissie heeft aan dien wensch voldaan door toezending van een rapport, waarvan ik de eer heb UH.E.G. hierbij een afdruk te doen toekomen, met verzoek de gemeentebesturen in Uwe provincie met den inhoud daarvan bekend te willen maken.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Rapport *aan den Minister van Binnenlandsche Zaken over desinfectie met betrekking tot de cholera, uitgebragt door de algemeene cholera-commissie.*

's Gravenhage, den 1sten Julij 1866.

Uwe Excellentie heeft het wenschelijk geacht, dat nadere toelichting werd gegeven omtrent desinfectie-middelen, welke met betrekking tot de cholera door de Regering zijn aanbevolen, en heeft dienteugevolge de door Uwer Excellentie's ambtsvoorganger benoemde cholera commissie, door welke die middelen waren voorgesteld, uitgenoodigd Haar in staat te stellen om ten aanzien van dit punt, en, zoo noodig, omtrent andere punten meer bijzonderheden openbaar te maken.

Wij hebben de eer bij dezen aan het verlangen van Uwe Excellentie te voldoen, voor zooveel betreft de desinfectiemiddelen. Immers alle andere punten, met name de algemeene hygiënische maatregelen, welke vóór en bij het uitbreken der cholera-epidemie van Regeringswege onder de aandacht der gemeentebesturen, geneeskundige ambtenaren en practiserende geneeskundigen behoorden gebragt te worden, zijn in de van de Regering uitgegane stukken, voor zooveel noodig, herinnerd en ter behartiging aanbevolen. En wat betreft de meer speciale maatregelen, ten behoeve van het mingegoede en minkundige gedeelte der bevolking te nemen, door in de huishoudingen zelve raad, voorlichting en hulp te brengen, hebben wij aangedrongen op het instellen van plaatselijke cholera-commissiën, die door haar te gelijk philantropisch en wetenschappelijk karakter daartoe het meest bevoegd en geschikt zijn. De ervaring zoowel vroeger als thans opgedaan, heeft toch bewezen, dat door zoodanige corporatiën alleen ten dezen opzigte met de wenschelijke energie kan worden gehandeld, terwijl zij, gelijk door de Inspecteurs in hun rapport van 31 Maart jl. is opgemerkt, in de gepubliceerde verslagen harer voorgangsters, bepaaldelijk in die van de Groningsche commissie, overvloedige en afdoende aanwijzingen vinden voor de beste inrigting harer werkzaamheden.

Ten opzigte der desinfectiemiddelen echter achten ook wij eene nadere toelichting wenschelijk. Meenden wij ons in den aanvang te moeten bepalen tot het geven van wenken, die door geneeskundige raden, de cholera commissiën en de practiserende artsen naar eigen oordeel uitgewerkt en naar de omstandigheden gewijzigd konden worden, — er bestaat aanleiding om te gelooven dat de strekking dezer wenken niet overal juist is opgevat.

Aangenaam is het ons derhalve in den wensch van Uwe Excellentie aanleiding te vinden, om ons oordeel over de beteekenis der desinfectie en de keuze der middelen daartoe vollediger en klaarder uit te spreken. Wij achten ons thans daartoe te meer geroepen, nu de Commissie, op ons verzoek, door Uwe Excellentie's ambtsvoorganger met een scheikundig lid is vermeerderd, tot wiens speciale studie sommige der hierbij optredende vraagstukken meer eigenaardig behooren.

Vooraf brengen wij Uwe Excellentie onzen dank voor de welwillende toezending van een rapport van den hoogleeraar J. van Geuns, die als geneeskundig gedelegeerde Nederland op de Internationale Sanitaire Conferentie te Constantinopel vertegenwoordigt. Wij lazen daarin met voldoening dat de hoogleeraar „in het rapport van de Inspecteurs voor het geneeskundig Staatstoezigt betreffende de maatregelen tot wering der cholera eene bijna volledige overeenstemming heeft gevonden met de beschouwingswijze, welke in de Commissie van geneeskundige leden dier Conferentie werd aangenomen."

Wij stellen er prijs op, dat deze overeenstemming van denkwijze tusschen de leden van het geneeskundig Staatstoezigt en de geleerden uit de meeste landen der beschaafde wereld, die te Constantinopel zijn vereenigd, worde gekend. De voorgestelde maatregelen zullen er te meer om gewaardeerd, te stipter om opgevolgd worden.

Dat de desinfectie onder de hulpmiddelen tegen de verspreiding der cholera eene voorname plaats bekleedt, daarvoor pleiten èn algemeene èn bijzondere gronden.

Algemeene. Niemand is onbekend met den nadeeligen invloed, dien de gasvormige, dampvormige, vaste en vloeibare producten der stofwisseling, welke uit het dierlijk organisme worden afgescheiden, op dat organisme zelf en andere daarmede gelijksoortig uitoefenen kunnen, wanneer zij in rottenden toestand in zijne omgeving blijven verkeeren. Reinheid heet: het streven om die stoffen zoo spoedig mogelijk, immers alvorens zij in den toestand van rotting of ontbinding kunnen overgaan, uit 's menschen onmiddelijke omgeving te verwijderen. In verband daarmede is de beteekenis der desinfectie, in den meest uitgestrekten zin des woords aldus op te vatten: door aanwending van hulpmiddelen, die de wetenschap aan de hand geeft, het ontstaan van dien rottingtoestand òf geheel te voorkomen, òf den loop van dit proces zoodanig te wijzigen, dat er geen nadeeligen invloed van te vreezen is, òf het althans zoo te vertragen, dat de tijdige wegvoering dier stoffen uit de omgeving der menschen worde gemakkelijk gemaakt.

Bijzondere. De ervaring omtrent de cholera door anderen en door ons zelve opgedaan noopt ons, haar als eene besmettelijke ziekte te beschouwen. Deze overtuiging wordt thans door de meeste geneeskundigen gedeeld, en moge ook die besmettelijkheid niet door iedereen op dezelfde wijze worden opgevat, hierover zullen wel bijna alle deskundigen het eens zijn: indien het mogelijk ware, den eersten cholerallijder in Nederland, zoodra de eerste beginselen van den ziektetoestand zich bij hem ontwikkelen, van elke wisselwerking met de buitenwereld af te sluiten, dan zoude ongetwijfeld de kwaal in haren oorsprong zijn gestuit.

Een dergelijke toestand is zooverre van de bereikbaarheid verwijderd, dat van het streven in deze rigting nimmer afdoende gevolgen te wachten zijn. Men moet er zich dus toe bepalen om de smetstof of de smetstoffen, wier ontstaan niet kan worden voorkomen, zoodanig in aard en eigenschappen te wijzigen, dat zij haren nadeeligen invloed op anderen verliezen. Dit heet in de taal des dagelijkschen levens, de smetstof vernietigen, destrueren.

Of een, of meer, of al de stoffen, welke van het cholerazieke organisme of van het cholera lijk uitgaan, smetstoffen zijn, of onder bepaalde omstandigheden kunnen worden; welke de voorwaarden zijn, onder welke die stoffen den ziektetoestand op anderen kunnen overplanten; over deze en de zich daaraan vastknoopende vragen heerscht nog veel onzekerheid. Zoo lang die onzekerheid niet heeft plaats gemaakt voor eene op de ervaring gegronde kennis van de cholera smetstof en hare werkingswijze, is het noodig de zorg voor desinfectie uit te strekken over alles wat daarvoor vatbaar is.

Nevens dit algemeene doel, dat immer op den voorgrond moet worden gesteld, laat zich echter nog een bijzonder doel bij de cholera-desinfectie gelden.

Onderzoekingen, waarvan de gegevens aan de vroegere en latere epidemiën, voornamelijk in Europa zijn ontleend, hebben met groote waarschijnlijkheid uitgemaakt, dat bij de overplanting der cholera de darmexcreta eene hoogst belangrijke rol spelen. De stoffen der darmontlasting, „schrijft prof. van Geuns", werden op de Conferentie te Constantinopel, zonder dat zich daartegen een enkele stem verklaarde als de onmiskenbare bron van mededeeling der cholera beschouwd.

Het is hier de plaats niet, over deze onderzoekingen nader te spreken, te meer daar de bronnen onder het bereik van elken belangstellende zijn (1).

---

(1) De voornaamsten zijn:

Hauptbericht über die Cholera-epidemie des Jahres 1854 in Königreiche Bayern Munchen 1857.

Zeitschrift für Biologie, Bd. I en II.

Zie verder M. Pettenkofer, Fünf Fragen aus der Aetiologie der Cholera, Pappenheim, Monatschrift f. ex. Forschung auf dem Gebiete der Sanitäts-Polizei. Jahrg. I: Griesinger, Infections-Krankheiten, p. 359 et seq.; Niemeyer. Pathologie und Therapie, in voce; Edward Goodeve in a systeem of Medicine bij J. Reynolds, London, p. 146, en voorts wat betreft de prophylactische openbare en bijzonder maatregelen, daaruit voortvloeijende, de in Engeland en Amerika door de medische corporatiën gepubliceerde voorschriften en voorstellen (zie The Lancet, 1866 p. 687. Memorandum on Cholera, Canada 1866, enz.)

Het is echter wenschelijk die punten kort te herinneren, door welke het bijzondere doel, dat men zich bij de desinfectie der darmexcreta behoort voor te stellen, nader in het licht wordt gesteld.

De cholerabesmetting gaat in de eerste plaats uit van de excreta der lijders zelven. In die excreta is aanwezig of vormt zich bij verwijl aan de lucht eene of meer stoffen, die of zelve het vergif uitmaken of zijne verspreiding door de omgeving mogelijk maken. In hetzelfde geval verkeeren gedurende het heerschen eener cholera-epidemie de excreta van lijders aan diarrhoea en welligt ook die van gezonde individuën in de plaats zelve tot op zekeren niet nader te bepalen afstand.

Met deze hypothesen zijn nagenoeg alle feiten, bij de laatste epidemiën waargenomen, geleidelijk overeen te brengen, terwijl zij door geene waarneming is weêrsproken. Deze hypothese behoort dus aangenomen te worden, tot dat zij door eene betere zal kunnen worden vervangen, en tot dien tijd toe is het wenschelijk, dat men haar ten grondslag legge aan het bijzonder doel, dat men zich bij de desinfectie der faecale stoffen voorstelt.

Deze overtuiging, die wij voor de onze verklaren, geeft niet alleen het regt maar legt ook de verpligting op, om aan de desinfectie der darmexcreta eene bijzondere aandacht te wijden.

Voor het algemeene doel, dat men zich bij desinfectie, niet alleen bij cholera maar bij alle voor besmettelijk gehouden ziekten voorstelt, heeft geene stof meerdere en belangrijker brieven van aanbeveling dan het chloor. Dit gasvormige element is om zijne energische werking, inzonderheid op organische stoffen, algemeen bekend. Door onttrekking van waterstof, of door toevoer van zuurstof ten gevolge van waterontleding, soms ook door substitutie van waterstof (wat echter bij dierlijke stoffen weinig voorkomt) verandert het niet alleen de zamenstelling der organische stoffen, maar doet bepaaldelijk de complexe scheikundige verbindingen, die in de uitwerpselen en afscheidingen van het dierlijk organisme aangetroffen worden, in andere eenvoudiger stofvormen overgaan, die in het algemeen een geheel ander karakter dragen dan de oorspronkelijke. -

Twee omstandigheden beperken echter in vele gevallen het gebruik van chloor in meerdere of mindere mate.

Vooreerst: de hevige werkingen die het op alle organische stoffen (en ook op metalen voorwerpen) uitoefent maakt het tot eene lastige, soms gevaarlijke stof. Vele personen, vooral zieken, kunnen eene zelfs met geringe hoeveelheden chloor bedeelde atmosfeer niet verdragen. Het prikkelt de longen en de slijmvliezen der luchtwegen, geeft aanleiding tot veelvuldig hoesten en hindert op den duur door zijn onaangenamen reuk.

In de tweede plaats is in bepaalde gevallen het doel der desinfectie slechts dan met zekerheid door aanwending van chloor te bereiken, wanneer dit in eene betrekkelijk overvloedige hoeveelheid tegenover de organische stof, die zal onschadelijk gemaakt worden, kan worden aangewend. Is dit gemakkelijk te bereiken bij het desinfecteren van woonhuizen of kamers, van de lucht van een vertrek, van kleedingstukken en waschgoed, bij excreta is dit moeijelijker en vaak geheel onuitvoerlijk. Hiermede wordt niet bedoeld, dat het niet gemakkelijk zoude zijn, eene beperkte hoeveelheid faecale stof door middel van chloor van den stank te ontdoen. Maar wanneer het oogmerk zich verder uitstrekt, en door desinfectie de faecaalmassa van een geheel huisgezin, van eene geheele stad in zoodanigen toestand moet worden gebragt en gehouden, dat zij in den hierboven bedoelden zin niet meer schadelijk voor de omgeving kan zijn of worden, dan is dat doel met chloor niet te bereiken. Stort men bijv. chloorkalk uit in eene ton met faecaalmassa, waar zoo als gewoonlijk urine is bijgemengd, dan openbaart zich ommiddellijk eene hevige opbruising. Het ureum en de voorhanden ammoniakzouten worden onder ontwikkeling van stikstof ontleed, die gasvormig ontwijkt en eene zoo aanmerkelijke hoeveelheid chloor met zich medevoert, dat de bewerking dikwijls moeijelijk uit te voeren is. Slechts door chloorkalk in oplossing aan te wenden en zoo snel mogelijk door de massa te roeren wordt dit bezwaar verminderd. De stank verdwijnt dan wel geheel, maar slechts voor korten tijd; na weinige uren of zelfs minuten, naar gelang der hoeveelheid chloorkalk die gebezigd werd, is de toestand der faecaalstoffen weder geheel als voor de toevoeging van chloorklalk. Slechts een deel

der reeds gevormde ontledingsproducten was ontleed, en het terugblijvende chloorcalcium is onvermogend om het rottingsproces in de hoofdmassa der faecaalstoffen tegen te houden of ook slechts te vertragen. Slechts herhaalde toevoeging van nieuwe hoeveelheden chloorkalk, tot dat deze tegenover de organische bestanddeelen in overmaat voorhanden is, zoude de rotting en stankvorming voor goed opheffen.

Hieruit volgt, dat ter blijvende desinfectie van mestvaal, en van den stagnerenden inhoud van riolen en secreetputten en dergelijke groote verzamelingen van organischen afval het chloor onvoldoende is.

De vorm waaronder chloor als desinfectans in aanmerking komt, is tegenwoordig bijna uitsluitend die van chloorkalk, een product dat deze naam draagt, omdat het verkregen wordt door gebluschten kalk met gasvormig chloor te verzadigen.

Zeldzamer komt het eenigzins duurdere zoogenaamde Eau de Javelle of Bleekwater in aanwending, hoewel het bij het desinfecteren van linnengoed de voorkeur zoude verdienen. Het is eene oplossing van koolzure soda, waardoor men chloor heeft laten strijken.

Chloorkalk wordt door de apothekers en droogisten verkocht tegen den prijs van 35 à 50 cent per Nederl. pond, naar de hoeveelheid die genomen wordt. De qualiteit daarvan (d. i. het gehalte aan werkzaam chloor) is zeer uiteenloopend (1). Het is een graauwwit poeder, dat droog en stuivend zijn moet, en een zeer duidelijken reuk van chloor moet verspreiden. Het worde geborgen in wijdmonds glazen stopflesschen, die men in het duister bewaart. Bij het gebruik bediene men zich van aarden of houten lepels, bakken, emmers enz., en vermijde de aanraking met metalen.

In water gebragt klontert de chloorkalk gaarne en lost zich eerst na vlijtig omroeren of schudden op. Daarbij blijft echter altijd een aanmerkelijk gedeelte onopgelost, dat gemakkelijk bezinkt, en waarvan het bovenstaande vocht helder kan worden afgegoten: Eene goede verhouding voor eene chloorkalkoplossing is: 1 pond daarvan op 10 ponden of kannen water. Voor een emmer water van de gewone grootte (10 à 12 kan) is dus ruim één Ned. pond benoodigd.

De chloorkalk wordt op verschillende wijzen gebruikt, al naarmate eene sterkere of snellere chloorontwikkeling wordt verlangd. De ligtste graad van chloorontwikkeling wordt verkregen door den chloorkalk op een bord uit te spreiden en ter plaatse waar de desinfectie moet geschieden, te laten staan. Mengt men den chloorkalk met water, met azijn of eindelijk met zoutzuur aan, dan wordt de chloorontwikkeling versneld. Bij aanwending van zoutzuur ontwijkt het chloor onder opbruising.

Bij het desinfecteren van linnengoed wordt de oplossing van chloorkalk in meer of minder verdunden staat gebezigd. Gekleurde goederen kunnen echter daarmede niet behandeld worden, wanneer men ze in ongeschonden staat wenscht te houden, daar het chloor de meeste kleuren vernietigt.

In droogen toestand wordt chloorkalk aangewend tot bestrooijing van voorwerpen, die stank geven of van welke men de ontwikkeling van schadelijke gassen vreest.

Nevens het chloor onder den vorm van chloorkalk moet in de eerste plaats het ijzervitriool (sulfas ferrosus) genoemd worden, om de eigenaardige beteekenis die het heeft bij de desinfectie met betrekking tot de cholera.

Het is een zout, dat in groenachtige kristalbrokken, die bijna altijd met een bruin poedervormig beslag van basisch zwavelzuur ijzeroxyde bedekt zijn, in den handel voorkomt tegen den prijs van 15 à 20 cents het Nederl. pond. Behalve de straks vermelde namen draagt het ook dien nog van groen vitriool of koperrood (naar den Franschen naam couperose).

De kristallen zijn in water gemakkelijk oplosbaar, met uitzondering van het bruine beslag van basisch zwavelzuur ijzeroxyde, waarmede zij bedekt zijn. Het wordt bijna zonder uitzondering in oplossing gebruikt. Eene goede verhouding voor het vervaardigen van zoodanig eene oplossing is: 1 pond

---

(1) Tien onlangs onderzochte monsters, uit verschillende winkels gehaald, toonden gehalten van 13.8, 18.8, 21, 24, 24.6, 26.5, 27.7, 28, 28.8, 35.4 ten honderd. Bij aankoop van geringe hoeveelheden wordt tot ƒ 1 per Ned. pond gevraagd.

ijzervitriool op 4 pond of kan water. Voor een emmer water van de gewone grootte en dus ongeveer 2¼ à 3 pond benoodigd.

Deze oplossing maakt zuur en wrang. Op marmeren vloeren, op linnengoed en dergelijke geven droppelen daarvan bij het opdroogen bruine roestvlekken, maar overigens werkt deze vloeistof niet nadeelig.

De beginselen waarop het gebruik van ijzervitriool bij de desinfectie berust, zijn geheel andere dan die waarop de aanwending van chloorkalk steunt. Dit vloeit reeds daaruit voort, dat de algemeene scheikundige werking van chloorkalk lijnregt staat tegenover die van ijzervitriool, zoodat dan ook nimmer beide te gelijk kunnen worden aangewend.

Als stankwegnemend middel heeft ijzervitriool eene vele malen geringere beteekenis dan chloor. De reuk van versche excreta b. v wordt er niet door weggenomen, maar slechts verminderd en gewijzigd. Van rottende dierlijke stoffen neemt het den stank in zooverre weg als deze het gevolg is van gevormd zwavelammonium, van vrije ammonia en daarmede overeenkomstige bases, welke bestanddeelen allen door het ijzervitriool worden vastgelegd, onder vorming van zwavelijzer en zwavelzure zouten (1).

Voegt men hierbij, dat de ijzeroxydule-zouten en het zwavelijzer in hooge mate het vermogen hebben om uit de lucht zuurstof op te nemen en zich in oxydezouten te veranderen, welke laatste op hunne beurt door rottende organische stoffen gemakkelijk worden gereduceerd, waardoor eene eigenaardige en onophoudelijke overbrenging van zuurstof der lucht tot de organische stoffen plaats hebben kan, dan is alles medegedeeld wat, uit het algemeen scheikundig standpunt uit hetwelk straks de werking van het chloor werd besproken, omtrent de werking van ijzervitriool op organische stoffen, die aan rotting onderhevig zijn, kan worden gezegd.

Maar er is een tweede meer speciaal oogpunt, waaruit ijzervitriool hier vooral de aandacht verdient. De zouten der zware metalen, waartoe het ijzervitriool ook behoort, oefenen alle, het eene in meerdere het andere in mindere mate een bijzonderen invloed uit op de omzetting, die organische afval, waarmede zij gemengd worden, bij de rotting ondergaat. Die invloed is tweeledig: het werkt daarop vertragend en belemmerend — maar ook worden de rigting van het proces zelf, de aard en de opeenvolging der scheikundige werkingen, die daarbij tot stand komen, door die zouten gewijzigd, vaak fundamenteel veranderd. Men kent de menigvuldige toepassingen van kwik-, koper- en zinkzouten op industriëel niet alleen, maar ook op wetenschappelijk gebied ter conservering van organische voorwerpen tegen allerlei soort van bederf, en sedert lang is het van het ijzervitriool, het goedkoopste en minst gevaarlijke dezer metaalzouten, bekend, dat het in gelijken zin werkt, en het is inzonderheid daarom, dat het bij de desinfectie met betrekking tot de cholera diensten kan doen.

Hierboven is aangetoond, dat het practisch onuitvoerbaar is, met behulp van chloor groote massa's afval van dierlijken of plantaardigen oorsprong in zoodanigen toestand te brengen, dat de gewone rottingverschijnselen zich niet vertoonen en zij ten gevolge daarvan in de omgeving van den mensch geduld kunnen worden. Het doet er voor het oogenblik niet toe, dat de scheikunde niet weet te verklaren, op hoedanige wijze het ijzervitriool werkt, niet in bijzonderheden weet aan te wijzen, hoe en waarin het ontledingsproces der faecale stoffen door de aanwezigheid van sulfas ferrosus wordt gewijzigd, — indien het maar zeker is dat het proces een ander is dan hetgeen die stoffen in natuurlijken toestand ondergaan. En dit is gemakkelijk genoeg te bewijzen.

---

(1) In oude secreetputten kan zwavelwaterstof voorhanden zijn onder den vorm van zwavelwaterstof-zwavelammonium. Wordt bij zoodanig eene faecaalmassa ijzervitrioologlossing gebragt, dan ontwikkelt zich zwavelwaterstof in gasvormigen staat, dat, daar het brandbaar is, tot ontploffingen aanleiding geven kan, als men er met brandende voorwerpen bij komt. Dit ter verklaring van hetgeen voor eenigen tijd in dagbladen vermeld werd omtrent ontploffingen ontstaan bij desinfectie van secreetputten met ijzervitriool. Overigens is het in het geheel geene zeldzaamheid, dat de lucht in besloten secreetputten zoo veel zwavelstof bevat, dat deze ontstoken worden kan, zoo als de werklieden met het ledigen belast dan ook doen als het zonder gevaar kan geschieden, om zich zoo spoedig mogelijk van dezen stank te ontdoen.

Faecaalstoffen en urine worden bij rotting zeer spoedig alcalisch, maar bij aanwezigheid van sulfas ferrosus, in betrekkelijk geringe hoeveelheid, blijven zij maanden lang zuur. Bestaat er grond om aan te nemen, dat gedurende eene cholera-epidemie de faecaalstoffen in natuurlijken toestand rottende, eene bron van infectie zijn of kunnen worden, dan is men geregtigd tot de onderstelling, dat zij deze faculteit verliezen zullen, wanneer de rotting door de toevoeging van sulfas ferrosus te gelijk vertraagd en in rigting en uitwerkselen zeer fundamenteel gewijzigd wordt. De ervaring, elders met betrekking tot dit punt opgedaan, maakt inderdaad deze onderstelling in hooge mate aannemelijk en regtvaardigt op de meest volledige wijze de aanbeveling om gedurende cholera epidemiën alle privaten met ijzervitriool te desinfecteren, in de hoop van daardoor het cholera-gif van een zijner belangrijkste voortplantings- of verspreidingsmiddelen te hebben beroofd.

Er kan natuurlijk verschil van meening bestaan over de waarde van de theorie, die aan deze aanbeveling ten grondslag ligt. Maar bij de duisterheid die er nog heerscht over de verspreidingswijze der cholera, schijnt het van groote waarde, eene theorie die met de waarneming in overeenstemming en niet strijdig is met algemeen erkende natuurbegrippen, consequent vast te houden en toe te passen, overal waar andere maatregelen van erkend nut daardoor niet worden belemmerd. Men mag de gegronde hoop koesteren, dat bij het verstandig en voorzigtig volgen van een bepaald systeem de ervaring rijker vruchten zal dragen, dan zonder een systeem, of althans zonder iets dat de uitdrukking eener bepaalde theorie is. Ook hier geldt het, dat men gemakkelijker van iets tot iets beters dan van niets tot iets goeds komt.

Ten slotte kan hierbij nog opgemerkt worden, dat de desinfectie der privaten met sulfas ferrossus ook dan nog groote voordeelen aanbiedt, wanneer men meende te moeten aannemen, dat de rotting der excreta geen wezenlijk moment aanbrengt bij de verspreiding der cholera. Er bestaat geen beter, eenvoudiger en goedkooper middel om de gewone kokerprivaten in woonhuizen, fabrieken en openbare plaatsen in bijna reukeloozen toestand te houden. Zekerlijk kan het chloor daartoe niet in allen gevalle dienen, ware het slechts, omdat de kokers zelve meest van onbedekt ijzer, zink of lood zijn vervaardigd.

Er zijn nog vele andere stoffen te noemen, die nevens ijzervitriool aanbevolen zouden kunnen worden ter bereiking van hetzelfde doel. Doch het is ons raadzaam voorgekomen, om slechts één aan te bevelen, dat reeds eene langdurige ervaring voor zich heeft en goedkooper, gemakkelijker te krijgen en te behandelen is dan de meeste anderen. Om deze reden alleen worden de andere aanbevolen middelen met stilzwijgen voorbijgegaan, en bepalen wij ons thans verder tot het geven van eenige aanwijzingen, die als voorbeelden kunnen dienen van het gebruik, dat men in verschillende gevallen, ook voor het algemeene doel der desinfectie, van de beide aanbevolen desinfectiemiddelen, chloorkalk en ijzervitriool, maken kan.

Ziekenkamers en ziekenzalen. Behalve een aanhoudende en voldoende luchtverversching, zal men in ziekenzalen de verspreiding van smetstoffen in de lucht het best verhinderen door aanwending van chloorkalk. Men plaatst deze op borden of schotels in de onmiddelijke nabijheid der bedden, voor zoo verre het den zieke niet hinderlijk is, bevochtigt den chloorkalk met gewoon water en roert van tijd tot tijd de massa met een houtje om. Men behoort een chloorreuk in het vertrek waar te nemen, die echter zoodanig moet getemperd zijn, dat men bij voortdurend verblijf daarin er geen hinder van ondervindt. De chloorontwikkeling kan bespoedigd worden door den chloorkalk in plaats van met water met sterken snelazijn, nog meer door hem met slap zoutzuur (1) te overgieten. Het gebruik van zwavelzuur is minder raadzaam.

Moet een vertrek een chloorberooking ondergaan, dan verwijdert men eerst schilderijen met vergulden randen en dergelijke metalen voorwerpen. Poreuse voorwerpen, als gordijnen, lakensche en wollen kleedingstoffen, die niet verbrand of gewasschen kunnen worden, moeten daarentegen in het vertrek verblijven. Men plaatst dan een of meer borden met chloorkalk (naar de grootte van het vertrek) op den vloer en overgiet den chloorkalk met ver-

(1) Een maat gewoon zoutzuur (acid. hydrochloricum) met 10 maten water.

dund zoutzuur (1). Het vertrek blijft met gesloten vensters en deuren gedurende minstens 4 uren aan de werking van het chloor blootgesteld, wordt daarna gelucht en de berooking nog eens herhaald. Daarna wordt al wat daarvoor vatbaar is eerst met water, daarna met zeep afgenomen en ten slotte ontwikkelt men in het weder gesloten vertrek ammonia door eene handvol ongeveer (meer of minder naar de grootte van het vertrek) salmiak (chloorammonium) in poeder met twee handenvol gebluschten kalk te vermengen en het mengsel met water te bevochtigen. Na 12 uren wordt het vertrek op nieuw gelucht.

Faecale stoffen, uitbraaksel en urine. Vooreerst zorge men, dat de lijders zich zelve, hun linnen- en beddegoed zoo min mogelijk met deze uitwerpselen bezoedelen, men spare zoo min mogelijk wassching der ligchaamsdeelen en ververscbe zoo veel doenlijk het linnengoed. De uitwerpselen worden in de potten onmiddelijk met eene oplossing van chloorkalk overgoten, zoodat zij daarnaar rieken, in dezen toestand uit het ziekenvertrek verwijderd en in een gedekt vat in de open lucht staande uitgestort, welks inhoud van tijd tot tijd met nieuwe chloorkalkoplossing worde bedeeld en voorts zoo spoedig mogelijk buiten het bereik van menschen en woningen worde gebragt. Het te ledigen in secreten, riolen of openbare wateren behoort streng afgekeurd te worden. De potten behooren, alvorens zij in het ziekenvertrek teruggebragt worden, met water onder toevoeging van een weinig chloorkalkoplossing frisch te zijn uitgespoeld.

In de plaats der chloorkalkoplossing kan ook eene ijzervitrioloplossing worden gebezigd, die in de potten kan worden gebragt, voordat de lijder ze gebruikt. De inhoud kan dan onmiddellijk in de secreten worden uitgestort, wanneer deze op de straks aan te geven wijze met hetzelfde middel worden gedesinfecteerd. Uitwerpselen met chloorkalk vermengd mogen echter om de hierboven opgegeven redeu niet in privaten, welke met ijzervitriool worden gedesinfecteerd, uitgestort worden. In allen gevalle is het raadzaam die uitwerpselen nimmer langer dan strikt noodzakelijk is in of nabij de woningen te laten verblijven.

Over de dagelijksche desinfectie der privaten voor en gedurende eene cholera-epidemie is hierboven het voornaamste medegedeeld. Enkele opmerkingen ten aanzien dezer bewerking mogen hier nog eene plaats vinden.

Vooreerst zij herinnerd dat men bij kokerprivaten zorg moet dragen, dat de desinfectie-vloeistof, die eens of tweemalen daags wordt ingegoten (des avonds of des avonds en op den middag) van boven langs de wanden van den koker naar beneden vloeije, zoodat alle aanhangende faecale stoffen worden besproeid. Op deze wijze worden zelfs stinkende privaten, wanneer zij overigens goed aangelegd zijn, bijna geheel van stank bevrijd. Nimmer wordt echter door de desinfectie de zorg voor de reinheid van alle deelen van de privaten overbodig gemaakt. Deze worde inzonderheid in acht genomen bij privaten die bij meerdere huisgezinnen in gemeenschappelijk gebruik zijn.

Voorts zij opgemerkt, dat indien het privaat niet op een riool en eene gracht, maar op eene zinkput of gemetselde put uitloopt, de hoeveelheid ijzervitriool, die de eerste maal ingebragt zal worden, zooveel mogelijk in evenredigheid moet genomen worden tot de hoeveelheid faecaalmassa in den put aanwezig. Daar echter te veel niet schaadt, zal men wel doen een tien- à twintigtal Ned. ponden ijzervitriool in water opgelost op eenmaal daarin uit te storten. Is de put genaakbaar, dan kan men zich vergewissen, eene voldoende hoeveelheid ijzervitriool te hebben toegevoegd, door in de massa na haar zorgvuldig doorgeroerd te hebben een blauw lakmoespapier te dompelen, dat daardoor duidelijk en blijvend rood moet worden gekleurd.

De fosses mobiles, schuiten en dergelijke inrigtingen, met behulp waarvan faecale stoffen en ander dergelijk vuil van bewoonde plaatsen worden weggevoerd, worden immer van genoegzame hoeveelheden der ijzervitrioloplosssing voorzien, en de ingeworpen stoffen behoorlijk daarmede vermengd.

Lijf- en waschgoed. Alle wit lijf- en waschgoed, door lijders gebruikt of bezoedeld, wordt onmiddellijk in houten emmers met water gebragt, waarin per emmer 1 maatje der chloorkalk-oplossing is gemengd of zooveel meer als noodig is om het vocht den reuk van chloor te doen aannemen. Na

(1) Een maat gewoon zoutzuur (acid. hydrochloricum) met een maat water.

eenige uren daarin vertoefd te hebben, worden zij in ruime hoeveelheden telkens te ververschen water gespoeld, en eerst daarna op de gewone wijze gewasschen. Bij fijn linnengoed kan het noodig zijn, na de wassching een weinig anti chloor (1) te bezigen om sporen teruggebleven chloor onwerkzaam te maken.

Voor gekleurde goederen bezige men water met ijzervitriool of wel, daar dit somwijlen onaangename roestvlekken kan te weeg brengen, zinkvitriool in dezelfde verhouding. Dit zinkvitriool (zwavelzuur zinkoxyde) is duurder dan ijzervitriool, maar heeft overigens dezelfde hier beoogde werking. *Het is giftig.*

Zinkvitriooloplossing kan ook worden aanbevolen, om plekken op het tapijt of den bodem, wollen dekens, lakensche kleederen enz. met uitwerpselen of uitbraaksel bezoedeld, te doortrekken en daarna uit te wasschen.

Overigens zal het wel geen betoog behoeven, dat de zekerste weg om zich tegen verdere besmetting te vrijwaren, deze is, dat al het lijf- en beddegoed van een choleralijder voor goed worde verwijderd en niet weder gebruikt. Is dit niet wel uitvoerbaar, dan behoort toch geen stuk van de behandeling met gepaste desinfectie en zuiveringsmiddelen te worden buiten gesloten en niet weder in gebruik genomen te worden, dan nadat het langen tijd aan eene ruime inwerking der lucht bloetgesteld is geweest.

Lijken. De onmiddelijke isolering van lijken is natuurlijk hoogst wenschelijk. Zoo lang het lijk nog niet gekist is, plaatse men in deszelfs onmiddelijke omgeving schoteltjes met chloorkalk en azijn. Op den bodem der kist legge men eene laag chloorkalk en bestrooije vóór het sluiten het lijk daarmede van boven tot beneden. Dat het linnen- en beddegoed, waarmede het lijk in aanraking geweest is, op de meest volkomen wijze moet worden gedesinfecteerd, spreekt van zelf. Matrassen of beddegoed, sterk bezoedeld met den darminhoud na den dood ontlast, kunnen niet wel anders dan verbrand worden.

De kamer, waar een lijk gestaan heeft, moet na de begraving op de boven aangegeven wijze met chloor worden gedesinfecteerd.

Slegen, sloppen, goten, poelen, moddersloolen. Voor of bij het uitbreken eener cholera epidemie pleegt men, en teregt, vroeger gepleegde verzuimen zooveel doenlijk te herstellen, door verzamelingen van vuil, die dikwijls geruimen tijd opgehoopt liggen in achterbuurten, in hoeken, tusschen huizen, in goten enz., zoo spoedig mogelijk op te ruimen. Al dergelijke verzamelingen van vuil, hetzij zij stinken of niet, worden het best vooraf met ijzervitriooloplossing begoten en niet eerder opgeruimd, dan nadat zij er mede doortrokken zijn.

Mestvaalten. Mestvaalten van grooten omvang, die niet kunnen worden opgeruimd, worden het best met een dikke laag turfmolm en daarop gebluschten kalk, of met de aarde en graszoden bedekt.

Fabrieken, scholen, armhuizen, gevangenissen enz. Behalve goede ventilatie is de voorname prophylactische maatregel, uit het hier besproken oogpunt, de zorg voor de algemeene reinheid en voor de desinfectie der privaten. Behalve eene geregelde en naauwgezette desinfectie met ijzervitriool, komt het er hier ook vooral op aan, alle deelen van de privaten in reinen toestand te houden en zoo veel mogelijk zorg aan te bevelen, dat de personen, die er gebruik van maken, hunne kleederen niet met faecale stoffen benadeelen en zich behoorlijk afwisschen. Vooral is dit noodzakelijk bij hen die aan diarrhoe lijden. In fabrieken en scholen worden de privaten vaak den geheelen dag door druk bezocht en de atmospheer wordt er ook om andere redenen dan ten gevolge der faecale stoffen benaauwd en ongezond. Wenschelijk is het daarom op de privaten een bord met chloorkalk te stellen, voor scholen natuurlijk buiten het bereik der kinderen.

De waterplaatsen van zoodanige inrigtingen behooren immer en bijzonder in tijden van cholera in zuiveren staat gehouden te worden, liefst door vlie-

(1) Anti-chloor noemt men zoodanige stoffen, die de werking van mogelijk teruggebleven sporen van chloor opheffen kunnen. Het meest wordt daartoe gebruikt eene oplossing van zwaveligzure soda.

tend water. Besproeijing van tijd tot tijd met chloorkalkoplossing is echter ook hier zeer aanbevelenswaardig.

De algemeene cholera-commie, (1)
(*Get.*) H. VAN CAPELLE.
" L. J. EGELING.
" J. C. G. EVERS.
" J. W. GUNNING.
" J. PENN.

No. 230. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 5den Julij* 1866, *no.* 38, *houdende vergunning tot tolheffing op den aan te leggen kunstweg van Westkapelle en Zoutelande naar Biggekerke.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op die voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 3 Julij 1866, no. 245, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de gemeentebesturen van Westkapelle en Zoutelande, vergunning te verleenen tot tolheffing op den aan te leggen kunstweg van Westkapelle over Zoutelande naar Biggekerke aanvankelijk voor den tijd van drie jaren, in te gaan met het tijdstip van in gebruikstelling des wegs, naar den maatstaf van drie vierden van het tarief, vastgesteld voor 's Rijks groote wegen bij Koninklijk besluit van 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59) en met toepassing der bepalingen, vervat in de artt. 2 tot 6 van dat tarief.

Art. 2. De opbrengst der tolheffing zal in de eerste plaats moeten strekken tot bestrijding der kosten van onderhoud.

Bij gebreke van deugdzaam onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 3. De bepaling van de plaatsing der tollen en van de eventueel te stellen bijboomen, het regelen van het evenredig bedrag der heffing aan ieder der tolboomen, zoomede het toezigt over de heffing worden opgedragen aan Gedeputeerde Staten van Zeeland, die deswege de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 5den Julij 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 231. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 5den Julij* 1866, *no.* 240, 3*de afd.*, *houdende inlichtingen ten aanzien der wijze van de benoeming van voorzitters van waterschapsbesturen.*

s'Gravenhage den 5den Julij 1866.

Bij missive van 8 Junij l.l. No. 100, vraagt Uw Collegie mijn ge-

---

(1) De heer Mr. A. C. van Heusde, lid der commissie, heeft gemeend dit rapport niet mede te moeten onderteekenen, omdat het daarin behandelde onderwerp hem uit en aard van zijn werkkring vreemd is.

voelen omtrent een verschil dat zich ten aanzien der wijze van benoeming van voorzitters van waterschapsbesturen in Uwe provincie heeft voorgedaan.

Door sommige waterschapsbesturen is afgeweken van den tot dus ver schier algemeen gevolgden regel, volgens welken niet alleen de leden maar ook de voorzitters der besturen van waterschappen, op welke het Koninklijk besluit van 29 Maart 1822, no. 19 van toepassing is, door den Koning werden benoemd, ook in het geval, dat deze voorzitters, als leden van het bestuur, reeds eene Koninklijke benoeming hadden, en de aftreding periodiek was geregeld. In sommige waterschappen wordt thans de voorzitter zonder nadere Koninklijke benoeming, uit en door de leden van het bestuur benoemd.

Het komt mij voor, dat, wanneer de leden van het waterschapsbestuur door Zijne Majesteit zijn benoemd, en de voorzitter, krachtens het reglement uit hun midden wordt genomen, geene nieuwe benoeming door den Koning noodig is. Bevat het reglement voor het waterschap hieromtrent andere bepalingen, dan spreekt het van zelf, dat dienovereenkomstig moet worden gehandeld. Is dit niet het geval, dan zou, naar het mij voorkomt, het zoo evengenoemde beginsel als algemeenen regel kunnen worden aangenomen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 232. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 5*den Julij* 1866, *no.* 267, 6*de afd.*, *nopens het openen van telegraafkantoren langs de Staatsspoorwegen met tarief en verkeer met het buitenland; openen van kantoren in Pruissen en Aziatisch-Turkije en het niet langer in verbinding staan met het Europeesch telegraafnet van de Main-Wezer telegraafmaatschappij.*

Met ingang van den 15den dezer worden telegraafkantoren van de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen voor het publiek geopend op hare stations te Harlingen, Franeker, Dronrijp, Leeuwarden, Hardegarijp, Veenwouden, Buitenpost, Grijpskerk, Zuidhorn en Groningen.

Telegraafkantoren van diezelfde maatschappij zijn opengesteld op de stations te Deventer, Enschedé, Moerdijk en Eindhoven.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en met die der bijzondere maatschappijen in Nederland wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per berigt van 1 tot 20 woorden toegepast.

Bij verzending naar Dronrijp, Veenwouden, Grijpskerk en Zuidhorn wordt voor de bezorging der telegrammen van de stations naar de gemeenten van dien naam, boven de seinkosten een bestelgeld betaald, dat bij onaangeteekende berigten, bij welke deze kosten ten laste van de geadresseerden komen, naar gelang van den afstand wordt berekend.

Voor het verkeer met het buitenland volgen Deventer, Eindhoven, Enschedé, Franeker, Groningen, Harlingen en Leeuwarden het tarief der rijkstelegraafkantoren in die plaatsen. Dronrijp volgt het tarief

van Franeker; Hardegarijp dat van Leeuwarden; Veenwouden en Buitenpost volgen dat van Dokkum; Grijpskerk en Zuidhorn dat van Groningen en Moerdijk volgt dat van Dordrecht.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Elsterwerda*, *Finsterwalde*, *Jüterbogk*, *Maldeuten* en *Zörbig* in Pruissen; te *Agira*, *Favara* en *Sapri* in Italië, te *Brousse* en *Orfa* Aziatisch-Turkije.

Het spoorwegtelegraafkantoor te Jütenbogk is opgeheven.

Elsterwerda (L.) volgt het tarief van Herzberg; Finsterwalde (L.) dat van Calau; Maldeuten (L.) dat van Mohrungen; Zörbig (L.) dat van Halle en Jüterbogk (L.) het tarief, medegedeeld in de noot op bladz. 6 van circulaire no. 610, dd. 7 Maart 1866 (1).

De aziatisch-turksche kantoren te Brousse (L.) en Orfa (L.) zijn over het grenspunt „Töm" voor alle nederlandsche kantoren te bereiken, het eerste tegen 7.50 gl., het tweede tegen 12 gl. per enkelvoudig berigt.

Te veranderen achter:

Aken (Prs.) . . $\frac{N}{2}$ in N;
Danzig (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Kösen (id.) . . L „ $\frac{BC}{L}$
Alessandria (It.) . . C „ $\frac{N}{2}$;
Aquila-degli-Abruzzi (It.) . . N „ C;
Avellino (It.) . . $\frac{N}{2}$ „ C;
Bari (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Biella (id.) . . FL „ L;
Bovino (id.) . . C „ L;
Cagliari (id.) . . N „ C;
Campobasso (id.) . . N „ C;
Casale (id.) . . C „ L;
Cassoria (id.) . . C „ L;
Castrovillari (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Catania (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Eboli (id.) . . C „ L;
Fuligno (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$
Isernia (id.) . . N „ C;
Manfredonia (id.) . . C „ L;
Perugia (It.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Pescara (id.) . . C „ $\frac{N}{2}$;
Piacenza (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Pisa (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Popoli (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Potenza (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Reggio (Calabrië) (It.) N „ $\frac{N}{2}$;
Reggio dell'Emilia(It.) N „ $\frac{N}{2}$;
Sala-Consilina (It.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Salerno (It.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Sarzana (id.) . . N „ $\frac{N}{2}$;
Rieti (id.) . . C „ L;
Trapani (id.) . . N „ C;
Vallo della Lucania(It.) C „ L;
Vasto (il) (It.) . . C „ L;
Voghera (id.) . . C „ L.

Daar de Main-Wezer telegraafmaatschappij geweigerd heeft tot de

(1) Deze noot luidt: Rijks kantoren, waarvan de opening nader zal worden bekend gemaakt; Bernau, Interborgh en Swetz liggen in den 3den kring van alle Nederlandsche kantoren. *Red.*

verdragen van Parijs en Schwerin toe te treden, als ook om haar tarief te verlagen, wordt zij geacht niet langer met het Europesche telegraafnet in verbinding te staan. De kosten van overseinen langs hare lijnen worden dus voortaan als kosten voor bezorging buiten de lijn beschouwd en kunnen, even als die voor bezorging per post, bode of estafette, in geen geval door den afzender worden betaald, maar komen zonder uitzondering ten laste des geadresseerden.

Tot overgangskantoren der nieuwe hiervoor aangekondigde staatsspoorwegkantoren zijn aangewezen: Groningen voor de kantoren in Friesland en Groningen; Breda voor Eindhoven en Moerdijk; Zutphen voor Deventer en Enschedé.

Storingen: Met het eiland Sardinië.

Tusschen de eilanden Procida en Ischia.

Met de kanaaleilanden over Engeland; met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

Met Saksen en Venetiaansch Lombardije.

Met Midden- en Zuid-Duitscland, Turkije, Griekenland en Oost-Indië langs de regtstreeksche verbindingen en verzendingswegen.

's Gravenhage, den 5*den Julij* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 233. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 7*den Julij* 1866, *no.* 237, 2*de afd.*, *houdende inlichting nopens het op de sterflijsten, aan de ontvangers der successieregten in te zenden, vermelden van als levenloos aangegeven kinderen.*

's Gravenhage, den 7*den Julij* 1866.

De vraag heeft zich voorgedaan, of de burgemeesters verpligt zijn, in de lijsten van de sterfgevallen, volgens het Koninklijk besluit van 30 December 1856, no. 64 (1), door hen aan de ontvangers der successieregten in te zenden, ook op te nemen eene opgave van de als levenloos aangegeven kinderen, ingevolge de circulaire van mijn departement van 14 November 1839, no. 117 (1e afd.) (2). Deze circulaire spreekt van de *ambtenaren van den burgerlijken stand*, die voor genoemd Koninklijk besluit met de toezending der bedoelde lijsten belast waren. Daar onder de tegenwoordige wetgeving op het regt van successie de opgave der als levenloos aangegevene kinderen evenzeer noodig is, als het geval was onder de vroegere wetten op dit onderwerp, en het wenschelijk is, dat alle twijfel omtrent de verpligting der burgemeesters ten deze worde weggenomen, verzoek ik U.H.E.G. aan de burgemeesters in Uwe provincie eene aanschrijving te rigten, ten einde hen, voor zooveel noodig, bepaald te gelasten, in de bij het Koninklijk besluit van 1856 voorgeschreven lijsten ook de als levenloos aangegeven kinderen op te geven.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1856, no. 314. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1839, no. 316. *Red.*

No. 234. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 7den Julij* 1866, *no.* 46, *houdende bepaling nopens het vermelden in de consenten tot uitvoer en transitopaspoorten voor suiker, van den termijn, binnen welken de bewijzen van aankomst in het land van bestemming moeten worden ingeleverd.*

Het is mij gebleken, dat soms wordt nagelaten om, overeenkomstig de voorschriften van de artt. 26, § 1, en 34 der wet van den 2den Junij 1865 (*Staatsblad no.* 63), en van art. 3, - 5°. van het Koninklijk besluit van den 24sten Julij 1865 (*Staatsblad no.* 86), in de consenten tot uitvoer en transito-paspoorten voor suiker, bestemd om op den bij die artikelen bedoelden voet te worden uitgevoerd, den termijn te vermelden, binnen welken het bewijs van aankomst der suiker in het land van bestemming bij den ontvanger moet zijn ingeleverd.

Intusschen is het van veel gewigt, dat de bedoelde termijn steeds uitdrukkelijk in de consenten en paspoorten worde vermeld, omdat anders, bij het in tijds gezuiverd terugkomen dier documenten, de afschrijving van den accijns of de opheffing der borgstelling daarvoor moeijelijk geweigerd kan worden.

Immers kan, zonder uitdrukkelijke bepaling van een termijn, waarbinnen bedoeld bewijs van aankomst moet worden overgelegd, van toepassing van het aangehaalde art. 26 § 1, niet wel sprake zijn, en bestaat in het gestelde geval geenerlei grond, waarop de bedoelde documenten als niet behoorlijk afgeteekend zouden kunnen worden beschouwd.

Ik verzoek U daarom de aandacht der ambtenaren, wien het kan aangaan, op bedoelde voorschriften te vestigen, met aanbeveling, voor zoo veel noodig, die stiptelijk op te volgen.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J SCHIMMELPENNINCK.

No. 235. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 9den Julij* 1866, *no.* 51, *houdende verlenging der vergunning tot het heffen van tol- of havengeld in de vaart, genaamd de Kerkwijk, te Scheemda in Groningen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 7 Julij 1866, no. 255, 3de afdeeling;

Gezien Ons besluit van 28 Julij 1856, no. 81 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan H. J. VAN CINGEL c. s., ingezetenen van *Scheemda*, provincie *Groningen*, wederom voor den tijd van drie jaren vergunning te verleenen, tot heffing van tol- of havengeld in de vaart, genaamd de Kerkwijk aldaar, volgens het tarief en onder de bepalingen bij het aangehaalde besluit vastgesteld.

(1) Hierachter volgende als bijlage *A*. *Red.*

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 9den Julij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 28 Julij 1856, no. 81.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 25 Julij 1856, no. 117, 3de afdeeling, betreffende eene aanvrage van H. J. VAN CINGEL en andere ingezetenen der gemeente *Scheemda*, om concessie tot het heffen van tol- of havengeld, voor het gebruik der te verbeteren vaart, genaamd *de Kerkwijk*, in die gemeente gelegen, volgens een door hen overgelegd tarief;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Aan H J. VAN CINGEL, en andere ingezetenen van de gemeente *Scheemda*, wonende te *Nieuw Scheemda*, wordt voorloopig voor den tijd van tien jaren, concessie verleend tot het heffen van een tol- of havengeld voor het gebruik der te verbeteren vaart, genaamd *de Kerkwijk*, in die gemeente gelegen, volgens het tarief, bij Ons tegenwoordig besluit gevoegd.

Art. 2. De heffing van dit tol- of havengeld, waarmede niet vóór de voltooijing der werken zal mogen worden aangevangen, zal strekken tot tegemoetkoming in de kosten van aanleg en onderhoud der voorgenomen verbetering van deze vaart, en zal de opbrengst in de eerste plaats tot instandhouding dier verbetering moeten worden aangewend.

Bij gebreke van behoorlijk onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 3. Het toezigt over de instandhouding der werken en over de heffing van het tol- of havengeld wordt opgedragen aan de Gedeputeerde Staten van *Groningen*, die daaromtrent zoodanige voorschriften zullen geven, als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 28 Julij 1856.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) SIMONS.

Tarief *van een tol- of havengeld voor het gebruik van de vaart, genaamd de Kerkwijk, te Nieuw-Scheemda, en van de los- en ladingsplaats aldaar.*

Voor schepen, schuiten of vaartuigen hoe ook genaamd, in *de Kerkwijk* ladende of lossende, gerekend naar de binnenlandsche ton:

Van ieder schip, groot tien ton en daarbeneden. . . . . f 0.10.
" " " boven de tien tonnen, per ton . . . . " 0.02.
" " " langer in *de Kerkwijk* liggende dan twee dagen, zal het dubbele worden betaald, en van dat hetwelk daarin langer dan eene week vertoeft, driemaal het bedrag.

Voor schepen, die in winterlaag liggen, zal in eens worden betaald van ieder schip groot 30 tonnen en daar beneden . . . . " 0.50.
Van ieder schip boven de 30 tonnen. . . . . " 1.00.

Wanneer de vaartuigen niet gemeten zijn of daarvan de meetbrief niet vertoond kan worden, zal de gaarder of pachter de tonneninhoud schatten, waarnaar alsdan de betaling van het tol- of havengeld zal geschieden, behoudens het regt van den schipper, om, na gedane betaling, zijne bezwaren schriftelijk bij het Bestuur in te dienen.

Dit Tarief zal bij *de Kerkwijk* op eene zigtbare plaats op een bord uitgedrukt moeten voorhangen.

Behoort bij het Koninklijk-besluit van den 28 Julij 1856, no. 81.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) SIMONS.

No. 236. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 9*den Julij* 1866, *no.* 65, *houdende bepaling nopens het afzonderlijk verkrijgbaar stellen van het gedeelte van het bijblad tot de Nederlandsche Staats-courant, bevattende het verslag van het verhandelde in de openbare zittingen van de beide kamers der Staten-Generaal.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financien, van den 29sten Junij 1866, no. 156, 1ste afd., en van 4 Julij daaraanvolgende, no. 80, Posterijen;

Gelet op de Koninklijke besluiten van den 30sten Julij 1842, no. 66 en van den 21sten December 1851, no. 7 (1).

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. Het gedeelte van het *Bijblad tot de Nederlandsche Staatscourant* alleen bevattende het *Verslag van het verhandelde in de openbare zittingen van de beide kamers der Staten-Generaal*, is afzonderlijk verkrijgbaar tegen den prijs van *zes* gulden (*f* 6), in het jaar.

Het abonnement van drie maanden wordt naar evenredigheid berekend.

Art. 2. Op de uitgifte van dit gedeelte van het *Bijblad* en de incassering van het daarvoor verschuldigde abonnementsgeld zijn de voorschriften van art. 3 van Ons besluit van 21 December 1851, no. 7, toepasselijk.

Art. 3. De bepalingen van het tegenwoordig besluit zijn toepasselijk op de abonnementen te rekenen van den 1sten Julij 1866 af.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financien zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 9*den Julij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 237. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 10*den Julij* 1866, *nopens het vervoer van biggen over de lijn van afsluiting tot wering der veepest.*

Vervoer van biggen ook van binnen de lijn van afsluiting naar buiten is vrijgesteld, mits voorzien van eene verklaring van den burgemeester der plaats van afzending, dat zij niet in aanraking zijn geweest met aan den veetyphus lijdende runderen.

's Gravenhage, den 10 *Julij* 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken;
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1842, no. 397; 1851, no. 371. *Red.*

No. 238. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den* 10*den Julij* 1866, *no.* 25, *houdende wijziging van art.* 27 *der instructie voor de controleurs van de directe belastingen en het kadaster.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen enz.;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Te bepalen, dat § 2 van art. 27 der instructie, vastgesteld bij resolutie van den 1sten Januarij 1862, no. 1, (1) zal worden gelezen als volgt:

§ 2. De stukken, betreffende eene uitspraak, waarbij teruggave van belasting is toegekend, worden, wanneer de restitutie *regtstreeks* bij ordonnantie van ontheffing en *niet krachtens* een uit te vaardigen *bevelschrift* behoort te geschieden, door den controleur aan den Provincialen Directeur der directe belastingen enz. toegezonden, die ze, voorzien van de door hem opgemaakte ordonnantie, den Commissaris des Konings doet toekomen.

In de overige gevallen worden de stukken door den controleur, na gebruik, regtstreeks aan den Commissaris des Konings teruggezonden.

Heeft eene uitspraak eene wijziging in de klassering of in het belastbaar inkomen enz. ten gevolge, dan brengt de controleur haar door middel van een staat no. 1, in den gewonen vorm opgemaakt, ter kennis van den betrokken bewaarder, ten einde daaraan in de kadastrale stukken uitvoering te geven.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 239. **Missive** *van den* Commissaris des Konings in Friesland, *van den* 10*den Julij* 1866, *4de afd.*, *no.* 206, *houdende beschouwingen over het aanschaffen van legertenten tot afzondering en verpleging van choleralijders.* (*Prov. blad no.* 114).

Zoo als mij dezer dagen door den inspecteur voor het geneeskundig staatstoezigt in de provinciën *Friesland* en *Groningen* werd medegedeeld, heeft de ervaring geleerd, dat ten platten lande, vooral bij het heerschen van epidemische en besmettelijke ziekten, groote behoefte bestaat aan doelmatige lokalen tot afzondering en verpleging van zieken, inzonderheid wanneer deze behooren tot de behoeftige klasse. Gewoonlijk worden deze lijders verpleegd in kleine en ongezonde vertrekken, waarin tevens verscheidene andere personen zijn gehuisvest en alle huiselijke bezigheden moeten worden verrigt, waardoor niet alleen de herstelling van de aangetasten bemoeijelijkt, maar tevens de verspreiding van besmettelijke ziekten onder de gezonden zeer bevorderd wordt.

Die behoefte aan geschikte lokalen tot verpleging van zieken doet zich vooral dáár sterk gevoelen, waar des zomers een groot getal

(1) Bijvoegsel 1862, no. 1. *Red.*

werklieden uit den vreemde of uit verwijderde gemeenten des rijks zich tijdelijk bevinden, of wanneer schippers van elders zieken aan boord hebben, zoo als dezer dagen reeds in verscheidene gemeenten dezer provincie het geval was, waar in schepen, gekomen van andere, veelal buiten de provincie gelegen, plaatsen, soms het geheele gezin door de cholera werd aangetast en daaraan overleed.

Ten einde in die behoefte op doelmatige en min kostbare wijze te voorzien, zijn in den laatsten tijd linnen tenten met uitstekend gevolg tot dit doel gebruikt.

De ondervinding van zoodanige tenten tot verpleging van cholera- en typhuslijders, in *de Krim* verkregen en in den Italiaanschen en Amerikaanschen oorlog bevestigd, heeft reeds in het vorige jaar er toe geleid om het gebruik daarvan bij besmettelijke ziekten ook in ons land in te voeren. Te *Katwijk* zijn bij het heerschen van eene typhus-epidemie in den zomer van 1865 een groot getal lijders daarin verpleegd. Het ongewone en vreemde van die behandeling maakte wel aanvankelijk de zieken huiverig, zich in de tenten te laten verplegen, maar toen het bleek, dat hevige zieken, in de huizen verpleegd, meestal stierven, en daarentegen *gedurende onderscheidene maanden onder de tenten slechts één bezweek*, overtuigden zich de ingezetenen, dat deze behandeling eene onschatbare weldaad is. Ook thans worden volgens den inspecteur, de cholera-lijders aldaar verpleegd in tenten, door het departement van oorlog afgestaan. Zij zijn volkomen waterdigt en ruim, doch mogen niet meer dan *vier* kribben bevatten en moeten zoo mogelijk worden geplaatst *buiten* de bebouwde kom op een geschikt terrein.

Ik heb mij, na zamenspreking met den inspecteur, terstond daarop over deze zaak gewend tot den Minister van oorlog, die gereedelijk heeft willen voldoen aan mijn verzoek, om eene tent gelijk de bedoelde, met toebehooren, als model af te staan.

Die model-tent is alsnu opgeslagen en ter bezigtiging gesteld ten huize van C. W. PRUIS, zeilmaker op den *Grachtswal* te *Leeuwarden*, die aangenomen heeft, eene dergelijke te leveren voor *f* 95.„, *f* 110.„, *f* 115.„, *f* 125.„ of *f* 130.„, al naar de soort van het zeildoek.

Voor zoo ver nu in Uwe gemeente geen geschikt lokaal mogt aanwezig zijn, om cholera-lijders te kunnen afzonderen en verplegen, zou het aanschaffen van een of meer dusdanige tenten zeer Uwe overweging verdienen. Van mijnen kant meen ik, op grond der verkregen gunstige uitkomsten, die aanschaffing bijzonder te mogen aanbevelen.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland.
(*Get.*) VAN PANHUYS.

No. 240. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 13*den Julij* 1866, *afd. post., no.* 45, *houdende bepaling nopens de wijze van verzending der brieven voor Duitschland bestemd.*

's Gravenhage, den 13*den Julij* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen hetgeen volgt,

Blijkens de ondervinding worden op onderscheidene Postkantoren de

bepalingen der Circulaire no. 674, nopens de verzending van brieven bestemd voor *Duitschland*, langs den weg over *Frankrijk*, op eene hoogst onoordeelkundige wijze ten uitvoer gelegd, of daaraan althans eene meerdere uitbreiding gegeven dan in de bedoeling der gemelde voorschriften is gelegen. Zoo is gebleken dat, behalve voor *Keurhessen* en andere Staten, zelfs brieven voor *Pruissen*, — die nog wel voldoende met postzegels waren gefrankeerd, om *regtstreeks* te worden verzonden — over *Frankrijk* hunne bestemming hebben bereikt. De ambtenaren die zich weder aan dergelijke niet te qualificeren fouten schuldig maken, worden voor de gevolgen verantwoordelijk gesteld, onverminderd de toepassing van boete.

Ten einde echter te gemoet te komen aan het bezwaar dat er in gelegen is om te beoordeelen, in hoever de verzending van brieven voor *Duitschland*, over *Frankrijk*, dan wel regtstreeks door uitlevering aan de Pruissische Administratie, behoort te geschieden, en in aanmerking nemende dat er nog dagelijksch brieven uit alle oorden van *Duitschland*, *Oostenrijk* niet uitgezonderd, door de Pruissische aan de Nederlandsche kantoren van uitwisseling worden toegezonden, waaruit dus blijkt dat de postgemeenschap tusschen de oorlogvoerende Staten niet op alle punten is afgebroken, worden de navolgende bepalingen vastgesteld:

1°. De verzending van brieven voor *Oostenrijk*, *Baden*, *Beijeren* en *Wurtemberg*, geschiedt in den regel *over Frankrijk*, tenzij de verzending regtstreeks over *Pruissen* door de afzenders wordt verlangd, en dit verlangen gebleken is door eene bepaalde aanwijzing op het adres, dan wel, dewijl het bedrag der aangehechte postzegels voldoende is voor de verzending langs den laatstgemelden weg, doch onvoldoende voor de verzending over *Frankrijk*.

2°. De verzending der brieven voor de sub. 1°. niet genoemde Duitsche Staten geschiedt regtstreeks over *Pruissen*, behalve wanneer van een tegenovergesteld verlangen der afzenders blijkt.

3°. De brieven voor *Italië*, *Griekenland*, *Turkije*, *Indië* en *de Levant*, worden in geen geval over *Duitschland* — maar uitsluitend langs den weg van *Frankrijk* — verzonden.

In den geest van het vorenstaande zal eene nadere aankondiging in de Staats-courant worden geplaatst.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt. Accordeert met voorz. Register,

De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 241. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 14*den Julij* 1866, *no.* 76, *houdende wijziging van het Koninklijk-besluit van* 1856, *no.* 84, *nopens de vrijstelling van het zegelregt voor de bijvoegsels der dagbladen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gelet op Ons besluit van den 27sten Junij 1856, no. 84, waarbij vrijstelling van zegelregt is verleend voor de bijvoegsels of supplementen

van dagbladen, couranten en nieuwspapieren, mits die bijvoegsels of supplementen niet anders behelzen dan:

a. mededeelingen van het verhandelde in de vergaderingen van de Staten-Generaal, de Provinciale Staten en de gemeentebesturen;

b. stukken aldaar opgemaakt of ingekomen;

c. wetten of plaatselijke keuren en reglementen, met de afkondiging daarvan;

Gezien de voordragt van Onzen Minister van Financien, van den 9den Julij 1866, no. 58 (Registratie en Domeinen);

Gelet op art. 44 der wet van 3 October 1848 (*Staatsblad no.* 47);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat het voormelde besluit voortaan zal worden gelezen, als volgt:

„Van het zegelregt, bij art. 22 der voormelde wet vastgesteld, zijn vrijgesteld: de bijvoegsels of supplementen van dagbladen, couranten en nieuwspapieren, mits die bijvoegsels of supplementen niets anders behelzen, dan;

„*a.* mededeelingen van het verhandelde in de Staten-Generaal, de Provinciale Staten en de gemeentebesturen;

„*b.* stukken aldaar opgemaakt of ingekomen;

„*c.* wetten, Koninklijke besluiten, provinciale en plaatselijke reglementen en verordeningen, zoomede hunne afkondigingen;

„*d.* verordeningen, besluiten en beschikkingen van of namens de hoofden der regeringen in de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, zoomede afkondigingen dezer verordeningen."

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 14den Julij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financiën,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 242. Koninklijk-Besluit *van den* 16*den Julij* 1866, *no.* 50, *houdende verlenging der vergunning tot het heffen van tol op het Steenwijkerdiep.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 12 Julij 1866, no. 231, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan de gemeente *Steenwijk* voor den tijd van drie jaren ingaande met 1 October 1866, magtiging te verleenen tot het heffen van een tol op het *Steenwijkerdiep*, volgens het bij Ons besluit van 16 September 1856, no. 80 (1), vastgesteld tarief;

2°. te bepalen, dat het toezigt, op die heffing blijft opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Overijssel*, die deswege, zoo noodig, de vereischte voorschriften zullen geven.

(1) Hierachter volgende als Bijlage A. *Red.*

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 16den Julij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 16 September 1856, no. 80.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 13 September 1856, no. 153, 3de afd., betrekkelijk de heffing van regten voor het gebruik van het Steenwijkerdiep;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Vast te stellen het volgende tarief, waarnaar van den 1 October 1856 af, gedurende den tijd van 10 jaren, door de gemeente Steenwijk tol zal worden geheven voor het bevaren van het Steenwijkerdiep.

Art. 1. Van de schepen, vaartuigen en vlotten, welke het Steenwijkerdiep op- of afvaren, zal telken reize worden betaald:

a. Voor schepen en vaartuigen boven de 6 ton, geheel of gedeeltelijk geladen, van elke ton scheepsinhoud volgens binnenlandsch patent of meetbrief . . . . ƒ 0.03.
Volgens buitenlandsch patent of meetbrief . . . . „ 0.04.
Niet geladen, van elke ton scheepsinhoud volgens binnenlandsch patent of meetbrief . . . . „ 0.01½.
Volgens buitenlandsch patent of meetbrief . . . . „ 0.02.

b. Voor vaartuigen van 6 ton en daar beneden:
Van een bak, geladen of ongeladen . . . . „ 0.14.
Van een turfvlot . . . . „ 0.07½.
Van eene boot, jol of punter . . . . „ 0.04.

c. Voor houtvlotten:
Van ieder kip of enkel vlot, niet langer dan 9 el . . . . „ 0.20.
Lang van 10 tot en met 11 el . . . . „ 0.30.
Lang van 12 tot en met 14 el . . . . „ 0.40.
Langer dan 14 el. . . . . „ 0.60.

Art. 2. Boven en behalven dezen tol, zal voor elk vaartuig, wanneer men er mede den tolboom van het einde van het Steenwijkerdiep vóór zons-op- of een uur na zons ondergang passeert, moeten worden voldaan, telken reize . . . . ƒ 0.10.

Art. 3. Van den in art. 1 vermelden tol zijn vrijgesteld:

a. Schepen, welke het Steenwijkerdiep ledig op- en ledig weder afvaren;

b. Ligterschepen, wanneer voldoende wordt bewezen, dat van de schepen, waarbij zij als zoodanig dienen, de tol is voldaan;

c. De vaartuigen, waarmede de inwoners van Muggenbeet en Scheerwolde hunne goederen van of naar Steenwijk vervoeren of doen vervoeren;

d. De vaartuigen, geladen met zoogenaamde scheren (waterplanten tot bemesting), bestemd naar Steenwijk.

2°. Te bepalen, dat het toezigt over de invordering van dezen tol, zal zijn opgedragen aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 16 *September* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) G. SIMONS.

No. 243. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 16*den Julij* 1866, *no.* 68, *houdende benoeming eener commissie tot onderzoek naar het drinkwater in die gemeenten alwaar de cholera-asiatica het hevigst heeft gewoed en het aangeven van middelen ter voorziening in de behoefte van zuiver drinkwater.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Overwegende dat, naar het oordeel van deskundigen, gebrek aan zuiver drinkwater een grooten invloed heeft op het menschelijk organismus en op het ontstaan van vele, vooral epidemische ziekten;

dat het dus wenschelijk is een onderzoek in te stellen naar het drinkwater in de gemeenten, welke door de thans heerschende epidemie meer dan andere zijn geteisterd, en naar middelen ter voorziening in de behoefte aan zuiver drinkwater, waar deze bestaat;

Op de voordragt van den Raad van Ministers van den 14den Julij 1866,

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Eene Commissie te benoemen, belast met het uitbrengen, binnen een door Ons, de Commissie gehoord, te bepalen tijdsverloop, van een rapport over de volgende vragen;

a. Welke is de soort en de hoedanigheid van het drinkwater dat door de bevolking der gemeenten, die in deze en de vorige cholera-epidemien boven andere zijn geteisterd, gedronken wordt? Mag men, ook door vergelijking met de hoedanigheid van het drinkwater in gemeenten die van cholera bevrijd zijn gebleven, aannemen, dat er verband bestaat tusschen den aard van het drinkwater en de uitgebreidheid der epidemie?

b. Zoo er van de bovengenoemde gemeente zijn, waar voorziening in de behoefte van zuiver drinkwater noodig blijkt, op welke wijze kan dit dan het best geschieden, hetzij de zorg daarvoor aan particuliere nijverheid worde overgelaten, of de noodige maatregelen van overheidswege worden genomen?

2°. Tot leden dier Commissie te benoemen, enz.

J. A. Beijerinck, inspecteur van den waterstaat, te 's Gravenhage;

J. F. Boogaard, referendaris bij het Departement van Binnenlandsche zaken, te 's Gravenhage;

Dr. H. van Capelle, referendaris bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, te 's Gravenhage;

Dr. L. J. Egeling, inspecteur voor het geneeskundig Staatstoezigt voor Zuidholland, te 's Gravenhage;

Dr. A. W. M. van Hasselt, eersten officier van gezondheid der 1ste klasse, leeraar aan 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen, te Utrecht;

J. G. Jäger, lid van het bestuur der Duinwater-maatschappij, te Amsterdam;

Dr. L. C. Levoir, leeraar aan de Polytechnische School te Delft; en

Dr. W. C. H. Staring, inspecteur van het Middelbaar onderwijs, te Laren bij Zutphen.

3°. Te bepalen dat Onze Minister van Binnenlandsche Zaken zal zijn Voorzitter van deze Commissie, en dat zij uit haar midden een ondervoorzitter en een secretaris zal benoemen.

4°. De leden der Commissie voor de vergoeding van reis- en verblijfkosten te rangschikken in de eerste klasse van het tarief, vastgesteld bij het koninklijk besluit van den 15den December 1849 (*Staatsblad no.* 62).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal gezonden worden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 16*den Julij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De tijdelijke Voorzitter van den Raad van Ministers,
(*Get.*) MIJER.

No. 244. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den* 16*den Julij* 1866, *afd. post., no.* 108, *houdende bepalingen nopens de verzending van geslotene brievenmalen tusschen het Rijk en Suriname, met de Fransche pakketbooten over St. Nazaire.; verzending voor Nieuw-Zeeland en Australie, via Panama; oprigting van twee nieuwe Pruissische Postkantoren.; en andere bepalingen het postwezen betreffende.*

's Gravenhage, den 16*den Julij* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen het geen volgt;

Art. 1. Er zijn schikkingen getroffen tot verzending van geslotene brievenmalen tusschen het Rijk en *Suriname*, door middel van de Fransche pakketbooten (lijn der Antilles), vermeld in art. 3 der Circulaire, no. 651, welke booten voortaan mede geregeld *Paramaribo* zullen aandoen. De uitvoering der dienst is geregeld als volgt:

Van *St. Nazaire* den 8sten van elke maand; te *Fort de France* (*Martinique*) den 22stsn van elke maand; van idem den 23sten van elke maand; te *Paramaribo* den 28sten van elke maand.

Van *Paramaribo* den 4den van elke maand; te *Fort de France* den 9den van elke maand; van idem den 10den van elke maand; te *St. Nazaire* den 24sten van elke maand.

De verzending geschiedt uit *Nederland* voor de eerste maal met de pakketboot, die den 8sten Augustus aanstaande uit *St. Nazaire* vertrekt. De met deze nieuwe gelegenheid te verzenden brieven en drukwerken zijn aan hetzelfde port en dezelfde voorwaarden van verzending onderworpen, als die voor *Suriname*, welke met de Britsche pakketbooten worden bevorderd.

De verzending der correspondentie voor *Suriname* over *St. Nazaire*, zal uit *'s Gravenhage*, *Amsterdam* en *Rotterdam* behooren plaats te vinden uiterlijk op den 6den van elke maand, door middel van de depeche voor het Expeditiekantoor *Moerdijk*, die respectivelijk te 4 u. 7 m., 2 u. 35 m. en te 5 u. 15 m. 's avonds uit de gemelde plaatsen verzonden wordt.

Het bepaalde bij art. 12 der Circulaire no. 670 komt ten gevolge van het vorenstaande te vervallen.

Art. 2. Er is eene nieuwe lijn van Britsche pakketbooten in wer-

king gebragt van *Panama* naar *Wellington* (Nieuw-Zeeland), en van daar op *Sydney* en *Melbourne* (Australië).

Deze dienst staat in verbinding met de West-Indische pakketbooten uit *Southampton*, waarvoor de correspondentie den 2den van elke maand uit *Londen* wordt verzonden. Het port der brieven voor *Nieuw-Zeeland* en *Australie* langs dezen weg via *Panama* te verzenden, bedraagt 70 cent per enkelen brief, waarvan 65 cent ten behoeve der Britsche Administratie. Het port der nieuwspapieren bedraagt 22½ cent per stuk, waarvan 20 cent ten behoeve der Britsche Administratie.

Art. 3. Er zijn Pruissische Postkantoren gevestigd te *Gemen* (Regeringsdistrict Münster en te *Mehrhoog* (Regeringsdistrict Dusseldorf). Het verminderde port, bedoeld bij art. 17 der Instructie op de Pruissische correspondentie (*Circulaire no.* 614), is toepasselijk op de brieven die gewisseld worden.

a. tusschen *Gemen* ter eene en *Aalten*, *Breedevoort*, *Dinxperlo*, *Groenlo*, *Lichtenvoorde*, *Varsseveld* en *Winterswijk* ter andere zijde; en

b. tusschen *Mehrhoog* ter eene en *Aalten*, *Breedevoort*, *Dinxperlo*, *Doetinchem*, *Gendringen*, *Lichtenvoorde*, *Lobith*, *'s Heerenberg*, *Sillevolde*, *Terborg*, *Ulft*, *Varsseveld*, *Winterswijk* en *Zeddam* ter andere zijde.

Art. 4. De vrijstelling van briefport ten behoeve der „*leden*" van de Geneeskundige Raden (zie art. 6 der Circulaire no. 664), moet geacht worden mede van toepassing te zijn op de dienstbrieven van en aan de „*corresponderende leden*" der gemelde Raden. Hoewel niet uitdrukkelijk in het betrekkelijk Koninklijk besluit van 28 December 1865, no. 50, genoemd, zijn echter onder „*Leden*" in algemeenen zin, ook corresponderende leden te verstaan.

Art. 5. Met 1°. Julij jl. zijn de spoorwegsectien *Moerdijk–Breda* en *Boxtel–Eindhoven* voor het algemeen verkeer geopend. Dien ten gevolge is er eene doorloopende dienstregeling tot stand gekomen van *Moerdijk* over *Breda*, *Tilburg* en *Boxtel* naar *Eindhoven* v. v., in verbinding met eene stoombootdienst tusschen *Rotterdam* en *Moerdijk*. In het brievenvervoer langs den genoemden Spoorweg wordt door Conducteurs der brievenmalen voorzien. De opening van den Spoorweg *Eindhoven–Hasselt* zal spoedig volgen.

Art. 6. Bij Koninklijk besluit van 9 Julij jl., no. 65, is bepaald (1).

Art. 7. Aan de ambtenaren wordt toegezonden eene *eerste* opgave tot aanvulling of wijziging van de in art. 4 der Circulaire no. 666 vermelde alphabetische lijst van de Hulpkantoren der Brievenposterij.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt. Accordeert met voorz. Register,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 245. MISSIVE *van den* Minister van Oorlog, *van den* 19*den Julij* 1866, *no.* 2; *P*, *houdende toezegging tot ondersteuning der vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel en wijze hoedanig deze te verleenen.*

's Gravenhage, den 19*den Julij* 1866.

Van verschillende zijden zijn bij het departement van oorlog aan-

(1) Zie no. 236, hierboven. *Red.*

vragen ontvangen van vereenigingen, die zich hebben gevormd met het doel, om door vrijwillige oefening in den wapenhandel enz. zich voor te bereiden om in tijden van gevaar het vaderland ten dienste te staan.

Dat ik dit lofwaardig streven met de grootste ingenomenheid heb vernomen en gaarne alles wil aanwenden wat kan strekken om deze zich zoo gelukkig ontwikkelende geestdrift te steunen en levendig te houden, zal wel geene verzekering behoeven.

Aan een dier vereenigingen, die van de Utrechtsche studenten namelijk, is dan ook dadelijk de gevraagde medewerking verleend.

Daar intusschen locale omstandigheden bij die medewerking van grooten invloed kunnen zijn en soms wijzigingen vorderen, het meest geschikt ter beoordeeling van de plaatselijke en territoriale autoriteiten, heb ik aan Zijne Majesteit het voorstel onderworpen om hen, die zich tot de bedoelde ondersteuning en medewerking mogten aanmelden, te verwijzen aan de heeren bevelhebbers in de militaire afdeelingen, en deze te magtigen, de zaak te regelen op den voet, zoo als te Utrecht heeft plaats gehad.

Zijne Majesteit heeft zich met dat voorstel gelieven te vereenigen.

Onder mededeeling van een en ander heb ik derhalve de eer UH.E.G. te magtigen, om wanneer door vereenigingen als hierboven bedoeld, bij u ondersteuning of medewerking wordt gevraagd, die alsdan te verleenen, met inachtneming van het volgende:

1°. dat in infanterie-garnizoensplaatsen van de geweren bestemd voor het recruten-onderwijs, des verlangd eenige zullen worden afgezonderd voor het eerste onderrigt in de behandeling van het geweer;

2°. dat dit onderrigt door daartoe te bestemmen militaire onderwijzers zal worden gegeven;

3°. dat de bovenbedoelde geweren na elke oefening behoorlijk zullen worden ingenomen;

4°. dat bij het onderwijs zoowel als bij het uitreiken en innemen der geweren van de zijde der militairen met de meeste welwillendheid en voorkomenheid worde te werk gegaan;

5°. dat de leden der vereeniging, niet langer dan volstrekt noodig, met zoogenaamde exercitien worden bezig gehouden en dat zij dan ook zoodra mogelijk tot het schijfschieten, — de hoofdzaak waarop voornamelijk alles neêrkomt, — overgaan;

6°. dat zoodra de oefeningen in het schijfschieten aanvangen, tot dat einde een tiental getrokken geweren ter beschikking van de vereeniging kunnen worden gesteld;

7°. dat ook deze geweren onder toezigt der militaire autoriteit blijven, terwijl het aanschaffen van de munitie geheel voor rekening van de vereeniging moet komen;

8°. dat de voorbereidende oefening tot het schieten en het schieten zelf met de meeste zorg zal moeten worden geregeld en eindelijk

9°. dat alles zal moeten worden aangewend wat strekken kan, om den lust voor die oefeningen aan te kweeken en levendig te houden.

Mogt in plaatsen, waar medewerking wordt verlangd, geen infanterie-garnizoen aanwezig zijn, dan kan UH.E.G. zich tevens voor gemagtigd houden, om een geschikt onderofficier of zoodanig ander personeel als door u noodig wordt geoordeeld, voorzien van de noodige geweren, derwaarts te detacheren om de bedoelde oefeningen aanvankelijk te leiden.

De uitgaven daaraan verbonden, zullen echter tot mijn leedwezen voor rekening van de vereenigingen moeten komen, vermits voorschriften van comptabelen aard niet toelaten, dat die uitgaven uit 's Rijks kas worden bestreden.

Overtuigd, dat de officieren over het algemeen gaarne zullen medewerken, om deze voor de toekomst inderdaad hoogst gewigtige aangelegenheid te bevorderen en dat zij dan ook met de meeste welwillendheid, al die hulp zullen bieden, welke van hen door de leden van de hierbedoelde vereenigingen met opzigt zoo tot het theoretisch als het practisch onderrigt mogt worden gevraagd, acht ik het overbodig de zaak hun ter behartiging aan te bevelen of een beroep op hunne belangstelling en bereidvaardigheid te doen (1).

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 246. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 19*den Julij* 1866, *no.* 201, 6*de afd.*, *nopens het overbrengen van telegrammen naar de eilanden Ameland en Schiermonnikoog; opening van telegraafkantoren langs de Staatsspoorwegen met tarief en verkeer met het buitenland en opening van kantoren in Frankrijk, eiland Corsika en Hannover.*

Het is gebeurd, dat telegrammen, die van het rijkstelegraafkantoor te Dokkum per post naar de eilanden Ameland of Schiermonnikoog moesten worden overgebragt, korten tijd na het vertrek der post uit Dokkum in die rigting, des morgens vóór zeven ure, aldaar werden ontvangen, en mitsdien eene vertraging van bijna vierentwintig uren ondergingen.

Om eenigzins in dit ongerief te voorzien, zijn de noodige schikkingen gemaakt, opdat telegrammen met die bestemming na het vertrek der post aankomende, doch waarvan met eenige zekerheid is te voorzien, dat zij, bij onmiddelijke bezorging per bode, Holwerd of Oostmahorn nog vóór de afvaart der postschepen kunnen bereiken, deze vertraging zouden kunnen ontgaan.

De kosten dezer bodebezorging, die uitsluitend van de geadresseer-

---

(1) In eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van de latere dagteekening 14 September, no. 256, 4de afd., nopens dit zelfde onderwerp, komt evenwel voor:

Aanvankelijk bestond er bezwaar om de onderofficieren, met het onderwijs belast, voor rekening van het Rijk buiten hun garnizoen te detacheren, doch dit bezwaar is thans opgeheven. In Gemeenten derhalve, waar vereenigingen, als hier bedoeld, tot stand komen, van zoodanige getalsterkte en zamenstelling, dat men met der tijd gewenschte vruchten daarvan mag te gemoet zien, zullen dus ook, op 's Rijks kosten, onderofficieren uit het leger als instructeurs kunnen worden gedetacheerd, aan wie dan tevens de zorg voor het onderhoud en het bewaren van de door het Rijk te verstrekken wapenen enz. zal worden opgedragen. Daarentegen zullen de vereenigingen of Gemeenten slechts te zorgen hebben voor eene schietbaan en een lokaal tot berging van wapenen en munitien, zoomede voor het verstrekken van huisvesting en voeding aan de te detacheren instructeurs, tegen de van Rijkswege daarvoor te betalen schadeloosstelling, zoo als die is vastgesteld.

Red.

den worden geheven, bedragen voor Ameland 1.15 gl., voor Schiermonnikoog 1.50 gl.

Wordt deze wijze van bezorging verlangd, zoo moet het adres der tijdingen aldus luiden: „X te Ameland (resp. Schiermonnikoog), bode post Dokkum."

Met ingang van den 1sten Augustus aanstaande worden telegraafkantoren van de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen voor het publiek geopend op hare stations te Tegelen, Reuver, Swalmen, Maasbracht-Linne, Susteren, Beek-Elsloo en Bunde in Limburg.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en met die der bijzondere maatschappijen in Nederland wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per berigt van 1 tot 20 woorden toegepast.

Voor de bezorging der telegrammen van al de bovengenoemde stations naar de gemeenten van dien naam wordt boven de seinkosten een bestelgeld betaald, dat bij aangeteekende berigten 0.25 bedraagt, doch bij onaangeteekende berigten, bij welke deze kosten ten laste der geadresseerden komen, naar gelang van den afstand wordt berekend.

Voor het verkeer met het buitenland volgen Tegelen en Reuver het tarief van Venlo; Swalmen, Maasbracht-Linne en Susteren dat van Roermond; Beek-Elsloo en Bunde dat van Maastricht.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Biberach* in Baden; te *Aouste*, *Argues*, *Argenteuil*, *Bandol*, *Barjols*, *Breteuil*, *Brienne-Napoleon*, *Carcès*, *Champagney*, *Collioure*, *Darnetal*, *Fayl-Billot*, *Fresnay-sur-Sarthe*, *Landivisiau*, *Lorgues*, *Maigneley*, *Meudon*, *Mezin*, *St. Nicolas-d'Alliermont*, *Nogent-le-Roi*, *Noyon*, *Pantin*, *Plancher-bas*, *Plancher les Mines*, *Puttelange*, *la Rochefoucultt*, *Tournay* en *Vittel* in Frankrijk en te *Cervione* op het eiland Corsika.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te *Bentheim*, *Gildehaus* en *Schüttorf* in Hannover en te *Mennecy* in Frankrijk.

Biberach (L) volgt het tarief van Zell am Hormersbach; Bentheim (FL), Gildehaus (FL) en Schüttorf (FL) volgen dat van Lingen.

Te veranderen achter: Luc (le). Fr. FC in L; Bonchamp. id. FC in L; Viviers. id. FC in L.

Het kantoor te Maastricht is tot overgangskantoor voor de nieuwe hiervoor aangekondigde staatsspoorwegkantoren aangewezen.

Storingen: tusschen de eilanden Procida en Ischia.

met de kanaaleilanden over Engeland; met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

met Saksen, uitgenomen Leipzig; met Hannover, uitgenomen Bremen en Hamburg, en met Venetiaansch Lombardije.

met Midden- en Zuid-Duitschland, Turkije, Griekenland en Oost-Indië langs de regtstreeksche verbindingen en verzendingswegen.

's Gravenhage, den 19*den Julij* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) C. J. FEITH.

No. 247. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 21*sten Julij* 1866, *no.* 235, 5*de afd.*, *houdende dat de getuigschriften wegens afgelegd eind-examen der Hoogere Burgerscholen met vijfjarigen cursus van het zegelregt zijn vrijgesteld.*

's Gravenhage, den 21*sten Julij* 1866.

Naar aanleiding der vraag door een uwer Ambtgenooten aan mij gedaan of de getuigschriften, vermeld in art. 66 der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs, wegens afgelegd eind-examen der Hoogere Burgerscholen van vijfjarigen cursus, al dan niet aan zegelregt onderworpen zijn, heb ik de eer, na daaromtrent den heer Minister van Financien geraadpleegd te hebben, U mede te deelen, dat die getuigschriften kunnen geacht worden van het zegelregt vrijgesteld te zijn.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) SCHRöDER.

No. 248. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Gelderland, *van den* 24*sten Julij* 1866, *no.* 55, *houdende het door den Koning goedgekeurd Reglement op het beheer der stoomgemalen en van de waterwerken, daarmede in verband staande, in het polderdistrict van den Boemelerwaard boven den Meidijk.* (*Prov. blad no.* 129).

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GELDERLAND,

doen te weten, dat door de Staten dezer provincie in hunne vergadering van 16 Julij 1864, no. 6, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN GELDERLAND,

hebben besloten, vast te stellen het volgend

Reglement *op het beheer der Stoomgemalen en van de Waterwerken, daarmede in verband staande, in het polderdistrict van den Boemelerwaard boven den Meidijk.*

Art. 1. Het *polderdistrict boven den Meidijk* wordt, met betrekking tot zijne waterlozing door stoomgemaal en daarmede in verband staande werken, verdeeld in twee afdeelingen: de *Waalafdeeling* en de *Maasafdeeling*.

De *Waalafdeeling* bevat de polders *Zalt-Boemel*, *Gameren*, *Nieuwaal*, *Bruchem*, *Kerkwijk*, *Delwijnen* (met uitzondering van het blok *de Riemers*) en den molenpolder van *Aalst*.

De *Maasafdeeling* bevat de polders *Hurwenen*, *Rossum*, *Driel*, *Hedel*, *Ammerzoden* en *Well*, *Nederhemert*, het *Hamblok* van *Aalst* en de *Riemers* van *Delwijnen*.

De polder *Zuilichem* blijft van deze regeling uitgesloten.

Art. 2. Het beheer over deze waterlozingen en daarmede in verband staande werken, wordt uitgeoefend door het Bestuur van het polderdistrict, op dezelfde wijze als alle andere zaken die het polderdistrict betreffen en met inachtneming van alle bepalingen van het Reglement op het beheer der rivierpolders in deze provincie, voor zooverre daarvan bij dit reglement niet wordt afgeweken.

Art. 3. De kosten van aanleg en onderhoud van de waterlozingen en daarmede in verband staande werken van elke afdeeling, worden voor elke af-

deeling afzonderlijk, doch overigens met inachtneming van de bepalingen van het Reglement op het beheer der rivierpolders in deze provincie, omgeslagen en door den Ontvanger van het polderdistrict ingevorderd, en wordt dienvolgens ook ten aanzien dezer kosten voor elke afdeeling eene afzonderlijke begrooting opgemaakt en van de ontvangsten en uitgaven afzonderlijke rekening en verantwoording gedaan.

Art. 4. De Dijkstoel draagt zorg voor de instandhouding der kunstwerken, — verder van alles wat tot de gemeenschappelijke waterlozing betrekking heeft, — en heeft het oppertoezigt over de sluizen, bruggen, blaffers, wallen, weteringen, togt- en bansloten in de verschillende polders, opdat deze ingevolge bestaande of daar te stellen verordeningen, steeds in goeden staat worden onderhouden, om aan hunne bestemming te voldoen en de afdeelingen in tijds droog te maken en te houden.

Art. 5. De Besturen der dorpspolders zijn verpligt te zorgen, door het aanleggen, ophoogen en verzwaren van hunne waterkeeringen en kaden, — ook van dezulken die tot wegen dienen, — waar dit door den Dijkstoel noodig wordt geoordeeld, dat het water in hunne polders aanwezig, ter hoogte van een palm boven het winterpeil, geene gemeenschap hebbe of verkrijge met dat van andere polders, dan alleen door de weteringen, die het water in den algemeenen boezem of watering brengen.

Zoodanige aanleg, ophooging en verzwaring der genoemde waterkeeringen en kaden geschiedt op aanwijzing van en in *overleg met* den Dijkstoel, ten koste van den betrokken polder.

Art. 6. De sluizen, die tot ontlasting der onderscheidene blokken in de polders reeds aanwezig zijn of noodig geoordeeld worden, zoomede de sluizen der polders die het water op den algemeenen boezem of in de hoofdweteringen aanvoeren, moeten ten koste der betrokken polders, door het plaatsen van schotbalken of schuiven, deze laatsten voor behoorlijke afsluiting vatbaar, zoodanig worden ingerigt, dat zij ten allen tijde gemakkelijk gesloten en geopend kunnen worden.

Art. 7. De schotbalken in de sluizen der hooge blokken moeten zoodanig worden geplaatst, dat het overtollige water gereedelijk kunne afvloeijen en dat alzoo het water op een peil worde gehouden, dat aan de landerijen geen nadeel kan veroorzaken.

De Dijkstoel bepaalt in overleg met de daarbij betrokken Polderbesturen de wijze, waarop deze inrigting het doelmatigst worde bewerkstelligd.

Art. 8. De stoomwerktuigen worden in werking gebragt dan en wanneer de Dijkstoel dit noodig oordeelt en moeten in werking blijven tot dat het water bij winterbemaling tot het winterpeil en bij zomerbemaling tot beneden het zomerpeil zij gedaald.

De tijdsbepaling der winter- en zomerbemaling verblijft aan den Dijkstoel.

Art. 9. De Dijkstoel, en in spoed vereischende omstandigheden, de Dijkgraaf, bepaalt, in overleg met de daarbij betrokken Polderbesturen, de tijdstippen, waarop zoowel de sluizen der onderscheidene blokken in de polders als die welke op de algemeene watering of boezem uitwateren, afgesloten of geopend behooren te worden, en zorgt er voor, dat het water, — nadat het bij hoogen stand door de stoomgemalen tot middelbaren of lagen stand zal zijn afgevoerd, zoodanig dat de hooger gelegene polders of de hooge blokken in dezelve daarvan geen overlast meer hebben, — worde opgehouden, ten einde de lagere gedeelten of polders ook in de gelegenheid worden gesteld, om het overtollige water te kunnen lozen. Het verblijft aan de Polderbesturen, om wanneer zij gedurende den zomer ophouding van water noodig oordeelen, de afsluitingen te bewerkstelligen

Art. 10. De Polderbesturen zijn verpligt op de in het bovenstaande artikel bedoelde tijdstippen de sluizen te doen sluiten of openen.

Bij nalatigheid geschiedt zulks op last van den Dijkgraaf ten koste van den betrokken polder.

Art. 11. Bijaldien zware regens, gedurende de afsluiting, de dadelijke opening van een of meer sluizen, ter voorkoming van schade, mogten noodig maken, en de omstandigheden niet toelaten daaromtrent met den Dijkstoel of Dijkgraaf in overleg te treden, zal het Dorpspolderbestuur op eigen gezag die opening kunnen doen bewerkstelligen, mits daarvan onverwijld aan den Dijkgraaf kennis gevende.

Art. 12. Ten einde door den Dijkstoel en de Polderbesturen ten allen tijde kunne worde nagegaan, wanneer de sluiting of opening der sluizen van de dorpspolders zonder bezwaar van de landerijen kan geschieden, moeten aan de sluizen in de watergangen, overal waar dit noodig wordt geoordeeld, ten koste van ieder der twee afdeelingen, de noodige peilschalen worden daargesteld, die het zomer- en het winterpeil in den polder of den stand van het water aanwijzen.

De zomer- en winterpeilen worden door den Dijkstoel in overleg met de daarbij betrokken Polderbesturen vastgesteld.

Art. 13. De Dijkstoel moet toezien of aan de bepalingen van het Polderreglement, omtrent het doen vegen, schoonmaken, uitdiepen enz. der weteringen, door het Polderbestuur wordt voldaan en zorgt, om de binnenmolens, aan het daar te stellen maatpeil te doen houden en dezelve te doen stilstaan, wanneer dit wordt vereischt.

Art. 14. Alle vroegere reglementen, gewoonten, keuren of overeenkomsten, van welken aard ook, voor zooverre zij in dit reglement ingrijpen, worden door dit reglement vervallen verklaard en afgeschaft.

Zijnde de goedkeuring des Konings hierop verleend bij besluit van 4 Julij 1866, no. 49.

Gegeven te Arnhem, den 24sten Julij 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) VAN LIMBURG STIRUM, *Voorzitter.*

(*Get.*) G. VAN OOSTERWIJK, *Griffier.*

No. 249. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 25sten Julij* 1866, *no.* 66, *houdende indeeling van het kantoor der directe belastingen en accijnsen te Borne in de zevende klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Overijssel*, van den 17den Julij ll., volgens welke de *zuivere* belooning van het openstaande ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te *Borne* kan worden geraamd op *f* 900;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld ontvangkantoor te rangschikken in de *zevende klasse.*

Accordeert met het origineel,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 250. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 28sten Julij* 1866, *no.* 36, *houdende intrekking van het particulier entrepôt van wijn te Gulpen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Limburg*, van den 19den dezer, daarbij mededeelende dat in de gemeente *Gulpen* geen gebruik meer wordt gemaakt van de gunst van particulier entrepôt voor *wijn;*

Gelet op de resolutien van den 26sten Februarij 1862, no. 10, en den 18den Mei 1864, no. 108;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. De gedachte gunst bij deze in te trekken, voor zooveel de genoemde gemeente betreft, en daarvan kennis te geven aan de ver-

schillende Provinciale Directeurs der voorschreven middelen, ten vervolge op de aangehaalde resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10.
2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 251. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 31*sten Julij* 1866, *no.* 43, *houdende voorschrift nopens het bepaalde bij* § 9 *der Algemeene Instructie voor de invordering van 's Rijks directe belastingen, ten opsigte der dagen en uren van de zittingen der ontvangers tot ontvangst.*

Bij § 9 der Algemeene Instructie van den 18den Augustus 1845, no. 61 (1), is o. a. bepaald, dat de dagen en uren van de zittingen der ontvangers tot ontvangst der directe belastingen, op voorstel dezer ambtenaren, en na het plaatselijk bestuur te hebben gehoord, door den Provincialen Directeur worden geregeld.

In verband hiermede heb ik de eer U uit te noodigen, om voortaan van de door U te nemen besluiten, tot regeling of wijziging dier dagen en uren strekkende, aan het plaatselijk bestuur kennis te geven, met verzoek de ingezetenen daarmede minstens veertien dagen te voren, bij openbare aankondiging bekend te maken.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 252. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den* 31*sten Julij* 1866, *no.* 87, *houdende bepaling nopens het terugbezorgen aan de apotheek van het glas- en aardenwerk, waarin geneesmiddelen aan de beambten der gevangenissen worden verstrekt.*

's Gravenhage, den 31*sten Julij* 1866.

Door den Inspecteur van de Geneeskundige dienst der Landmagt is mij medegedeeld, dat het glas- en aardenwerk, waarin geneesmiddelen aan de beambten der gevangenissen en aan hunne huisgezinnen worden uitgereikt, veeltijds niet worden terugbezorgd, en dat daaruit voor het rijk eene onnoodige uitgaaf voorvloeit, welke door teruggave der bedoelde voorwerpen kan worden vermeden.

Ik heb de eer hiervan aan de besturen der strafgevangenissen, huizen van verbetering en opvoeding, huizen van verzekering en huizen van arrest kennis te geven en op grond daarvan die besturen uit te noodigen om de betrokken beambten te willen verwittigen, dat zij in het vervolg de fleschen en potten, waarin zij geneesmiddelen ontvangen, na gemaakt gebruik aan de apotheek moeten doen terugbezorgen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

---

(1) Bijvoegsel 1855, no. 228. *Red.*

No. 253. **Besluit** *van* **Gedeputeerde Staten van Gelderland**, *van den* 31*sten Julij* 1866, *no.* 34, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van het Reglement tot beteugeling der veepest, wanneer die in de provincie Gelderland mogt uitgebroken zijn.* (*Prov. blad no.* 130).

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GELDERLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 7 Julij 1866, no. 11, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE GELDERLAND,

Hebben besloten, vast te stellen de navolgende

Wijziging *van het Reglement tot beteugeling der veepest, wanneer die in de provincie Gelderland mogt zijn uitgebroken.*

Aan art. 1 wordt het navolgende toegevoegd:

„In afwachting van het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij deze verdacht- of besmetverklaring wordt uitgesproken, zijn de Burgemeesters der gemeenten, waar de veepest is uitgebroken, en voor zooveel noodig tevens die der aangrenzende gemeenten, verpligt, onmiddelijk nadat dit te hunner kennis zal gekomen zijn, eene streek lands gelegen binnen den afstand van minstens 1500 ellen van af de hoeve, den stal of de weide, waar het geval van veepest heeft plaats gehad, voorloopig verdacht- of besmet te verklaren.

„Zij geven van dezen maatregel onverwijld kennis aan Gedeputeerde Staten, en doen hun betrekkelijk besluit onmiddellijk afkondigen.

De bovenbedoelde lijn van 1500 ellen strekt slechts tot aan de wateren der Zuiderzee en van de hoofdrivieren de Maas, de Rijn, de Waal, de Lek en de IJssel, zulks aan de zijde der besmette gemeente.

Deze voorloopige maatregel blijft in werking tot het besluit van Gedeputeerde Staten, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, in werking treedt, of wel tot dat Gedeputeerde Staten bij een in het provinciaal blad op te nemen besluit zullen verklaard hebben dat die niet noodig was."

De aanvang van art. 2 wordt gelezen als volgt:

„In het aldus verdacht- of besmetverklaarde gebied, door palen met het opschrift „**Veepest**" aan te wijzen (welke palen zullen worden geplaatst door de zorg der betrokken Burgemeesters en ten koste der Provincie), mag geen uit- of doorvoer van," enz.

Zijnde de goedkeuring des Konings hierop verleend bij besluit van den 21 Julij 1866, no. 67.

Luidende mitsdien het alzoo gewijzigd Reglement als volgt:

Reglement *tot beteugeling der veepest, wanneer die in de provincie Gelderland mogt uitgebroken zijn.*

Art. 1. Wanneer de veepest in deze provincie is uitgebroken, zijn Gedeputeerde Staten bevoegd, de gemeente waarin dit plaats had of een deel daarvan, of wel meerdere gemeenten of gedeelten daarvan, als verdacht- of besmet te verklaren. Zij brengen dit ter openbare kennis door opneming van hun besluit in het provinciaal blad, en verder op zoodanige wijze als zij doelmatig zullen achten.

In afwachting van het besluit van Gedeputeerde Staten, waarbij deze verdacht- of besmetverklaring wordt uitgesproken, zijn de Burgemeesters der

gemeenten, waar de veepest is uitgebroken, en voor zooveel noodig tevens die der aangrenzende gemeenten, verpligt, onmiddellijk nadat dit te hunner kennis zal gekomen zijn, eene streek lands gelegen binnen den afstand van minstens 1500 ellen van af de hoeve, den stal of de weide, waar het geval van veepest heeft plaats gehad, voorloopig verdacht- of besmet te verklaren.

Zij geven van dezen maatregel onverwijld kennis aan Gedeputeerde Staten, en doen hun betrekkelijk besluit onmiddellijk afkondigen.

De bovenbedoelde lijn van 1500 ellen strekt slechts tot aan de wateren der Zuiderzee en van de hoofdrivieren de Maas, de Rijn, de Waal, de Lek en de IJssel, zulks aan de zijde der besmette gemeente.

Deze voorloopige maatregel blijft in werking tot het besluit van Gedeputeerde Staten, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, in werking treedt, of wel tot dat Gedeputeerde Staten bij een in het provinciaal blad op te nemen besluit zullen verklaard hebben dat die niet noodig was.

Art. 2. In het aldus verdacht- of besmetverklaarde gebied, door palen met het opschrift „Veepest" aan te wijzen (welke palen zullen worden geplaatst door de zorg der betrokken Burgemeesters en ten koste der Provincie), mag geen uit- of doorvoer van rundvee, schapen, varkens, bokken, geiten, versche huiden, versch vleesch, ongesmolten vet, bloed, mest, beenderen, hoorns, hoeven, klaauwen en verderen afval van genoemd vee, onbereide wol, koehaar, koedekken, hooi, stroo en gebruikt stalgereedschap plaats hebben.

Wanneer in strijd met deze bepaling is gehandeld, kan het uit of doorgevoerde door hen, die tot verbaliseren bevoegd zijn, worden aangehouden en ten koste en schade der eigenaars, uit- of doorvoerders in afzonderlijke bewaring worden gesteld. De Burgemeesters zorgen voor de uitvoering van dezen maatregel en geven daarvan kennis aan Gedeputeerde Staten.

Art. 3. De weiden en stallen in het verdacht- of besmetverklaarde gebied staan onder bijzonder toezigt der politie, en worden ten minste eens in de week door een deskundige onderzocht, die den toestand van het vee naauwkeurig gadeslaat en daarvan verslag doet aan Gedeputeerde Staten.

Al het in art. 2 genoemde vee, in het verdacht- of besmetverklaarde gebied aanwezig, wordt door ambtenaren van politie of door deskundigen geteld en van een merkteeken voorzien.

Tot onderzoek naar verboden uitvoer wordt deze telling ten minste eens per week herhaald.

Art. 4. De veehouders, wier weiden of stallen in het verdacht- of besmetverklaarde gebied gelegen zijn, zijn verpligt, de ambtenaren van politie en de deskundigen tot het bedoelde onderzoek ten allen tijde in hunne weiden of stallen en op hunne erven toe te laten.

Gelijke verpligting rust op hen ten opzigte van de autoriteiten, die gecommitteerd mogten worden om den staat van den veestapel te onderzoeken.

Art. 5. In het aldus verdacht- of besmetverklaarde gebied mag geen invoer of vervoer van het in art. 2 genoemde plaats hebben dan met toestemming van den Burgemeester.

Art. 6. De door de veepest aangetaste beesten, die sterven of afgemaakt worden, worden, na inkerving van de huid en onbruikbaarmaking van het vleesch, op eene door de betrokken Burgemeesters te bepalen plaats begraven in kuilen, ter diepte van twee ellen, waarvan al de aarde weder tot dekking moet worden gebruikt en die niet mogen worden geopend.

Art. 7. Wanneer uit het in art. 3 bedoelde verslag blijkt, dat in het verdacht- of besmetverklaarde gebied alle gevaar geweken is, dan wordt de verdacht- of besmetverklaring door Gedeputeerde Staten opgeheven, en daarvan op de in art. 1 bedoelde wijze openbare kennisgeving gedaan.

Art. 8. Onder deskundigen, in dit reglement genoemd, worden verstaan de Veeartsen en de tijdelijk door Gedeputeerde Staten aan te stellen personen, wier eedsaflegging, werkkring en belooning door dat Collegie wordt geregeld.

Art. 9. Behalve de ambtenaren, in art. 11 nos. 1—6 van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, zijn de ambtenaren van Rijks- en gemeente-politie, deze laatsten voor zoover hun kring strekt, — en de in dit reglement genoemde deskundigen, mits behoorlijk beëedigd, tot opmaken van proces-verbaal bevoegd.

Deze bevoegdheid wordt mede opgedragen aan de Rijks-ambtenaren der In- en uitgaande regten en accijnsen.

Art. 10. De overtreding van art. 2 1e lid en van artt. 4, 5 en 6, alsmede

het belemmeren of beletten van het plaatsen der palen, in art. 2 bedoeld, het wegnemen, verplaatsen of beschadigen van deze palen wordt gestraft met eene boete van *f* 25 tot *f* 75 met of zonder gevangenis van drie tot zeven dagen, voor zoover bij de wet niet anders is voorzien.

Art. 11. Dit reglement treedt in werking op den derden dag na de dagteekening van het provinciaal blad waarin het zal worden opgenomen.

Gegeven te Arnhem, den 31*sten Julij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN LIMBURG STIRUM, *Voorzitter.*
(*Get.*) G. VAN OOSTERWIJK, *Griffier.*

No. 254. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 31*sten Julij* 1866, *no.* 26, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van het reglement tot voorkoming van de overbrenging in Friesland van runderpest.* (*Prov. blad no.* 126.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 11 Julij 1866 is vastgesteld, hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het wenschelijk is eenige wijziging en aanvulling aan te brengen in het reglement tot voorkoming van de overbrenging in *Friesland* van de runderpest, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den 26 September 1865, no. 58, 1 December 1865, no. 49, en 20 April 1866, no. 72 (1);

Gelet op art. 131 der grondwet, zoomede op de artt. 130 en 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

In art. 3 litt. *b* van gemelde reglement, achter de woorden „onbereide wol" in te lasschen *den invoer van stroo bestemd voor publieke werken.*

Aldus besloten door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden, den 11*den Julij* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 26 Julij 1866, no. 45.

Gegeven te Leeuwarden, den 31*sten Julij* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter,*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 255. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 30*sten Julij* 1866, *no.* 63, *houdende wijziging in de verordeningen nopens de weduwen- en wezenkas der officieren van de landmagt voor zoo veel betreft de contributie bij vermeerdering van traktement; die van hertrouwde weduwen en de aanzuivering van inleggelden.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien het besluit van den Souvereinen Vorst, van den 14den Januarij 1815, no. 29 (2), houdende oprigting van eene weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt;

(1) Bijvoegsel 1865, no. 235 en 309 en hierboven no. 157. *Red.*
(2) P. VAN LANGEN, Bijvoegsel D. II, bladz. 481. Nieuwe uitgave, D'ENGELBRONNER, 1ste Serie, bladz. 162. *Red.*

Gelet op het Koninklijk besluit van den 11den November 1842, no. 52 (1), houdende nieuwe verordeningen ter opbeuring en instandhouding van evengemelde inrigting;

Herzien het Koninklijk besluit van den 17den Julij 1834, no. 100 (2), houdende maatregelen tot instandhouding van gezegde weduwen- en weezenkas;

Gezien Ons besluit van den 11den Maart 1851, no. 90 (3), betreffende de voldoening der inleggelden door officieren deelgenooten aan genoemde kas verschuldigd;

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog, van den 28sten Augustus 1866, no. 29 I;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

1°. dat de bij art. 3 van het Koninklijk besluit van den 11den November 1842, no. 52, bedoelde wijziging van het bepaalde bij art. 9 van het besluit van den Souvereinen Vorst, van den 14den Januarij 1815, no. 29, voortaan alleen van toepassing zal zijn, ten aanzien van de officieren, deelgenooten aan de weduwen- en weezenkas, die de voorgeschreven doorloopende contributie aan die inrigting betalen; blijvende mitsdien voor de overige officieren het bepaalde bij art. 9 van laatstgemeld besluit voor het vervolg van kracht;

2°. dat, met wijziging van hetgeen te dier zake bij art. 14 van het besluit van den Souvereinen Vorst, van den 14den Januarij 1815, no. 29, en bij de artt. 6, 7, 8, 9 en 10 van het Koninklijk besluit van den 17den Julij 1834, no. 100, is vastgesteld, eene weduwe, die pensioen uit de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt geniet, bij hertrouwen dat pensioen verliest met den dag waarop het later huwelijk is voltrokken, doch op nieuw weduwe wordende en ten gevolge van haar tweede of nader huwelijk niet geregtigd op pensioen uit evengemelde weduwen- en weezenkas, weder in het genot treedt van het haar vroeger toegelegd pensioen, gerekend met den dag, volgende op dien waarop haar laatste echtgenoot is gestorven of waarop, na zijn overlijden, het tractement of pensioen dat hij genoot, heeft opgehouden; zullende voorts zoodanige weduwe, gedurende den tijd van haar later aangegaan huwelijk, geenerlei contributie aan gezegde weduwen- en weezenkas behoeven bij te dragen;

Wanneer zij ten gevolge van haar laatste huwelijk aanspraak mogt hebben op pensioen uit de weduwen- en weezenkas, doch tot een minder bedrag, dan dat uit die inrigting vroeger door haar genoten, zal zij in het genot van het hoogste dier pensioenen worden hersteld, doch in geen geval meer dan één pensioen gelijktijdig uit de weduwen- en weezenkas kunnen genieten;

3°. dat, hetgeen bij § 3 van Ons besluit van den 11den Maart 1851, no. 90, omtrent de aanzuivering der door een overleden officier nog verschuldigde inleggelden enz. is bepaald, in dien zin wordt gewijzigd, dat namelijk de bedoelde aanzuivering voortaan overeenkomstig hetgeen te dier zake bij art. 7 van het Koninklijk besluit van den 11den November 1842, no. 52, is vastgesteld en alzoo door middel van eene korting van *tien* per cent op het weduwen-pensioen of den onderstand zal plaats hebben.

---

(1) Bijvoegsel 1842, no 338. Nieuwe uitgave, D'ENGELBRONNER, 4de Serie; bladz. 180. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1834, no. 224. *Red.*

(3) Volgt hierachter als Bijlage A. *Red.*

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van kolonien, tot informatie.

's Gravenhage, den 30sten Augustus 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. H. VAN DEN BOSCH.

Bijlage A. 11 Maart 1851, no. 90.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien het Koninklijk besluit van den 11den November 1842, no. 52, houdende nieuwe verordeningen tot opbeuring en instandhouding van de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmagt;

Gelet op het bepaalde bij art. 4 van gemeld besluit, nopens het bedrag der *inleggelden*, mitsgaders van de *doorloopende contributie*, door de officieren, deelgenooten aan genoemde kas, bij te dragen.

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog, van den 8sten dezer, no. 33 B;

Hebben goedgevonden en verstaan, met wijziging in zoo ver van aangehaalde bepalingen, het navolgende vast te stellen, te weten:

1°. dat het aan de Officieren, die in het vervolg een huwelijk zullen aangaan, en die verlangen onder de deelgenooten aan de weduwen- en weezenkas te worden opgenomen, zal worden vrijgelaten om het bedrag der *inleggelden* en van de percentsgewijze verhooging van dien, sub litt. *a* van gezegd artikel bedoeld, hetzij in eens of wel binnen een tijdvak van *tien* jaren, na het aandienen der gewone verklaring te voldoen, doch zulks, in het laatste geval, met bijbetaling van den interest ad *vier* percent 's jaars, over de som die aan te zuiveren blijft, en welke interest ieder jaar vooruit zal moeten worden berekend, om vervolgens met de hoofdsom, bij maandelijksche of driemaandelijksche termijnen, op de traktementen of pensioenen der belanghebbenden te worden ingehouden;

2°. dat het aan de officieren in activiteit, mitsgaders aan degenen, die op nonactiviteit of gepensionneerd mogten zijn, die na het tijdstip van den 1sten Januarij 1842, in het huwelijk zijn getreden en die zich in der tijd tegen het deelgenootschap aan de meergenoemde weduwen- en weezenkas hebben verklaard, alsnog zal vrijstaan, op de voorwaarden bij no. 1 van dit besluit omschreven, tot het bedoeld deelgenootschap toe te treden, met dien verstande echter, dat het tijdvak van *tien* jaren, hiervoren bedoeld, tot het afbetalen der inleggelden met de *casu quo* percentsgewijze verhooging van dien, gerekend zal worden *drie maanden* na de voltrekking van het huwelijk te zijn ingegaan, en het alzoo bereids verschuldigde te dier zake, door degenen die van de tegenwoordige vergunning gebruik wenschen te maken, als nog in eens, met bijberekening van eenen oploopenden interest, ad 4 percent 's jaars, zal behooren te worden aangezuiverd, waarbij tevens het bedrag der doorloopende contributie, volgens het bepaalde sub litt. *b* van meergemeld art. 4, van het besluit van den 11den November 1842, no. 52, van de traktementen of pensioenen der belanghebbenden, over een gelijk tijdvak, sedert de voltrekking van het huwlijk als voren, bij verhaal in eens zal moeten worden voldaan;

3°. dat ingeval een officier, die van de voorschreven vergunningen gebruik zal hebben gemaakt, mogt komen te overlijden, alvorens het bedrag der inleggelden, enz. bij termijnen geheel mogt zijn aangezuiverd, met achterlating van eene weduwe of wel van een of meer kinderen beneden den ouderdom van *achttien* jaren, het alsdan nog verschuldigde uit gemelden hoofde, op gelijke wijze als zulks ten aanzien van den officier geschiedde, op het pensioen der weduwe of de onderstandsgelden der kinderen zal worden ingehouden; — terwijl de officier, die inmiddels weduwnaar en kinderloos wezen mogt, niettemin gehouden zal zijn, de volle inleggelden met de verhooging en interessen af te betalen; en

4°. dat de officieren op non-activiteit of pensioen, die voortaan verlangen

mogten onder de deelgenooten aan de weduwen- en wezenkas voor de officieren van de landmagt te worden opgenomen, gehouden zullen zijn, om bij het indienen van de gevorderde verklaring deswegens, een certificaat over te leggen, af te geven door den eerstaanwezenden officier van gezondheid, in of het naast bij de woonplaats van den belanghebbende gevestigd, houdende dat deze laatste, op het tijdstip van het opmaken der verklaring *„eene goede gezondheid geniet en aan geenerlei ongeneesselijke kwaal, welke zijn spoedig overlijden ten gevolge zou kunnen hebben, lijdende is.*"

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financien en aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie.

's Gravenhage, den 11*den Maart* 1851.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) VAN SPENGLER.

No. 256. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 2*den Augustus* 1866, *no.* 63, *houdende verlenging der vergunning tot het heffen van sluisgeld aan het Waardensche verlaat, gemeente Nieuwkoop en van bruggeld aan den Kollenbrug, gemeente Wilnis in Zuidholland.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 31 Julij 1866, no. 165, 3de afdeeling;

Gezien ons besluit van 12 November 1863, no. 86 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan het gemeentebestuur van *Woerden*, nader vergunning voor den tijd van zes jaar te verleenen, tot heffing van sluisgeld aan het *Woerdensche Verlaat* in de gemeente *Nieuwkoop*, en van bruggeld aan den *Kollenbrug* in de gemeente *Wilnis*, volgens de tarieven en onder de bepaling bij het aangehaalde besluit vastgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 2*den Augustus* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 257. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 4*den Augustus* 1866, *no.* 75, *houdende bepaling nopens het heffen van half tolgeld aan den tweeden tolboom aan den grooten weg der* 1*ste klasse, no.* 3, *op het eiland Walcheren, gemeente Nieuwland (Zeeland).*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van onze Ministers van Financien en van Binnenlandsche Zaken, van den 24 Julij 1866, no. 51, R en D, en den 1 Augustus 1866, no. 221, 3de afd.;

(1) Bijvoegsel 1863, no. 317. *Red.*

Gezien de koninklijke besluiten van 1 December 1822, no. 70, 30 October 1823, no. 97, 11 Januarij 1824, no. 104, 12 Februarij 1825, no. 81, en 7 Maart 1825, no. 124; (1)

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoover van de Koninklijke besluiten van 30 October 1823, no. 97, 11 Januarij 1824, no. 104 en 12 Februarij 1825, no. 81, te bepalen:

dat aan den tweeden tolboom onder de gemeente *Nieuwland* en *St. Joostland* aan den grooten weg der 1ste klasse no. 3, op het eiland *Walcheren*, te rekenen van en met den 1 Mei 1867, in stede van volle tol, slechts *half* tolregt zal worden geheven van hen die het doorloopend gedeelte des wegs van- of tot het *Sloe* gebruiken en tolpligtig zijn.

Onze Minister van Financien is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 4den Augustus 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) SCHIMMELPENNINCK.

Bijlage A. 1 December 1822, no. 70.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat, van den 28 November ll., no. 21, no. 19 u, betrekkelijk het door de Gedeputeerde Staten der provincie Zeeland gedaan aanbod, om, tot verbetering der groote wegen in die provincie, eene negotiatie te openen, groot ƒ 290.000.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Het door de Gedeputeerde Staten van Zeeland gedaan aanbod ter zake voorschreven, wordt aangenomen.

Art. 2. De projecten tot verbetering der wegen, waarvan de kosten uit de voormelde negotiatie zullen gevonden worden, mitsgaders van de daarop te plaatsen tollen, zullen na onderworpen te zijn geweest aan de deliberatiën van de Gedeputeerde Staten voornoemd, door het departement van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat, aan Ons ter goedkeuring worden aangeboden.

Art. 3. Wij approbeeren het plan van de bovengemelde negotiatie en het daarbij behoorende tableau van aflossing, premien en renten, zoodanig als dezelve sub A en B bij dit besluit zijn gevoegd.

Art. 4. De jaarlijks, door de provincie te leveren sommen uit de 6 opcenten der directe belastingen, mitsgaders de opbrengsten der op de wegen te plaatsen tollen, zullen bij den Ontvanger Generaal te *Middelburg* als afzonderlijk fonds, worden bewaard en geadministreerd; zullende aan het einde van elk jaar worden geregeld het subsidie, dat uit de gezamenlijke opbrengsten der rijkstollen, zal worden toegestaan, om te voorzien in het te kort, hetgeen mogt bevonden worden te bestaan, na het employ der provinciale bijdrage en van de opbrengsten der tollen op de voormelde wegen.

Art. 5. Het onderhoud van de bedoelde wegen, zooverre zij tot de eerste klasse behooren, zal aan het rijk verblijven: dat van die der tweede klasse zal aan de provincie verblijven, om daarin te voorzien, zoo uit eigene middelen, als uit de sommen, welke wij zullen noodig oordeelen daarvoor, als jaarlijksch abonnement, toetestaan.

Art. 6. Na den volkomen afloop der negotiatie zullen al de voormelde wegen, met derzelver baten en lasten aan het rijk komen.

Art. 7. De eerste uitgifte der obligatien, uit de voormelde negotiatie pro-

(1) Deze besluiten volgen hierachter als bijlage A — E. *Red.*

flceerende, zal vrij zijn van registratieregten, zullende echter alle nadere overgangen derzelve, aan de gewone regten onderworpen zijn.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat en Onze Minister van Staat, belast met de generale directie der ontvangsten, zullen zorgen voor de uitvoering van het tegenwoordig besluit, waarvan afschriften zullen gezonden worden aan Onzen Minister van Financien en aan de algemeene rekenkamer.

Gegeven te Brussel den 1 December des jaars 1822, het tiende Onzer Regering.

(*Get.*) WILLEM.
Van wege den Koning,
(*Get.*) J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

Bijlage B. 30 October 1823, no. 97.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en waterstaat, van den 25 dezer no. 116.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De tollen op den zijtak van den Grooten weg der 1e klasse no. 3 in de Provincie *Zeeland*, tusschen de steden *Middelburg* en *Tholen*, zullen worden geplaatst, als volgt:

De eerste, op het grondgebied der stad *Middelburg*, ongeveer 190 ellen van de poort dier stad, bij het begin van den in 1819 gelegden dam door de *Oude haven* van *Middelburg*, met concurrentie van de woningen tusschen de stadspoort en den zoo evengemelden afstand.

De tweede, onder de gemeente *Nieuwland* en *St. Joostland* ongeveer 5637 ellen van den voorgaanden, aan het pont van den Scheidijk tusschen *Nieuwland* en *St. Joostland* met een dubbele paal en met concurrentie van 50 ellen ter wederzijde.

De derde in *Zuid-Beveland*, onder de gemeente *'s Heer-arendskerke*, ongeveer 2180 ellen van den voorgaanden in den *Noord Craaijert Polder*, bij den oprit van den dijk tusschen de *Noord- en West-Craaijertpolders* met concurrentie van vijftig ellen ter wederzijden.

Art. 2. De tolregten zullen op den voorschreven weg worden geheven, overeenkomstig het tarief bij ons besluit van den 13 Februarij 1816, no. 46 voor de groote wegen in de Zuidelijke Provinciën des Rijks, vastgesteld.

Art. 3. De ontvangst dier regten zal in het openbaar worden verpacht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken en waterstaat is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financien en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie en narigt.

Gegeven op het Loo den 30 October des jaars 1823, het Tiende van Onze Regering.

(*Get.*) WILLEM.
Van wege den Koning,
(*Get.*) J. G. DE MEIJ v. STREEFKERK.

Bijlage C. 11 Januari 1824, no. 104.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Waterstaat, van den 8 dezer, no. 56;

Gezien Ons besluit van den 30 October 1823, no. 97;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen: dat de Tolpaal no. 2, op den weg der 1ste klasse no. 3 in *Zeeland*, zal kunnen worden gesteld, hetzij op de plaats bij bovengedacht besluit aangewezen, hetzij in den zoogenaamden langen weg, aan de kruisweg, met eenen dubbelen paal en op een afstand van *drie duizend acht honderd vier en veertig* ellen van den eersten tol.

En zullen afschriften dezes worden gezonden aan Onzen Minister voornoemd, ter uitvoering en aan Onzen Minister van Financiën en aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie.

's Gravenhage, *den* 11 *Januari* 1824.

(*Get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*Get.*) J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

Bijlage D. 12 Februari 1825, no. 81.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ.,

Gezien Onze besluiten van den 30 October 1823, no. 97 en van den 11 Januari 1824, no. 104.

Willende voorzien in de verdere plaatsing der Tollen op den grooten weg der 1ste klasse no. 3, in de provincie Zeeland, en in de plaatsing der reeds bestaande, die veranderingen of wijzigingen brengen, welke de ondervinding heeft geleerd, dat daarin behooren te worden gemaakt.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, Onderwijs en Waterstaat, van den 3 dezer, no. 98.

Gezien het rapport van Onzen Minister van Financien, van den 10 daaraanvolgende, no. 39/181;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De vierde Tol op gemelde weg zal worden geplaatst onder de gemeente *'s Heeren Arendskerke*, in *Zuid-Beveland*, ongeveer 6700 ellen van het dorp bij de hofstede van VERBURG, met concurrentie van 50 ellen ter wederzijden.

De zevende, onder de gemeente *Kappelle* en *Biezelingen* in het gemeld eiland, ongeveer 5700 ellen van den voorgaanden bij het gehucht Maalstede, even buiten het dorp Kappelle aan het begin van het nieuw aangelegde gedeelte wegs door den Yerseken Moer, met concurrentie van de naburige woningen naar de zijde van *Kappelle*.

De achtste, onder de gemeenten *Scherpenisse* en *Westkerke* in het eiland *Tholen*, ongeveer 6450 ellen van den voorgaanden, met concurrentie van 50 ellen ter wederzijden.

De negende, onder de gemeente *Poortvliet*, in het eiland *Tholen* voornoemd ongeveer 6398 ellen van den voorgaanden, bewesten den weg naar Nieuw-Strijen, ongeveer 50 ellen van het dorp met concurrentie van 50 ellen naar de zijde van *Scherpenisse*.

De tiende, onder de stad *Tholen* 5542 ellen van den voorgaanden, ongeveer 740 ellen van de stad nabij de hofstede thans bewoond door ADRIAAN GELUK, ten oosten het punt alwaar de weg welke langs genoemde hofstede loopt, aan den grooten weg aanstoot.

Art. 2. De concurrentie, bij Ons besluit van 30 October 1823, no. 97 toegestaan, voor de plaatsing van den eersten Tol op meergenoemden weg zal zoodanig moeten worden verstaan, dat de rijtuigen en paarden, welke naar den westelijken dijk der oude haven, en die welke naar den berm weg langs de nieuwe haven gaan, of van daar komende naar *Middelburg* rijden, vrij zijn van de betaling van het Tolregt.

Art. 3. Aan den pachter van den tweeden Tol op gene weg zal, bij voortduring, de keuze worden gelaten om den Tolpaal op te rigten op het midden van den zoogenaamden langen weg, bij den kruisweg, of aan den tusschen *Nieuw* en *St. Joosland* in dier voege, als zulks bij Ons besluit van den 11 Januari 1824, no. 104 is bepaald.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken Onderwijs en Waterstaat is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onzen Minister van Financien en aan de Algemeene Rekenkamer.

Gegeven te Brussel den 12 Februari des jaars 1825, het twaalfde van Onze Regering.

(*Get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*Get.*) J. G. DE MEIJ VAN STREEFKERK.

Bijlage E. 7 Maart 1825, no. 124.

WIJ WILLEM, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, Onderwijs en Waterstaat, van den 6den dezer, no. 4.

Gezien Ons besluit van den 12den Februari 1825, no. 83;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat de twee tollen op den grooten weg der *eerste* klasse, no. 3 in *Zuid-Beveland* tusschen *'s Heer Arendskerke* en *Kapelle*, zullen worden geplaatst, als:

de eene, onder *'s Heer Hendriks Kinderen*, ongeveer 5600 ellen van den voorgaanden tol, op den dijk tusschen die gemeente en de stad *Goes* bij de berberg het *Molentje*, met concurrentie van alle de huizen tot 50 ellen ter wederzijden.

en de andere, op de limiet van *Goes* en *Kloetinge*, ongeveer 2300 ellen van den bovengemelden, met een dubbelen paal bij het begin van den weg van *'s Gravenpolder* naar *Goes*, met concurrentie van 50 ellen naar de zijde van die stad.

En is onze voorn. Minister belast met de uitvoering dezes, waarvan aan Onzen Minister van Financien, aan Onzen Staatsraad, administrateur der registratie en loterijen en aan de algemeene rekenkamer, tot informatie en narigt, zal worden kennis gegeven.

Brussel, *den* 7*den Maart* 1825. (*Get.*) WILLEM.

Van wege den Koning,

(*Get.*) DE MEIJ VAN STREEFKERK.

No. 258. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 4*den Augustus* 1866, *no.* 76, *houdende opheffing van eenige domaniale veren.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien, van den 1sten Augustus 1866, no. 79, Reg. en Dom.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat de domaniale veren van den *Hitzert* op *Dordrecht*, van den *Eendragtspolder* op *Dordrecht*, en *Rotterdam*, en van den *Hitzert* op *Rotterdam*, met den eersten September aanstaande worden opgeheven.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, *den* 4*den Augustus* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,

(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 259. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 6*den Augustus* 1866, *no.* 320, 4*de afd.*, *houdende voorziening ter voorkoming, dat personen, die als plaatsvervangers bij de militie zijn afgewezen, elders als zoodanig worden aangenomen.*

's Gravenhage, *den* 6*den Augustus* 1866.

De ervaring heeft geleerd, dat niet zelden personen, welke zich reeds bij een der Militieraden of bij Gedeputeerde Staten hebben aan-

geboden om als plaatsvervangers bij de Militie te worden toegelaten, doch wegens ongeschiktheid voor de dienst zijn afgekeurd, bij eenen anderen Militieraad of bij Gedeputeerde Staten eener andere Provincie op nieuw beproeven zich als zoodanig te doen aannemen.

Wanneer zij daarin slagen, doch na hunne inlijving ongeschikt voor de dienst bevonden en ontslagen worden, dan lijden de lotelingen, voor wie zij optraden, daardoor dikwerf een niet onbelangrijk nadeel.

Van den anderen kant is het ook wel eens gebeurd, dat personen, ofschoon door eenen Militieraad wegens ligchaamsgebreken onbekwaam geoordeeld om als plaatsvervanger op te treden, weinige dagen daarna door eenen anderen Militieraad werden goedgekeurd, of als vrijwilligers bij het leger werden aangenomen, zonder dat zich in de dienst blijken hunner ongeschiktheid vertoonden.

Hoe noodzakelijk het ook zij verkeerde praktijken te beteugelen, mag evenwel, door eenen daartoe strekkenden administratieven maatregel, geen inbreuk worden gemaakt op het zelfstandig oordeel van elk Collegie van Gedeputeerde Staten en van elken Militieraad, 't geen het geval zou zijn, wanneer, gelijk dit onlangs door een der militieraden in praktijk is gebragt, een wegens ligchaamsgebreken door hem afgekeurd persoon wierd belet zich bij eenen anderen Militieraad op nieuw aan te bieden, door hem het overgelegde getuigschrift, model no. 14, niet terug te geven, maar dat stuk eenvoudig in te houden.

Een meer geschikt middel om, met handhaving van het zelfstandig oordeel van elk Collegie van Gedeputeerde Staten en van iederen Militieraad, te verhoeden, eensdeels dat personen, hunne vroegere afkenring verzwijgende en hunne ligchaamsgebreken verheelende, zich later, ofschoon ongeschikt voor de dienst, kunnen doen aannemen, anderdeels dat zij, door eene onjuiste uitspraak tot afwijzing getroffen, voor altijd in hunne voornemens worden belemmerd, ware mijns inziens daarin te vinden, door ten opzigte van hen, wier toelating bij uitspraak van Gedeputeerde Staten of van den Militieraad is geweigerd, daaraan, met vermelding der redenen, aanteekening te doen op de keerzijde van het overgelegde hun terug te geven getuigschrift model no. 14, met aanduiding, zoo de toelating is geweigerd wegens ziekelijke gesteldheid of gebreken, van het nummer van het reglement voor het geneeskundig onderzoek, waaronder de ziekte of het gebrek is vermeld en door voorts geen tweede of nader getuigschrift aan denzelfden persoon af te geven, dan nadat de Burgemeester, bij wien daartoe aanvraag wordt gedaan, zich hebbe vergewist, dat van het eerst afgegeven getuigschrift geen gebruik is gemaakt.

De Burgemeesters zouden derhalve aanteekening behooren te houden van de personen aan welke zij reeds een getuigschrift hebben uitgereikt.

Ik heb de eer U Hoog Ed. Gestr. te verzoeken Heeren Gedeputeerde Staten uit te noodigen, voor zooveel hen betreft, aldus te willen handelen.

U Hoog Ed. Gest. gelieve tevens de Burgemeesters der Gemeenten omtrent de afgifte van een tweede getuigschrift aan of ten behoeve van denzelfden persoon in voorschreven zin aan te schrijven en voorts de Militieraden in Uwe Provincie, tegen den tijd der opening hunner zittingen voor de ligting des aanstaanden jaars, met den verlangden maatregel bekend te willen maken, met uitnoodiging ook hunnerzijds dienovereenkomstig te handelen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 260. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 8sten Augustus* 1866, *no.* 54, *houdende bepalingen nopens de inhoudingen op uitkeeringen aan gemeenten wegens haar aandeel in de opbrengst van de Rijks belasting op het personeel en wegens gemeente-opcenten op de directe belastingen, ter zake van de voorschotten bedoeld bij het Koninklijk besluit van den* 16*den Julij* 1866.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gezien het Koninklijk besluit van den 16den Julij ll. (*Staatsblad no.* 116), houdende bepalingen omtrent het verleenen, gedurende het jaar 1866, van voorschotten uit 's Rijks schatkist aan gemeenten, op rekening van het haar toekomend gedeelte van de opbrengst der Rijks belasting op het personeel;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Zoodra de provinciale Directeuren der directe belastingen enz. van wege den Minister kennis bekomen dat, krachtens opgemeld besluit, aan eene gemeente voorschot is toegekend, doen zij daarvan mededeeling aan den Ontvanger tot wiens kantoor de gemeente behoort.

Art. 2. Het bedrag van elk voorschot wordt, zoo hieromtrent bij de mededeeling volgens het voorgaande artikel, geene andere bepaling voorkomt, steeds ingehouden op het bedrag der eerstvolgende maandelijksche uitkeeringen aan de betrokken gemeente wegens haar aandeel in de opbrengst van de Rijks belasting op het personeel.

Bijaldien deze uitkeering minder dan een zesde van het voorschot per maand zou bedragen, wordt het daaraan te kort komende op de gelijktijdige uitkeeringen wegens de ten behoeve der gemeente geïnde opcenten op de directe belastingen ingehouden.

De Rijks Ontvanger geeft voor het ingehouden bedrag in betaling eene kwitantie op zegel, waarbij hij erkent dat bedrag te hebben ontvangen als gedeeltelijke teruggave van het uit 's Rijks schatkist aan de gemeente verleende voorschot op haar aandeel in de opbrengst bij het voorgaande lid van dit artikel vermeld.

Bij de staten van de door den Ontvanger gedane uitkeeringen wordt het bedrag der inhouding onder dat der uitkeeringen in geld opgenomen.

Art. 3. De Ontvanger stort het bedrag der inhoudingen over ten kantore van een der betaalmeesters, tegen kwitantie ten zijnen name, met de aanwijzing: *wegens teruggave van voorschot door de gemeente* . . . . . . , en zendt de kwitantiën dier stortingen, bij afzonderlijken brief, aan den Provincialen Directeur, onder wien hij behoort.

Die stortingen geschieden zoodra als, naar de bepalingen der resolutie van den 21sten Junij 1866, no. 121, eene voorloopige uitkeering aan den Gemeente-Ontvanger zou behooren te geschieden.

Art. 4. De kwitantiën der bij het voorgaande artikel bedoelde stortingen worden door de Provinciale Directeuren, uiterlijk op den 10den der maand, volgende op die, waarover de inhoudingen loopen, met een daarvan opgemaakt borderel n°. 48 (*Comptabiliteit*), bij afzonderlijken geleidebrief aan het Departement van Financien (afdeeling Generale Thesaurie) ingezonden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 261. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 9den Augustus* 1866, *no.* 71, *houdende opdragt der betrekking van Secretaris-Generaal bij het Ministerie van Oorlog, aan een opper- of hoofd-officier van het leger.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Het wenschelijk achtende dat bij het departement van oorlog een opper- of hoofd-officier van het leger de betrekking van secretaris-generaal waarneme;

Op de voordragt van Onzen Minister van Oorlog van den 7den Augustus 1866, kabinet litt. T [13];

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. De werkzaamheden verbonden aan de betrekking van secretaris-generaal bij het departement van oorlog worden voortaan waargenomen door een, door Ons te benoemen, opper- of hoofd-officier van het leger, die tevens onder de onmiddellijke bevelen van den Minister, het toezigt heeft over al de werkzaamheden in de verschillende bureaux van gemeld departement.

Art. 2. De in art. 1 bedoelde opper- of hoofd-officier blijft in de sterkte van het wapen of dienstvak, waartoe hij behoort, begrepen, geniet, zoolang hij bij het departement van oorlog is gedetacheerd, generaal-majoor zijnde, geene toelage, doch van minderen rang zijnde, boven zijn tractement eene toelage op de kosten van het departement ten bedrage van *duizend gulden* 's jaars, met dien verstande, dat het tractement en de toelage te zamen voor een officier beneden den rang van generaal-majoor nimmer meer bedragen dan *vijfduizend gulden* in het jaar.

Onze Minister van oorlog is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer tot informatie.

Het Loo, den 9den Augustus 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 262. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 9den Augustus* 1866, *no.* 201, 6*de afd.*, *nopens het telegrafenverkeer met Amerika langs den atlantischen kabel; verkeer met Luxemburg: de uren van open zijn der kantoren langs de staatsspoorwegen en het tarief voor de Kanaaleilanden en Corfu.*

Behalve de bepalingen omtrent het verkeer met Amerika langs den atlantischen kabel, die in de *Staatscourant* van den 29sten Julij jl. (1)

(1) Deze mededeeling luidt aldus:
Amerika is door middel van eene onderzeesch telegraaf geleiding met de Iersche kust verbonden. De telegrammen kunnen voorloopig slechts tot New-Foundland per telegraaf worden overgebragt en moeten den verderen afstand per stoomboot afleggen, waardoor eene vertraging van minstens 12 uren ontstaat.

werden medegedeeld, zijn nog de volgende regelen door de atlantische telegraafmaatschappij bekend gemaakt:

Op berigten in geheim schrift wordt het dubbele tarief toegepast.

Om zich van de juiste overbrenging te overtuigen, kunnen de afzenders de herhaling of terugseining hunner berigten verlangen. Voor het overbrengen van het oorspronkelijke telegram en van de herhaling wordt de dubbele tariefprijs geheven.

De maatschappij vergoedt geene schade, door het verminken, vertragen of verloren gaan van berigten op hare lijnen veroorzaakt. Alleen in geval de beambten der maatschappij in gebleke blijven een berigt door den kabel over te seinen, wordt het aan de maatschappij toekomende aandeel in de seinkosten terugbetaald.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Orsoy* in Pruissen; te *Friedrichsort* in Sleeswijk-Holstein; te *Bacqueville*, *Baignes-Ste. Radégonde*, *St. Christan*, *Doulevant-le-Château*, *Dourgne*, *Envermeu*, *Fontaine-les-Luxeuil*, *Gonfaron*, *Longué*, *St. Loup*, *Luneray*, *Neuilly-l'Evêque*, *Offranville*, *Ouville-la-Rivière*, *Pierrefonds*, *Rumilly*, *Sierck*, *Solesmes*, *Sorèze* en *Villeneuve de Berg* in Frankrijk; te *Gatti di Vivario* op het eiland Corsika en te *Monastier* in Tunis.

Te la Magistère in Frankrijk is een spoorwegtelegraafkantoor geopend.

Het kantoor te *Heringsdorf* in Pruissen is voor den duur van het badsaizoen heropend.

Het pruissische kantoor te Luxemburg is opgeheven.

Orsoy (L) volgt het tarief van Rheinberg.

Amerika is door middel eener onderzeesche telegraafgeleiding met de iersche kust verbonden. De telegrammen kunnen voorloopig slechts tot New-Foundland per telegraaf worden overgebragt en moeten den verderen afstand tot het naastbijgelegen telegraafkantoor op de amerikaansche kust per stoomboot afleggen, waarvoor geene afzonderlijke kosten verschuldigd zijn en waardoor eene vertraging van minstens 12 uren ontstaat.

De prijs voor het overseinen van een berigt van niet meer dan 20 woorden, die te zamen hoogstens 100 letters mogen bevatten, bedraagt, te rekenen van Valentia in Ierland, naar alle kantoren in Amerika 252 gulden.

Voor iedere 5 letters boven de 100 of minder letters, die voor de eerste 20 woorden zijn gebezigd, wordt 12.60 gl. geheven. Bij de aldus berekende seinkosten worden nog gevoegd die voor het overbrengen van de nederlandsche kantoren naar Valentia.

Adres en onderteekening worden over den geheelen afstand medegeteld.

De prijs voor het overseinen van een berigt van niet meer dan 20 woorden, die te zamen hoogstens 100 letters mogen bevatten, bedraagt, van alle Nederlandsche kantoren naar alle kantoren in Amerika, 252 gulden.

Voor iedere 5 letters boven de eerste 100, wordt *f* 12.60 gl. geheven.

Bij de aldus berekende seinkosten worden nog gevoegd die voor het overbrengen van de Nederlandsche kantoren naar Valentia in Ierland.

's Gravenhage, den 28sten Julij 1866.

Van Wege den Minister,
Voor den Secretaris-Generaal,
(*Get.*) C. J. FEITH.

De telegrammen moeten van het dienstbijvoegsel „via Valentia" zijn voorzien en mogen geene getallen in cijfers bevatten.

Op berigten in geheim schrift wordt het dubbele tarief toegepast.

Om zich van de juiste overbrenging te overtuigen, kunnen de afzenders de herhaling of terugseining hunner berigten verlangen. Voor het overbrengen van het oorspronkelijke telegram en van de herhaling wordt de dubbele tariefprijs geheven.

De atlantische maatschappij vergoedt geene schade, door het verminken, vertragen of verloren gaan van berigten op hare lijnen veroorzaakt. Alleen in geval de beambten der maatschappij in gebreke blijven een berigt door den kabel over te seinen, wordt het aan de maatschappij toekomende aandeel in de seinkosten terugbetaald.

(De bovenstaande bepalingen zijn slechts als voorloopig door de maatschappij medegedeeld. Eerst wanneer zij voor goed zullen zijn vastgesteld, zal de opneming in de „Lijst der regelen" enz. van het kantoortarief worden gelast.)

Luxemburg is thans alleen over de belgische lijnen te bereiken en behoort dus als belgisch kantoor met doorloopende dagdienst in het kantoortarief voor te komen. De kosten bedragen 1.50 gl. per enkelvoudig berigt voor alle nederlandsche kantoren. De telegrammen moeten van het dienstbijvoegsel „via Sterpenich" zijn voorzien.

Het kantoor te Brousse (L) in Aziatisch Turkije, dat in circulaire no. 631, van 3 Julij jl., als nieuw geopend werd aangekondigd, is hetzelfde als in Circulaire no. 623, van 8 Mei jl., voorkomt. De kortere verzendingsweg en de goedkoopere tariefsprijs der jongste opgaaf moeten dus in het tarief worden opgenomen.

De telegraafkantoren der maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen te Harlingen, Franeker, Dronrijp, Leeuwarden, Hardegarijp, Veenwouden, Buitenpost, Grijpskerk, Zuidhorn, Groningen, Deventer, Enschedé, Moerdijk en Eindhoven zijn open van 7 ure voor- tot 9 ure namiddags; die te Tegelen, Reuver, Swalmen, Maasbracht-Linne, Susteren, Beek-Elsloo en Bunde van 7 ure voor- tot 8 ure namiddags.

De mededeeling, vervat in de 3de alinea op bladzijde 3 der circulaire no. 629, dd. 29 Junij jl, worde in de lijst der regelen enz. van het kantoortarief, onder het cijfer 15), als slotzinsnede ingeschreven.

Deze zelfde zinsnede worde ook, met wijziging van den naam der maatschappij, aan het slot der afwijkingen onder het cijfer 11) opgenomen.

Tot wegneming der onzekerheid, die op sommige kantoren schijnt te bestaan, omtrent het tarief der kanaaleilanden en voor het eiland Corfu, diene het volgende:

Het tarief bedraagt, even als voor 1 Januarij 1866:

1°. via Engeland, den gewonen prijs tot Southampton, vermeerderd met 1.80 gl.

(Deze weg is sedert geruimen tijd geheel afgebroken.)

2°. via Frankrijk (Coutances).

a. van Bg, Bd, Bm, Cl, Ddt, Dh, Dt, Ehv, Gd, Gr, Gs, Gv, Hm, Ht, Ledn, Mdb, Mt, Nz, Oth, Rm, Rsd, Rt, Sdm, Sv, Tb, Tl, Ut, Vdg, Vl, Vs, Wg en Zr. 4.90 gl.

b. van de overige kantoren . . . . 5.60 gl.

(Langs dezen weg is thans alleen het eiland Jersey te bereiken.)

Ook op het verkeer met Corfu is het oude tarief van vóór 1 Januarij 1866 toepasselijk.

Dit bedraagt, via Bazel en Brissago:

a. van Ah, Aml, Ap, Bd, Bg, Bm, Cl, Ddt, Dv, Ehv, Es, Gr, Gs, Hgl, Hm, Ht, Loo, Mt, Mdb, Nm, Nz, Oth, Rm, Rsd, Tb, Tl, Vl, Vs, Wg, Zp en Zr . . . . 9.80 gl.

b. van de overige kantoren . . . . 10,50 "

Storingen.

Tusschen de eilanden Procida en Ischia.

Met de kanaaleilanden over Engeland; met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

Met Saksen, uitgenomen het kantoor te Leipzig; met Hannover, behalve de kantoren te Bremen en Hamburg en met Venetiaansch-Lombardije.

Met Midden- en Zuid-Duitschland, Turkije, Griekenland, Oostindië en de Donauvorstendommen langs de regtstreeksche verbindingen en verzendingen.

's Gravenhage, den 9den Augustus 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 263. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 10*den Augustus* 1866, *no.* 68, *houdende inlichting ten opzigte van de voorstellen tot het verleenen van gratie van veroordeelingen in zake van overtredingen der wet op de nationale militie.*

's Gravenhage, den 10*den Augustus* 1866.

Het is mij meermalen gebleken, dat de regter, geroepen om advies uittebrengen op verzoeken om gratie door veroordeelden wegens overtreding der militiewet ingediend, in den regel, tenzij blijke van opzettelijk verzuim of van kwade trouw, eene vermindering der opgelegde straf voorstelt.

Meermalen vond ook ik vrijheid om, overeenkomstig het uitgebragt advies, aan Zijne Majesteit eene gunstige beschikking in overweging te geven, doch ik mag niet ontveinzen dat de gronden, die daartoe mogten leiden, mij veelal voorkwamen van dien aard te zijn, dat zij, naar aanleiding van art. 189 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad no.* 72) de toepassing van verzachtende omstandigheden reeds bij de regterlijke uitspraak hadden kunnen regtvaardigen.

Onder de vroegere militiewetten, die den regter geene vrijheid gaven eene zachtere straf opteleggen dan in het algemeen bij die wetten tegen de overtreding werd bedreigd, moest de werking van het regt van gratie dikwijls aan de gestrengheid der wet te gemoet komen. Nu de nieuwe wet den regter bij het bestaan van verzachtende omstandigheden meer ruimte in het bepalen der strafmaat toekent, kan niet langer in de gestrengheid der wet een grond voor gratie worden gevonden.

Ik zou het daarom wenschelijk achten dat in zoodanige gevallen, waarin de omstandigheden volgens het oordeel van den regter de overtreding in een verschoonend daglicht stellen en het minimum der

bedreigde straf uit dien hoofde den regter nog te zwaar voorkomt, het bovengenoemd art. 189 zijne toepassing mogt vinden.

Door hunne requisitoiren en de toelichting daarvan kunnen de ambtenaren van het openbaar Ministerie eene toepassing der wet in dien zin welligt bevorderlijk zijn en ik heb daarom gemeend de bovenstaande beschouwingen aan Uwe overweging te mogen aanbevelen.

UW.E.G. gelieve ook de Officieren van Justitie in Uw ressort daarmede in kennis te stellen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 264. Missive *van den* Minister van Financien, *van den* 13*den Augustus* 1866, *no.* 33, *houdende inlichting hoedanig glucose of druivensuiker van aardappelmeelfabricaat is te onderkennen, bij gelegenheid van den invoer.*

Het is mij gebleken, dat vaste *glucose* of *druivensuiker* is ingevoerd onder de benaming van *aardappelmeelfabrikaat* en alzoo tegen een regt van *f* 2 de 100 pond, terwijl volgens art. 2, § 1, der wet van den 2den Junij 1865 (*Staatsblad no.* 63), wegens deze specie een accijns is verschuldigd van *f* 20.52 de 100 pond.

Ik verzoek U de aandacht der onder U geplaatste ambtenaren, wien het kan aangaan, hierop te vestigen, met aanbeveling, om tegen dergelijke praktijken te waken en bij ontdekking bekeuring in te stellen op grond van art. 213 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38).

Aan de bedoelde ambtenaren kan daarbij tevens te kennen worden gegeven, dat *de vaste glucose of druivensuiker* voorkomt in vaste blokken, die bij verwarming smelten, zoet van smaak en in water geheel of nagenoeg geheel oplosbaar zijn, terwijl *aardappelmeel* en daarvan afgeleide preparaten zich onderscheiden door hun meelachtigen smaak en in water niet of bijna niet zijn op te lossen of wel, gelijk de *dextrine* of *kunstgom*, eene gedeeltelijke oplossing vormen, die bij toevoeging van alcohol sterk troebel wordt. Aardappelmeel en dergelijke zijn bovendien van glucose daarin onderscheiden, dat eerstgenoemde gelegd in eene oplossing van *jodkalium*, waarvan men vooraf eene kleine hoeveelheid *jodium* heeft opgelost, donker blaauw van kleur worden.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 265. Berigt *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 13*den Augustus* 1866, *no.* 358, 6*de afd., nopens de uren, waarop het Rijkstelegraafkantoor te Delft geopend is.*

Met ingang van den 20sten dezer zal het rijkstelegraafkantoor te *Delft* op werkdagen open zijn van 9 ure voor- tot 3 ure namiddags en van 5 tot 7 ure namiddags. De diensturen op Zon- en feestdagen blijven onveranderd.

's Gravenhage, den 13*den Augustus* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 266. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 14*den Augustus* 1866, *no.* 40, *houdende toepassing van het tarief van regten op vogels en opgezette dieren.*

In antwoord op uwen brief van den 4den dezer strekke, dat *kanarievogels* evenmin als andere levende zang- of pronkvogels behooren tot het *gevogelte*, bij het tarief van regten met 5 percent der waarde belast, en zonder betaling van regten kunnen worden ingevoerd. Voor de statistiek zijn zij te rangschikken onder de goederen, in het tarief niet bij name genoemd.

Opgezette vogels en andere dieren, mits niet ingerigt om tot huissieraad te dienen, zijn als naturaliën eveneens vrij van regten.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 267. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den Augustus* 1866, *no.* 34, *houdende vestiging van een particulier entrepôt voor ruwe suiker te Ambt Ommen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te *Zwolle* van den 10den dezer;

Gelet op de artt. 88 en 89 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), op art. 27 laatste lid van het Koninklijk besluit van den 31sten Augustus 1858 (*Staatsblad no.* 66), alsmede op de resolutie van den 26sten September 1865, no. 50;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, aan de Provinciale Directeurs der voorschreven middelen in de verschillende provincien te kennen te geven, dat magtiging is verleend om een particulier entrepôt voor ruwe suiker toe te laten te *Ambt Ommen;* zullende de opgave der entrepôts in de laatstbedoelde resolutie sub III, lett. P voorkomende, hiermede moeten aangevuld worden;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 268. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den* 17*den Augustus* 1866, *no.* 62, *houdende dat op bestaande overzetveeren voor de inruiming van het decreet van* 21 *October* 1811 *het erlangen der concessie tot het heffen van veergelden niet vereischt wordt.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op het door den *Raad der gemeente Zalt-Bommel* bij Ons ingesteld beroep tegen een besluit van Gedeputeerde Staten van

Gelderland, van 16 April 1866, no. 48, waarbij de goedkeuring is onthouden van de begrooting dier gemeente, voor de dienst van 1866;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van Bestuur, gehoord, advies van den 10 Julij 1866, no. 46;

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 15 Augustus 1866, no. 185, 2de afdeeling;

Overwegende:

dat door den Gemeenteraad van *Zalt-Bommel* op de begrooting dier gemeente voor de dienst van 1866 onder de ontvangsten is uitgetrokken de pacht van het voetveer over de rivier *de Waal* van *de Kluit* (gemeente *Gameren*) op *Haaften;* en dat Gedeputeerde Staten, van oordeel zijnde dat, volgens art. 10 van het decreet van 21 October 1811 (1) voor het gebruik van een veer over een openbaar vaarwater aangelegd, geene gelden mogen worden geheven, zonder daartoe verkregen koninklijke concessie, op dien grond hebben geweigerd de begrooting der gemeente *Zatt-Bommel* goed te keuren, tot dat zoodanige concessie voor het bedoeld veer zou zijn gevraagd en verkregen;

dat echter het aangehaalde art. 10 alleen betrekking heeft op de veren, welke in de toekomst zouden worden aangelegd; dat volgens artt. 11 en 12 van hetzelfde decreet in den eigendom der bestaande overzetveren geen verandering werd gebragt, en evenmin in de bestaande tarieven, die integendeel, behoudens de aldaar voorgeschrevene verificatie, werden bestendigd;

dat het bedoelde veer reeds vóór het decreet van 1811, sedert onheugelijke jaren, aan de gemeente *Zalt-Bommel* toebehoorde; dat het, na onder het Fransche bestuur bij de Domeinen te zijn gevoegd geweest, bij acte van 18 October 1814 weder aan de gemeente is teruggegeven, en derhalve bevoegd is met de heffing van veergelden voort te gaan, zonder, zoolang zij haar tarief niet verhoogt, eenige andere concessie te behoeven;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bovengemelde besluit van Gedeputeerde Staten van *Gelderland*, de door den Raad der gemeente *Zalt-Bommel* vastgestelde begrooting voor de dienst van 1866 alsnog goed te keuren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van Bestuur.

Het Loo, den 17*den Augustus* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

(1) Zie FORTUIN, Verzameling van wetten, D. III, bladz. 374. *Red.*

No. 269. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 17*den Augustus* 1866, *no.* 84, *houdende vaststelling van het tarief van schadeloosstelling en belooning van veeartsen in Groningen.* (*Prov. blad no.* 59.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door hen, in hunne vergadering van heden, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelet op artikel 12 van het reglement tot wering en op artikel 15 van het reglement tot beteugeling van besmettelijke ziekte onder rundvee en schapen, vastgesteld door de Staten den 25 November 1865, en goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 5 Januarij 1866, no. 10;

Hebben besloten vast te stellen het navolgend tarief van schadeloosstelling en belooning van veeartsen:

De veeartsen kunnen reiskosten berekenen, voor ieder uur afstand tusschen hunne woonplaats en de plaats, waar eenige verrigting moet geschieden voor heen en terug in eens . . *f* 0.50

De afstand van minder dan een half uur wordt niet berekend, doch meer bedragende, kan een vol uur in rekening gebragt worden.

Zij kunnen in rekening brengen: voor het onderzoek van een tot en met vijf stuks runderen en schapen . . . . . . - 0.50

Voor ieder stuk meer. . . . . - 0.10

Voor elk schriftelijk verslag vóor de eerste maal. . . . - 0.50

Voor iedere volgende maal . . . . - 0.25

Voor lijkopening en schouwing van één rund of schaap . - 1.00

Voor ieder stuk meer. . . . . - 0.50

In geen geval mag voor onderzoek of lijkopening en schouwing op een en denzelfden dag meer dan zes gulden in rekening gebragt worden.

Voor het toezigt over de zuivering van den stal en de daarvan afgegeven verklaringen (art. 12, reglement B) . . - 1.00

Voor het inenten van één rund . . . . - 1.00

Voor ieder stuk meer. . . . . - 0.25

Het tarief vastgesteld door deze vergadering den 17 September 1857 (*Prov. blad no.* 50) wordt buiten werking gesteld.

En zal dit besluit worden geplaatst in het Provinciaal blad.

Groningen, *den* 17*den Augustus* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd.

Gegeven te Groningen, *den* 17*den Augustus* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) L. A. VAN ROIJEN.

Ter ordonnantie van dezelven,

(*Get.*) ALBERDA.

No. 270. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien,** *van den 18den Augustus* 1866, *no.* 18, *houdende toepassing van art.* 16, § 2, *en art.* 19, *lett.* c, *der wet op de personele belasting, wegens het bezigen van een militair tot persoonlijke diensten, door een gepensioneerd officier militiecommissaris.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, daarbij aan des Ministers beslissing onderwerpende de vraag, of de oud-majoor N.N., militie-commissaris te . . . . . al dan niet personele belasting verschuldigd is wegens het bezigen van een militair tot persoonlijke diensten;

Gezien de missive van den Heer Minister van Oorlog, van den 6den dezer, no. 58, P, volgens welke zij, die in het geval verkeeren van den Heer N.N., gepensioneerd zijn; dus niet meer tot het leger behooren, en overigens in eene geheel burgerlijke betrekking zijn geplaatst;

Gelet op de resolutie van den 3den Augustus 1833, no. 129;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Voornoemden Directeur te kennen te geven, dat vermits de Heer N.N., niet behoort tot de *officieren in werkelijke dienst*, de gedane vraag *toestemmend* moet worden beantwoord.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 271. **Koninklijk-Besluit** *van den 20sten Augustus* 1866, *no.* 83, *houdende opheffing van de strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden, thans gevestigd te Rotterdam, en vestiging eener nieuwe straf-inrigting voor jeugdige mannelijke veroordeelden te de Kruisberg, gemeente Ambt-Doetinchem.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie van den 18den Augustus jl., no. 110, 4de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen als volgt:

1°. De strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden, thans te *Rotterdam* gevestigd, wordt met den 1sten October dezes jaars] opgeheven.

Aan de, enz.

2°. Op bovengemeld tijdstip wordt eene nieuwe straf-inrigting voor jeugdige veroordeelden van het mannelijk geslacht gevestigd te *de Kruisberg*, gemeente *Ambt-Doetinchem.*

3°. In deze inrigting worden opgenomen alle mannelijke veroordeelden, die tijdens het ingaan van hunnen straftijd den ouderdom van meer dan 20 jaren nog niet hebben bereikt en wier straftijd zes maanden of daarboven moet duren.

4°. Er kunnen daarin mede worden opgenomen mannelijke veroordeelden van genoemden leeftijd, wier straftijd drie maanden of daarboven moet duren, zoo dikwijls dit door Onzen Minister van Justitie, in verband met de beschikbare ruimte, wenschelijk wordt geacht.

5°. Het blijft aan Onzen genoemden Minister overgelaten, om hen, wier verblijf in dit gesticht onraadzaam of voor hunne medegevangenen gevaarlijk wordt geoordeeld, bij uitzondering, naar eene andere gemeenschappelijke gevangenis te doen overbrengen.

6°, Het personeel van beambten, enz.

11°. Het beheer dezer strafgevangenis wordt gevoerd volgens een door ons vast te stellen reglement. (1).

12°. Het toezigt over dit beheer heeft plaats door eene commissie van administratie, enz.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie en narigt.

Het Loo, den 20sten Augustus 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 272. CIRCULAIRE *van den* Minister van Financien, *van den 20sten Augustus* 1866, *no.* 678, *houdende bepalingen nopens de correspondentie met Venezuela, met Portugal, met de Kaap de Goede Hoop over Frankrijk en met de Vereenigde Staten over Belgie; afschaffing der gedwongene frankering voor de brieven naar de Vereenigde Staten over Engeland; teruggave van de waarde der postzegels op ontoereikend gefrankeerde brieven uit Frankrijk; ampliatie op de lijst der vrijdommen van briefport en nopens eenige huishoudelijke bepalingen het postwezen betreffende.*

's Gravenhage, den 20sten Augustus 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan; te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen, hetgeen volgt:

Art. 1. Er is eene dienst van Fransche pakketbooten in werking gekomen van *Fort de France* op Martinique, over *Guyara* naar *Porto-Cabello*, beide tot *Venezuela* behoorende, en v. v., in verbinding met de pakketboot die den 8sten van elke maand uit *St. Nazaire* vertrekt.

De brieven, bestemd om over *Frankrijk* en met de Fransche pakketbooten naar *Venezuela* te worden verzonden, zijn onderworpen aan hetzelfde port als de brieven voor *Mexico* over *Frankrijk*.

Art. 2. Ten gevolge der sluiting van een nieuw Postverdrag tusschen *Frankrijk* en *Portugal*, bestaat er, te rekenen van 1 September aanstaande, gelegenheid tot verzending van brieven tusschen de *Nederlanden* en *Portugal* over *Frankrijk*, hetzij geheel ongefrankeerd of gefrankeerd tot bestemming, tegen een port van 40 cents den enkelen brief van 7½ wigtjes en daar beneden.

---

(1) Zie dit reglement hierbeneden no. 285. *Red.*

Dit bedrag is zamengesteld uit een Nederlandsch port van 5 cent, en een vreemd port van 35 cent.

Met intrekking in zoo verre van het bepaalde bij art. 1 der Circulaire no. 655, zijn de brieven voor *Portugal* in den regel weder langs den weg van *Frankrijk* te verzenden; en dan alléén over *Duitschland*, door tusschenkomst der Pruissische Administratie, wanneer dit bepaaldelijk, blijkens eene aanduiding op het adres, door de afzenders wordt verlangd. Daar echter de brieven voor *Portugal* over *Duitschland*, aan gedwongen frankering onderworpen zijn, worden in elk geval de ongefrankeerde brieven over *Frankrijk* geëxpedieerd, al ware het dat eene andere wijze van verzending op het adres was aangewezen.

Art. 3. Volgens de bestaande bepalingen worden de brieven uit *Frankrijk* herkomstig, *ontoereikend* met postzegels gefrankeerd, met het volle port belast, zonder dat de waarde der gebezigde postzegels daarbij in rekening wordt gebragt.

Ofschoon deze bepaling ook voor 't vervolg van kracht blijft, is echter met de Fransche administratie overeengekomen, dat aan reclamatien, strekkende tot teruggave van het bedrag der aldus vruchteloos gebezigde postzegels, door de eene Administratie, voor rekening van de andere, zonder voorafgaand overleg, van weêrszijden zal worden gevolg gegeven.

Wanneer dus reclamatien van den bedoelden aard op de Postkantoren worden ontvangen — die echter niet bepaaldelijk moeten worden uitgelokt — zullen de Directeuren afgifte der omslagen verzoeken, en die ten fine van onderzoek aan het Hoofdbestuur doen toekomen, 't welk naar bevind van zaken in de teruggave bewilligt of daarin difficulteert; met magtiging in het eerste geval, om de terug te geven som op het journaal van afschrijving te brengen.

De omslagen worden vervolgens bij de stukken van verrekening door het Hoofdbestuur aan de Fransche Administratie opgezonden.

De tegenwoordige maatregel betreft uitsluitend de brieven die uit *Frankrijk* zelve herkomstig zijn, en niet die, welke uit verder gelegene vreemde landen, door tusschenkomst der Fransche Administratie ontvangen zijn.

Art. 4. Volgens eene mededeeling der Fransche Postadministratie, kunnen de brieven tusschen *Nederland* en de *Kaap de Goede Hoop* gewisseld wordende, te rekenen van de in September vertrekkende brievenmaal, langs den weg van *Marseille* en *Suez*, ongefrankeerd of gefrankeerd tot bestemming, worden verzonden.

Het port bedraagt 55 cent voor den enkelen brief van 7½ wigtjes of daar beneden, waarvan 45 cent aan de Fransche Administratie is uit te keeren. Wegens *aangeteekende* brieven is het dubbel van het bovengemelde port verschuldigd.

De laatste verzending der brieven voor de *Kaap de Goede Hoop* over *Marseille* en *Suez*, geschiedt uit *Parijs*, te gelijk met de expeditie der Indische post, den 27sten van elke maand, des morgens.

Omtrent de verzending der brieven voor de *Kaap de Goede Hoop*, hetzij over *Engeland* dan wel over *Frankrijk*, gedragen de Ambtenaren zich in de eerste plaats aan het daaromtrent op de adressen uitgedrukte verlangen der afzenders; doch in de tweede plaats hebben zij te rade te gaan met het tijdstip van verzending der brievenmalen uit *Londen* of uit *Parijs*, in verband met dat van de ter post bezorging

der brieven, in dier voege, dat de expeditie *over Engeland* behoort te geschieden, wanneer zij nog kunnen begrepen worden in de brievenmalen voor de *Kaap de Goede Hoop*, die den 5den en 20sten uit *Londen* vertrekken (zie de tabel gevoegd bij Circulaire no. 632, alsmede art. 6 der Circulaire no. 635); en *over Frankrijk*, wanneer zij, tegen het tijdstip dat de expeditie uit *Parijs* plaats vindt, ter post worden bezorgd.

Er wordt ten slotte opgemerkt dat de brievenmaal, die den 20sten te *Londen* wordt opgemaakt, om door middel der pakketbooten van *Southampton* te worden verzonden, met dezelfde gelegenheid hare bestemming bereikt, als die welke den 27sten uit *Parijs* vertrekt. Er bestaat dus *twee*maal 's maands gelegenheid om met de *Kaap de Goede Hoop* te corresponderen.

Art. 5. Volgens eene mededeeling der Britsche Administratie, zullen er met de brievenmaal die den 15den September eerstkomende uit *Londen* vertrekt, voor deze enkele maal, geene brieven voor *Nieuw-Zeeland* en *Australië* (zie art. 2 der Circulaire no. 676), over *Panama* worden verzonden.

Art. 6. Door middel van eene tusschen *Antwerpen* en *New-York* in werking gebragte dienst van pakketbooten, die om de vier weken wordt uitgevoerd, kunnen brieven en drukwerken, tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Noord-Amerika*, door tusschenkomst der Belgische Administratie, op de navolgende voorwaarden worden gewisseld;

1°. de brieven kunnen ongefrankeerd of gefrankeerd tot bestemming worden verzonden;

2°. het port van den enkelen brief van 15 wigtjes of daar beneden bedraagt 45 cent;

3°. dagbladen en andere gedrukte stukken zijn onderworpen aan een frankeergeld van 9 cent per 30 wigtjes, of gedeelte van 30 wigtjes.

Het aan *Belgie* uit te keeren aandeel in het bovengemelde port bedraagt 40 cent voor de brieven, en 7½ cent voor de drukwerken.

Het vertrek der pakketbooten geschiedt uit *Antwerpen*, voor zooveel het loopende jaar betreft, den 12den September, den 10den October, den 7den November en den 5den December.

De verzending van brieven voor de *Vereenigde Staten* over *Belgie*, geschiedt alleen op uitdrukkelijk verlangen der afzenders, blijkens eene aanwijzing op het adres.

Art. 7. De brieven voor de *Vereenigde Staten van Noord-Amerika over Engeland*, zijn ingevolge het bepaalde bij de tabel, behoorende bij Circulaire no. 632, hier te lande onderworpen aan eene gedwongene frankering tot aan de haven van ontscheping in de *Vereenigde Staten* ten bedrage van 55 cent voor den enkelen brief.

Er zijn echter omtrent deze correspondentie nadere schikkingen getroffen, in dier voege dat, te rekenen van 1 September aanstaande, de brieven tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten*, over *Engeland*, over en weder kunnen verzonden worden, hetzij ongefrankeerd dan wel gefrankeerd tot de plaats van bestemming, tegen een port van 70 cent den enkelen brief van 15 wigtjes of daar beneden.

Wegens de gefrankeerde brieven uit *Nederland* naar de *Vereenigde Staten*, alsmede wegens de ongefrankeerde brieven uit de *Vereenigde*

Staten naar de *Nederlanden*, is 62⁵ cent (1 sh. ½ den.) aan de Britsche Administratie uit te keeren.

Omgekeerd wordt door de Britsche Administratie een port van 5 cent (1 den.) vergoed, wegens de ongefrankeerde brieven uit *Nederland* naar de *Vereenigde Staten* en wegens de gefrankeerde brieven uit de *Vereenigde Staten* naar *Nederland*.

Art. 8. Sommige Directeuren hebben de verkeerde gewoonte om de staten van verrekening wegens de binnenlandsche en internationale postwissels, hoewel gelijktijdig verzonden, onder *afzonderlijke* omslagen aan het Hoofdbestuur te doen toekomen. Het is verkieslijk dat de bedoelde stukken, namelijk de staten nos. 118 en 119, en nos. 184 en 185 met de bijlagen, — wanneer zij gelijktijdig gereed zijn — alle bij elkander onder denzelfden omslag, aan het bureau der geldartikelen bij het Hoofdbestuur worden opgezonden.

Art. 9. De verzameling der circulaire aanschrijvingen aan de Postambtenaren, behoort op de Postkantoren in eenen netten en ordelijken staat voorhanden te zijn. Daar dit hier en daar veel te wenschen overig laat, heeft de Minister gemeend dit punt opzettelijk aan de Directeuren te moeten aanbevelen: met aanschrijving om er voor te zorgen dat de Circulaires over een afgeloopen tijdvak ingebonden — of in portefeuilles bijeen verzameld worden — naar de volgorde der uitgifte gerangschikt, en onder vermelding op den band of op den rug der portefeuille van de nommers der Circulaires die aldus op de eene of andere wijze zijn bijeengevoegd.

De Inspecteurs zullen zich bij hunne rondreizen behooren te overtuigen dat dit voorschrift behoorlijk wordt nagekomen.

Art. 10. Ten gevolge der invoering van een gewijzigd formulier der door de Brievengaarders op te maken staten no. 140, houdende opgave van het getal brieven enz., zoodat het gemelde drukwerk thans mede de gelegenheid aanbiedt tot aanduiding van het getal aangeteekende brieven en geldartikelen — komt de inzending van eenen afzonderlijken staat ter dezer zake door de Brievengaarders aan de Inspecteurs, ingevolge het bepaalde bij art. 10 der Circulaire no. 384, en bij art. 4 der Circulaire no. 388, te vervallen.

De Inspecteurs worden aangeschreven de betrokken Brievengaarders dienovereenkomstig van voorschriften te voorzien.

Art. 11. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

BINNENLANDSCHE ZAKEN. (DEPARTEMENT VAN)

Er wordt vrijdom van port verleend voor de brieven, die, over onderwerpen tot hunnen werkkring betrekkelijk, gewisseld worden tusschen de leden, onderling met elkander, der bij Koninklijk Besluit van 16 Julij jl., no. 68, ingestelde commissie, belast met het onderzoek van het drinkwater, in verband met de verspreiding der Cholera.

(Koninklijk Besluit van 11 Augustus 1866, no. 64.)

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt. Accordeert met voorz. Register,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 273. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 21*sten Augustus* 1866, *no.* 159, 2*de afd., houdende inlichting nopens het toestaan der vergunning tot het oprigten van bewaarplaatsen van petroleum.*

's Gravenhage, den 21*sten Augustus* 1866.

De dagbladen hebben dezer dagen berigt gegeven omtrent een hevigen brand, die te *Antwerpen* woedde, en eerst, na eenige dagen geduurd te hebben, onderdrukt kon worden.

Volgens die berigten verkreeg de brand zulk eene uitbreiding, ten gevolge van de aanwezigheid van groote verzamelingen van petroleum in eene volkrijke buurt. Het gebeurde geeft mij aanleiding U te verzoeken, de plaatselijke besturen in Uwe provincie te wijzen op het groote gevaar, om in digt bewoonde buurten en in de nabijheid van andere magazijnen de oprigting van bewaarplaatsen van petroleum toe te staan, en die besturen ernstig uit te noodigen, bij het beschikken op verzoeken bij oprigting van zoodanige bewaarplaatsen, ingevolge het Koninklijk besluit van 29 April 1864 (*Staatsblad no.* 39), naauwlettend toe te zien.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 274. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 24*sten Augustus* 1866, *no.* 288, 5*de afd., houdende bepalingen nopens de inrigting der schoollocalen, voor zooveel betreft het plaatsen der lichtramen.*

's Gravenhage, den 24*sten Augustus* 1866.

De Provinciale Inspecteurs van het Lager Onderwijs, hebben in hunne jongste bijeenkomst mijne aandacht o. a. gevestigd op de ondoelmatige inrigting van sommige schoollocalen, voor zoo veel betreft het plaatsen der lichtramen.

Terwijl er scholen gevonden worden, waarin het licht alleen van achteren op den rug der scholieren valt, zijn er weer andere, waar dit alleen van voren in het aangezigt komt.

Het vóór de oogen der leerlingen invallend licht, schijnt zoo voor de gezondheid als voor de werkzaamheden der leerlingen, nadeelig.

Het van achteren invallend licht, behoort zoo mogelijk nog door één of meer ramen van ter zijde en wel bij voorkeur aan de linkerzijde der leerlingen, te worden aangevuld.

Ik heb de eer Uwe Vergadering uit te noodigen, die aandacht der Gemeentebesturen in Uwe Provincie hierop te vestigen, en hen tevens uit te noodigen, de plannen van het bouwen of verbouwen van scholen, niet alleen wanneer daarvoor subsidie wordt verleend, maar in het algemeen aan de betrokken Schoolopziener en Inspecteur te onderwerpen zoo als tot dusverre wel in sommige, doch niet in alle Provinciën schijnt te geschieden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 275. DISPOSITIE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 24sten Augustus* 1866, *houdende voorwaarden bij het verleenen van dispensatien, voor het vervoer van vee, bestemd voor de slagtbank van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen, in verband tot de ziekte onder het rundvee.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Overwegende dat van de algemeene dispensatie waarbij vervoer van runderen, kalveren en schapen, bestemd voor de slagtbank, van buiten de lijnen van afsluiting naar binnen, onder zekere bepalingen is toegestaan, herhaaldelijk misbruik is gemaakt ten einde ander dan slagtvee in te voeren,

Heeft goedgevonden, het slot der beschikking van den Minister van den 11den April 1866 (1), geplaatst in de *Staatscourant* van den 12den April jl., te wijzigen als volgt:

„Op de plaats van bestemming aangekomen, wordt het vee, ten koste van den belanghebbende, onder toezigt gesteld van een of meer door den burgemeester daartoe aan te wijzen personen, en vervoerd naar de plaats der slagting, waar het in tegenwoordigheid van den persoon, die met het toezigt belast is, onverwijld wordt geslagt" (2).

's Gravenhage, den 24sten Augustus 1866.

(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 276. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den 25sten Augustus* 1866, *no.* 57, *J. houdende nadere bepaling nopens het doen afteekenen van de marschorders van officieren, in dienst op reis zijnde.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

In aanmerking nemende dat, dezer dagen, een officier die zich in commissie buiten zijne standplaats bevond, de terugreize niet met den vereischten spoed heeft kunnen aanvaarden, omdat hij, ter plaatse van vertrek, zijne marschorder door de plaatselijke militaire autoriteit willende doen afteekenen, het plaatselijk bureau gesloten vond en het hem eerst laat op den dag heeft mogen gelukken het stuk geteekend te krijgen;

Gelet op art. 25 van het besluit des Konings van den 15den December 1849 (*Staatsblad no.* 62), houdende dat een ieder op wien de last wordt verstrekt tot het doen eener reize, *daaraan met den vereischten spoed moet voldoen*, en de hoofden der departementen van algemeen bestuur moeten toezien, dat de verblijfkosten op de dagen, waarop gereisd is, niet verder worden gevalideerd, dan voor zooveel de belanghebbenden, met opzigt tot den gemaakten spoed op reis, voor diligent te houden zijn;

---

(1) Hierboven no. 185. *Red.*

(2) Bij missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken d.d. 8 Sept. 1866, no. 298, 9de afd., is verstaan: dat van de bepaling van *onverwijlde* slagting kan worden afgeweken, wanneer zij (de vleeschhouwers) op hunne verantwoording nemen, dat het toezigt zóódanig zij, dat de tot dusver gepleegde misbruiken niet meer plaats hebben, en dus de met dat toezigt belaste persoon, zich overtuigt, dat de beesten geslagt worden. *In geen geval mag de slagting langer dan driemaal 24 uren worden uitgesteld.* *Red.*

Heeft goedgevonden de officieren van de landmagt te ontheffen van de verpligting tot het doen afteekenen der marschorders door de plaatselijke militaire autoriteiten, wanneer namelijk het vervullen van die formaliteit, het met den vereischten spoed volbrengen van de opgedragen commissie, of het tijdig aanvaarden of voortzetten der reis, mogt in den weg staan; wordende daardoor echter niet te kort gedaan aan het bepaalde bij art. 27 van het vermeld besluit, nopens de op de marschorders of lastgevingen, door de bevoegde autoriteit, te stellen verklaringen, dat aan de lastgeving *werkelijk is voldaan.*

's Gravenhage, den 25sten Augustus 1866.

(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 277. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 27sten September* 1866, *no.* 306, 5*de afd., houdende inlichting nopens het oprigten van avondscholen en het aanleggen van schoolbibliotheken voor hen, die de dagscholen hebben moeten verlaten.*

's Gravenhage, den 27sten Augustus 1866.

In den regel worden de lagere scholen, wanneer de leerlingen den leeftijd van 12 of 14 jaren hebben bereikt, niet meer door hen bezocht.

Sommige Gemeentebesturen, de bepaling van dien leeftijd in de schoolverordening opnemende, geven daardoor dikwerf aanleiding tot de opvatting, als of dan de gelegenheid voor het ontvangen van Lager Onderwijs moet beschouwd worden als te zijn verstreken.

Een gevolg daarvan is, dat vele jongelieden met beperkte kennis en ontwikkeling, na een dikwijls verzuimd en zeer ongeregeld genoten onderwijs, de school verlaten, terwijl sommige zelfs zelden ter school hebben gegaan.

Bijzondere instellingen of vereenigingen, zooals o. a. de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen hebben wel hier en daar getracht daarin te gemoet te komen, door het oprigten van Zondag- en herhalingscholen, maar het aantal van deze is gering gebleven. Bovendien kan eene Zondagschool doorgaans slechts één of anderhalf uur 's weeks gehouden worden, en eene herhalingschool laat zich niet gemakkelijk vóór of na of tusschen de gewone schooluren opnemen en inschuiven; ook is het van vele onderwijzers kwalijk te vergen, dat zij dagelijks meer tijd aan het onderwijs zullen wijden, dan zij nu reeds doen.

En toch is herhaling en aanvulling van het Lager Onderwijs, voor vele jongelieden van 12 of 14 jaren en daarboven, eene wezenlijke behoefte.

De Provinciale Inspecteurs van het Lager Onderwijs hebben in hunne jongste jaarlijksche bijeenkomst mijne aandacht op dit onderwerp gevestigd. Naar aanleiding van de daaromtrent gedane mededeelingen komt het mij voor, dat overal, waar de omstandigheden het toelaten, de vaststelling van een derden schooltijd, hoofdzakelijk ten behoeve van leerlingen, die vroeger onderwijs hebben genoten, aanbeveling verdient, waarbij het aanleggen van schoolbibliotheken een krachtig middel wezen kan om het doel der avondscholen in de hand te werken.

Ik heb mitsdien de eer U, mijne heeren, uit te noodigen om de

aandacht der Gemeentebesturen in uwe Provincie op deze belangrijke zaak te vestigen, en hun daarbij in overweging te geven het oprigten van avondscholen en het aanleggen van schoolbibliotheken, voor zoo ver een en ander in hunne Gemeente nog niet is geschied, zoomede het weglaten van bepalingen omtrent het maximum van leeftijd der leerlingen, zoowel bij de dag- als bij de avondscholen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 277*. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 29sten Augustus* 1866, *no.* 49, *houdende goedkeuring van het besluit der Staten van Noordbrabant tot heffing van bruggeld aan de ijzeren ophaalbrug over den Steenbergschen Vliet en van het reglement op de invordering.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Augustus 1866, no. 250, 3de Afdeeling, ten geleide van een door de Staten van *Noordbrabant*, in hunne vergadering van 6 Julij 1866 vastgesteld besluit tot heffing van bruggeld aan de ijzeren ophaalbrug over den *Steenbergschen Vliet* in de strekking van den provincialen weg van *Steenbergen* naar *Dinteloord* en van een in diezelfde vergadering vastgesteld reglement op de invordering van dat bruggeld.

Gelet op art. 140 der Provinciale wet;

Hebben goedgevonden en verstaan: dat besluit en reglement, zoo als die hiernevens zijn gevoegd, goed te keuren, zullende evenwel de in dat besluit bepaalde regten niet kunnen worden geheven, alvorens zij door de wet bekrachtigd zijn.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 29sten Augustus 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

DE PROVINCIALE STATEN VAN NOORDBRABANT,

Hebben besloten als volgt:

Art. 1. Ten behoeve der provincie *Noordbrabant* wordt bruggeld geheven aan de ijzeren ophaalbrug over den *Steenbergschen Vliet*, gelegen in de strekking van den provincialen weg van *Steenbergen* naar *Dinteloord*, naar het volgend tarief:

1. Voor een paard of rund	*f* 0.07
2. Voor een kalf of veulen	„ 0.05
3. Voor een ezel, schaap, geit of varken.	„ 0.02⁵
4. Voor een handwagen of hondenkar met den geleider . . .	„ 0.07
5. Voor een rij- of voertuig met den voerman.	
a. met twee wielen en een paard.	„ 0.15
b. met vier wielen en een paard	„ 0.18
c. met twee wielen en twee paarden	„ 0.25
en voor ieder paard meer	„ 0.07
d. met vier wielen en twee paarden.	„ 0.30
en voor ieder paard meer	„ 0.07
6. Voor iederen persoon, hetzij voetganger, geleider van paarden of vee, hetzij gezeten op een der voertuigen onder no. 5 vermeld, de voerman daarvan uitgezonderd	„ 0.01

Art. 2. Bruggeld is niet verschuldigd wegens:

a. De paarden, rij- en voertuigen, behoorende aan den Koning en de Vorsten en Vorstinnen van Hoogstdeszelfs Huis.

b. De paarden en rijtuigen van renboden, reizende in 's Konings of in 's Rijks dienst.

c. De paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig niet meer personen dan de conducteur of postillon aanwezig zijn.

d. De paarden en rijtuigen, gebezigd door de ambtenaren van den waterstaat in de uitoefening van hunne dienst.

e. De paarden bereden of geleid door militairen in uniform en in dienst, door de koninklijke Maréchaussée of de rijksveldwacht.

f. De paarden gespannen voor rij- en voertuigen, behoorende aan den Staat of aan de nationale legerkorpsen, mits voorzien van het onderscheidingsteeken door het Departement van Oorlog vastgesteld, zoomede de paarden, voer- en rijtuigen van transporten onder geleide van personen, onder Litt. *e.* genoemd, of voorzien van het Hoofd van het Gemeentebestuur, waaruit blijkt, dat de reis voor de dienst van het Departement van Oorlog geschiedt.

g. De paarden, wagens en voertuigen, dienende tot vervoer van bouwstoffen en gereedschappen, noodig voor onderhoud en herstel van provinciale wegen en bruggen, en alle andere wegen en bruggen welke met subsidie van de provincie zijn of worden aangelegd, mits voorzien van een vrijbiljet, door de Directie van den Waterstaat afgegeven;

h. De paarden en het rijtuig van den aannemer van het onderhoudsperceel van den weg waarin de brug gelegen is.

i. De personen, die behooren bij de paarden, rij- en voertuigen, waarvoor in dit artikel vrijdom wordt verleend.

Art. 3. Het bruggeld wordt ingevorderd naar de voorschriften, vervat in het reglement, vastgesteld in de vergadering van 6 Julij 1866.

Aldus vastgesteld den 6 Julij 1866.

De Staten voornoemd,
(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKENSTEIN.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

Reglement *op de invordering van bruggeld aan de ijzeren ophaalbrug over den Steenbergschen Vliet, in de strekking van den provincialen weg van Steenbergen naar Dinteloord.*

DE STATEN VAN NOORDBRABANT,

Overwegende, dat het wenschelijk is voorgekomen de heffing van bruggeld aan de ijzeren ophaalbrug over den *Steenbergschen Vliet*, in de strekking van den provincialen weg van *Steenbergen* naar *Dinteloord* nader te regelen.

Hebben besloten als volgt:

Art. 1. Het bruggeld, verschuldigd voor het gebruik der ijzeren ophaalbrug, over den *Steenbergschen Vliet*, in de strekking van den provincialen weg van *Steenbergen* naar *Dinteloord*, wordt ingevorderd door den daarvoor aangenomen gaarder of pachter.

Art. 2. Weigering, ontduiking of poging tot ontduiking van betaling van bruggeld worden gestraft met eene geldboete van *vijf* tot *vijf en zeventig gulden.*

Bij weigering van betaling kan de overgang of overtogt over de brug worden belet.

Art. 3. De gaarder of pachter is verpligt aan hem, die het gevorderde bruggeld niet verschuldigd acht, des gevraagd een schriftelijk bewijs van betaald bruggeld af te geven.

Art. 4. De gaarder of pachter is verpligt bij de aankomst van hen die van de brug willen gebruik maken, zonder het minste oponthoud het bruggeld te ontvangen en des gevraagd, inzage te verleenen van de instructie van den gaarder of pachter.

Een exemplaar van het tarief, zoo als het door de wet bekrachtigd is, en van dit Reglement is op eene behoorlijk leesbare wijze in de nabijheid der brug aangeplakt.

Art. 5. De instructie van den gaarder of pachter van het bruggeld wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Art. 6. De gaarder of pachter van het bruggeld, de beambten van den Waterstaat, de rijks- en gemeente veldwacht en de koninklijke maréchaussée zijn bevoegd de overtredingen van dit Reglement en die van het Reglement van policie op het overrijden en doorvaren der brug te constateren op den eed, bij de aanvaarding hunner bediening gedaan; zij zenden het daarvan opgemaakt proces-verbaal onverwijld aan den Burgemeester der gemeente *Dinteloord*, onverminderd hunne verpligting om van elke overtreding aan Gedeputeerde Staten kennis te geven.

Art. 7. Dit reglement treedt in werking op den eersten Januarij 1867.

Aldus vastgesteld den 6 *Julij* 1866.

De Staten voornoemd,
(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier*.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 29 Augustus 1866, no. 49, onder bijvoeging dat de in het besluit bepaalde regten niet kunnen worden geheven, alvorens zij door de wet bekrachtigd zijn.

Gegeven te 's Hertogenbosch, den 14*den September* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) H. T. J. VAN DER VEN, I. V.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier*.

No. 278. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 29*sten Augustus* 1866, *no.* 52, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den straatweg tusschen Gouda en Bodegraven.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 27 Augustus 1866, no. 262, 3de Afdeeling; betreffende een verzoek van Commissarissen van den straatweg tusschen *Gouda* en *Bodegraven* om verlenging der concessie tot tolheffing op dien weg op den bestaanden voet:

Gelet op Onze besluiten van 5 November 1856, no. 111 en 17 December 1861, no. 83 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den termijn bij laatstgenoemd besluit bepaalt, andermaal voor den tijd van vijf jaren te verlengen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 29*sten Augustus* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1861, no. 342. *Red.*

No. 279. **Besluit** *van den* **Minister van Financien**, *van den 20sten Augustus* 1866, *no.* 70, *houdende wijziging in de indeeling van de provinciale directien der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien, van den 28sten dezer, no. 5 (*Afd. Personeel*);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Enz.

3°. De provinciale directie der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Drenthe*, met den 1sten October aanstaande op te heffen en te vereenigen tot ééne directie met provinciale directie van *Groningen.*

4°. Enz.

's Gravenhage, den 29sten Augustus 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 280. **Missive** *van den* **Minister van Oorlog**, *van den 30sten Augustus* 1866, *no.* 85 *P., houdende inlichting nopens de behandeling van miliciens, die eene vrijwillige verbindtenis bij het leger hebben aangegeven, doch bij hervisitatie ongeschikt zijn bevonden.*

Het geval heeft zich voorgedaan dat een regiments-kommandant miliciens-plaatsvervangers van een ander regement, die voorloopig eene vrijwillige verbindtenis, krachtens art. 9 der militiewet, bij zijn onderhebbend korps hadden aangegaan, doch die bij hunne aankomst en na de hervisitatie overeenkomstig de aanschrijving dezerzijds van den 13den April ll., no. 5 P. (1) ingesteld, — voor de krijgsdienst ongeschikt waren bevonden, uit de dienst heeft ontslagen, in stede van hen naar hun primitief korps terug te zenden.

Deze handelwijze reeds onregelmatig op zich zelf, kan bovendien den geremplaceerde verkeerdelijk in het denkbeeld brengen, dat, de aangegane vrijwillige verbindtenis werkelijk tot stand was gekomen, en hij dus van de verpligting tot het stellen van een ander plaatsvervanger is ontheven.

Het is derhalve noodzakelijk dat, bij het niet tot stand komen van zoodanige verbindtenissen, de betrokken personen worden teruggezonden naar de korpsen waarvan zij herkomstig zijn.

Ik verzoek u mitdien, om, voor zooveel zulks bij uw onderhebbend korps niet plaats had, in het vervolg op de hier aangeduide wijze te handelen.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

---

(1) Hierboven no. 142. *Red.*

No. 281. **Besluit** *van* **Gedeputeerde Staten van Utrecht,** *van den* 30*sten Augustus* 1866, *no.* 36, *houdende bepaling betreffende het jagen met honden, op, tengevolge der runderpest besmetverklaarde weilanden.*

In aanmerking nemende, dat het betreden van besmetverklaarde landen zooveel mogelijk moet worden vermeden, en het jagen met honden aanleiding kan geven tot overbrenging der besmetting op andere nog onbesmette plaatsen;

Gezien hun besluit van den 9 Augustus jl., no. 56, en de publicatie van den Heer Commissaris des Konings in de provincie *Utrecht*, opgenomen in het Provinciaal-blad van 1866, onder no. 386;

Gelet op art. 4 van het Provinciaal reglement *tot wering van de verspreiding der vee- of runderpest* van den 5 December 1865, Provinciaal-blad van 1865, no. 121, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 11 December 1865, no. 69 (1), en art. 11 der wet van den 13 Junij 1857 (*Staatsblad no.* 87);

Hebben goedgevonden te bepalen, dat, onverminderd de verpligting tot inachtneming der maatregelen, verordend door de plaatselijke politie over de besmetverklaarde gemeenten of gedeelten daarvan, het niet geoorloofd is met honden te jagen op besmetverklaarde landen, wanneer runderen of schapen op dezelve weiden.

En zal deze worden opgenomen in het Provinciaal-blad en geplaatst in het Provinciaal Utrechtsch Dagblad en de Amersfoortsche Courant.

Utrecht, den 30*sten Augustus* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN BEECK CALKOEN, *Loco Voorzitter.*
(*Get.*) C. W. MOORREES, *Griffier.*

No. 282. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien,** *van den* 1*sten September* 1866, *no.* 21, *houdende wijziging of verduidelijking der bepaling vervat in de resolutie van* 12 *Januarij* 1865, *no.* 32, *regelende de toelagen van de commiesen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In aanmerking nemende dat de redactie van het 10de lid der resolutie van den 12den Januarij 1865, no. 32 (2) verduidelijking behoeft;

Heeft goedgevonden en verstaan te bepalen, dat het 10de lid der bovenaangehaalde resolutie vervangen zal worden door het volgende:

10°. De toelagen, waarop ieder ambtenaar volgens de voorgaande bepalingen aanspraak heeft, worden door de Provinciale Directeurs toegekend, bij of nà elke verplaatsing of andere wijziging in het personeel der ambtenaren, met dien verstande dat, zoo die verplaatsing of wijziging niet met den aanvang eener maand intreedt, de benoemde of verplaatste ambtenaar eerst met den eersten der volgende maand in het genot komt der toelagen aan zijne nieuwe standplaats of betrekking verbonden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

(1) Bijvoegsel 1865, no. 325. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1865, no. 16. *Red.*

No. 283. **Circulaire** *van* **Gedeputeerde Staten van Zeeland,** *van den 1sten September* 1866, *no.* 5; *betrekkelijk het tijdelijk op interest uitzetten van gelden uit de gemeentekas.* (*Prov. blad no.* 99.)

Uit een ons toegezonden besluit van den raad eener Gemeente in deze provincie, is ons gebleken, dat door Burgemeester en Wethouders, krachtens magtiging van den raad, gelden, in de gemeentekas aanwezig, tijdelijk op interest zijn uitgezet *zonder eenige medewerking van onze vergadering.*

Het komt ons voor dat dergelijke handelwijze in strijd is met de gemeentewet. Volgens art. 243 dier wet mag buiten de begrooting geene uitgaaf geschieden, dan met afzonderlijke voorafgaande magtiging van Gedeputeerde Staten, dus geene geldbelegging zonder post van uitgaaf te dier zake op de gemeente-begrooting of verkregen magtiging van Gedeputeerde Staten. Volgens art. 114 dierzelfde wet betaalt de ontvanger, behalve in het geval vermeld in art. 225, niet dan op bevelschriften die hetgeen te betalen is en den post der begrooting waaruit de betaling moet geschieden vermelden en op de wijze in art. 224 voorgeschreven, geteekend zijn. Zonder begrootingspost, dus geen wettig bevelschrift, en zonder dit kan de ontvanger, geene *wettige* betaling doen. Bovendien valt de handeling zelve, naar onze meening onder diegenen waarvan de betrekkelijke raadsbesluiten volgens de artikelen 138 en 194 litt. *e* van meergenoemde wet aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen; wij achten daarom indien dergelijke uitgaven zonder onze goedkeuring plaats hebben, diegene welke daartoe medewerken, persoonlijk aansprakelijk voor dezelve.

De mogelijkheid dat ook in andere gemeenten dergelijke handelwijze kunnen plaats hebben, leidt er ons toe om U het vorenstaande mede te deelen, ten einde diergelijke, naar ons inzien, onwettige handelingen in het vervolg te voorkomen.

De Gedeputeerde Staten van Zeeland,
(*Get.*) R. W. VAN LIJNDEN, *Voorzitter*,
(*Get.*) S. VAN DER SWALME, *Griffier*.

No. 284. **Koninklijk-Besluit** *van den 3den September* 1866, *no.* 45, *houdende verhooging van handgelden voor koloniale dienstverbindtenissen.*

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groothertog van Luxemburg, enz., enz., enz.

Op de voordragt van Onze Ministers van koloniën en van oorlog, van den 27sten Augustus 1866, litt. C, no. 15, en den 31sten Augustus 1866, kabinet litt. M[15].

Gelet op art. 10 van het Koninklijk besluit van den 19den October 1843, no. 64 (1), houdende organisatie van het koloniale werfdepôt;

Gezien Ons besluit van den 28sten Augustus 1859, no. 59 (2);

(1) Bijvoegsel 1843, no. 301. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1859, no. 233. *Red.*

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van de te dezer zake betrekkelijke voorschriften, te bepalen:

1°. Het maximum van het handgeld, dat aan ieder rekruut, die zich voor niet minder dan zes jaren voor de militaire dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen verbindt, kan worden uitbetaald, bedraagt voortaan en tot wederopzeggens ƒ 200 (twee honderd gulden), wanneer hij Nederlander en ƒ 160 (honderd zestig gulden), wanneer hij vreemdeling is;

2°. Aan ieder der onder-officieren, korporaals en manschappen van het leger hier te lande, die zich voor den tijd van zes jaren aan de militaire dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen verbinden, wordt ter zake van dat engagement eene gratificatie betaald, bedragende: voor het wapen der infanterie: voor onderofficieren ƒ 180, voor korporaals ƒ 170, voor soldaten ƒ 160; voor de kavallerie en artillerie: voor onderofficieren korporaals en manschappen ƒ 200; voor mineurs en sappeurs: voor onderofficieren, korporaals en manschappen ƒ 160.

Onze Ministers van koloniën en van oorlog zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering dezes, waarvan, tot kennisneming, afschrift zal worden gezonden aan de algemeene rekenkamer.

's Gravenhage, den 3den September 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Koloniën,
(*Get.*) MIJER.
De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 285. KONINKLIJK-BESLUIT, *van den 3den September* 1866, *no.* 67, *houdende vaststelling van een Reglement van beheer voor de strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden te de* Kruisberg, *gemeente* Ambt-Doetinchem.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie van den 1sten September 1866, no. 130, 4de afdeeling;

Gelet op art. 11 van Ons besluit van 20 Augustus 1866, no. 83, waarbij de strafgevangenis voor jeugdelijke mannelijke veroordeelden, thans te *Rotterdam* bestaande, wordt opgeheven en eene nieuwe inrigting van gelijke bestemming te *de Kruisberg*, gemeente *Ambt-Doetinchem*, wordt gevestigd;

Hebben goedgevonden en verstaan, vast te stellen het hierbij gevoegd Reglement van beheer voor de strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden te *de Kruisberg*, gemeente *Ambt-Doetinchem.*

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 3den September 1866,

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

Reglement van beheer *voor de strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden te de Kruisberg, gemeente Ambt-Doetinchem.*

HOOFDSTUK I.

Van de commissie van administratie.

§ 1. *Werkzaamheden der commissie.*

Art. 1. De commissie van administratie waakt voor de belangen der strafgevangenis in haren geheelen omvang; ziet inzonderheid toe op het gedrag, den dienstijver en de pligtsbetrachting der onderscheidene beambten; op de behoorlijke behandeling der gevangenen, op hunne zedelijke verbetering, op hun tijdig ontslag en voorts in het algemeen op de naauwkeurige naleving van dit reglement en van alle verdere bestaande of later vast te stellen bepalingen omtrent het gevangeniswezen.

Art. 2. Zij doet de voorstellen en mededeelingen aan den Minister van Justitie, welke zij noodig acht, door tusschenkomst van 's Konings Commissaris; in dringende of bepaald voorgeschreven gevallen regtstreeks.

Art. 3. Zij hoort de ambtenaren en beambten zoo dikwijls zij dit noodig oordeelt.

Art. 4. De te houden boeken, registers of aanteekeningen zijn in elke vergadering ter inzage der commissie beschikbaar.

Art. 5. De inkomende gevangenen staan in de eerstvolgende vergadering der commissie binnen. Zij worden, na de mededeeling hunner veroordeelingen door den secretaris, door den voorzitter toegesproken en aan hunne verpligtingen herinnerd.

Nieuw aangestelde ambtenaren en beambten worden mede in de eerstvolgende vergadering der commissie beëedigd en geinstalleerd.

Art. 6. De regeling der vergaderingen en der verdere werkzaamheden van de commissie heeft plaats bij een reglement van orde, door den Minister van Justitie goedgekeurd.

§ 2. *Van den vice-president.*

Art. 7. De Commissaris des Konings, aan wien overeenkomstig het bepaalde bij het Koninklijk besluit van 21 October 1822 (1) het voorzitterschap is opgedragen, niet tegenwoordig zijnde, heeft de vice-president de leiding der vergadering. Bij verhindering of ontstentenis wordt hij door het oudste lid in aanstelling vervangen.

Art. 8. Hij ontvangt en opent alle aan de commissie gezonden stukken en brengt die in de eerstvolgende vergadering ter tafel.

Art. 9. Hij onderteekent met den secretaris de notulen van het verhandelde ter vergadering van de commissie, verder alle brieven, staten, verslagen en wat verder op naam der commissie wordt opgemaakt en verzonden.

Art. 10. Hij draagt zorg dat de besluiten der commissie zoodra mogelijk worden ten uitvoer gelegd.

Art. 11. Behalve het register, bedoeld in art. 416 Wetboek van Strafvordering, hetwelk wordt gewaarmerkt door den Commissaris des Konings in Gelderland, worden alle overige, volgens dit reglement en verdere verordeningen omtrent het gevangeniswezen aan te houden boeken en registers, zonder onderscheid, door den vice-president gewaarmerkt.

§ 3. *Van den Thesaurier.*

Art. 12. De commissie benoemt bij den aanvang harer werkzaamheden uit haar midden een thesaurier voor den tijd van twee jaren; en daarna telkens in de vergadering van December. Het eerste dienstjaar vangt aan met den 1sten October en eindigt met ult. December 1866.

Art. 13. Hij is belast met de behandeling der geldelijke aangelegenheden en doet alle ontvangsten en uitbetalingen de dienst van het gesticht betreffende.

Art. 14. Hij doet geene betaling dan op mandaat, geteekend door een lid der commissie en door den secretaris.

Art. 15. In het bijzonder is hij belast met:

het in ontvang nemen en op rekening der gevangenen in ontvang brengen

---

(1) Bijvoegsel, Nieuwe Uitgave, 2de Serie, bladz. 138, P. VAN LANGEN XII, 4de stuk, bladz. 20. *Red.*

van de opbrengst der bij hunne opneming verkochte kleederen of bij hen bevonden of later bij hen ontvangen gelden en arbeidsloonen;

het in uitgaaf brengen op die rekening: van toegebragte schade aan gebouwen, getimmerten of mobilair; van voor hen betaalde dusverre onvoldaan gebleven boeten en geregtskosten; van aangekochte voorwerpen ingevolge art. 253; van briefporten, begrafeniskosten, enz.

Verder met:

het beleggen der uitgaanskassen in de spaarbank door de commissie bepaald;

het invorderen der rente en de percentsgewijze verdeeling en inschrijving op de rekeningen der gevangenen;

het doen van rekening aan in vrijheid te stellen gevangenen;

het opmaken der rekeningen van overleden gevangenen en het uitbetalen van het zuiver slot aan de zich aanmeldende erfgenamen, of, bij gebreke hiervan, met de storting in de hulpkas, bij art. 316 van dit Reglement bedoeld;

het storten in 's Rijks kas van vergoeding van toegebragte schade, van verkooppenningen van Rijks goederen en baten;

het uitbetalen van reisgeld aan behoeftige gevangenen, wier straftijd geëindigd is, volgens het bepaalde bij art. 308.

Art. 16. In het eerste kwartaal van ieder jaar doet hij rekening en verantwoording van zijn geheel beheer over het afgeloopen jaar. Zij wordt in duplo opgemaakt, na onderzoek en vergelijking met het boek in art. 204 bedoeld, en na goedkeuring door de commissie, geteekend. Een exemplaar wordt in het archief nedergelegd.

Bij deze verantwoording heeft altijd eene opneming der kas plaats.

Art. 17. Buiten zoodanige boeken, als tot het rigtig voeren van zijn beheer door de commissie mogten worden bepaald, houdt hij een journaal, waarin dag voor dag alle ontvangsten en uitgaven worden aangeteekend.

Art. 18. Met inachtneming van het bepaalde bij art. 13 van het Koninklijk besluit van 23 Mei 1861, no. 47 (1), doet hij de voorstellen ter belegging van gelden, welke hij geraden acht.

Art. 19. De gereede gelden zijn onder bewaring van den thesaurier.

Art. 20. Telkens bij overgang van het thesaurierschap wordt er eene rekening en verantwoording opgemaakt, en, na opneming der kas, door de commissie gesloten.

§ 4. *Van den Secretaris.*

Art. 21. De secretaris houdt aanteekening van het verhandelde in de vergaderingen der commissie. Hij is belast met het opstellen en verzenden van brieven en stukken en met de bewaring van het archief.

Art. 22. Hij houdt een register der inkomende stukken naar tijdsorde, onder een doorloopend en mede op de stukken aan de teekenen nummer; voorts een brievenboek, waarin alle uitgaande brieven of verzonden stukken, zonder onderscheid, worden overgeschreven of vermeld.

Art. 23. Buiten de stukken, boven art. 9 genoemd, teekent hij mede alle mandaten van betaling, waarvan hij aanteekening houdt met aanwijzing van derzelver bedrag en van de personen, ten wiens behoeve zij zijn afgegeven.

Art. 24. Hij is belast met de zorg voor de behoorlijke verzending van alle declaratiën, staten en opgaven, de dienst van het gesticht betreffende.

Art. 25. Daartoe uitgenoodigd, staat hij de bijzondere commissien bij.

Art. 26. Hij houdt eene volledige verzameling van alle wetten, besluiten en verordeningen het gevangeniswezen en in het bijzonder de dienst van het gesticht betreffende.

HOOFDSTUK II.

Van de beambten en verder personeel aan de strafgevangenis verbonden.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Art. 27. De beambten, zonder onderscheid, ieder in den hem aangewezen werkkring, zien toe op het gedrag der gevangenen; voorkomen, zooveel in hun vermogen is, alles wat tot verkeerdheden aanleiding zou kunnen geven; trachten hun vertrouwen in te boezemen, door overtuiging te verbeteren en hen tot goede burgers op te leiden.

Zij boezemen hun gevoel van orde, zedelijkheid en welvoegelijkheid in. Zij houden steeds eene billijke, zachtzinnige, maar gestrenge en beslissende

(1) Bijvoegsel 1861, no. 126. *Red.*

behandeling der gevangenen in het oog, en zorgen dat deze nooit zonder toezigt zijn.

Art. 28. Geen beambte mag een gevangene voor zich tot het verrigten van huiswerk of andere diensten bezigen.

Art. 29. Aan beambten binnen het gesticht is het vergund, bepaald daarvoor door de commissie aangewezen gevangenen tot tuinarbeid te bezigen, op de uren voor den arbeid bepaald; wanneer de voor het gesticht te verrigten tuinarbeid zulks toelaat, ter beslissing der commissie. De beambte vraagt die hulp bij den kommandant aan. De vergunning wordt steeds schriftelijk verleend en het arbeidsloon op den voet van art. 192 door den beambte betaald.

Art. 30. Het ontvangen of leenen van gelden of goederen, toebehoorende aan gevangenen of aan hunne naastbestaanden, zelfs na hun ontslag, is aan de beambten verboden; gelijk mede het zich inlaten met boodschappen of bezorging van brieven *van* of *aan* gevangenen, of het bewaren van hun toebehoorende goederen, behoudens het bepaalde bij art. 282.

Art. 31. Geen beambte mag direct of indirect deel nemen in eenige leverancie of aanneming ten dienste van het gesticht, noch eenigen handel of koopmanschap drijven, noch eenigen grond aan het gesticht behoorende in gebruik hebben, dan dien, hem door de commissie, bij zijne woning aangewezen, noch zich verder eenige opbrengst, onder welke benaming of hoe gering ook, van dien grond toeëigenen.

Art. 32. Verzoeken om korting op tractement kan reden geven tot ontslag.

Art. 33. Misbruik van sterken drank heeft steeds ontslag uit 's Rijks dienst ten gevolge.

Alle gebruik van sterken drank binnen de grenzen der straf-inrigting is ten strengste verboden.

Art. 34. De lagere beambte is steeds aan den hoogeren in rang gehoorzaamheid verschuldigd. Heeft hij bezwaren, hij brengt die, na volbrenging van het bevel, ter beslissing van den kommandant.

Art. 35. Van elk belangrijk voorval, ter hunner kennis gekomen, waarbij de tucht en de orde in het gesticht is betrokken, wordt door de beambten onmiddellijk aan den kommandant rapport gedaan.

Art. 36. Niemand, tot het gezin van den beambte niet behoorende, mag den nacht in een der woningen van het gesticht doorbrengen, zonder vergunning van den kommandant.

Art. 37. Des avonds, na 10 ure des zomers en na 9 ure des winters, behooren de inwonende beambten binnen het gesticht aanwezig te zijn en mogen zij, zonder verlof van den kommandant, het gesticht niet meer verlaten.

Dit is aan alle beambten verboden gedurende den tijd dat zij, hetzij in de gebouwen, hetzij op de gronden der straf-inrigting behooren in dienst te zijn.

Art. 38. Gedurende de uitoefening hunner functiën dragen zij het voorgeschreven onderscheidingsteeken; de bewaarders zijn steeds in uniform gekleed.

Art. 39. Pligtverzuim of misdraging van beambten wordt door de commissie medegedeeld aan Onzen Commissaris in de provincie, met zoodanige voorstellen, als zij zal vermeenen te behooren.

Art. 40. Verlof tot afwezigheid kan worden verleend door den kommandant voor hoogstens *twee* dagen, door de commissie voor hoogstens *veertien* dagen, voor *eene maand* door Onzen Commissaris voornoemd.

Art. 41. Elk verlof wordt bij den kommandant aangevraagd, die deze aanvrage, indien zij voor meer dan twee dagen is, met zijne consideratiën en advies, aan de commissie zendt.

Art. 42. Elk verleend verlof voor meer dan twee dagen wordt den kommandant medegedeeld, die alsdan, gelijk mede bij ziekte of vacatures, zorgt, dat in de waarneming der dienst door andere beambten, overeenkomstig dit reglement, wordt voorzien.

De kommandant, langer dan een dag van huis gaande, behoeft daartoe de vergunning der commissie.

Art. 43. Nimmer wordt aan den kommandant en aan den hoofdcommies te gelijker tijd verlof tot afwezigheid verleend. Een dezer afwezig zijnde, zal de andere zich niet van het gesticht mogen verwijderen.

Art. 44. Elke verhindering in dienstverrigting door ziekte of ander toeval wordt steeds aan den kommandant medegedeeld, die daarvan, en van elk

door hem verleend verlof, melding maakt op zijn dag-rapport.

Art. 45. De kommandant, de hoofdcommies, de hoofdopzigter, de hoofdonderwijzer, de geestelijken en de geneesheer zijn bevoegd, ieder binnen den kring zijner functien, al zoodanige voorstellen aan de commissie te doen, als zij ter verbetering van de dienst mogten oordeelen nuttig te zijn.

§ 2. *Van den kommandant.*

Art. 46. De kommandant heeft het bevel over de geheele straf inrigting; alle verdere beambten zijn hem ondergeschikt. Hij vergewist zich dat deze, ieder in zijn werkkring, hun pligt betrachten; pligtverzuim, zoowel als trouwe pligtsbetrachting brengt hij ter kennis der commissie.

Art. 47. Hij zorgt voor de tijdige indiening van alle stukken, die aan de commissie of aan het Departement van Justitie moeten worden ingezonden, hetzij de huisdienst, hetzij den arbeid betreffende, en bij dit reglement of bij andere verordeningen zijn voorgeschreven.

Art. 48. De inwendige, dagelijksche dienst en de bureau-uren worden door hem, onder goedkeuring der commissie, geregeld.

Art. 49. Hij is verpligt de hem ondergeschikte beambten met hunne dienstverpligtingen bekend te maken en voortelichten. In dringende gevallen is hij bevoegd hunne dienst te doen staken.

Art. 50. Van alle belangrijke voorvallen geeft hij dadelijk kennis aan de commissie.

Art. 51. Ingeval van dringende noodzakelijkheid is hij bevoegd de hulp in te roepen der rijkspolitie beambten, in de nabijheid gestationeerd.

Art. 52. Dagelijks wordt door hem aan de commissie een summier rapport ingezonden, ingerigt overeenkomstig een door haar vast te stellen model.

Art. 53. Hij is persoonlijk belast met het inschrijven der gevangenen op het register, bedoeld bij art. 416 van het Wetboek van Strafvordering, en met het houden van het register van gedrag, voorgeschreven bij art. 48 van het Koninklijk besluit van 4 November 1821, no. 16. (1)

Hij zorgt voor het tijdig ontslag der gevangenen en is bij hunne aankomst en ontslag tegenwoordig.

Art. 54. Hij houdt verder een dagboek, waarin alle belangrijke voorvallen of opmerkingen door hem worden aangeteekend; voorts een brievenboek der door hem in zijne betrekking verzonden brieven, en bewaart de door hem ontvangene naar tijdsorde.

Art. 55. Hij zorg dat steeds op zijn bureau voorhanden zij:

een exemplaar der wetboeken;

de verzameling van wetten, besluiten en voorschriften omtrent het gevangeniswezen;

eene volledige verzameling van voorschriften, besluiten en aanschrijvingen, omtrent deze gevangenis gegeven;

eene naamlijst der leden van de commissie en van al de beambten, aan deze gevangenis verbonden, met aanwijzing hunner woonplaatsen;

een bijgewerkte kaart en platte grond, waarop het gebruik en de bestemming aller gronden en lokalen duidelijk is aangewezen;

de steeds bijgewerkte inventaris van het mobilair in gebruik, afgedeeld naar de vertrekken waarvoor het is bestemd;

de staat van het vee op de landhoeve aanwezig;

de indeeling der bewaarders voor de dagelijksche dienst;

eene lijst der gevangenen, ingedeeld naar de verschillende klassen, takken van arbeid en verdere afdeelingen, waarin zij volgens dit reglement zijn geplaatst.

Art. 56. Alle rekeningen van leveranciers zonder eenig onderscheid worden door hem nagerekend en, zoo hij geene bezwaren heeft, door hem voor deugdelijk verklaard; hij houdt hiervan aanteekening.

Hij zorgt dat alle ten laste des 's Rijks opvorderbare pretentien van leveranciers of aannemers, zoomede de verantwoordingsstaten en tabellen, tijdig aan den secretaris der commissie worden ingezonden.

Art. 57. Hij waakt voor de naleving van dit reglement en der verdere be-

(1) Bijvoegsel, Nieuwe Uitgave, 2de Serie, bladz. 84, P. v. LANGEN, Bijvoegsel XII, I. *Red.*

trekkelijke verordeningen en doet de voorstellen aan de commissie, die hij ter bevordering der belangen van het gesticht noodig acht.

Art. 58. De verschillende localen en gronden worden door hem geregeld bezocht, ten einde zich te vergewissen dat de dienst in alle opzigten naar behooren wordt waargenomen; hij overtuigt zich nu en dan persoonlijk dat dit ook des nachts het geval is.

Art. 59. Overeenkomstig art. 237 van het Wetboek van Strafregt, verantwoordelijk voor de bewaking der gevangenen, geeft hij de daartoe noodige bevelen, met gebruikmaking, des noods, van de bevoegdheid, hem bij art. 51 van dit reglement toegekend.

Art. 60. Het bedrag der hem verstrekte gelden tot het aanschaffen van kleine dagelijksche benoodigdheden, niet vallende onder eene of andere aanbesteding, wordt door hem elk half jaar aan de commissie verantwoord.

Art. 61. Hij ziet toe dat zonder goedkeuring der commissie geene verandering worde gebragt in de bestemming der verschillende woningen tot de strafinrigting behoorende.

Art. 62. Jaarlijks in Januarij dient hij aan de commissie een verslag in omtrent de voorname aangelegenheden der gevangenis over het afgeloopen jaar.

Art. 63. Hij wordt bij de vervulling van vacaturen door de commissie gehoord.

Art. 64. Hij heeft zijne woning binnen het gesticht. Dit verlatende, draagt hij zorg den hoofdcommies daarvan te verwittigen, alsmede van de plaats, waar hij gedurende zijne afwezigheid te vinden zal zijn.

§ 3. *Van den hoofdcommies, de commiesen en den surnumerair.*

Art. 65. De hoofdcommies is belast met de boekhouding en het gansch administratief beheer, zoowel de huishoudelijke dienst, als den arbeid betreffende. Behoudens de bepalingen van dit reglement, vervult hij de functien van directeur over den arbeid.

Art. 66. Hij wordt in zijne werkzaamheden op het bureau bijgestaan door twee commiesen, waarvan een meer bijzonder bij het beheer der huisdienst, de andere bij dat van den arbeid werkzaam is; benevens door een magazijnmeester en door een surnumerair

Die arbeid wordt door den hoofdcommies, in overleg met den kommandant en onder goedkeuring der commissie, naar gelang van omstandigheden verdeeld.

Art. 67. Daartoe een vertrek aan het gesticht beschikbaar zijnde, kan aan een der beambten in het vorig artikel vermeld, een tijdelijk verblijf, in het gesticht door de commissie worden aangewezen.

Art. 68. In zijne functie van Directeur over den arbeid, geeft de hoofdcommies aan den kommandant alle die inlichtingen en inzage, welke door dezen worden verlangd.

Hij is belast met het gedragsregister der gevangenen bij den arbeid, bedoeld bij art. 48 van het Koninklijk besluit van 4 November 1821, no. 16 en art. 9 van dat van 21 October 1856, no 95.

Art. 69. De hoofd commies is voor de goede orde op het bureau verantwoordelijk. Hij zorgt voor de tijdige verrigting der bureau werkzaamheden. Hij ziet mede toe op den arbeid; zorgt dat die naar behooren wordt verrigt en dat de gevangenen tot bekwame werklieden worden gevormd; geeft daartoe, onder goedkeuring van den kommandant, aan de opzigters de noodige voorschriften, en vraagt van hen alle inlichting, inzage of opgave welke hij noodig acht.

Art. 70. Hij houdt een gestadig toezigt op de magazijnen en het werk van den magazijnmeester, en zorgt dat bij het sluiten van het bureau en der magazijnen, de sleutels steeds zijn onder bewaring van den kommandant.

Art. 71. De hoofdcommies staat verder den kommandant in zijne zorgen en bemoeijingen ter zijde en vervangt hem bij afwezigheid of ontstentenis.

Art. 72. Hij is mede belast:

1°. met het toezigt op de naleving van dit reglement; afwijkingen of pligtsverzuim bemerkende, geeft hij daarvan dadelijk kennis aan den kommandant;

2°. met het toezigt op het gedrag der gevangenen, op de orde en tucht in het gesticht en op de landerijen en gronden daartoe behoorende.

Hij ziet verder toe op de door den kommandant gegeven bevelen nopens de dagelijksche werkzaamheden van opzigters, bewaarders en gevangenen; en is steeds op het gevaar voor brand bedacht.

Art. 73. Hij let op het behoorlijk onderhoud van alle gebouwen, landen en aanhoorigheden.

Art. 74. Dagelijks wordt het gesticht door hem nagegaan. In overleg met den kommandant vergewist hij zich dat ook des nachts de dienst geregeld worde waargenomen.

Art. 75. Ter bevordering der hem toevertrouwde belangen, ter bekoming van nadere inlichtingen of bevelen en tot het doen der noodige mondelinge rapporten, vervoegt hij zich dagelijks bij den kommandant op een door dezen te bepalen uur.

Art. 76. Hij is belast met alle keuringen van leverenciën en ziet naauwlettend toe dat de bepalingen der contracten van levering worden nageleefd.

Afkeuringen brengt hij ter kennis van den kommandant en beraamt met deze maatregelen ter voorziening, met in achtneming van het bepaalde bij art. 231. Hij houdt van alle goed- of afkeuringen aanteekening.

Art. 77. Hij heeft het toezigt op de bereiding der spijzen, is bij hare uitdeeling tegenwoordig of zorgt dat de eerste bewaarder hem daarin vervangt.

Art. 78. Hij zorgt dat tevens eene bijgewerkte inventaris van het mobilair, in gebruik in de verschillende lokalen, waarvoor het is bestemd, voorhanden zij, en dat de daarop vermelde goederen aanwezig zijn.

Art. 79. Onder verpligting van dadelijke kennisgeving aan den kommandant is hij bij dringende noodzakelijkheid bevoegd tot het inroepen van de hulp, bij art. 51 van dit reglement bedoeld.

Art. 80. Behoudens het bepaalde bij art. 46, zijn de hoofdopzigter en eerste bewaarder hem meer bijzonder behulpzaam in zijne bemoeijingen buiten het bureau.

Art. 81. Hij heeft zijne woning in het gesticht, verlaat dit niet zonder kennisgeving aan den kommandant en zorgt dat steeds bekend zij waar hij te vinden is.

Art. 82. Bij afwezigheid of ontstentenis wordt de hoofdcommies door den tweeden commies vervangen.

§ 4. *Van den magazijnmeester.*

Art. 83. De magazijnmeester is belast met de ordelijke bewaring en het beheer der magazijnen, zoowel van de huisdienst als van den arbeid.

De magazijnboeken en inventarissen van alles tot die magazijnen behoorende, worden door hem geregeld bijgehouden.

Art. 84. Geene artikelen worden door hem afgegeven anders dan op schriftelijken last van den kommandant, tegen kwitantie van den beambte aan wien zij worden uitgereikt. Die lastgevingen en kwitantien worden door hem bewaard.

Geene artikelen worden door hem in de magazijnen opgenomen dan op gelijken last, na te zijn goedgekeurd voor gebruik.

Bij elke opname in een der magazijnen geeft hij een bewijs van ontvang af, waarvan hij aanteekening houdt. Alle door den magazijnmeester afgegeven kwitantien worden naar tijdsorde op het bureau bewaard.

Art. 85. Er zijn de volgende magazijnen:

a. van eigen goederen der gevangenen;

b. van kleeding- en liggingstukken en verdere goederen en artikelen, bestemd voor de huisdienst van het gesticht;

c. van grondstoffen, materialen en gereedschappen, dienende voor den arbeid;

d. van door den fabriekarbeid geleverde goederen;

e. van producten van den land- en tuinbouw;

f. van levensmiddelen;

g. van brandstoffen;

Art. 86. Buiten een algemeen journaal, waarin terstond elke beweging wordt opgeteekend, heeft de magazijnmeester voor ieder dezer magazijnen één afzonderlijk boek.

Hij brengt alle goederen in het daarvoor bestemd magazijn en op het daarbij behoorend magazijnboek. Bij overbrenging naar een ander magazijn heeft er overschrijving plaats.

Art. 87. Onverminderd het voortdurend toezigt der commissie, van den kommandant en hoofdcommies over alle magazijnen zonder onderscheid, worden deze van wege de commissie alle drie maanden opgenomen.

Art. 88. Hare bevinding wordt op het betrekkelijk boek aangeteekend, de magazijnmeester is daarbij behulpzaam.

Art. 89. Hij zorgt dat de magazijnen dagelijks op de daartoe, volgens art. 48 bepaalde uren, beschikbaar zijn.

Art. 90. Voor de dagelijksche huishoudelijke dienst kan een klein hulpmagazijn door de commissie worden aangewezen.

Art. 91. Ingeval van noodzakelijkheid wordt de magazijnmeester door den surnumerair bijgestaan of vervangen.

'Een of twee der gevangenen kunnen tijdelijk voor magazijnknechts worden aangewezen.

Art. 92. Het werk voor de magazijnen zulks toelatende, is de magazijnmeester verder werkzaam voor het bureau.

§ 5. *Van de onderwijzers.*

Art. 93. De hoofdonderwijzer is belast met het schoolonderwijs en meer bijzonder met de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der gevangenen. Hij neemt in acht de bepalingen van het IXde hoofdstuk van dit reglement.

Art. 94. De tweede onderwijzer staat den hoofdonderwijzer in zijne functien bij, volgt zijne voorschriften op en vervangt hem bij ontstentenis.

Art. 95. Hij kan zich bij noodzakelijkheid laten bijstaan door toezigters, daartoe op zijne voordragt, na overleg met den kommandant, door de commissie aan te wijzen uit de meest bekwame en vertrouwde gevangenen, bij art. 149 bedoeld.

Art. 96. De hulpmiddelen voor het onderwijs worden door den hoofdonderwijzer schriftelijk bij den kommandant aangevraagd. Bij elke aflevering wordt door hem bewijs van ontvang afgegeven.

Art. 97. De hoofdonderwijzer is verder belast met de zorg voor de bibliotheek van het gesticht en voor de verdere verzamelingen ten dienste van het onderwijs. Hij houdt van een en ander de noodige catalogus en lijsten, alsmede aanteekening van hetgeen door hem ter lezing of gebruik wordt uitgegeven.

Art. 98. Hij houdt naauwkeurig aanteekening van de geoefendheid en den staat van ontwikkeling van ieder gevangene bij zijn inkomen, van zijne vorderingen, van zijn gedrag bij het onderwijs en van zijne geoefendheid en staat van ontwikkeling bij het ontslag. Hij houdt verder eene lijst aan der gevangenen, afgebeeld naar de klassen en den rang, waarin zij voor het onderwijs zijn geplaatst.

Art. 99. Hij doet aan de commissie de voorstellen, die door hem in het belang van het onderwijs, van de bibliotheek of van eenige tot het onderwijs behoorende verzameling worden nuttig geoordeeld.

Art. 100. De hoofdonderwijzer heeft zijne woning in het gesticht.

§ 6. *Van de opzigters.*

Art. 101. De opzigters, ieder in den kring waarvoor hij is aangesteld, zorgen dat de arbeid naar den eisch wordt verrigt, dat de jeugdige gevangenen aan hun toezigt en hunne leiding toevertrouwd, in het ambacht of beroep waarin zij zijn geplaatst, grondig worden onderwezen en tot bekwame en geschikte werklieden worden gevormd.

Zij zijn voor orde en tucht bij den arbeid verantwoordelijk.

Art. 102. Zij ontvangen van den kommandant eene lijst der gevangenen onder hun toezigt en leiding geplaatst, met aanwijzing van ieders ambacht, en houden aanteekening van het gedrag en de vorderingen hunner leerlingen.

Art. 103. Zij geven aan den hoofdcommies directeur over den arbeid alle door hem verlangde inlichtingen en volgen zijne bevelen op.

Zij doen hem de voorstellen, die zij in het belang van den arbeid der gevangenen, of der verder hun toevertrouwde bemoeijingen noodig achten.

Art. 104. Zij zien toe, dat van de grondstoffen steeds het voordeeligst gebruik worde gemaakt, zorgen voor de gereedschappen en verder mobilair onder hun toezigt in gebruik, en verdeelen het werk onder de gevangenen.

Art. 105. Bij den ontvang van grondstoffen uit het magazijn houden zij daarvan aanteekening ter hunner verantwoording, keuren het werk en leveren de vervaardigde goederen tegen reçu aan den magazijnmeester af.

Art. 106. Zij worden steeds gehoord over de geschiktheid van leerlingen in een of ander ambacht, op te leiden of verder te bekwamen.

Art. 107. De hoofdopzigter heeft het toezigt *over* en de leiding *van* de werkzaamheden van timmeren en draaijerij, smeden, blikslagerij en verdere ambachten, niet tot land- en tuinbouw behoorende.

Hij is belast met het dagelijksche opzigt *over* en het onderhoud *van* alle gebouwen en getimmerten, bruggen, waterleidingen, wegen en schuttingen.

Hij geeft bij nota kennis aan den kommandant van daaraan naar zijn oordeel te doene verrigtingen, die daarop order stelt onder goedkeuring der commissie

Van meer uitgebreide werken wordt door hem een bestek en teekening opgemaakt.

Hij is verder belast met het teekenonderwijs, voor zooverre dit voor het ambacht der gevangenen wordt noodig geoordeeld.

Art. 108. De opzigter voor den land- en tuinbouw heeft het toezigt over de gronden aan het gesticht behoorende, het hout, de kweekerijen, het vee en de mestverzameling, en is daarbij persoonlijk werkzaam.

In het bijzonder voorziet hij mede in de zuivelbereiding, voor zooverre deze op de gronden van het gesticht kan plaats vinden.

Art. 109. Bij de keuring van alle leverantien tot hunnen werkkring behoorende zijn zij den hoofdcommies directeur over den arbeid, behulpzaam, en nemen verder de bepalingen van het VIIde hoofdstuk van dit reglement in acht.

Art. 110. De hoofdopzigter heeft zijne woning in het gesticht, de opzigter voor den land- en tuinbouw in de landhoeve er bij behoorende.

§ 7. *Van de bewaarders en den boodschaplooper.*

Art. 111. De bewaarders, ieder in zijnen werkkring of voor de afdeeling hem meer bijzonder aangewezen, zijn belast met de bewaking der gevangenen en de zorg tegen ontvlugting; met de veiligheid van het gesticht en de zorg tegen brandgevaar; met de naleving der maatregelen van tucht en orde onder de gevangenen, en in het algemeen, dat hunne pligten door hen naauwkeurig worden vervuld.

Art. 112. Aan hun hoofd staat één eerste bewaarder, van wien zij in den regel de bevelen ontvangen en die aan het gesticht woont

Art. 113. Zij bevinden zich steeds waakzaam op de hun aangewezen posten, hetzij bij dag, hetzij bij nacht. Bij dag is steeds althans één hunner in de wachtkamer, ter verleening van adsistentie beschikbaar.

Art. 114. Zij geven onmiddellijk kennis aan den eersten bewaarder van alle belangrijke voorvallen, verkeerdheden of misbruiken onder de gevangenen, ter hunner kennis gekomen. In dringende gevallen dadelijk aan den kommandant.

Art. 115. De verschillende diensten der bewaarders, waaronder die van portier, wisselen af, tenzij de commissie van oordeel is dat enkele diensten door denzelfden bewaarder dienen te worden verrigt.

Art. 116. De als portier dienstdoende bewaarder ziet naauwlettend toe op de in- en uitgaande personen, laat niemand zonder vergunning binnen en zorgt dat geen gevangene zich, zonder toezigt of schriftelijke vergunning van den kommandant, over de voorbrug begeeft. Hij ziet verder toe op den in- of uitvoer van goederen, houdt aan wat hem verdacht voorkomt, ter beslissing van den eersten bewaarder of hoofdcommies, en houdt van een en ander aanteekening in een dag register.

Art. 117. De dienst der bewaarders wordt verder geregeld in eene instructie, op de voordragt van den kommandant, door de commissie vast te stellen.

Art. 118. De boodschaplooper is dagelijks ter beschikking van den kommandant, van den maand-commissaris en den secretaris der commissie. Zijne instructie wordt mede door de commissie, op de voordragt van den kommandant, vastgesteld.

§ 8. *Van de geestelijken.*

Art. 119. De geestelijken bepalen zich tot de godsdienstige belangen der gevangenen, ieder uitsluitend voor de gezindte waarvoor hij is aangesteld, en nemen verder in acht de bepalingen van het Xde hoofdstuk van dit reglement.

Art. 120. Ieder hunner ontvangt van den kommandant eene lijst der gevangenen tot hunne gezindte behoorende.

Art. 121. Buiten het voor de godsdienstoefening of het godsdienstig onderwijs hun aan te wijzen lokaal, hebben zij ter hunner gezamenlijke gebruike een vertrek in het gesticht.

Art. 122. Zij regelen hunne verdere werkzaamheden en bezoeken in overleg met den kommandant, onder goedkeuring der commissie.

Onder gelijke goedkeuring zorgen zij voor de waarneming hunner betrekking bij ziekte of andere verhindering.

Art. 123. Ieder hunner zendt jaarlijks een verslag zijner verrigtingen door tusschenkomst van den kommandant, aan de commissie in.

§ 9. *Van den geneesheer.*

Art. 124. De genees- en heelkundige is belast met de genees- en heelkundige dienst en het gereedmaken der geneesmiddelen. Hij bezoekt het gesticht dagelijks, en verder zoo dikwijls dit door hem wordt noodig geacht of zijne hulp door of van wege den kommandant of de commissie wordt ingeroepen. Hij zorgt dat steeds bekend zij waar hij te vinden is.

Art. 125. Buiten eene goede zorg voor de zieken en het toezigt over de ziekenzalen, geeft hij zorgvuldig acht op al hetgeen, wat voor het behoud van de gezondheid der gevangenen van invloed zijn kan, als: de zindelijkheid der vertrekken en van het ligchaam, de luchtverversching, temperatuur, kleeding, ligchaamsbeweging, arbeid, voeding, en al hetgeen wat tot het behoud der gezondheid betrekking heeft. Hij neemt in acht de bepalingen van het XVIde hoofdstuk van dit reglement.

Art. 126. Hij doet aan de commissie de voorstellen, welke hij noodig acht. Ingeval echter van dringende noodzakelijkheid handelt hij naar eigen oordeel, in overleg met den kommandant, onder dadelijke kennisgeving aan de commissie.

Art. 127. Hij houdt aanteekening van den gezondheidstoestand der gevangenen bij hun inkomen zoowel als bij hun ontslag, overeenkomstig het bepaalde bij art. 136 en 304, alsmede bij het ontstaan van ziekten, van haren loop.

Art. 128. Hij ontvangt de geneeskundige behoeften uit 's Rijks magazijn van geneesmiddelen, op aanvrage door hem te doen aan den inspecteur van de geneeskundige dienst, aan wien hij deze ook verantwoordt, en gedraagt zich overigens volgens de algemeene bepalingen voor de geneeskundige dienst in de gevangenissen.

Art. 129. Hij wordt geraadpleegd bij alle maatregelen, die dienst betreffende.

Art. 130. Een vertrek in het gesticht is steeds ten zijnen dienste beschikbaar. Bij tijdelijke noodzakelijkheid wordt hem aldaar eene behoorlijke slaapplaats aangewezen.

Art. 131. De beambten aan het gesticht verbonden en de leden hunner gezinnen worden door hem behandeld, waarvan mede door hem aanteekening wordt gehouden

Art. 132. Bij ziekte of andere verhindering zorgt hij in tijds voor kennisgeving en vervanging naar genoegen der commissie.

Art. 133. Onverminderd het verslag, door hem jaarlijks aan den inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt in te dienen, zendt hij jaarlijks een verslag nopens den gezondheidstoestand en zijne verrigtingen in het gesticht, door tusschenkomst van den kommandant, aan de commissie.

HOOFDSTUK III.

Van het inkomen der gevangenen.

Art. 134. De gevangenen worden bij hun inkomen door den als portier dienstdoende bewaarder in een daarvoor bestemd vertrek gebragt en gevisiteerd, waarvan door hem onmiddellijk aan den kommandant wordt kennis gegeven.

Art. 135. Zij worden daarna voor den kommandant gebragt, die na onderzoek der stukken de inschrijving doet, bij art. 53 bedoeld, en ontvangen een nummer.

Hun signalement, vroeger gedrag, ambacht of kostwinning, gezondheidstoestand en verdere bijzonderheden worden door den kommandant in een register aangeteekend, waarvan de inrigting door den Minister van Justitie wordt vastgesteld.

Art. 136. Wanneer zij in gezonden staat worden aangebragt, hetgeen door den geneesheer van het gesticht wordt geconstateerd, worden zij gereinigd

en daarna van de noodige kleeding- en liggingstukken en verdere in art. 224 bedoelde benoodigdheden voorzien. Zij ontvangen voorts een livret, mede dienende als gedragsboekje, waarin tevens de voorname pligten der gevangenen volgens dit reglement zijn opgenomen.

Art. 137. Zij worden daarna overgebragt in eén voorloopig verblijf, waar zij ten hoogste twee dagen blijven en inmiddels worden bezocht door den kommandant, den hoofdcommies, de opzigters, den geestelijke hunner gezindte en den onderwijzer.

Art. 138. Na de voorloopige aanwijzing door den kommandant van de klasse, waarin zij zijn geplaatst, van den tak van arbeid, waarbij zij voorloopig zullen werkzaam zijn en van de schoolklasse, waarin zij zijn gebragt, gaan zij naar de gewone zalen over, waarbij hen wordt aanbevolen zich goed te gedragen, straf te voorkomen en zich belooning waardig te maken.

Art. 139. Bij het inbrengen van gevangenen in zieken staat, worden zij naar een ziekenvertrek, daarvoor aangewezen, overgebragt en onder geneeskundige behandeling gesteld.

Hun wordt alsdan de gewone ziekenkleeding verstrekt.

De bepalingen der beide laatst voorgaande artikelen worden na de herstelling, zoo noodig, toegepast.

Art. 140. Wanneer de keus van ambacht niet dadelijk kan worden gedaan, heeft zij later plaats.

De aanwijzing, in art. 138 bedoeld, wordt door de commissie goedgekeurd.

Art. 141. De eigen kleeding der gevangenen en verdere hun toebehoorende voorwerpen worden, na behoorlijke reiniging, op het daarvoor aangewezen magazijn gebragt.

Bij een langeren duur der straf of bij slechten staat der kleeding bepaalt de commissie, op de voordragt van den kommandant, of die kleederen zullen worden verkocht: in welk geval de opbrengst, zoo er is, alsmede de bij hen bevondene gelden, op het credit van den gevangene worden gebragt.

HOOFDSTUK IV.

Van de klassificatie der gevangenen.

Art. 142. Er zijn drie klassen van gevangenen: de eerste of *gewone* klasse; de tweede of die van *belooning*; de derde of die van *straf*.

Art. 143. De gevangenen worden in den regel bij het inkomen in de gewone klasse gebragt.

Die herhaaldelijk zijn gestraft of omtrent wie ongunstige rapporten zijn ingekomen, worden voorloopig bij hunne opneming in de strafklasse gebragt, behoudens nadere beslissing der commissie.

Art. 144. De overgang tot de klasse van belooning heeft geen plaats, dan na een verblijf van ten minste *drie* maanden in de gewone klasse zonder eenige straf, voor hen die tot een jaar of langer zijn veroordeeld. Bij straffen van korteren duur kan dit verblijf door de commissie in gelijke evenredigheid worden verkort.

Art. 145. De overgang naar eene betere of mindere klasse heeft plaats bij besluit der commissie, op advies van den kommandant en na raadpleging van het gedrags-register in art. 242 bedoeld; zij wordt door den kommandant afgekondigd en heeft in den regel plaats met den aanvang van een kwartaal; in bijzondere gevallen kan zij eerder plaats hebben.

Art. 146. De overgang tot de strafklasse voor doorgaand slecht gedrag heeft geen plaats dan na vruchtelooze vermaning.

Art. 147. De gevangenen van de klasse van belooning en van straf dragen een onderscheidingsteeken, bestaande voor de eerste in een groene, voor de laatsten in een zwarte kraag aan hunne kiel. Hunne namen hangen in de eetzaal voor.

Art. 148. Ofschoon de gevangenen der verschillende klassen in den regel niet van elkander zijn afgescheiden, in dezelfde zalen worden verpleegd en denzelfde arbeid verrigten, genieten zij echter verschillende voorregten of ontberingen.

Art. 149. Uit de klasse van belooning kunnen, als zeer bijzondere onderscheiding en blijk van vertrouwen, toezigters over andere gevangenen, hetzij bij onderwijs, hetzij bij arbeid, hetzij in de zalen, hetzij op de wandel- of uitspanningsplaatsen, hetzij bij de brandweer worden aangewezen. Die aan-

wijzing heeft plaats door de commissie, den kommandant gehoord. Als onderscheidingsteeken dragen zij een *roode* kraag aan hunnen kiel.

Art. 150. Aan de strafklassen zijn de gewone uitspanningen ontzegd: zij die daartoe behooren, komen niet anders op de wandelplaatsen of in de lucht dan voor zoover dit door den geneesheer wordt noodig geacht of tot hunnen arbeid vereischt wordt; zij verrigten de meer zware en lastige werkzaamheden; het spreken met- of schrijven aan betrekkingen is hun slechts éénmaal in elke drie maanden geoorloofd.

Art. 151. Elke klasse staat steeds onder het meer regtstreeks toezigt van een daartoe door den kommandant aangewezen bewaarder.

HOOFDSTUK V.

Van de pligten der gevangenen.

Art. 152. De gevangenen gehoorzamen terstond aan de bevelen hun door beambten gegeven en volgen verder de regelen van orde en tucht, ten hunnen aanzien voorgeschreven, naauwkeurig op.

Zij zijn mede aan de over hen gestelde toezigters gehoorzaamheid verschuldigd.

Art. 153. Met elkander in vrede levende, onthouden zij zich van alle onderlinge kwelling of mishandeling door daden of woorden.

Art. 154. Ontuchtige taal of gebaren, vloeken, godslasterlijke gezegden of spotten met godsdienst en deugd, en in het algemeen het uiten van onbetamelijke woorden, zal met de meeste gestrengheid worden geweerd.

Art. 155. Bij het onderwijs, de godsdienstoefening en den arbeid wordt onderling niet gesproken, dan voor zoover dit noodig is. Luidruchtigheid of geschreeuw is nimmer geoorloofd..

Art. 156. Zij dragen inzonderheid zorg voor zindelijkheid en reinheid van ligchaam, kleederen, boeken, papieren, schriften en gereedschappen.

Art. 157. Zij zijn verantwoordelijk voor en vergoeden alle schade door onachtzaamheid, opzet of nalatigheid toegebragt.

Art. 158. Het onderling leenen, verwisselen of verkoopen van kleeding- of liggingstukken, voedingsartikelen, gereedschappen of grondstoffen is verboden.

Art. 159. Daartoe opgeroepen bij brand of andere dringende gevallen, zijn zij de beambten behulpzaam.

Art. 160. De vragen of de klagten, wanneer zij die mogten hebben, dragen zij, na bekomen vergunning, met bescheidenheid en betamelijkheid voor aan den beambte met het toezigt belast. Eene ongegronde klagt kan aanleiding geven tot straf.

Art. 161. Een extract van dit reglement, voor zoover dit hoofdstuk aangaat, wordt in de eetzalen ter lezing opgehangen.

HOOFDSTUK VI.

Verdeeling van den dag. Maatregelen van orde.

Art. 162. De tijd en de wijze, waarop de verschillende verrigtingen van den dag plaats hebben, als: het opstaan en naar bed gaan, het eten, de arbeid, het onderwijs, de godsdienstoefening, de uitspanning, worden door den Minister van Justitie geregeld.

Art. 163. De beambten wie het aangaat zien naauwlettend toe dat alle die verrigtingen met de meeste orde plaats hebben en zijn daarvoor verantwoordelijk.

Art. 164. De gevangenen slapen ieder afzonderlijk in gesloten alcoves. Deze worden zooveel mogelijk aangewezen in dier voege, dat de arbeiders in de verschillende takken van arbeid en die geplaatst bij de brandweer, in elkanders nabijheid zijn.

In de eetzalen zijn de gevangenen geplaatst naar de afdeelingen der slaapzalen.

Art. 165. Gedurende den van den dag overschietenden tijd worden de gevangenen op de meest gepaste wijze bezig gehouden.

De uitspanningsplaatsen worden door den kommandant, onder goedkeuring der commissie, aangewezen.

De eetzalen dienen mede tot verblijfzalen.

Art. 166. Ter handhaving der orde, zoo noodig, roept de kommandant de hulp in der brigade rijksveldwachters, in de nabijheid gestationeerd.

Art. 167. Gedurende den nacht zijn steeds de vereischte bewaarders met het toezigt op de verschillende slaapzalen belast. De sleutels der alcoves worden door hen ieder oogenblik beschikbaar gehouden.

Art. 168. Steeds is een der rijksveldwachters, in de nabijheid gestationeerd, verder met de nachtwacht voor de veiligheid van het gesticht belast, en daarbij inzonderheid ook op brandgevaar bedacht; hij doet de rondes, hem door of van wege den kommandant opgedragen, en volgt verder diens bevelen daarbij op.

Art. 169. Op zon- en feestdagen worden de gevangenen buiten de godsdienstoefeningen in de school of eetzalen nuttig bezig gehouden met onderwijs, inzonderheid in de zangkunst, de gronden der natuurkunde en het teekenen, alsmede met voorlezingen of mondelinge voordragten ter beschaving van den geest of ontwikkeling van het verstand; voorts met uitspanningen of beweging.

Art. 170 Het nemen van uitspanning of beweging heeft steeds onder toezigt plaats, waarbij wordt in het oog gehouden, dat het ter ontwikkeling van ligchaamskrachten dienstig zij. Voor gymnastische oefeningen worden de gevangenen, met inachtneming van het bepaalde bij art. 272, naar ouderdom en krachten in klassen verdeeld.

Art. 171. Geene andere spelen hebben plaats dan die door de commissie zijn goedgekeurd.

Kaart- of dobbelspel is verboden.

Art. 172. De gevangenen zijn in afdeelingen van inspectie verdeeld. Elke dezer staat onder een bewaarder, die van hen eene lijst heeft, waarnaar appèl wordt gehouden.

Art. 173. Dagelijks hebben twee gewone appèllen plaats, één voor het middagmaal en één voor het avondgebed. De kommandant doet verder buitengewone appèllen houden, wanneer hij die noodig acht.

Die appèllen worden door een teeken der klok bij de bewaarders-wachtkamer aangeduid.

Art. 174. Bij ontvlugting, alsmede bij brand wordt, op last van den kommandant, de klok op het hoofdgebouw getrokken ter waarschuwing der nabij wonende beambten. Deze vervoegen zich dan onmiddellijk bij den kommandant, in voege bij hoofdstuk XIX en XXIII nader geregeld.

Art. 175. De dienst wordt zóó geregeld dat geene gevangenen zonder toezigt zijn. Schiet in sommige gevallen daartoe het getal beambten te kort, dan kunnen zij worden vervangen door de oudsten der toezigters, in art. 149 bedoeld, tot dat daarin op andere wijze zal zijn voorzien.

Art. 176. Bij de verschillende zitplaatsen wordt steeds de noodige afstand tusschen de gevangenen onderling bewaard.

Art. 177. Er wordt zooveel mogelijk gezorgd de gevangenen van beneden de 15 jaren, zoowel bij den arbeid als op de school en in den vrijen tijd, van de jongens boven de 15 jaren afgescheiden te houden.

Art. 178. Bij het verlaten der verschillende lokalen door gevangenen, zal de beambte met het toezigt belast, daaruit steeds het laatst vertrekken, zich overtuigende dat alles in orde is en geene gereedschappen of andere voorwerpen worden medegenomen of overgebragt, waar zij niet behooren.

Art. 179. Geen gevangene verwijdert zich tusschentijds uit school, eetzaal, van werkplaats, of uitspanningsplaats, zonder vergunning.

Art. 180. Des avonds, ten 9 ure des winters en ten 10 ure des zomers, worden de sleutels bij den hoofdcommies gebragt door den eersten bewaarder na zich te hebben vergewist, dat alles behoorlijk is gesloten en na het door hem gedaan onderzoek in art. 323 bedoeld. De hoofdcommies bezorgt die daarna in persoon bij den kommandant.

Art. 181. Aan gevangenen worden geene sleutels toevertrouwd.

Art. 182. Alle vertrekken zonder onderscheid zijn genummerd; dit nummer is ook op de sleutels zigtbaar.

Op de deur van elk vertrek is de bestemming daarvan aangewezen.

Art. 183. Ieder gevangene heeft in zijne alcove, waarop zijn nommer is gehecht, een ongesloten kastje, waarin door hem worden bewaard, kleedingstukken, zijn livret of verdere voorwerpen in zijn gebruik.

Art. 184. Het gebruik van tabak en het in bezit hebben van geld is aan de gevangene verboden.

Art. 185. In de bewaarders-wachtkamer zijn steeds eenige lantaarns in

gereedheid, en ieder in of aan het gesticht wonende beambte heeft mede zoodanige lantaarn bij zijne slaapplaats ter beschikking.

Art. 186. Geen uit- of invoer heeft plaats dan over de voorbrug. De brug over de achtergrond is, voor zooverre het openen niet bij den arbeid noodig is, in den regel afgesloten; van deze hangt bij dag een sleutel in de bewaarders-wachtkamer, terwijl de andere steeds onder den kommandant berust.

HOOFDSTUK VII.

Van den arbeid.

Art. 187. Buiten de werkzaamheden van de huisdienst, zal de arbeid der gevangenen voornamelijk bestaan: in timmer-, draaijers- en schrijnwerk, klompenmaken, smids- en blikslagerswerk; in land- en tuinbouw, in het aanmaken of herstellen van kleeding- en liggingstukken, maken van stroohoeden, enz. en verder in zoodanige andere werkzaamheden, hetzij ten behoeve van het Rijk, hetzij voor particulieren, als nader, op de voordragt der commissie, door Onzen Minister van Justitie zal worden bepaald.

Art. 188. De aard van den arbeid voor ieder gevangene en de keus van ambacht zal worden geregeld naar aanleg, geschiktheid en waarschijnlijk latere bestemming.

De juiste tijd voor den arbeid wordt nader door de commissie bepaald.

Art. 189. Ofschoon enkelen uitsluitend voor den land- en tuinbouw worden bestemd, zullen alle gevangenen, zonder onderscheid, bij afwisseling, ter oefening van krachten en bevordering van gezondheid, een gedeelte van den dag met veldarbeid worden bezig gehouden.

Art. 190. De gevangenen daartoe bestemd, de te doene werken, de toezigt houdende beambte en de tijd daaraan te besteden, zullen wekelijks door den kommandant worden aangewezen, onder goedkeuring der commissie.

Art. 191. De arbeiders voor de huisdienst, de te doene werkzaamheden, het toezigt en de daarvoor te besteden tijd worden mede wekelijks door den kommandant aangewezen, die zorgt dat daarvoor niet meer gevangenen worden gebezigd, dan volstrekt noodig zijn. Zij ontvangen daarvoor een loon.

Als huisdienst wordt beschouwd, het reinigen van lokalen en plaatsen, het witten, schoorsteenvegen, het keukenwerk, het verder te doen huiswerk, en de functie van magazijnknecht.

Art. 192. Er zijn verder drie rangen van arbeiders: *geoefenden*, *mingeoefenden* en *leerlingen*. De geoefenden ontvangen een arbeidsloon; de mingeoefenden ontvangen het halve-, de leerlingen geen arbeidsloon.

Art. 193. De hoegrootheid van het loon, in de beide voorgaande artikelen alsmede van dat der gevangenen in art. 318 bedoeld, wordt door den Minister van Justitie bepaald.

Aan de arbeiders in *de klasse van belooning* wordt eene premie toegekend van 2½ cent per dag, aan de toezigters van 5 cent.

Op het loon wordt de gewone korting ten behoeve van het Rijk toegepast; het overschietende wordt in de uitgaanskas gestort.

Art. 194. Bij den aanvang van elk kwartaal heeft omtrent de vorderingen en het gedrag der gevangenen bij den arbeid een onderzoek plaats. Bij voldoende vorderingen, gepaard aan goed gedrag, heeft er overplaatsing naar een hoogeren rang plaats; bij onnaauwkeurigheid, gebrek aan toeleg en slecht gedrag, wordt terugzetting naar een lageren rang toegepast.

Dit onderzoek heeft plaats tegenover den kommandant en een lid der commissie, daartoe door haar aan te wijzen. Eenmaal in het jaar heeft het plaats te gelijk met het examen, in art. 215 bedoeld.

Art. 195. De opzigters houden geregeld aanteekening en geven elke week aan den kommandant en aan den hoofdcommies-directeur over den arbeid eene weeklijst, aanwijzende de gevangenen, onder hen werkzaam geweest, den aard van het verrigte werk, de ontvangen artikelen uit de magazijnen, de afgeleverde goederen, den tijd gedurende welken zij werkzaam waren en het verdiende loon. Het gedrag der gevangenen wordt daarbij kort vermeld.

Art. 196. De lijst der arbeiders, afgedeeld naar de verschillende rangen, hangt in elke werkplaats voor. Van het ontbreken van een arbeider op het arbeidsuur geeft de opzigter onmiddellijk kennis aan den hoofdcommies.

Art. 197. Aan ieder gevangene worden zijne eigene noodige gereedschap-

pen uitgereikt, waarvoor hij op zijne rekening volgens tarief wordt gedebiteerd en die op het livret worden vermeld. Zij worden steeds op de daarvoor aangewezen plaats bewaard en bij het eindigen der straf medegenomen.

Art. 198. Het algemeen plan van arbeid voor het jaar vastgesteld, strekt bij den arbeid tot grondslag.

De land- en tuinbouwarbeid heeft plaats op de gronden aan het gesticht behoorende, en strekt in de eerste plaats voor de huishoudelijke behoeften, volgens een plan en vruchtwisseling door de commissie, op voordragt van den kommandant, vastgesteld.

Art. 199. Bij den fabriek-arbeid wordt mede in de eerste plaats gezorgd voor de behoefte van het gesticht.

Alle vertimmeringen, bijbouwingen en onderhoudswerken hebben zooveel mogelijk door den eigen arbeid der gevangenen plaats.

Het herstel van gereedschappen, het verrigten van noodig binnenwerk en het vlechten van strooboeden heeft in den regel des winters plaats.

Art. 200. Het benoodigde houtgewas en de vruchtboomen worden bij voorkeur door de eigen kweekerij geleverd.

Aan den tuinbouw is het kweeken van eenige bloemen verbonden.

Art. 201. Op de landbouwerij van het gesticht worden de noodige stuks vee, voer- en werktuigen aangehouden. Hun getal en de soort wordt door de commissie bepaald.

De lijst er van is op de landhoeve aanwezig.

De land- en tuinbouw staat onder het dagelijksch toezigt van den opzigter, die op de landhoeve woont.

Art. 202. Alle producten van den arbeid, zonder onderscheid, hetzij van den land- en tuinbouw, hetzij van den fabriek-arbeid, worden, na keuring, aan den hoofdcommies-directeur over der arbeid, afgeleverd, bij goedkeuring in het daarvoor bestemd magazijn gebragt en bij afkeuring te gelde gemaakt, en de opbrengst in 's Rijks kas gestort.

Art. 203. Voor het aanmaken of herstellen van kleeding- en liggingstukken wordt door de commissie plaats en tijd aangewezen, benevens de beambte onder wiens toezigt dit plaats heeft. Bij noodzakelijkheid kan daartoe tijdelijk een werkman worden in dienst genomen.

Zooveel mogelijk heeft de herstelling door den gevangene zelven plaats.

HOOFDSTUK VIII.

Van het beheer der eigen gelden.

Art. 204. Op het bureau van den hoofdcommies-directeur over den arbeid, wordt voor ieder gevangene afzonderlijk boek gehouden, ingevolge het bepaalde bij het voorgaande hoofdstuk.

Art. 205. Op het livret van ieder gevangene wordt de stand zijner rekening elke drie maanden aangeteekend. Het wordt hem bijgewerkt, afgesloten en door den hoofdcommies geteekend, bij ontslag medegegeven.

Art. 206. Het gezamenlijk bedrag der eigen gelden en uitgaanskassen van gevangenen wordt in eene spaarbank belegd en de rente pondspondsgewijze op ieders rekening bijgeschreven.

HOOFDSTUK IX.

Van het onderwijs.

Art. 207. Het onderwijs zal bestaan in: het lezen, schrijven en rekenen, de kennis der Nederlandsche maten en gewigten; de aardrijkskunde, inzonderheid van ons Vaderland en der Overzeesche bezittingen; de gronden der Vaderlandsche geschiedenis en voor de meer geoefenden ook der Algemeene geschiedenis; de zangkunst; de eerste gronden der natuurkunde, hand- en regtlijnig teekenen.

Het teeken-onderwijs is aan den hoofdopzigter opgedragen.

Art. 208. De gevangenen worden naar gelang hunner vorderingen in drie klassen verdeeld, van *geoefenden*, *minder geoefenden* en *eerstbeginnenden*.

De namen der leerlingen in de verschillende klassen en de verdeeling der schooluren hangen in de school voor.

Art. 209. In den regel wordt aan de geoefenden 2 uur, aan de minder geoefenden 2½ uur en aan de eerstbeginnenden 3½ uur daags onderwijs gegeven.

Die tijd wordt in verband tot de uren van den arbeid aangewezen, nader door de commissie bepaald, op de voordragt van den hoofdonderwijzer.

Art. 210. Het onderwijs zal vooral worden dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der gevangenen en aan hunne opleiding tot alle Christelijke en maatschappelijke deugden. De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toetelaten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van anders denkenden.

Art. 211. Bij aanvang van elken schooltijd vergewist zich de onderwijzer van de tegenwoordigheid der leerlingen. Van afwezigheid geeft hij onmiddelijk kennis aan den kommandant.

Art. 212. Bij het onderwijs heeft steeds de grootste orde en stilte plaats. De onderwijzer is daarvoor verantwoordelijk, die steeds zorgt dat de schooltijd op de meest nuttige wijze wordt besteed.

Art. 213. Het geven van bijzonder onderwijs naar de behoefte en den straftijd der gevangenen wordt den onderwijzers aanbevolen.

Art. 214. Elk kwartaal houdt de hoofdonderwijzer een examen tegenover den maand-commissaris en den kommandant. De uitkomsten van dit examen wijzen de klasse aan en den rang, waarin de leerlingen op de schoolbanken zitten.

Art. 215. Jaarlijks heeft er tegenover de commissie een groot examen plaats, waarbij voor bijzondere vlijt en vorderingen, gepaard aan goed gedrag ook bij den arbeid, prijzen kunnen worden uitgereikt, bestaande in een of ander geschikt boek, stuk gereedschap of ander nuttig voorwerp.

De kosten hiervan worden bestreden uit de jaarlijksche som ten behoeve van het onderwijs in dit gesticht beschikbaar gesteld.

De inspecteur van het lager onderwijs in Gelderland en de districts schoolopziener worden ter bijwoning van dit examen uitgenoodigd.

Aan den Minister van Justitie, den Commissaris des Konings in Gelderland, alsmede aan den Hoofdinspecteur van 's Rijks gevangenissen wordt van dit examen in tijds kennis gegeven.

HOOFDSTUK X.

Van de godsdienst en het godsdienstig onderwijs.

Art. 216. Er hebben geregeld godsdienstoefeningen plaats, voor de Protestanten en Roomsch-Katholieken des Zondags, voor de Israëlieten op Zaturdag, in een der daarvoor alsdan in te rigten schoollokalen. Zij hebben mede op de erkende kerkelijke feestdagen plaats.

Het uur en de duur dezer godsdienstoefeningen worden, in overleg met de geestelijken, door de commissie bepaald.

Art. 217. Voor godsdienstig onderwijs wordt verder in den loop der week, op de voordragt van den geestelijke wien het aangaat, na overleg met den kommandant, de vereischte tijd en plaats door de commissie aangewezen.

Art. 218. Alle godsdienstoefeningen worden steeds door een der beambten, daartoe door den kommandant aan te wijzen, bijgewoond, die zorgt dat daarbij de meeste orde plaats heeft.

Art. 219. Het voor de kerkdienst benoodigde, benevens de noodige kerk- of leerboeken, worden door de geestelijken bij den kommandant schriftelijk aangevraagd.

Bij ontvang geven zij daarvoor een bewijs af.

HOOFDSTUK XI.

Van de bibliotheek.

Art. 220. De keus der boeken voor de bibliotheek is uitsluitend opgedragen aan de commissie.

Art. 221. Zij wordt zamengesteld uit zoodanige boekwerken, die geschikt worden geoordeeld het doel der straf-inrigting bevorderlijk te zijn, waartoe vooral in aanmerking komen geschikte zedekundige werken, Nederlandsche zededichters, verhalen, reis- en levensbeschrijvingen, landbouwkundige, natuurkundige en industrieele werken.

De keus van godsdienstige werken heeft plaats op de voordragt der geestelijken. Zij worden alleen uitgereikt aan de gevangenen van de gezindte waarvoor zij zijn bestemd.

Art. 222. Aan de bibliotheek worden toegevoegd verzamelingen van kaar-

ten, prenten of teekeningen en van andere voorwerpen, die voor het practisch onderrigt der gevangenen geschikt worden geoordeeld.

Art. 223. Alle boeken, kaarten, enz. dragen het stempel der gevangenis. De bibliotheek staat op bepaalde uren in de week open, ook ten gebruike der beambten.

Het gebruik maken der verzamelingen is in den regel op Zon- en feestdagen vergund.

HOOFDSTUK XII.

Van de kleeding- en liggingstukken en verdere benoodigdheden der gevangenen en van de waschcherij.

Art. 224. De kleeding- en liggingstukken der gevangenen, zoo zieke als gezonde, mitsgaders de verder hun uit te reiken benoodigdheden worden door den Minister van Justitie bepaald.

Art. 225. Op alle deze goederen staat het nummer van den gevangene. Zij worden naar de behoefte vernieuwd. De afkeuringen hebben plaats door de commissie, op de voordragt van den kommandant.

Art. 226. De verschooning der kleedingstukken heeft geregeld plaats op de tijdstippen daartoe door de commissie op de voordragt van den kommandant bepaald. Bij de zieken wordt daaromtrent gehandeld naar omstandigheden, in overleg met den geneesheer.

De gevangenen mogen zich nimmer, onverschillig waar zij zich bevinden, eigendunkelijk van eenig kleedingstuk ontdoen.

In het daarvoor bestemd magazijn is steeds een genoegzame voorraad der goederen in art. 224 vermeld, aanwezig.

De wasscherij heeft, met inachtneming van het bepaalde bij art. 256 en 268, buiten het gesticht plaats bij aanneming.

De eerste bewaarder is meer bijzonder met het toezigt over deze aangelegenheid belast.

HOOFDSTUK XIII.

Van de voeding.

Art. 227. De voeding der gezonde gevangenen wordt door den Minister van Justitie voorgeschreven, overeenkomstig een door hem vast te stellen voedings-staat, waarop de aard der voedings-artikelen en de daarvan te verstrekken hoeveelheden zijn vermeld.

Art. 228. Zij heeft plaats bij eigen beheer, overeenkomstig de daaromtrent bestaande bepalingen; de toebereiding en uitdeeling geschiedt door gevangenen, onder dagelijksch toezigt van den hoofdcommies of eersten bewaarder.

Art. 229. Zooveel mogelijk worden de voedings-artikelen door den eigen land- en tuinbouw geleverd. In het verder benoodigde wordt door aanbesteding voorzien.

Geene voedings-artikelen, hetzij door den eigen land- en tuinbouw, hetzij bij aanneming geleverd, worden gebezigd dan na keuring bij art. 76 voorgeschreven.

De in ontvang genomen en goedgekeurde voedings-artikelen zijn onder bewaring van den magazijnmeester; zij worden voor dagelijksch gebruik van hem overgenomen.

Art. 230. Het brood wordt bij aanbesteding versch geleverd en in den regel niet dan na 24 uren gebruikt.

Art. 231. De boeten of verbeurdverklaringen, bij afkeuring van leverantiën bij de contracten van aanbesteding te bepalen, worden gestort in de hulpkas bij art. 316 bedoeld.

Art. 232. De leverantiën hebben steeds overeenkomstig goed bewaarde en verzegelde monsters plaats.

Art. 233. Ter voorkoming van bezwaren bij afkeuring wordt zorg gedragen dat er steeds een voldoende voorraad voedingsartikelen in het magazijn voorhanden zij.

Art. 234. De kommandant zorgt voor het houden van een staat, dag voor dag aanwijzende het getal aanwezige gevangenen en de hoeveelheden der verschillende artikelen, welke volgens den voedings-staat zijn gebruikt.

Art. 235. De kantine is verboden. Op enkele feestdagen, door de commissie daarvoor aangewezen, kan echter aan de gevangenen der eerste en

tweede klasse eenige versnapering, bestaande in brood, boter, melk, vruchten of bier worden uitgereikt. De daarvoor benoodigde artikelen worden in de gewone declaratie der voedingsmiddelen opgenomen.

Art. 236. Aan zieke gevangenen worden toegediend spijzen en dranken, door den geneesheer op het daarvoor bestemde register voorgeschreven. Zij worden mede in het gesticht toebereid.

HOOFDSTUK XIV.

Van de verlichting en de verwarming.

Art. 237. Alle vertrekken, bestemd voor de dienst der gevangenis, de gangen, trappen, alsmede het terrein om het gesticht, worden verlicht; de slaap- en ziekenzalen, de daartoe leidende gangen en trappen en, voor zooverre noodig het omringend terrein, ook gedurende den nacht.

Art. 238. De kommandant wijst den beambte aan die met het toezigt over het opsteken, blusschen, en behoorlijk onderhouden der lichten zal zijn belast.

Art. 239. De vertrekken voor de dienst der gevangenis bestemd worden door kagchels verwarmd.

Het dagelijksch toezigt wordt steeds door den kommandant aan een der bewaarders opgedragen.

Art. 240. De tijd van plaatsing en opruiming der kagchels wordt door de commissie bepaald.

De hoofdopzigter is met het toezigt belast.

De vervaardiging en het onderhoud heeft plaats door den arbeid der gevangenen, zooveel mogelijk in het gesticht zelf.

Art. 241. De aard en het gebruik der brandstoffen voor verwarming en verlichting wordt door de commissie naar de behoefte geregeld.

HOOFDSTUK XV.

Van belooningen en straffen.

Art. 242. Door den kommandant wordt een dag-register der gevangenen aangehouden naar aanleiding der verschillende bij hem ingekomen rapporten en zijne eigene waarneming.

Dat register wordt geraadpleegd bij den overgang naar eene andere klasse in art. 145 bedoeld, alsmede bij het doen der voordragten tot af- en ontslag.

Art. 243. Een duurzaam loffelijk gedrag geeft aanleiding tot belooning.

Daarentegen worden overtredingen van dit reglement, ongehoorzaamheid, onwaarheid, onzedelijkheid, onreinheid, luiheid en onachtzaamheid, naar omstandigheden gestraft.

Art. 244. De belooningen bestaan in:

a. het overgaan naar eene betere klasse;
b. het toekennen van de functie van toezigter;
c. goedkeuring door en voor de commissie;
d. het verleenen van eenige meerdere vrijheid;
e. het opdragen van enkele zaken van vertrouwen;
f. de vergunning tot aankoop van enkele kleinigheden;
g. de vergunning tot ontvang van meer bezoek *van*, of tot meer schrijven *aan* betrekkingen;
h. het overzenden van blijken van vorderingen of van kleine ondersteuningen aan betrekkingen;
i. de aanwijzing van kleine stukken grond voor tuin;
k. de aanbeveling tot eene verkorting van straf; die onder *d*, *e* en *g* vermeld, kunnen door den kommandant worden toegekend; de overige worden op diens voordragt door de commissie verleend, behoudens het bepaalde bij art. 145 en 149.

Art. 245. De straffen bestaan in:

a. het overbrengen naar eene mindere klasse;
b. het ontnemen der functie van toezigter;
c. vermaning door en voor de commissie;
d. ontzegging van verleende vrijheden en voorregten;
e. verwijdering van de gewone uitspanning:
f. onthouding van loon voor eenigen tijd;
g. stellen op water en brood;

h. opsluiting in eene straf-cel al of niet op water en brood, en bij grove overtredingen in eene donkere straf-cel.

Die onder *d*, *e* en *g* vermeld, kunnen door den kommandant worden toegepast; de overigen worden op diens voordragt door de commissie bepaald.

Art. 246. De kommandant is ten allen tijde bevoegd:

a. een gevangene om wangedrag naar de straf-cel te doen overgaan in afwachting van de beslissing der commissie;

b. hem voor 24 uren in de straf-cel op te sluiten met de gewone voeding;

c. hem voor 3 dagen te stellen op water en brood.

Art. 247. Van elke door den kommandant toegekende belooning of straf wordt op zijn dag-rapport melding gemaakt.

Alle straffen en beloningen worden op het livret van den gevangene vermeld.

Art. 248. Bij wangedrag gedurende den arbeid of bij onderwijs kunnen de opzigters of onderwijzers een gevangene zijn werk doen staken en last geven tot geleide voor den kommandant.

Art. 249. De straf van water en brood, al dan niet in eene straf cel, kan niet langer dan drie dagen worden toegekend; moet zij voor langer plaats hebben, dan wordt om den anderen dag de gewone voeding uitgereikt.

Art. 250. Het verblijf in de straf-cel kan achtereenvolgens niet langer duren dan 14 dagen en bij recidive dan een maand.

Wanneer de geneesheer mogt vermenen dat het vroeger verlaten der cel om redenen van gezondheid noodig ware, deelt hij dit den kommandant mede, die daartoe alsdan den noodigen last geeft, er melding van makende op het dag-rapport.

Art. 251. De straf cellen hebben britsen, naar omstandigheden al of niet van een stroozak en peluw voorzien.

Een der bewaarders is met het toezigt er over belast.

Van het plaatsen in eene straf cel wordt steeds de geneesheer verwittigd, die den daarin geplaatste dagelijks bezoekt.

Art. 252. In geval van gepleegd misdrijf wordt door den kommandant een proces-verbaal opgemaakt, dat hij aan den burgemeester doet toekomen. Hij zendt een afschrift aan de commissie en neemt bij noodzakelijkheid voorzorgen tegen ontvlugting.

Art. 253. De aankoop van kleinigheden tot belooning heeft door den kommandant plaats, bijaldien het credit van den gevangene dit toelaat. De uitgaaf wordt op zijn debet gebragt.

Bij overgang naar eene mindere klasse, worden die voorwerpen weder ingenomen en bij de eigen goederen op het magazijn bewaard.

HOOFDSTUK XVI.

Van de geneeskundige dienst en maatregelen van gezondheid.

Art. 254. De geneesheer onderzoekt den gevangene voor wien zijne hulp is ingeroepen en wijst, bij noodzakelijkheid, het ziekenvertrek aan, waar hij zal worden verpleegd. Hij geeft daarvan aan den kommandant bij nota schriftelijk kennis, schrijft de geneesmiddelen voor en regelt de voeding.

Art. 255. Geen gevangene wordt in een ziekenvertrek gebragt dan op last van den geneesheer, anders dan in dringende gevallen en altijd onder dadelijke kennisgeving.

Art. 256. Voor schurftlijders wordt een afzonderlijk vertrek aangewezen. De kleeding- en liggingstukken door hen gebruikt worden op last van den geneesheer òf vernietigd òf gedesinfecteerd, steeds afzonderlijk gehouden en bewaard. Bij de behandeling van schurftige zal moeten worden gevolgd de snelkuur, bij het leger en de gevangenissen ingevoerd, waarvan het voorschrift door den inspecteur van de geneeskundige dienst zal worden verstrekt.

Art. 257. De geneesheer regelt alles in de ziekenvertrekken en geeft verder de bevelen die hij in het belang der zieken noodig acht.

Art. 258. De commissie, in zeer ernstige gevallen dit geraden achtende of wel op het daartoe door den geneesheer van het gesticht te kennen gegeven verlangen, kan een consult met een tweeden geneesheer gelasten.

Art. 259. Alle kleeding- en liggingstukken tot de ziekenvertrekken behoorende, hebben een kennelijk teeken.

Art. 260. Bij het overgaan naar de ziekenzaal, worden de gewone kleedingstukken, voor zooverre die bij den gevangene niet in gebruik moeten blijven, en de liggingstukken ingenomen en na reiniging op het magazijn gebragt.

Bij herstel ontvangt hij die terug.

Art. 261. De zieken in de ziekenvertrekken hebben een doorloopend nummer, ook op de kribben en het daarbij behoorend mobilair vermeld.

De kribben zijn van een bergplankje of tafeltje voorzien en onderling door een los schot gescheiden.

Art. 262. Een der bewaarders is, onder de bevelen des geneesheers, bijzonder belast met het toezigt in de ziekenvertrekken, de ziekenvoeding en de toediening der geneesmiddelen.

Bij dringende noodzakelijkheid is de commissie bevoegd tot het tijdelijk in dienst nemen van een ziekenoppasser, daarvan kennis gevende aan den Minister van Justitie.

Art. 263. In des geneesheers kamer is eene apotheek, waarin de meest gebruikelijke geneesmiddelen en verdere benoodigdheden worden gevonden.

Art. 264. Bij het ontstaan van aanstekelijke ziekten geeft de geneesheer onmiddellijk kennis aan den kommandant en de commissie.

Art. 265. In spoed vereischende gevallen is de kommandant bevoegd tot het nemen van maatregelen in overleg met den geneesheer, behoudens melding op het dag-rapport.

Art. 266. Bij herstel geeft de geneesheer aan den kommandant bij nota kennis. De gevangene keert na het terug ontvangen zijner gewone kleeding in de gewone zalen terug.

Art. 267. Van ernstige ziekte of gevaar van overlijden, en van het overlijden zelf, geeft de geneesheer bij nota kennis aan den kommandant, die van een en ander aan de naaste betrekkingen van den gevangene dadelijk mededeeling doet; alsmede aan den geestelijke wien het aangaat.

Art. 268. De kleeding- en liggingstukken door zieke gevangenen gebruikt, worden steeds gedesinfecteerd en afzonderlijk gewasschen.

De geneesheer beslist na eene ziekte of die stukken voor verder gebruik vatbaar zijn; zoo neen, deelt de geneesheer die beslissing schriftelijk aan den kommandant mede, die alsdan last tot dadelijke vernietiging geeft, onder kennisgeving aan de commissie.

Art. 269. Blijkt den geneesheer van voorgewende ziekte, dan maakt hij daarvan rapport aan den kommandant; zoodanig bedrog wordt gestraft.

Art. 270. De kommandant zorgt voor de naleving van de bevelen des geneesheers, in het belang der geneeskundige dienst gegeven.

Heeft hij daartegen bezwaren, hij brengt die ter kennis van de commissie, welke beslist.

Art. 271. De geneesheer draagt, in overleg met den kommandant, aan de commissie het tijdstip voor der zomer- of winterkleeding en dekking.

Art. 272. De ligchaams- of gymnastische oefeningen, bedoeld in art. 170, staan onder toezigt des geneesheers, die de gevangenen en de klassen, waarin zij daaraan kunnen deel nemen, aanwijst.

Art. 273. De gevangenen zullen geregeld baden des winters in het daartoe bestemd lokaal, des zomers in eene daartoe in te rigten bad- en zwemplaats. De geneesheer geeft daartoe, in overleg met den kommandant, de nadere voorschriften, onder goedkeuring der commissie.

Art. 274. Ten allen tijde zal in en om het gesticht de grootste reinheid heerschen en zal er voor de vereischte luchtzuivering zorg worden gedragen. Bij droog weder zullen de liggingstukken nu en dan worden gelucht en uitgeklopt.

Art. 275. De gevangenen zorgen steeds voor de reinheid van hun ligchaam, van hunne kleederen en hunne alcove.

Art. 276. De kommandant regelt de dagelijksche dienst voor de reiniging en het schoonhouden van de lokalen, van het mobilair en der aangrenzende terreinen, op den voet als bij art. 191 bepaald.

Art. 277. Alle afval, mest, beer, enz. worden naar de daarvoor aangewezen plaats op de boerderij, het land, enz. vervoerd, op de wijze als door de commissie zal worden bepaald.

Art. 278. Elke veertien dagen heeft er uit het oogpunt van reinheid eene

inspectie plaats door den kommandant, bijgestaan door den geneesheer, wiens bijzondere aandacht dient gevestigd te zijn op het onstaan van oogziekte en schurft.

HOOFDSTUK XVII.

Van briefschrijven.

Art. 279. Het schrijven van brieven aan betrekkingen is aan de gevangenen veroorloofd, voor zoover het hun niet tot straf tijdelijk is ontzegd.

Art. 280. In den regel heeft dit alleen op Zon- en feestdagen plaats en niet meer dan éénmaal in elke maand. In bijzondere gevallen kan echter de kommandant daartoe vergunning verleenen. Vóór de verzending worden de brieven door den kommandant gelezen, gelijk mede alle aankomende brieven vóór de uitreiking aan den geadresseerde.

Art. 281. Brieven, wier inhoud door den kommandant ongepast of schadelijk wordt geoordeeld, worden niet verzonden of uitgereikt, eer zij aan de commissie zijn overgelegd, welke beslist wat er mede gedaan zal worden.

Art. 282. Slechts één, daartoe door den kommandant aangewezen beambte is met de bezorging van brieven *van* of *aan* gevangenen belast, overeenkomstig het bepaalde bij art. 30.

Art. 283. Het schrijven van brieven aan de commissie, doch altijd onderteekend, is mede geoorloofd.

Eene geslotene bus, waarvan de sleutel berust bij den maand-commissaris, hangt daartoe in de eetzaal voor.

Art. 284. De schrijfbehoeften voor briefschrijven worden aan de gevangenen kosteloos verstrekt.

HOOFDSTUK XVIII.

Van bezoek van gevangenen en van het gesticht.

Art. 285. Het bezoek van gevangenen, aan wie dit niet als straf is ontzegd, is geoorloofd eenmaal elke twee maanden.

Het heeft plaats in een daartoe aangewezen lokaal in tegenwoordigheid van een der bewaarders en nimmer zonder toestemming van den kommandant, die den duur er van bepaalt.

Een dag der week wordt daartoe aangewezen.

Art. 286. Wanneer het bezoek of het gesprek schadelijk of ongepast wordt geoordeeld, wordt geene vergunning door den kommandant verleend, of het gesprek door den beambte onmiddelijk gestaakt.

Art. 287. Bij ziekte van gevangenen kan het bezoek door betrekkingen op de ziekenzaal plaats hebben, doch alleen na bekomen vergunning van den geneesheer.

Art. 288. Bezoek van het gesticht door belangstellenden is vergund, mits voorzien van een toegangbewijs, afgegeven door den Minister van Justitie of door 's Konings Commissaris in Gelderland, of door een lid der commissie of door den hoofdinspecteur der gevangenissen.

De kommandant zorgt alsdan voor geleide.

De leden van het hoofdbestuur van het genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen hebben vrijen toegang.

Art. 289. Het is aan alle bezoekers ten strengste verboden, iets hoegenaamd aan gevangenen ter hand te stellen of iets voor hen buiten de gevangenis te brengen.

Art. 290. Het uitreiken van fooijen aan beambten is verboden.

Bij den ingang van het gesticht is eene bus geplaatst, waarin bezoekers giften kunnen storten tot stijving der hulpkas bij ontslag.

Art. 291. Van naam, qualiteit en woonplaats der bezoekers wordt aanteekening gehouden.

HOOFDSTUK XIX.

Van ontvlugting.

Art. 292. De kommandant neemt steeds de noodige voorzorgen tegen ontvlugting in overleg met de commissie; in bijzondere gevallen zonder overleg op eigen gezag.

Hij regelt daartoe de dagelijksche dienst der bewaarders.

Art. 293. De brigade rijksveldwachters in de nabijheid gestationeerd, staat daartoe onder zijne bevelen.

Ingeval van ontvlugting worden de beambten en de rijksveldwachters voornoemd door een kennelijk trekken aan de klok op het hoofdgebouw gewaarschuwd. Zij vervoegen zich alsdan bij den kommandant ter bekoming van bevelen.

Art. 294. Wanneer de gevangene niet dadelijk weder wordt gevat, geeft de kommandant ten spoedigste kennis aan den Officier van Justitie van het arrondissement en den kantonregter, met mededeeling van een signalement; inmiddels alle pogingen aanwendende om den ontvlugte weder in handen te krijgen.

Art. 295. In ieder geval maakt de kommandant een proces-verbaal op van het gebeurde en zendt dit aan de commissie.

Art. 296. Elke poging tot ontvlugting wordt met opsluiting in de straf-cel gestraft.

HOOFDSTUK XX.

Van overlijden.

Art. 297. Bij overlijden van een gevangene heeft de aangifte plaats, bedoeld bij art. 54 van het Burgerlijk Wetboek. Het bij dat artikel voorgeschreven register wordt door den kommandant zelf aangehouden.

Art. 298. Geen lijk wordt uit het ziekenvertrek gebragt dan op last des geneesheers en na door hem te zijn gezien.

Art. 292. De begraving heeft plaats op de gewone begraafplaats in de gemeente, op rijkskosten, door de zorg van den kommandant, op eenvoudige wijze, nadat het lijk in lakens gewikkeld behoorlijk zal zijn gekist.

Art. 300. Bij de mededeeling van overlijden in art. 267 bedoeld, wordt opgave gedaan van zijne aanwezige goederen en van het slot zijner rekening welk een en ander, bij opvordering door de naaste betrekkingen, wordt uitgereikt.

Heeft dit geen plaats binnen den tijd van een jaar, dan wordt het, na verkoop der aanwezige voorwerpen, in de hulpkas gestort, bij art. 316 bedoeld, onder gehoudenheid tot uitreiking aan regthebbenden wanneer zij zich later aanmelden.

Art. 301. Is de overledene vreemdeling, dan wordt de kennisgeving en opgave, in het laatstvoorgaand artikel bedoeld, gedaan aan den Commissaris des Konings.

Art. 302. De rijks kleeding en liggingstukken door een overleden gevangene gebruikt, worden dadelijk buiten dienst gesteld, wanneer de geneesheer dit noodig oordeelt.

HOOFDSTUK XXI.

Van in-vrijheid-stelling.

Art. 303. Op het bureau van den kommandant, alsmede in de vergaderkamer der commissie hangt eene lijst, vermeldende de namen der gevangenen en den dag van hun ontslag.

Art. 304. Bij het einde der straf wordt de gevangene door den geneesheer onderzocht, tot het doen der aanteekening in art. 127 voorgeschreven. De kommandant geeft last tot het ontslag.

Art. 305. Bij de in-vrijheid-stelling van een gevangene worden de rijksgoederen, bij hem in gebruik, ingenomen en zijne eigene goederen, gelden en gereedschappen ter zijner beschikking gesteld. Hij teekent daarvoor op de betrekkelijke registers.

Zelf ontvangt hij niet meer dan de noodige gelden ter bereiking zijner woonplaats; het overige wordt door den kommandant aan den burgemeester zijner gemeente ter verdere uitreiking gezonden.

Art 306. Wanneer bij ontslag geschikte eigen kleederen ontbreken, wordt daarvoor door den kommandant met gepaste zuinigheid gezorgd, en de kosten door den gevangene zelven vergoed. Zijn zijne gelden daartoe onvoldoende, dan wordt in het ontbrekende van rijkswege voorzien.

Art. 307. De kommandant neemt de meest gepaste maatregelen ter bevor-

dering dat de ontslagene in den kortst mogelijken tijd ter plaatse zijner bestemming aankomt.

Art. 308. Bij gebrek aan eigen gelden wordt aan den ontslagene het noodige reisgeld verstrekt.

Art. 309. Aan zeer jeugdige ontslagenen of hen wier toestand dit mogt noodzakelijk maken, of bij ontslag van meer dan één gevangene te gelijker tijd, wordt eén geleider medegegeven, wanneer zij niet door betrekkingen of een vertrouwd persoon worden afgehaald. Aan zoodanigen geleider wordt mede het noodige reisgeld verstrekt. Het reisgeld in dit en het voorgaand artikel bedoeld, wordt nader door den Minister van Justitie geregeld.

Art. 310. De gevangene, op het tijdstip van ontslag ziek zijnde, kan in het gesticht blijven tot dat hij voldoende zal zijn hersteld. Hiervan wordt steeds kennis gegeven aan den Minister van Justitie.

Art. 311. Bij doorgaand loffelijk gedrag in de gevangenis kan hem door de commissie een bewijs van goed gedrag worden uitgereikt en hem proeven van gemaakte vorderingen, ter verdere aanbeveling, worden medegegeven.

Art. 312. Van elk ontslag van een gevangene, van wien kan worden vermoed dat hij verdere ondersteuning of leiding zal noodig hebben, wordt althans zes weken voor het ontslag kennis gegeven aan de afdeeling ter plaatse van het genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen, onder mededeeling van het gedrag in het gesticht.

Art. 313. Bij vertrek van een ontslagene naar 't buitenland, wordt hem een paspoort verstrekt en worden zijne uitgaanskas en verdere goederen aan den burgemeester der grens-gemeente ter uitreiking toegezonden. Hij ontvangt geen verder geleide of reisgeld dan tot die gemeente, zonder vergunning van den Minister van Justitie.

Art. 314. Bij een daartoe voldoend gedrag zal aan gevangenen wier ontslag op handen is, op de voordragt van den kommandant, door de commissie, eenige meerdere vrijheid kunnen worden toegekend, welke echter bij het geringste misbruik weder zal worden ingetrokken.

Art. 315. De kommandant, hoofdcommies, opzigters en onderwijzers zullen tot de gevangenen wier ontslag nadert, de noodige vermaning en raadgeving rigten, ter voorkoming van recidive. Bij het ontslag zal hem dit door den kommandant worden herhaald.

Art. 316. Er is een hulpkas, waaruit bij ontslag door de commissie kleine ondersteuningen kunnen worden verstrekt. Zij wordt gevormd door geschenken ten behoeve van het gesticht uitgereikt zoo bij bezoeken als anderzins, door onafgehaalde nalatenschappen van overleden gevangenen en door boeten of verbeurdverklaringen bij afkeuringen van leverantien.

Art. 317. De kommandant tracht zooveel mogelijk met het volgend lot der ontslagenen bekend te blijven en tot dat einde bij het bestuur van hunne laatst hem bekende woonplaats de noodige berigten in te winnen.

Van den summieren inhoud dezer berigten maakt hij melding op het register in art. 242 voorgeschreven.

HOOFDSTUK XXII.

Van bejaarde gevangenen als arbeiders of helpers.

Art. 318. In geval van noodzakelijkheid kunnen enkele meer bejaarde en genoegzaam vertrouwde gevangenen, om als arbeiders of helpers bij meer zware of moeijelijke werkzaamheden te dienen, aan de gevangenis worden toegevoegd.

Art. 319. Zij worden door den Minister van Justitie daartoe aangewezen op de aanvraag der commissie.

Hun getal zal dat van *vier* niet mogen te boven gaan. Zij staan onder meer bijzonder toezigt van een door de commissie daartoe aangewezen beambte, worden steeds van de jeugdige gevangenen zooveel mogelijk afgezonderd gehouden en slapen mede in geslotene alcoves, in een afzonderlijk vertrek.

Art. 320. Wordt hunne tegenwoordigheid niet langer vereischt, dan worden zij naar de gevangenis, waarin zij behooren, teruggebragt.

Dit heeft mede plaats bij geblekene ongeschiktheid of wangedrag.

In een en ander geval geeft de commissie daarvan kennis aan den Minister van Justitie en vraagt, zoo noodig, hunne vervanging.

Art. 321. Bij grove misdraging of wanneer hun verder verblijf in dit gesticht gevaarlijk wordt geacht, kunnen zij op last der commissie, behoudens gelijke kennisgeving, onmiddellijk naar de gevangenis waar zij behooren worden teruggebragt.

Het geleide wordt bij den officier van justitie aangevraagd.

Art. 322. De bepalingen van dit reglement worden overigens, voor zooverre van toepassing, ook omtrent hen nageleefd.

HOOFDSTUK XXIII.

Van voorzorgen tegen brand en brandbluschmiddelen.

Art. 323. Na het betrekken der slaapzalen, worden alle gevangenislokalen, waar licht of vuur heeft gebrand, door den eersten bewaarder naauwkeurig opgenomen. Hij vergewist zich dat dit geheel en al is gebluscht en doet daarvan mondeling rapport aan den hoofdcommies bij de ter handstelling der sleutels, in art. 180 vermeld.

Art. 324. De zwem- of badplaats der gevangenen is zooveel mogelijk in de nabijheid der gebouwen, om ook voor het geval van brand te kunnen dienen.

Bij vorst wordt voor het openhouden van de noodige bijten gezorgd.

Art. 325. De grootste zorg voor de brandbluschmiddelen wordt den kommandant aanbevolen. Zij worden op de daarvoor door de commissie aangewezene plaats zorgvuldig bewaard en ieder oogenblik beschikbaar gehouden.

Art. 326. Ten minste vier malen 's jaars worden zij van wege de commissie nagegaan en beproefd. De kommandant zorgt ook tusschentijds voor hunnen goeden staat.

De commissie doet de voorstellen, welke zij ter bevordering van de veiligheid van het gesticht noodig acht.

Art. 327. Een sleutel der bewaarplaats van de brandbluschmiddelen is steeds bij den kommandant, een tweede sleutel in de bewaarders-kamer, op eene vaste plaats.

Art. 328. De commissie wijst de plaats aan, werwaarts de gevangenen in geval van brand zullen worden overgebragt.

Art. 329. Er wordt eene brandweer zamengesteld uit het personeel der beambten en der gevangenen; die uit de klasse van belooning komen daarbij het eerst in aanmerking, met inachtneming van het bepaalde bij art. 149.

Bij die brandweer wordt ieder zijne plaats en zijn werk aangewezen.

Art. 330. In geval van brand vervult de hoofdcommies de functie van brandmeester, terwijl de kommandant zich met de zorg voor de gevangenen, in de eerste plaats der zieken, bezig houdt. Zijn deze voldoende in veiligheid, dan gaat het geven der bevelen tot brandblusschen op hem over.

Art. 331. Bij het eerst ontdekken van brand wordt onmiddelijk de klok op het hoofdgebouw getrokken, en, heeft het bij nacht plaats, dadelijk alle alcoves ontsloten.

Alle bij de gevangenis geplaatste beambten en rijksveldwachters stellen zich onmiddellijk ter beschikking van den kommandant en ieder neemt zijne plaats bij de brandweer in.

Art. 332. Heeft de brand een verontrustend aanzien, dan wordt onmiddelijk de hulp van de brandweer in de nabijheid ingeroepen.

Art. 333. De kommandant neemt de noodige voorzorgen dat voor het geval van brand, alle sleutels steeds dadelijk ter beschikking zijn.

Art. 334. De gevangenen bij de brandweer geplaatst, slapen steeds zooveel mogelijk in elkanders nabijheid.

Art. 335. De kommandant zorgt voor de noodige gevulde brandtonnen op de plaatsen door de commissie aan te wijzen.

Art. 336. Alle schoorsteenen en pijpen zullen geregeld worden geveegd. De commissie bepaalt den tijd waarop dit zal moeten plaats hebben. De hoofdopzigter ziet er op toe dat het naar eisch geschiedt.

Art. 337. Het gebruik van lucifers is in het gesticht verboden, evenzeer het tabak rooken, door wien ook, op werkplaatsen, magazijnen en bureaux.

Art. 338. De kommandant vergewist zich zoo dikwerf bij dit noodig acht, dat ook in de woningen der beambten, bij het gesticht behoorende, de noodige voorzorgen tegen brand genomen zijn.

Algemeene bepalingen.

Art. 339. De commissie doet aan den Minister van Justitie de voorstellen, welke zij ter wijziging van dit reglement, in het belang dezer strafgevangenis zal vermeenen dienstig te zijn.

Art. 340. De algemeene verordeningen omtrent het gevangeniswezen voor zooverre niet gewijzigd, ten gevolge van dit Ons besluit noch bij dat van den 20sten Augustus 1866, no. 83, (1) zijn verder van toepassing.

In gevallen daarbij niet voorzien, neemt de commissie de maatregelen, haar door de omstandigheden en de voorzigtigheid voorgeschreven, daarvan kennis gevende aan den Minister van Justitie.

Art. 341. Alle bepalingen ter verdere uitvoering van dit Reglement gevorderd, worden vastgesteld door Onzen Minister van Justitie.

Een exemplaar van dit Reglement zal worden uitgereikt aan: 's Konings Commissaris in Gelderland; de leden en den secretaris der commissie; ieder beambte bij deze gevangenis aangesteld; de heeren procureurs-generaal en officieren van justitie; den Hoogen Raad der Nederlanden; de Hoven en regtbanken; de inspecteurs van het lager onderwijs en van het geneeskundig Staatstoezigt in Gelderland; den inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt; den hoofd Inspecteur van 's Rijks gevangenissen.

Behoort bij Z. M. besluit van den 3den September 1866, no. 67.

Mij bekend,
De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 286. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den 3den September* 1866, *no.* 142, *houdende bepaling dat het schooltoezigt in kennis moet worden gesteld met den uitslag van wegens wanbedrijf of misdaad vervolgde onderwijzers.*

's Gravenhage, den 3den September 1866.

Het belang dat de strafbare handelingen der onderwijzers worden ter kennis gebragt van het schooltoezigt, heeft mijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken genoopt daarop mijne aandacht te vestigen en tevens mijne medewerking tot dat doel in te roepen.

Naar aanleiding hiervan heb ik de eer UW. E. G. uit te noodigen, te willen zorgen, dat door de ambtenaren van het openbaar ministerie, telkens als een onderwijzer wegens eene misdaad of wanbedrijf is vervolgd, van den uitslag daarvan worde kennis gegeven aan den Inspecteur van het lager onderwijs in de provincie, waar die onderwijzer gevestigd is.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 287. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den 3den September* 1866, *no.* 18, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging en aanvulling van het reglement op de uitoefening der jagt en visscherij in de provincie Friesland.* (*Prov. blad no.* 139).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten. dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 12 Julij 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het noodig is, hun besluit van den 21 November 1865, no. 3, waarbij enkele bepalingen van het reglement op de

(1) Hierboven no. 271.

lled.

uitoefening der jagt en visscherij, vastgesteld den 20 Julij 1852, gewijzigd den 10 November 1853 en 28 November 1855, en goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den 16 Augustus 1852, no. 58, 25 November 1853, no. 98 en 22 December 1855, no. 66, zijn gewijzigd en aangevuld, te herzien;

Gelet op art. 9, onderdeel *c*, der wet van den 13 Junij 1857 (*Staatsblad no.* 87);

Hebben, met herziening van hun besluit van den 21 November 1865, no. 3, besloten:

1°. het 1ste, 2de en 3de onderdeel der 1ste alinea van art. 7 van voormeld reglement in te trekken en te doen vervangen door de volgende bepaling:

Voor de vleugels en den kuil of zak der seinen van minstens 37 strepen.

2°. aan het reglement toe te voegen een nieuw art. 8, van den volgenden inhoud:

Het is verboden te visschen met zegens of seinen, welke langer zijn dan 175 el, en

3°. te bepalen, dat de wijziging, in het 1ste lid van dit besluit bedoeld, in werking treedt den 1 Julij 1869, en die, in het 2de lid vermeld, den 1 Julij 1867.

Aldus besloten door de Staten van *Friesland*, den 12 Julij 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 17 Augustus 1866, no. 57.

Gegeven te Leeuwarden, den 3den September 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 288. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den 4den September* 1866, *no.* 67, *houdende bepaling nopens het inzenden van alle veroordeelingen wegens overtreding der geneeskundige wetten, aan de geneeskundige Inspecteurs.*

's Gravenhage, den 4den September 1866.

Mijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken heeft mijne tusschenkomst ingeroepen, opdat door de ambtenaren van het openbaar ministerie, even als vroeger aan de provinciale commissiën, thans aan de geneeskundige Inspecteurs worde medegedeeld de uitslag der aanklagten, door dezen of door andere leden van het geneeskundig staatstoezigt bij het openbaar ministerie ingezonden.

Ik heb dien ten gevolge de eer UW.E.G. uit te noodigen, te willen zorgen, dat de bedoelde mededeeling, waaromtrent ik mij gedraag aan de dezerzijdsche circulaire van 18 Junij 1861, no. 91 (1), aan de geneeskundige Inspecteurs gedaan worden, alsmede dat deze ambtenaren alsnog worden bekend gemaakt met den afloop der aanklagten, welke sedert 1 November 1865, het tijdstip der invoering van de geneeskundige wetten, werden ingezonden.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

---

(1) Bijvoegsel 1861, no. 147. *Red.*

No. 289. **Besluit** *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den 4den September* 1866, *no.* 5, *houdende de door den Koning goedgekeurde bijzondere reglementen van den Jan Gerritse polder, den polder Carnisse en den polder Spuiveld, en wijziging van dat voor den Hoornpolder en voor den polder Hekendorp.* (*B. Prov. blad no.* 45).

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE ZUID-HOLLAND, doen te weten:

1°. Dat door de Staten dier Provincie, in hunne vergadering van den 5/10den Julij ll., zijn vastgesteld:

a. de onder no. 651 en 652 hierbij gevoegde wijzigingen van de Bijzondere Reglementen voor den *Stormpolder* (Gemeente *Krimpen aan den IJssel*) en voor den Polder *Groot-Hekendorp* (Gemeente *Hekendorp*);

b. de onder no. 653 tot en met no. 655 hierbij gevoegde Bijzondere Reglementen voor de navolgende Polders, te weten: *den Jan Gerritse Polder*, den Polder *Carnisse* en den Polder *Spuiveld* (Gemeente *Oost- en West-Barendrecht*);

en 2°. dat de voormelde Bijzondere Reglementen en Wijzigingen, bij Koninklijk besluit van den 27sten Augustus ll., no. 71, zijn goedgekeurd (1).

Gegeven te 's Gravenhage, den 4den September 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*

No. 651.

Wijziging *van het, door de Staten der Provincie Zuid-Holland den 13den Julij* 1858 *vastgesteld, en bij Koninklijk besluit van den 18den Augustus daaraanvolgende, no.* 71, *goedgekeurd bijzonder reglement voor den Stormpolder, gemeente Krimpen aan den IJssel* (2).

Na art. 7 te lezen:

Art. 8. Mogt het stemregt door niet meer dan *zes* Ingelanden kunnen worden uitgeoefend, dan worden zij geacht gezamenlijk het Bestuur uit te maken, en doen aan Gedeputeerde Staten eene voordragt tot benoeming door den Koning van den persoon, die, zoo noodig, het Bestuur vertegenwoordigt. De artt. 2, 3 en 5 blijven dan buiten toepassing.

De vertegenwoordiger van het Bestuur geniet in dat geval eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 30.

Aldus vastgesteld door de Staten der Provincie Zuid-Holland.

's Gravenhage, den 5/10 *Julij* 1866.

(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 27sten Augustus 1866, no. 71.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 652.

Wijziging *van het Bijzonder Reglement voor den Polder Groot Hekendorp, Gemeente Hekendorp, vastgesteld door de Staten der Provincie Zuid Holland den 13den Julij* 1858 *en goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 18den Augustus daaraanvolgende no.* 71 (3).

Art. 1 te lezen als volgt:

De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

(1) Het slot dezer reglementen gelijkluidend zijnde, zoo is het slechts bij het eerste, als geldende voor allen, medegedeeld. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1858, no. 197, bladz. 587. *Red.*

(3) Bijvoegsel 1858, no. 197, bladz. 565. *Red.*

Te beginnen van den noordwesthoek van den Polder neemt de grens een aanvang aan den oostkant van de dubbele Wierikke bij de Hooge brug met een lijn, gaande ten noorden van de daar aanwezige huizen in de rigting op de zuidelijke sloot, van den Ruigeweidschen dijk en welke zuidelijke sloot oostwaarts opgevolgd wordt over den Spoorweg, en met derzelver regts en links wendende buigingen tot aan de ontmoeting van de westelijke sloot van de Zuringkade, grenzende tegen Klein-Hekendorp, en alwaar de noordelijke grens eindigt; de oostelijke grens vangt aan bij het laatstgenoemde punt, zijnde de vereeniging van de Zuidelijke sloot van den Ruigeweidschen dijk met de westelijke sloot van de Zuringkade en volgt deze laatste in eene zuidoostwaartsche rigting tot aan de noordelijke sloot van den Noord-IJsseldijk, alwaar de oostelijke grens ten einde is; van af den westkant der Zuringkade en noordelijke sloot van den Noord-IJsseldijk, neemt de zuidelijke grens een begin, en volgt deze laatste westwaarts op tot aan de ontmoeting eener sloot gelegen nevens en beneden de huizing behoorende aan ARNOLDUS KAREL, schipper te Gouda; van hier gaat de grens en wel met den aanwezigen duiker zuid-oostwaarts door den IJsseldijk naar het buitenland, en wel op de daar gevonden wordende sloot, en langs deze sloot tot nabij den IJssel; volgt van hier den IJsselloop en wel met de zuidelijke kade bermsloot van het buitenland in verschillende rigtingen westwaarts op tot dat gezegde kade, omvattende het buitenland, zich weder met den Noord-IJsseldijk vereenigt en welks vereenigingspunt de zuidzijde van den Noord-IJsseldijk een eindwegs noord-oostwaarts opgevolgd wordt tot aan de ontmoeting van eenen duiker, gelegen door gezegden IJsseldijk, midden voor het perceel buitenland, toebehoorende aan GERRIT DE KEIJZER; met gezegden duiker wendt de grens zich tot de noordelijke sloot van af dit punt, westwaarts op, tot aan de ontmoeting van eene sloot nevens en bewesten de huizing, toebehoorende aan CORNELIS VAN DER LOUW, waar de grens zich zuidwaarts wendt ter insluiting van het daar beginnende tweede deel buitenland, en waarvan de zuidkant van dit buitenland westwaarts gevolgd wordt tot aan en langs deszelfs noordwestelijk krommingen in vereeniging met den IJsseldijk bij het perceel, toebehoorende aan DIRK HOOGENDOORN; van hier weder tot de noordzijde des IJsseldijks keerende wordt deze westwaarts gevolgd, langs zijne kruin tot aan de verlenging van den Oostkant, der Dubbele Wierikke of Goejanverwellesluis, waar de zuidelijke grens eindigt, terwijl de westelijke grens of het laatst gezegde punt een aanvang neemt en dezelve volgt, langs den oostkant der Dubbele Wierikke, voorbij den Molen aan de Achterwatering en over den Spoorweg tot aan het punt van begin, bij de Hooge brug hiervoren genoemd, waarmede de omtrekslijn van de grens gesloten is.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening, waarbij het uitgesloten deel met geele kleur is aangetoond.

No. 653.

Bijzonder Reglement ***voor den Jan Gerritsepolder, gemeente Oost- en West-Barendrecht.***

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen.

Beginnende uit den hoek of buitenbermsloot van de Vredepoldersche kade, nabij den Zuidpolderschen buiten- of zeedijk, zuidwaarts aan langs die bermsloot tot aan de nieuwe kade, loopt die lijn langs den buitenberm van voornoemde nieuwe kade westwaarts aan tot aan de Carnissehaven; van daar noordwaarts langs voornoemde haven, altijd den buitenberm van voornoemde nieuwe kade volgende, tot aan den Zuidpolderschen buiten- of zeedijk; van daar langs de buitenbermsloot van voornoemden zeedijk oostwaarts aan tot aan het in den aanvang genoemde punt.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Art. 2. Zoolang deze Polder aan eenen eigenaar of aan meerderen in onverdeelden eigendom blijft toebehooren, is daarop, krachtens alinea 1 van art. 107 van het Algemeen Reglement voor de Polders in Zuid-Holland, alleen art. 7 van dat Reglement toepasselijk, en wordt door den eigenaar of mede-eigenaren de persoon, die het Bestuur vertegenwoordigt, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten ter benoeming door den Koning voorgedragen.

No. 654.

Bijzonder Reglement *voor den Polder Carnisse, gemeente Oost- en West-Barendrecht.*

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende uit den Zuidpolderschen buiten- of zeedijk, aan het einde van de Carnissehaven, loopt de lijn, altijd den buitenberm van de nieuwe kade volgende, eerst in eene zuidelijke rigting langs de Carnissehaven, dan in eene westelijke en vervolgens in eene noordelijke rigting tot aan den Portlandschen buiten of zeedijk, van daar oostwaarts aan, altijd de buiten-bermsloot volgende, tot aan voornoemden Zuidpolderschen dijk, en van daar in eene zuidoostelijke rigting tot aan het in den aanvang genoemde punt.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Art. 2. Zoolang deze Polder aan éénen eigenaar of aan meerderen in onverdeelden eigendom blijft toebehooren, is daarop, krachtens alinea 1 van art. 107 van het Algemeen Reglement voor de Polders in Zuid-Holland, alleen art. 7 van dat Reglement toepasselijk, en wordt door den eigenaar of mede-eigenaren de persoon, die het Bestuur vertegenwoordigt, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten, ter benoeming door den Koning voorgedragen.

No. 655.

Bijzonder Reglement *voor den polder Spuiveld, gemeente Oost- en West-Barendrecht.*

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Beginnende uit den Zuidpolderschen buiten- of zeedijk, aan het einde van de haven van West-Barendrecht, loopt de lijn, altijd den buitenberm van de kade volgende, eerst in eene zuidelijke rigting langs voornoemde haven, en dan in eene oostelijke, vervolgens in eene noordelijke rigting tot aan voornoemden Zuidpolderschen dijk, en van daar, de buitenbermsloot volgende, westwaarts aan tot aan het in den aanvang genoemde punt.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde schetsteekening.

Art. 2. Zoolang deze Polder aan éénen eigenaar of aan meerderen in onverdeelden eigendom blijft toebehooren, is daarop, krachtens alinea 1 van art. 107 van het Algemeen Reglement voor de Polders in Zuid-Holland, alleen art. 7 van dat Reglement toepasselijk, en wordt door den eigenaar of mede-eigenaren de persoon, die het Bestuur vertegenwoordigt, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten, ter benoeming door den Koning voorgedragen.

No. 290. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den* 5*den September* 1866, *no.* 61*a*, *houdende het bij Koninklijk besluit goedgekeurd bijzonder reglement van bestuur voor den Kwadijkerkoog.* (*Prov. blad no.* 168) (1).

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van 6 Julij 1866 is vastgesteld hetgeen volgt:

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Kwadijkeroog.*

Art. 1. De polder de *Kwadijkeroog* grenst ten oosten aan de *Purmerringvaart*, ten zuiden en ten westen aan den *Oosterweerdschenpolder* en ten noorden aan den *Kwadijker-dorpsweg.*

---

(1) Het besluit van dezelfde dagteekening no. 61*b*, Prov. blad no. 169, bevat het bijzonder reglement van bestuur voor de Bijlmermeer, hetwelk bij hetzelfde Kon. besluit is goedgekeurd. Om in geen herhaling te vervallen is het besluit van Gedeputeerde Staten en het slot van het Reglement alhier voorkomende, ook op dat van het Bijlmermeer toepasselijk. *Red.*

Art. 2. Het bestuur wordt uitgeoefend door drie Poldermeesters, waarvan één voorzitter, te zamen uitmakende het collegie van dagelijksch bestuur en vier Hoofdingelanden.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement, voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op twee bunders.

Art. 4. De Voorzitter en de overige Poldermeesters worden benoemd door stemgeregtigde ingelanden.

Art. 5. De Poldermeesters, de Secretaris en de Penningmeester worden benoemd voor den tijd van drie jaar.

Hoofdingelanden worden gekozen voor den tijd van vier jaar.

Telken jare treden een der leden van het dagelijksch bestuur en een der Hoofdingelanden af.

De gewone dag van aftreding is de laatste Maandag in April.

Art. 7. Het grondbezit, voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij, die meer dan vijf doch niet meer dan tien bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan tien, doch niet meer dan twintig bunders heeft, *drie* stemmen, en die meer dan twintig bunders heeft, *vier* stemmen hebben.

Art. 8. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den poldermeester, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De overige Poldermeesters leggen dien af in handen van den Voorzitter.

De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het collegie van dagelijksch bestuur.

Art. 9. De leden van het collegie van dagelijksch bestuur hebben in de vergadering van Hoofdingelanden gelijke stem als deze omtrent alle onderwerpen, uitgezonderd de rekening en verantwoording.

Art. 10. Het collegie van dagelijksch bestuur vergadert in den regel viermaal 's jaars.

Art. 11. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.

Art. 12. Al het water, dat niet aan den polder behoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noordholland*, door de Staten dier provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854, no. 70, (1).

2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.

Binnen twee maanden na deze verkiezing doen Poldermeesters aan het collegie van Hoofdingelanden de bij art. 57 no. 8, van het algemeen reglement bedoelde voordragten, ter benoeming van eenen Secretaris en eenen Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. De vergadering van Hoofdingelanden bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en, zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie *Noordholland* bij besluit van 6 Julij 1866, no. XVI.

Goedgekeurd bij Z. M. besluit van 27 Augustus 1866, no. 72.

Gegeven te Haarlem, *den 5den September* 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) RÖELL, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier.*

---

(1) Bijvoegsel 1854, no. 198. *Red.*

No. 61b. Prov. blad no. 169.

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Bijlmermeer.*

Art. 1. De *Bijlmermeer* is ten noorden, westen en zuiden omgeven door zijn eigen ringvaart, waarvan de buitenboord zijn grens uitmaakt. Ten oosten loopt de grens langs de buitenteen van den ringdijk des polders.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit een Dijkgraaf en vier Heemraden.

Er is geen collegie van Hoofdingelanden.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement, voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald voor den Dijkgraaf op 10 bunders en voor de Heemraden op 5 bunders.

Art. 4. De Dijkgraaf en de Heemraden worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden voor den tijd van vijf jaar.

Telken jare treedt eene bunner af.

De Secretaris en de Penningmeester worden mede voor vijf jaar benoemd.

De gewone dag van aftreding is 31 December.

Art. 6. Het grondbezit, voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij, die meer dan 10, doch niet meer dan 20 bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die niet meer dan 20, doch niet meer dan 30 bunder heeft, *drie* stemmen; die meer dan 30, doch niet meer dan 40 bunders heeft, *vier* stemmen; die meer dan 40, doch niet meer dan 50 bunders heeft, *vijf* stemmen, en die meer dan 50 bunders heeft, *zes* stemmen hebben.

Art. 7. De Dijkgraaf legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den Heemraad, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De Heemraden leggen dien af in handen van den Dijkgraaf.

De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.

Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel zesmaal 's jaars.

Art. 9. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.

Art. 10. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noord-Holland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1855, no. 70, (1).

2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.

Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris en eenen Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

No. 291. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den* 5*den September* 1866, *no.* 40, *houdende opheffing van het ambacht Aalsmeer, gelegen in het Hoogheemraadschap van Rijnland.* (*Prov. blad no.* 170.)

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND,

doen te weten, dat in hunne vergadering van 5 September 1866 is genomen het navolgende besluit:

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND,

Gelet op het besluit der Staten van de provinciën *Noord-Holland* en *Zuid-Holland*, van 7 Julij 1864, goedgekeurd bij Z. M. besluit van

(1) Bijvoegsel 1854, no. 198. *Red.*

3 September 1864, no. 48 (1), tot opheffing der ambachten in het Hoogheemraadschap van *Rijnland;*

Besluiten:

Het ambacht *Aalsmeer* wordt opgeheven op den 31sten December 1866.

Op dat tijdstip wordt het beheer door het ambachtsbestuur gevoerd, met al zijne baten en lasten door dat bestuur overgedragen aan het gemeentebestuur van *Aalsmeer*.

Vóór den 31sten Januarij 1867 onderwerpt het ambachtsbestuur de eindrekening van zijn beheer aan Gedeputeerde Staten van *Noord-Holland*.

In die rekening worden ook vermeld al de op 31 December 1866 ten behoeve van het ambacht in te vorderen gelden, en al de op dat tijdstip nog door het ambacht te doene betalingen. Zij moet tevens bevatten een staat van de bezittingen, van de schulden en van de werken van het ambacht.

Gedeputeerde Staten stellen deze eindrekening, al of niet gewijzigd, vast en zenden daarvan een afschrift aan Dijkgraaf- en Hoogheemraden van *Rijnland*.

Haarlem, den 5den September 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd.

Gegeven te Haarlem, den 5den September 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) RöELL, *Voorzitter.*
(*Get.*) VLADERACKEN, *Griffier.*

No. 292. RESOLUTIE *van* Gedeputeerde Staten van Drenthe, *van den 5den September* 1866, *no.* 1, *houdende het door den Koning goedgekeurde reglement van het waterschap Leutingewolde c. a.* (*Prov. blad no.* 45.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE,

doen te weten:

1°. dat door de Staten dezer provincie, in hunne vergadering van 5 Julij ll. (avondzitting) onder no. 4 is besloten:

a. dat de bestaande polder van *Leutingewolde*, *Foxwolde* en *Sandebuur*, onder *Roden*, vergroot met eenige gronden onder *Foxwolde*, gelegen, zal zijn een waterschap, en dat dit waterschap bestaan zal uit de gronden, die begrepen zijn binnen eene roode lijn, voorkomende op de gewaarmerkte bij het navermelde reglement gevoegde kaart;

b. voor dat waterschap vast te stellen navolgend reglement:

Reglement *van 't waterschap Leutingewolde c.a.*

Art. 1. Het doel der oprigting van het waterschap is, om de daaronder behoorende gronden tegen het water te beschermen.

Art. 2. De bij dit reglement behoorende en als zoodanig door den Griffier der Staten gewaarmerkte kaart wijst de gronden van het waterschap aan: het zijn die, begrepen binnen eene daarop getrokken roode lijn, welke de gronden van het waterschap als grenslijn omsluit.

Van deze gronden zal een legger volgens dien van het kadaster worden opgemaakt en jaarlijks worden bijgehouden.

Art. 3. Het bestuur van 't waterschap bestaat uit vijf leden. Zij worden voor den tijd van vijf jaren door de stembevoegden gekozen uit de meerderjarige ingelanden, die ingezetenen van de gemeente *Roden* zijn en op de

---

(1) Bijvoegsel 1866, no. 226. *Red.*

lijst, in art. 6 bedoeld, voorkomen als eigenaars of vruchtgebruikers van ten minste vijf bunders grond, tot het waterschap behoorende.

Art. 4. De gewone tijd der verkiezing is de tweede woensdag in Junij. Jaarlijks treedt één der leden op dien dag af, volgens een door 't bestuur te maken rooster. De aftredende is weder verkiesbaar.

Art. 5. Stembevoegd is elk ingelande, die minstens één bunder grond, tot het waterschap behoorende, in eigendom of vruchtgebruik bezit.

Eigendom of vruchtgebruik van één tot en met vijf bunder grond geeft ééne stem, van vijf bunder tot en met tien bunder twee stemmen, en zoo van elk tiental bunders ééne stem meer, alles onverminderd de bepalingen van de beide laatste alinea's van art. 15 van 't algemeen reglement.

Art. 6. Van de stembevoegden wordt eene lijst opgemaakt volgens den legger der gronden en jaarlijks herzien.

In de maand Maart wordt de lijst, na vooraf te *Roden* gedane openbare afkondiging, gedurende acht dagen op eene daarbij aangeduide plaats ter lezing gelegd.

De belanghebbenden kunnen gedurende dat tijdsverloop de bezwaren, die zij daartegen mogten hebben, inbrengen bij het bestuur, dat binnen eene maand daarna zal beslissen en van die beslissing schriftelijk aan hen, die hunne bezwaren hebben ingediend, kennis geven. Achten deze hunne bezwaren niet opgeheven, dan kunnen zij zich, mits dit doende binnen acht dagen na de ontvangst der beslissing, wenden tot Gedeputeerde Staten, die in het hoogste ressort uitspraak zullen doen.

Art. 7. De leden van het bestuur genieten geene bezoldiging, evenmin schadeloosstelling wegens tijdverzuim, tenzij een lid van het bestuur tevens secretaris-boekhouder is en hem als zoodanig ingevolge art. 19, alinea 2, eene jaarlijksche bezoldiging is toegekend. Zij brengen alleen hunne uitschotten in rekening.

Bij 't aanvaarden hunner betrekking leggen zij den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van lid van 't bestuur van het waterschap van *Leutingewolde* en *Foxwolde* eerlijk en getrouw zal waarnemen, en dat ik de belangen daarvan met al mijn vermogen zal voorstaan en bevorderen."

De voorzitter legt den eed af in handen van den voorzitter of van een gecommitteerd lid van het collegie van Gedeputeerde Staten, de leden in handen van den voorzitter.

Art. 8. Het bestuur benoemt zijnen voorzitter, benevens een secretaris boekhouder, welke laatste buiten het bestuur kan worden gekozen.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of tijdelijke ontstentenis van den voorzitter, wordt deze vervangen door het lid van het bestuur, dat van de aanwezigen de oudste in jaren is.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris-boekhouder, wordt hij vervangen door een ander geschikt persoon, daartoe op voordragt van den voorzitter door het bestuur tijdelijk te benoemen.

Art. 9. Het bestuur is belast met het opmaken en bijhouden van den legger der gronden en van de lijst der stembevoegde ingelanden, met het toezigt op en de zorg voor alle tot het waterschap behoorende werken, met het beheer der financiën en in het algemeen met alles, wat volgens het algemeen reglement op de waterschappen en volgens den aard der zaak tot de bemoeijingen van het bestuur behoort.

Art. 10. De begrooting der inkomsten en uitgaven, de kohieren van omslag en de rekening en verantwoording worden opgemaakt en vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het algemeen reglement op de waterschappen.

De omslag geschiedt naar evenredigheid van de inhoudsgrootte der gronden volgens het kadaster. Van de gronden echter gelegen onder *Foxwolde*, door eene gele lijn op de kaart als grenslijn omgeven, wordt slechts de helft geheven van het bedrag, waarvoor de andere gronden worden aangeslagen.

De bij art. 31 van het algemeen reglement bedoelde bekendmaking geschiedt door openbare afkondiging te *Roden* op de in de gemeente *Roden* gebruikelijke wijze.

Art. 11. Bij onvoorziene rampen of vrees daarvoor is het bestuur bevoegd de buitengewone kosten tot dadelijke voorziening aan te wenden.

Indien deze niet kunnen worden bestreden uit den post voor onvoorziene uitgaven, roept het bestuur de ingelanden binnen acht dagen na die aanwending te zamen, ten einde aan hen verslag van het verrigte te geven.

Indien de ingelanden de gedane uitgaven niet goedkeuren, beslissen Gedeputeerde Staten.

De uitgaven, die door Gedeputeerde Staten niet worden goedgekeurd, blijven voor rekening van hen, die tot het aanwenden der kosten hebben medegewerkt.

De goedgekeurde uitgaven worden op de eerstvolgende begrooting gebragt.

Art. 12. De ingelanden zijn verpligt alle bevelen, door het bestuur in 't belang van 't waterschap gegeven, na te komen.

Weigerachtigheid of nalatigheid om hieraan te voldoen wordt gestraft met eene geldboete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Art. 13. De voorzitter bepaalt telkens den tijd binnen welken en de wijze waarop het gegeven bevel zal worden uitgevoerd.

Is daarna na verloop van den gestelden termijn niet op de door hem bepaalde wijze voldaan, dan zal hij tegen de nalatigen proces-verbaal opmaken en daarvan binnen acht dagen aan ieder der bekeurden een afschrift doen beteekenen in persoon of aan domicilie.

Art. 14 Bestaat de uitvoering van het bevel in het doen van eenig werk, zoo zal bij weigerachtigheid of nalatigheid, onverminderd de strafbepaling in art. 12, dat werk ten koste van den nalatige door de zorg van het bestuur worden verrigt.

Art. 15. Het bestuur vergadert zoo dikwijls de voorzitter, de ingelanden zoo dikwijls het bestuur dit noodig acht.

Indien twee leden van het bestuur verlangen, dat er eene bestuursvergadering, of drie ingelanden, dat er eene vergadering van ingelanden zal worden gehouden, kunnen zij dit schriftelijk aan den voorzitter van het bestuur mededeelen, die alsdan zorgt, dat ten aanzien van de bestuursvergadering binnen drie dagen en ten aanzien van de vergadering der ingelanden binnen veertien dagen aan dat verlangen voldaan wordt.

Art. 16. De voorzitter belegt de vergaderingen zoo van het bestuur als der ingelanden, en roept de leden van het bestuur minsten twee dagen en de ingelanden minstens acht dagen van te voren tot het bijwonen daarvan op.

Hij heeft het beleid der vergadering en zorgt voor de uitvoering der daarin genomene besluiten.

Art. 17. Elke stemming geschiedt op de wijze bij 't algemeen reglement op de waterschappen bepaald.

Wanneer in eene bestuursvergadering, anders dan bij keuze van personen, de stemmen staken, wordt het voorstel aangehouden tot eene volgende vergadering.

Staken in die vergadering de stemmen op nieuw, dan wordt een der ingelanden, die de bevoegdheid bezit bestuurslid te zijn, daartoe jaarlijks door de stembevoegden op den tweeden woensdag in Junij te benoemen, in de vergadering van het bestuur geroepen.

Zoodanig benoemd ingelande heeft, voor zoover de te beslissen zaak aangaat, zitting en stem in de vergadering totdat deze eene beslissing heeft genomen.

Art. 18. Bij de verkiezing van personen zullen de stemmen worden opgenomen door een stembureau, dat zal zijn zamengesteld uit den voorzitter van het bestuur als voorzitter en twee telkens door hem aan te wijzen ingelanden, geen leden van het bestuur zijnde, als stemopnemers.

Het stembureau geeft den benoemde binnen twee dagen van zijne benoeming schriftelijk kennis.

Deze geeft binnen acht dagen na ontvangst dezer kennisgeving berigt aan den voorzitter, of hij zijne benoeming al dan niet aanneemt, bij gebreke waarvan hij geacht zal worden niet te hebben aangenomen.

Art. 19. De secretaris-boekhouder is het bestuur en den voorzitter in alles, wat de hun opgedragen werkzaamheden aangaat, behulpzaam.

Aan hem kan eene jaarlijksche bezoldiging door het bestuur worden toegekend.

Alvorens zijne bediening te aanvaarden, legt hij in handen van den voorzitter den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van secretaris boekhouder van het waterschap *Leutingewolde* en *Foxwolde* eerlijk, getrouw en met ijver zal waarnemen."

Hij kan door het bestuur, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, worden ontslagen."

Een lid van 't bestuur, tevens secretars boekhouder zijnde, verliest, wanneer hij ophoudt lid van 't bestuur te zijn, tevens zijne bediening van secretaris-boekhouder.

Art. 20. Voor 't rondbrengen en beteekenen van stukken heeft het waterschap eene bode, die door het bestuur wordt benoemd en ontslagen.

Deze is verpligt tegenwoordig te zijn, als het bestuur en de stembevoegde ingelanden vergaderen, en te doen wat hem door den voorzitter of het bestuur in zijne betrekking wordt opgedragen.

Hij geniet eene jaarlijksche bezoldiging, door het bestuur te bepalen.

Art. 21. Werken van 't waterschap zijn:

A. die, welke nu voor of ten laste van den polder en de tijdelijk daarmede vereenigde gronden van *Foxwolde* bestaan, als:

1°. de molen met het molenaarshuis,

2°. de molenslooten,

3°. de dijken,

4°. de volgende pompen: eene door den weg loopende in de sloot van sectie D no. 279, eene in den dam van sectie D no. 204, eene door den weg loopende in de sloot van sectie D no. 209, eene loopende door de sloot van sectie D no. 279, eene loopende door de sloot voor sectie D no. 240, eene loopende door de sloot voor sectie D no. 239, eene loopende door den weg nevens sectie D no. 239 naar sectie L no. 229, drie pompen en vijf houten tillen ten zuiden bijlangs den weg loopende tegen de perceelen nos. 275, 276, 277, 278, 382 en 389 van sectie L, eene pomp loopende door den dijk tusschen de perceelen van sectie L nos. 442 en 443, uitloopende in het Leekstermeer,

5°. de steenen duiker in den weg tegen no. 397 van sectie L.

6°. losse houten batten tot overweg: *a.* over de sloot van perceel no. 397 van sectie L, *b.* over de ringsloot en dijken achter perceel no. 466 van sectie L,

7°. vaste overliggende dammen tot overweg over de waterlossing tusschen de perceelen sectie D no. 718 en sectie L no. 292, en over die tusschen de perceelen nos. 718 en 660 van sectie D,

8°. eene vaste brug over de Bolmersche gauw in den Bolmerschen dijk no. 676 van sectie D,

9°. keerdammen in de sloot tusschen sectie D no. 188 en den kleiweg en in de sloot van no. 187 van dezelfde sectie,

B. Zoodanige dijken, dammen, slooten en pompen, als verder zoo tot keering als tot doorvoer en afvoer van 't water der verschillende gronden van 't waterschap noodig zijn.

Art. 22. De werken onder B van art. 21 bedoeld worden door 't bestuur aangewezen.

Het vermogen van de werken, zoo onder A als B opgenomen, wordt door het bestuur bepaald.

Art. 23. De werken sub A van art. 21 bedoeld, zijn in aanleg en onderhoud ten laste van het waterschap.

Die sub B van genoemd artikel zijn in aanleg en onderhoud ten laste der aangrenzende ingelanden. — Is slechts aan de eene zijde een ingelande aangeland, dan rust de verpligting op hem alleen voor 't geheel.

Art. 24. Niemand mag in de waterlossingen dammen zetten, of overigens in zijne gronden niet door 't bestuur aangewezene dammen laten bestaan, dan onder de verpligting om dezelve te voorzien en steeds voorzien te houden van eene pomp met een voldoend doorstroomingsvermogen, 'twelk door het bestuur zal worden bepaald.

Art. 25. Het bestuur stelt den molenaar aan en ontslaat hem. Zijne bezoldiging wordt door de ingelanden bepaald. Hij staat onder de bevelen van het bestuur, dat zijne instructie vaststelt.

Art. 26. Geen buitenwater zal door pompen of op andere wijze in het waterschap door ingelanden mogen worden ingelaten dan na verkregen schriftelijke vergunning van het bestuur. Wordt hiermede in strijd gehandeld, ook na bevel ten tegendeele van het bestuur, dan is van toepassing het bepaalde in artt. 12, 13 en 14.

Art. 27. Al de werken tot het waterschap behoorende zijn aan de schouw van het bestuur onderworpen.

Zij wordt uitgeoefend door drie leden van het bestuur, daartoe door hetzelve te benoemen.

De gewone schouw heeft plaats in de maanden Mei en September.

De onderhoudpligtige ingelande wordt voor elk voorwerp, niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoende, gestraft met eene boete van een gulden.

Binnen drie dagen na de gehoudene schouw wordt afschrift of extract van 't opgemaakte proces-verbaal, voor zooveel dit den bekeurde betreft, aan hem in persoon of aan domicilie beteekend.

Hij is verpligt om binnen drie dagen daarna de gebreken te herstellen.

Over voorwerpen, bij de schouw in onvoldoenden staat bevonden, wordt binnen drie dagen, na den termijn bij de vorige alinea tot herstel gegeven, eene overschouw gehouden.

Wanneer daarbij gebreken bevonden worden niet te zijn hersteld, wordt de onderhoudpligtige gestraft met eene boete van twee gulden en doet het bestuur de gebreken ten zijnen koste herstellen.

Art. 28. Het bestuur is bevoegd ten allen tijde eene buitengewone schouw te houden.

Het geeft, tenzij de zaak spoed vordert, drie dagen te voren door afkondiging in de gemeente *Roden* of op andere wijze aan de belanghebbenden kennis van de te houden buitengewone schouw.

Bij bevonden gebreken heeft er overschouw plaats, als bij art. 27 bepaald.

De strafbepalingen van datzelfde artikel zijn van toepassing voor de buitengewone schouw, ook de bepaling, dat het bestuur in het daarbij gestelde geval de gebreken doet herstellen ten koste der onderhoudpligtigen.

Art. 29. Het doorsteken of op andere wijze als waterkeering onbruikbaar maken van stuwdijken of dammen, gelijk ook het willekeurig openen of sluiten van pompen of duikers wordt gestraft met eene boete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Tot het constateren dezer overtredingen is, behalve hen, die daartoe uit de wet de bevoegdheid hebben, ook bevoegd het bestuur van het waterschap, waarvan echter twee leden daartoe moeten zamenwerken. Zij maken van hunne bevinding proces-verbaal op.

Art. 30. De processen-verbaal van bekeuring worden aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie gezonden.

Art. 31. De ingelanden, die niet wonen in de gemeente *Roden*, zijn gehouden domicilie in die gemeente te kiezen en hetzelve, binnen twee maanden nadat zij ingeland zijn geworden of zich buiten de gemeente hebben gevestigd, schriftelijk aan het bestuur op te geven.

Totdat die opgave is gedaan, is het domicilie en 't gemeentehuis te *Roden*.

Overgangsbepaling.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd al zoodanige maatregelen te nemen, als gevorderd worden om dit reglement in werking te brengen.

Aldus onder 's Konings goedkeuring vastgesteld door de Staten der provincie *Drenthe* bij besluit van 5 Julij 1866, no. 4 (avondzitting).

(*Get.*) DE VOS VAN STEENWIJK, *Voorzitter.*
(*Get.*) H. J. SMIDT, *l. Griffier.*

2°. dat voormeld besluit der Staten is goedgekeurd bij koninklijk besluit van 23 Augustus ll., no. 54.

En zal deze in het Provinciaal Blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Assen, den 5den September 1866.

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
(*Get.*) DE VOS VAN STEENWIJK, *Voorzitter.*
(*Get.*) H. J. SMIDT, *Griffier.*

No. 293. **Resolutie** *van* Gedeputeerde Staten van Drenthe, *van den 5den September* 1866, *no.* 26, *houdende het door den Koning goedgekeurde reglement voor het waterschap Beilen—Dwingelo.* (*Prov. blad no.* 46.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE,

doen te weten:

A. dat door de Staten dezer provincie, in hunne vergadering van 5 Julij jl. (avondzitting) onder no. 2 is besloten:

I. Dat in de gemeenten *Beilen* en *Dwingelo* gelegene gronden, die op de bij dit besluit behoorende en door den Griffier gewaarmerkte kaart zijn aangewezen, als die begrepen binnen eene daarop getrokken roode lijn, zullen een waterschap uitmaken, waarop van toepassing zijn de bepalingen van het Provinciaal reglement op de waterschappen.

II. Voor dat waterschap vast te stellen navolgend

Reglement *voor het waterschap Beilen—Dwingelo.*

Art. 1. Het doel der oprigting van het waterschap is:

het bevloeijen van daaronder behoorende gronden.

het beveiligen tegen overstrooming van sommige der landen gedurende het geheele jaar, van alle gedurende den zomer.

Art. 2. De bij dit reglement behoorende en als zoodanig door den Griffier der Staten gewaarmerkte kaart wijst de gronden van het waterschap aan, — het zijn die, begrepen binnen eene daarop getrokken roode lijn, welke de gronden van het waterschap als grenslijn omsluit.

Art. 3. Het waterschap is verdeeld in vier onderdeelen, met name:

I. dat van het *Lheebroekerschut*,
II. dat van het *Spieringerschut*,
III. dat van het *Damschut*,
IV. dat van de *Hijker-* en *Brunstingerleeken*.

Die onderdeelen worden op de kaart aangewezen door gele afscheidingslijnen.

Binnen die afscheidingslijnen en de grenslijn van het waterschap zijn respectivelijk de gronden van ieder onderdeel begrepen.

Van de gronden van ieder onderdeel zal naar art. 9 van 't algemeen reglement een legger worden opgemaakt en jaarlijks bijgehouden.

De vier onderdeelsleggers maken te zamen den legger van het waterschap uit.

Art. 4. Het bestuur van het waterschap bestaat uit vijf leden. De voorzitter wordt door de stembevoegden van het waterschap benoemd, de vier andere leden zijn de voorzitters van het bestuur der onderdeelen.

De voorzitter treedt om de drie jaar af en is weder verkiesbaar.

Art. 5. Het bestuur van ieder onderdeel bestaat uit vijf leden. Het wordt verkozen door de stembevoegden van het betrokken onderdeel.

In het bestuur van het onderdeel het *Lheebroekerschut* moeten ten minste twee ingezetenen van de gemeente *Beilen* en twee van de gemeente *Dwingelo* zitting hebben, in dat van het *Spieringerschut* ten minste één ingezetene der laatstgenoemde gemeente.

De leden van het bestuur der onderdeelen worden voor den tijd van vijf jaar gekozen.

Jaarlijks treedt een lid van 't bestuur van elk onderdeel af volgens een door 't bestuur te maken rooster. De aftredenden zijn weder benoembaar.

Art. 6. De gewone tijd der verkiezing is de eerste Zaturdag in Junij. Die dag is ook de tijd der aftreding zoo voor de leden van 't bestuur der onderdeelen, als van den voorzitter van het hoofdbestuur.

Art. 7. Om voorzitter te kunnen zijn van het hoofdbestuur, moet men zijn ingezeten van eene der gemeenten *Dwingelo* of *Beilen*, en op den legger van het waterschap voorkomen als eigenaar of vruchtgebruiker van ten minste 1½ bunder grond.

Om te kunnen zijn lid van 't bestuur van de onderdeelen I en II, moet men zijn ingezeten van eene der gemeenten *Beilen* of *Dwingelo*, — van de andere onderdeelen ingezeten van de gemeente *Beilen*, — en tevens op den

legger van het betrokken onderdeel voorkomen als eigenaar of vruchtgebruiker van ten minste zes en zestig roeden grond.

Art. 8. Stembevoegd voor het waterschap is elk ingelande, die ten minste zes en zestig roeden grond, daartoe behoorende, in eigendom of vruchtgebruik bezit, — voor ieder onderdeel hij, die ten minste dezelfde hoeveelheid gronds, tot het onderdeel behoorende, alzoo bezit.

Eigendom of vruchtgebruik van zes en zestig roeden tot en met één bunder grond geeft ééne stem, van één tot en met twee bunder twee stemmen, van twee tot en met vier bunder drie stemmen, van vier tot en met acht bunder vier stemmen, van acht tot en met zestien bunder vijf stemmen en vervolgens van iedere zestien bunder ééne stem meer, — alles onverminderd de bepalingen van de beide laatste alinea's van art. 15 van 't algemeen reglement.

Art. 9. Van de stembevoegden van ieder onderdeel wordt door zijn bestuur eene lijst opgemaakt en jaarlijks herzien.

In de maand Maart wordt die lijst voor ieder onderdeel, na vooraf gedane openbare afkondiging voor de onderdeelen I en II te *Beilen* en *Dwingelo* en voor de onderdeelen III en IV te *Beilen*, gedurende acht dagen op eene daarbij aangeduide plaats ter lezing gelegd. De belanghebbenden kunnen gedurende dat tijdsverloop de bezwaren, die zij daartegen hebben, inbrengen bij het bestuur, dat binnen veertien dagen zal beslissen en van die beslissing schriftelijk aan hen, die hunne bezwaren hebben ingediend, kennis geven. Achten deze hunne bezwaren niet opgeheven, dan kunnen zij zich, mits dit doende binnen acht dagen na ontvangst der kennisgeving, wenden tot Gedeputeerde Staten, die in het hoogste ressort uitspraak zullen doen.

Zoo wordt ook van de stembevoegden van 't geheele waterschap door het hoofdbestuur eene lijst opgemaakt en jaarlijks herzien. Ze wordt in de maand Maart te *Beilen* en te *Dwingelo*, na vooraf gedane openbare aankondiging, op de daarbij aangeduide plaats gedurende acht dagen ter lezing gelegd. Wat ten aanzien der onderdeelen omtrent ter zake van stembevoegdheid gerezen bezwaren, de beslissing deswege en het beroep daarvan, hiervoren is gezegd, geldt evenzeer voor het waterschap.

Art. 10. De leden der besturen zoo van de onderdeelen als van het waterschap genieten geene bezoldiging, tenzij een lid van het bestuur tevens secretaris-boekhouder is en hem als zoodanig ingevolge art. 23, alinea 2, eene jaarlijksche bezoldiging is toegekend. Zij worden alleen schadeloos gesteld wegens tijdverzuim ter uitvoering van een bijzonderen last. Uitschotten worden hun vergoed.

Alvorens in functie te treden leggen de leden van de onderdeelsbesturen den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van lid van het bestuur van het onderdeel . . . . . . eerlijk en getrouw zal waarnemen, en dat ik de belangen daarvan getrouwelijk zal behartigen."

De voorzitters van die besturen leggen dezen eed af in handen van den voorzitter of van een gecommitteerd lid van 't collegie van Gedeputeerde Staten, de leden in handen van den voorzitter.

De voorzitter en leden van het hoofdbestuur leggen, alvorens in functie te treden, de voorzitter in handen van den voorzitter of van een gecommitteerd lid van 't collegie van Gedeputeerde Staten, de leden in handen van den voorzitter van 't hoofdbestuur, af den navolgenden eed of belofte:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functiën van lid van het hoofdbestuur van het waterschap *Beilen—Dwingelo* eerlijk en getrouw zal waarnemen, en dat ik de belangen daarvan getrouw zal behartigen."

Art. 11. De onderdeelsbesturen benoemen een hunner leden tot voorzitter, een ander tot secretaris-boekhouder.

Het hoofdbestuur benoemd een secretaris-boekhouder, die buiten het bestuur kan worden gekozen.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of tijdelijke ontstentenis wordt (dit geldt voor hoofdbestuur zoowel als voor onderdeelsbestuur) vervangen: de voorzitter door het lid, dat van de aanwezigen de oudste, de secretaris boekhouder van een onderdeel door het lid dat van de aanwezigen de jongste in jaren is.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den secretaris-boekhouder

van 't hoofdbestuur worden zijne functiën aan een geschikt persoon op voordragt van den voorzitter tijdelijk opgedragen.

Art. 12. De besturen der onderdeelen zijn belast ieder voor hun onderdeel met:

het opmaken en bijhouden van den legger der gronden en de lijst van stembevoegde ingelanden:

het beheer van en het dagelijksch toezigt op de werken, die het onderdeel aangaan; met het beheer van zijne financien, en in 't algemeen met de zorg voor de nakoming der bepalingen van de reglementen, zoo van 't algemeen als van het bijzonder reglement, en voor de vervulling van de verpligtingen, welke op het onderdeel rusten, alles voor zoover niet bij dit reglement de zorg voor een of ander aan 't hoofdbestuur is opgedragen.

Zij doen telken jare mededeeling aan 't hoofdbestuur:

a. vóór 1 Mei van de in de leggers gekomen veranderingen;

b. vóór 1 Februarij van de begrooting en rekening voor 't onderdeel, zoo als die door het bestuur zijn ontworpen.

Art. 13. Het hoofdbestuur is belast met de bijhouding van den legger en de lijst van stembevoegden van het waterschap, met de zorg voor en het toezigt op de werken van *het waterschap*, met het beheer der financiën daarvan, en in 't algemeen met alles, wat volgens 't algemeen reglement en uit den aard der zaak tot de bemoeijingen van het hoofdbestuur behoort.

Het hoofdbestuur heeft voorts het opper toezigt op de werken der onderdeelen, in zoover het zorgt voor zamenwerking zóó, dat voor ieder onderdeel en voor 't geheel het voorgestelde doel worde bereikt. Deze bevoegdheid wordt nader omschreven in de artikelen 26, 27, 28, 30, 31, 32 en 33 voor de daarbij behandelde onderwerpen.

Ontstaat er overigens verschil over bevoegdheid van besturen van het waterschap en de onderdeelen, dan zal worden gehandeld naar art. 34 van 't algemeen reglement.

Art. 14. Begrootingen, kohieren van omslag en rekening en verantwoording worden opgemaakt en vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van 't algemeen reglement, zoo voor 't waterschap als voor de onderdeelen. — De bij art. 31 van 't algemeen reglement bedoelde bekendmaking geschiedt door openbare afkondiging in de gemeenten *Beilen* en *Dwingelo*, op de in die gemeenten gebruikelijke wijze.

De omslag geschiedt voor de onderdeelen naar de inhoudsgrootte der gronden bij het kadaster en naar de klasse waarin zij gesteld worden.

De gronden van ieder onderdeel worden, naarmate zij door de werken gebaat worden, door de besturen der onderdeelen bij het kohier verdeeld in klassen.

Er kan ook ter zake van de geringe bate, die de gronden hebben, geheele vrijstelling van aanslag worden verleend. Die gronden worden niettemin bij het kohier vermeld.

Ieder onderdeel draagt de kosten zijner werken en zijner huishouding. Het draagt daarenboven voor $\frac{1}{4}$ bij tot de kosten der werken, die geacht worden meer het waterschap dan de onderdeelen te betreffen, en tot de kosten der huishouding van het waterschap in 't algemeen.

Art. 15. Bij onvoorziene gebreken of vrees daarvoor, is het betrokken bestuur bevoegd, de buitengewone kosten, tot dadelijke voorziening gevorderd, aan te wenden.

Indien deze niet kunnen worden bestreden uit den post voor onvoorziene uitgaven, roept hetzelve de stembevoegden binnen acht dagen na die aanwending te zamen, ten einde aan hen verslag van het verrigte te geven.

Indien deze uitgaven door de stembevoegden niet goedgekeurd worden, beslissen Gedeputeerde Staten.

De uitgaven, die door Gedeputeerde Staten niet worden goedgekeurd, blijven voor rekening van hen, die tot het aanwenden der kosten hebben medegewerkt.

De goedgekeurde uitgaven worden op de eerstvolgende begrooting gebragt.

Art. 16. De ingelanden zijn verpligt, alle bevelen, door de besturen in het belang van het waterschap of het onderdeel gegeven, na te komen.

Weigerachtigheid of nalatigheid om hieraan te voldoen, wordt gestraft met eene boete van vijf tot vijf en twintig gulden.

Art. 17. De voorzitters bepalen telkens den tijd binnen welken en de wijze waarop het gegeven bevel zal moeten worden uitgevoerd.

Is daaraan na verloop van den gestelden termijn niet op de door hem bepaalde wijze voldaan, dan zullen zij tegen de nalatigen proces-verbaal opmaken en daarvan binnen acht dagen aan ieder der bekeurden een afschrift doen beteekenen in persoon of aan domicilie.

Art. 18. Bestaat de uitvoering van het bevel in het doen van eenig werk, zoo zal bij weigerachtigheid of nalatigheid, onverminderd de strafbepaling van art. 16, dat werk ten koste van den nalatige door de zorg van het betrokken bestuur worden verrigt.

Art. 19. De besturen vergaderen zoo dikwijls de voorzitters, de ingelanden zoo dikwijls de besturen dit noodig oordeelen.

De vergaderingen, zoowel van de besturen als van de ingelanden, worden gehouden te *Beilen* op eene daartoe aan te wijzen plaats.

In geval twee bestuursleden verlangen, dat er eene bestuursvergadering, of vijf ingelanden, dat er eene vergadering van ingelanden zal worden gehouden, kunnen zij dit schriftelijk aan den voorzitter mededeelen, die alsdan zorgt, dat ten aanzien van de bestuursvergadering binnen drie dagen en ten aanzien van de vergadering der ingelanden binnen veertien dagen aan het verlangen voldaan wordt.

Wat in dit artikel bepaald is van 't vergaderen van ingelanden, geldt voor vergaderingen der ingelanden van ieder onderdeel en voor vergaderingen van al de ingelanden van 't waterschap.

Tot de eerste worden de ingelanden door 't bestuur van 't betrokken onderdeel, tot de laatste door het hoofdbestuur zamengeroepen.

Art. 20. De voorzitters beleggen de vergadering, zoo van het bestuur als der ingelanden, ieder in hunnen kring, en roepen de leden van het bestuur minstens twee dagen en de ingelanden minstens acht dagen te voren tot het bijwonen daarvan op.

Zij hebben het beleid der vergadering en zorgen voor de uitvoering der daarin genomen besluiten.

Art. 21. Elke stemming geschiedt op de wijze, bij het algemeen reglement op de waterschappen bepaald.

Wanneer in eene bestuursvergadering, anders dan bij keuze van personen, de stemmen staken, wordt het voorstel aangehouden tot eene volgende vergadering.

Staken in die vergadering de stemmen op nieuw, dan wordt een der ingelanden, die de bevoegdheid bezit lid van het bestuur te zijn, daartoe jaarlijks door de stembevoegden voor ieder onderdeel en voor 't geheele waterschap op den eersten Zaturdag in Junij te benoemen, in de vergadering van het bestuur geroepen.

Zoodanig benoemd ingelande heeft, voor zooverre de te beslissen zaak aangaat, zitting en stem in de vergadering, totdat deze eene beslissing heeft genomen.

Art. 22. Bij de verkiezing van personen zullen de stemmen worden opgenomen door een stembureau, dat zal zamengesteld zijn uit den voorzitter en twee door hem telkens aan te wijzen ingelanden, geen leden van het bestuur zijnde, als stemopnemers.

Het stembureau geeft den benoemde binnen twee dagen van zijne benoeming schriftelijk kennis.

Deze geeft binnen acht dagen na ontvangst dezer kennisgeving berigt aan den voorzitter, of hij zijne benoeming al dan niet aanneemt, bij gebreke waarvan hij geacht zal worden niet te hebben aangenomen.

Art. 23. De secretaris boekhouder zoo van 't hoofdbestuur, als van het bestuur van ieder onderdeel, is het betrokken bestuur en den voorzitter in alles, wat de hun opgedragen werkzaamheden aangaat, behulpzaam.

Aan hem kan eene bezoldiging worden toegekend.

Alvorens zijne bediening te aanvaarden, legt hij in handen van den voorzitter van het bestuur, bij 't welk hij fungeert, den navolgenden eed of belofte af:

„Ik zweer (beloof), dat ik de functien van secretaris-boekhouder van het waterschap *Beilen-Dwingelo* (van het onderdeel   ) eerlijk, getrouw en met ijver zal waarnemen."

Hij kan door het bestuur, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten ontslagen worden.

Ar.. 24. Met het rondbrengen en beteekenen van stukken zoo voor 't waterschap als voor de onderdeelen, wordt belast een bode, die door het hoofdbestuur wordt benoemd en ontslagen.

Indien het hoofdbestuur dit noodig oordeelt, is deze verpligt tegenwoordig te zijn, als dat bestuur en de stembevoegde ingelanden vergaderen, en overigens te doen al wat hem verder door het hoofdbestuur of den voorzitter in zijne betrekking wordt opgedragen.

Art. 25. De werken zullen bestaan in:

a. keerschutten in den Beilerstroom, de Brunstiger-, Hijker-, Overveldsche- en Hambroeksleeken en de waterleidingen daarmede in verband,

b. vloeddijken bijlangs de stroomen, leeken en weidelanden,

c. afwateringsslooten, die mede dienstbaar zullen zijn tot eene geregelde bevloeijing;

d. dammen, pompen en duikers;

en verder in de zoodanige, welke voor het doel noodig en nuttig zijn.

Nadere bepaling van een en ander, ook wat plaats, afmeting en doorstroomingsvermogen betreft, geschiedt dadelijk na 't in werking treden van dit reglement door het hoofdbestuur, na gehoord te hebben de besturen der onderdeelen. Het hoofdbestuur maakt daarvan een beschrijvende staat op, en zendt dien, door een situatie teekening toegelicht, aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring.

Daarbij wordt onderscheiden tusschen werken van 't waterschap en van ieder onderdeel, en worden tevens aangewezen zij, die met aanleg en onderhoud zijn belast.

Art. 26. Naar den aldus goedgekeurden staat worden de werken, die in aanleg zijn voor rekening van 't waterschap of van de onderdeelen aangelegd door de besturen. Zoodra die aanleg tot stand is, wordt dit door 't hoofdbestuur op de daar gebruikelijke wijze in de gemeenten *Beilen* en *Dwingelo* bekend gemaakt.

Binnen den tijd bij die bekendmaking te bepalen, zullen moeten zijn aangelegd al de werken, die voor den aanleg zijn ten laste der ingelanden.

Na den aanleg van deze laatste zal daarvan door het bestuur eene tabel van schouw worden opgemaakt, waarin het vermogen dier werken zal zijn omschreven; ook deze tabel wordt aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

Dadelijk nadat deze tabel door genoemd collegie is goedgekeurd, en daarvan op de gebruikelijke wijze te *Beilen* en *Dwingelo* afkondiging is gedaan, zullen de daarop vermelde werken aan de schouw onderhevig zijn.

Art. 27. Het hoofdbestuur bepaalt de sluiting en opening der keerschutten en pompen overeenkomstig de belangen van het waterschap, doch wat de sluiting der keerschutten betreft met inachtneming der bepalingen van de reglementen op het beheer der waterlossingen.

Art. 28. Indien het hoofdbestuur dit noodig oordeelt, is het bevoegd een geschikt persoon te benoemen, die een dagelijksch toezigt houdt op de gronden van het waterschap.

Deze staat onder de bevelen van het hoofdbestuur en geeft aan 't zelve onmiddellijk kennis van iederen toestand in strijd met het reglement of de bevelen der besturen bevonden.

Hij geniet eene bezoldiging, door het hoofdbestuur te bepalen.

Art. 29. De schouw wordt uitgeoefend door drie leden van 't hoofdbestuur, daartoe door dat bestuur te benoemen.

De gewone schouw heeft plaats in de maanden April en November.

De onderhoudpligtige ingelande wordt voor elk pand of voorwerp, niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoende, gestraft met eene boete van *een gulden.*

Binnen drie dagen na de gehouden schouw wordt afschrift of extract van 't opgemaakt procesverbaal, voor zooveel dit den bekeurde betreft, aan hem in persoon of aan domicilie beteekend.

Hij is verpligt om binnen drie dagen daarna de gebreken te herstellen.

Over de panden en voorwerpen bij de schouw in onvoldoenden staat bevonden, wordt binnen drie dagen na den termijn bij de vorige alinea tot

herstel gegeven, eene overschouw gehouden. Wanneer daarbij de gebreken bevonden worden niet te zijn hersteld, wordt de onderhoudpligtige gestraft met eene boete van *twee gulden*, en doet het hoofdbestuur de gebreken herstellen ten zijnen koste.

Art. 30. Het hoofdbestuur is ten allen tijde bevoegd eene buitengewone schouw te houden.

Het geeft, tenzij de zaak spoed vordert, drie dagen te voren, door afkondiging in de betrokken gemeente of op andere wijze, aan de belanghebbenden kennis van de te houden buitengewone schouw. — Bij bevondene gebreken heeft er overschouw plaats als bij art. 29 bepaald.

De strafbepalingen van 't zelfde artikel zijn voor de buitengewone schouw van toepassing, ook de bepaling, dat het hoofdbestuur in het daarbij gestelde geval, de gebreken doet herstellen ten koste der onderhoudspligtigen.

Art. 31. Het hoofdbestuur is bevoegd de Beilerstroom en andere aan de publieke schouw onderworpen waterlossingen, binnen de grenzen bij art. 2 aangewezen, ten allen tijde te schouwen,

Ten opzigte der panden, die niet aan de vereischten van een behoorlijk onderhoud voldoen, zijn overigens van toepassing de bepalingen van art. 29

Art. 32. Het doorsteken of op andere wijze als waterkeering onbruikbaar maken van vloeddijken of dammen, gelijk ook het willekeurig openen of sluiten van keerschutten, pompen of duikers wordt gestraft met eene boete van *vijf* tot *vijf en twintig gulden*.

Tot het constateren dezer overtredingen zijn bevoegd, behalve zij die daartoe uit de wet de bevoegdheid hebben, de besturen der onderdeelen en van het waterschap.

Twee leden van zoodanige besturen moeten daartoe zamenwerken. Zij maken van hunne bevinding proces verbaal op.

Art. 33. De processen-verbaal van bekeuring, naar dit reglement opgemaakt, worden aan den bevoegden ambtenaar van 't openbaar ministerie gezonden.

Art. 34. De ingelanden, wier gronden behooren tot de onderdeelen I en II, die niet wonen in de gemeente *Beilen* of *Dwingelo*, en zij, wier gronden behooren tot de onderdeelen III en IV, die niet wonen in de gemeente *Beilen*, zijn verpligt, de eerste domicilie te kiezen in eene der gemeenten *Beilen* of *Dwingelo*, en de laatsten in de gemeente *Beilen*, en dat domicilie binnen twee maanden, nadat zij ingelanden zijn geworden of zich buiten de gemeente hebben gevestigd, schriftelijk op te geven aan het hoofdbestuur, dat daarvan aan het betrokken onderdeelsbestuur mededeeling doet.

Totdat die opgave is gedaan, is hun domicilie aan 't gemeentehuis te *Beilen*.

Overgangsbepaling.

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de noodige maatregelen te nemen tot het in werking brengen van dit reglement.

Slotbepaling.

Dit reglement zal, nadat twee jaren na 't in werking treden zijn verloopen, worden herzien.

Aldus onder 's Konings goedkeuring vastgesteld door de Staten der provincie *Drenthe*, bij besluit van 5 Julij 1866 no. 2 (avondzitting).

B. dat voormeld besluit der Staten is goedgekeurd bij koninklijk besluit van 27 Augustus jl., no. 69.

En zal deze in het Provinciaal blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gegeven te Assen, den 5den September 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) DE VOS VAN STEENWIJK, *Voorzitter.*

(*Get.*) H. J. SMIDT, *Griffier.*

No. 294. **Missive** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den 6den September* 1866, *no.* 250, 9*de afd., houdende inlichting nopens de verpligting van de geneeskundigen overeenkomstig art.* 6 *en* 5 *der wet van* 1 *Junij* 1865, (*Staatsblad no.* 60), *tot opgave van eene ziekte, waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd, en van het overlijden hunner lijders.*

's Gravenhage, den 6den September 1866.

Met terugzending der bijlage van Uwe missive van den 31sten Augustus jl., no. 4447/8 (1*ste afd.*), heb ik de eer Uw Hoog Edel Gestrenge te kennen te geven dat, naar mijn oordeel, art. 6 der Wet van den 1sten Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60), de verpligting voor de Geneeskundigen inhoudt, om aan den Inspecteur en aan Burgemeester en Wethouders alle gevallen op te geven *eener ziekte waardoor de volksgezondheid bedreigd wordt.*

Immers deze omschrijving beteekent niets anders dan *epidemische ziekte.* Ik geef deze meening, behoudens het oordeel van den regter ingeval van vervolging wegens overtreding van dat artikel.

Wat art. 5 betreft, lijdt het geen twijfel of de Geneeskundigen zijn verpligt om bij het overlijden hunner lijders eene verklaring van dit overlijden te onderteekenen en daarbij de oorzaak van den dood, onder de in het artikel aangeduide beperking, op te geven.

Gedrukte verklaringen op de wijze als door den Inspecteur wordt aangegeven, maken de zaak, zoo wel voor de ambtenaren van den Burgerlijken Stand als voor de Geneeskundigen gemakkelijk.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 295. **Besluit** *van* **Gedeputeerde Staten van Groningen**, *van den 7den September* 1866, *no.* 5*a*, *houdende het door den Koning goedgekeurd reglement op de heffing en invordering der tolgelden voor het gebruik van den provincialen kunstweg van de Hongerige Wolf over Vlagtwedde en Bourtange tot de Hannoversche grenzen.* (*Prov. blad no.* 67).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 31 Julij 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelezen de voordragt van Gedeputeerde Staten van den 13 Julij 1866, no. 42, tot regeling der tolheffing op den provincialen kunstweg van de Hongerige Wolf over Vlagtwedde en Bourtange tot de Hannoversche grenzen.

Gelet op de artikelen 116 en 140 der Provinciale Wet;

Arresteren, onder goedkeuring des Konings en voor zoo veel noodig, behoudens de bekrachtiging der wetgevende magt, het navolgend

Reglement *op de heffing en invordering der tolgelden voor het gebruik van den provincialen kunstweg van de Hongerige Wolf over Vlagtwedde en Bourtange tot de Hannoversche grenzen.*

Art. 1. Voor het gebruik van den provincialen kunstweg van de Hongerige

Wolf over Vlagtwedde en Bourtange tot de Hannoversche grenzen zijn twee tollen verschuldigd naar het volgend tarief:

Voor ieder paard, ezel of rund, al of niet bereden of bespannen voor een rij- of voertuig, waaromtrent geene nadere bepaling is gemaakt . . . . *f* 0.05.

Voor ieder veulen of kalf . . . . „ 0.02.

Voor ieder schaap, geit, bok of varken . . . . „ 0.01.

Voor iedere kudde schapen of varkens van meer dan 25 stuks in eens „ 0.25.

Voor iederen bok, geit of hond gespannen voor een rij- of voertuig:

a. met *twee* wielen . . . . „ 0.01.

b. met *vier* wielen . . . . „ 0.02.

Voor ieder paard, gespannen voor een diligence of postwagen, ingerigt:

1°. voor meer dan *vier*, doch niet meer dan *zes* personen. . . „ 0.07[5].

2°. voor meer dan *zes*, doch niet meer dan *negen* personen . . „ 0.10.

3°. voor meer dan *negen* personen . . . . „ 0.12.

Voor ieder paard, gespannen voor een bijwagen, behoorende tot eene diligence of postwagen, wordt even als voor de paarden der diligences of postwagens betaald naar mate van het getal plaatsen.

Indien de bijwagens ledig terug keeren, worden zij voor de betaling van het tolgeld met gewone rijtuigen gelijk gesteld.

Bij het berekenen van het aantal plaatsen in eene diligence, een post- of bijwagen, komen niet in aanmerking de plaatsen, bezeten door den voerman en den conducteur op den bok, in de cabriolet of voor in het rijtuig.

Geschillen over het getal plaatsen worden door Gedeputeerde Staten beslist.

Voor ieder paard, gespannen voor een rij- of voertuig, beladen met:

eene	vracht	van	300	tot	500	Ned.	p.	*f*	0.07[5].
„	„	„	500	„	1000	„	„	„	0.10.
„	„	„	1000	„	1500	„	„	„	0.20.
„	„	„	1500	„	2000	„	„	„	0.40.
„	„	„	2000 N. p. en daarb.					„	0.60.

Bij vervoer van vrachten van 1500 Ned. ponden en daarboven is het dubbele van het bepaalde tolgeld verschuldigd, wanneer de vellingen en banden der wielen eene mindere breedte hebben dan van 10 Ned. duimen.

Art. 2. Van het tolgeld zijn vrijgesteld:

a. de paarden gespannen voor rij- of voertuigen toebehoorende aan den Koning en den Prins van Oranje;

b. de paarden en rijtuigen van renboden, reizende in 's Konings of in 's Rijks dienst;

c. de paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig niet meer personen dan de conducteur of postillon aanwezig zijn;

d. de paarden, bereden of geleid door militairen in uniform, zonder onderscheid van rang, alsmede die van de Koninklijke marechaussées of van de Rijksveldwachters;

e. de paarden, gespannen voor rij- en voertuigen, behoorende aan den Staat of aan zijne legercorpsen, mits voorzien van het onderscheidingsteeken door het Departement van Oorlog vastgesteld, zoomede de paarden, rij- en voertuigen van transporten onder geleide van de personen onder lett. *d.* genoemd of voorzien van eene verklaring van het hoofd van het Gemeentebestuur, waaruit blijkt, dat de reis voor de dienst van het Departement van Oorlog geschiedt;

f. de paarden, gespannen voor rij- of voertuigen, dienende tot vervoer van materialen voor dezen weg, mits de vervoerder voorzien zij van een vrijbiljet door den provincialen Ingenieur van den Waterstaat afgegeven.

g. de paarden of dieren, gespannen voor karren of wagens, specie tot besmetting van landerijen bestemd, vervoerende of waarmede, onbeladen zijnde, die specie gehaald wordt.

In dit laatste geval wordt de tol voor de heenreize betaald, doch terug gegeven, indien de voertuigen denzelfden dag beladen terug keeren.

Bij verschil wat onder specie, bestemd tot besmetting te verstaan zij, beslissen Gedeputeerde Staten;

h. de paarden, voor de werktuigen tot uitoefening van den landbouw ge-

bezigd, mitsgaders de paarden en het vee van of naar den eigen of gehuurden stal of weide gedreven wordende;

i. de losse, ongezadelde paarden, zonder hoofdstel, die om beslagen te worden naar den hoefstal en van daar na beslagen te zijn, terug geleid worden; zullende de tol voor de heenreize voldaan, doch naderhand bij het terugkeeren, mits dit denzelfden dag geschiede, terug gegeven worden;

j. de onaangespannen, ongezadelde en onbeslagen veulens zoolang zij nog geene snijtanden hebben;

k. de voertuigen en dieren, uitsluitend gebezigd tot vervoer van graan naar den molen, en wanneer het gemalen is, van den molen, doch alleen bij den tolboom die het naast bij den molen staat;

l. de voertuigen en dieren van landbouwers die hunne eigen geteelde of voor eigen gebruik gekochte voortbrengselen van veld-, land- of akkerbouw vervoeren van en brengen naar hunne eigene of gehuurde gronden of gebouwen, doch alleen aan den tolboom, die het naast staat bij het gebouw of den grond, waarheen of van waar wordt vervoerd, zoomede de ledige voertuigen of onbeladen dieren, die na zoodanig vervoer dadelijk terug keeren;

m. paarden of voertuigen van fabrikanten, wier fabrieken langs den weg zijn gelegen voor zoo ver betreft het vervoer van goederen op de fabriek bewerkt, of den aanvoer van benoodigdheden voor de fabriek, doch alleen aan den tolboom die het naast bij de fabriek staat.

Art. 3. De tol wordt ingevorderd door de daarvoor aangenomen gaarders of pachters aan de tolboomen of hulptolboomen geplaatst op den weg of voor de daarop uitloopende afwegen als:

1°. een vollen tol ten noorden en in de nabijheid van het dorp Vlagtwedde;

2°. een vollen tol bij de zoogenaamde Vledderkampen tusschen de dorpen Vlagtwedde en Bourtange.

De aanwijzing der juiste standplaatsen van de tolboomen worden opgedragen aan Gedeputeerde Staten.

Art. 4. Bij het doorgaan van den tolboom is de tol verschuldigd, om het even welke afstand van den weg is afgereden.

Art. 5. Aan hen, die dijkwijls een gedeelte van den weg berijden, wordt vrijgelaten den tol af te koopen.

De afkoopsom wordt geregeld naar den afstand, die in den regel wordt afgelegd en naar het gemiddeld aantal reizen.

Alle geschillen daarover worden door Gedeputeerde Staten beslist. De afkoopen worden aangegaan voor niet langer dan één jaar en zoodanig, dat zij vervallen met 30 April.

Art. 6. Ingeval van weigering om den tol te betalen wordt de doorgang belet.

De tolgaarder is verpligt aan hem, die den gevraagden tol niet verschuldigd acht des gevorderd eene kwijting ter hand te stellen.

Art. 7. De tolgaarder of pachter is verpligt om bij aankomst van den reiziger zonder het minste oponthoud den tol te ontvangen en hem, des gevraagd, inzage te verleenen van zijne instructie of pachtvoorwaarden.

Art. 8. Dit reglement treedt in werking op het tijdstip door Gedeputeerde Staten te bepalen.

Aldus vastgesteld den 31 Julij 1866.

En dat dit reglement is goedgekeurd bij koninklijk besluit van den 27 Augustus 1866, no. 64, onder bepaling, dat het daarin bepaalde regt niet zal kunnen worden geheven, alvorens het door de wet bekrachtigd is.

Gegeven te Groningen, den 7den September 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) LEWE QUINTUS.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 296. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den 7den September* 1866, *no.* 6*a*, *houdende het door den Koning goedgekeurde reglement op de heffing en invordering van passagegeld voor het afdraaijen van de brug over het Boterdiep in het jaagpad naar de Noorderhoogebrug bij Groningen.* (*Prov. blad no.* 68.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 31 Julij 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gezien de voordragt van Gedeputeerde Staten van 15 Junij 1866, no. 57;

Gelet op de artt. 116 en 140 der provinciale wet;

Arresteren onder goedkeuring des Konings en voor zooveel noodig, behoudens de bekrachtiging der wetgevende magt het volgende

Reglement *op de heffing en invordering van passagegeld, voor het afdraaijen van de brug over het Boterdiep in het jaagpad naar de Noorderhoogebrug bij Groningen.*

Art. 1. Aan de brug over het Boterdiep in het jaagpad naar de Noorderhoogebrug bij Groningen wordt voor ieder schip of vaartuig hoe ook genaamd, gemeten of niet, geladen of ledig, waarvoor de brug ten dienste der doorvaart moet worden afgedraaid, een passagegeld geheven van vijf cent.

Art. 2. Het passagegeld is verschuldigd door den gezagvoerder van het schip of vaartuig en moet door hem aan den gaarder of pachter worden betaald voor of bij het doorvaren der brug.

Art. 3. Alle verzet of weigering om het passagegeld te betalen wordt gestraft met eene geldboete van *f* 3.„ tot *f* 10.„ onverminderd de verpligting van den overtreder tot betaling van het passagegeld.

Art. 4. Dit reglement treedt in werking op het tijdstip door Gedeputeerde Staten te bepalen.

Aldus vastgesteld den 31 Julij 1866.

De Staten voornoemd,

En dat dit reglement is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 27 Augustus 1866, no. 65, onder bepaling dat het daarin bepaalde regt niet zal kunnen worden geheven, alsvorens het door de wet bekrachtigd is.

Gegeven te Groningen, den 7 *September* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) LEWE QUINTUS.
Ter ordondantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 297. CIRCULAIRE *van den* Commissaris des Konings in Zeeland *van den 8sten September* 1866, *A*, *no.* 9310/1, 3*de afd.*, *houdende toepassing van de artt.* 4, 6 *en* 19 *der wet van den* 1*sten Junij* 1865 (*Staatsblad no.* 60), *op geneeskundigen die lijders behandelen buiten hunne woonplaats.*

Aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken is het doen kennen van diens gevoelen omtrent de volgende vragen verzocht, als:

„Rust de verpligting, bedoeld bij art. 4 der wet van den 1sten Junij 1865 (Staatsblad no. 60): op ieder geneeskundige, wanneer hij lijders

behandelt in de gemeente welke zijne woonplaats niet is, en daarin niet langer vertoeft dan noodig is, om die lijders te bezoeken?"

„Is de geneeskundige die een lijder aan kinderziekte behandelt in eene gemeente welke niet is die zijner inwoning, of wanneer door hem eene ziekte is waargenomen, waardoor de volksgezondheid bedreigd wordt, naar aanleiding van het bepaalde bij art. 6 van opgenoemde wet, verpligt, binnen den daarbij gestelden termijn, daarvan kennis te geven aan het bestuur der gemeente alwaar het ziektegeval zich voordoet, en is op den nalatige art. 19 dier wet van toepassing?"

Blijkens des Ministers antwoord, behoort de eerste vraag ontkennend, de laatste bevestigend beantwoord te worden.

Zijne Excellentie zegt deswege:

„Een geneeskundige die in eene naburige gemeente een lijder bezoekt en daarna weder vertrekt, kan niet verpligt worden geacht zijn geviseerd bewijs van bevoegdheid aan den Burgemeester te vertoonen."

„Mogt echter de Burgemeester op goede gronden aan zijn bevoegdheid twijfelen, dan kan deze inzage van het bewijs van bevoegdheid vorderen."

„De bedoelde in art. 4 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 60) opgenomene bepaling slaat bepaaldelijk op die genees- of heelkundigen, vooral tandmeesters, die op vaste tijden andere gemeenten dan hunne woonplaats bezoeken en daar lijders behandelen."

„Art. 6 der wet is echter zonder twijfel van toepassing op geneeskundigen die een lijder buiten hunne gemeente behandelen wegens een ziekte waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd. Zij behooren van hunne waarneming kennis te geven aan den Burgemeester der gemeente waar de lijder woont, het lijdt geen twijfel of art. 19 is bij nalatigheid daarin op dien geneeskundige van toepassing (1)."

Ik heb de eer U van het vorenstaande mededeeling te doen.

De Commissaris des Konings in de provincie Zeeland,
(*Get.*) R. W. VAN LIJNDEN.

No. 298. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 8*sten September* 1866, *afd. post.*, *no.* 73, *houdende bepalingen nopens de correspondentie met de Vereenigde Staten over België; nopens de herstelling van de verzending der Indische brievenmalen over Triëst, en wijziging van het reglement van orde voor de brievenbestellers.*

's Gravenhage, *den* 8*sten September* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

---

(1) Bij een latere circulaire van den Commissaris des Konings, d.d. 12 Sept. 1866, no. 9375, 3de afd. (*Prov. blad no.* 103), wordt als het gevoelen van den Minister van Binnenlandsche Zaken nog het volgende medegedeeld:

dat, wat art. 5 betreft, het geen twijfel lijdt, of de geneeskundigen zijn verpligt om, bij het overlijden hunner lijders, eene verklaring van dit overlijden te onderteekenen en daarbij de oorzaak van den dood, onder de in het artikel aangeduide beperking, op te geven; en

dat, van de geneeskundigen voortaan opgaven worden verwacht overeenkomstig art. 6 van bovengemelde wet, van *alle* gevallen eener ziekte waardoor de volksgezondheid wordt bedreigd, die door hen mogten zijn waargenomen. *Red.*

Art. 1. Blijkens eene nadere mededeeling der Belgische Postadministratie is het eerstvolgend vertrek der pakketboot van *Antwerpen* naar *New-York* op den 16den dezer maand bepaald, in plaats van op den 12den, als bij art. 6 der Circulaire no. 678 werd opgegeven.

Mede met aanvulling en wijziging in zoo verre van het bepaalde bij het bovengemelde artikel, ontvangen de ambtenaren hiernevens eene volledige Tabel der porten, die hier te lande zijn in te vorderen op de brieven en drukwerken van en voor de *Vereenigde Staten*, bij verzending over *België*, alsmede van die, welke ter dezer zake tusschen de Nederlandsche en Belgische Administratien zijn te verrekenen.

Het Nederlandsche aandeel in de porten der ongefrankeerde brieven bestemd voor de *Vereenigde Staten*, wordt door de Nederlandsche kantoren van uitwisseling onder een nieuw artikel (14*a*) van het advies aan de Belgische kantoren aangerekend.

Het vastgestelde formulier der bedoelde adviesen ondergaat dien ten gevolge eene wijziging, overeenkomstig de mededeeling die daaromtrent aan de betrokken kantoren zal geschieden. In afwachting van eenen herdruk der formulieren zal deze wijziging voorloopig met de pen moeten plaats vinden.

Art. 2. Met intrekking van het bepaalde bij de laatste alinea van Circulaire no. 674, wordt de verzending van gesloten brievenmalen naar *Nederlandsch Indië* over *Triëst*, te beginnen met de eerstvolgende gelegenheid in het tweede gedeelte dezer maand, hersteld.

Art. 3. Met wijziging in zoo verre van het bepaalde bij art. 20 van het Reglement van orde, behoorende bij Circulaire no. 652, worden de Directeuren aangeschreven om bij de toepassing van disciplinaire straffen wegens overtredingen door Brievenbestellers begaan, de „tijdelijke opheffing van den vrijen Zondag," in 't vervolg niet meer op te leggen.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen, en voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 299. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 10*den September* 1866, *no.* 12, *houdende bepalingen nopens de uitvoering vaa het Koninklijk besluit van den* 25*sten Augustus* 1866, *tot regeling van kosten in zake de in- en uitgaande regten en accijnsen.*

UWEd. Gestr. ontvangt hierbij een exemplaar van het Koninklijk besluit van den 25sten Augustus ll. (*Staatsblad no.* 119), tot regeling van kosten in zake de in- en uitgaande regten en accijnsen, met verzoek daaraan, voor zooveel Uwe directie betreft, de noodige uitvoering te doen geven.

Tot toelichting strekke het volgende:

De bepalingen van het onderwerpelijk besluit zijn van toepassing voor alle bij art. 1 bedoelde verrigtingen voor zoover de kosten daarvan volgens de bestaande wettelijke bepalingen en op grond

daarvan genomen beschikkingen aan den handel in rekening kunnen gebragt worden.

Mitsdien vervallen alle tarieven welke thans voor de berekening der bedoelde kosten gevolgd worden.

De nieuwe voorschriften maken evenwel geen inbreuk op de wettelijke regelingen, welke reeds ten aanzien van sommige der bedoelde verrigtingen bestaan, hetgeen onder anderen het geval is voor de meting of waterijking van werktuigen in de beetwortelsuikerfabrieken, alsmede voor het onderzoek der sterkte van likeuren en ander gedistilleerd dat vermengd of bereid is met zelfstandigheden, die de opneming der sterkte met den vochtweger verhinderen. (Art. 32 van het Koninklijk besluit van den 31sten Augustus 1858 (*Staatsblad no.* 66), en art. 8 van dat van den 20sten April 1863 (*Staatsblad no.* 19).

De kosten wegens zoodanige verrigtingen zullen mitsdien bij voortduring op den bestaanden voet moeten berekend worden. Dit laatste is ook het geval met de toezigtloonen wegens de vermenging van goederen, die met vrijdom van accijns ten dienste van fabrieken enz. worden ingeslagen, eene verrigting, die niet valt onder de toepassing van het onderwerpelijk besluit.

De controleurs zullen in het bijzonder moeten toezien, dat bij het in dienst nemen van werklieden volgens art. 3, de belangen van den handel worden in het oog gehouden, en dat den belanghebbenden het in dienst stellen van eigen werklieden worde vergemakkelijkt zooveel dit met eene behoorlijke regeling der werkzaamheden is overeen te brengen.

Volgens art. 4 blijven de Koninklijke besluiten van den 6den Junij 1819, no. 3, en den 22sten Maart 1824, no. 46, betreffende de heffing van leges en emolumenten, onveranderd van kracht.

Wegens opnemingen, die vóór het in werking komen van het besluit zijn aangevangen, en eerst later mogten afloopen, zullen de kosten voor het geheel moeten berekend worden, hetzij naar de bestaande, hetzij naar de nieuwe regeling, en wel naar die, welke voor de belanghebbenden het voordeeligst is.

Het besluit is afgekondigd den *eersten* dezer en komt mitsdien den *een-en-twintigsten* dezer in werking.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 300. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 10*den September* 1866, *no.* 104, *houdende vestiging van een particulier entrepôt voor wijn in de Gemeente Elst* (*Gelderland*).

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Gelderland*, van den 6den September ll.;

Gelet op art. 88 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38);

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862,

no. 10, de Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de verschillende directien mede te deelen, dat een particulier entrepôt voor *wijn* zal worden gevestigd te *Elst*, met uitnoodiging, om de opgave der entrepôts in de aangehaalde resolutie sub III, lett. *b* voorkomende, hiermede aan te vullen;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 301. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 12*den September* 1866, *no.* 52, *houdende wijziging in de zamenstelling van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van oorlog, van den 10den dezer, kabinet litt. G16;

Gelet op Ons besluit van den 22sten Augustus 1849, no. 87, betrekkelijk de zamenstelling en indeeling van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs;

Herzien den staat litt. A, gevoegd bij opgemeld besluit en de later daarin gebragte wijzigingen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Er zal zijn een inspecteur-generaal van de fortificatien, die den rang zal kunnen hebben van generaal-majoor.

Art. 2. De inspecteurs van fortificatien en het overig personeel van het wapen der genie, staan onmiddelijk onder het toezigt van den inspecteur-generaal van de fortificatien. Hij is tevens belast met de inspectie over het bataillon mineurs en sappeurs.

Art. 3. De dienst van den inspecteur-generaal van de fortificatien zal later door Ons bepaald en voorloopig door voorschriften van Onzen Minister van oorlog worden geregeld.

Art. 4. De inspecteur-Generaal van de fortificatien geniet wegens schadeloosstelling voor bureaukosten de som van *zes honderd gulden* (*ƒ* 600) 's jaars.

Art. 5. Aan den inspecteur-generaal van de fortificatien wordt een majoor of een kapitein toegevoegd. Hij zal daarenboven een kapitein of 1ste luitenant tot adjudant hebben; beiden worden op zijne voordragt door den Minister van oorlog benoemd.

Het bepaalde in art. 6 van het hiervoren aangehaalde besluit van den 22sten Augustus 1849, no. 87, is op den adjudant van toepassing.

Art. 6. De staat litt. A, gevoegd bij Ons besluit van den 22sten Augustus 1819, no. 87, met de later daarin gebragte wijzigingen, wordt vervangen door de aan dit besluit geannexeerde tabelle litt. A.

Het personeel dat ten gevolge van de nieuwe zamenstelling overcompleet wordt, blijft in het thans genoten wordende tractement gehandhaafd.

voor het publiek geopend op hare stations te Deurne, Horst-Sevenum en Valkenswaard.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en met die der bijzondere maatschappijen in Nederland, wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per berigt van 1 tot 20 woorden toegepast.

Voor de bezorging van telegrammen van de bovengenoemde stations naar de gemeenten van dien naam wordt boven de seinkosten een bestelgeld betaald, dat bij aangeteekende berigten 0.25 gl. bedraagt, doch bij onaangeteekende berigten, bij welke deze kosten ten laste der geadresseerden komen, naar gelang van den afstand wordt berekend.

Voor het verkeer met het buitenland volgt Deurne het tarief van Helmond; Horst-Sevenum dat van Venlo; Valkenswaard dat van Eindhoven.

Te rekenen van dienzelfden dag en voor den duur der winterdienst, zijn al de kantoren der Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen, ook de hierboven vermelde nieuwe kantoren, dagelijks open van 8 ure voor- tot 8 ure namiddags.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Bousval*, *Etalle*, *Havré*, *Herstal*, *Janche*, *Lillo*, *Montzen*, *Sombreffe* en *Willebroeck* in België; te Büren, Chêne, Echallens, Grindelwald, Laufenburg, Lungern, Netstall en Wettingen in Zwitserland; te Alcobaça, Caes-dos-Soldados, Correio-geral, Devezas, *Valpassos*, *Villa Flor* en *Vinhaes* in Portugal; alsmede spoorwegtelegraafkantoren te Dachsen en Gümlingen in Zwitserland.

Gesloten zijn de kantoren te St. Jean-d'Acre in Turkije; te Guia (kusttelegraafkantoor) in Portugal; te Santa Agueda, Aguilas, Alcudia, Alfaro, Almagro, Archidona, Arechavaleta, Ateca, Ayerbe, Azpeitia, Baeza, Banos-de-Ledesma (tijdelijk kantoor), Barbastro, Bribiesca, Calahorra, Canfranc, Cañaveral, Caspe, Cervera, Chiclana, Daroca, Durango, Elgoibar, Escatron, Fraga, Inca (eiland Majorka), San Felipe de Játiva, la Junquera, Laredo, Ledesma, Marquina, Mataró, Medina-Sidonia, Mieres-del-Camino, Molina-de-Aragon, Mondoñedo, Monesterio, Navia, Oñate, la Palma, Pola-de-Siero, Puenteáreas, Puentedeume, Puentes-de-Garcia-Rodriguez, Quinto, Rivadavia, Rivadesella, Ronquillo, Sabadell, Soller, Tamanes, Tarrasa, Torrelavega, S. Vicente-de-la-Barquera, Villafranca-del-Panadés, Villaviciosa en Vitigudino in Spanje.

Het rijkstelegraafkantoor te *Soestdijk* in den 12den dezer, na afloop der dienst, tot nader bevel, gesloten.

Op het verkeer van Bergenopzoom, Breda, Brouwershaven, Dirksland, Goes, Middelburg, Neuzen, Roosendaal, Vlissingen en Zierikzee met Lillo is het belgische grenstarief van toepassing.

Het tarief voor een enkelvoudig telegram naar Amerika, langs den transatlantischen kabel, bedraagt voor alle nederlandsche kantoren 252 gl., in welke som het aandeel van Nederland en Engeland begrepen is.

Den afzenders van berigten naar Amerika, via Valentia, behoort in overweging te worden gegeven, den naam der plaats van afzending in het telegram te vermelden, daar de atlantische maatschappij dien niet in de inleiding der tijdingen medeseint.

In het verkeer met Amerika langs den transatlantischen kabel worden getallen in letters tegen zooveel woorden gerekend, als waaruit

zij bestaan. Zoo telt b. v.: „two hundredsixtyfive", ofschoon aaneengeschreven voor vier woorden.

In de „Lijst der staten, die tot het verdrag van Parijs toegetreden" enz., op bladz. 5, door te halen: „Egypte (via Turkije)."

Bijvoegen het cijfer 17) achter Cascaes en Peniche in Portugal.

Te veranderen achter:

Cascaes (Pt.)	$\frac{L}{BC}$	in	C
Faro (Pt.)	$\frac{N}{2}$	„	C
Montemor o-Nove (Pt.)	N	„	C
Olhão (Pt.)	C	„	L
Penafiel (Pt.)	C	„	L
Peniche (Pt.)	L	„	C
Ulm (Wt.)	C	„	N
Valença-do-Minho (Pt.)	N	„	C
Villa-Real-de San Antonio (Pt.)	N	„	C
Zele (Blg.)	FL	„	FC

Storingen: Tusschen de eilanden Procida en Ischia.

Met de kanaaleilanden over Engeland; met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

's Gravenhage, den 14den September 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 305. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, *van den 14den September* 1866, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder Reglement voor het waterschap Abroek onder de gemeente 's Princenhage.* (*Prov. blad no.* 28) (1).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORDBRABANT,

Doen te weten, dat door de Staten dier Provincie in hunne vergadering van 4 Julij 1866 is vastgesteld hetgeen volgt,

Bijzonder Reglement *voor het waterschap Abroek.*

De Staten der Provincie *Noordbrabant*, hebben besloten vast te stellen het navolgende Bijzonder Reglement voor het Waterschap *Abroek* onder de gemeente *'s Princenhage.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *'s Princenhage* sectie G no. 556, 181, 179, 176, 531, 525 en 169 en de rivier *de Mark.*

Ten Oosten, door de rivier *de Mark* en de perceelen kadastraal bekend, gemeente *'s Princenhage*, sectie H. no. 526, 525 en 524.

---

(1) Bij 49 gelijkluidende besluiten van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant zijn van dezelfde dagteekening even zoo vele bij besluiten der Staten vastgestelde en bij hetzelfde Kon. besl. goedgekeurde bijzondere reglementen in die provincie afgekondigd. Om in geene herhaling te vervallen is slechts het hier voorkomende medegedeeld als van toepassing te beschouwen voor alle de hierachter volgende Reglementen. Zij zijn vervat in Prov. blad no. 28—52 en 58—78.

Ook zijn de in deze voorkomende bepaling der jaarwedden en huishoudelijke onkosten, als van geen algemeen belang weggelaten. *Red.*

Ten Zuiden, door het perceel kadastraal bekend gemeente *Breda*, sectie A. no. 2. het zoogenaamde dijkje en de vestingwerken van het fort B.
Ten Westen, door de *Leegstraat.*
Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.
Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *'s Princenhage.*
De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *'s Princenhage*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.
Art. 6. De rekening en verantwoording van de twee afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde ingelanden worden gedaan op den eersten Woensdag in de maand Junij van het daaropvolgend jaar.
Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschap wordt bepaald op *f* 10.—
Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.
Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van ingelanden mogen tot leden van het bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.
Aldus vastgesteld den 4 Julij 1866.

(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 27 Augustus 1866, no. 70.
Gegeven te 's Hertogenbosch, den 14*den September* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) H. T. J. VAN DER VEN.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

Prov. blad. no. 29.

Bijzonder reglement *voor het Waterschap Hintelaken, onder de gemeente 's Princenhage.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:
Ten Noorden, door het perceel van *Asterd*, kadastraal bekend sectie B, no. 605 der gemeente *'s Princenhage.*
Ten Oosten, door de perceelen dierzelfde gemeente en sectie Nis. 607, 608, 611, 613, 81, 95, 97, 103, 104 en 107, het trekpad der rivier *de Mark* en de perceelen der genoemde gemeente en sectie Nis. 147, 148, 150 en 151.
Ten Zuiden, door de *Laan* of *Eikendreef* bekend onder no. 199 sectie G, der gemeente *'s Princenhage.*
Ten Westen, door den weg van den *Achtersten Emmer.*
Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.
Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *'s Princenhage.*
De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door twee opvolgende Zondagsche aflezingen en door aanplakking in de gemeente *'s Princenhage* en in het gehucht *de Beek*, ter plaatse waar en ten tijde waarop dit van gemeentewege aldaar gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.
Art. 6. De begrooting en rekening zal over twee achtereenvolgende jaren loopen.
De rekening en verantwoording van de twee afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan den eersten Woensdag in de maand Junij van het daaropvolgende jaar.
Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—
Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage

leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden, die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 30.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Krijtenberg, onder de gemeente Etten en Leur.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de rivier *de Mark*, uitmakende de scheiding van de gemeenten *Etten en Leur* met *Zevenbergen.*

Ten Oosten, door de *Leursche haven.*

Ten Zuiden, door de perceelen genaamd: *Bollendonk*, kadastraal bekend gemeente *Etten en Leur*, sectie B. Nis. 170, 169, 166, 165, 162, 161, 160, 17, 14, 13, 6, 5, 1, 2, 3, 8 en 9 en een gedeelte van de *Laaksche vaart*, en

Ten Westen, door de *Laaksche vaart.*

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *Etten.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Etten en Leur*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Zaturdag der maand Junij aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan. Deze dag een feestdag zijnde geschiedt zulks den volgenden werkdag.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 5 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. De uitdeelingen aan Ingelanden geschieden bundergewijze binnen eene maand na de dagteekening van het besluit krachtens welke zij gedaan worden.

Prov. blad no. 31.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Koekoek en gecombineerde Buitenpolders onder de gemeente Zevenbergen.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen gelegen langs den *Bruiningschen dijk*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie C. Nrs. 295, 303, 306, 219, 217, 216, 215, 214, 213, 282, 207, 206 en 204.

Ten Noord-Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie C. Nrs. 337 tot 341 en 279, en die gelegen langs den *Gelderschen dijk*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie D. Nrs. 107, 118 en 327.

Ten Oosten, door het perceel gelegen langs den dijk van den *Bredaschen polder*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie C. no. 200, het perceel gelegen langs den *Ewoudsdam*, kadastraal bekend als voor, sectie D. no. 121; den *Ewoudsdam* en de perceelen kadastraal bekend onder dezelfde gemeente sectie D. Nrs. 310, 317, 292, 291, 288, 287, 301, 202, 208, 303, 207, 245, 259, 262, 312, 213, 204a, 204, 258, 264, 265 en 234.

Ten Zuiden, door den *Noord Zeedijk* in het *Oudland* van *Zevenbergen.*

Ten Westen, door het perceel gelegen langs den *Noord Zeedijk*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie J. no. 70 en door het perceel gelegen langs den *Koekoekdijk*, kadastraal bekend onder dezelfde gemeente sectie C. no. 4.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *Zevenbergen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Zevenbergen* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den vierden Donderdag na Paasschen aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. De uitdeelingen aan ingelanden geschieden bundersgewijze, binnen eene maand na de dagteekening van het besluit, krachtens welke zij gedaan worden.

Prov. blad no. 32.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Noord-Toren-Oost- en West-Meerenpolder, onder de gemeente Zevenbergen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den *Dikken Dijk* onder *Zevenbergen*.

Ten Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*. sectie L. Nrs. 380 en 375.

Ten Zuiden, door den *Schansdijk*, de perceelen kadastraal bekend, gemeente *Zevenbergen* sectie M. Nrs. 37, 36, 550, 547, 546, 1068, 1069. 1048, 28 en 1063; de *Dijkstraat*: de perceelen onder *Zevenbergen* sectie M. Nrs. 1061, 699, 21, 516, 517, 17, 16, 971 en 972, de *Burgstraat*; de perceelen onder *Zevenbergen*, sectie M. Nrs. 745, 12, 17a, 708, 9, 885, 886, 559, 558, 557, 1080, 1079, 1014, 1015, 955 en 1; den *Klunderschen weg*; de perceelen onder *Zevenbergen* sectie M. Nrs. 1091, 1092, 1093, 916, 915, 914, 113, 1020, 1011, 813 en 812; de buitengronden van *Huijzersdijk* en het perceel kadastraal bekend onder *Zevenbergen* sectie L. no. 113.

Ten Zuidwesten, door het perceel langs den *Molendijk*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie L. no, 77.

Ten Westen, door den *Bloemendaalschen dijk* onder *Klundert*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *Zevenbergen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Zevenbergen* ter plaats wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Woensdag na Paasschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. De uitdeelingen aan Ingelanden geschieden bundersgewijze binnen eene maand na de dagteekening van het besluit, krachtens welke zij gedaan worden.

Prov. blad no. 33.

Bijzonder Reglement *voor het waterschap den Westpolder onder de gemeente Etten en Leur.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de *Leursche haven*, de perceelen kadastraal bekend gemeente *Etten en Leur* sectie A. nrs. 47, 50, 53, 54, 59, 60, 98, 76, 78, 86, 87, 92 en 94, een gedeelte van den *Krijtenburgschen polderweg* en een gedeelte van de *Laaksche vaart.*

Ten Noordoosten en *Oosten*, door de *Leursche haven.*

Ten Zuiden, door het *Brakkestraatje;* een gedeelte van den *Brandschen weg*, een gedeelte van de *Kwadestraat*, *de Kuijerstraat*, een gedeelte van de *Riddervaart* onder *Leur* en de perceelen kadastraal bekend, gemeente *Etten en Leur* sectie B. nrs. 674, 692, 693, 785, 709, 710, 586, 1399, 620, 616, 1349, 737, 736, 735, 734, 820, 818, 1339, 835, 837, 838, 839, 840, 841, 842. 844, 927, 926, 925, 1124, 1125, 1130, 1133 en 1136.

Ten Westen, door de *Laaksche vaart.*

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Etten.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Etten en Leur* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Dingsdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan. Deze dag een feestdag zijnde geschiedt zulks daags daarna.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 34.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Republiekpolder onder de gemeente Oosterhout.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de kadastrale perceelen gemeente *Oosterhout*, sectie C. Nrs. 449, 349, 378, 369, 368, 356 en 361.

Ten Oosten, door den *Rijks grooten weg* der 1e klasse no. 3 van *Breda* naar het *Oude Maasje.*

Ten Zuiden, door de kadastrale perceelen, gemeente *Oosterhout*, sectie R. Nrs. 316, 282, 267, 261, 463, 467, 468, 471, 472, 475, 476, 479, 480, 483 en 484.

Ten Westen, door de kadastrale perceelen, gemeente *Oosterhout*, sectie R. Nrs. 273, 274, 275. 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 245, 244, 464, 463, 316, 317, 318, 319 en 320.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Oosterhout.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Oosterhout* ter plaatse wáár en ten tijde waarop dit van gemeentewege aldaar gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of aan zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Woensdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door twee Zondagsche voorafgaande openbare bekendmakingen binnen de gemeente *Oosterhout* ter plaatse waar dit van gemeentewege aldaar gebruikelijk is.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 35.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Lange Bunders en Slangwijk onder de gemeente 's Princenhage.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen kadastraal, bekend gemeente *'s Prinsenhage*, sectie B. Nrs. 651, 501, 500, 496, 495, 492, 491, 487, 486, 481, 480, 476, 475, 472, 471, 468, 467, 464, 463, 460, 459, 451, 450, 445, 456, 457, 413 en 416.

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 417, 418, 423, 425, 429, 430, 433, 434 en 436.

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend, gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 527, 526 en 525, den weg tusschen dezen polder en den polder van *Asterd* en door de zoogenaamde *Keetvelden*, bij het kadaster bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 520, 519 en 518.

Ten Westen, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 508 en 509.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Beek*, gemeente *'s Prinsenhage*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *'s Prinsenhage* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zal over twee achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de twee afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan den tweeden Woensdag in de maand Junij van het daaropvolgend jaar.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 36.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Bredaschen polder, onder de gemeente Zevenbergen en Klundert.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den *Dijk* gelegen in het *Streepenland* en den *Blokpolder* onder de gemeente *Klundert* en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie E. nos. 187 tot 194, 205 en 197.

Ten Oosten, door het perceel kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie E. no. 197.

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie F. Nrs. 6, 5, 4, 189, 188, 2 en 172, de perceelen kadastraal bekend

onder dezelfde gemeente, sectie D. Nrs. 325, 324, 323, 320, 321, 270, 269, 115, 114, 113, 110 en 109.

Ten Westen, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen*, sectie C. Nrs. 202 en 203, de perceelen kadastraal bekend onder dezelfde gemeente sectie E. Nrs. 234, 233, 232 en 231, en den dijk gelegen in den *Pelgrimspolder* onder de gemeente *Klundert*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Zevenbergen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Zevenbergen* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigde Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zullen over twee achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de twee afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan op den derden Woensdag in de maand Junij.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. De uitdeelingen aan Ingelanden geschieden bundersgewijze binnen eene maand na de dagteekening van het besluit, krachtens welke zij gedaan worden.

Art. 10. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 37.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Brieltjes polder onder de gemeenten Oosterhout en Made en Drimmelen.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de *Zijlbergsche straat* (gemeenteweg van *Made* en den provincialen klinkerweg van *Wagenberg* naar *Geertruidenberg*).

Ten Oosten, door de *Koeweistraat*, *de Kooldammen* en de *Steelhovensche straat* (gemeentewegen van *Oosterhout*).

Ten Zuiden, door de kadastrale perceelen, sectie A, gemeente *Oosterhout*, Nrs. 532, 531, 502, 397, 396, 395, 394, 381, 380 en 371.

Ten Westen, door de kadastrale perceelen sectie A. gemeente *Oosterhout* Nrs. 502, 503, 370, 363, 368, 367 en 366.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Made*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking op *den Hout* gemeente *Oosterhout* en te *Made*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag in de maand Maart aan stemgeregde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 20.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 38.

Bijzonder Reglement *voor het waterschap van den Vervoornepolder, onder de gemeente Werkendam, en Sleeuwijk en de Werken.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, van af den *Visschersdijk* in het dorp *Werkendam* tot den *Schenkeldijk*, door de buitenkruinlijn van de *Hoogstraat* en den *Werkschen dijk*.

Ten Oosten, van af den *Werkschen dijk* tot aan den *Watermolen* door de buitenkruinlijn van den *Oost Schenkeldijk*, vervolgens van af den *Watermolen* tot de *Uitwateringsluis* van den polder, door het perceel kadastraal bekend sectie G. der gemeente *Sleeuwijk* en *de Werken* no. 169, vervolgens van af deze sluis tot *Krouwerskade* door de buitenkruinlijn van den *Oostschenkeldijk*.

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Sleeuwijk* en *de Werken*, sectie, G. Nrs. 174, 178, 179, 180, 182 — 187, 190 — 194, voorts door de *Bakkerskil*.

Ten Westen, door de *Waterloop*, genaamd de *Kasloot* en de buitenkruinlijn van den *Visschersdijk* tot aan de *Hoogstraat* bovengemeld.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Werkendam*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Werkendam* en *de Werken* ter plaatse wâár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Zaturdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden kunnen tot Leden van het Bestuur worden benoemd of voorgedragen, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Art. 10. In den omslag zullen niet begrepen worden de perceelen gelegen tusschen *de Krouwerskade* en *de Bakkerskil* en tusschen den *Visschersdijk* en *de Kasloot*.

Prov. blad no. 39.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Carthuijzerpolder onder de gemeente Geertruidenberg.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door het vaarwater genaamd het *Zuigergat*.

Ten Oosten, door den *Saldoelschendijk* en de kadastrale perceelen, gemeente *Raamsdonk* sectie E. Nrs. 751, 750, 1419 en 1420.

Ten Zuiden, door de rivier *de Donge* en de kadastrale perceelen gemeente *Raamsdonk* sectie E. Nrs. 1387, 1388 en 769, en

Ten Westen, door de rivier *de Donge* en het *Noordergat*.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Raamsdonk*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Geertruidenberg* en *Raamsdonk* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag in Maart aan stemgereg-

tigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Art. 10 Van het heffen van omslagen zijn vrijgesteld de gronden, die buiten *de Kade* liggen.

Prov. blad no. 40.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Asterd, onder de gemeente 's Prinsenhage.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen;

Ten Noorden, door de gemeente kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 361, 518, 519 en 520, den weg tusschen dezen polder en die van *Lange Bunders* en verder door het perceel kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. no. 437.

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 527, 598, 621, 596, 599, 600, 601 en 604 en den weg van den *Achtersten Emmer.*

Ten Zuiden, door het perceel kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage* sectie G. no. 606, den weg naar *Hintelaken* en de perceelen kadastraal bekend, gemeente *'s Prinsenhage*, sectie G. Nrs. 47, 43, 17, 13, 11 en 1.

Ten Westen, door den weg genaamd *de Rieldijk*, de perceelen kadastraal bekend gemeente *'s Prinsenhage*, sectie G. Nrs. 14, 13, 11, 2 en 1 en de perceelen gemeente *'s Prinsenhage* sectie B. Nrs. 227 en 106.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *'s Prinsenhage.*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door twee opvolgende Zondagsche aflezingen en door aanplakking in de gemeente *'s Prinsenhage* en in het gehucht *de Beek*, ter plaats wáár en ten tijde waarop dit van gemeentewege aldaar gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zullen over twee achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de twee afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan den eersten Woensdag in de maand Junij van het navolgend jaar.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9, Ingelanden die stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 41.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van 't Oudland van Altena, onder de gemeenten Andel, Rijswijk, Giessen, Woudrichem en den Oudendijk, Steeuwijk en de Werken, Almkerk en Uitwijk, Emmikhoven en Waardhuizen.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noordoosten, van af de kadastrale grensscheiding der gemeenten *Veen* en *Andel* tot de stad *Woudrichem* door de rivier *de Maas.*

Ten Noorden, van af de stad *Woudrichem* tot het perceel kadastraal bekend gemeente *Sleeuwijk* en *de Werken* sectie A. no. 4 door de rivier *de boven Merwede.*

Ten Westen, van de rivier *de boven Merwede* door de perceelen kadastraal bekend sectie A. der gemeente *Sleeuwijk* en *de Werken* nrs. 4, 7 en 6 en door de buitenkrijnlijn van den *Werkenschen dijk* en den provincialen grindweg van *Heusden* naar *Werkendam* tot aan en met de *Kornsche sluis.*

Ten Zuiden, van af de *Kornsche sluis* door het midden van den zuidelijken vierbandschen boezem tot tot de *Dussensche kade* en verder door genoemde kade tot *de Meeuwensche steeg*, dwars over deze steeg en door de scheiding der gehuchten *den Hill* en *Meeuwen* gemeente *Meeuwen* tot aan en met het perceel kadastraal bekend sectie A. der gemeente *Meeuwen* no. 276, voorts dwars over den grindweg en ten oosten door de scheiding der gehuchten *den Hill* en *Babiloniënbroek*, gemeente *Meeuwen*, eindelijk ten zuiden door het midden van den *Middelgraafweg* tot de *Pootkade.*

Ten Oosten, door de oostelijke *Bermsloot* langs de *Pootkade* dwars over de zuidelijke *Almkade* en door het midden der rivier *de Alm* of *Wijksche vliet* tot aan den grindweg; voorts door de *Wijksche vliet* en door de kadastrale grensscheiding der gemeenten *Andel* en *Veen* tot aan de rivier *de Maas* bovengenoemd.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en zeven Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Hoogdijkheemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woudrichem.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Andel*, *Giessen*, *Rijswijk*, *Woudrichem*, *Sleeuwijk*, *de Werken*, *Almkerk*, *Uitwijk en Emmikhoven*, ter plaatse wáár en ten tijde waarop dit van wege die gemeenten aldaar gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Vrijdag der maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op ƒ 100.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden kunnen tot Leden van het Bestuur worden voorgedragen, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Art. 10. Geene omslagen worden geheven van gronden buiten de dijksberinging van het Waterschap gelegen, alsmede van die welke niet grooter zijn dan vijf roeden van eigenaren die geene andere gronden in het Waterschap bezitten.

Prov. blad no. 42.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Westpolder onder de gemeente Oosterhout.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de kadastrale perceelen der gemeente *Oosterhout*, sectie B, Nrs. 194—197 en 174.

Ten Oosten, door de *Oosterhoutsche haven* en den gemeente-straatweg van *Oosterhout* naar de haven aldaar.

Ten Zuiden, door de *Goorstraat* (gemeenteweg) en den provincialen grindweg van *Oosterhout* en *Made.*

Ten Westen, door de *Achterstraat* en de *Koeweistraat* (gemeentewegen).

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Oosterhout.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing

en aanplakking in de gemeente *Oosterhout* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Maandag der maand Junij aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 43.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den polder van Eethen, onder de gemeente Eethen.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de gemeenten *Eethen* en *Meeuwen*, tot het perceel sectie C. der gemeente *Eethen* No. 1, voorts door de perceelen sectie C der gemeente *Eethen* Nrs. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 14, 285, 286, 18 en 19.

Ten Oosten, door eenen uitweg van den *Genderschen dijk*, vervolgens door de perceelen sectie C. der gemeente *Eethen* Nrs. 20, 251, 250 en 249 door het midden van de *Kleibergsche straat* tot aan den *Nootendijk*, voorts door den *Nootendijk*.

Ten Zuiden, door den *Elsdijk* en de gemeenten *Eethen* en *Drongelen*.

Ten Westen, door de gemeenten *Drongelen*, *Eethen*, *Meeuwen* en *Eethen*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en drie Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Eethen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in het dorp *Eeten* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag der maand Junij aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden kunnen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 44.

Bijzonder Reglement *voor het waterschap den Dintelpolder onder de gemeente Dinteloord.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noordoosten, door de *Batterij* en de *Sloot* langs den *Sasdijk*, behoorende tot de gorsen langs de rivier de *Dintel*, kadastraal bekend gemeente *Dinteloord* sectie A. Nrs. 172, 175, 220, 221, 222 en 177.

Ten Zuidoosten, door de *Rijks gronden*, de benedenberm van den *Havendijk* en de gronden van den *Torenpolder*, kadastraal bekend gemeente *Dinteloord* sectie A. Nrs. 261, 258, 257, 256 en 283.

Ten Zuiden, door den *dijk* van den *Ouden Prinslandschen polder*.

Ten Westen en *Noordwesten* door den *dijk* van den *Annapolder* en de *togtslooten* behoorende tot de *Carolinapolders*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Dinteloord*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Dinteloord*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag der maand April aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of bruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden voorgedragen, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten daartoe bezitten.

Prov. blad no. 45.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Oude Doorn onder de gemeente Almkerk.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door middel van de *Muilwijksche steeg* of *grindweg* beginnende aan den *Ouden Zeedijk* van *Oud Altena* tot aan het perceel kadastraal bekend sectie D. der gemeente *Almkerk* no. 223, vervolgens door dit perceel en de perceelen sectie D. no. 224, 229 en 231, tot aan de *Vaartsloot* van den polder van *Zandwijk*.

Ten Oosten, door de *Vaartsloot* tot aan het perceel sectie D. no. 373; voorts door dit perceel en de perceelen nos. 376, 433, 435, 379, 380, 383, 382, 385, 386, 388, 393, 396, 397, 400, 401, 403, 404, 402 en de rivier *de Alm*.

Ten Zuiden, door de rivier *de Alm*.

Ten Westen, door de binnenkruinlijn van den *Ouden Zeedijk* van *Oud Altena*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Polderschout en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Almkerk*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Almkerk*, ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door oproepingsbriefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den derden Woensdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 vermeld.

Art. 9. Vrijdom der omslagen van lasten wordt toegekend aan wegen, bij het kadaster bekend *Boezemlanden* die, ofschoon in den ring van den polder gelegen, daarop niet afwateren.

Art. 10. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 46.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van Ganswijk, onder de gemeente Emmikhoven.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door het perceel kadastraal bekend, sectie C der gemeente *Emmikhoven* no. 289, voorts door de *Bermsloot* loopende langs de buitenteen der zuidelijke *Almkade* (*Kromme steeg*) en door het perceel sectie C. no. 7.
Ten Oosten, door de *Molenvliet*, dwars over de *Broekgraaf* en door de *Duitsche vliet*.
Ten Zuiden, door de zuidelijke *Bermsloot* der *Boezemkade* en de perceelen sectie C. Nrs. 233 en 232.
Ten Westen, door de binnenkruinlijn van den *Ouden Zeedijk* van *Oud Altena*.
Art. 2. Het bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Heemraden.
Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Emmikhoven*.
De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Emmikhoven*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.
Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Donderdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.
Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.
Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.
Art. 9. Vrijdom der omslagen wordt toegekend aan openbare wegen, paden en *de Boezemkade*.
Art. 10. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur benoemd worden mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 47.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Dongendijkschen polder, onder de gemeente Oosterhout.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:
Ten Noorden, door de *Oude Donge* of de grensscheiding tusschen de gemeenten *Raamsdonk* en *Oosterhout*.
Ten Oosten, door de rivier *de Donge*.
Ten Zuiden, door den provincialen grindweg van *Oosterhout* naar *Waspik* en de kadastrale perceelen gemeente *Oosterhout*, sectie E. nrs. 284, 285 en 286.
Ten Westen, door de *Groenendijksche haven* en de kadastrale perceelen gemeente *Oosterhout*, sectie E. Nrs. 284, 283, 281, 280, 275, 274, 269, 268, 267, 263, 262, 366, 367, 368, 258, 369, 370 en 256.
Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.
Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Oosterhout*.
De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Oosterhout* en *Dongen*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.
Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Maandag der maand Mei aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen diensjaar gedaan.
Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 20.—.
Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.
Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 48.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van Zandwijk onder de gemeente Almkerk.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noordoosten, door het perceel kadastraal bekend sectie B. der gemeente *Almkerk* no. 54, voorts door de noordelijke *Bermsloot* der *Zandwijksche kade*.

Ten Zuidoosten, door de perceelen sectie C. Nrs. 92, 64, 65, 66, 82—85, 88, 89, 99, 96, 94 en 93.

Ten Zuidwesten en *Westen*, door de *Sjensesteeg* het *Klootwijkerpad* tot aan het perceel D. no. 233, voorts door dit perceel en de perceelen sectie D. Nrs. 231 en 229.

Ten Noordwesten, door het perceel sectie C, no. 135 en het midden der *Vaartsche steeg* of grindweg van *Woudrichem* op *Almkerk* tot aan de *Bermsloot* van de *Zandwijksche kade* bovengemeld.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Polderschout en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Almkerk*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door bekendmakingen af te kondigen aan de Hervormde Kerk te *Almkerk* en aan te plakken aan het locaal waar de vergaderingen worden gehouden en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te doen bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den derden Woensdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur benoemd worden, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 49.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Beneden-Aa, onder de gemeenten 's Hertogenbosch, den Dungen, Berlicum en Rosmalen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Zuidwesten, door de vestinggracht en langs het glacis van de buitenste vestingwerken van *'s Hertogenbosch*, tot den Rijks grooten weg no. 8.

Ten Westen, door den Rijks grooten weg no. 8 en den steenweg van *'s Hertogenbosch* tot aan de herberg *den Bult* genaamd en van hier den binnenweg volgende tot de herberg *den Boterweg* genaamd.

Ten Noorden, door het zoogenaamde *Boterpad*, zich strekkende over de perceelen, kadastraal bekend sectie F. der gemeente *Rosmalen*, nrs. 269—271, 273—275, 251, 283, 298, 563—565, 288 en 599 tot de *Ingelandsche brug*.

Ten Oosten, door den *Ingelandschon Stroom* tot het midden der *Hasselsche straat*.

Ten Zuidoosten, gedeeltelijk door de *Hasselsche straat* tot de *Buisingsche brug* en gedeeltelijk door de *Schellestraat* tot den *Noorderdijk* der *Zuid-Willemsvaart*, en

Ten Zuiden, gedeeltelijk door het *Brands-dijkje* tot de *Schellestraat* en gedeeltelijk door den Noorderdijk van de Zuid-Willemsvaart tot de Vestinggracht van *'s Hertogenbosch*.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *'s Hertogenbosch*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *'s Hertogenbosch*, *den Dungen*, *Berlicum* en *Rosmalen* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Maandag van Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op ƒ 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 vermeld.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits de overige vereischten bij het Algemeen Reglement gevorderd bezittende.

Art. 10. De landerijen genaamd het *Hoogveld*, worden slechts voor de helft in de omslagen van het Waterschap betrokken.

Prov. blad no. 50.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Emiliapolder onder de gemeenten Geertruidenberg, Made en Drimmelen en Zwaluwe.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen gelegen in den *Spergie-Ossenkop-* en *Varkenspolder*, kadastraal bekend gemeente *Hooge Zwaluwe* sectie E. Nrs. 134, 101, 102, 99, 98, 95, 86, 85, 84, 83, 82, 80, de perceelen gelegen in den *Ribschen polder*, kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie J. Nrs. 55, 23, 20, 19, 18, 17, 16, 14, 13, 12, 833, 834, 10, 6 en 7; de perceelen gelegen in den *Kikvorsch*, kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie J. Nrs. 485, 484, 481, 480, 477, 476, 475; de perceelen gelegen in den *Slikham*, kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie J. Nrs. 930, 931, 928, 938, 925, 924, 920, 919, 918, 970, 979, 991 en 907; de bestrating in het dorp *Drimmelen*, de haven van *Drimmelen*, de gronden genaamd de *Polder van de Moer*, kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie F. Nrs. 357, 346, 345, 344, 343, 339, 337, 336, 335, 334. 333, 330, 329, 328, 327, 326, 325, 324, 323, 322 en 19; en de gronden genaamd *Ruimersdijk*, kadastraal bekend gemeente *Geertruidenberg*. sectie A. Nrs. 531—533, 22, 23, 536, 538—542, 36, 35, 34, 33, 32, 31, 30, 29, 28, 27, 26, 25, 24, 23, 22, 21, 20, 19.

Ten Oosten, door de vestingwerken van *Geertruidenberg*.

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Geertruidenberg*, sectie A. Nrs. 19—36, 543, 542, 541, 540, 539, 538, 536, 533, 532, 531, de gronden gelegen langs den *Brieltjes polder*, kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie G. Nrs. 317—320, 274, 275, de *Bergsche straat*, de gemeente grindweg van *Made* naar *Drimmelen*, de perceelen kadastraal bekend gemeente *Made* en *Drimmelen*, sectie H. Nrs. 472, 473, 1787. 1724, 468, 464, 1723, 1722, 459, 457, 454, 453, 415, 1540, 399, 389, 383, 384, 335, 324, 216, 222, 223, 226, 227, 140, 135; den *Kerkdijk* en den *Helkanschen dijk*.

Ten Westen, door de provincialen klinkerweg genaamd de *Kerkdijk*, de bestrating in de gemeente *Hooge Zwaluwe*, de haven van *Hooge Zwaluwe* en de *Voerstraat* van de gemeente *Made* en *Drimmelen*

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en vier Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Made*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Made* en *Drimmelen*, *Geertruidenberg* en *Hooge Zwaluwe*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijksch wordt op den eersten Woensdag der maand Mei aan

stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 51.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Karnemelkspolder, onder de gemeenten Almkerk en Sleeuwijk en de Werken.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Zuidoosten, door de perceelen, kadastraal bekend sectie F der gemeente *Almkerk* Nrs. 286, 276, 275 en 179, vervolgens door de zuidelijke bermsloot van het *Karnemelksdijkje.*

Ten Zuidwesten, door de Zuidwestelijke bermsloot van het *Karnemelksdijkje* en de uitwatering van den *Karnemelkspolder*, vervolgens loopt de scheiding over het perceel sectie F der gemeente *Almkerk* no. 187, voorts wordt de polder begrensd door de Zuidwestelijke bermsloot van het *Karnemelksdijkje.*

Ten Noordoosten, door perceel sectie E der gemeente *de Werken* en *Sleeuwijk* no. 73, de Noordwestelijke bermsloot van het dijkje en de *Bakkerskil* tot het perceel sectie E der gemeente *de Werken* en *Sleewijk* no. 1, vervolgens door de Noordwestelijke bermsloot van het dijkje.

Ten Noordwesten, door de perceelen, kadastraal bekend sectie D der gemeente *de Werken* en *Sleeuwijk*, Nrs. 366, 206, 205 en 204, dwars over de *Kooisteeg*, verder door de perceelen, sectie D Nrs. 203, 202, 331, 200, 199, 198, 197, 329, 195, 194, en sectie F van de gemeente *Almkerk* Nrs. 158, 159, 160, 161, 283, 284, 163 en 164, dwars over de *Priksteeg*, en door de perceelen sectie F. Nrs. 165, 166, 167. 168, 169, 170, 171 en 268, aldaar aansluitende tegen het *Karnemelksdijkje* bovengemeld.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Emmikhoven.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Almkerk* en *Emmikhoven* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Woensdag der maand Mei aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f.* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 53.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van Genderen onder de gemeente Heesbeen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door het midden van den *Genderschen* of *Zoutendijk*, het midden van de *Hooge kade* en het midden van den *Klaverplakweg.*

Ten Oosten, door de gemeenten *Wijk* en *Eethen* tot aan het perceel der gemeente *Eethen* kadastraal bekend sectie C. No. 77; vervolgens door de perceelen kadadastraal bekend sectie C. gemeente *Eethen* Nrs. 77, 78, 79, 86 en 85 en sectie E. Nrs. 1, 3, 4, 5, 11, 14, 34, 35 en 36 tot aan de

Gendersche straat. Vervolgens door het midden van de *Gendersche* of *Buitensche straat* en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Eethen* sectie E. Nrs. 257 en 258.

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend sectie E. der gemeente *Eethen* Nrs. 271, 272, 375, 374 en 279, voorts door de gemeenten *Drongelen* en *Eethen*.

Ten Westen, door de gemeenten *Drongelen* en *Eethen*, voorts door het perceel kadastraal bekend sectie B. der gemeente *Eethen* No. 310, dwars over den grindweg, vervolgens door het perceel sectie B. No. 169, daarna door het midden van de *Kleibergsche straat* en door de perceelen sectie C. der gemeente *Eethen* Nrs. 249, 250, 251, 20, 19, 16, 15, 12, 11, 10 en 9 en dwars over de *Broeksche straat*.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en drie Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Genderen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in het dorp *Genderen* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag in de maand Junij aan stemgeregtigde Ingelangelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad. no. 54.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Oppersten polder van Andel onder de gemeente Op- en Neder-Andel.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, van af het huis genaamd *dê Rib* tot aan den *Zoutendijk*, door de binnen kruinlijn van den *Hoogen Maasdijk.*

Ten Oosten, van af den *Hoogen Maasdijk* tot aan de *Zwaanheuvelsche brug* door den *Zoutendijk* of *Zwartendam.*

Ten Zuiden, door de *Veensche uitwatering* boven en beneden den *Veenschen watermolen.*

Ten westen, door de *Neder Andelsche steeg* en de *Voerstraat* of grindweg tot aan den *Hoogen Maasdijk* bovengemeld.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Andel.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Woensdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden kunnen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits de overige vereischten bij het Algemeen Reglement gevorderd bezittende.

Prov. blad no. 55.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Gecombineerden Willemspolder onder de gemeenten Oosterhout en Raamsdonk.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de rivier *de Donge.*

Ten Oosten, door gemelde rivier en den gemeentestraatweg naar de *Groenendijksche haven.*

Ten Zuiden, door de kadastrale perceelen gemeente *Oosterhout*, sectie F. nrs. 1, 2, 20, 21, 22, 909, 910, 82, 102, 103, 104, 105, 106, 131, 132, 133, 138, 146, 147, 160, 161, 169, 170, 179, 180, 181, 182, 183, 200, 201, 202, 203, 204, 458, 457, 456, 455, 454, 450, 449, 447, 447a, 446, 444, 442, 409 en 408.

Ten Westen, door den grooten weg der 1e klasse no. 3, de kadastrale perceelen gemeente *Oosterhout* sectie R. Nrs. 410 en 411; sectie D. nrs. 26, 39 en 36 en door de perceelen gemeente *Raamsdonk* sectie D. Nrs. 63, 59, 58, 55, 73, 96 en 99.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Poldermeesters.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Oosterhout.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Oosterhout* en *Raamsdonk* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Dingsdag in de maand Junij aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 56.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Molenpolder onder de gemeente Terheijden.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de molenstraat te *Terheijden.*

Ten Oosten, door een gedeelte van den rijksweg der 1e klasse No. 7 van *Breda* naar *Moerdijk* en door de uitwateringsvliet van den Binnenpolder onder *Terheijden.*

Ten Zuiden en *Ten Westen*, door de rivier de *Mark.*

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Terheijden.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Terheijden* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zullen over drie achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de drie afgeloopen dienstjaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan op den tweeden Zaturdag na Paschen van het daaropvolgend jaar.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden en buurders, bruikers van land in het waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 57.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Auvergnepolder, onder de gemeente Halsteren.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den *Groenendijk* van den Oud-Glimes polder, kadastraal bekend gemeente *Halsteren* sectie G No. 87;

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Halsteren* sectie A. genaamd Lepelstraat Nrs. 772, 765, 764, 757, 756, 744, 740, 739, 990, en 780, den weg langs den dijk van den Oud-Bijmoerpolder, de perceelen kadastraal bekend gemeente *Halsteren* sectie H Nrs. 2, 249, 248 en 243, den weg langs den dijk van den nieuwen Bijmoerpolder, het perceel in genoemde gemeente sectie H. No. 185, de perceelen van den Theodorus polder, kadastraal bekend gemeente *Halsteren* sectie E. Nrs. 1, 2 en 69.

Ten Zuiden, door het *Krommegat.*

Ten Westen, door de *Eendragt.*

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Halsteren.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Halsteren* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art 6. Jaarlijks wordt op den eersten Vrijdag na Paschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen en schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden voorgedragen, mits de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezittende.

Prov. blad no. 58.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Binnenpolder onder de gemeenten Terheijden en Zwaluwe.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door een gedeelte van den Provincialen klinkerweg en den Helkantschen dijk;

Ten Oosten, door de grensscheiding van de gemeenten *Made* en *Drimmelen* en *Oosterhout* met *Terheijden*;

Ten Zuiden, door een gedeelte van het perceel kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie F. no. 22 en de perceelen aldaar sectie F. nrs. 21, 20, 17, 16, 11, 3, 1, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 346, 97, 94, 95, 334, 332, 331 en 330, het Overbergsche wegje, een gedeelte van den ouden Bredaschen weg, den grooten weg der 1ste klasse no. 7 en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie G. nrs. 526, 527, 338, 450, 539, 543, 577, 578, 561, 342, 331, 330, 560, 328, 374, 327, 326, 383, 320 en 382;

Ten Westen, door de rivier de *Mark*, de perceelen kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie C. Nrs. 325 en 323, den grooten weg der 1ste klasse no. 7, de perceelen kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie C. nrs. 191, 190, 189, 620, 641, 640, 116, 574, 564, 63, 62, 61, 46, 45, 33, 31, 30, 29, 602, 603, 23, 22, 587, 588, 586, 17, 16, 15, 14, 574, 10, 548, 598, 597, 596, 8, 7, 2, 1, en een gedeelte van den provincialen klinkerweg.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en vier Leden onder de benaming van Dijkgraaf en gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Terheijden*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Terheijden* en *Zwaluwe*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Maandag voor Pinksteren aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of gebruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Art. 10. De uitdeelingen geschieden bundersgewijze aan Ingelanden, eigenaren van schuldpligtige gronden, binnen eene maand na het besluit, krachtens hetwelk zij gedaan worden.

Prov. blad no. 59.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den polder van Honswijk, onder de gemeenten Almkerk, Rijswijk, Sleeuwijk en de Werken en Woudrichem.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den Oudenbanschen boezem en de perceelen kadastraal bekend sectie B. der gemeente *Woudrichem* Nrs. 217, 218, 219, 220, 223, 225 en 228;

Ten Oosten, door de Vaartsche steeg of grindweg van *Woudrichem* op *Almkerk*.

Ten Zuiden, door de Uitwijksche en Rijswijksche vliet en den Zevenbandschen boezem en

Ten Westen, door den Zevenbanschen en den Oudenbanschen boezem.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woudrichem*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Woudrichem*, ter plaatse waar dit van wege de gemeente gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijn' gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Zaturdag in de maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur benoemd worden, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 60.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Heenschen-polder, onder de gemeente Steenbergen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen of schorren van den *Westheen polder*, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie B. Nrs. 207, 203, 209 en 211;

Ten Noord-oosten, door de perceelen in den *Noordheen polder*, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie A. Nrs. 116, 117, 11, 8, 118, 18, 19, 29, 30, 39, 106, 105, 107, 49, 48, 55, 58, 59, 104, 103, 102, 101, 100, 99;

Ten Zuiden, door den dijk van den *Westgraaf Hendrikpolder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie E. No. 2, den nieuwen *Heidijk* en de perceelen kadastraal bekend onder dezelfde gemeente sectie D. Nrs. 11, 10, 229, 258, 257, 273, 5, 4, 3, 2, 1, den *Prinsenweg* en door de perceelen in den polder de Honderd gemeet, kadastraal bekend gemeente *Nieuwvosmeer* sectie B. Nrs. 73, 72, 71, 70, 66, 60, 63, 62, 61 en 1;

Ten Westen, door de perceelen gelegen in den *Prins Willem Frederik Karel polder*, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie B. Nrs. 232, 241, 231, 221 en 207.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Heen* gemeente *Steenbergen.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Steenbergen*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Dingsdag na Paschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. In den omslag zullen niet begrepen worden de perceelen onder den naam van *Volgerlanden* ter grootte van 64 bunders, 63 roeden en 88 ellen in de zoogenaamde veldboeken van het Waterschap kadastraal omschreven.

Prov. blad no. 61.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Zuidpolder onder de gemeente Ossendrecht.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den *Noordpolderdijk* kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie A. Nrs. 180, 181, 182, 183, 184, en den gemeente- grindweg van den Aanwas naar het dorp; verder door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie D. Nrs. 1064. 239; het *Kasteelstraatje*; de perceelen als voren Nrs. 736, 737, 510 en 916, en de perceelen in dezelfde gemeente sectie F. Nrs. 249, 246, 245, 241 en 239;

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie D. Nrs. 169, 168, 1022, 1023, 515, 164, 161, 160, 155, het perceel als boven sectie E. no. 384, den *Koelenweg* en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie E. Nrs. 265, 144, 145, 139, 419;

Ten Zuiden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie E. Nrs. 118, 119, 124 en sectie F. Nrs. 119, 120, 115, 114, 109, 108 en 107;

Ten Westen, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie G. Nrs. 49, 50, 51, 52, 53, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 69, 70, 75, 76, 77, 78, 86, 87, 88, 89 en 39.

Art. 2. Het Bestour bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Ossendrecht.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Ossendrecht* ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Dingsdag der maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 62.

Bijzonder Reglement ***voor het Waterschap Cruijslands polders onder de gemeente Steenbergen.***

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den *Molen-Galgen- en Krommenweg* behoorende tot de voormalige *Stadsmolenvesten*, verder door de voormalige *Stadsvest* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie W. No. 21, de perceelen in den *Oost-graaf Hendrik Polder* kadastraal bekend aldaar sectie F. Nrs. 159, 160, 144, 100, 99, 98, 96, 95, 94, 91, 148 en 147; die in den *Trieangelpolder* en de gorzen van *Cruijsland* kadastraal bekend sectie G. Nrs. 58, 57, 56, 136, 137, 138, 139, 140, 182, 183, 184, 169, 168, 167 en 34; die in den grooten *Bolspolder* kadastraal bekend sectie H. Nrs. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13. 17, 18, 50, 51. 58, 60, 61, 62. 63, 68, en die in den kleinen *Bolspolder* kadastraal bekend Nrs. 97, 96, 92, 90, 89, 87, 86, 80, 78 en 107, allen onder de gemeente *Steenbergen;*

Ten Oosten, door de buitengronden langs den *Rozendaalschen vliet* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie I. Nrs. 271, 326, 238 en sectie K. Nrs. 43, 45, 46, 47, 49, 102, 821, 822, 109, 110, 560, 559 en 558.

Ten Zuiden, door de gemeente scheidingen van *Steenbergen* en *Rosendaal*, *Wouw* en *Halsteren;*

Ten Westen, het Zuiderwestland of de perceelen kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie S. Nrs. 414, 398, 397, 396, 212, 451, 450, 208, 199, 198, 448, 447, 191, 190; het verdronken westland of de perceelen kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie V. Nrs. 251, 302, 252, 254, 253, 255, 256, 257, 340, 341, 317, 259, 370, 371, 349, 261, 272, 273, 274, 280, 348, 346, 375, 376, 374, 208, 207, 193, 192, 191, 401, 400, 399, 398, 367, 364, 363, 394, 393, 359, 358, 357, 183, 322, 387, 391, 154, en den verdronken Aanwas of de perceelen kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie V. Nrs. 153, 152, 128, 127, 126 en 125.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en vijf Leden onder de benaming van Poldervoogd en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Cruijsland.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Steenbergen*, *Cruijsland*, *Rosendaal* en *Wouw* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes van iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Dingsdag na Paschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze als bij art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 63.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Nieuwe Ban, onder de gemeenten Woudrichem en Sleeuwijk en de Werken.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, van af de oostelijke grens van het perceel kadastraal bekend sectie C. No. 75 der gemeente de *Werken* en *Sleeuwijk* tot aan den *Ouden dijk* door de binnenkruinlijn van den *Merwede dijk.*

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend sectie B. der gemeente *Woudrichem* Nrs. 65, 66, 67, 68, 69, 405, 406, 358, 359 en 71, dwars over de *Middelvaartsche steeg*. voorts door de perceelen sectie B. Nrs. 345, 346, 347, 74, 75, 77, 78, 79, 335, 348, 83, 84, 151, 152, 153, 154, 155, 353, 352, 351, 163, 166, 370, 371, 169, 198, 201, 262, 263, 203, 105, 206, 207, 208, 209 en 200.

Ten Zuiden, door den *Oudenbanschen boezem.*

Ten Westen, door de Zuidelijke *Bermsloot* van de *boezemkade* langs den *Zevenbergschen boezem* tot eenen landweg, voorts door dezen landweg kadastraal bekend gemeente de *Werken* en *Sleeuwijk* sectie C. Nrs. 277 en 265, de perceelen sectie C. Nrs. 269 en 268 en den grooten weg der 1e klasse No. 3 van *Sleeuwijk* naar het *Oude Maasje* tot aan eenen landweg, loopende ten noorden, van het perceel sectie C. No. 207, verder door dezen weg tot aan de waterkeering tusschen de polders de *Nieuwe Ban* en *Sleeuwijk*, door deze kade en de perceelen sectie C. Nrs. 189, 190, 108, 109, 113 tot aan de grensscheiding met de gemeente *Woudrichem*, vervolgens door laatstgenoemde grensscheiding tot het perceel sectie C. Nrs. 97, door het perceel sectie C. No. 103 en den uitweg genaamd de Laan tot het perceel sectie C. No. 93, eindelijk door de perceelen sectie C. Nrs. 93, 90, 422; 84, 85 en 75, aldaar aansluitende tegen den *Merwede dijk* bovengemeld.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woudrichem.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Woudrichem*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Zaturdag van de maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd. mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 64.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Oost- en West Graaf Hendrik polder onder de gemeente Steenbergen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

a. de *Oostpolder:*

Ten Noorden, door den gorzen kadastraal bekend gemeente *Steenbergen*, sectie F. Nrs. 3, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 119 en 131;

Ten Noordoosten, door de perceelen van den *Triangelpolder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie G. Nrs. 4, 86, 85, 94, 81, 109, 112, 111, 63, 61, 60, 59, 58, en sectie N. No. 58;

Ten Zuiden, door den afgeslechten dijk van den *Cruijslandschen polder*, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie P. No. 1 en de voormalige vestingwerken van *Steenbergen* kadastraal bekend sectie W. Nrs. 594, 736, 739, 740, 523, 641; 640;

Ten Westen, door de *Schorren* bij de *Steenbergsche haven* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie F. No. 39.

b. de *Westpolder:*

Ten Noorden, door de perceelen in den *Oostheenpolder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie C. 184, 150, 149, 148, 141, 140 en die in den *Vlietpolder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie A. Nrs. 99, 98, 97, 96, 94, 90 en 415;

Ten Oosten, door de schorren bij de *Steenbergsche haven* kadastraal bekend sectie E. No. 46;

Ten Zuiden, door den dijk van den *Omcommerspolder* of *Aanwas* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie V. Nrs. 336 en 80;

Ten Westen, door den *Ouden Heidijk* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie D. Nrs. 82 en 80, en de perceelen in den *Nieuwen Heipolder* kadastraal bekend in de genoemde gemeente sectie D. Nrs. 58, 73, 78, 241, 274, 244, 242, 12 en 11.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Heemraden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Steenbergen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Steenbergen*, ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Woensdag na Paschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden voorgedragen mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 65.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Oude Ban onder de gemeente Woudrichem.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, van af den *Ouden dijk* tot het *Uitwijksche dijkje* door de binnenkruinlijn van den *Merwèdedijk*, den Westelijken beer der vesting *Woudrichem*, den Zuidelijken wal en den Oostelijken beer dier vesting, voorts door de binnenkruinlijn van den *Maasdijk*;

Ten Oosten, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Rijswijk* sectie A. nos. 233, 518, 235, 236, 230, 491, 488, 227, 226, 225 en 224;

Ten Zuiden, door de gemeenten *Woudrichem* en *Rijswijk* tot aan het *Windaasstraatje*, vervolgens door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Woudrichem* sectie A. nos. 138, 135, 133, 173 en 172;

Ten Westen, door den *Ouden dijk* tot en met het perceel kadastraal bekend sectie A. der gemeente *Woudrichem* no. 164, voorts door den *Oudenbanschen boezem* tot aan de steenen heul van dezen boezem, eindelijk door den *Ouden dijk* tot aan den *Hoogen Maasdijk*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woudrichem*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Woudrichem*, en aan den *Ouden dijk* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den laatsten Zaturdag in de maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten

---

Prov. blad no. 66.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Nieuw Hinkelenoord en Hoogerwerf onder de gemeenten Ossendrecht en Woensdrecht.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door den dijk van den *Oud Hinkelenoord polder* kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie E. Nrs. 204, 209, 203, 202;

Ten Zuidoosten, door den *Schenkeldijk* kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie A. Nrs. 134, 149, 179, de perceelen in den *Vijdtpolder* kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht* sectie G. Nrs. 99 en 98 en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. Nrs. 105, 138 en 110;

Ten Zuiden, door de *Schorren* kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. Nrs. 111, 114 en 140;

Ten Westen en *Noordwesten*, door de *Schorren* kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. No. 140 en de perceelen in den *van der Duijnspolder* kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. Nrs. 141, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 124, 129 en 130.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woensdrecht.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Woensdrecht* en *Ossendrecht* waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Woensdag in de maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of bruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden voorgedragen, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 67.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Zuidpolder van Woensdrecht gemeen met den Oud Hinkelenoord onder de gemeenten Woensdrecht en Ossendrecht.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door het schor, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht*, sectie F. no. 137, de haven van *Woensdrecht* en de perceelen kadastraal bekend, sectie G. nrs. 806, 808, 801, 674, 821, 820, 819, 818, 817, 756 en 16;

Ten Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht*, sectie G. nrs. 479, 480, 481, 482, 601, 600, 489, 763, 493, 764, de straat en nrs. 495, 496, 497, 766, 508, 519, 668, 667, 670, 671, 672, 673, 525, 526, 527, verder door den *Schenkeldijk*, kadastraal bekend gemeente *Woens-*

drecht sectie D. nrs. 23, 45 en 46, gemeente *Ossendrecht* sectie A. no. 1 en een gedeelte van no. 134;

Ten Zuiden, door den *Schenkeldijk*, kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht*, sectie A. no. 134, de perceelen in den *Nieuwen Hindelenoordpolder*; kadastraal bekend gemeente *Ossendrecht*, sectie G. no. 8, gemeente *Woensdrecht* sectie F. nrs. 25, 19 en 20;

Ten Westen, door de perceelen in den *Nieuwen Hinkelenoordpolder*, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. nrs. 103, 14, 11, 120, 119, 8, 7, 6, 4a, 4, 118, 117, 2, 1, 5 en in den *van der Duijnspolder* kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie F. nrs. 131 en 134.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woensdrecht*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Woensdrecht* en te *Ossendrecht* wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Jaarlijks wordt op den eersten Woensdag in de maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5. bepaald.

Prov. blad no. 68.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Prins Karel polder, onder de gemeente Woensdrecht.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie A. Nrs. 465, 464, 462, 461, 458, 457, 456, 454, 425 en 426;

Ten Noordwesten, door de schorren, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie A. No. 738;

Ten Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht*, sectieA. Nrs. 426, 764, 424, 423, 422, 421, 420, 419, 505, 504, 416, den provincialen weg van *Bergenopzoom* naar *Putte* en het perceel, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht*, sectie G, No. 731;

Ten Zuidoosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie G. Nrs. 160, 162, 163, 164, 166, 167, 169, 171, 172, 185, 187, 189, 190, 191, 193, 338, 339, 343, 344, 348, 349, 354, 355, 359, 360, 365, 366, 370, 371, 374, 375, 377, 471, 472 en 473;

Ten Zuiden, door den dijk van den *Zuidpolder*, kadastraal bekend gemeente *Woensdrecht* sectie E. No. 205.

Ten Westen door de perceelen in den *Maria-* en den *Catersspolder*, kadastraal gemeente *Woensdrecht*, sectie G. Nrs. 817, 675, 674, 627, 628, 816, 815 en 814.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Woensdrecht*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Woensdrecht* waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten of den tweeden Woensdag der maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage

leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of bruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden voorgedragen, mits de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezittende.

Prov. blad no. 69.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Croglen en Gaildersche Vugt, onder de gemeente Teteringen.*

Art. 1. 1°. Aangaande de *Crogten.*

Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen kadastraal bekend gemeente *Teteringen*, sectie E. Nrs. 170, 169, 31, 32, 34, 36 en 37;

Ten Oosten, door de oude baan van *Breda* naar *Terheijden;*

Ten Zuiden, door de kade van den *Belcrumschen polder;*

Ten Westen, door de rivier de *Mark.*

2°. Aangaande de *Galdersche Vugt;*

Ten Oosten, door den Rijks grooten weg der 1e klasse no. 7;

Ten Noorden, ten Zuiden en ten Westen, door de oude baan van *Breda* naar *Terheijden.*

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Teteringen.*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Teteringen* waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zal over twee achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de twee afgeloopene jaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan op den derden Donderdag der maand Mei.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot Leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 70.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Nieuwenpolder, onder de gemeente Raamsdonk.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de kadastrale perceelen gemeente *Raamsdonk*, sectie F. nos. 599, 597, 594, 593, 590, 589 en 586;

Ten Oosten, door de *Werfkampsche straat* en de kadastrale perceelen, gemeente *Raamsdonk* sectie F. nos. 579, 578 en 577, sectie G. nos. 38, 37, 36, 35, 34, 33, 942, 941, 29, 20, 19, 18, 1, 4, 2, 8, 121, 122, 128, 129, 131, 139, 141, 142, 150, 151, 154, 155, 163, 164, sectie E. nos. 980, 982, 974, 973, 972, 971, 967 en 966;

Ten Zuiden, door den Rijks grooten weg der 1e klasse no. 3, van *Breda* naar het *Oude Maasje* en de kadastrale perceelen gemeente *Raamsdonk* sectie E. nos. 963, 962, 960, 959, 1296, 522, 517, 1395, 1397, 1061, 514, 513, 1013, 1030, 511, 510, 509, 508 en 1549;

Ten Westen, door den grooten weg der 1e klasse no. 3, van *Breda* naar het *Oude Maasje*, de haven van het *Raamsdonksche veer* en de ka-

dastrale perceelen gemeente *Raamsdonk* sectie E. nos. 990, 55, 57, 998, 66, 71, 75, 74, 83, 1131, 1130, 85, 712, 114, 115, 116, 1553, 148, 156, 1492, 1491, 1520, 1519, 343, 1000, 169, 1211 en 1004, sectie F. nos. 630, 628, 627, 626, 625, 622, 621, 617, 616, 613, 695, 694, 609, 607, 606.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Raamsdonk*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Raamsdonk*, ter plaatse wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den derden Woensdag der maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan en het bedrag der uitkeering bepaald en uitbetaald.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 30.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden kunnen tot leden van het Bestuur benoemd worden, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 71.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Elderenspolder en Landeken Voordaag onder de gemeente Zevenbergen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de *Reevliet* of de scheiding van de gemeente *Zevenbergen* met *Hooge Zwaluwe*.

Ten Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie G. Nrs. 1, 7, 8, 9, 10, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 182, 183, 185, 186, 190, 191, 192 en 193;

Ten Zuiden, door den Rijksweg van *Moerdijk* naar *Breda* en den *Ewoudsdam*;

Ten Westen, door de perceelen gelegen in den *Bredaschen polder*, kadastraal bekend gemeente *Zevenbergen* sectie E. Nrs, 209, 208, 200, 199, 325, 167, 161, 159, 158, 149, 148, 144 en 143.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Zevenbergen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Zevenbergen*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Donderdag in Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 25.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Prov. blad no. 72.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap de Markhoek onder de gemeente Teteringen.*

Art. 1. Het waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door het *Galooische gat*;

Ten Oosten, door den Rijks grooten weg der 1ste klasse no. 7 en de Oude baan van *Breda* naar *Terheijden*;

Ten Zuiden, door de perceelen gelegen in de warande, kadastraal bekend gemeente *Teteringen*, sectie E. nrs. 44, 42, 26 en 16;

Ten Westen, door de rivier de *Mark*;

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Teteringen*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Teteringen* waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. De begrooting en rekening zal over vier achtereenvolgende jaren loopen.

De rekening en verantwoording van de vier afgeloopene jaren zal aan stemgeregtigde Ingelanden worden gedaan op den derden Donderdag der maand Mei.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 10.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of bruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 73.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap den Grooten Zonzeelschen polder*, *onder de gemeenten Terheijden*, *Zevenbergen en Zwaluwe*.

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de uitwateringsloot van *Elderenspolder* en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Hooge en Lage Zwaluwe* sectie C. Nrs. 767, 768, 769, 770, 1185, de *Gaéte*, de perceelen in den *Nieuwen Zwaluwschen polder* kadastraal bekend gemeente *Hooge en Lage Zwaluwe* sectie D. Nrs. 225, 400, 253, 254, 255, 256, 409, 410, 261, 262, 263, 265, 260, 347, 348, 351, 352, 354, 355, 356, 357 en 358;

Ten Oosten, door de buitenkruinlijn van den kerkdijk of het perceel kadastraal bekend gemeente *Hooge en Lage Zwaluwe* sectie F. No. 334, den provincialen weg over den *Helkant* en *Wagenberg*, den Rijksweg der 1e klasse No. 7 van *Breda* naar *Moerdijk* en de waterleiding genaamd het *Binnenpolder sluizengat* onder de gemeente *Terheiden*.

Ten Zuiden, door de rivier de *Mark* en de perceelen kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie A. Nrs. 200, 199, 198, 229, 228, 194, 192, 191, 189, 187, 185, 184, 183 en 182;

Ten Westen, door de perceelen van *Crauwelgors* kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie A. Nrs. 149a, 224, 73, 72, 68, 67, 65 en 64; een gedeelte van den Zuiddijk onder *Zevenbergen* en een gedeelte van den rijks grooten weg der 1e klasse No. 7 van *Breda* naar *Moerdijk*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en vier Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Terheijden*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeenten *Terheijden*, *Zevenbergen* en *Zwaluwe* wáár dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes bij iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Maandag der maand Mei aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 74.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Crauwelgors, Hazeldonk en Hokkenberg onder de gemeente Terheijden.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen.

Ten Noorden, door de buitendijksche gronden van den *Zonzeelschen polder*, kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie B. Nrs. 313 en 314;

Ten Oosten, door de *Zonzeelsche vliet*, de buitengronden van den *Zonzeelschen polder* kadastraal bekend gemeente *Terheijden* sectie B. Nrs. 314, 275, 276. 9, 8, 7*c*, 7, 6, 3, 2, 1;

Ten Zuiden, door de rivier de *Mark*.

Ten Noordwesten, door de buitengronden van den Zuiddijk gelegen in het Oudland van *Zevenbergen* onder die gemeente kadastraal bekend sectie I. Nrs. 431, 430, 429, 428, 421, 420, 419, 417, 416, 566, 413, 412, 411, 408, 407, 406, 405, 404, 403, 402 en het perceel sectie K. No. 242.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Gezworenen.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Terheijden*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Terheijden*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Zaturdag na Paschen aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden en huurders of bruikers van land in het Waterschap gelegen, mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 75.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap Westland en St. Omcommers onder de gemeente Steenbergen.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, door de perceelen in den *Ouden Heipolder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie D. Nrs. 150, 134, 133, 122, 121, 120, 246, 108, 106, 105, 94, 93, de perceelen in den *Westgraaf Hendrik polder* kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie E. Nrs. 64, 63, 62, 61, 60, 59, 58, 57, 66, 69, 53, 52, 51, 50, 49, 48. de haven en watergang van *Steenbergen* kadastraal bekend sectie W. Nrs. 27 en 26;

Ten Oosten, door de perceelen, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie Q. Nrs. 238, 239, 240, 752, 753, 243, 244, 756, 246, 246a, 272, en 273, den provincialen grindweg van *Steenbergen* naar *Halsteren* en de *Krabben*, kadastraal bekend gemeente *Steenbergen* sectie R. Nrs. 519, 518, 3 en 4.

Ten Zuiden, door de scheiding der gemeenten *Steenbergen* en *Halsteren* en den dijk van den *Glimespolder* kadstraal bekend gemeente *Halsteren* sectie G. Nrs. 204, 260, 256, 276, 274 en 10;

Ten Westen, door de perceelen in den *Eendragtspolder* kadastraal bekend gemeente *Nieuwvosmeer* sectie D. Nrs. 130, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 142 en die in den Zuidpolder kadastraal bekend sectie C. Nrs. 221, 222, 227, 228, 202, 149, 148, 147, 146, 145, 140, 144, 142, 143, 126, 124, 123 der gemeente *Nieuwvosmeer*.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Dijkgraaf en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *Steenbergen*

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking te *Steenbergen*, *Halsteren*, *Bergenopzoom* en *Nieuwvosmeer* ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Vrijdag na Paschen aan stemgeregtigde ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 5 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50—.

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze in art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden, die de stemgeregtigdheid missen en zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Art. 10. In de kosten van het Waterschap wordt overeenkomstig de bestaande regeling bijgedragen in de volgende verhouding:

a. door de polders *Westland* en *Westverdronkenland* voor eenen bunder één gedeelte;

b. door de polders de *Ruber*, de *Aanwas* of *St. Omcommers* en verdronken *Aanwas* per bunder drie gedeelten.

Prov. blad no. 76.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van Aalburg onder de gemeente Wijk en Aalburg.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noorden, van af den Hoogen Maasdijk door den hoogen rug der perceelen sectie G. der gemeente *Wijk* nrs 433 en 434, voorts door de perceelen sectie A. der gemeente *Wijk* nrs. 150, 151, 152, 153 en 154 tot aan de Korte Steeg, eindelijk door de Aalburgsche Steeg tot aan den Dulvenschen of Zeedam.

Ten Westen, door den Dulvenschen of Zeedam, verder de sloot beoosten de perceelen kadastraal bekend gemeente *Wijk*, sectie G. nrs. 7 en 6, dwars over de Bossche Steeg en vervolgens door de sloot benoorden de perceelen, gemeente *Eethen* sectie E. nrs. 22, 21, 20, 8, 7, 2 en 1 tot aan den Zeedam tot aan de Meerstraat.

Ten Zuiden, door de sloot bezuiden de perceelen kadastraal bekend gemeente *Eethen* sectie E. nrs. 34, 33, 32, 31, 30, 29 en 28 en verder door *Heesbeen* gemeente *Eethen*; en

Ten Oosten, door den Hoogen Maasdijk.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en twee Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde ingelanden worden gehouden te *Aalburg*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Aalburg* ter plaatse waar en ten tijde waarop dit van gemeentewege aldaar gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den tweeden Donderdag der maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigdheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd of voorgedragen, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

Prov. blad no. 77.

Bijzonder Reglement *voor het Waterschap van Wijk onder de gemeente Wijk.*

Art. 1. Het Waterschap wordt bepaald door de volgende grenzen:

Ten Noordwesten en *Noorden*, door de kade of keerdam strekkende van af den Hoogen Maasdijk, nabij het huis kadastraal bekend gemeente *Wijk* sectie A. no. 457, zuidwaarts tot aan de sloot benoorden het perceel sectie A. no. 503, verder door de perceelen sectie A. nos. 707, 703, 702, 701 en 700, tot het midden der Rivelsteeg en door het midden der Rivelsteeg tot den Zwartendam, voorts door de perceelen sectie A. nos. 691, 693, 694, 858, 859 tot aan de Groenesteeg; van daar door het midden van de Groenesteeg tot aan de Wijksche steeg door de perceelen sectie A. nos. 724, 725, 726, 727, 732, 734, 735, 740, 741 en 744 en door de kadastrale grensscheiding der gemeenten *Wijk* en *Veen*, tot aan de heul in den Zwaansheuvelschen dijk, eindelijk door de zuidelijke Slangsche kade tot het perceel sectie B. no. 101.

Ten Westen, door de perceelen sectie B. nos. 100, 99, 92, 91, 90 tot aan de Doode steeg, voorts door de perceelen sectie B. nos. 90, 89, 87, 85, 84, 80, 79, 78, 71, 119*a* en 119*b*.

Ten Zuiden, door het midden van den Klaverplakweg tot aan de kromme nol; voorts door de kadastrale grensscheiding der gemeente *Wijk* en *Eethen* tot den Dulvenschen of Zeedam en door de perceelen sectie C. nos. 604, 605, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 482, 483, 12, 14, 15, 16, 17; verder door den Aalburgschen waterloop tot aan de korte steeg, door de perceelen sectie C. nos. 310, 432 en door den hoogen rug der perceelen sectie C. nos. 433 en 434.

Ten Oosten, door den binnenkruinlijn van den Hoogen Maasdijk.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit eenen Voorzitter en vier Leden onder de benaming van Voorzitter en Leden.

Art. 5. De vergaderingen van stemgeregtigde Ingelanden worden gehouden te *Wijk*.

De bijeenroeping tot bijwoning dier vergaderingen geschiedt door aflezing en aanplakking in de gemeente *Wijk*, ter plaatse waar dit van gemeentewege gebruikelijk is en door briefjes aan iederen stemgeregtigden Ingeland of zijnen gemagtigde te bezorgen.

Art. 6. Jaarlijks wordt op den eersten Donderdag in de maand Junij aan stemgeregtigde Ingelanden rekening en verantwoording van het afgeloopen dienstjaar gedaan.

Art. 7. Het bedrag bedoeld bij art. 56 van het Algemeen Reglement voor de Waterschappen wordt bepaald op *f* 50.—

Art. 8. De kennisgeving van het voeren der schouwen en het ter inzage leggen van stukken geschiedt door aflezing en aanplakking op de wijze bij art. 5 bepaald.

Art. 9. Ingelanden die de stemgeregtigheid missen, zonen of schoonzonen van Ingelanden mogen tot leden van het Bestuur worden benoemd, mits zij de overige in het Algemeen Reglement gevorderde vereischten bezitten.

No. 306. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den September* 1866, *no.* 99, *houdende algemeene bepalingen betreffende de inrigting en inzending der declaratien no.* 68 (*Comptabiliteit*).

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Overwegende dat het, ter bevordering van het onderzoek der schuld-

vorderingen, die aan voorloopige verevening ter Algemeene Rekenkamer zijn onderworpen, wenschelijk is, dat de deswege vereischte declaratien, geregeld, op bepaalde tijdstippen, bij het Departement worden ontvangen en derzelver afdoening niet bemoeijelijkt of vertraagd worde door onjuiste omschrijvingen, verkeerde berekeningen of onvolledigheid uit anderen hoofde, als maar al te vaak in die stukken worden aangetroffen;

Heeft goedgevonden en verstaan, vast te stellen de navolgende

Algemeene bepalingen *betreffende de inzending en inrigting der declaratien voor schuldvorderingen aan voorloopige verevening onderworpen.*

1°. Voor zoo veel bij speciale beschikkingen of bij contracten geen maandelijksche of andere termijn van betaling is voorgeschreven of bedongen, zal de inzending aan het Hoofdbestuur van alle in het hoofd dezer bedoelde declaratien, voortaan slechts *vier* maal 's jaars plaats hebben, en wel uiterlijk op den 20sten der maand, na afloop van elk kwartaal.

Indien eene onvoorziene omstandigheid aanleiding mogt geven, om van deze bepaling af te wijken, zal de reden, die tot zoodanige tusschentijdsche inzending dringt, in de geleidende missive moeten worden vermeld.

2°. In de declaratien zullen de aard der schuldvorderingen, vergoedingen, toelagen, verschotten, enz., beknopt en duidelijk, en hetzelfde onderwerp steeds zoo veel mogelijk gelijkluidend omschreven moeten worden.

De beschikking, waarbij de uitgave is toegestaan, zal alleen in het certificaat van den Provincialen Directeur worden vermeld.

3°. Op de halfjarige declaratien wegens vuur en licht in wachthuizen en vaartuigen, worden de toegekende vergoedingen in ééne som uitgetrokken, en daarbij geene bewijsstukken overgelegd.

4°. In de declaratien wegens reis- en verblijfkosten, worden, wanneer eene afstand niet in de Tafelen voorkomt en geene regtstreeksche route op de afstandskaart is aangewezen, de plaatsen vermeld, waarover tot het volgen van den kortsten weg, de afstand is berekend; waarbij de toelichtingen, vervat in de „*aanwijzing van de inrigting en het gebruik der afstands- Tafelen met overzigtskaart*", vóór de uitgave dier tafelen geplaatst, stipt zullen moeten worden in acht genomen.

5°. Wegens zeer geringe verschotten zullen slechts éénmaal, nà afloop des jaars, declaratien worden opgemaakt.

6°. De Controleurs en de Provinciale Directeurs zullen de bij hen ingeleverde declaratien naauwkeurig onderzoeken en die niet aannemen, indien de daarbij gevorderde bewijsstukken onvolledig zijn of in eenig opzigt niet aan de bestaande voorschriften beantwoorden. Zij zullen niet toelaten dat onderwerpen tot verschillende artikelen of onderdeelen der begrooting behoorende, op ééne declaratie worden gebragt; terwijl daar beneven door de Directeurs zal worden gezorgd, dat op den staat no. 69 (*comptabiliteit*) slechts declaratien tot een en hetzelfde onderdeel betrekking hebbende worden verzameld.

7°. Den Provincialen Directeurs wordt aanbevolen, om aan de ambtenaren in hunne directie, zoodanige nadere voorschriften te geven, als tot eenparige naleving dezer bepalingen worden vereischt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 307. DISPOSITIE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 17*den September* 1866, *no.* 315, 9*de afd.*, *houdende zamenstelling van een nieuw toezigt op de veeartsenijkundige dienst tot wering van de ziekte onder het rundvee.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Overwegende, dat de toepassing der wet tot onschadelijkmaking van door vee-typhus aangetast of daarvan verdacht vee eene wijziging van het toezigt over de veeartsenijkundige dienst wenschelijk is;

Heeft goedgevonden:

1°. de Commissie, benoemd bij beschikking van den 25. Augustus 1865, no. 179, 9e afd., om in de gemeente, waar de veeziekte zich geopenbaard heeft of vermoed wordt, het rundvee te inspecteren en de gemeente-besturen behulpzaam te zijn in het naleven der verpligtingen, bij het wetboek van strafregt opgelegd, te ontbinden;

2°. met dankbetuiging voor de bewezen diensten als leden dier Commissie, een eervol ontslag te verleenen aan de heeren G. J. HENGEVELD, J. A. ALERS, L. SWART, T. A. DEIJERMANS en P. F. RIJNENBERG;

3°. met het toezigt over de veeartsenijkundige dienst tot wering van den vee-typhus te belasten de heeren G. J. HENGEVELD, J. A. ALERS, L. SWART en W. J. E. HEKMEIJER, met bepaling, dat aan den eerstgenoemde de algemeene regeling der dienst wordt opgedragen (1).

's Gravenhage, *den* 17*den September* 1866.

(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A.

Instructie ***voor de veeartsen.***

Art. 1. De veeartsen, van Regeringswege geroepen in gemeenten, waar de vee-typhus zich geopenbaard heeft of vermoed wordt, geven bij hunne aankomst op de hun aangewezen standplaats daarvan onmiddellijk kennis aan den burgemeester.

Art. 2. Zij waken tegen overtreding van wetten en verordeningen, betreffende veeziekten.

Art. 3. Zij vergezellen den burgemeester bij zijne inspectie van het rundvee en de veestallen, en onderzoeken de ter hunner kennis komende gevallen, des noods ook zonder den burgemeester af te wachten, in welk geval zij dadelijk aan dien ambtenaar rapport doen.

Art. 4. Zij geven van hunne bevindingen met alle bijzonderheden kennis aan de burgemeesters der gemeenten, en zulks *onmiddellijk* bij iedere uitkomst, welke den burgemeester tot eenige handeling zou kunnen leiden.

Zij berigten daarbij omtrent den graad en de uitbreiding der ziekte, het noodzakelijke van afmaken van verdacht vee of van vee, dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking is geweest, en bevelen voorts alle die maatregelen aan, welke zij noodig of nuttig achten, zoowel die tot de onteigening, afzondering, verwijdering en onschadelijkmaking van ziek of verdacht vee of andere voorwerpen, als die tot desinfectie in den ruimsten zin betrekking hebben.

Art. 5. Deze berigten worden door hen bovendien in een wekelijksch rapport zamengevat, in te dienen aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en in afschrift mede te deelen aan den heer G. J. HENGEVELD, met de regeling der veeartsenijkundige dienst belast.

---

(1) Bij dispositie van den Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 19 September is vastgesteld eene instructie voor de veeartsen, welke hierachter Bijlage *A* volgt. *Red.*

Art. 6. Zij onderrigten de veehouders omtrent alles, wat dezen, om de wetten en verordeningen na te komen en in hun eigen belang te doen hebben. Zij geven hun de inlichtingen, welke zij mogten verlangen. Vooral bevelen hun de snelst mogelijke afzondering, en c. q. dooding, van aangetaste dieren in een overigens onbesmetten koppel aan, opdat de noodzakelijkheid tot afmaking der gezonde dieren niet ontsta.

Art. 7. Zij zijn verpligt de voorschriften op te volgen, die hun door de veeartsen, tijdelijk met het toezigt over de veeartsenijkundige dienst belast, zullen gegeven worden.

Art. 8. Zij ontvangen vergoeding van reis- en verblijfkosten, volgens de 4de klasse van het tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 15 December 1849 (*Staatsblad no.* 62), en bovendien een vacatie-geld van *f* 3.— per dag.

Aldus vastgesteld den 19 September 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 308. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 17*den September* 1866, *no.* 62, *houdende indeeling van het ontvangkantoor der directe belastingen en accijnsen te Werkendam, in de zesde klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Noordbrabant*, van den 31sten Augustus ll., volgens welke de *zuivere* belooning aan het openstaande ontvangkantoor te *Werkendam* verbonden, kan worden geraamd op *f* 1180;

Heeft goedgevonden en verstaan, voormeld ontvangkantoor te rangschikken in de *zesde klasse.*

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 309. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 17*den September* 1866, *no.* 27, *houdende de door den Koning goedgekeurde verordening omtrent de jaarwedden der onderwijzers bij de openbare scholen voor het lager onderwijs ten platten lande in Friesland.* (*Prov. blad no.* 152).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 22 November 1865, en 12 Julij 1866, is vastgesteld hetgeen volgt;

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het provinciaal belang vordert, dat de jaarwedden der hoofdonderwijzers bij de openbare scholen voor het lager onderwijs in de dorpen der gemeenten ten platten lande in deze provincie op een behoorlijk voldoend bedrag worden gebragt;

Overwegende, dat daartoe dienstig kan zijn, dat de gemeenten worden aangemoedigd om tot dit doel mede te werken;

Overwegende, dat zoodanige aanmoediging geacht kan worden gelegen te zijn in de aanbieding van eene subsidie uit de provinciale fondsen;

Hebben besloten:

Art. 1. Aan de gemeente-besturen ten platten lande in *Friesland*, met uitzondering van de eilanden *Ameland* en *Schiermonnikoog*, wordt uit de

provinciale fondsen aangeboden het alterum tantum der door hen te doene verhoogingen van de bezoldigingen der onderwijzers aan de openbare lagere scholen in hunne gemeente, bedoeld bij art. 20 der wet op het lager onderwijs, wanneer deze bezoldigingen door de gezamenlijke bijdragen van de gemeente en de provincie tot *f* 400.„ worden opgevoerd.

Art. 2. Voor de openbare lagere scholen ten platten lande in *Friesland*, niet bedoeld bij art. 20 der onderwijswet, met uitzondering van de eilanden *Ameland* en *Schiermonnikoog*, wordt, uit de provinciale fondsen, aangeboden het alterum tantum der door de gemeentebesturen te doene verhoogingen van de jaarwedden der hoofdonderwijzers bij deze scholen, wanneer die jaarwedden reeds gebragt zijn:

bij scholen,	gemiddeld	bezocht	door	minder dan 70	leerlingen,	op	*f*	400.„
„	„	„	„	„ 70 tot 100	„	„	„	500.„
„	„	„	„	„ 100 „ 150	„	„	„	600.„
„	„	„	„	„ 150 „ 200	„	„	„	700.„
„	„	„	„	„ meer dan 200	„	„	„	800.„

De jaarlijksche toelage der provincie, in dit art. bedoeld, zal echter niet hooger zijn dan *f* 100.„ voor iedere school.

Art. 3. De subsidie wordt gegeven aan de gemeenten of aan de dorpen, naar verkiezing van de aanvragende gemeente-besturen.

Art. 4. Wanneer de thans bestaande jaarwedden worden verlaagd, wordt van wege de provincie geene subsidie gegeven.

Art. 5. De aanvrage tot het bekomen van subsidie moet door de gemeentebesturen geschieden aan Gedeputeerde Staten, die daarop, na onderzoek omtrent de juistheid der door de gemeente-besturen gedane opgaven van de reeds door de onderwijzers genoten jaarwedden, beschikken.

De toegestane subsidien gaan in met den eersten Januarij van het jaar, volgende op dat waarin die subsidiën zijn toegestaan.

Art. 6. Op de provinciale huishoudelijke begrooting zullen telken jare de daartoe benoodigde fondsen in uitgaaf worden uitgetrokken.

Aldus vastgesteld door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden, den 22 *November* 1865.

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat bij de Hooge Regering bedenkingen zijn gerezen tegen bepalingen van hun besluit van 22 November 1865, no. 3;

Overwegende, dat er alzoo noodzakelijkheid bestaat tot wijziging van gemeld besluit en buitendien eene aanvulling wenschelijk is;

Gezien art. 131 der grondwet en art. 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten bij deze:

Het Staatsbesluit van 22 November 1865, no. 3, te wijzigen als volgt:

a. aan art. 4 een tweede lid toe te voegen, luidende: „eene verleende subsidie vervalt van regtswege, wanneer door de gemeente-besturen de verhooging wordt ingetrokken."

b. art. 5 in te trekken en te lezen als volgt: „De aanvrage tot het bekomen van subsidie moet vóór den 1 April van ieder jaar door de gemeentebesturen geschieden door Gedeputeerde Staten, die, na onderzoek omtrent de juistheid der daarbij gedane opgaven, rapport en voorstel doen in der Staten vergadering, welke daarop vervolgens finaal beschikt.

„De toegestane subsidiën gaan in met den eersten Januarij van het jaar, volgende op dat, waarin de subsidiën zijn toegestaan."

c. aan de verordening toe te voegen een nieuw artikel, luidende: „In het jaar 1866 zal de bij art. 5 bedoelde aanvrage kunnen geschieden vóór den 1 October."

Aldus vastgesteld door de Staten van Friesland.

Leeuwarden, den 12*den Julij* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 8 September 1866, no. 57.

Gegeven te Leeuwarden, den 17*den September* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,

(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*

(*Get.*) VAN DER KOOI, *l. Griffier.*

No. 310. Missive *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken,** *van den* 18*den September* 1866, *litt. c*, 5*de afd.*, *houdende voorschriften betrekkelijk het ter goede rekening verstrekken van gelden, ter bestrijding van uitgaven tot onschadelijkmaking van vee aan veetyphus lijdende, overeenkomstig art.* 6 *der wet van* 15 *September* 1866, *en nopens de vereening van die gelden.*

's Gravenhage, den 18*den September* 1866.

Ter uitvoering van art. 6 der wet van den 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150) tot onschadelijkmaking van vee aan veetyphus lijdend enz., is het mijn voornemen, ten name van UHEGestr. credieten te openen ten kantore van de betaalmeesters.

Wanneer U gebleken is dat de gemeentekas ontoereikend is, om de schadevergoeding voor te schieten, zullen door UHEGestr. op die credieten kunnen worden afgegeven, Assignatiën, vrij van zegel, wegens gelden ter goede rekening aan de burgemeesters (ingerigt volgens bijgaand model) *telkens tot ongeveer het bedrag dat zij zullen behoeven.* Bijkomende uitgaven kunnen mede uit die gelden worden gekweten.

Van de te dier zake gedane beschikkingen, moet op den 1e van elke maand door UHEGestr. aan mijn Departement worden ingezonden, eene naauwkeurige opgave, vermeldende het dienstjaar, den datum, het nummer, den naam van den burgemeester en van zijne gemeente, het bedrag van de assignatie, alsmede het kantoor van den betaalmeester waarop de Assignatiën zijn afgegeven.

Volgens bovengenoemd wetsartikel, zijn de burgemeesters verpligt, van de ter goede rekening ontvangen gelden, binnen twee maanden na de dagteekening van het betalingstuk, waarop hun die zijn uitbetaald, rekening te doen aan de Alg. Rekenkamer. Die rekening of verantwoording geschiedt bij aanvrage om décharge *in triplo* en daarbij behoorende verzameling van gedane uitgaven *in simplo* (volgens de mede hierbij gevoegde modellen) door de burgemeesters op te maken en regtstreeks aan genoemd Collegie in te zenden. Het is echter geen vereischte dat door denzelfden titularis voor iedere Assignatie eene afzonderlijke aanvrage om décharge en verzamelstaat worde opgemaakt. Met inachtneming van het tijdstip van verantwoording kunnen daarin verschillende assignatiën, worden gebragt. Bedragen de gedane uitgaven bij het opmaken der aanvrage om décharge minder dan de aan Assignatiën ontvangen som, alsdan behoort de burgemeester het overschietende bedrag bij den betaalmeester te storten en de daarvoor te bekomen kwitantie als bewijsstuk in den verzamelstaat te vermelden en daarbij te voegen. Al de bewijsstukken, tot opmaking waarvan de bepalingen der wet aanleiding geven, zijn daarbij mede in originali over te leggen, waaronder ook te rangschikken zijn, de kwitantiën der gedane betalingen.

Wanneer de belanghebbende niet kan schrijven, zal hij, bij betalingen van *f* 300-„ en daar beneden, een teeken of handmerk moeten stellen, te waarmerken door twee getuigen, die, met uitdrukkelijke vermelding van den naam van den belanghebbende, verklaren, dat

zoodanig teeken of handmerk in hunne tegenwoordigheid is gesteld. Kwitantiën voor sommen boven de *f* 300-,, zullen, indien de belanghebbende niet kan schrijven ten zijnen koste notariëel moeten worden gepasseerd.

Wat betreft de naauwkeurige opmaking der bewijsstukken, zorg voor overeenstemming van namen enz. zullen overigens met vrucht zijn te raadplegen, de verschillende nota's van aanmerkingen, uitgegaan van het Departement, betreffende declaratiën van Gemeentebesturen ter zake van onteigening van vee. Verder gelieve UHEGestr. de burgemeesters, in hun eigen belang, indachtig te maken op de noodzakelijkheid, om hunne verantwoordingen en de daarbij over te leggen stukken met de meeste zorg op te maken, opdat die stukken bij de Alg, Rekenkamer geene zwarigheid mogen ontmoeten.

Onder mededeeling van het vorenstaande, heb ik de eer UHEGestr. te verzoeken, mij dadelijk op te geven, de hoegrootheid van het crediet en op welk kantoor dat UHEGestr. aanvankelijk ten uwen name wenscht te zien geopend.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. Dienst 186 .

Vde HOOFDSTUK. *Artikel.*

DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

De BETAALMEESTER *te*
gelieve te voldoen aan
Burgemeester der gemeente
of order, de somma van

Zullende gezegde som valideren op de, door Zijne Excellentie den Minister van Financiën, ten kantore van voornoemden Betaalmeester geopende credieten, wegens verstrekking van gelden ter goede rekening tot het doen van uitgaven tot onschadelijkmaking van vee aan veetyphus lijdende enz.

, *den* 186 .

De Commissaris des Konings in de provincie

Zegge f

NB. Van deze Assignatie moet binnen twee maanden na hare dagteekening verantwoording geschieden aan de Algemeene Rekenkamer.

DEPARTEMENT
van
BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Vde HOOFDSTUK.

Dienst 186 .

Art.

In te vullen:
1. Naam.
2. Kwaliteit.
3. Dienstjaar.
4. Onderteekening.

AANVRAGE OM DECHARGE.

(1)
(2)
erkent ter goede rekening ontvangen te hebben tot het doen van uitgaven tot onschadelijkmaking van vee aan veetyphus lijdende enz.
de Assignatie N°. . . . . . *f*
Dienst (3)

Totaal bedrag der Ontvangst *f*

Terwijl de door hem gedane uitgaven gespecificeerd op bijgaande verzameling ingevolge de bijgevoegde bewijzen bedragen. . . . . *f*

Zoo dat is . . . . QUITTE.

den 186 .
(4)

N°. DIENST 186 .
Vde HOOFDSTUK.
ARTIKEL.

De Algemeene Rekenkamer ontlast den rendant ten gevolge der bovenstaande aanvrage, en op grond der overgelegde bewijzen voor de som van

's Gravenhage, den 186 .
De Algemeene Rekenkamer,
Ter ordonnantie van de Kamer,

Behoort tot de aanvrage om décharge.

Dienst 18

VERZAMELING van gedane uitgaven door
volgens de hieraangehechte kwitantien en verdere bescheiden.

Nummers der bescheiden.	Naam van den belanghebbende.	Onderwerp der gedane uitgaven.	Bedrag.	*Aanmerkingen.*

Aldus opgemaakt tot een bedrag van
onder verklaring dat de vorengemelde uitgaven werkelijk in het belang van 's Rijks dienst hebben plaats gehad.
den 18 .

No. 311. **Berigt** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken,** *van den* 19*den September* 1866, *no.* 228, *6de afd.*, *nopens het open zijn van het rijkstelegraafkantoor te Delfzijl; opening van kantoren langs de staatsspoorwegen met tarief alsmede in Frankrijk, Corsika en Algerië.*

Te rekenen van den 23sten dezer zal het rijkstelegraafkantoor te *Delfzijl* open zijn: op Zon- en feestdagen, van 8 tot 9 ure voormiddag en van 12 tot 3 ure namiddag; op werkdagen, van 9 ure voormiddag tot 2½ ure namiddag en van 4½ tot 7 ure namiddag.

Met ingang van den 1sten October aanstaande worden telegraafkantoren van de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen voor het publiek geopend op hare stations te Wijhe, Olst en Zwolle.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en met die der bijzondere maatschappijen in Nederland, wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per telegram van 1 tot 20 woorden toegepast.

Voor de bezorging van telegrammen van de stations te Olst en Wijhe naar de gemeenten van dien naam wordt boven de seinkosten een bestelgeld betaald, dat bij aangeteekende berigten 0.25 gl. bedraagt, doch bij onaangeteekende berigten, bij welke deze kosten ten laste der geadresseerden komen, naar gelang van den afstand wordt berekend.

Voor het verkeer met het buitenland volgt Olst het tarief van het rijkstelegraaf te Deventer; Wijhe en Zwolle volgen dat van het rijkskantoor te Zwolle.

De nieuw aangekondigde kantoren zijn dagelijks open van 8 ure voor- tot 8 ure namiddag.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Ste. Adresse*, *Auray*, *Bavay*, *Bresles*, *la Champ-Condillac*, *Châteauneuf* (*Charente*), *la Côte Criel*, *Ste. Croix-aux-Mines*, *Dieulefit*, *Doudeville*, *Ervy*, *Goderville*, *Gréasque*, *Liepvre*, *la Mure*, *Muret*, *Novarrenx*, *St. Pierre-lès-Calais*, *Revigny*, *Sommevoire*, *Valmont* en *Vienne-le-Château* in Frankrijk; te *Bocognano*, *Cauro* en *Coli-Chiavari* op het eiland Corsika en te *Ammi-Moussa* in Algerië.

Te Urt in Frankrijk is een spoorwegtelegraafkantoor en te Ile Sanguinaire op het eiland Corsika een kusttelegraafkantoor geopend.

Het spoorwegkantoor te Chatou in Frankrijk is gesloten.

Te veranderen achter: St. Dizier (Fr.) L in C; Sauveterre (id.) FC in L; Sèvres (id.) FC in L; St. Valéry- en- Caux (id.) L in C;

Staringen: Tusschen de eilanden Procida en Ischia.

Met de kanaaleilanden over Engeland; met Alderney en Guernsey over Frankrijk.

's Gravenhage, *den* 19*den September* 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 312. DISPOSITIE *van de* Ministers van Financien en van Marine, *van den 20sten September* 1866, *houdende bepaling nopens de betaling van het haven- en sluisgeld, enz., voor de haven het Nieuwe Diep.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN EN VAN MARINE,

Gelet op artt. 33 en 35 van het algemeen politiereglement voor 's Rijks marine havens, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 15 Mei 1855 (*Staatsblad no.* 38).

Bepalen dat, te rekenen van 1 October 1866, het haven- en sluisgeld en de vergoedingen van schadevaring, verschuldigd krachtens het voorloopig plaatselijk reglement voor de haven het *Nieuwediep*, vastgesteld bij bovengenoemd besluit, moeten worden betaald aan de ontvanger van het kanaal- en havengeld aan het *Nieuwe Diep.*

's Gravenhage, den 20sten September. 1866.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.
De Minister van Marine,
(*Get.*) PELS RIJCKEN.

No. 313. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 21sten September* 1866, *litt. A*, 9*de afd., houdende bepalingen nopens de uitvoering der wet van* 19 *September* 1866, *tot onschadelijkmaking van door den veetyphus aangetast en daarvan verdacht vee.*

's Gravenhage, den 21sten September 1866.

Ik heb de eer U H. E. G. hierbij een afschrift te doen toekomen van Zijner Majesteits besluit van den 20 September 1866, no. 55 (1), houdende algemeene aanwijzing van de wijze waarop de wet tot onschadelijkmaking van door den veetyphus aangetast of verdacht vee zal worden toegepast buiten en binnen de lijn van afsluiting.

Volgens dat besluit worden de Commissarissen des Konings gemagtigd naar gelang van plaatselijke omstandigheden te bepalen wat onder de benaming *verdacht vee* moet verstaan worden en wanneer het vee kan geacht worden in onmiddellijke aanraking met aangetast vee te zijn geweest.

Wanneer toch b. v. in gemeente- of andere weiden, waar soms honderden runderen vereenigd zijn, zich een geval mogt voordoen, spreekt het van zelven dat niet al die runderen moeten afgemaakt worden. Veel hangt hier af van tijdige en volledige afzondering. Waar deze heeft plaats gehad zal het getal verdachten dat moet onteigend worden, niet zoo groot behoeven te zijn.

Bij algemeene of bijzondere voorschriften zal deze zaak door UH.E.G. kunnen geregeld worden. De veeartsen G. J. HENGEVELD, J. ALERS, L. SWART en W. J. E. HEKMEIJER zijn door mij tijdelijk belast met het toezigt over de veeartsenijkundige dienst tot wering van den veetyphus, terwijl aan den Heer G. J. HENGEVELD de algemeene leiding daarvan is opgedragen. Met dezen zullen de te nemen maatregelen

(1) Dit besluit volgt hierachter als bijlage *A*. *Red.*

door UH.E.G. kunnen overlegd worden; hij zal de tusschenpersoon zijn, tusschen U en de veeartsen. Dit geldt meer bepaaldelijk voor de streek die *binnen* de lijn van afsluiting is, waar, uit den aard der zaak, de omstandigheden meer zullen verschillen, de moeijelijkheden grooter zullen zijn.

Buiten de lijn van afsluiting worden geene veeartsen van Regeringswege gestationeerd. Men kan daar, wanneer het noodig is, aan geexamineerde veeartsen het toezigt opdragen; alleen na ingewonnen advies van dezen kan verdacht vee of dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking is gewees', worden afgemaakt.

De deskundigen aan wie door de burgemeesters de waardering volgens art. 2 wordt opgedragen, zullen personen moeten zijn van wie men kennis mag verwachten van de waarde van het vee, maar bovenal personen van beproefde eerlijkheid en goede trouw.

Wanneer een deskundige hooger taxeert dan de blijkbare waarde van het vee, moet de burgemeester hem niet weder benoemen.

Wanneer de eigenaar van ziek of verdacht vee den aangeboden prijs weigert, zal de burgemeester onmiddellijk den kantonregter verzoeken een derden deskundige te benoemen, opdat zoo mogelijk dadelijk naar verloop der 24 uren aan den eigenaar voor de benoeming van een tweeden deskundige toegestaan, de eindschatting kunne plaats hebben.

In het besluit tot onteigening zullen de Burgemeesters behooren te vermelden dat door den eigenaar is voldaan aan de wettelijke voorschriften waarbij zij tot onmiddellijke afzondering en aangifte van besmet vee zijn verpligt.

De Burgemeesters van gemeenten waar veetyphus heerscht, behooren zich zooveel mogelijk van den toestand van het vee in hunne gemeente te overtuigen en vooral dat toezigt uit te strekken tot het vee van de veehouders onder wier vee de ziekte niet heerscht. Een voortdurend toezigt en groote waakzaamheid zullen tot het uitroeijen der ziekte veel kunnen bijdragen. Voor het afmaken zelf kan geen bepaald voorschrift worden gegeven, naar de minst omslagtige wijze en die, waarbij het minste bloed vloeit, kan worden aanbevolen, b.v. het dollen, of het doorsteken van het verlengde ruggemerg nabij den kop (de cervix).

Bij de keuze van de plaats, waar afgemaakt of gestorven vee begraven wordt, zullen de burgemeesters er op bedacht moeten zijn om die niet te digt bij woningen, welputten of slooten te kiezen. Bij de begraving moet ook gezorgd worden dat de huid op vele plaatsen diep worde ingekorven en de pens ruim worde ingesneden, dat de begraving ter behoorlijke diepte geschiede en de bij het besluit van 30 April jl. (*Staatsblad no.* 78) voorgeschreven hoeveelheid kalk worde gebruikt. Waar vrees bestaat voor wederopgraving van begraven vee, zàl bewaking van de begraafplaats gedurende eenige dagen en nachten raadzaam zijn. Zij die zich aan opgraving mogten hebben schuldig gemaakt, behooren onverwijld te worden vervolgd. Waar voorwerpen, die smetstof zouden kunnen verspreiden, aanwezig zijn, behooren deze gedesinfecteerd, of zoo zij daartoe ongeschikt zijn, onteigend en vernietigd te worden. De onteigening van die voorwerpen behoort plaats te hebben volgens de bepalingen der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsbl. no.* 125). De burgemeesters in gemeenten, waar veetyphus heerscht, zullen moeten zorgen eene voldoende hoeveelheid ongebluschte kalk, chloorkalk

en kreosootwater of carbolzuur in voorraad te hebben. De kosten daarvan kunnen het Rijk in rekening gebragt worden.

Ten einde de burgemeesters mogen weten waar die artikelen in groote hoeveelheden te bekomen zijn, zouden in de voorschriften aan de burgemeesters te geven de namen van eenige meest nabij zijnde fabriekanten kunnen worden genoemd.

In die voorschriften zal ook moeten worden aangewezen wat gedaan kan worden ter voorkoming van overbrenging van smetstof door de kleederen van deskundigen, of slagters, werklieden enz., hetzij door verwisseling van kleederen, hetzij door desinfectie. Hierover en over de wijze van gebruik van desinfecterende middelen geef ik UH.E.G. in overweging voor zooveel noodig den Heer Hengeveld te raadplegen.

Bij publicatie zullen de burgemeesters de veehouders behooren te herinneren aan de voorschriften van het Wetboek van Strafregt (art. 459 tot 462) waarbij zij tot de onverwijlde aangifte en afzondering van ziek vee zijn verpligt, en hun te wijzen op art. 5 van deze wet, waarbij bepaald is dat zij, in strijd met die voorschriften handelende, niet slechts strafschuldig zijn, maar ook geene aanspraak hebben op vergoeding van het vee, ten aanzien waarvan zij in overtreding zijn bevonden.

Het zal raadzaam zijn, die artikelen textueel in de publicatien over te nemen, en voor den veehouder duidelijk te maken, dat de bedoeling is, door snelle afzondering en dooding van het aangetaste (en verdachte) vee de kans van ziekte en afmaking voor het vee dat daarmede in onmiddellijke aanraking geweest is te verminderen, of liever te voorkomen dat zoodanige kategorie ontsta.

Welligt is het geven van dergelijke voorschriften en ophelderin[illegible] in populairen toon op strooibriefjes ook raadzaam.

Het zal welligt noodig zijn in of nabij enkele gemeenten, waar de afmaking wordt toegepast, tijdelijk een detachement militairen te plaatsen ten einde de orde te bewaren, of althans bij de hand te hebben om als hulpmaréchaussée dienst te doen.

Ik heb mijn ambtgenoot van oorlog verzocht de noodige bevelen te geven opdat op Uwe aanvrage steeds het noodige aantal troepen door den betrokken militairen bevelhebber beschikbaar worde gesteld.

Er moet met bedachtzaam overleg en, ook daar waar snel gehandeld moet worden, met zachte vormen en zonder ophef tegen de veehouders worden geprocedeerd, maar werkelijk verzet mag niet worden toegelaten. Met onwil en tegenstreven geen transactie.

Ik verzoek U H. E. G. voor zooveel noodig de burgemeesters bekend te maken met de voorschriften die door hen behooren te worden gevolgd, hetzij die in het bovenstaande vermeld zijn, hetzij er nog andere zijn, die door U H. E. G. noodig mogten geacht worden. Die voorschriften zouden gevoegelijk in eene instructie zijn zamen te vatten (1).

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) In de circulaire van den Commissaris des Konings in Zuid-Holland, d.d. 22 September, deze voorschriften mededeelende, wordt verwezen naar de voorschriften der verordeningen op dit stuk bestaande, die allen in het Staatsblad of het Bijvoegsel zijn opgenomen; voorts komt daarin nog het volgende voor:

In *Engeland* en *Schotland*, waar de veetyphus zonder eenige omsluiting door cordons, over het geheele land wijd en zijd was verspreid, wilde men aanvankelijk niets van afmaken weten en verwachtte men heil van voorbehoed- en geneesmiddelen.

Bijlage A.

Kon. besl. van den 20sten Sept. 1866, no. 55.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19den September 1866, no. 257, 9de afdeeling,

Gelet op art. 6 der wet van 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150),

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. buiten de lijn van afsluiting, van Regeringswege tot wering van den veetyphus bewaakt, zal het vee, dat door veetyphus wordt aangetast, benevens het vee dat verdacht is van door die ziekte te zijn aangetast of dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking is geweest, overeenkomstig de bepalingen van bovengenoemde wet worden onteigend, afgemaakt en begraven;

2. binnen de lijn van afsluiting bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken in overleg met Onzen Commissaris in de provincie den tijd wanneer in eene door hem aan te wijzen streek met de afmaking van aangetast of verdacht vee een aanvang zal worden gemaakt, en of de afmaking alleen op aangetast, of ook op verdacht vee of dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking is geweest, zal worden toegepast;

3°. Onze Commissarissen in de provincien worden gemagtigd naar gelang van plaatselijke omstandigheden te bepalen, wat onder de benaming *verdacht vee* moet verstaan worden en wanneer het vee kan geacht worden met aangetast vee in onmiddellijke aanraking te zijn geweest.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 20sten September 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 314. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 22sten September* 1866, *afd. post., no.* 89, *houdende bepalingen nopens de correspondentie voor Nieuw-Zeeland en Australie over Panama; misbruiken met betrekking tot de postzegels; eene wijziging ten aanzien der stempels met uurkarakters; het zenden van akten naar België en Hannover en vrijdom van port aan de commissie van veeartsen.*

's Gravenhage, den 22sten September 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Met wijziging in zooverre van het bepaalde bij art. 2 der

---

Sedert men van stelsel is veranderd en de afmakingstheorie heeft toegepast, is men de ramp te boven gekomen. Het cijfer aangetaste runderen in de week, loopende tot den 15den dezer, beliep voor het geheele land slechts 58, terwijl van de sedert het begin der ziekte ruim 250/m. aangetasten ongeveer 85/m. werden afgemaakt. Voegt men hierbij dat de vergoeding, in *Engeland* betaald, slechts bedraagt de helft, van de waarde onmiddellijk vóór de ziekte, en ten aanzien van runderen die met zieken zijn in aanraking geweest m. a. w. alle die men verdenkt van ziek te *zullen worden*, slechts drie vierden van de waarde, terwijl de schadeloosstellingen worden betaald uit eene *plaatselijke heffing*; neemt men hiertegen in aanmerking dat bij ons die schadevergoeding bedraagt respectievelijk twee derden en de volle waarde, *uit 's lands kas* te betalen, dan zal men moeten toegeven dat onze veehouders, wien het ongeluk treft, geen reden hebben zich te beklagen over geringschatting hunner belangen. *Red.*

Circulaire no. 676, wordt omtrent de correspondentie voor *Nieuw-Zeeland* en *Australie*, *over Panama*, ten gevolge eener nadere mededeeling der Britsche Postadministratie het navolgende vastgesteld:

a. Het enkele port der brieven bedraagt 40 cent, waarvan 35 cent ten behoeve der Britsche administratie.

b. Nieuwspapieren enz., zijn onderworpen aan een frankeergeld van 7½ cent per vel of per blad, waarvan 5 cent ten behoeve der Britsche administratie.

c. De stalen en monsters kunnen worden gefrankeerd met 10 cent per 40 wigtjes.

Art. 2. Met 1°. October of later zullen de Spoorweglijnen *Eindhoven* — *Helmond* — *Venlo* en *Deventer* — *Zwolle*, voor het algemeen verkeer worden opengesteld. In het brievenvervoer op de gemelde spoorwegen zal door Conducteurs der Postadministratie worden voorzien, onverminderd eene verzending van depêches voor zooveel daartoe termen bestaan, door de zorg en onder het toezigt der betrokkene Spoorweg-Maatschappij.

Art. 3. Naar aanleiding van hetgeen daaromtrent bij het Hoofdbestuur is gebleken, heeft de Minister gemeend de aandacht der ambtenaren zeer bijzonder te moeten vestigen op tweederlei soort van misbruik, 't welk met betrekking tot de postzegels ten nadeele der schatkist door het publiek wordt bedreven.

Het eene betreft het ten tweedemale bezigen van postzegels, die reeds gediend hebben, doch die niet of slechts in zeer geringe mate door den vernietigingsstempel geraakt zijn.

Art. 11 van het Koninklijk Besluit van 12 November 1851 (*Staatsblad no.* 143), medegedeeld bij Circulaire no. 447, bepaalt uitdrukkelijk dat „ieder postzegel slechts éénmaal kan dienen" waaruit dus volgt dat het voor de tweede maal bezigen van eenen postzegel, zelfs al ware de overstempeling verzuimd, als eene ongeoorloofde, zoo niet als eene strafbare handeling is aan te merken. Vermits het echter in de meeste gevallen ondoenlijk is het bewijs te leveren dat een postzegel, waarop de vernietingsstempel niet of slechts zeer gebrekkig is afgedrukt, reeds eenmaal gediend heeft, kan het hier bedoelde kwaad alleen met vrucht bestreden worden door het aanwenden der meeste zorg op de kantoren, dat geen brieven met postzegels aan eene duidelijke overstempeling ontsnappen. Onder herinnering aan art. 61 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 447, alsmede aan art. 9 der Circulaire no. 506, en aan Circulaire no. 578, wordt dit punt alzoo bij vernieuwing met den meesten aandrang aanbevolen. Ingeval van het ontdekken van postzegels, die sporen dragen van reeds eenmaal gebruikt te zijn, wordt gehandeld als bij art. 50 der bovengemelde Instructie is voorgeschreven.

Het andere misbruik, dat men op het oog heeft, betreft de ontoereikende frankering met postzegels door de afzenders der brieven, in de hoop dat die ontoereikendheid op de kantoren aan de aandacht ontsnappen zal en het aanvullingsport niet zal worden toegepast. Het mag worden aangenomen dat er personen zijn, die ten dezen aanzien op het gebrek aan oplettendheid en waakzaamheid van de zijde der postbeambten speculeren, zoodat vrij geregeld de postzegels, waarmede zij hunne brieven voorzien, eene mindere waarde vertegenwoordigen, dan wegens port verschuldigd is. Daar dergelijke praktijken hier te

lande bij het niet bestaan van een verschillend port voor gefrankeerde of ongefrankeerde brieven, straffeloos kunnen bedreven worden, zoodat bij ontoereikendheid geen verhoogd port wordt toegepast, maar althans ten aanzien der binnenlandsche brieven, alleen het aanvullingsport zonder meer aan de geadresseerden wordt in rekening gebragt, rust op de ambtenaren de dure verpligting om daartegen met de meeste naauwkeurigheid te waken. Zij worden dus dringend aanbevolen om overeenkomstig het bepaalde bij de 3de alinea van art. 48, alsmede bij art. 51 der meergemelde Instructie, bij elke busligting, de brieven met postzegels, tot het hier bedoelde einde aan eene zorgvuldige verificatie te onderwerpen, en daarop des bevindende den stempel *ontoereikend* af te drukken. Dien onverminderd worden de brieven onmiddelijk met het aanvullingsport getaxeerd, onverschillig of door het kantoor, waar de fout ontdekt wordt, al dan niet eene regtstreeksche toerekening van porten plaats vindt aan dat, waarvoor de brief bestemd is.

Art. 4. Er zal in de loop van de maand November andermaal een examen voor enz.

Art. 5. Een Commies der posterijen enz.

Art. 6. Ten opzigte der stempels met uurkarakters (zie art. 8 der Circulaire no. 571) is, wat de aanwijzing der uren betreft, een van de tegenwoordige wijze van handelen afwijkend stelsel omhelsd, namelijk daarin bestaande dat de bedoelde stempels, die in het vervolg zullen worden vervaardigd, allen dezelfde tijdsbepaling zullen aanduiden, en wel als volgt:

12m	— 8m	(12 's nachts — 8 's morgens.)
8m	— 12m	(8 's morgens — 12 's middags.)
12m	— 4a	(12 's middags — 4 's avonds.)
4a	— 8a	(4 's avonds — 8 's avonds.)
8a	— 12m	(8 's avonds — 12 's nachts.)

Voor het overige blijft de bestaande bepaling, dat slechts die kantoren van stempels met uurkarakters worden voorzien, die daaraan kunnen geacht worden behoefte te hebben, van kracht.

Art. 7. Met uitbreiding en nadere interpretatie in zoo verre van het bepaalde bij art. 10 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 647, alsmede bij art. 19 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 648, en eindelijk bij art. 2 der Circulaire no. 653, zijn onder akten en geschrevene bescheiden, die tegen verminderd port tusschen *Nederland* ter eene en *Belgie* en *Hannover* ter andere zijde zijn te verzenden, mede te rangschikken de formulieren, verklaringen, quitantien en dergelijke stukken tot Assurantiezaken betrekkelijk, onverschillig of zij geheel of gedeeltelijk geschreven of gedrukt zijn.

In het algemeen kunnen de ambtenaren bij de beoordeeling, welke stukken onder akten of geschrevene bescheiden in den zin der bedoelde voorschriften zijn te verstaan, met zekere ruimte te werk gaan: mits zorg dragende, dat als zoodanig geene brieven of schriftelijke mededeelingen, het karakter van Correspondentie bezittende, worden begrepen.

Art. 8. Te *Oostcamp* (Prov. West-Vlaanderen), zal volgens mededeeling der Belgische Postadministratie, te rekenen van 15 October aanstaande een Postkantoor (Bureau de Perception), in werking komen. Dit kantoor is gelegen binnen den kring van 30 mijlen met opzigt tot de Nederlandsche kantoren *Aardenburg*, *Sluis*, *Oostburg* en *Zuidzande*

De tabellen no. 3 en 4, vermeld in art. 4 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 647, zijn dienovereenkomstig aan te vullen, en het verminderde port van 5 cent voor gefrankeerde en 10 cent voor ongefrankeerde brieven, op die tusschen *Oostcamp* ter eene, en de genoemde Nederlandsche kantoren ter andere zijde, toe te passen.

Art. 9. De RIJKS-COMMISSIE VAN VEEARTSEN, bedoeld bij art. 4 der Circulaire no. 655, ontbonden, — en vervangen zijnde door PERSONEN TIJDELIJK BELAST MET HET TOEZIGT OVER DE VEEARTSENIJKUNDIGE DIENST TOT WERING VAN DEN VEETIJPHUS" moet de vrijdom van port bij Koninklijk Besluit van 16 September 1865, no. 51, aan de gemelde Rijks-Commissie toegestaan, geacht worden te zijn overgegaan op hen, die thans met het toezigt zijn belast.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt. Accordeert mét voorz. Register,

De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 315. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 28*sten September* 1866, *no.* 67 *houdende opheffing van den tol no.* 6 *te Hoevelaken, op den grooten weg der* 1*ste klasse no.* 1, *tusschen Amersfoort en Deventer.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onze Ministers van Finantien en van Binnenlandsche Zaken, van den 20 September 1866, no. 22 R. en D. en den 26 September 1866, no. 184, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den tol no. 6 te *Hoevelaken* op den grooten weg der 1e klasse, no. 1, tusschen *Amersfoort* en *Deventer* op te heffen, te rekenen van en met middernacht, tusschen 30 April en 1 Mei 1867.

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan de algemeene rekenkamer.

's Gravenhage, den 28*sten September* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 316. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den* 28*sten September* 1866, *no.* 31 *P., houdende eene instructie voor den inspecteur-generaal van fortificatien.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gelet op het bepaalde bij art. 3 van 's Konings besluit van den 12den dezer, no. 52; (1)

(1) Hierboven no. 301. *Red.*

Heeft goedgevonden de daarbij bedoelde instructie, zoo als deze hierbij gevoegd is, voor den inspecteur-generaal van fortificatien, *voorloopig* vast te stellen;

's Gravenhage, den 28sten September 1866.

(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

Voorloopige instructie *voor den inspecteur-generaal van fortificatien.*

Art. 1. De inspecteur-generaal staat onmiddellijk onder de bevelen van den Minister van Oorlog.

Art. 2. De kring zijner dienstverrigtingen strekt zich uit over al hetgeen in verband staat met 's Rijks verdediging, voor zoover de dienst der genie betreft, alsmede over al hetgeen de geschiktheid en de wijze van leven van de officieren en van het verder personeel bij den staf van het wapen aangaat.

Hij is tevens belast met de inspectie over het bataillon mineurs en sappeurs.

De instructie voor de inspecteurs van de infanterie, de kavallerie en de artillerie, vastgesteld bij Z. M. besluit van den 7den Maart 1861, no. 62 (1), is te dien aanzien voor hem geldend.

Art. 3. Hij heeft het oppertoezigt over al de vestingen, forten en werken behoorende tot het defensiewezen, alsmede over al de militaire gronden en gebouwen.

Hij doet aan den Minister de noodige voorstellen tot, en hij ontvangt diens bevelen omtrent, het vernieuwen, veranderen, onderhouden of slechten van een en ander.

De inspecteurs in de fortificatie-inspectien en het overig personeel van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs zijn hem ondergeschikt.

Art. 4. Hij bezoekt, op magtiging van den Minister, nu en dan de vestingen, de versterkte stellingen en militaire gebouwen, en doet van zijne bevinding verslag aan den Minister.

Hij kan zich bij zijne inspectien doen vergezellen door den officier die hem is toegevoegd of door zijnen adjudant.

In bijzondere spoed vereischende gevallen, wanneer zulks in het belang van de dienst noodzakelijk is, kan hij ook zonder voorafgaande magtiging eene vesting of versterkte stelling in oogenschouw gaan nemen, in welk geval hij daarvan onmiddellijk kennis geeft aan den Minister.

Van alle te houden inspectien wordt door hem aan den bevelhebber in de militaire afdeeling kennis gegeven.

Art. 5. Hij correspondeert met de bevelhebbers in de militaire afdeelingen en met den kommandant van het bataillon mineurs en sappeurs, zoomede met de inspecteurs en directeurs van de verschillende wapens en dienstvakken, omtrent alle onderwerpen tot den kring zijner dienstbetrekking behoorende.

Art. 6. Hij verzekert zich, dat bij de dienstverrigtingen der officieren en opzigters van het korps ingenieurs de bestaande reglementen en voorschriften naauwkeurig worden opgevolgd.

Indien daarvan wordt afgeweken, zorgt hij, dat de afwijkingen ten spoedigste worden hersteld, en hij treedt, zoo noodig, dienaangaande in overleg met den bevelhebber in de militaire afdeeling.

Art. 7. Hij ontvangt van de inspecteurs in de fortificatie-inspectien al de ontwerpen, bestekken, begrootingen en voorstellen tot het uitvoeren van werkzaamheden, opmetingen, waterpassingen, enz., benevens de verdere bescheiden en rapporten, welke door hen tot dusverre regtstreeks aan het Departement van oorlog worden gezonden.

Hij beoordeelt die stukken en zendt ze, zooveel noodig, vergezeld van zijne consideratien en een bepaald advies, en anders slechts voorzien van zijn visum, aan den Minister.

Art. 8. Hij heeft ten allen tijde, voor zooverre de dienst der fortificatien betreft, den vrijen toegang tot het archief van het Departement van oorlog en kan daaruit alle stukken, in zijne dienstbetrekking noodig, tegen een bewijs van ontvangst bekomen.

Art. 9. Hij zendt jaarlijks vóór of op den 1sten Julij, aan den Minister een uitgewerkten staat, aanwijzende de gelden, welke hij ten behoeve van

---

(1) Bijvoegsel 1861, no. 64. *Red.*

het materieel der genie en tot onderhoud van gebouwen voor het volgend jaar noodig acht, vergezeld van eene memorie van toelichting.

Art. 10. Hij ontvangt van de bevelhebbers in de militaire afdeelingen de conduitelijsten, de verzoeken om een huwelijk aan te gaan, de voordragten tot het bekomen van pensioen, van non-activiteit en tot ontslag uit de dienst, betreffende de officieren en opzigters van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, benevens de militaire wachters, en zendt ze voorzien van zijne beoordeeling aan den Minister.

Art. 11. De aanvragen om verlof ten behoeve van de officieren en opzigters van het korps ingenieurs, voor veertien dagen of langer, zoomede *alle* aanvragen om verlof voor langer dan vier dagen ten behoeve van eerstaanwezende ingenieurs, moeten aan zijne goedkeuring onderworpen en door hem aan de bevelhebbers in de militaire afdeelingen gezonden worden ter beslissing.

Art. 12. Hij doet de voordragten tot het benoemen en verplaatsen van de inspecteurs en van de eerstaanwezende ingenieurs en geeft aan die benoemingen en verplaatsingen, na bekomen magtiging van den Minister, onder kennisgeving aan de bevelhebbers in de betrokken militaire afdeelingen, uitvoering.

Hij heeft de bevoegdheid aan de andere officieren en aan de fortificatie-opzigters van het korps eene andere standplaats aan te wijzen, waarvan hij onmiddellijk kennis geeft aan den Minister en aan de bevelhebbers in de militaire afdeelingen.

Art. 13. Hij regelt de gewone jaarlijksche dienstreizen door de officieren en fortificatie-opzigters te doen naar de onder hun beheer of opzigt staande vestingwerken en militaire gebouwen, met dien verstande, dat een eerstaanwezend ingenieur de niet in onderhoud zijnde vestingwerken en gebouwen slechts *eenmaal* en de in onderhoud zijnde werken en gebouwen slechts *tweemaal* 's jaars bezigtigt, alsmede dat een officier of opzigter, die het opzigt moet houden over de uitvoering van onderhoudswerken, hoogstens *twaalf* reizen 's jaars doet. Hij geeft van de gemaakte regeling kennis aan den Minister van oorlog.

Wanneer hij het noodig oordeelt, dat de inspecteurs in de fortificatie-inspectien eene geheele of gedeeltelijke rondreis in hunne inspectie doen, of andere officieren zich in het belang van 's Rijks dienst op reis moeten begeven, vraagt hij daartoe de magtiging van den Minister. Voor de opneming van termijnen voor oplevering of betaling van in uitvoering zijnde werken benoemt hij evenwel regtstreeks den officier die zulks zal bewerkstelligen, onder kennisgeving daarvan aan den Minister van oorlog, ingeval daaraan reizen verbonden zijn.

Art. 14. Hij zendt jaarlijks aan den Minister een voorstel tot het verleenen van toelagen aan de officieren der genie, die belast zijn of worden met den aanleg van nieuwe vestingwerken en gebouwen of het doen van aanzienlijke verbeteringen daaraan.

Acht hij het noodig, dat er onderofficieren en manschappen van de verschillende wapenkorpsen gebezigd worden tot den arbeid aan de fortificatien, dan doet hij daartoe een voorstel aan den Minister.

Art. 15. Hij heeft de bevoegdheid om onderofficieren, korporaals en manschappen van het bataillon mineurs en sappeurs te bestemmen tot tijdelijke opzigters bij uit te voeren werken.

Hij regelt hunne toelagen en geeft van een en ander kennis aan den Minister en aan de bevelhebbers in de betrokken militaire afdeelingen, ten einde hen bij een der korpsen in betaling te doen stellen.

Art. 16. Hij behoeft verlof van den Minister, om zich in zijn persoonlijk belang uit zijne standplaats te verwijderen.

Bij dringende omstandigheden is hij nogtans bevoegd, zich zonder voorafgaande magtiging voor den tijd van acht dagen naar die plaats van het Rijk te begeven waar zijne tegenwoordigheid noodig is, mits hij daarvan onverwijld kennis geve aan den Minister.

Art. 17. Bij afwezigheid of ontstentenis van den inspecteur-generaal wordt, in afwachting, dat in zijne dienst door den Minister zal zijn voorzien, de dienstcorrespondentie *op last* gevoerd door den hem toegevoegden officier van het korps ingenieurs of des noods door zijnen adjudant.

Art. 18. Voor zoover bestaande verordeningen bij de uitvoering dezer mog

ten blijken niet volkomen overeen te stemmen met het hierbij voorgeschrevene, zullen die verordeningen moeten geacht worden te zijn vervallen of gewijzigd in den geest dezer instructie.

Ingeval zoodanige verordeningen mogten zijn vastgesteld bij Koninklijk besluit, zal Zijner Majesteits magtiging tot de intrekking of gedeeltelijke wijziging van zoodanig besluit worden gevraagd.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 317. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 28sten September* 1866, *no.* 2, *houdende vestiging van een particulier entrepôt voor gedisteleerd te Dokkum.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Beschikkende enz.;

Gelet op de resolutie van den 8sten Mei ll., no. 24;

Heeft goedgevonden en verstaan;

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen mede te deelen, dat alsnog een particulier entrepôt voor *gedisteleerd* wordt gevestigd te *Dokkum*, met uitnoodiging om de opgave der entrepôts in de aangehaalde resolutie sub 2°. voorkomende, dienovereenkomstig aan te vullen.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 318. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 7den Junij* 1866, *no.* 61, *houdende goedkeuring van de akte en nader overgelegde suppletoire akte tot oprigting van een naamlooze vennootschap „Maatschappij tot den kunstweg Windesheim-Heino."*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op het aan Ons ingediend verzoekschrift van H. *baron* DE VOS VAN STEENWIJK te Zwollerkerspel en twee anderen, als commissarissen van de op te rigten naamlooze vennootschap *Maatschappij tot den Kunstweg Windesheim-Heino*, strekkende tot het erlangen der Koninklijke bewilliging op de bij het verzoekschrift gevoegde en door eene nader overgelegde suppletoire acte gewijzigde acte van oprigting van gemelde naamlooze vennootschap;

Gelet op de artt. 35 tot en met 56 van het Wetboek van Koophandel;

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie, van den 6den Junij 1866, eerste afdeeling, no. 136,

Hebben goedgevonden en verstaan:

Onze bewilliging te verleenen op het bij het verzoekschrift overgelegde en bij nader overgelegde suppletoire acte gewijzigde acte van oprigting der naamlooze vennootschap *Maatschappij tot den kunstweg Windesheim-Heino*, te vestigen te Zwolle (1).

---

(1) Deze acte, die hierachter extracts gewijze volgt, voor zoo veel de oprigting der wegen, waartoe is besloten en wijze van beheer en onderhoud betreft, is in haar geheel opgenomen in de Staats-courant van 28 en 29 October 1866, no. 255. *Red.*

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken tot narigt.

's Gravenhage, den 7den Junij 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

Op heden, den 26sten Julij compareerden voor ons RUDOLPH SPITSEN, Notaris, residerende te Heino, arrondissement Deventer, provincie Overijssel.

1°. De heeren, enz.

Te kennen gevende, dat zij comparanten, onder nader te erlangen Koninklijke bewilliging, in de gemeente Heino, behoudens nader te erlangen definitive goedkeuring van Gedeputeerde Staten voornoemd, zoo voor zich zelven als voor hunne lastgevers met elkander zijn overeengekomen eene maatschappij op te rigten tot het aanleggen en onderhouden van eenen kunstweg, uitgaande van den straatweg van Zwolle op het kerkdorp Wijhe bij de Kolkbrug, door het Zuthemerbroek, voorts tusschen de polders van Sekdoorn en het Lierderbroek over den zoogenaamden Horstmansdijk, verder over de Nieuwe Wetering en van daar tusschen de landgoederen van Alerdinck en de Kolk, en eindelijk van daar met twee takken eenerzijds door de Zandsteeg tot aan den straatweg van Zwolle op Almelo, en anderzijds langs de Nieuwe Wetering tot aan Tutersbrug, liggende over de wetering, van waar een harde weg ligt tot aan het kerkdorp Heino; welke maatschappij zal worden beheerscht door de bepalingen van het Wetboek van Koophandel op de naamlooze vennootschappen, en wel onder de volgende bepalingen:

Artikel een. De maatschappij zal den naam voeren van *Maatschappij tot den kunstweg Windesheim Heino.*

Artikel twee. De zetel der maatschappij zal gevestigd zijn ter plaatse waar de voorzitter des bestuurs woont, die woonachtig zal moeten zijn in de gemeenten Heino, Zwolle of Zwollekerspel (1).

Artikel drie. De maatschappij wordt aangegaan voor den tijd van vijftig jaren, te rekenen van den dag van het Koninklijk besluit, houdende de bewilliging tot den aanleg des wegs. Minstens een jaar vóór de expiratie van dezen termijn zal in eene algemeene vergadering der aandeelhouders omtrent de verlenging der maatschappij worden beslist, alles onverminderd de bevoegdheid om ten allen tijde tot de ontbinding van dezelve te kunnen besluiten.

Artikel vier. De aan te leggen weg, uitgaande van den straatweg van Zwolle op het kerkdorp Wijhe, zal loopen over den Kolkboerskamp door het Zuthemerbroek, bij den Aalvanger over de Soestwetering, over den Horstmansdijk en den Wegeleresch naar de Nieuwe Wetering bij de Valk, van daar over die wetering door de Zandsteeg tusschen de landgoederen den Allerdinck en de Kolk, om zich op het einde dezer landgoederen te splitsen in twee takken, de eene door de Zandsteeg tot aan den straatweg van Zwolle op Almelo, de andere door de allée, thans met beukenboomen beplant, van den heer VAN SONSBEECK naar de Nieuwe Wetering over de aldaar liggende brug, voorts deze wetering langs tot aan de Tutersbrug, eindelijk over deze brug, om zich aan te sluiten aan den door de gemeente Heino aangelegden kunstweg ter zijde van het landgoed het Rozendaal tot aan het kerkdorp Heino, van welken weg de maatschappij den eigendom of het onderhoud tegen billijke vergoeding van de gemeente Heino zal trachten over te nemen, alles onder behoorlijke tolheffing, en zullen de twee voornoemde zijtakken des wegs ten allen tijde gelijkelijk met denzelfden tol worden bezwaard of wel beide daarvan ontheven.

De eene tak of het gedeelte wegs van af den Alerdinck langs de Zandsteeg naar den straatweg van Zwolle op Almelo zal echter niet gelegd worden vóór dat het overige deel van den weg, namelijk van den straatweg van Zwolle

(1) Bij de insgelijks bij dit besluit goedgekeurde suppletoire akte is art. 2 aldus gewijzigd:
De zetel der maatschappij zal gevestigd zijn ten kantore van den jongst benoemden Notaris te Zwolle *Red.*

naar Wijhe tot Tetersbrug over de Wetering, geheel gereed en voltooid zal zijn. De weg zal eindelijk in zijne geheele lengte en in zijne verschillende gedeelten met gelijke zorg worden aangelegd en met gelijke zorg in goeden staat worden onderhouden.

Artikel vijf. De aanleg en het onderhoud van den weg met de daarbij behoorende werken zullen worden bekostigd uit de door de comparanten en hunne lastgevers te verstrekken gelden, te verdeelen in aandeelen van vijf honderd gulden, te weten: Enz.

Artikel twaalf. Als dividend zal door de aandeelhouders worden genoten hetgeen de te heffen tollen der maatschappij en verdere inkomsten der maatschappij meer zullen bedragen dan de kosten van administratie en van onderhoud des wegs, de renten van de op te nemen gelden hieronder begrepen, onverminderd de bevoegdheid om de hier boven tot dividend aangewezen gelden te bezigen tot aflossing van opgenomen kapitalen. De van wege de provincie Overijssel of door de burgerlijke gemeenten toe te leggen jaarlijksche subsidien zullen, voor zooverre dezelve niet tot de gewone behoeften vereischt worden, strekken tot aflossing der opgenomen kapitalen; dezelve zullen, zoolang er nog gevestigde schulden ten laste der maatschappij bestaan of de weg nog niet voltooid is, nimmer als dividend onder de aandeelhouders mogen worden voldeeld.

Artikel dertien. Het bestuur der maatschappij wordt aan drie commissarissen opgedragen. Tot de eerste drie commissarissen worden benoemd enz.

Artikel veertien. Het bestuur kiest uit zijn midden eenen voorzitter, een secretaris en een thesaurier. Zoolang enz.

Artikel vijftien. In de eerste aandeelhouders- algemeene vergadering, nadat de tolheffing over de geheele lengte van den weg in werking zal zijn gebragt, treden de drie eerste commissarissen af. Tot verder bestuur der maatschappij worden drie nieuwe commissarissen benoemd. De afgetreden commissarissen zijn weder verkiesbaar.

Artikel zestien. Van de nieuw benoemde commissarissen treedt er jaarlijks één af volgens ouderdom van dienst. De eerste aftreding wordt bij het lot geregeld. De afgetreden commissaris is dadelijk weder verkiesbaar.

Artikel zeventien. In het geval van buitengewone vacature in het bestuur zal deze binnen twee maanden weêr worden vervuld. De alzoo benoemde commissaris zal slechts in functie blijven voor den tijd dien zijn voorganger nog zitting had.

Artikel achttien. Het bestuur der maatschappij wordt gratis waargenomen. Commissarissen genieten geen vrijdom van tol maar kunnen de gedane uitschotten in rekening brengen, schrijfloonen daaronder begrepen.

Artikel negentien. Het bestuur vertegenwoordigt in alles de maatschappij zoo naar buiten als jegens hare leden, zoo in als buiten regten; hetzelve is belast met de aanvraag van de vereischte subsidien van de provincie Overijssel en de betrokken burgerlijke gemeenten, den aanleg van den weg, de opneming van de tot aanleg van dien weg benoodigde gelden en bevoegd om des noods de eigendommen der maatschappij daarvoor hypothecair te verbinden, en voorts belast met het onderhoud en beheer des wegs en met alle verdere belangen der maatschappij, zonder uitzondering. Het maakt de daartoe vereischte schikkingen en overeenkomsten, speciaal tot aankoop van de benoodigde gronden, vervolgt de vereischte onteigeningen, stelt de noodige plans vast en doet de noodige aanbestedingen.

Het bestuur benoemt de ambtenaren der maatschappij en wel bijzonder de noodige tolgaarders.

Artikel twintig. Op alle vergaderingen des bestuurs zal bij meerderheid van persoonlijke stemmen worden beslist.

Artikel een en twintig. Van alle handelingen des bestuurs zal door den secretaris aanteekening worden gehouden; hij zal afschrift houden van alle uitgaande stukken en is met de bewaring van het archief der maatschappij belast.

Artikel twee en twintig. De thesaurier zal naauwkeurig boekhouden van alle ontvangsten en uitgaven. Hij zal aanhouden alle boeken die door het bestuur worden voorgeschreven, en geene betalingen zullen door hem geschieden dan onder schriftelijke goedkeuring van den voorzitter, en zoolang de thesaurier geen lid des bestuurs is, door een tweede lid van hetzelve.

Artikel drie en twintig. Alle van wege het bestuur uitgaande stukken en gesloten overeenkomsten worden door den voorzitter en den secretaris geteekend.

Artikel vier en twintig. Jaarlijks zal binnen de stad Zwolle in de maand Mei eene algemeene vergadering van de aandeelhouders plaats hebben; enz.

Artikel dertig. Op de jaarlijks in de maand Mei te houden vergadering van aandeelhouders zal door het bestuur een algemeen verslag worden gegeven van den stand der zaken, en rekening en verantwoording geschieden van de door hetzelve gedane ontvangsten en uitgaven. De vergadering beschikt bij uitsluiting over het opnemen van gelden, behalve die welke vereischt mogten worden tot den eersten aanleg van den weg, het voeren van processen, hetzij eischende of verwerende, zullende echter het bestuur, in regten geroepen, zich bij voorraad kunnen verweren, tot dat door de vergadering de vereischte beslissing zal zijn genomen, het brengen van wijziging in of het geven van uitbreiding aan de bestaande concessie, tot het aanleggen van wegen of kanalen en het wijzigen van de tegenwoordige contractuele bepalingen. Tot de laatstgenoemde wijzigingen zal nogtans niet mogen worden overgegaan dan op de gewone jaarlijksche vergadering, niet dan met twee derden van stemmen der op de vergadering aanwezige aandeelhouders, onverminderd de vereischte bewilliging des Konings, enz.

Artikel een en dertig. Aan het hiervoren bij artikel dertien benoemd bestuur wordt door alle comparanten magtiging verleend om de Koninklijke bewilliging op deze acte, alsmede de noodige concessie voor den aanleg des wegs, met inbegrip der vereischte tolheffing, te vragen en om zoodanige wijzigingen in het een en ander aan te nemen als door of van wege den Koning mogten worden verlangd, en eindelijk om de bij de wet gevorderde inschrijving en aankondigingen dezer acte te bepalen. Door de comparanten wordt zoo voor zich zelven als voor de door hen vertegenwoordigde personen voor de uitvoering dezer acte domicilie gesteld ten kantore van den jongstbenoemden notaris te Zwolle.

Zijnde alle comparanten aan ons notaris bekend.

Waarvan acte enz.

No. 319. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den den* 6 *Augustus* 1866, *no.* 360, 9*de afd.*, *houdende inlichting nopens het onmiddelijk doen begraven van doode runderen, die aan veetyphus geleden hebben.*

's Gravenhage, den 6*den Augustus* 1866.

Even als, enz.

Het schijnt dat in de Gemeente . . . . . . en, naar ik verneem ook in andere Gemeenten, de Burgemeesters geen uitvoering geven aan het Koninklijk besluit van den 30sten April 1866 (*Staatsblad no.* 78), zich grondende op de 2de alinea van art. 1 van dat Besluit. Die alinea wordt vaak verkeerd opgevat, alsof de Burgemeester te beoordeelen heeft of de begraving in het belang van den veestapel noodig is; terwijl daarentegen de bedoeling van die zinsnede is, dat de Burgemeester, *ook zonder de aangifte af te wachten*, de begraving kan gelasten, wanneer hij die in het belang van den veestapel noodig acht.

Ik verzoek daarom U Hoog Edel Gestrenge de Burgemeesters in uwe Provincie hieromtrent in te lichten en hun te gelasten gestreng toe te zien, dat aan de bepalingen van bovengenoemd Koninklijk besluit gevolg worde gegeven. Alle doode runderen, die aan veetyphus geleden hebben, hetzij er aan gestorven — hetzij zij geslagt zijn, moeten onmiddellijk worden begraven, zonder dat de Burgemeester over de noodzakelijkheid van dien maatregel heeft te oordeelen.

Wanneer enz. *De Minister van Binnenlandsche Zaken*,

(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 320. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 28*sten Augustus* 1866, *no.* 233, 4*de afd.*, *houdende bepaling van het tijdstip, waarop het vroeger uitgesteld onderzoek van de verlofgangers der militie te land thans zal plaats hebben.*

's Gravenhage, den 28*sten Augustus* 1866.

Op daartoe verkregen magtiging des Konings is, overeenkomstig de aanschrijving van mijnen ambtsvoorganger van den 8sten Mei ll. no. 251, het onderzoek van de verlofgangers der militie te land, dat volgens art. 179 van Zijner Majesteits besluit van den 8sten Mei 1862 (*Staatsblad no.* 46) in de maand Junij ll. moest worden gehouden, wegens de ontstane Cholera-epidemie, tot een nader door mij in overleg met mijnen ambtgenoot van Oorlog te bepalen tijdstip uitgesteld.

Sedert is deze epidemie zoodanig afgenomen dat men zich mag vleijen dat zij weldra geheel zal geweken zijn.

Om die reden is het aan mijnen ambtgenoot van Oorlog en aan mij voorgekomen, dat er geen bezwaar bestaat, dat onderzoek in de eerste dagen der aanstaande maand October te doen plaats hebben.

Ik heb derhalve de eer U Hoog Edel. Gestrenge te verzoeken daartoe, in overeenstemming met artikel 139 der militiewet, wel de vereischte maatregelen te willen nemen en de noodige aanschrijvingen aan de gemeentebesturen en aan $\frac{\text{de Militie-Commissarissen}}{\text{den Militie-Commissaris}}$ in Uwe provincie te willen doen.

Aan het onderzoek behooren deel te nemen de miliciens-verlofgangers der ligtingen van 1862, 1863, 1864 en die van de ligting van 1865, voor zooveel deze laatsten vóór den 1sten Junij ll. in het genot van onbepaald verlof zijn gesteld.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 321. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 29*sten September* 1866, *no.* 226, 2*de afd.*, *houdende inlichting ten opzigte der bepalingen in gemeente verordeningen op het sluiten der herbergen voorkomende, nopens de bevoegdheid der ambtenaren tot het binnentreden der woningen naar aanleiding der wet van* 31 *Augustus* 1853.

's Gravenhage, den 29*sten September* 1866.

Onder terugzending der verordening van den gemeenteraad van W .. op het sluiten der herbergen, tot welke verordening Uwe missive van den . . . . . . betrekking had, heb ik de eer U te berigten, dat ik geen grond vind de vernietiging dier verordening aan den Koning voor te dragen. Het voorschrift, dat de herbergen op bepaalden tijd gesloten moeten worden, kan, dunkt mij, niet anders bedoelen dan om nachtgeruchten en openbare ongeregeldheden voór te komen, en strekt alzoo tot verzekering der openbare orde en rust. De toepassing der Wet van 31 Augustus 1853 (*Staatsblad no.* 83), die in arti-

kel 1 bepaald ook de voorschriften van bedoelde strekking noemt, kan derhalve mijns inziens, geen bezwaar opleveren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 322. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 19*den Januarij* 1866, *no.* 59, *houdende toekenning van gelden, ter bestrijding der kosten door de geneeskundige raden te veroorzaken.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 17den Januarij 1866, no. 292, 9de afd.;

Gelet op art. 24 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad no.* 58);

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan de geneeskundige raden, ter bestrijding hunner kosten, met inbegrip van de reis- en verblijfkosten der leden en plaatsvervangende leden en der vacatiegelden voor de vergaderingen die de leden en plaatsvervangende leden voor zoo ver zij niet tot de geneeskundige ambtenaren behooren, bijwonen en voor de werkzaamheden in art. 13 dier wet genoemd toeteleggen eene jaarlijksche som,

in Noordbrabant en Limburg,	van *f*	2900.—
„ Gelderland en Utrecht,	„ „	3000.—
„ Zuid-Holland,	„ „	3500.—
„ Noord-Holland,	„ „	2900.—
„ Friesland en Groningen,	„ „	3400.—
„ Overijssel en Drenthe,	„ „	2700.—
„ Zeeland,	„ „	2300.—

met bepaling dat de in bovengenoemde sommen begrepen vacatiegelden voor het bijwonen der vergaderingen worden berekend tegen *f* 8.— per dag.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken, is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 19*den Januarij* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 323. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 31*sten Julij* 1866, *no.* 229, 11*de afd.*, *houdende eene instructie voor de bediening en het gebruik van de spoorwegdraaibrug over de Nauernaschevaart, vastgesteld voor den tijd, dat die brug uitsluitend gebruikt wordt voor de passage van treinen ten behoeve van den aanleg van den spoorweg beoosten die vaart.*

Art. 1. De brug zal slechts gesloten zijn wanneer het voor de passage van treinen gevorderd wordt en niet langer dan noodig is voor de veiligheid van het spoorwegverkeer.

Art. 2. Wanneer de brug in geopende stand, en een trein in aantogt is, zal de brugwachter *vijftien* minuten vóór het vermoedelijk tijdstip dat de trein de brug zal passeren, het sein geven, dat de brug gesloten en dus de doorvaart gestremd wordt of is.

Zoodra het sein is gegeven, zullen de aankomende vaartuigen, die door staande masten, als anderzins verhinderd zijn, onder de vaste bruggedeelten door te varen, niet nader bij de brug mogen komen dan *honderd vijftig* el uit de as dier brug gemeten; op welke afstanden op wederzijdsche oevers handwijzers met het woord *stop* zijn geplaatst.

Eerst nadat het vermelde sein is weggenomen, zullen de vaartuigen zich in beweging mogen stellen, om door de alsdan geopende brug te varen.

Art. 3. De vaartuigen van de zuidzijde komende aanzeilen of aanstoomen, zullen steeds de oostelijke, die welke van de noordzijde komen aanzeilen of aanstoomen, de westelijke doorvaartsopening moeten passeren.

Wanneer een zeilend of stoomend vaartuig gevaar loopt een getrokken wordend vaartuig te ontmoeten, zal dat zeilend af stoomend vaartuig, indien de *andere* brugopening vrij is, voor het getrokken wordend vaartuig uitwijken en die *andere* brugopening passeren.

Is echter die andere brugopening niet vrij en zou dáár eene ontmoeting te vreezen zijn, dan moet het getrokken wordend vaartuig buiten het remmingwerk stoppen, tot dat het zeilend of stoomend vaartuig gepasseerd is.

Wanneer getrokken wordende vaartuigen elkander ontmoeten, moeten die van de zuidzijde komende, buiten het remmingwerk stoppen, tot dat die van de noordzijde komende gepasseerd zijn.

De van de zuidzijde komende vaartuigen hebben dan echter de bevoegdheid, zoo hunne hoogte boven het watervlak het toelaat, onder het vaste bruggedeelte door te varen.

Art. 4. Wanneer tusschen een half uur na Zonsondergang en een half vóór Zonsopgang, de brug door treinen moet worden gepasseerd, zal zij tijdig gesloten worden nadat het sein dat de doorvaart belet is, zal zijn gegeven.

Zoodra de trein de brug gepasseerd is, zal deze terstond weder geopend worden.

Art. 5. **Seinen.** De volgende seinen worden bij het noordelijk wachthuisje der brug aldus gegeven:

a. van een half uur vóór Zonsopgang, tot een half uur na Zonsondergang, zal de *witte vlag* aanduiden, dat de scheepvaart vrij is; de *roode vlag* aanduiden dat de scheepvaart door de brug gestremd is;

b. des nachts zullen *witte* en *roode lantaarnen* de gelijkkleurige vlaggen vervangen;

c. bij sterke mist of bijzonder duister weder gedurende den dag, zal de brugwachter, behalve de vlaggen, ook nog de gelijkkleurige lantaarnen kunnen hijschen.

Behoort bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 31sten Julij 1866, no. 229, 11de afdeeling.

Mij bekend.
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 324. **Besluit** *van* **Gedeputeerde Staten van Gelderland,** *van den* 11*den September* 1866, *no.* 101, *houdende uitlegging van het Koninklijk besluit van* 29 *Mei* 1866, *no.* 52, *bepalende, dat het beheer over buurt- of gemeentegronden en buurtwegen niet aan poldermeesters kan worden opgedragen.*

Dingsdag, den 11*den September* 1866.

Gelezen eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, d.d. 30 Julij j.l., no. 263, 3e afdeeling, daarbij te kennen gevende, door den Koning gemagtigd te zijn om ten opzigte van de vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten, van 12 Februarij 1838 (*provinciaal blad no.* 20 van dat jaar); (1) te verklaren:

dat het Koninklijk besluit van 29 Mei l.l. (*Staatsblad no* 81) alleen betreft gronden, die het eigendom *titulo privati* zijn van eene burgerlijke gemeente of van eene afdeeling eener gemeente, bedoeld in art. 217 der Gemeentewet, en niet maalschappen, marken, meenten en dergelijke;

dat de zaak, die het onderwerp uitmaakt van bovengemeld besluit van Gedeputeerde Staten, van 12 Februarij 1838, wettig geregeld is bij latere verordeningen, bepaaldelijk bij art. 218 van het Reglement op het beheer der Rivierpolders in deze provincie, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 September 1856, no. 111, als ook bij art. 27 van het Provinciaal Reglement op de Wegen, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 December 1857, no. 60;

dat de vernietiging van meergemeld besluit van Gedeputeerde Staten, van 12 Februarij 1838, dus grootendeels van historisch belang is en alleen practisch die Besturen betreft, welke hun beheer in 1838 alleen krachtens dat besluit hebben overgenomen en zonder de bij het Polderreglement vereischte toestemming van het Gecombineerd Collegie hebben behouden; — zoodat, wanneer de betrokken Gecombineerde Collegiën de bij het reglement gevorderde toestemming niet mogten hebben verleend of die, alnog gevraagd, mogten weigeren te verleenen, zich alsdan het geval zal kunnen voordoen, dat een nieuw Bestuur over de hierboven bedoelde gronden behoort op te treden;

Gelet op dezerzijds besluit van 27 Junij j.l., no. 59;

Gehoord het uitgebragt rapport;

Is goedgevonden:

1°. Voorschreven verklaring in het provinciaal blad op te nemen.

2°. De Besturen der dorpspolders in deze provincie hierop opmerkzaam te maken.

Extract dezes zal in het provinciaal blad worden opgenomen en aan de Besturen der dorpspolders voornoemd, door tusschenkomst van de betrokken Dijkstoelen, worden toegezonden.

Accordeert met voorschreven register.

De Griffier der Staten,

(*Get.*) G. VAN OOSTERWIJK.

---

(1) Bijvoegsel 1838, no. 20. *Red.*

No. 325. BESLUIT van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den 26sten September* 1866, *no.* 53, *houdende bepaling der waarde van een dag arbeids in Noord-Holland, voor de toepassing der wet van* 28 *September* / 6 *October* 1791 (*Code Rural.*) (*Prov. blad no.* 206).

GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND,

doen te weten, dat door hen, in hunne vergadering van 26 September 1866, is vastgesteld het volgende:

GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND;

Overwegende dat bij de wet van 28 Sept. / 6 Oct. 1791, regelende de veldpolitie, zekere boeten zijn bedreigd, gelijk staande met de waarde van een of meer dagen arbeids, en het voor de toepassing dier wet noodzakelijk is dat de waarde van een dag arbeids worde bepaald;

Overwegende dat bij alinea 1 van artikel 4 des tweeden Titels dier wet, de bepaling der waarde van een dag arbeids wordt opgedragen aan het gewestelijk bestuur;

Overwegende dat het hier geldt 't maken eener gewestelijke verordening tot uitvoering eener wet, bij art. 151 der wet van 6 Julij 1850 (*Staatsblad no.* 39), aan Gedeputeerde Staten opgedragen, welk collegie derhalve, wat het onderhavig onderwerp aangaat, geacht moet worden in de plaats getreden te zijn van het gewestelijk bestuur, bedoeld bij de boven aangehaalde bepaling der wet van 28 September / 6 October 1791;

Besluiten:

De waarde van een dag arbeids wordt, voor de toepassing der wet van 28 September / 6 October 1791 in de provincie Noord-Holland, bepaald op één gulden.

En zal dit besluit aan 's Konings goedkeuring worden onderworpen.

Haarlem, den 26sten September 1866.

Goedgekeurd bij Z. M. besluit van 17 October 1866, no. 69.

Gegeven te Haarlem, den 25sten October 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) BOELL, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier.*

No. 326. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 28sten September* 1866, *no.* 59, *houdende bepaling nopens de verantwoording van sluit- en ontsluitgelden der entrepôts.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien, van den 25sten September 1866, no. 6, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen;

Herzien het Koninklijk besluit van den 23sten Mei 1825, no. 61, betreffende de rangschikking der entrepôts voor de in- en uitgaande regten en accijnsen, benevens de tractementen en belooningen der ambtenaren en geëmploijeerden, bij dezelve werkzaam.

Hebben goedgevonden en verstaan, met wijziging in zoo ver van art. 5 van voormeld Koninklijk besluit, te bepalen, dat bij het verleenen van vergunning tot vestiging van particuliere entrepôts in gemeenten waar zoodanige inrigtingen voor de betrekkelijke soort van goederen tot dus ver niet zijn toegelaten, de sluit- en ontsluitgelden, welke betaald worden wegens de entrepôts, krachtens die vergunning

op te rigten, in hun geheel aan de Schatkist verantwoord zullen worden (1).

En is Onze Minister van Financien belast met de uitvoering dezes, waarvan afschift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie.

's Gravenhage, den 28sten September 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 327. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 2den October* 1866, *no.* 235, *6de afd., houdende de dienstregeling van het Rijkstelegraafkantoor te Amsterdam.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

in aanmerking nemende dat de dienstregeling van het rijkstelegraafkantoor te Amsterdam, zoo als die bij beschikking van den 16den Mei 1859, no. 218, 6de afdeeling, is vastgesteld, in verband met de wijzigingen en uitbreiding, welke de dienst op dat kantoor sedert heeft ondergaan behoort te worden herzien,

heeft goedgevonden,

onder intrekking van bovenvermeld voorschrift, de dienstregeling voor het rijkstelegraafkantoor te Amsterdam vast te stellen, zoo als die aan deze beschikking is gehecht, met bepaling dat zij den 1sten November 1866 zal worden in werking gebragt.

's Gravenhage, den 2den October 1866.

(*Get.*) HEEMSKERK.

Dienstregeling *voor het Rijkstelegraafkantoor te Amsterdam.*

Art. 1. De bepalingen der dienstregeling voor de kantoren, van 1 September 1856, zijn mede van kracht voor het kantoor te *Amsterdam*, voor zooveel zij niet met de navolgende bepalingen in strijd zijn.

Art. 2. Het beheer van het kantoor wordt gevoerd door den lijnopziener, eerstaanwezenden ambtenaar (zie art. 1, 2 en 3 van het reglement voor het rekenpligtig beheer der dienst van den Rijkstelegraaf en art. 1 van de dienstregeling voor de lijnopzieners).

Art. 3. De dienst van het kantoor wordt gesplitst in twee onderdeelen, namelijk die in de seinzaal en die in het aanneemkantoor.

Ieder dier onderdeelen staat onder toezigt van eenen chef.

De beambten en bedienden van het kantoor staan onder de bevelen van den chef in wiens afdeeling zij werkzaam zijn.

Art. 4. De betrekking van chef der seinzaal is opgedragen aan meer dan een ambtenaar, die elkander als zoodanig vervangen.

---

(1) De Minister van Financien : heeft bij resolutie van den 18den October 1866, no. 112 het volgende te kennen gegeven:

Volgens dit besluit kunnen de ontvangers-entreposeurs geen aandeel genieten in de sluit- en ontsluitgelden, die wegens de daarbij bedoelde entrepôts betaald worden, en moeten die gelden mitsdien in hun geheel op de gewone wijs verantwoord woden als *leges aan de Schatkist vervallende*;

Ter bevordering van duidelijkheid in de administratie zullen de sluit- en ontsluitgelden, waarvan volgens de bestaande bepalingen het 1/3 gedeelte door genoemde ambtenaren kan genoten worden, in het emargement van het register no. 11 (*Entrepôts*) gesplitst worden geboekt, zoodanig, dat kolom 3 het aan de Schatkist te verantwoorden 2/3 en kolom 4 het overige gedeelte aanwijst. *Red.*

De werkkring en verantwoordelijkheid van den eersten chef der seinzaal zijn gelijk aan die van den tweeden aanwezenden ambtenaar op de overige kantoren, door een lijnopziener beheerd.

Art. 5. Wanneer de lijnopziener zich in die betrekking buiten zijne standplaats begeeft, is de eerste chef der seinzaal met de leiding der dienst belast.

Art. 6. Wanneer de eerstaanwezende ambtenaar zich buiten het kantoor, doch binnen zijne standplaats bevindt, is de dienstdoende chef der seinzaal met de leiding der dienst belast en hem deswege verantwoording schuldig.

Die chef neemt dan kennis van alle mededeelingen welke gedurende de afwezigheid van den eerstaanwezende aan het kantoor worden ontvangen en opent de dienstbrieven en pakketten, tenzij mogt blijken, dat die stukken voor den eerstaanwezende in persoon bestemd zijn.

Hij zorgt alsdan voor de afdoening der zaken, welker onverwijlde behandeling naar zijne meening in het belang der dienst wordt gevorderd.

De stortingen bij den betaalmeester geschieden door hem alleen op last van den eerstaanwezenden ambtenaar.

Art. 7. Van afwezigheid van den eerstaanwezenden ambtenaar door oorzaken die langer dan één dag zouden kunnen aanhouden, wordt door den dienstdoenden chef der seinzaal onverwijld aan het rekenpligtig beheer en aan den Ingenieur bij dienstberigt kennis gegeven.

Art. 8. De diensttijd van de chefs der seinzaal wordt door den eerstaanwezenden ambtenaar geregeld in dier voege dat, op werkdagen, gedurende het tijdvak der doorloopende dagdienst zich steeds een hunner aan het kantoor bevindt, en dat de dienst tusschen hen, zooveel dit kan, gelijkelijk wordt verdeeld.

Art. 9. Bij afwezigheid van de chefs der seinzaal waakt, tenzij dit door den eerstaanwezenden ambtenaar aan een ander wordt opgedragen, de oudstaanwezende chef van nachtdienst, of, indien geen zoodanig ambtenaar tegenwoordig is, de oudste beambte, volgens de ranglijst, voor den geregelden gang der dienst.

Art. 10. De chef van het aanneemkantoor is belast met de leiding der dienst in dat kantoor en met het toezigt op het personeel voor de bestelling der telegrammen.

Zoo dikwijls het publiek aangaande afgeleverde berigten inlichtingen verlangt of klagten heeft in te brengen, of wel, na afloop der aanneming en verrekening van aangeboden berigten, daarop wenscht terug te komen, wordt het door hem te woord gestaan, tenzij het bespreking met den eerstaanwezenden ambtenaar verlangt.

Bij afwezigheid van den chef van het aanneemkantoor vervangt hem de oudstaanwezende der vaste beambten van het kantoor.

Art. 11. Het aantal ambtenaren dat op ieder gedeelte van den diensttijd moet tegenwoordig zijn, wordt, op voordragt van den eerstaanwezende, door het rekenpligtig beheer vastgesteld. Lijsten dier diensturen, aanwijzende den diensttijd van iederen ambtenaar voor elken dag, worden in het kantoor opgehangen.

Art. 12. Zijn de ambtenaren, aan het kantoor geplaatst tot vervanging bij ziekte of verlof, als zoodanig niet noodig, zoo wordt hunne dienst door den eerstaanwezende geregeld.

Art. 13. De afdeelingschefs kunnen bij wijze van uitzondering toestaan, dat een ambtenaar zich in de waarneming zijner dienst doe vervangen, mits de vervangende beambte gedurende den afgeloopen nacht geene volle nachtdienst heeft gedaan en zich aan den afdeelingschef voor de over te nemen dienst verantwoordelijk stelle.

Een chef van nachtdienst kan zich als zoodanig door geen gewoon telegrafist laten vervangen.

De beambte met de leiding der zondagsdienst belast kan zich alleen door een chef van nachtdienst doen vervangen.

Art. 14. De zondagsdienst wordt, indien mogelijk, geleid door een chef van nachtdienst. Is geen zoodanig ambtenaar tegenwoordig, zoo is de oudste beambte, volgens de ranglijst, met de leiding belast.

De chef der zondagsdienst verzamelt de berigten van de toestellen en overtuigt zich van de goede behandeling daarvan.

Tot de opening van brieven en pakketten is hij alleen dan bevoegd, wanneer

hij aan die stukken de uiterlijke blijken waarneemt, dat de behandeling van het daarin geslotene geen uitstel gedoogt.

Hij is gehouden in dringende gevallen dien chef van de seinzaal te waarschuwen, welke daarvoor op de werkverdeeling is vermeld.

Eene in de seinzaal op te hangen lijst vermeldt de werkzaamheden der zondagsdienst voor zooveel die niet bij dit voorschrift zijn geregeld. Van die lijst wordt afschrift gezonden aan het rekenpligtig beheer.

Art. 15. De afdeelingschef bepaalt de taak, die door iederen beambte dagelijks is te verrigten.

Eene schriftelijke aanwijzing daarvan wordt in het kantoor opgehangen en vermeldt afzonderlijk de dienst der reserve ambtenaren, de wijzigingen in den loop van den dag geschied, de vervangingen enz.

Bij te geringe personeelsterkte is de eerstaanwezende bevoegd, zooveel mogelijk na tijdige waarschuwing, de dienst van een of meer ambtenaren te wijzigen en zoo noodig te verlengen.

Een afschrift van de aanwijzing der werkzaamheden, hetwelk tevens den tijd vermeldt waarop de beambten van de nachtdienst vertrokken, is te plaatsen op den omslag waarin de processen-verbaal van het rekenpligtig beheer worden gezonden.

Art. 16. De beambten, met de dienst aan één of meer toestellen belast, mogen zich daarvan niet zonder verlof verwijderen.

Art. 17. De aflossing geschiedt in het algemeen binnen een kwartier vóór den tijd op de dienstlijst bepaald, doch de beambten welke reeds in dienst zijn en hun werk moeten verlaten zonder vervanging, lossen niet af voor het tijdstip daarvoor op de werkverdeeling aangewezen.

Blijft de ambtenaar die optreden moet afwezig, zoo waarschuwt de af te lossen ambtenaar den afdeelingschef en zet, in afwachting van diens bevelen, zijn dienstwerk voort.

Voor de aflossing mag het corresponderende kantoor geen wachten worden gegeven.

De papierstrook moet door den aftredenden beambte worden opgewonden.

Art. 18. Vóór de aanvaarding der dienst teekenen de ambtenaren eene presentielijst. Terstond na het uiterste, voor de aanvaarding eener dienst gestelde tijdstip, wordt die lijst door den chef der dienst afgesloten.

De ambtenaar die na de afsluiting der presentielijst in dienst treedt, teekent daarop in tegenwoordigheid van den afdeelingschef die den tijd zijner indiensttreding vermeldt.

Deze lijst wordt bij het afschrift van de werkverdeeling gevoegd en daarmede opgezonden.

Toelichtingen van de beambten betreffende de presentielijst behooren niet op dat stuk gesteld, maar afzonderlijk en in dubbel ingeleverd te worden (1).

Art. 19. Eén ambtenaar is tijdens de dagdienst belast met het toezigt op het gereedmaken van berigten ter aflevering, welk gereedmaken door een of meer daartoe aangewezen beambten wordt verrigt.

Zoo noodig verdeelt de toeziende beambte de berigten onder de toestelbeambten die voor het ter aflevering gereedmaken in de gelegenheid zijn. Deze hebben door het stellen van hun naamcijfer van de overneming te doen blijken.

Na de gereedmaking worden hem de berigten in de beschreven en gesloten omslagen met de bijbehoorende bladen en ontvangbewijzen op eene bepaalde plaats ter hand gesteld, en zendt hij een en ander, na de omslagen van een afdruk van den stempel voorzien te hebben, naar het aanneemkantoor, door den daarvoor bestemden koker.

Hij verstrekt den ambtenaren het materieel, voor het ter aflevering gereedmaken van berigten benoodigd; zorgt voor een spaarzaam en doelmatig gebruik daarvan en voor voldoenden voorraad.

Hij verzamelt ten 7 ure des namiddags de blanco-bladen B en C, legt die naar volgorde op de aangewezen bewaarplaatsen en waakt zorgvuldig, tot aan de sluiting der dagdienst, dat die volgorde zooveel doenlijk bewaard blijve.

---

(1) Bij dispositie van den Minister van 16 November 1866, no. 172, 6de afd., is dit art. niet toepasselijk verklaard op de chefs der seinzaal, den chef van het aanneemkantoor, de chefs van nachtdienst en de onderwijzers der leerlingen-telegrafist.
Red.

24 is bedoeld, verzamelt hij nog des middernachts de gebruikte bladen der afgeloopen dienst, voegt die bij de tijdens de dagdienst opgehaalde en legt ze naar volgorde.

Na zich overtuigd te hebben dat geene bladen ontbreken, rangschikt hij de bladen B en C naar de volgorde waarin zij worden geboekt of opgezonden.

Berigten die eerst bij de opening der dagdienst kunnen worden verdergeseind, teekent hij op de processen-verbaal voor nederlegging aan en houdt daarvan eene afzonderlijke aanteekening ten behoeve van de inschrijvers der lijsten, model no. 61, 65, 68, 201, 202 en 203.

Art. 37. De chef der nachtdienst verantwoordt de ontvangen gelden vóór zijn vertrek aan den oudsten ambtenaar in het aanneemkantoor op de onder art. 25 omschreven wijze.

Art. 38. De gedurende de nachtdienst opgenomen berigten, welke eerst des morgens zijn te bestellen, worden door den chef der nachtdienst bij het aanvangen der dagdienst afgegeven aan den oudsten ambtenaar in het aanneemkantoor.

Art. 39. De chef der nachtdienst levert, alvorens te vertrekken, een verslag geschreven op de keerzijde van de werkverdeeling. Dit verslag behelst het volgende:

a. de storingen van den vorigen dag wanneer die een Zondag was en gedurende de nachtdienst;

b. welke ambtenaren volgens art. 34 de nachtdienst verlieten en hoe laat;

c. de afwijkingen in de dienst door zijne onderhoorigen begaan;

d. de opgave der ontvangen gelden bedoeld in art. 36;

e. de ontdekte gebreken aan materieel en toestellen;

f. het aantal papierstrooken, bladen en processen-verbaal;

g. alle verdere bijzonderheden die op de dienst betrekking hebben of waarvan hem de vermelding wordt opgedragen.

Art. 40. Het is verboden op de nachtdienst te slapen.

Art. 41. De eerstaanwezende bepaalt de bewaarplaatsen van de bladen *B* en *C.*

Ten einde de volgorde dier bladen zooveel doenlijk bewaard blijve, nemen de ambtenaren een zoo gering mogelijken voorraad daarvan op de toestellen.

In geen geval mag het getal daarvan meer dan zes bedragen, ook dan niet wanneer een ambtenaar met de dienst aan meer dan één toestel is belast.

Art. 42. De opzigter gaat iederen morgen bij zijne komst op het kantoor de toestellen na, brengt de bijzonderheden daaromtrent die van eenig belang zijn ter kennis van den lijnopziener, eerstaanwezend ambtenaar, en doet aan dezen de noodige voorstellen tot verbetering der voorkomende gebreken.

Hij zorgt voor het rein- en bruikbaarhouden der toestellen.

De lijnopziener bepaalt den diensttijd van den opzigter met inachtneming der wenken van den Ingenieur van den Rijkstelegraaf.

Art. 43. Ieder beambte zorgt overigens voor de goede behandeling der verschillende toesteldeelen en is gehouden om, zoodra daaraan eenig gebrek wordt waargenomen, den chef der seinzaal te waarschuwen.

Het maken van andere dan door de dienst gevorderde verbindingen, het zonder noodzaak opnemen van toesteldeelen, het plaatsen op de toesteltafels van aan de dienst vreemde voorwerpen is streng verboden.

Art. 44. De zorg voor het vernieuwen, verbeteren en onderhouden der batterijen is onder de bevelen van den lijnopziener, eerstaanwezend ambtenaar, aan den opzigter opgedragen.

Gedurende de nachtdienst is de chef dier dienst met de behandeling van de batterijen en den commutator belast.

Art. 45. Een der ambtenaren houdt aanteekening van den dagelijkschen stand der gasmeters.

Het bijhouden der staten nopens gasverbruik is in de seinzaal gedurende de dagdienst aan den ambtenaar, met het toezigt op het ter aflevering gereedmaken der telegrammen belast, in het aanneemkantoor aan den aan te wijzen beambte en gedurende de nachtdienst aan den chef dier dienst opgedragen.

De hoofdkranen mogen niet worden geopend, geregeld of gesloten, dan op last van de afdeelingschefs.

Art. 46. Den ambtenaren, die vrij van dienst zijn, is het bezoeken van het kantoor, anders dan om zeer geldige en met de dienst in betrekking staande redenen, verboden.

Art. 47. Rooken is in tegenwoordigheid van het publiek altijd en overigens behalve des Zondags, alleen gedurende de dagdienst verboden.

Art. 48. Het lezen van boeken of geschriften, niet behoorende tot de taak, den ambtenaar opgedragen, is alleen geoorloofd voor zooveel het door den chef der afdeeling niet nadeelig voor de dienst wordt geoordeeld.

Art. 49. Tot het binnentreden of het verlaten van het kantoor wordt alleen gebruik gemaakt van den in- en uitgang aan den Nieuwe Zijds-Achterburgwal, behoudens de uitzonderingen door den eerstaanwezenden ambtenaar toe te staan.

Art. 50. De kleedingstukken, waarvan men zich gedurende de dienstwaarneming ontdoet, mogen niet anders dan op de daarvoor bestemde plaatsen worden bewaard.

Art. 51. De beambten zorgen dat de eerstaanwezende ten allen tijde met hunne woonplaatsen bekend zij.

Art. 52. Overtredingen van een der bepalingen van deze dienstregeling worden naar gelang der zaak ter kennis van het rekenpligtig beheer of van den Ingenieur gebragt.

Goedgekeurd.

's Gravenhage, den 2den October 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 328. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 3den October* 1866, *no.* 59, *houdende inlichtingen nopens de stortingen der ontvangers.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In aanmerking nemende, dat het bij de verificatie der staten no. 12 (Algemeen Reglement), 2de gedeelte, over de maand Augustus ll., is gebleken, dat zonder speciale of algemeene magtiging, door sommige ontvangers is afgeweken van het voorschrift, vervat in letter *c*, der resolutie van den 18den Februarij 1864, no. 2.

Herzien het evengemelde voorschrift en gelet op de resolutie van den 26sten Maart 1866, no. 127 (1);

Heeft goedgevonden en verstaan:

Het bepaalde bij lett. *c* der resolutie van den 19den Februarij 1864, no. 2, te vervangen door het volgende:

c. De maandelijksche stortingen zullen op den *tweeden* dag der maand op de dienstmaand volgende, moeten zijn afgeloopen. Indien echter de *eerste* of de *tweede* dag op *Zondag* invalt, zal de eindstorting uiterlijk op den *derden* dag behooren plaats te hebben.

Bij overtreding van dit voorschrift zal door den Provincialen Directeur aan den betrokken ontvanger eene boete worden opgelegd ten bedrage van *drie gulden*, waarvan bij de inzending van den staat no. 12 (Algemeen Reglement), 2de gedeelte, van het Hoofdbestuur mededeeling wordt gedaan.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

---

(1) Hierboven no. 110. *Red.*

No. 329. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 3den October* 1866, *no.* 67, *houdende bepalingen nopens de uitkeering der gedeelten van de opbrengst der Rijksbelasting op het personeel, waarover door de Gemeentebesturen is beschikt.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Nader gelet op de resolutie van den 20sten Januarij 1866, no. 183;

In aanmerking nemende, dat art. 8 dier resolutie afzonderlijke staten vereischt, voor de uitkeeringen, wegens de kohieren die nà ultimo Mei executoir worden verklaard, terwijl deze staten gevoegelijk zijn te vereenigen met die wegens de laatste uitkeering over de primitive en andere kohieren van elk belastingjaar, die vóór het genoemde tijdstip invorderbaar zijn gesteld en dat daartoe eene wijziging der opgemelde resolutie noodig is;

Heeft goedgevonden en verstaan:

De resolutie van den 20sten Januarij 1866, no. 183, in te trekken en te doen vervangen, door de volgende

Bepalingen nopens de uitkeering der gedeelten van de opbrengst der Rijksbelasting op het personeel, waarover door de gemeentebesturen is beschikt, krachtens art. 240, 1° der wet van den 29sten Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85), zoonals dit luidt volgens art. 1 der wet van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 79).

Art. 1. Het gedeelte van de opbrengst der Rijksbelasting op het personeel, waarover door gemeentebesturen is beschikt, wordt, naar mate het is geïnd, vóór of op den *derden* van elke maand, door en ten kantore van de Rijksontvangers aan de gemeenteontvangers uitgekeerd.

De laatste uitkeering over elke dienst geschiedt echter uiterlijk na afloop der maand *Augustus*, van het tweede jaar der dienst, en wordt berekend naar het volle bedrag der Rijksbelasting op de kohieren uitgetrokken.

Onder de opbrengst bij dit artikel bedoeld, wordt verstaan die van de hoofdsom der belasting met de Rijksopcenten; daaronder begrepen het in ontvang geboekte bedrag der ordonnantien van ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten.

De hoegrootheid van het aandeel der gemeenten is aan den voet van het titelblad der kohieren aangewezen.

Art. 2. De uitkeeringen geschieden tegen voldaanteekening op staten, die de Rijksontvangers, wegens elk dienstjaar afzonderlijk, opmaken en aan de gemeenteontvangers doen toekomen.

Die staten zijn ingerigt naar de bij deze resolutie gevoegde modellen A—D.

Model A dient voor de uitkeeringen voor de maanden *Junij* tot en met *November* van het *eerste* jaar der dienst;

model B voor de uitkeeringen over *December* daaraanvolgende;

model C voor de uitkeeringen over de maanden *Januarij* tot en met *Julij* van het *tweede* jaar der dienst; en

model D voor de *laatste* uitkeering over elke dienst (1).

(1) Deze modellen zijn niet medegedeeld.

Die Staten behooren door den Burgemeester der betrokken gemeente, te zijn geviseerd.

Art. 3. De Staten van uitkeering A en C worden door de ontvangers in kas gehouden en bij de eerstvolgende uitkeering, waarin tevens het bedrag der vorige begrepen wordt, in betaling gegeven.

De staat der uitkeering over *December* (model B) wordt nevens den maandstaat over diezelfde maand, en die der *laatste* uitkeering wegens elk dienstjaar (model D) nevens den maandstaat over *Augustus* in uitgaaf gebragt.

Van de bij het 2de lid van dit artikel bedoelde staten wordt aan den Gemeente-ontvanger afschrift gegeven.

Art. 4. De staten van uitkeering, vermeld bij het 2de lid van art. 3, worden van zegel voorzien, voor zooveel zij niet vallen in de termen van art. 27 A, no. 51, der wet van den 3den October 1843 (*Staatsblad no.* 47).

Art. 5. Het bedrag der uitkeeringen wordt op den staat van *December* en op dien der *laatste* uitkeering over elke dienst, met opzigt tot de twee staatsbegrootingen bij elk kohier betrokken, in dier voege gesplitst, dat *twee derden* van het kohierbedrag komt ten laste van de *eerste* en *één derde* ten laste van de *tweede* der beide staatsbegrootingen.

Indien derhalve de uitkeering op model B (*December*) over het belastingjaar 1866/67 gelijk is aan of *minder* bedraagt dan *twee derden* van het beloop der kohieren, wordt de *volle* som dier uitkeering ten laste der begrooting vam 1866 uitgetrokken.

Bedraagt daarentegen die uitkeering *meer* dan *twee derden* van het beloop der kohieren, dan wordt dit meerdere ten laste der begrooting voor 1867 gebragt.

Art. 6. Voor de overlegging bij de staten no. 12 (Algemeen Reglement), 2de gedeelte, worden de bij het 2de lid van art. 3 bedoelde staten verzameld op borderellen, in duplo, naar het bij deze resolutie gevoegde model E.

Art. 7. Bij de berekening der uitkeeringen en der splitsingen voor de staatsbegrootingen, wordt, ten aanzien der breuken van centen gevolgd het voorschrift bij resolutie van den 20sten Februarij 1849, no. 105, gegeven.

Art. 8. Aan de ontvangers wordt bij het opmaken en aan de controleurs en Provinciale Directeurs bij het onderzoek van de staten van uitkeering, bijzondere naauwkeurigheid aanbevolen, zoowel ten aanzien der berekening van het bedrag der uitkeering, als van de splitsing voor de staatsbegrooting.

Art. 9. De bij deze resolutie vastgestelde modellen worden in de serie *comptabiliteit* opgenomen:

Lett. A onder no. 16; lett. B onder no. 16*a*; lett. C onder no. 17; lett. D onder no. 17*a*; lett. E onder no. 49*a*.

Accòrdeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 330. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 3den October* 1866, *no.* 68, *houdende bepaling nopens de uitkeering en verantwoording van de gemeente- en provinciale opcenten op de grond- en personele belasting.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

In aanmerking nemende dat het noodig is, modellen vast te stellen, voor de staten wegens uitkeering der gemeente-opcenten op de personele belasting, overeenkomstig de resolutie van den 14den Junij 1866, no. 132 te doen, zoo mede een model voor den staat van uitkeering der gemeente-opcenten op de grondbelasting;

Overwegende, dat art. 7 dier resolutie afzonderlijke staten vereischt voor de uitkeeringen wegens suppletoire of kwartaals-kohieren, die na ultimo Mei executoir worden verklaard; dat deze staten evenwel gevoegelijk zijn te vereenigen met die, wegens de laatste uitkeering over de primitieve en andere kohieren van elk belastingjaar, die vóór genoemd tijdstip zijn invorderbaar gesteld; en dat daartoe eene wijziging der opgemelde resolutie wordt vereischt;

Heeft goedgevonden en verstaan:

De resolutie van den 14den Junij 1866, no. 132 in te trekken en te doen vervangen door de volgende

Bepalingen nopens de uitkeering en verantwoording van de gemeente- en provinciale opcenten op de grond- en personele belasting.

Art. 1. De opcenten ten behoeve der gemeenten op de hoofdsom der personele belasting geheven, worden, naarmate zij zijn geïnd, vóór of op den *derden* van elke maand, door en ten kantore van de Rijks-ontvangers aan de gemeente-ontvangers uitgekeerd.

De *laatste* uitkeering over elke dienst geschiedt echter uiterlijk na afloop der maand Augustus, van het tweede jaar der dienst; wordende onder die uitkeering begrepen het bedrag dat op den laatsten dier maand bleef in te vorderen.

Met opzigt tot de uitkeeringen bij dit artikel bedoeld wordt het in ontvang geboekte bedrag der ordonnancien van ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten, als *werkelijke* ontvangst aangemerkt.

Art. 2. De uitkeeringen geschieden tegen voldaanteekening op staten, die de Rijks-ontvangers, wegens elke dienst afzonderlijk, opmaken en aan de gemeente-ontvangers doen toekomen.

Die staten behooren, door den burgemeester der betrokken gemeente, te zijn geviseerd.

Art. 3. Behoudens het bepaalde bij het 2de lid van dit artikel, worden de voor voldaan geteekende staten van uitkeering, door de ontvangers in kas gehouden en bij de eerstvolgende uitkeering, waarin tevens het bedrag der vorige begrepen wordt, in betaling gegeven.

De staat van uitkeering over *December* wordt nevens den maandstaat over diezelfde maand, en die der *laatste* uitkeering wegens elke dienst, nevens den maandstaat over *Augustus* in uitgaaf gebragt.

Van de bij het 2de lid van dit artikel bedoelde staten, wordt aan den gemeente-ontvanger afschrift gegeven.

Art. 4. De staten van uitkeering, vermeld bij het 2de lid van

art. 3, worden van zegel voorzien, voor zoo veel zij niet vallen in de termen van art. 27 A, no. 51 der wet van den 3den October 1843 (*Staatsblad* no. 47).

Art. 5. Afschriften van de staten van uitkeeringen worden maandelijks bij den staat no. 2 (A. R.) aan de provinciale Directeurs overgelegd.

Art. 6. Bij de splitsing der ontvangsten in hoofdsom en opcenten op den staat no. 12*a* (A. R.), over de maand *Augustus*, wordt wegens opcenten voor de gemeente, ingevuld het bedrag der, overeenkomstig het 2de lid van art. 1, over die maand gedane uitkeering.

Art. 7. De provinciale opcenten op de personele belasting worden, naarmate zij zijn geïnd en met inachtneming der bepalingen van het 3de lid van art. 1, in de staten no. 12 en 12*a* (A. R.) uitgetrokken.

Bij de splitsing der ontvangsten in hoofdsom en opcenten, op den staat no. 12*a* (A. R.) over *Augustus* wordt echter het bedrag dat op den laatsten dier maand nog aan provinciale opcenten bleef in te vorderen, op gelijke wijze als bij art. 6, ten aanzien der gemeente-opcenten is bepaald, als werkelijk ontvangen gebragt.

Art. 8. De toepassing van de bovenstaande bepalingen begint met de kohieren over het dienstjaar 1866/67. Zij vervangen alle vroegere voorschriften, betreffende de uitkeering en verantwoording op de maandstaten, van de gemeente- en provinciale opcenten op de personele belasting.

Voor de uitkeering van de gemeente-opcenten op de grondbelasting en de verantwoording van de provinciale opcenten op dat middel, blijven de voorschriften der resolutie van den 7den Mei 1852, no. 2, van kracht, met deze uitzondering dat de staat van uitkeering wegens de gemeente-opcenten over *December*, aanvangende met dien van het jaar 1866, bij den maandstaat over dezelfde maand, in uitgaaf wordt gebragt.

Het bepaalde bij art. 3, 3de zinsnede en bij art. 4, is op dezen staat van toepassing.

Art. 9. De staten voor de uitkeeringen van de gemeente-opcenten op de personele belasting worden ingerigt, naar de bij deze resolutie gevoegde modellen A en B.

Model B dient uitsluitend voor de *laatste* uitkeering wegens elk dienstjaar.

De staten voor de uitkeering van de gemeente-opcenten op de grondbelasting, worden ingerigt naar het bij deze resolutie gevoegde model B.

De voormelde staten worden in de serie *comptabiliteit* opgenomen als volgt: Model A onder no. 13; model B onder no. 13*a*; model B onder no. 13*b* (1).

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

(1) Deze modellen zijn niet medegedeeld. *Red.*

No. 331. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 4den October* 1866, *houdende vrijstelling van het vervoer van schapen buiten de lijn van afsluiting tot weering der veepest naar binnen.*

Vervoer van schapen, mits niet van Texel afkomstig (1), van buiten de lijn van afsluiting naar binnen, is vrijgesteld onder voorwaarde, dat zij gedekt zijn door een bewijs van dispensatie, afgegeven door den Burgemeester van de plaats van herkomst, waaruit blijkt, dat zij gezond zijn.

's Gravenhage, den 4den October 1866.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 332. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 5den October* 1866, *no.* 247, *6de afd., houdende vergunning aan de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij tot het gebruik van haren telegraaf van Haarlem naar den Helder tot het overbrengen van bijzondere telegrammen.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN

verleent, namens den Koning, vergunning, tot wederopzegging toe, aan de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij tot het gebruik van haren diensttelegraaf langs den Staatsspoorweg van Haarlem over Alkmaar naar den Helder voor het overbrengen van bijzondere telegrammen, onder de volgende voorwaarden en bepalingen:

Art. 1. De telegraaf langs den spoorweg wordt voor de dienst van het publiek beschikbaar gehouden, voor zoo ver de dienst van den weg het toelaat.

Art. 2. De Maatschappij bepaalt aan welke van hare stations en halten, en op welke uren, de telegraafkantoren voor het publiek toegankelijk zijn.

Van deze bepaling en van elke wijziging daarin wordt tijdig kennis gegeven aan het Hoofdbestuur van den Rijkstelegraaf.

Art. 3. De Maatschappij onderwerpt zich aan de bepalingen van het Koninklijk besluit van den 4den Junij 1863 (*Staatsblad no.* 67).

De later in de reglementen voor de binnenlandsche en internationale dienst van den Rijkstelegraaf te maken wijzigingen zijn ook voor de Maatschappij verbindend, te rekenen van den dag waarop zij bij het Rijk worden ingevoerd.

Art. 4. Indien de Regering een der telegraafkantoren van de Maatschappij met een der rijkskantoren wenscht te verbinden, zal de Maatschappij een Morse-toestel op haar kantoor plaatsen en gedurende den dagdiensttijd van het verbonden rijkstelegraafkantoor moeten doen bedienen.

Art. 5. Tot verzekering der stipte nakoming van de bepalingen der

(1) Bij dispositie van den Minister d.d. 26 November 1866, wordt ook dit vervoer onder dezelfde voorwaarde uitgestrekt tot de schapen van Texel afkomstig. *Red.*

wet van den 7den Maart 1852 (*Staatsblad no.* 48), zijn de telegraafkantoren der Maatschappij ten allen tijde toegankelijk voor de met het toezigt van regeringswege te belasten ambtenaren.

Art. 6. De registers dier telegraafkantoren worden zoodanig ingerigt, dat het toezigt op de verzending der berigten van regeringswege mogelijk zij.

De modellen voor die registers worden aan de goedkeuring der Regering onderworpen.

Art. 7. De kosten van zegel en registratie dezer vergunning komen ten laste der Maatschappij.

's Gravenhage, den 5den October 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) SCHRöDER.

No. 333. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 8*sten October* 1866, *no.* 331, 6*de afd., nopens de behandeling van telegrammen aan reizenden gerigt; opening van kantoren op de stations van den spoorweg van Haarlem naar den Helder en van het station te Helmond, met tariefsbepaling, mitsgaders opening van kantoren in Baden, Rusland en Zweden.*

Niet zelden worden telegrammen aangeboden, aan reizenden gerigt en volgens het adres bestemd om aan deze bij de aankomst eener stoomboot, diligence of eenig ander middel van vervoer te worden afgegeven.

Daar bij de ongeregelde tijdstippen van aankomst dier vervoermiddelen, de bestelling van zoodanige tijdingen in den regel zeer veel tijd vordert, kan de telegraafdienst zich niet langer voor de aflevering op het juiste oogenblik aansprakelijk stellen. Mitsdien wordt den rijkstelegraafkantoren voorgeschreven, telegrammen met dergelijke adressen af te wijzen. Worden zulke telegrammen gerigt aan den commissaris der stoomboot, den ondernemer der diligencedienst of hunne agenten en dergelijke personen, zoo vertrouwt men, dat deze zich wel met de aflevering aan den geadresseerde zullen willen belasten en alzoo eene dienst bewijzen aan het publiek, dat zich van hunne vervoermiddelen bedient.

Met ingang van den 15den dezer worden telegraafkantoren van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij voor het publiek geopend op hare stations te Alkmaar, Noord-Scharwoude, Schagen, Anna-Paulowna en den Helder, alsmede op die te Halfweg (tusschen Amsterdam en Haarlem), PietGijzenbrug en Voorschoten.

Op het binnenlandsche verkeer, zoowel tusschen deze kantoren onderling als met de kantoren van den Rijkstelegraaf en die der bijzondere maatschappijen in Nederland, wordt het eenvormige tarief van 0.50 gl. per telegram van 1 tot 20 woorden toegepast.

Voor het verkeer met het buitenland volgen Alkmaar, Noord-Scharwoude en Schagen het tarief van het rijkstelegraafkantoor te Alkmaar; Schagen en den Helder dat van het rijkskantoor te Nieuwediep; PietGijzenbrug en Voorschoten dat van het rijkskantoor te Leiden; Halfweg volgt dat van het rijkskantoor te Amsterdam.

Te rekenen van den 15den dezer en voor den duur van de winterdienst zijn de kantoren der Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij dagelijks open als volgt:

Alkmaar, Amsterdam, Delft, 's Gravenhage, Haarlem, den Helder, Rotterdam en Schiedam van 7 ure voor- tot 10 ure 20 minuten namiddag;

Leiden van 8 ure voor- tot 10 ure 30 minuten namiddag;

Anna-Paulowna, Halfweg, Noord-Scharwoude, PietGijzenbrug, Schagen, Veenenburg, Vogelenzang en Voorschoten van 8 ure voor- tot 1 ure namiddag en van 3 tot 10 ure namiddag.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Dallau*, Kirchberg (voor den duur van het hofverblijf), *Mühlhausen*, *Osterburken*, *Schefflenz* en *Seckach* in Baden; te Uleaborg in Rusland; te *Falkenberg*, *Furusund*, *Mönsterås*, *Norrtelje*, *Trollhättan* en *Waxholm* in Zweden.

Te Sandviken en Ullersäter in Zweden zijn spoorwegdiensttelegraafkantoren opengesteld.

De tijdelijke kantoren te Griesbach; Petersthal en Rippoldsau in Baden en te Elster en Pillnitz in Saksen zijn, voor den duur van den winter, gesloten.

Dallau (L) en Schefflenz (L) volgen het tarief van Mosbach; Osterburken (L) en Seckach en (L) dat van Adelsheim; Kirchberg (E C) volgt dat van Meersburg en Mühlhausen (L) dat van Singen.

Het kantoor op het Loo is den 1sten dezer met doorloopende dagdienst heropend.

Met ingang van den 1sten dezer is het telegraafkantoor op het station der Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen te Helmond voor het publiek geopend.

Zoowel op het binnenlandsche als op het buitenlandsche verkeer van dit kantoor, dat dagelijks van 8 ure vóór- tot 8 ure namiddag open is, wordt het tarief van het rijkskantoor te Helmond toegepast.

Arnhem is overgangskantoor voor de Staatsspoorwegkantoren te Olst, Wijhe en Zwolle; Breda voor die te Deurne, Helmond, Horst-Sevenum en Valkenswaard; 's Gravenhage voor al de hiervoor aangekondigde kantoren der Hollandsche Spoorwegmaatschappij.

Bijzondere berigten voor Griekenland worden door Turkije niet toegelaten, wanneer zij over politiek handelen of in geheim schrift gesteld zijn.

's Gravenhage, den 8sten October 1864.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 334. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 11*den October* 1866, *no.* 65, *houdende oprigting van een Kamer van Koophandel en fabrieken in de gemeente Doesburg.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 9den October 1866, no. 107, 6de.afd.

Gezien Ons besluit van den 9den November 1857, (*Staatsblad no.* 142), houdende vaststelling van een reglement betreffende de kamers van koophandel en fabrieken, alsmede Ons besluit van 16 Februarij 1854 (*Staatsblad no.* 13) en 11 Augustus 1859 (*Staatsblad no.* 80).

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In de gemeente Doesburg wordt een kamer van koophandel en fabrieken gevestigd, bestaande uit zeven leden.

Art. 2. De som, waarvoor, volgens het tweede lid van art. 9 des aangehaalden reglements, de kiezers ter zake van eenig bedrijf van handel of fabriekwezen in het patentregt moeten zijn aangeslagen, wordt voor deze kamer bepaald op tien gulden in hoofdsom.

Art. 3. De vergaderingen tot het kiezen der leden voor de nieuwe kamer worden gehouden in de maand November 1866.

Art. 4. De nieuwe kamer treedt in werking met den 1sten Januari 1867.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan Onzen Minister van Financien en aan de algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 11den October 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 335. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 12*den October* 1866, *no.* 56, *houdende verlenging der concessie tot het heffen van doorvaartregten aan de sluis en brug aan de Gouwe in den Hoogen Rijndijk.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 10 October 1866, no. 171, 3de afdeeling;

Gezien ons besluit van 9 December 1859, no. 72; (1)

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van *Rijnland*, wederom voor den tijd van drie jaren, ingaande met 1 Januarij 1867, concessie te verleenen tot heffing van doorvaartregten aan de sluis en brug aan de *Gouwe* in den Hoogen Rijndijk, volgens het bij ons aangehaald besluit vastgesteld tarief.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 12*den October* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1864, no. 108, Bijlage A. *Red.*

No. 336. **Beright** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den 12den October* 1866, *no.* 236, *6de afd., nopens het openen van rijkstelegraafkantoren op het eiland Vlieland en van kantoren in Wurttemberg en België, mitsgaders bepalingen betreffende het Belgisch grenstarief.*

Te rekenen van den 22sten dezer zal op het eiland *Vlieland* een rijkstelegraafkantoor met beperkte dagdienst geopend zijn.

De prijs van een enkelvoudig telegram, voor het verkeer met de overige nederlandsche kantoren, bedraagt 0.50 gl., terwijl aangaande de berigtenwisseling met alle andere kantoren, zoowel in als buiten Europa, nadere inlichtingen aan het genoemde kantoor zullen te bekomen zijn.

Voor de bezorging van telegrammen van het telegraafkantoor naar de reede is een afzonderlijk bestelgeld verschuldigd.

Telegraafkantoren zijn geopend te Ebersbach in Wurttemberg en te *Brasschaet*, *Esneux*, *Kermpt*, *Schuelen* en *Sichem* in België.

Het tijdelijke kantoor te Teinach in Wurttemberg is voor den duur van den winter gesloten.

Het tarief voor het verkeer van Vlieland met de kantoren der Duitsch-Oostenrijksche Vereeniging en met de Staten, die niet tot het verdrag van Parijs toetraden, is gelijkgesteld aan dat voor het kantoor te Harlingen.

Ebersbach volgt het tarief van Plochingen.

Het Belgische grenstarief is toepasselijk op het verkeer van Maastricht met Esneux, Kermpt en Schuelen, alsmede op dat van Bergenopzoom, Breda, Goes, Neuzen, Oosterhout, Roosendaal en Tilburg met Brasschaet.

's Gravenhage, den 12den October 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) C. J. FEITH.

No. 337. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 13den October* 1866, *no.* 113, *houdende bepaling nopens de invulling der certificaten van verificatie op volgbrieven en consenten tot provisionele lossing voor wijn.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,
Gelet enz.,
Heeft goedgevonden en verstaan:

1° Te bepalen dat bij invoer van buiten 's lands of bij uitslag uit entrepôt van wijn, door de ambtenaren met de roeijing belast in de certificaten van verificatie op de volgbrieven of consenten tot provisionele lossing steeds uitdrukkelijk moet worden vermeld of zich al dan niet moer op den wijn bevind, met opgaaf in het eerste geval of de wijn is op *volle moer*, *halve moer* enz.; zullende indien de verificatie geschiedt op consent tot provisionele lossing, de bedoelde bijzonderheden door de ontvangers moeten overgenomen in het document op dat consent af te geven.

2° Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 338. CIRCULAIRE *van den* Minister van Justitie, *van den 13den October* 1866, *no.* 94, *houdende dat aan militairen als hulpmaréchausseés dienst doende, geene schadeloosstelling voor in regten geroepen getuigen moet worden toegekend.*

's Gravenhage, den 13den October 1866.

Bij het onderzoek der bescheiden wegens gedane betalingen aan getuigen in strafzaken is gebleken, dat door sommige regters, aan militairen dienst doende als hulpmaréchausseés tot bewaking van de lijnen van afsluiting door de regering tot wering van de veeziekte vastgesteld, wanneer zij als getuigen zijn gehoord, schadeloosstelling voor reiskosten, te schatten op den voet van art. 2 van het decreet van 7 April 1813. Dit is onjuist.

De hulpmaréchausseés zijn militairen in active dienst, die door de zorg van het Departement van Oorlog van reiswijzers en reisgeld worden voorzien, indien zij elders getuigenis der waarheid moeten afleggen en op wie art. 31 van het decreet van 18 Junij 1811 en de circulaire van den Minister van Justitie dd. 29 Januarij 1844, no. 30 (1), geheel toepasselijk zijn.

Ik heb de eer daarop uwe aandacht te vestigen, tevens met verzoek om *de regterlijke ambtenaren in Uw ressort daarvan mededeeling te doen.*

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 339. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den October* 1866, *afd. post.*, *no.* 130, *houdende eene instructie voor de beambten der postkantoren en reglement ter uitvoering van het tusschen Nederland en Hamburg nieuw gesloten Postverdrag.*

's Gravenhage, den 15den October 1866.

DE MINISTER,

Willende overgaan tot het nemen van maatregelen voor de uitvoering van het Postverdrag tusschen *Nederland* en *Hamburg* van 23/20 Augustus jl., 't welk met onderling goedvinden is bepaald, te rekenen van 1 November 1866 in werking te zullen treden, en van het daartoe betrekkelijke Reglement van 17/12 September daaraanvolgende;

Gezien het Koninklijk Besluit van 5 dezer (*Staatsblad no.* 164), houdende nadere regeling van de verschuldigde porten, in overeenstemming met de bepalingen der bovengemelde overeenkomst;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Mits deze vast te stellen een nieuwe Instructie voor de behandeling der Hamburgsche correspondentie, om in werking te komen op den 1sten November aanstaande.

Een gedrukt exemplaar van het Postverdrag, van het Reglement en van het Koninklijk Besluit, in het hoofd dezer gemeld, wordt nevens de Instructie (2) aan de Ambtenaren medegedeeld: met last om zich

(1) Bijvoegsel 1844, no. 104. *Red.*
(2) Het postverdrag is in het Staatsblad onder no. 171 opgenomen. Het reglement en de Instructie volgen hier achter als Bijlagen *A* en *B*. *Red.*

den inhoud dezer verschillende stukken eigen te maken, en aan de daarin voorkomende bepalingen, voor zooveel hen aangaat, eene behoorlijke uitvoering te verzekeren.

De tegenwoordige Resolutie met de bijlagen zal worden gedrukt, en ter hand gesteld aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditie-kantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

Bijlage A.

Instructie *voor de ambtenaren van 's Rijks Postkantoren, ter uitvoering van het tusschen Nederland en Hamburg geslotene Postverdrag van 23/20 Augustus 1866 en van het daartoe betrekkelijke Reglement van 17/12 September daaraanvolgende.*

I. *Algemeene voorschriften.*

Art. 1. De voorwerpen der brievenpost die regtstreeks tusschen de Post-administratien van *Nederland* en *Hamburg* worden uitgewisseld en uit hunnen aard of wegens de voorwaarden van verzending, waaraan zij onderworpen zijn, onderling van elkander verschillen, zijn de navolgende:

a. gewone brieven;
b. gewone aangeteekende brieven;
c. expresse-brieven;
d. monsters en stalen van koopwaren;
e. drukproeven en kopijen;
f. nieuwspapieren en verdere gedrukte stukken onder kruisband;
g. nieuwspapieren en tijdschriften die bij wijze van abonnement worden geleverd.

Aangeteekende brieven met aangegevene geldswaarde worden niet regtstreeks met de Hamburgsche Administratie uitgewisseld: maar de verzending daarvan geschiedt voortdurend op den voet van het bepaalde bij art. 13 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 648, door tusschenkomst der Hannoversche Administratie.

De voorwerpen onder *a*, *b*, *c*, *e* en *f* vermeld, zullen het gewigt van 5000 wigtjes, en die sub. *d*, dat van 250 wigtjes niet mogen te boven gaan.

Art. 2. Er worden, althans voor het tegenwoordige en behoudens latere voorschriften, geene andere brieven enz. tusschen de *Nederlandsche* en *Hamburgsche* Administratien uitgewisseld, dan die herkomstig uit de *Nederlanden* en bestemd voor de *Nederlanden*.

De correspondentie van en voor *Lubeck*, *Denemarken*, *Zweden* en *Noorwegen*, *Sleeswijk*, *Holstein* en *Lauenburg*, wordt voortdurend door tusschenkomst der Pruissische Administratie verzonden.

Art. 3. De bestaande bepalingen ten aanzien der postverbindingen tusschen *Nederland* en *Hamburg*, alsmede die omtrent de kantoren met de uitlevering der correspondentie belast, blijven voortdurend van toepassing.

Art. 4. Het port der brieven, gewone en aangeteekende, dat der monsters en drukproeven, alsmede dat der gedrukte stukken, wordt naar den volgenden maatstaf ingevorderd.

A. *Gewone brieven.*

Het port bedraagt voor elke 15 wigtjes, of voor elk gedeelte van 15 wigtjes, dan wel voor elk gewigt van beneden een lood tolgewigt, of voor elk gedeelte van een lood tolgewigt, 20 cent of 3 zilvergros voor gefrankeerde, en 25 cent of 4 zilvergros voor ongefrankeerde brieven.

B. *Aangeteekende brieven.*

Het port, bij vooruitbetaling te voldoen, bedraagt naar de bovengemelde verhouding wat het gewigt betreft, 20 cent of 3 zilvergros, benevens een vast regt van 10 cent of 2 zilvergros.

Indien de afzender verlangt dat een bewijs van den goeden ontvang wordt teruggezonden, wordt nog daarenboven ter dezer zake 10 cent of 2 zilvergros ingevorderd.

C. *Monsters en drukproeven*, met de kopijen.

Het port per 40 wigtjes bedraagt bij vooruitbetaling 5 cent of 9 penning.

D. *Nieuwspapieren en andere gedrukte stukken onder kruisband.*

Het port bedraagt per 40 wigtjes bij vooruitbetaling 5 cent of 9 penning.

Art. 5. Expresse-brieven uit en naar *Hamburg* zijn aan dezelfde voorwaarden van verzending onderworpen, als die uit en naar *Hannover* (zie art. 14 der Instructie, behoorende bij Circulaire, no. 648) (1).

Art. 6. Op de bij wijze van abonnement geleverd wordende nieuwspapieren, tijdschriften enz., zijn mede de bepalingen van art. 18 der bovengemelde Instructie voor de Hannoversche correspondentie van toepassing.

Art. 7. De *ontoereikend* met postzegels gefrankeerde brieven, monsters of gedrukte stukken, zijn onderworpen aan het port dat voor *ongefrankeerde brieven* is verschuldigd, na aftrek evenwel van de waarde der aangehechte postzegels. Breuken van minder dan 5 cent of een halve zilvergros, worden tot de volle som van 5 cent of een halve zilvergros aangevuld.

Art. 8. Dienstbrieven van het ambtszegel en het contreseign der afzenders voorzien, die gewisseld worden tusschen Ambtenaren en Autoriteiten in *Nederland* en *Hamburg*, genieten vrijstelling van briefport.

Art. 9. Omtrent de verzending van loopcedels; — de behandeling van brieven met nader adres, alsmede die der verkeerd gezondene of verkeerd geadresseerde, — der geweigerde en der onbekende brieven, wordt verwezen naar § 6, 7, 8 en 9 van het Reglement.

Ten aanzien van de herleiding der munt voor de verrekeningen tusschen de beide Administratien, zal het daaromtrent bepaalde bij § 14 en 19 van het Reglement door de Ambtenaren, voor zooveel hen betreft, worden in acht genomen.

II. *Bijzondere voorschriften voor de kantoren van uitwisseling.*

Art. 10. Met betrekking tot de verdeeling der porten enz., tusschen de beide Administratien, is het navolgende overeengekomen:

1°. Iedere Administratie behoudt voor zich:

a. het *vaste regt* der aangeteekende brieven, die zij verzendt, alsmede het port wegens de berigten van ontvang der gemelde brieven; en

b. het frankeergeld of de provisie, die respectivelijk door haar wordt geheven wegens nieuwspapieren enz., die bij wijze van abonnement geleverd worden (zie art. 5 dezer Instructie).

2°. Er geschiedt eene gelijke verdeeling ieder voor de helft wegens het *port* der gewone en der aangeteekende brieven, met inbegrip der expressebrieven en loopcedels, alsmede wegens het port der monsters, der nieuwspapieren en van de gedrukte stukken onder kruisband.

3°. Het bij de afzending vooruitbetaalde loon wegens expresse brieven, wordt geheel genoten door de Administratie van bestemming.

De kosten van het transito-vervoer over vreemd grondgebied, wegens de depêches die tusschen *Nederland* en *Hamburg* gewisseld worden, komen voor rekening van de Hamburgsche Administratie, behoudens evenwel dat van de zijde van *Nederland* een *derde* deel der gemelde kosten aan *Hamburg* worden vergoed. De laatstgemelde verrekening geschiedt regtstreeks tusschen de beide Administratien.

Art. 11. De ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde brieven bestemd voor *Hamburg*, worden door de Nederlandsche Kantoren van uitwisseling met het volle door de geadresseerden verschuldigde port, *in zilvergrossen* getaxeerd; terwijl in de omgekeerde rigting het taxeren der brieven door het Stads Postambt *in cents* geschiedt; een en ander met inachtneming van hetgeen verder omtrent dit punt bij § 12 van het Reglement is voorgeschreven.

Omtrent de wijze van verekening van het aanvullingsport wegens ontoereikend gefrankeerde brieven enz., alsmede omtrent het op nieuw taxeren der brieven die uit *Hamburg* ontvangen worden, bijaldien de cijfers ondui-

(1) Bijvoegsel 1865, no. 148. *Red.*

delijk zijn of niet overeenkomen met die waaraan het Nederlandsche publiek gewoon is, wordt voorts verwezen naar art. 32 der Instructie, behoorende bij Circulaire no. 648, zijnde de daarbij gegevene voorschriften mede van toepassing op de Hamburgsche correspondentie.

Art. 12. De verrekening van de waarde der postzegels op ontoereikend gefrankeerde brieven geschiedt op de wijze als bij § 10 van het Reglement, alsmede bij art. 33 van de Instructie behoorende bij Circulaire no. 648 is bepaald.

Art. 13. Het vastgesteld formulier der adviesen voor de Nederlandsch-Hamburgsche correspondentie is op dezelfde wijze ingerigt als dat voor de correspondentie met *Hannover*.

Het stuk zelve geeft overigens genoegzame aanwijzing omtrent de wijze van invulling.

Met betrekking tot de zamenstelling der depêches wordt verwezen naar § 15 van het Reglement.

Art. 14. Het geven van wederkeerige accusatie wegens de gewisselde depêches vervalt mede ten aanzien der correspondentie met *Hamburg*.

De bevonden verschillen worden door het eene kantoor van uitwisseling aan het andere door de zoogenaamde berigten van bevinding kenbaar gemaakt.

De ambtenaren gedragen zich te dezen aanzien aan § 16 van het Reglement, alsmede aan art. 36 en 37 van de Instructie behoorende bij Circulaire no. 648.

Art. 15. De maandelijksche staten, opgemaakt overeenkomstig § 17 van het Reglement, worden door de Nederlandsche kantoren van uitwisseling uiterlijk op den 10den van elke maand, volgende op die waartoe de verrekening betrekking heeft, vergezeld van de adviesen en de berigten van bevinding, aan het Hoofdbestuur ingezonden.

Art. 16. De levering van dagbladen, bij wijze van abonnement, geschiedt door tusschenkomst van de tot elkander in regtstreeksche betrekking staande kantoren van uitwisseling.

III. *Slotbepaling.*

Art. 17. De tegenwoordige Instructie treedt in werking met 1 November 1866, te rekenen van welk tijdstip alle daarmede strijdige voorschriften zullen ophouden van kracht te zijn.

Goedgekeurd bij resolutie van den Minister van Financien, van den 15den October 1866, no. 180.

Mij bekend,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOUTEMA.

Bijlage B.

Reglement *ter uitvoering van het Nederlandsch-Hamburgsch Postverdrag*, *dd. 's Gravenhage*, *den* 23 *Augustus* 1866. / *dd. Hamburg*, *den* 20 *Augustus* 1866.

Ter uitvoering van het tusschen de Koninklijk Nederlandsche en de Hamburgsche Regering, onder dagteekening van 23/20 Augustus 1866 geslotene Postverdrag, hebben de ondergeteekende Commissarissen, te weten:

van de Koninklijk Nederlandsche zijde, de Hoofd-Directeur der Posterijen Joan Pieter Hofstede;

van de Hamburgsche zijde: de Chef der Hamburgsche Postadministratie, de Opper Post-Directeur Friedrich Wilhelm Alexander Schulze;

behoudens de goedkeuring der wederzijdsche hoogste Autoriteiten, zich met elkander omtrent de navolgende bepalingen verstaan:

§ 1. *Regtstreeksche pakketverzendingen.*

De wederkeerige toezending van postpakketten geschiedt zoo dikwijls de bestaande postverbindingen daartoe de gelegenheid aanbieden.

De Postkantoren, tusschen welke eene regtstreeksche pakketverzending zal plaats vinden, worden naar mate van de bestaande behoefte aangewezen. Tot veranderingen in de regtstreeksche pakketverzendingen wordt niet dan in gemeen overleg tusschen de beide Postadministratiën overgegaan.

§ 2. *Expeditielijsten.*

In zooverre het tot verzekering eener behoorlijke verzending der corres-

pondentie vereischt wordt, zullen expeditielijsten vervaardigd en aan de Postkantoren medegedeeld worden.

§ 3. *Stempeling.*

De verschillende voorwerpen der brievenpost, die in het internationaal verkeer worden uitgewisseld, moeten op het adres met den plaats- en dagteekeningstempel van de kantoren van vertrek voorzien worden.

De aangeteekende brieven worden buitendien met den stempel „aangeteekend" of „recommandirt" gemerkt.

§ 4. *Aangeteekende brieven.*

De aangeteekende brieven, die tusschen de wederzijdsche Postkantoren uitgewisseld worden, moeten, overeenkomstig de in het Postgebied van de plaats van oorsprong bestaande voorschriften, in dier voege gesloten zijn, dat zonder schending van den omslag of het zegel, aan den inhoud niet kan worden geraakt.

Wanneer de afzender een bewijs van goeden ontvang terug verlangt, moet door het Postkantoor van de plaats van oorsprong een ingevuld formulier bij den brief worden gevoegd.

De onderteekende bewijzen van ontvang worden zonder uitstel, portvrij naar de plaats van herkomst teruggezonden.

§ 5. *Expresse-brieven.*

Expresse-brieven zijn die, op het adres waarvan de afzender het verlangen heeft uitgedrukt: „Buitengewone bestelling" of „Durch Expressen zu bestellen." Deze aanwijzing wordt op eene in het oog vallende wijze rood of blaauw onderstreept.

Dergelijke brieven worden onmiddellijk na de aankomst ter plaatse van bestemming, door eenen bijzonderen bode aan den geadresseerde bezorgd.

Wegens deze brieven, die slechts gefrankeerd verzonden kunnen worden, moet de afzender, behalve het gewone frankeergeld, ook het loon voor de expresse bestelling bij vooruitbetaling voldoen.

Dat loon zal bedragen: twintig cent in de Nederlanden, en drie zilvergros in Hamburg of in de tot de Postvereeniging behoorende Staten, wanneer de expresse-brieven bestemd zijn naar plaatsen waar een Postkantoor aanwezig is; en buitendien dertig cent in de Nederlanden, en vijf zilvergros in Hamburg of in de tot de Postvereeniging behoorende Staten, wegens de brieven bestemd naar plaatsen waar geen Postkantoor bestaat.

Het bovengemelde bestelloon wordt in zijn geheel aan de Postadministratie van de plaats van bestemming te goed gedaan.

Wanneer in enkele gevallen de bestelling van expresse brieven naar plaatsen waar geen Postkantoor is, voor het bovengemelde bedrag niet kan worden verkregen, behoort het daarenboven verschuldigde van den geadresseerde des briefs te worden ingevorderd. Indien de geadresseerde de betaling weigert, wordt zulks als eene weigering van den brief beschouwd en deze als retourbrief behandeld. De schade wegens het aan den bode betaalde loon, wordt in zoodanig geval door de Postadministratie van de plaats van bestemming gedragen.

§ 6. *Loopcedels.*

Bijaldien wegens de goede overkomst van met de post verzondene stukken twijfel ontstaat, kan de afzender daaromtrent door tusschenkomst van het kantoor van vertrek, eenige ongeslotene loopcedel tot het instellen van onderzoek doen afzenden. Deze loopcedel behoort zoowel den tijd, waarop het stuk ter post is bezorgd, als eene naauwkeurige omschrijving daarvan, in te houden. Aan dergelijke loopcedels moet met de meeste stiptheid gevolg worden gegeven.

Bij de afzending is daarvoor een regt te betalen, gelijkstaande met het port van eenen gewonen gefrankeerden brief. Dit regt zal nogtans, bijaldien er op de post eenige onregelmatigheid heeft plaats gehad, van wege de Postadministratie, in het ressort waarvan dit is voorgevallen, aan den afzender, des verlangende, worden teruggegeven.

De terugzending der loopcedels geschiedt in elk geval portvrij, onder de aanduiding „Postzaken."

§ 7. *Verzending naar eene nieuwe plaats van bestemming.*

Met opzigt tot de brieven enz. die, uit hoofde van eene verandering in de verblijfplaats van de geadresseerden, eene nieuwe bestemming erlangen, zijn de navolgende regelen van toepassing:

1. Ten gevolge der nadere verzending ondergaat het oorspronkelijke port geene verhooging, onverschillig of die nadere verzending binnen het Nederlandsche of binnen het Hamburgsche postgebied, dan wel uit de Nederlanden naar Hamburg of uit Hamburg naar de Nederlanden geschiedt. De toepassing van dit beginsel op de brieven, bij de nadere verzending waarvan andere tot de Postvereeniging behoorende Staten betrokken zijn, wordt van de toestemming der overige Duitsche tot de Postvereeniging behoorende Administratiën afhankelijk gesteld.

2. Verschotten, hetzij uit binnenlandsch port, hetzij — op brieven, die uit een derde land afkomstig zijn — uit internationaal port bestaande, worden bij de nadere verzending verder aangerekend.

3. Wanneer eenerzijds de Nederlandsche Postadministratie, of wel van den anderen kant de Hamburgsche Postadministratie of de Duitsche Postvereeniging, nog in het geheel geen port wegens eenen nagezondenen brief heeft genoten, treedt de betrokkene Administratie in het genot van het port, hetwelk volgens haar binnenlandsch tarief, van het grenspunt, waar de brief het Rijk is binnengekomen tot aan de plaats der nadere bestemming, verschuldigd is.

Aangeteekende brieven kunnen ook, voor het geval dat zij, ingevolge de voor het binnenland bestaande bepalingen, oorspronkelijk ongefrankeerd werden verzonden, van het eene land naar het andere worden nagezonden. Bij die nadere verzending wordt, overeenkomstig het bepaalde sub. 2 hierboven, het bedrag, waarmede die brieven zijn belast, uitgetrokken en als verschot aangerekend. De Administratie, waaronder het nieuwe Postkantoor van bestemming behoort, voegt daarbij haar binnenlandsch port zonder aanteekengeld.

§ 8. *Verkeerd gezondene of verkeerd geadresseerde brieven.*

De verkeerd gezondene stukken van de brievenpost worden, zoo mogelijk, zonder uitstel naar de ware plaats van bestemming verzonden; wordende aldaar slechts zoodanig port geheven, als bij eene rigtige verzending zoude verschuldigd zijn geweest.

Moet tot dat einde een zoodanige brief worden teruggegeven aan de Administratie, die hem uitgeleverd heeft, dan wordt bij de terugzending het bedrag in rekening gebragt of te goed gedaan, hetwelk door de Administratie, die den brief terugzendt, op het advies in rekening gebragt of te goed gedaan is. De terugzending moet met omgaande post geschieden. De verkeerd geadresseerde brieven worden op dezelfde wijze behandeld.

§ 9. *Onbestelbare brieven.*

De stukken van de brievenpost, die ter plaatse van bestemming om de eene of andere reden niet aan de geadresseerden kunnen worden uitgereikt, zullen, zoodra de onbestelbaarheid ingevolge de voor het binnenland bestaande voorschriften als voldoende uitgemaakt is te beschouwen, over en weder worden teruggezonden. Ten opzigte van voorwerpen, die poste-restante zijn geadresseerd, geschiedt de terugzending na verloop van drie maanden.

Bij de terugzending van onbestelbare stukken van de brievenpost zal geen afzonderlijk retourport in rekening worden gebragt. Indien zij bij de afzending gefrankeerd waren, geschiedt de terugzending zonder aanrekening van verschot. Waren zij daarentegen bij de afzending niet gefrankeerd, dan wordt bij de terugzending slechts het port aangerekend, hetwelk aan de Administratie, die den brief terugzendt, op het advies in rekening is gebragt.

§ 10. *Frankering door middel van postzegels.*

Het bedrag der postzegels op ontoereikend gefrankeerde stukken van de brievenpost, wordt aan de Administratie van de plaats van bestemming bij de uitlevering te goed gedaan. Gelijktijdig wordt de brief op het advies als eenen ongefrankeerden brief aangerekend.

Behalve het bedrag van het betaalde frankeergeld moet op zoodanige brieven de aanduiding „ontoereikend" of „unzureichend" vermeld worden.

§ 11. *Vermelding van het gewigt.*

Indien een gefrankeerd of ongefrankeerd stuk der brievenpost het enkele gewigt te boven gaat, moet het bevondene gewigt op het adres worden vermeld.

§ 12. *Taxering der correspondentie.*

Op elk stuk van de brievenpost uit de Nederlanden naar Hamburg, dan wel naar andere gedeelten van de Duitsche Postvereeniging; of uit Hamburg, dan wel uit andere gedeelten der Duitsche Postvereeniging naar de Nederlanden; moet bij de uitwisseling, in geval van volledige frankering, het gezamenlijke internationale frankeergeld in de munttaal van de Administratie, die de brievenmaal verzendt, worden vermeld. Voor het geval dat de stukken slechts gedeeltelijk gefrankeerd of geheel ongefrankeerd zijn, moet het gezamenlijke internationale port worden vermeld in de munttaal van de Postadministratie, die de brievenmaal ontvangt.

Op retourbrieven, aan een nieuw adres te zenden en verkeerd verzondene stukken, moet echter slechts het port, dan wel het frankeergeld worden vermeld, hetwelk ten behoeve der afzendende Administratie in rekening te brengen is. De verrekening heeft plaats in de munttaal, daaromtrent in de modeladviesen (§ 13) aangewezen.

Op brieven uit en naar vreemde, niet tot de Duitsche Postvereeniging behoorende landen, wordt het aan de afzendende Administratie behoorende port (eventueel in ééne som met het vreemde verschot), doch in geval van frankering, het aan de andere Administratie te vergoeden frankeergeld (eventueel in ééne som met het vreemde aan verder gelegene landen te vergoeden frankeergeld) vermeld.

De opgave van het port geschiedt in de munttaal van de Administratie, die de brievenmaal ontvangt; die van het frankeergeld echter in de munttaal van de Administratie, die de brievenmaal uitlevert.

§ 13. *Het opmaken der adviesbrieven.*

Elke brievenmaal wordt van eenen adviesbrief vergezeld, welke door de Nederlandsche Kantoren overeenkomstig Bijlage A, en door het Stads Postamt in Hamburg overeenkomstig Bijlage B, behoort te worden opgemaakt. De invulling geschiedt volgens de rubrieken, die op het stuk voorkomen.

De expresse-brieven (§ 5) worden, voor zooveel het gezamenlijk getal stuks betreft, met de aangeteekende brieven in Art. III van het advies ingevuld.

§ 14. *Herleiding.*

Voor de verrekeningen tusschen de Nederlanden en Hamburg wordt de zilvergros in 12 penningen verdeeld.

Herleidingen, die bij de uitwisseling der correspondentie van den guldenmunttaal in de thaler-munttaal of omgekeerd zijn te verrigten, zullen naar den maatstaf van 1 cent = 2 penningen (13 penningen = 1 zilvergros) geschieden.

§ 15. *Zamenstelling der depêches.*

De wederzijdsche kantoren van uitwisseling zullen de gedrukte stukken onder kruisband, afgescheiden van de overige voorwerpen, te zamen binden.

De aangeteekende brieven, benevens de expresse-brieven, worden afzonderlijk in eenen stevigen omslag van pakpapier ingepakt, zorgvuldig te zamen gebonden en verzegeld. Het advies wordt mede in dit pakket ingesloten. Vervolgens wordt daarop aan de buitenzijde de aanduiding „Aangeteekend" of „Recommandirt" duidelijk vermeld.

De brievenzakken of postpakketten, waarin de gezamenlijke correspondentie wordt verzonden, moeten stevig gebonden en goed verzegeld worden.

§ 16. *Verificatie der depêches.*

Bij de verificatie van de in rekening gebragte sommen, mogen de oorspronkelijke invullingen van het advies niet door de daarin te brengen veranderingen onleesbaar gemaakt worden.

De in de posten der adviesen te maken veranderingen worden zonder uitstel, door middel van een aangeteekend te verzenden berigt van bevinding, Model C en C1, waarbij ook de redenen der veranderingen beknopt worden opgegeven, aan de Postinrigting medegedeeld, waarvan de brievenmaal afkomstig is. Deze Postinrigting maakt op grond van het bedoelde berigt de noodige veranderingen in de maandelijksche staten, teekent het berigt voor „Gezien" of „Anerkannt", met vermelding van den dag, en zendt het ver-

volgens aan het kantoor, van waar het afkomstig is, terug. Het laatstbedoelde kantoor voegt het voor „Gezien" geteekende berigt als bijlage bij het advies.

§ 17. *Maandelijksche staten.*

De kantoren van uitwisseling houden aanteekening op maandelijks af te sluiten staten, overeenkomstig Model D en D1, van de blijkens de afgezondene adviesbrieven voor de afrekening in aanmerking komende totalen. De staten van hetgeen verzonden is worden, met de in § 16 voorgeschrevene berigten van bevinding behoorlijke overeenstemming gebragt.

Van de totalen der ontvangene adviesen wordt evenens op maandelijksche staten van hetgeen aangekomen is, overeenkomstig hetzelfde model, aanteekening gehouden.

De staten worden, met bijvoeging van de adviezen en van de berigten van bevinding, aan de Autoriteiten, voor welke zij bestemd zijn, op daarvoor door deze te bepalen tijdstippen ingezonden.

§ 18. *Wijze van afrekening.*

Als voorbereiding tot het werk der afrekening wordt in de eerste plaats onderzocht of de staten, wegens hetgeen ontvangen is, met de adviesbrieven overeenstemmen. Daaruit wordt een verzamelstaat, volgens model E en E[1] opgemaakt, welke stukken vervolgens met de staten van hetgeen ontvangen is en onder bijvoeging der adviesen en berigten van bevinding, maandelijks, uiterlijk op den 25sten van de volgende maand, aan de andere Administratie worden toegezonden.

Deze Administratie vergelijkt:

1. de door hare kantoren van uitwisseling aan haar toegezondene staten van verzending met de daarop betrekking hebbende staten van aankomst; terwijl in geval van verschil de vermelding op de adviesen, dan wel hetgeen voorkomt in de voor „Gezien" geteekende berigten, beslissend zijn;
2. de bijzondere staten met den verzamelstaat.

Nadat de verificatie op deze wijze heeft plaats gehad worden de bijlagen, uiterlijk drie weken na de inzending, benevens den staat van verschillen, zoo er zijn, aan de Administratie, die den verzamelstaat heeft opgemaakt, tot het onderzoeken van den staat van verschillen teruggezonden.

Na het einde van het kwartaal verzendt de Hamburgsche Administratie hare verzamelstaten zoodra mogelijk aan de Nederlandsche Administratie.

De Nederlandsche Administratie brengt, na onderzoek van de ontvangen verzamelstaten, de uitkomsten der verschillende verzamelstaten op eene definitive driemaandelijksche rekening, welke onder bijvoeging der verzamelstaten, tot onderzoek en ter goedkeuring aan de Hamburgsche Administratie wordt toegezonden.

§ 19. *Afbetaling van het saldo.*

Het saldo der rekeningen (§ 18) wordt in Thaler-munt vastgesteld; tot dat einde worden de posten, die in Nederlandsche munt zijn uitgetrokken, naar den maatstaf van 1.76 Gld. = 1 Thaler in Thaler munt herleid.

De afbetaling van het saldo der rekeningen zal onverwijld na het einde van ieder kwartaal, in de munt van den Staat die te ontvangen heeft, plaats vinden.

§ 20. *Levering van dagbladen.*

De ontbieding der dagbladen, die bij wijze van abonnement worden verlangd, en de afrekening daaromtrent geschiedt door tusschenkomst der in regtstreeksche betrekking tot elkander staande Postinrigtingen.

§ 21. *Termijn van uitvoering.*

De tegenwoordige Overeenkomst heeft denzelfden duur als het onder dagteekening dd. 's Gravenhage, 23 Augustus 1866 / Hamburg, 20 Augustus 1866, geslotene Postverdrag en zal op hetzelfde tijdstip in werking worden gebragt.

Gedaan en geteekend te 's Gravenhage, den zeventienden September, een duizend acht honderd zes en zestig, en te Hamburg, den twaalfden derzelfde maand.

(*Get.*) J. P. HOFSTEDE, *L. S.*
(*Get.*) SCHULZE, *L. S.*

No. 340. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 16*den October* 1866, *no.* 88, *houdende bepaling dat de betaalmeesters niet gehouden zijn op algemeene christelijke feestdagen stortingen aan te nemen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op de resolutie van den 26sten Maart 1866, no. 127 (1), heeft goedgevonden en verstaan, aan de onder het Departement van Financien behoorende rekenpligtigen te kennen te geven, dat de betaalmeesters niet gehouden zijn, stortingen van hen aan te nemen op den tweeden Paaschdag, den Hemelvaartsdag, den tweeden Pinksterdag of op de beide Kersdagen.

En zal deze resolutie gedrukt worden medegedeeld aan de ambtenaren der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen; de directeuren der registratie en domeinen, onder bijvoeging van een genoegzaam aantal exemplaren, om door hunne tusschenkomst aan de tot iedere directie behoorende rekenpligtigen te worden toegezonden, en de betaalmeesters in de arrondissementen.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 341. CIRCULAIRE *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den* 19*den October* 1866, *no.* 3, *houdende inlichting nopens de toepassing van art.* 20 *van het reglement op het toezigt der wegen in Groningen betrekkelijk de wijziging van den legger der wegen en voetpaden.* (*Prov. blad no.* 77.)

Er heeft zich verschil van gevoelen voorgedaan ten aanzien van de toepassing van art. 20 van het reglement op het toezigt der wegen in deze provincie, goedgekeurd bij Z. M. besluit van den 2den Augustus 1854, no. 52 (1).

't Is ons wenschelijk voorgekomen dat in dezen eene eenparige wijze van behandeling in de verschillende gemeenten dezer provincie worde gevolgd. Wij hebben daarom gemeend UEd. onze zienswijze betrekkelijk de opvatting van het bedoelde art. 20 te moeten mededeelen.

De eerste alinea van art. 20 is duidelijk. Naar aanleiding daarvan stellen Burgemeester en wethouders de verandering voor, natuurlijk met omschrijving daarvan, *of* om den legger aan te vullen door nieuwe wegen, *of* om de bestaande wegen te wijzigen, *of* wel om de schouwing van op den legger als daaraan onderworpen voorwerpen op te heffen. Met dit besluit wordt gehandeld overeenkomstig art. 12. De gemeenteraad stelt daarna, met of zonder wijziging van 't voorstel van Burgemeester en Wethouders invoege boven vermeld, de aldus door bijvoeging of uitschrapping voorgestelde wijziging in den legger vast; en dat besluit van verandering is eveneens als het besluit tot vaststelling van den oorspronkelijken legger aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten onderworpen.

(1) Hierboven no. 110. *Red.*

Het komt ons voor dat de tweede zinsnede van art. 20 op die wijze moet worden begrepen. Immers ware het anders, en zou er vooraf, voor dat al de opgenoemde formaliteiten hadden plaats gehad, een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd Raadsbesluit tot verandering noodig zijn, dan zou later, nadat de voorschriften van art. 12 en volgende waren in acht genomen, wederom eene goedkeuring van Gedeputeerde Staten worden vereischt, waarbij dat Collegie soms de vroegere bij het eerste Raadsbesluit voorgestelde en door hetzelve toen goedgekeurde verandering niet zou kunnen goedkeuren, en alzoo in tegenspraak met zich zelven komen.

Wij geven UEd. in overweging om bij voorkomende gelegenheid ter bevordering eener gewenschte gelijkvormige behandeling van dit onderwerp, dienovereenkomstig te willen handelen.

De Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 342. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 20sten October* 1866, *no.* 61, *houdende bepalingen nopens de inrigting en behandeling van processen-verbaal van bekeuring, wegens overtreding van art.* 51 *der algemeene wet bij het niet bezorgen der volgbrieven.*

De verschillende wijze van behandeling der processen-verbaal van bekeuring, wegens overtreding van art. 51 der algemeene wet van den 26 Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), geeft mij aanleiding UWEd. Gestr. te verzoeken, hieromtrent in Uwe Directie eenparig op de navolgende wijze te doen handelen.

De bedoelde processen-verbaal moeten volgens het algemeen voorschrift van art. 233 der aangehaalde wet worden opgemaakt door minstens twee daartoe bevoegde personen, waartoe de betrokken ontvanger zich door eene visiteur, commies of ander bevoegd ambtenaar moet doen assisteren.

Zij moeten eveneens binnen bij den wet gestelden termijn worden beëedigd en geregistreerd, en in afschrift aan den bekeurde worden medegedeeld, of bij afwezigheid van dezen ten raadhuize of bij den Voorzitter van het gemeentebestuur bezorgd. Wanneer de extract-volgbrief teruggezonden is, moet deze als bijlage aan het origineel proces-verbaal worden vastgehecht.

Het opmaken van proces-verbaal kan echter in de hier bedoelde gevallen worden nagelaten, wanneer vóór of bij het instellen der bekeuring de verbeurde boete ad *f* 25—, door of namens den bekeurde ten kantore van den ontvanger wordt gedeponeerd. De intestellen bekeuring heeft voorts alleen betrekking tot de boeten en kosten, daar de invoerregten en accijns overeenkomstig art. 281 der algemeene wet op den gestelden borgtogt kunnen worden verhaald.

Ook wanneer de invoerregten of accijns ter losplaats op den volgbrief mogten zijn betaald, doch bedoeld document bij de lossing der goederen niet ter visitatie is aangeboden, en alzoo niet is kunnen worden gezuiverd, is de boete volgens art. 51 der algemeene wet verschuldigd

en moet door den ontvanger ten kantore van uitgifte met toepassing van het aangehaald art. 281 tot de invordering der regten of accijnsen worden overgegaan.

Zoo wel bij consignatie der boete ad *f* 25—, ten kantore des ontvangers op den voet hiervoren omschreven, als bij opmaking van proces-verbaal met opvolging der wettelijke voorschriften, kan de boete door den betrokken Provincialen Directeur worden verminderd, of de bekeurde door dezen tot transactie worden toegelaten, wel te verstaan wanneer volgens art. 229 der meer genoemde algemeene wet tot het eene of andere termen bestaan.

De bedoelde processen-verbaal moeten door de verbalisanten met eene memorie van toelichting en bijlagen, door de tusschenkomst van den betrokken controleur, aan den Provincialen Directeur worden ingezonden, om verder als gewone contentieuse zaken te worden behandeld en afgedaan, onverminderd de toepassing van het bepaalde bij art. 51, 2de lid, der algemeene wet, zoo lang het bedrag der boete niet is betaald of verzekerd.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 343. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 20sten October* 1856, *no.* 72, *houdende inlichting nopens de behandeling der triplicaat-generale verklaringen bij uitklaring van bijleggers, die weder naar zee gaan, zonder hier te lande goederen te hebben gelost of geladen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen enz.,

Nader gelet op de resolutie van den 6den Februarij 1865, no. 28 (1).

Heeft goedgevonden en verstaan, ten vervolge op die resolutie te kennen te geven, dat bij de uitklaring van *bijleggers*, de triplicaat-generale verklaringen door de visiteurs moeten worden ingetrokken, ten einde weder in het betrekkelijk register te worden gehecht.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

Bijlage A.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Nader gelet op de missives van de Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Zuid-Holland* van den 27sten Februarij 1863 en in *Noord-Holland* van den 28sten Februarij 1863, daarbij hunne beschouwingen mededeelende over het uitklaren van bijleggers, die weder naar zee gaan, zonder hier te lande goederen te hebben gelost of geladen;

Gelet op art. 55 in verband met het IVde hoofdstuk der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), op art. 13 der wet van den 13den Augustus 1849 (*Staatsblad no.* 40) en op art. 6 der wet van den 20sten Augustus 1859 (*Staatsblad no.* 93);

Heeft goedgevonden en verstaan:

---

(1) Volgt hierachter als bijlage A. *Red.*

1°. De Provinciale Directeurs der directe belastingen enz. in de Maritime Directien met wijziging in zoo verre van lett. *b* III der resolutie van den 8sten November 1844 te kennen te geven:

a. dat de bijleggers, die weder naar zee gaan, zonder hier te lande goederen te hebben gelost of geladen ook aan de formaliteit van *uitklaring* moeten worden onderworpen, waarvan bij het binnenkomen door de ambtenaren moet worden kennis gegeven aan de gezagvoerders dier schepen, die tevens op hunne verpligting tot het voldoen der verschuldigde vuur-, ton- en bakengelden en c. q. der loodsgelden moeten worden opmerkzaam gemaakt; zullende de vereischte acte van uitklaring *kosteloos* aan hen worden uitgereikt, na vertoon volgens art. 6 der wet van den 20sten Augustus 1859 (*Staatsblad no.* 93), van het bewijs van betaald loodsgeld voor zoo verre zulks gevorderd wordt, of wel van het bewijs dat dit niet verschuldigd is, en na voldoening van de vuur-, ton- en bakengelden en andere aan de administratie der belastingen verschuldigde ongelden;

b. dat de visiteurs met de klaringen belast, worden gemagtigd, de vuur-, ton- en bakengelden door de bijleggers verschuldigd, in ontvang te nemen, en daarvoor uit de aan hen te verstrekken registers no. 48 en 49 I. U. D. quitantie aan de belanghebbenden uit te reiken;

dat wijders de gelden aldus door hen in ontvang genomen, maandelijks, met vertoon van het register van ontvangst moeten worden overgebragt bij den ontvanger der in- en uitgaande regten, waaronder zij ressorteren, die hun daarvoor een bewijs van overneming zal verleenen, en de aldus overgenomen gelden na inschrijving zijner eigene ontvangst, zal boeken in het journaal Comptabiliteit no. 2, welk laatste register de visiteurs niet zullen behoeven te houden; terwijl voorts, na afloop van elk jaar, de visiteurs de ontvang registers in handen zullen stellen van den ontvanger, om met zijne eigene registers ter verificatie te worden overgelegd.

Een en ander met uitnoodiging aan de genoemde Provinciale Directeurs om ieder in zijne directie tot uitvoering van het vorenstaande de noodige orders te geven.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 344. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 22sten October* 1866, *no.* 64, *houdende verlenging der concessie tot heffing van tolgeld op den grindweg tusschen Oostburg en Groede.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 20sten October 1866, no. 169, 3de afd;

Gezien Ons Besluit van 24 Februarij 1864, no. 47 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan de gemeentebesturen van *Oostburg* en *Groede* voor den tijd van drie jaar ingaande met 1 Januarij 1867, concessie te verleenen tot heffing van tolgeld op den grindweg tusschen die gemeenten, volgens het tarief en onder de bepalingen bij het aangehaald Besluit vastgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit Besluit.

Het Loo, den 22sten October 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1864, no. 58. *Red.*

No. 345. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 22sten October* 1866, *afd. post.*, *no.* 109, *nopens het niet aan segel onderworpen zijn van zekere gedrukte stukken van staatkundigen aard; de vrijstelling van port voor de brieven afkomstig van een departement van algemeen Bestuur en bestemd voor het bestuur eener spaarbank; de verzending van binnenlandsche monsters; en ampliatie op de lijst der vrijdommen.*

's Gravenhage, den 22sten October 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1 (1).

Art. 2. Krachtens eene door dit Departement genomene beschikking van 16 September 1850, no. 60, zijn niet aan het zegelregt onderworpen: op zich zelf staande, geen deel van een dagblad of ander periodiek werk uitmakende, gedrukte stukken, houdende bloot politieke beschouwingen, gelijk: *een woord aan de kiezers van* . . . . . . en dergelijke.

De postambtenaren worden dus aangeschreven om zich dienovereenkomstig te gedragen.

Art. 3. Herhaaldelijk is aan dit Departement de vraag onderworpen, in hoe verre brieven van een *Departement van Algemeen bestuur*, afkomstig en bestemd voor het *Bestuur eener Spaarbank*, op vrijstelling van port kunnen aanspraak maken.

Daarop is blijkens de retroacta van dit Departement op onderscheidene gelegenheden niet altijd in denzelfden zin beslist.

Tot bevordering eener eenparige wijze van handelen in het bedoelde opzigt, en met intrekking in zoo verre van daarmede strijdige beschikkingen, worden de ambtenaren gemagtigd voor 't vervolg aan de bovengemelde brieven vrijdom van port toe te kennen; en zulks op grond dat zij betrekking hebben op het door de Spaarbanken geheel belangeloos verstrekken van voorschotten ten behoeve van 's Rijks gepensioneerden, en dus de tusschenkomst dier inrigtingen ter dezer zake is aan te merken als uitsluitend in het belang van 's Rijks dienst geschiedende.

Er wordt dus in beginsel aangenomen dat het *Bestuur eener Spaarbank*, doch ook alleen wegens zijne bemoeijingen in het belang van 's Rijks gepensioneerden, is te rangschikken onder de *Autoriteiten* en *Kollegien*, voor welker briefwisseling met de *Departementen van Algemeen Bestuur*, bij de bestaande voorschriften vrijdom van port is toegestaan.

Art. 4. Het Postkantoor te *Brummen* is nader gebleken te zijn gelegen binnen den kring van 30 mijlen, met opzigt tot de Pruissische kantoren te *Elten* en te *Emmerik*. Het verminderde port, bij art. 17 der Instructie op de Pruissische Correspondentie (*Circulaire no.* 614) vermeld, is dus mede toepasselijk op de brieven, die gewisseld worden tusschen *Brummen* ter eene, en *Elten* en *Emmerik* ter andere zijde.

Art. 5. Ingevolge art. 11 der Postwet, kan de verzending van

(1) Zie no. 240 hierboven. *Red.*

monsters of stalen van koopwaren binnen 's lands geschieden met of zonder eenen bijgevoegden brief.

Er is echter twijfel gerezen over de vraag of bij het vermelden op het adres der monsters van „een *fabriek-* of *handelsmerk*, *nommers* en *prijzen*" zoodanige opgaven moeten geacht worden een brief of geschrift (zie art. 3 der Circulaire no. 309), te vervangen; zoodat behalve het port van het monster, voor verzendingen boven de 15 wigtjes, buitendien nog een enkel briefport zoude verschuldigd zijn.

Die vraag is in ontkennenden zin te beantwoorden, in diervoege, dat het als geoorloofd wordt beschouwd, om de omslagen of adressen van binnenlandsche monsters, behalve met den naam van den afzender, en den naam, alsmede de woonplaats van den geadresseerde, te voorzien van een fabriek- of handelsmerk, nommers en prijzen, zonder dat dit aanleiding behoort te geven tot toepassing van meer dan *een derde* van het gewone briefport. Er is dus geen hooger port dan dat van eenen *enkelen* brief voor een dergelijk monster, tot en met 100 wigtjes ingesloten.

De ambtenaren verliezen echter niet uit het oog dat in geen geval minder mag worden geheven dan het port, 'twelk voor eenen enkelen brief is in te vorderen.

Art. 6. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

DOMEINEN.

Er wordt vrijdom van briefport verleend voor de brieven die gewisseld worden:

1°. tusschen den Ontvanger van het kanaal- en havengeld van het Nieuwe diep en den Ontvanger van het kanaalgeld aan de sluis Willem III en de Willemsluis onder *Buiksloot*, onderling met elkander; voorts tusschen de genoemde Ontvangers ter eene, en den Directeur, de Inspecteurs en de Ontvanger der registratie en domeinen, den Ontvanger van het buitengewoon zegel, de Betaalmeesters en de Ambtenaren van den waterstaat, allen in de Provincie *Noord-Holland*, benevens de Havenmeesters en Sluiswachter van het Groot Noord-Hollandsch kanaal, ter andere zijde;

2°. tusschen de Gaarders van kanaal- en sluisgelden ter eene, en de Ontvangers der registratie en domeinen, tot wier kantoor hunne standplaats behoort, ter andere zijde.

(Koninklijk besluit van 8 October 1866, no. 61.)

NOTA. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op *Registratie enz.*, *Schatkist* en *Waterstaat*.

BINNENLANDSCHE ZAKEN. (DEPARTEMENT VAN)

Als voren, tusschen de Inspecteurs en Adjunct-Inspecteurs voor het geneeskundig staatstoezigt ter eene, en de onderscheidene geneeskundigen in hun ressort, ter andere zijde.

De bovengemelde vrijstelling, in zoo verre eene uitbreiding van die verleend bij Koninklijk Besluit van 28 December 1865, no. 50 (art. 6 der Circulaire no. 664), is alleen van toepassing te maken op brieven, die *uitvoering van art.* 6 *der wet van* 1 *Junij* 1865 (Staatsblad no. 60), tusschen de Inspecteurs of Adjunct-Inspecteurs, voornoemd en de geneeskundigen in hun ressort gewisseld worden. Om op het genot dezer vrijstelling aanspraak te kunnen maken, zijn de desbetreffende brieven

op het adres te voorzien van de navolgende, door den afzender onderteekende aanwijzing: *Ter uitvoering van art.* 6 *der Wet van* 1 *Junij* 1865.

(Koninklijk besluit van 8 October 1866, no. 64.)

OORLOG. (DEPARTEMENT VAN)

Als voren, tusschen den Inspecteur-Generaal van fortificatien ter eene, en de Inspecteurs en Directeurs van de onderscheidene wapens en dienstvakken, den Chef van den generalen staf, den Gouverneur der Koninklijke Militaire Akademie te *Breda,* de Bevelhebbers in de militaire afdeelingen, de Inspecteurs en Directeurs van de onderscheidene militaire instellingen, inrigtingen en magazijnen, de Inspecteurs in de fortificatie-inspectien, den Kommandant van het bataillon mineurs en sappeurs, de Officieren eerstaanwezende Ingenieurs, de Commissarissen des Konings in de provincien, de gemeentebesturen, den Hoofd-Inspecteur, de Inspecteurs en de Hoofd-Ingenieurs van den waterstaat, de dijk- en polderbesturen en de Directeuren der registratie en domeinen, ter andere zijde.

De dienstbrieven van en aan den Inspecteur-Generaal van fortificatien, alsmede die van en aan de Inspecteurs der fortificatie-inspectien, met verwijzing in zoo verre van de bestaande bepalingen wat de laatstgenoemde militaire autoriteiten betreft, zullen in geslotene omslagen mogen verzonden worden.

De Inspecteur-Generaal van fortificatien is voorts bevoegd om zijne dienstbrieven en dienstpakketten te laten contrasigneren door den hem toegevoegden Officier of door zijnen werkelijk dienstdoenden Adjudant.

(Koninklijk Besluit van 18 October 1866, no. 87.)

Nota. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op *Provinciale- en Gemeente-besturen, Waterstaat en Registratie.*

De tegenwoordige Resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen en aan de Directeuren der Post- en Expeditie-kantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 346. Missive *van den* Minister van Financien, *van den* 23*sten October* 1866, *no.* 37, *houdende toepassing van art.* 25 *der Wet op de personele belasting voor zooveel de twee laatste grondslagen betreft, ten opzigte der gemeente alwaar die belasting verschuldigd is.*

Naar aanleiding Uwer missive van den 4den dezer, heb ik de eer U te kennen te geven, dat door mij volkomen gedeeld wordt in Uw gevoelen, dat de vraag: in welke gemeente de belasting naar de twee laatste grondslagen der personele belasting verschuldigd is, hare oplossing vindt in art. 25 der Wet op dat middel van den 29sten Maart 1833 (*Staatsblad no.* 4), en dat dus hierbij de Wet van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 79), niet in aanmerking kan komen.

Dat de volks-registers, waaruit luidens de toelichting op voormeld Wetsartikel van het *wettig domicilie* blijken moet, niet meer zijn ingerigt naar de voorschriften van het Koninklijk besluit van den 22sten December 1849 (*Staatsblad no.* 64), kan ten deze geene zwarigheid opleveren.

Immers volgens de resolutie van den 16den April 1864, no. 70, moeten thans in dit opzigt geraadpleegd worden de bevolkings-registers, bij het Koninklijk besluit van den 3den November 1861 (*Staatsblad no.* 94) vastgesteld, welke registers, blijkens kolom 19 van model 1 en kolom 10 van model 2, beiden bij dit besluit behoorende, ook opgaven bevatten omtrent het *Wettig* domicilie, en zulks respectivelijk voor de gevallen, in art. 14 en in art. 28, letter *m*, van dit zelfde besluit vermeld.

Bestaat er derhalve bij een ontvanger twijfel, of de gemeente waarin een aldaar niet ingeschreven persoon voor den 5den of 6den grondslag aangifte doet, diens *wettig* domicilie is, dan kan hij door tusschenkomst van zijn ambtgenoot, ter plaatse van het *werkelijk* verblijf des belastingpligtige, de vereischte opgave bekomen uit het bevolkingsregister, dat te dier plaatse gehouden wordt.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 347. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 24sten October* 1866, *no.* 195, 7*de afd., houdende beschouwingen over de vaststelling van het maximum van den onderstand voor* 1867.

's Gravenhage, den 24sten October 1866.

Ik ontwaarde uit de ontvangen opgaven nopens het voor 1866 vastgestelde maximum in art. 25 der armenwet bedoeld, dat na de circulaire van mijnen ambtsvoorganger van den 12 October 1865, no. 286, 7de afd., gegeven, op den weg van vermindering van maxima voor bedeeling is voortgegaan.

Het getal gemeenten, in welke dat maximum voor een gezin, als waarover de opgaven loopen, in den winter per week nog gesteld werd boven *f* 2.50 in gezonden toestand en boven *f* 5 bij ziekte, daalde voor 1866 over het geheele Rijk voor de eerste tot 107 en voor de laatste tot 73.

In twee provinciën behoorden geene enkele en in twee andere te zamen slechts 3 gemeenten tot die 107, en in de vier provinciën mede te zamen slechts 5 tot die 73, van welke laatsten nog voor ééne voor 1867 de vermindering tot *f* 5 wordt verwacht.

Daarenboven werd het maximum voor 1866 in onderscheiden gemeenten, wáár het reeds vroeger beneden de genoemde sommen bleef, nog verder verminderd.

Een en ander bewijst voortdurende nadering tot het doel om het maximum, dat aanvankelijk in vele gemeenten tot zeer hooge bedragen was gesteld, meer en meer algemeen te verlagen.

Bij het verslag, dat ik, ter voldoening aan de circulaire van den 13 Augustus 1854, no. 6, 7e Afd., in 1867, van de gewone opgaven vergezeld, te gemoet zie, zal ik gaarne Uwe beschouwingen over de voor dit jaar verkregen uitkomsten vernemen."

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 348. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 24sten October* 1866, *no.* 50, *vaststellende eene instructie tot uitvoering van het Koninklijk besluit van den* 10*den October* 1866, *houdende toekenning van vrijdom van invoerregt op houtgeest en van accijns op gedistilleerd.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op het Koninklijk besluit van den 10 October 1866 (*Staatsblad no.* 166), tot toekenning van vrijdom van invoerregt op houtgeest en van accijns op gedistilleerd;

Heeft goedgevonden en verstaan, vast te stellen de navolgende instructie tot uitvoering van voormeld besluit:

Instructie *tot uitvoering van het Koninklijk besluit van den* 10*den October* 1866 (*Staatsblad no.* 166), *houdende toekenning van vrijdom van invoerregt op houtgeest en van accijns op gedistilleerd.*

(Art. 2—6.) § 1. Van den aankoop van houtgeest ten behoeve der administratie zal telkens door het Hoofdbestuur tijdig worden kennis gegeven aan den Directeur, in wiens Directie de levering en opslag moeten geschieden, ten einde deze voor een en ander de noodige maatregelen kunnen nemen.

De artt. 3—5, alsmede art. 6 — voor zoo veel de zuivering van den volgbrief betreft — zijn evenzeer van toepassing voor den houtgeest, die voor de administratie bestemd is, als voor dien, welke volgens lett. *b* van art. 2 voor andere doeleinden wordt ingevoerd.

Daar de vrijdom van invoerregt eerst wordt verleend, nadat de houtgeest op de bestemmingsplaats aangekomen en scheikundig onderzocht is, moeten de algemeene wettelijke bepalingen omtrent de aangifte en lossing van goederen, aan invoerregt onderworpen, ook worden in acht genomen bij invoer van houtgeest, waarvoor vrijdom verlangd wordt.

(Art. 5.) § 2. De proeven moeten genomen worden uit verschillende tot dezelfde partij behoorende fusten, kruiken of flesschen. Bevinden de ambtenaren, dat niet alle fusten enz. dezelfde vloeistof bevatten, dan nemen zij van elke specie afzonderlijk proeven in dubbel.

De proeven moeten ieder minstens *ééne kan* bedragen; terwijl de flesschen, waarin de vloeistof vervat is, gesloten moeten zijn met goed sluitende glazen of kurken stoppen, welke steeds met blaas overbonden moeten worden.

De ambtenaren maken een relaas op van hunne verrigting en leveren dit onverwijld met de proeven in bij hun controleur, ten einde ten spoedigste aan den Provincialen Directeur te worden opgezonden.

§ 3. De uitkomst van het scheikundig onderzoek, ingesteld volgens art. 5, wordt onverwijld door den Adviseur aan den betrokken Provincialen Directeur medegedeeld, die de noodige bevelen geeft voor de verdere behandeling der zaak.

Bij bevinding dat eene andere specie dan houtgeest is ingevoerd, wordt bekeuring ingesteld volgens art. 213 der algemeene wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), en hiervan kennis gegeven aan den ontvanger, die den volgbrief heeft afgegeven.

De kennisgeving aan den belanghebbende, betreffende de zuivering van den volgbrief, geschiedt door den entreposeur.

Na die zuivering worden de niet opgezonden proeven van den houtgeest, bedoeld bij lett. *b* van art. 2, weder ter beschikking van den belanghebbende gesteld.

(Art. 12.) § 4. De beschikkingen betreffende de vaststelling van den prijs van den houtgeest zullen ook in de *Verzameling van wetten enz.* worden opgenomen.

(Art. 13.) § 5. De aandacht der ambtenaren wordt in het bijzonder er op gevestigd, dat bij de berekening van de hoeveelheid houtgeest, voor de vermenging eener partij gedistilleerd te bezigen, het gedistilleerd niet als gewoonlijk tot de sterkte van 50 per cent, maar tot die van 100 per cent herleid moet worden.

Alzoo moet b. v. eene partij gedistilleerd, groot 10 vat, ad 85 per cent, vermengd worden met $\frac{8.50}{8}$ = 1.06 vat houtgeest.

Volgens de tweede zinsnede van dit artikel moet het met houtgeest vermengde gedistilleerd in alle aangiften, documenten, relazen enz. worden aangewezen onder de benaming van *gemethyleerd gedistilleerd.*

(Art. 15.) § 6. Volgens art. 108, lett. *f*, en art. 109 der wet van den 20sten Junij 1862 (*Staatsblad no.* 62) kan het te vermengen gedistilleerd, met inachtneming van het minimum, bij laatstgenoemd artikel bepaald, ook uit entrepot worden afgeleverd op gelijksoortigen voet, als ten aanzien van de aflevering uit branderijen, distilleerderijen en bergplaatsen is bepaald.

(Art. 16.) § 7. Voor de aangifte volgens lett. *b* van dit artikel kan gebruik gemaakt worden van het model no. 21 (*accijnsen*). De ontvanger ter plaatse van inslag dient in het bijzonder toe te zien, dat voor den opslag van gemethyleerd gedistilleerd geen andere panden worden aangewezen, dan die volgens art. 31 zijn aangewezen.

§ 8. Ten aanzien der laatste zinsnede van dit artikel wordt opgemerkt, dat in geen geval aangiften kunnen aangenomen worden voor hoeveelheden, beneden het minimum, bij art. 14 bepaald, zelfs dàn niet, wanneer de hoeveelheid, die over het loopend jarig tijdvak nog kan ingeslagen worden, minder dan dat minimum bedraagt.

(Art. 17.) § 9. De vervoerbilletten worden afgegeven uit het register no. 9*b* (*accijnsen*).

Onmiddellijk onder de omschrijving van het gedistilleerd wordt in de billetten vermeld:

„Het gedistilleerd zal met houtgeest vermengd worden te (gemeente) in „(plaats door de administratie voor de vermenging aangewezen)."

Voor zoo veel noodig wordt opgemerkt, dat de aanwijzingen in deze vervoerbilletten zich niet verder behoeven uit te strekken, dan tot de verzending naar de plaats waar de vermenging geschieden moet; vermits het document aldáár ingetrokken en door een geleibillet voor het gemethyleerd gedistilleerd vervangen wordt.

(Art. 18.) § 10. De vermenging van het gedistilleerd behoort met de meeste zorg te geschieden. De controleurs zullen hierop in het bijzonder toezien.

Van iedere vermenging wordt door de daarmede belaste ambtenaren een relaas opgemaakt en bij den entreposeur ingeleverd, die de gebezigde hoeveelheid houtgeest afschrijft op de rekening wegens de ten behoeve der administratie gedane inslagen.

Indien aanvulling van den voorraad houtgeest noodig is, wordt daarvan tijdig door tusschenkomst van den Provincialen Directeur aan het Hoofdbestuur kennis gegeven.

In de maand Januarij van elk jaar wordt door den entreposeur eene gespecificeerde lijst van de in het laatste jaar gedane vermengingen overgelegd aan den controleur over het kantoor bij art 20 bedoeld.

Genoemde controleur onderzoekt naauwkeurig of de prijs van den houtgeest voor de vermenging gebezigd behoorlijk is ingevorderd; bezwaart in voorkomende gevallen den ontvanger in ontvang met het bedrag dat te min is geheven of verantwoord, en stelt van een en ander aanteekening op de bedoelde lijst, welke aan het register gehecht wordt waarin de ontvangsten wegens den houtgeest zijn geboekt.

(Art. 21.) § 11. De ontvangsten bedoeld aan het slot der vorige paragraaf worden geboekt in een afzonderlijk register no. 8 (*comptabiliteit*).

In de daaruit aan de belanghebbenden af te geven kwitantiën worden ook vermeld, de hoeveelheid en sterkte van het vermengd gedistilleerd, alsmede het kantoor van afgifte, de dagteekening en het nommer van het betrekkelijk vervoerbillet.

De bedoelde ontvangsten worden voorts op den gewonen voet in het kasboek overgebragt, waartoe de 7de kolom gebezigd wordt, en in de maand- en saldostaten verantwoord onder de rubriek *verschillende Rijksontvangsten*, een en ander onder de benaming van *ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd.*

(Art. 22.) § 12. De hierbedoelde geleibilletten worden afgegeven uit het register no. 10 (*accijnsen*).

(Art. 23.) § 13. Voor de rekening volgens dit artikel te houden wordt het model no. 31 (*accijnsen*) gebezigd.

De wijze waarop deze rekening moet gehouden worden verschilt in zoo ver van die welke voor andere vrijdommen gevolgd wordt, dat alleen de *tot inslag aangegeven hoeveelheden gedistilleerd* in aanmerking komen.

(Art. 24.) § 14. De geheele hoeveelheid gemethyleerd gedistilleerd die bij het eind van een jarig tijdvak in voorraad is, wordt op de nieuwe rekening overgebragt, zonder dat eenige aftrek plaats heeft wegens den houtgeest die daarin vervat is.

De hierbedoelde opgaven, waarvoor het model no. 30 (*accijnsen*) kan worden gebruikt, worden op de gewone staten no. 35*a* (*accijnsen*) gebragt.

(Art. 25.) § 15. Zooals uit de bepalingen van dit artikel volgt wordt den handelaar in gemethyleerd gedistilleerd vrijdom voor eene onbeperkte hoeveelheid verleend, en behoeft alzoo met hem geene rekening no. 31 (*accijnsen*) gehouden te worden.

Volgens art. 35, lett. *a*, is het den handelaar verboden om gemethyleerd gedistilleerd uit te slaan anders dan op den voet bij het onderwerpelijk artikel toegelaten.

(Art. 26.) § 16. Voor 's hands kunnen de Provinciale Directeurs vergunningen tot inslag uitreiken voor de volgende doeleinden t. w.: de bereiding van chemische præparaten, geneesmiddelen, vernissen, lakken en verwstoffen; de vervaardiging van hoeden (tot oplossing van het benoodigde schellak), van kristalzeep en van slaghoedjes voor vuurwapenen; de bewaring van anatomische en andere præparaten en de verwarming van toestellen van chemisten.

Voor het verleenen van den vrijdom voor eenig ander doeleinde wordt voorafgaande magtiging van het Hoofdbestuur vereischt.

De voorschriften van § 14 gelden ook ten aanzien der hierbedoelde vergunningen.

(Art. 27.) § 17. Evenmin als met de groothandelaren behoeft met de neringdoenden bij dit artikel bedoeld eene rekening no. 31 (*accijnsen*), gehouden te worden.

Volgens art. 25 kunnen deze neringdoenden geen inslagen doen van minder dan één vat.

(Art. 28.) § 18. Voor de aangiften tot inslag van gemethyleerd gedistilleerd, dat onder een ander kantoor moet worden afgeleverd, kan mede gebruik gemaakt worden van het model no. 21 (*accijnsen*).

De geleibiljetten worden afgegeven uit het register no. 10 (*accijnsen*).

(Art. 29 en 30.) § 19. Op de handhaving van de voorschriften dezer artikelen, behooren de betrokken hoofdambtenaren naauwlettend toe te zien.

(Art. 31.) § 20. De panden, volgens dit artikel aangegeven, zijn volgens art. 196 en volgg. der algemeene Wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), aan het onderzoek der ambtenaren onderworpen.

Den hoofdambtenaren wordt aanbevolen om toe te zien dat van het regt van visitatie geen verder gebruik gemaakt worde dan noodig is, ter verzekering van de belangen der schatkist.

(Art. 33.) § 21. Voor zooveel noodig wordt opgemerkt, dat voor het gemethyleerd gedistilleerd geene uitzonderingen zijn toegelaten op de bestaande wettelijke bepalingen ten aanzien van het binnenlandsch vervoer van gedistilleerd, en dat die bepalingen mitsdien mede op het vervoer van eerstbedoelde vloeistof van toepassing zijn.

(Art. 36.) § 22. Overtreding der bepalingen van dit besluit, niet voorzien bij de algemeene Wet van den 26sten Augustus 1822 (*Staatsblad no.* 38), of bij de speciale Wetten nopens den accijns op het gedistilleerd, is strafbaar volgens de Wet van den 6den Maart 1818 (*Staatsblad no.* 12) art. 23.

Het besluit is afgekondigd den 18den October jl. en treedt mitsdien den 7den November e. k. in werking.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 349. MISSIVE *van den* Minister van Oorlog, *van den 24sten October* 1866, *no.* 88 *P, bepalende de invoering van een nieuw reglement op de inwendige dienst der infanterie.*

's Gravenhage, den 24sten October 1866.

Blijkens missive van den heer Minister van staat, directeur van 's Konings kabinet, van den 17 Julij jl., no. 57, heeft het Zijner Majesteit behaagd, het door mij Hoogstdenzelven aangeboden nieuw *Reglement op de inwendige dienst der infanterie* goed te keuren, met magtiging het te doen drukken en vervolgens bij de korpsen infanterie in te voeren.

Tevens heeft Zijne Majesteit gelieven te vergunnen, dat door de betrokken korpskommandanten aanteekening worde gehouden van alle aangelegenheden, die bij de toepassing van het reglement mogten blijken minder gunstig op den gang van de dienst te werken, ten einde na verloop van een jaar na de invoering, daarvan eene beknopte en zakelijke opgave aan mij te doen.

Dit nieuwe reglement thans afgedrukt en bij de Koninklijke militaire akademie voor het leger tegen den prijs van *vier en twintig cents* (*f* 0.24) verkrijgbaar zijnde, wensch ik dat het al dadelijk bij de onderscheidene korpsen infanterie, de vesting-artillerie, het korps pontonniers, het bataillon mineurs en sappeurs, in een woord bij al de troepen te voet van het leger, in vervanging van het bestaande *Reglement op de inwendige dienst, de politie en krijgstucht van de infanterie* worde ingevoerd (1).

Onder mededeeling daarvan verzoek ik U H. E. G., de chefs der korpsen en de plaatselijke kommandanten onder uwe bevelen, daarvan te onderrigten, en hen, ieder voor zooveel dit te pas zal komen, uit te noodigen op het spoedig in werking brengen van het reglement de vereischte orde te stellen.

Ook zullen de chefs der betrokken korpsen zich voor gemagtigd kunnen houden om aan de onderofficieren en korporaals, thans bij hun onderhebbend korps dienende, een exemplaar van het reglement uit te reiken.

De kosten daarvan zullen op de rekening van het fonds van het militair onderwijs in uitgaaf moeten worden gesteld, en de benoodigde exemplaren zooveel mogelijk *in eens* aan den heer luitenant-generaal, gouverneur der akademie worden aangevraagd, ten einde de aflevering daarvan gemakkelijk te maken en te bespoedigen.

Overigens zullen de hiervan bedoelde beknopte en zakelijke opgaven, door tusschenkomst van de heeren inspecteurs van de betrokken wapens, zooveel noodig aangevuld met hunne adviezen, tegen den 1 November van het volgend jaar bij het Departement van oorlog worden ingewacht.

De Minister van Oorlog,
J. A. VAN DEN BOSCH.

Reglement *op de inwendige dienst van de infanterie.*

I. HOOFDSTUK.

Grondslagen der ondergeschiktheid.

Art. 1. ZIJNE MAJESTEIT, de *Koning*, begeert dat bij alle korpsen eene trapsgewijze ondergeschiktheid worde onderhouden, welke, zonder iets van

(1) Dit reglement volgt hierachter als Bijlage A. *Red.*

hare kracht te verliezen, zacht en vaderlijk zij, en, op regtvaardigheid en standvastigheid gegrond, alle onderdrukking uitsluit, terwijl zij de ondergeschikten tot het waarnemen hunner pligten aanhoudt.

De *Koning* wil dat de soldaten met zachtheid en menschlievendheid worden behandeld, dat hun nimmer onregt worde aangedaan, dat zij in hunne meerderen, in alle opzigten, welwillende voorgangers vinden; dat de straffen, welke sommigen hunner mogten verdienen, overeenkomstig de wet worden toegepast, en dat de Officieren hen leiden, besturen en beschermen met die zorg en belangstelling, welke zij verschuldigd zijn aan mannen, van wier dapperheid en gehoorzaamheid zij een gedeelte van hunnen roem te verwachten hebben.

Art. 2. De *Koning* beveelt dat ieder militair, in alles wat het welzijn van de dienst en de openbare welvoegelijkheid betreft, gehoorzame en eerbied betoone aan zijne meerderen in rang.

Art. 3. Onafhankelijk van het bepaalde bij het vorige artikel, begeert de *Koning*, dat wanneer eenige militairen van gelijken rang zich te zamen bevinden — ongeacht of zij al of niet tot hetzelfde korps of hetzelfde wapen behooren — de jongere in rang aan den oudere, in alles wat de dienst en de goede orde betreft, dezelfde gehoorzaamheid bewijze, als of de laatste een hoogeren rang bekleedde.

Art. 4. '*s Konings* wil is, dat de meerdere in den mindere in rang eene lijdelijke gehoorzaamheid vinde, en dat al de gegeven bevelen letterlijk en onverwijld worden ten uitvoer gebragt.

Bij het voorschrijven van deze gehoorzaamheid vordert *Zijne Majesteit* echter, dat de orders overeenstemmen met de wet, of gegrond zijn op rede en billijkheid; en *Hij* verbiedt aan elken meerdere, van welke rang ook, zich immer een beleedigende uitdrukking tegen zijne ondergeschikten te veroorloven.

II. HOOFDSTUK.

Gezag, verantwoordelijkheid en algemeene pligten.

Art. 5. De kompagnie is verdeeld in twee pelotons, elk peloton in twee sectiën en elke sectie in twee escouades.

Elk peloton wordt gekommandeert door een Luitenant, elke sectie door een sergeant, en elke escouade door een korporaal.

Art. 6. De korporaal is verantwoordelijk aan den sergeant der sectie voor alles wat in zijne escouade, strijdig met de reglementen en voorschriften, en met de bevelen door den Kompagnies kommandant gegeven, voorvalt.

Art. 7. De sergeant is op gelijke wijze voor zijne sectie verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den sergeant-majoor, en vervolgens aan de Officieren.

Art. 8. De fourier is, onder toezigt van den sergeant-majoor, belast met het ontvangen en inleveren van alles wat tot de kazernering, de nachtligging en de wapening der compagnie behoort, zoomede met het ontvangen en uitdeelen van andere verstrekkingen.

Onder zijn geleide worden de voorwerpen, welke herstelling behoeven, bij de werkbazen gebragt, en die welke hersteld zijn, teruggehaald.

Van een en ander houdt hij de noodige aanteekening, en maakt hij de vereischte schriftelijke bewijzen op.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk aan den sergeant-majoor, en dezen tevens behulpzaam in de administrative werkzaamheden.

Art. 9. De sergeant-majoor waakt voor den geregelden gang van de dienst, voor de orde, voor het spoedig en naauwgezet uitvoeren van de gegeven bevelen, en in het algemeen voor de krijgstucht bij de kompagnie.

Door zijne tusschenkomst worden de verzoeken van de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen der kompagnie ter kennis van den Luitenant der week gebragt, en vervolgens aan den Kapitein onderworpen.

Hij is in het bijzonder belast met het aanhouden van de jaarlijksche contrôle, de rekening betrekkelijk het kleeding- en Reparatiefonds der onderofficieren en verdere manschappen, het opmaken van de leeningstaten, en in het algemeen met de administrative werkzaamheden bij de kompagnie.

Hij is belast met het aanhouden van den rooster, volgens welken de manschappen der kompagnie voor de wacht en andere garnizoensdiensten worden gekommandeerd.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk aan den Kapitein en de verdere Officieren der kompagnie.

Art. 10. De Luitenant is zoowel voor zijn peloton als voor elke andere zijner diensten, de kompagnie betreffende, verantwoordelijk aan den Kapitein.

Art. 11. De Kapitein vordert dat een ieder bij de kompagnie de dienst met naauwgezetheid waarneemt.

Hij ondersteunt de Officieren, onderofficieren en korporaals in de uitoefening van hun gezag, en waakt tevens tegen alle misbruik daarvan.

Hij besteedt de meestmogelijke zorg aan de verdere opleiding en de militaire vorming van de jonge Officieren, en ziet toe dat de Officieren, onderofficieren en korporaals gelijke zorg in acht nemen ten aanzien van hunne onderhoorigen, vooral der mingeoefenden.

Hij zorgt voor den geregelden gang van de dienst, voor de orde, voor het spoedig en juist uitvoeren van de gegeven bevelen, de kompagnie betreffende, en in het algemeen voor de krijgstucht bij de kompagnie.

Voor dit een en ander, zoomede voor de tenue en den goeden staat der wapenen en kleeding, het onderhoud der voorwerpen bij de kompagnie in gebruik, en voor de administratie der kompagnie, is hij verantwoordelijk aan den Kommandant van het bataillon.

Art. 12. De adjudant-onderofficier is belast met de administrative werkzaamheden betreffende de onderofficieren en verdere militairen van den staf van het bataillon, en het opmaken van de sterkte- en verdere staten of lijsten, welke door den Bataillons-kommandant moeten worden ingediend.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den Luitenant-adjudant, en vervolgens aan den Bataillons-kommandant.

Art. 13. De vaandeldrager is belast met de administrative werkzaamheden betreffende de onderofficieren en verdere militairen van den staf van het regement.

Hij wordt voor 't overige tot al zoodanige bijzondere diensten bij het korps bestemd, als de Regements-kommandant mogt goedvinden te bepalen.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den Kapitein-adjudant, en vervolgens aan den Regements-kommandant.

Art. 14. De Luitenant-adjudant is, voor zooveel zijne dienst dit toelaat, den Bataillons-kommandant behulpzaam in de bureau-werkzaamheden, betreffende de instructie en het personeel van het bataillon.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk aan den Bataillons-kommandant.

Art. 15. De Officier van gezondheid, die voor de Geneeskundige Dienst bij het bataillon is aangewezen, waakt voor de gezondheid van den soldaat, en vestigt de aandacht op al hetgeen die gezondheid bevorderlijk of schadelijk kan zijn.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den Bataillons-kommandant, en vervolgens aan den eerstaanwezenden Officier van gezondheid bij het regement.

Art. 16. De eerstaanwezende Officier van gezondheid bij het regement regelt, met goedvinden van den Regements-kommandant, voor zooveel noodig, in overleg met den eerstaanwezenden Officier van gezondheid bij het garnizoen, de Geneeskundige Dienst bij het korps.

Hij waakt dat die dienst met naauwgezetheid en belangstelling worde waargenomen.

Hij onderwerpt aan den Regements-kommandant de voorstellen, die hij in het belang van de gezondheid van den troep noodig oordeelt.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den Regements-kommandant, en vervolgens aan den eerstaanwezenden Officier van gezondheid bij het garnizoen.

Art. 17. De Kapitein-adjudant is den Regements-kommandant behulpzaam in de bureau-werkzaamheden, betreffende de instructie en het personeel van het regement.

Hij is met opzigt tot de dienst bij het korps, volkomen ter beschikking van den Regements kommandant, en aan dezen voor zijne dienst verantwoordelijk.

Art. 18. De Majoor heeft het toezigt over alle dienstaangelegenheden bij het bataillon.

Hij zorgt dat de krijgstucht bij het bataillon naar behooren worde gehandhaafd; dat de onderscheidene reglementen, voorschriften en gegeven bevelen bij de kompagniën, naauwgezet worden opgevolgd, en dat elke afwijking onverwijld worde hersteld.

Hij bestuurt en ondersteunt de Kapiteins in de uitoefening van hun gezag.

Hij let op de tenue van de Officieren, houdt een wakend oog over hun zedelijk en militair gedrag, en wijdt zijne bijzondere zorg zoo aan hunne wetenschappelijke en praktische ontwikkeling, als aan hunne verdere militaire vorming.

Hij is voor het bataillon verantwoordelijk aan den Regements-kommandant.

Art. 19. De Luitenant-Kolonel heeft ten aanzien van het depôt dezelfde dienst en dezelfde verantwoordelijkheid als de Majoors met opzigt tot hun onderhebbend bataillon.

Art. 20. Zijn verschillende onderdeelen van het korps van den staf verwijderd en in één garnizoen vereenigd, dan wordt het algemeen bevel over die onderdeelen gevoerd door den hoogsten of oudsten in rang zijnde Officier van het korps, op de plaats aanwezig.

Deze kommanderende officier (1) zorgt voor den goeden gang van de dienst bij die onderdeelen; hij waakt dat de reglementen en dienstvoorschriften daarbij naar behooren worden opgevolgd, en oefent het regt uit, hetwelk bij Artikel 43 van het *Reglement van Krijgstucht voor het krijgsvolk te lande*, is omschreven.

Hij is voor de uitoefening van dat gezag verantwoordelijk aan zijnen onmiddellijken chef (2).

Art. 21. De Kolonel of Kommandant van het korps is voor het regement ten allen tijde verantwoordelijk.

Hij oefent dan ook over het regement een volkomen gezag uit, ten einde de onderscheidene reglementen en dienstvoorschriften, zoomede de van hoogerhand gegeven bevelen, daarbij stipt worden opgevolgd.

Hij mag aan de Reglementen niets veranderen, noch aan den zin daarvan iets toevoegen, dan in onvermijdelijke gevallen en na daartoe gemagtigd te zijn door den Minister van Oorlog.

Hij waakt, dat geen zijner onderhoorigen in de uitoefening van het gezag, aan hen toegekend, worde verkort, en tevens dat niemand van dat gezag misbruik make.

Hij benoemt en stelt de onderofficieren en korporaals aan, op zijne persoonlijke verantwoordelijkheid, met inachtneming van de bijzondere bepalingen, te dier zake voor het wapen vastgesteld.

Hij verplaatst, voor zooveel noodig, de onderofficieren en verdere manschappen van het eene onderdeel van het korps bij het andere, en ook de Officieren, voor zooveel voor dezen aan die verplaatsing geene garnizoensverandering is verbonden.

III HOOFDSTUK.

Voorziening in de dienst bij ontstentenis of afwezigheid, zoo van de Hoofd- en verdere Officieren, als van de onderofficieren en korporaals.

Art. 22. Hij, die bij ontstentenis of afwezigheid van eenen meerderen in rang, tijdelijk de dienst van dezen waarneemt, heeft gedurende dien tijd al het gezag en al de verantwoordelijkheid van dien meerderen in rang.

Art. 23. Voor zooveel hierop bij het Reglement geene uitzondering is gemaakt, wordt hij, die tijdelijk de dienst van een ander waarneemt, daardoor van geen zijner overige verpligtingen ontheven, voor zooverre namelijk de dienst en die verpligtingen te zamen bestaanbaar zijn.

Art. 24. De korporaal wordt, indien het volstrekt noodzakelijk is, in zijne dienst vervangen door een soldaat, ter keuze van den kapitein.

Art. 25. De fourier wordt in zijne dienst vervangen door een korporaal of een sergeant, ter keuze van den Kapitein.

De korporaal of de sergeant die de dienst van fourier waarneemt, verrigt geen andere dienst.

Art. 26. De sergeant wordt in zijne dienst als sectie-kommandant vervangen door den oudsten korporaal der sectie.

---

(1) Bij dit Reglement wordt door kommanderende Officier steeds bedoeld, de hoogste of oudste in rang zijnde Officier van het korps, op de plaats aanwezig.

(2) Dus een Kapitein aan den Bataillons-kommandant, en een Hoofdofficier aan den Regements-kommandant.

Art. 27. De sergeant-Majoor wordt in zijne dienst vervangen door den oudsten onderofficier der kompagnie.

Is die onderofficier een sergeant aan wien de administrative werkzaamheden onbekend zijn, dan wordt, onverminderd het voorenstaande, de fourier of een ander geschikt onderofficier met die administrative werkzaamheden belast.

De onderofficier die de dienst van sergeant majoor waarneemt, verrigt geen andere dienst.

Art. 28. De adjudant-onderofficier wordt in zijne dienst vervangen door den oudsten sergeant-majoor van het bataillon, op de plaats aanwezig; de vaandeldrager, door een onderofficier, ter keuze van den Regements-kommandant.

Art. 29. De Luitenants eener zelfde kompagnie nemen onderling de dienst voor elkander waar.

Bij ontstentenis of afwezigheid nogtans van al de Luitenants der kompagnie, voorziet de Bataillons-kommandant in de dienst door een Officier van eene andere kompagnie; doch mogt gebrek aan Officieren dit verhinderen, dan wordt de dienst als Officier door den sergeant-majoor der kompagnie waargenomen.

Art. 30. De Luitenant-adjudant wordt in zijne dienst vervangen door een der Luitenants van het bataillon, daartoe door den Bataillons-kommandant, met goedkeuring van den Kolonel, aan te wijzen.

De Luitenant, die de dienst van Adjudant waarneemt, verrigt geen andere dienst.

Art. 31. De Kapiten wordt als Kompagnies-kommandant vervangen door den oudsten 1ste Luitenant der kompagnie.

Is er geen 1ste Luitenant bij de compagnie beschikbaar, dan kan de Bataillons-kommandant het bevel over de kompagnie tijdelijk aan eenen 1sten Luitenant van eene andere kompagnie opdragen.

Art. 32. De Kapitein-adjudant wordt in zijne dienst vervangen door een Kapitein bij den staf aanwezig, of wel door een daartoe bijzonder geschikten Luitenant, ter keuze van den Regements-kommandant.

De Officier die de dienst van Kapitein-adjudant waarneemt, verrigt geen andere dienst.

Art. 33. De Majoor wordt in het bevel over het bataillon vervangen door den oudsten Kapitein van het bataillon.

Is de Kapitein, die in plaats van den Majoor optreedt, van den staf van het Bataillon verwijderd, dan wordt, onverminderd het gezag, tijdelijk door hem als waarnemend Bataillons-kommandant uit te oefenen, de dienstcorrespondentie bij het bataillon gevoerd door den oudsten Kapitein, ter standplaats van den staf van het bataillon aanwezig.

De Luitenant-Kolonel wordt in het bevel over het depôt vervangen door den oudsten Kapitein van het depôt.

Art. 34. De Kolonel wordt in het bevel over het regement vervangen door den Luitenant-Kolonel, of wanneer ook deze niet beschikbaar is, door den oudsten Majoor van het korps.

De Hoofdofficier die, bij tijdelijke afwezigheid van den Kolonel, het bevel over het regement waarneemt, is gehouden zich naauwkeurig te gedragen naar de orders, die hem door den Kolonel zijn achtergelaten of nader mogten worden toegezonden. Mogten echter buitengewone omstandigheden het gebiedend vorderen, dan kan hij in die orders de volstrekt noodige veranderingen brengen, doch in dat geval moet hij daarvan aan den Kolonel zoodra mogelijk kennis en rekenschap geven.

Is de Hoofdofficier, die in plaats van den Kolonel optreedt, van den staf van het regement verwijderd, dan wordt, onverminderd het gezag, tijdelijk door hem uit te oefenen, de dienst correspondentie bij het korps gevoerd, door den oudsten Majoor, bij den staf aanwezig.

IV. HOOFDSTUK.

Van de huisvesting en de orde in de kamers.

Art. 35. Elke troep wordt naar de volgorde der onderdeelen gehuisvest.

De kommanderende Officier kan echter van die orde afwijken, wanneer hij zulks om bijzondere redenen noodig of billijk acht.

Art. 36. De korporaals wonen met de soldaten en de tamboers of de hoornblazers hunner escouade, de sergeanten gezamentlijk in eene afzonderlijke kamer, zooveel mogelijk in het midden der kompagnie; de sergeant-majoor woont met den fourier insgelijks in een afzonderlijk vertrek.

Art. 37. De sergeanten- en korporaals-tamboer of hoornblazer en de schrijvers wonen met de sergeanten, of wel met de muzijkanten, zoo deze er zijn.

De meesterwerklieden wonen in, of zooveel mogelijk nabij de kazerne.

De adjudant-onderofficier, de vaandeldrager en ook de kapelmeester, zoo deze er is, bewonen ieder eene afzonderlijke kamer; — eerstgemelde meer bepaaldelijk in de kazerne en nabij het bataillon, waartoe hij behoort.

Art. 38. Overigens worden, voor zooveel mogelijk, in elke kazerne tot bijzonder gebruik aangewezen: een vertrek als biliotheek- of vereenigingszaal voor de Officieren, eene eetzaal voor de onderofficieren; eene scherm- en danszaal; een schoollokaal; eene uitspanningszaal; eene bad- of reinigingskamer; eene rustkamer (per kompagnie), eene wachtkamer voor de kazernewacht, en de noodige strafkamers.

De strafkamers der onderofficieren, en zoo mogelijk ook die der korporaals, moeten van de strafkamers der soldaten zijn afgescheiden.

Art. 39. *Binnen* op de deur van elke bewoonde kamer wordt een staat gehecht, aanduidende de voorwerpen van kazernering en nachtligging, daarin voorhanden, — en *buiten* op de deur, een staat, bevattende aanwijzing van het onderdeel van het korps, benevens het aantal militairen, in de kamer gehuisvest.

Bij elke kompagnie moeten op een der laatstbedoelde staten, bij voorkeur die der kamer door de 1ste escouade bewoond, tevens de woningen zijn aangewezen van de Officieren, zoo van de staven van het korps in het garnizoen aanwezig, als van de kompagnie (Zie model no. 1).

Voormelde staten worden door de zorg van den sergeant-majoor opgemaakt, en, zoo noodig, vernieuwd.

Van de vertrekken tot bijzonder gebruik aangewezen, met uitzondering van de kompagnies-rustkamers, wordt, door de zorg van den adjudant-onderofficier, de bijzondere bestemming op de buitenzijde der deur aangeduid, en op de binnenzijde, even als in de bewoonde kamers, de voorwerpen van kazernering, die zich daarin bevinden.

Art. 40. In elke soldatenkamer moeten aan de muur hangen: een uittreksel der militaire strafwetten; een voorschrift omtrent het te houden gedrag bij zamenscholingen; een algemeen voorschrift omtrent de klasse van discipline, en eene aanwijzing van de verboden huizen.

Art. 41. Aan het hoofd- en voeteneinde van elk nachtleger, moeten, op de meest zigtbare plaats en de meest doeltreffende wijze, door den Regements-kommandant te bepalen, de naam, de graad of betrekking en het wapennommer van den gebruiker zijn aangewezen.

Dusdanige aanwijzing moet ook worden aangetroffen aan het geweerrak, op zijde van of boven elk geweer, en aan de broodplank, ter plaatse voor het brood van ieder man bestemd.

Art. 42. De voorhanden zijnde kleine kleedingstukken moeten altijd in den ransel geborgen zijn, met uitzondering van de schoenen, de kwartiermuts, den handdoek en het poetsgereedschap.

De laatstvermelde en alle verdere voorwerpen, behoorende tot de uitrusting en de bewapening van den man, worden, voor zooveel zij niet in gebruik zijn of in den ransel geborgen moeten wezen, op de meest ordelijke wijze, door den kommanderenden Officier naar de plaatselijke omstandigheden vast te stellen, in of op de daartoe bestemde kleêrkastjes, rakken en planken gelegd, of daaraan gehangen.

Ook op de berging van reglementen, boeken en andere benoodigdheden, wordt door den kommanderende Officier de vereischte orde gesteld.

Art. 43. In elke soldatenkamer wordt dagelijks, door den oudsten korporaal der kamer, een soldaat als kamerwacht aangewezen, in dier voege dat ieder dienstdoend soldaat, zooveel mogelijk, zijne beurt krijgt.

De kamerwacht houdt de kamer en de daarin aanwezige voorwerpen tot algemeen gebruik in zindelijken staat; hij zorgt voor het drinkwater in de kamer, en ziet wijders toe, dat er niets beschadigd of ontvreemd worde.

De kommanderende Officier bepaalt, naarmate van de omstandigheden, in hoever de kamerwacht vrij van andere dienst is.

Tot het schoonmaken van de kamers, bewoond door de ongehuwde, onderofficieren, wordt dagelijks een soldaat van de kompagnie gekommandeerd.

Art. 44. Het kleine huisraad bij de kompagnie, hetwelk ten koste van den soldaat komt, moet tot het volstrekt noodige worden beperkt.

Het bezit van kistjes — zoolang er geen gesloten kastjes zijn — en van andere voorwerpen, die tot gerief van den man of tot verfraaijing van de kamer strekken, en hem het verblijf in de kazerne kunnen veraangenamen, kan door den kommanderenden Officier worden toegelaten.

V. HOOFDSTUK.

Van de weekdienst.

Art. 45. Bij elke kompagnie is een korporaal, een sergeant en een Luitenant van de week.

Bovendien zijn bij het regement, of wel bij twee en meer vereenigde bataillons, een adjudant-onderofficier, een Luitenant-adjudant, een Kapitein en een Hoofdofficier van de week.

Bij een gedetacheerd bataillon is een Kapitein van de week, en zijn de Luitenant-adjudant en de adjudant-onderofficier beiden steeds met de weekdienst belast.

Bij andere gedetacheerde gedeelten wordt de weekdienst door den kommanderenden Officier, in den geest van het vorenstaande, naar de sterkte geregeld, met dien verstande evenwel, dat, zooveel mogelijk, bij elke kompagnie een Officier van de week zij.

Art. 46. De korporaals en de sergeanten van de kompagnie worden door den sergeant-majoor, de Luitenants door den Kapitein, en de adjudanten-onderofficier, de Luitenants-adjudant, de Kapiteins en de Hoofdofficieren door den kommanderenden Officier, een ieder op zijne beurt, tot de weekdienst gekommandeerd.

Art. 47. De dienst der week begint des zaturdags, na afloop van het vierde of avondappel.

Alle bijzonderheden betreffende de dienst der week, worden alsdan door de aftredende aan hunne opvolgers behoorlijk medegedeeld.

Art. 48. De dienst van de week ontheft niemand van eenige andere dienst.

Voor den Kapitein van de week bestaat ten deze echter de uitzondering, dat hij van het bijwonen der oefeningen wordt vrijgesteld.

Hij wiens beurt het is de weekdienst te vervullen en die eene dienst moet verrigten waardoor hij die van de week niet kan waarnemen, wordt in deze tijdelijk vervangen door dengenen, die na hem tot de weekdienst het eerst aan de beurt is.

Moet de weekdienst vóór woensdag voor *goed* worden overgegeven, dan wordt de week den overnemende voor *vol* aangerekend.

Art. 49. De korporaal van de week is den sergeant van de week behulpzaam in het toezigt over de stipte uitvoering van de gegeven bevelen en al de bijzonderheden, betreffende de inwendige dienst bij de kompagnie.

Hij houdt aanteekening van de gestraften en van alle manschappen der kompagnie, die in dienst of om eenigerhande rede afwezig zijn.

Hij mag de kazerne niet verlaten dan met voorkennis van den sergeant der week.

Hij treedt voor den sergeant der week op, wanneer deze zich buiten de kazerne heeft begeven.

Art. 50. De sergeant van de week zorgt dat de gegeven bevelen en al de bijzonderheden, betreffende de inwendige dienst bij de kompagnie, behoorlijk worden uitgevoerd.

Hij maakt den korporaal van de week bekend met de namen der manschappen van de kompagnie, die gestraft, afwezig of voor dienst gekommandeerd zijn.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk, in de eerste plaats aan den sergeant-majoor, en vervolgens aan den Luitenant van de week.

Hij mag de kazerne niet verlaten dan met toestemming van den adjudant-onderofficier van de week. In dat geval moet hij ook den korporaal van de week en den kommandant van de kazerne-wacht daarvan verwittigen.

Hij treedt voor den korporaal van de week op, wanneer deze zich buiten de kazerne heeft begeven.

Art. 51. De Luitenant van de week is niet alleen aan den Kapitein van de week, maar ook aan den Kommandant der kompagnie verantwoordelijk voor de stipte uitvoering van de gegeven bevelen en al de bijzonderheden, betreffende de inwendige dienst bij de kompagnie.

Art. 52. De adjudant-onderofficier van de week heeft, vooral wanneer er geene Officieren tegenwoordig zijn, het toezigt over de behoorlijke uitvoering van de gegeven bevelen en alle bijzonderheden betreffende de inwendige dienst.

Dat toezigt geldt meer bepaaldelijk de dienst voor de sergeanten en korporaals der week, van den kommandant der kazernewacht, en van de korporaals-planton in de keukens; voorts in het algemeen de goede orde in het kwartier.

Hij is belast met het aanhouden van den rooster, volgens welken de onderofficieren en korporaals voor de wacht en andere dienst worden gekommandeerd.

Hij doet aan den Kapitien en aan den Luitenant-adjudant van de week verslag omtrent de bijzondere voorvallen, die gedurende hunne afwezigheid plaats mogten hebben gehad.

Art. 53. De Luitenant-adjudant van de week heeft het toezigt over de dienst van den adjudant-onderofficier van de week, en is den Kapitein van de week behulpzaam in alles wat de inwendige dienst betreft.

Hij is belast met het aanhouden van den rooster, volgens welken de Officieren tot de verschillende diensten worden aangewezen.

Art. 54. De Kapitein van de week is belast met het doen ten uitvoer brengen van alle bijzonderheden, betreffende de inwendige dienst.

Hij waakt voor de orde en de zindelijkheid in het kwartier.

Is de troep uitgerukt, dan wijdt hij zijne aandacht in het bijzonder aan de dienst in de keukens, en die der kazerne- en kamerwachten.

Hij heeft het toezigt over de verzorging der arrestanten, over de uitdeeling van het brood en de verstrekkingen uit de menages.

Alle Officieren, onderofficieren en korporaals van de week, zoomede de kommandant der kazernewacht staan, in alles wat de inwendige dienst betreft, onder zijne bevelen.

Hij vordert in het bijzonder van de militairen, dat zij hunne dienst met naauwgezetheid en belangstelling waarnemen.

Hij is voor zijne dienst verantwoordelijk aan den Hoofdofficier van de week en den regements kommandant of den kommanderenden Officier.

Art. 55. De Hoofdofficier van de week heeft het oppertoezigt over den algemeenen gang van de inwendige dienst bij het regement of de vereenigde bataillons.

VI. HOOFDSTUK.

Van de kazernewacht.

Art. 56. In elke kazerne is eene wacht, ter verzekering van de orde en rust in het kwartier, in het bijzonder gedurende den nacht.

De sterkte en de tenue dezer wacht worden door den kommanderenden Officier bepaald.

Zij trekt altijd *in* of *voor* de kazerne op.

Art. 57. De kazernewacht zorgt, dat geen onderofficier of militair van minderen graad zich buiten de kazerne begeve dan gekleed in de bepaalde tenue; dat de met kwartierarrest gestraften het kwartier niet eigendunkelijk verlaten, en dat geene onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, na het avondappel tot de reveille, de kazerne zonder schriftelijke vergunning verlaten.

Overigens worden de consignes voor de kazernewacht bepaald door den kommanderenden Officier, die verder al zoodanige maatregelen neemt, als hij tot verzekering der orde en rust in het kwartier noodig oordeelt.

Art. 58. De kommandant van de kazernewacht doet alle signalen betrekkelijk de inwendige dienst, door den tamboer of hoornblazer van de wacht, op de vastgestelde tijdstippen, slaan of blazen.

Deze tamboer of hoornblazer kan, buitengewone gevallen uitgezonderd, nà het laatste avondsignaal tot een kwartier vóór de reveille, zich in de kompagnie begeven, waartoe hij behoort.

Art. 59. De kommandant van de kazernewacht heeft het toezigt over de strafkamers en is verantwoordelijk voor de arrestanten.

Hij neemt de voorwerpen, welke tot de strafkamers behooren, van den aftredenden wachtkommandant over.

De kosten der herstellingen aan de voorwerpen, welke gebroken of beschadigd zijn bevonden, komen ten laste van de gestraften, die de schade hebben veroorzaakt, en zoo de schuldigen niet ontdekt worden, ten laste van allen die zich in de strafkamers bevinden.

Wanneer de plaatselijke gesteldheid of andere omstandigheden zulks gebiedend vorderen, kan de kommanderende Officier een hiertoe bijzonder te bestemmen onderofficier of korporaal met het toezigt over de strafkamers en de daarin geplaatste manschappen belasten, doch de sleutels der strafkamers blijven, ook in dat geval, onder berusting van den kommandant der kazernewacht.

Art. 60. In de strafkamers mag geen vuur noch sterke drank worden toegelaten.

De kommandant der kazernewacht (of de onderofficier of korporaal belast met het toezigt over de strafkamers) is daarvoor verantwoordelijk.

Hij ontneemt aan de gestraften, vóór dat zij in de strafkamers worden geplaatst, alle voorwerpen die zij bij zich mogten hebben en niet bepaaldelijk tot de tenue der arrestanten behooren, en doet die voorwerpen aan den sergeant-majoor ter bewaring ter hand stellen.

Hij zorgt dat de strafkamers naar behooren worden gelucht.

Art. 61. In de strafkamers der korporaals en verdere manschappen is tot ligging der gestraften een houten brits.

In de politiekamer maken de gestrafte korporaals en verdere manschappen gebruik van hunne stroozak, doch in de provoost en in het cachot mogen zij stroo noch stroozak hebben.

Bij strenge koude kan door den kommanderenden Officier aan de gestraften het gebruik van een deken in de strafkamers worden toegestaan.

Aan de onderofficieren met arrest in de politiekamer, de provoost of het cachot gestraft, wordt in de daartoe bestemde lokalen, de gewone nachtligging verstrekt.

Art. 62. In de kazernewacht bevindt zich een register van de gestraften, ingerigt volgens model no. 2.

De sergeanten-majoor schrijven daarin, zoodra mogelijk, de straffen aan de onderofficieren en verdere manschappen opgelegd.

De adjudant-onderofficier verrigt hetzelfde ten opzigte van de gestrafte onderofficieren en verdere militairen van den staf.

Art. 63. De kommandant van de kazernewacht stelt des morgens, bij tijds, aan den adjudant-onderofficier der week ter hand eene naamlijst, opgemaakt volgens model no. 2, van de onderofficieren en verdere manschappen, die met cachot, met provoost, of met politiekamer gestraft, of wel voorloopig in arrest gesteld zijn.

Hij voegt daarbij eene nominative lijst, volgens model no. 3, van de onderofficieren en verdere manschappen, die na gezetten tijd het kwartier verlaten hebben of binnengekomen zijn.

Die lijsten worden door den adjudant-onderofficier der week nagezien en geteekend, en ten acht ure door den korporaal der kazernewacht naar den Kapitein van de week gebragt.

Art. 64. De kazernewacht komt onder de wapenen en schoudert het geweer voor den kommanderenden Officier.

Hoezeer de kazernewacht geen garnizoenswacht is, wordt echter de algemeene wachtdienst daarbij op gelijke wijze verrigt, als voor eene garnizoenswacht is bepaald.

VII. HOOFDSTUK.

Van de dagelijksche dienst.

Art. 65. Het signaal voor de reveille wordt in den regel, van den 1sten October tot den 1sten April, ten *zeven*, gedurende de andere maanden van het jaar ten *zes* ure gegeven.

Op dat signaal staan de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen op.

De escouade-kommandanten houden appel over hunne escouade.

De sergeant van de week begeeft zich naar de kamers der soldaten; hij ontvangt het rapport over het gehouden appel van de escouade kommandanten, en doet deswege verslag aan den sergeant-majoor der kompagnie, die zich inmiddels moet hebben overtuigd dat de onderofficieren present zijn.

De sergeanten-majoor doen, onmiddellijk daarna, rapport nopens dat appel aan den adjudant-onderofficier van het bataillon.

Art. 66. Na afloop van het eerste appel worden de stroozak en het hoofdkussen opgeschud, en de lakens en dekens gevouwen op het kussen gelegd.

Daarna worden de kamers gelucht en, even als de gangen en trappen aan de kompagnie belendende, schoongeveegd.

De sergeant van de week is voor de behoorlijke uitvoering daarvan verantwoordelijk.

Art. 67. Zoodra de bedden zijn opgemaakt, moeten de manschappen zich waschen en reinigen, en vervolgens hunne wapens en hunne kleeding schoonmaken.

De escouade-kommandanten houden hierover het toezigt.

Zij vestigen in het bijzonder hunne aandacht op de jonge soldaten, en zorgen dat de manschappen die in dienst komen, bij tijds gereed zijn.

Art. 68. Elken morgen, een kwartier uurs na de reveille, wordt door den fourier het ration brood aan de daarop regthebbenden uitgereikt.

Terzelfder tijd wordt, door de zorg van den kommanderenden Officier, aan de manschappen gelegenheid gegeven, om, hetzij ten laste der menage, hetzij voor eigene rekening, warme koffij te gebruiken.

De Kapitein van de week bestemt nu en dan een der Luitenants van de week, om zich den volgenden morgen van de goede hoedanigheid der koffij en van den behoorlijken gang der eerste morgendienst te overtuigen.

Art. 69. Elken morgen moet het kwartier worden schoongemaakt.

Daartoe wordt, in den regel, een half uur na het eerste appel het signaal gegeven.

Op dit signaal begeven zich de soldaten, die bij elke kompagnie tot deze dienst gekommandeerd zijn, naar de kazernewacht; de korporaal van de week overtuigt zich dat zij aldaar aanwezig zijn.

De kommandant der kazernewacht doet door deze soldaten de gangen en trappen, die niet uitsluitend tot eene kompagnie behooren, alsmede de plaatsen, secreten en strafkamers schoonmaken.

De gestrafte soldaten worden, in de eerste plaats en wel bij voorkeur, tot het doen van het onreinste werk aangewezen.

Art. 70. Elke morgen, na het rapport — bedoeld bij art. 65 — te hebben gedaan, maakt de sergeant-majoor den staat (model no. 4) van de voorgevallen veranderingen op.

Hij zendt vervolgens den fourier daarmede naar den Kommandant der kompagnie.

De veranderingsstaten worden, nadat zij door de Kompagnies-kommandanten zijn geteekend, bij den adjudant-onderofficier bezorgd, die ze dóor een der fouriers — daartoe beurtsgewijze te bestemmen — der morgens vóór tien ure aan den Kwartiermeester doet overhandigen.

Art. 71. De sergeant majoor maakt het dagelijksch rapport der kompagnie (model no. 5) op, en doet dit door den fourier gelijktijdig met den veranderingsstaat aan den Kommandant der kompagnie geworden.

Op dat rapport worden alle aanvragen of verzoeken gesteld, die door den Kommandant der kompagnie, ten behoeve van zijne onderhoorige Officieren, onderofficieren en verdere manschappen te doen zijn.

Het wordt met den veranderingsstaat bij den adjudant-onderofficier bezorgd, ten einde dezen te dienen tot het opmaken van het dagelijksch bataillons-rapport (model no. 6).

Dit bataillons-rapport wordt door den adjudant-onderofficier vroegtijdig genoeg aan den Bataillons-kommandant ter hand gesteld, ten einde het op het dagelijksch rapport, bij het volgende Artikel bedoeld, aan den Regements-kommandant kunne worden aangeboden.

De bataillons-kommandant neemt inzage van het ontvangen rapport, en stelt

daarop de aanmerkingen, verzoeken, enz., welke hij ter kennis van den Regements-kommandant wenscht te brengen.

Art. 72. Dagelijks wordt door den Regements-kommandant, op een daartoe door hem te bepalen plaats en uur, rapport gehouden; de Kapitein-adjudant is daarbij tegenwoordig.

Op dat rapport worden de lijsten, bedoeld bij Artikel 63, en het verslag, vermeld in Artikel 90, door den Kapitein van de week zelven, aan den Regements kommandant ter hand gesteld.

Tot het houden van het dagelijksch rapport worden de adjudanten-onderofficier en de sergeanten-majoor door den Luitenant-adjudant van de week verzameld.

De Luitenant adjudant van de week ontvangt van den adjudant-onderofficier van de week, de bataillons-rapporten, bij het vorige Artikel aangeduid, welke tot dat einde ten minste een half uur te voren bij dien adjudant-onderofficier moeten zijn ingekomen.

Gemelde Luitenant-adjudant ontvangt voorts van de sergeanten-majoor de verdere bescheiden, welke den Regements-kommandant op het rapport moeten worden aangeboden, en hij wint tevens de noodige inlichtingen in, die betrekking hebben op de verzoeken of aanvragen, en de opgelegde straffen.

De bataillons rapporten, zoodanig ingerigt dat zij verscheidene dagen kunnen dienen, worden door den Regements kommandant, na afloop van het rapport, aan den Luitenant adjudant van de week teruggegeven; deze doet die stukken vervolgens aan de adjudanten-onderofficier terugbezorgen.

Op het dagelijksch rapport worden alle orders, betreffende de dagelijksche dienst en nopens alle andere dienstaangelegenheden, voor zooverre de Regements kommandant zulks noodig oordeelt, uitgegeven.

Ook worden, bij die gelegenheid, de onderofficieren die met cachot, provoost of politiekamer gestraft zijn geweest, daags na hun ontslag uit arrest, na door den Kompagnies- en Bataillons-kommandant wegens de ondergane straf te zijn onderhouden, aan den Regements-kommandant voorgesteld.

De Officieren, die van ziekte hersteld zijn, met verlof zijn geweest, of wel om andere reden hunne gewone dienst niet hebben verrigt, moeten zich op het dagelijksch rapport bij den Regements kommandant of bij den kommanderenden Officier melden.

Bij de bataillons en verdere onderdeelen, van den staf van het korps verwijderd, wordt het dagelijksch rapport, zooveel mogelijk naar denzelfden regel, door den kommanderenden Officier gehouden.

Art. 73. Onmiddellijk na afloop van het rapport worden de orders door den Luitenant-adjudant van de week aan de adjudanten-onderofficier en de sergeanten majoor bekend gemaakt, en door dezen opgeschreven.

Terzelfder tijd worden, voor zooveel zulks doenlijk is, door dien Luitenant-adjudant aan de sergeanten-majoor de namen opgegeven van de Officieren, die den volgenden dag in dienst komen. De adjudant-onderofficier van de week doet vervolgens gelijke opgave ten aanzien van de onderofficieren en korporaals, zoomede van het aantal soldaten dat elke kompagnie den volgenden dag tot de dienst moet leveren.

Daarna worden de orders ter kennis gebragt van de Hoofd- en verdere Officieren van het korps, in voege als volgt: aan de Officieren van den staf van het regement door den adjudant onderofficier van de week; aan de Hoofd- en verdere Officieren van den staf van elk bataillon en het depôt, door den adjudant onderofficier van het bataillon en het depôt; aan den Kapitein en de verdere Officieren der kompagnie, door den sergeant-majoor, die alsdan tevens aan de Officieren mededeeling doet van de veranderingen en bijzonderheden, welke bij de kompagnie zijn voorgevallen.

Kunnen de orders aan de Officieren niet mondeling worden medegedeeld, dan moet het schriftelijk geschieden.

Voor het overige zorgt de adjudant-onderofficier van de week, dat de orders die voor de kleine staven mogten zijn uitgegeven, ter kennis van de daarbij betrokken personen worden gebragt.

Art. 74. Op den 1sten, 6den, 11den, 16den, 21sten en 26sten van elke maand, wordt door den Kommandant van elk bataillon, van den staf afwezig, een rapport (model no. 6) aan den Regements-kommandant gezonden.

Dit rapport moet bevatten de opgave van de sterkte van het betrokken

onderdeel op den vorigen dag, en eene verzameling van de voorgevallen veranderingen en de opgelegde straffen, sedert het laatst ingezonden rapport.

De kommandant eener van den staf verwijderde kompagnie zendt terzelfder tijd dusdanig rapport aan zijnen Bataillons-kommandant.

Art. 75. Een uur vóór de uitdeeling der soep wordt het signaal gegeven tot het brengen van de soep en het brood aan de manschappen die op wacht, en ook aan hen die in arrest zijn.

Op dit signaal begeven de daartoe gekommandeerde soldaten zich naar de keukens, en ontvangen aldaar van den korporaal-planton de eetketels met soep en de daarbij behoorende rations brood, die tot dat einde, eenige oogenblikken te voren, door de zorg van de korporaals der week, in de keukens moeten zijn gebragt.

De kommandant van de kazernewacht verzamelt daarna de etendragers en doet ze vervolgens afmarcheren.

Wordt zulks noodig geoordeeld, dan worden door den adjudant-onderofficier van de week één of meer korporaals tot het geleiden van de etendragers gekommandeerd.

Onmiddellijk nadat de wachthebbende of de in arrest zijnde manschappen de soep gegeten hebben, keeren de etendragers naar het kwartier terug en brengen de eetketels in de keukens

Art. 76. Op het uur, door den kommanderenden Officier te bepalen, wordt het signaal tot het soepeten gegeven.

Op dit signaal gaan de manschappen met den sergeant der week naar de keukens, ontvangen aldaar de eetketels en brengen die in de kamers.

De sergeant van de week gaat mede in de kamers, om toe te zien dat de manschappen zich behoorlijk gekleed (1) aan de tafels nederzetten en dat het eten geregeld plaats hebbe.

Terwijl de manschappen eten, begeven zich de Luitenants van de week in de kamers hunner kompagniën, ten einde zich te overtuigen van de zindelijkheid en de orde in die kamers, zoomede van de hoeveelheid en de kwaliteit van het eten.

Deze Officieren doen vervolgens verslag van hunne bevinding aan den Kapitein van de week, die inmiddels zijne aandacht in het bijzonder vestigt op alles wat betrekking heeft op de inrigting der kamers — waaronder ook de strafkamers, de orde, de zindelijkheid en het eten.

Art. 77. Het tweede appel wordt, hetzij *vóór*, hetzij *na* het soepeten, gehouden op de meest geschikte plaats in of nabij de kazerne, op het uur en in de tenue door den kommanderenden Officier te bepalen, met het oog op het saizoen en in verband met de te houden oefeningen of andere voor den troep bevolen diensten.

Tien minuten vóór het uur, tot dit appel bepaald, wordt een signaal gegeven, ter waarschuwing voor de manschappen, dat zij zich voor het appel moeten gereed maken.

Op het signaal: *Appel*, worden de kompagniën door de sergeanten-majoor in behoorlijke orde op de appelplaats opgesteld.

De Luitenants der week treden daarna in, en kommanderen: *Op de plaats rust.*

De Kapitein van de week doet de vereischte kommando's tot het openen der gelederen, en doet daarna een stoot op den hoorn of een slag op de trom geven, waarop de Luitenants van de week zich vier passen vóór het midden van hunne kompagnie, de serganten-majoor zich twee passen links een eenigzins achterwaarts van hen, beiden met het front naar den troep plaatsen.

Het appel wordt gehouden door den sergeant-majoor; deze roept de namen der onderofficieren en manschappen daartoe af, zooals die volgen op de appellijst.

Telt de kompagnie veel manschappen onder de wapenen, dan wordt het appel door de sectie-kommandanten gehouden. Deze plaatsen zich alsdan gelijktijdig met den sergeant-majoor vóór het front der kompagnie, doch twee passen vóór hunne sectie, en roepen vervolgens de namen hunner onderhoorige manschappen af, zooveel mogelijk zonder daarbij van eene appellijst gebruik te maken.

---

(1) *Behoorlijk gekleed*, dat is: niet zonder mouwvest, kapot of wapenrok aan.

Zoodra het appel gehouden is, doet de Kapitein van de week weder een stoot op den hoorn of een slag op de trom geven, waarop de sergeanten-majoor, of de sectie kommandanten zich naast elkander vóór het midden der kompagnie, met het front naar den Luitenant van de week plaatsen en aan dezen rapport doen.

Daarna doet de Kapitein van de week *rapport* slaan of blazen.

Op dit signaal begeven de sergeanten-majoor, en zoo het te pas komt, ook de sectie-kommandanten, zich op hunne plaats bij de kompagnie en stellen de Luitenants van de week zich vóór het midden van den troep, naar orde van bataillon en kompagnié, op éénе lijn, ten einde nopens het gehouden appel rapport te doen aan den Kapitein van de week, die bij deze gelegenheid zijne orders uitgeeft, en vervolgens de Luitenants van de week naar de kompagniën doet terugkeeren, om deze na te zien.

Na afloop dier inspectie worden bij elke kompagnie, op last van den Luitenant van de week, de gelederen gesloten en de uit te geven orders aan de kompagnie bekend gemaakt.

Moeten niet onmiddelijk daarna oefeningen of andere diensten voor den troep plaats hebben, dan doet de Kapitein van de week het signaal *afdanking* geven, waarop de kompagniën door de sergeanten-majoor naar de kamers worden teruggeleid, of wel op de appelplaats uit elkander gaan, naarmate van de plaatselijke gesteldheid, of andere omstandigheden.

Bij slecht weder worden de appels, voor zooveel de troep niet behoeft uit te rukken, binnen's kamers gehouden. In dat geval treden de kompagniën niet aan, maar plaatsen zich de manschappen vóór of naast hun nachtleger.

Art. 78. Drie vierde uur vóór het eten der manschappen wordt het signaal gegeven voor het eten der onderofficieren.

Alle onderofficieren, tot de menage behoorende en door wettige redenen hierin niet verbinderd, zijn verpligt zich op dat signaal aan tafel te begeven.

Is hunne tafel in de kazerne, dan begeven zij zich derwaarts in de tenue van den dag, met kwartiermuts, zonder sabel.

De oudste onderofficier aan tafel is voor de orde en den goeden toon aldaar verantwoordelijk.

De adjudant-onderofficier van het bataillon doet in den loop van den dag rapport aan den Luitenant-adjudant, nopens degenen die niet aan tafel geweest of te laat gekomen zijn.

Behoort de adjudant-onderofficier niet tot de menage, dan wordt hem tot voormeld einde dat rapport, onmiddelijk na het eindigen van de tafel, gedaan door den oudsten onderofficier van het bataillon, die aan tafel is geweest.

Art. 79. Ten drie ure of later na den middag, door den kommanderenden Officier te bepalen, wordt het signaal gegeven voor het derde of middagappel.

Bij dit appel brengen de manschappen die in den loop van den dag aan de schietoefeningen hebben deelgenomen, hunne schoongemaakte geweren mede. Ook moeten degenen die wegens onzindelijkheid of verwaarloozing van hunne wapens of kleeding zijn aangeteekend, het wapen of kleedingstuk, hetwelk niet in orde is bevonden, schoongemaakt of hersteld medebrengen.

Voor 't overige is al hetgeen bij Artikel 77, ten aanzien van het tweede appel is bepaald, ook op dit appel van toepassing, zoodat dan ook vóór het inrukken de nader voor de kompagnie gegeven bevelen door den sergeant-majoor aan de kompagnie worden bekend gemaakt. Alsdan wordt ook de dienst voor den volgenden dag gekommandeerd.

Art. 80. De manschappen worden voor de wacht gekommandeerd volgens een wachtrooster (model no. 7).

De wachtrooster voor de onderofficieren en korporaals is van hetzelfde model.

De rooster volgens welke de manschappen der kompagnie tot de werkdienst (*korvée*) worden gekommandeerd (model no. 8), wordt door den sergeant van de week aangehouden.

Elke week wordt de wachtrooster der kompagnie door den Kompagnies-kommandant, en die voor de onderofficieren en korporaals door den Luitenant-adjudant van de week, nagezien en vervolgens voor gezien geparafeerd.

De Luitenant van de week overtuigt zich dat de werkbeurten naar behooren worden gekommandeerd; hij ziet tot dat einde, ten minste eenmaal in de week, den werkrooster na, en stelt vervolgens daarop zijne parafe.

Art. 81. Onmiddellijk nadat de dienst, na afloop van het middagappel, is gekommandeerd, wordt het signaal gegeven voor het middageten der manschappen.

Op dit signaal begeven de kompagniën zich achtereenvolgens naar de keukens, en ontvangen aldaar de eetketels; voorts wordt hetzelfde in acht genomen, wat bij Artikel 76 ten aanzien van het soepeten is bepaald.

Het eten der arrestanten wordt almede uitgereikt, doch dat van de manschappen die op wacht of in andere dienst zijn, wordt in de keukens bewaard en warm gehouden.

Na het middageten kunnen de bedden dadelijk worden opgemaakt.

Art. 82. De Kapitein en de Luitenants van de week begeven zich, zoowel des morgens als des middags, bij tijds in de keukens, om zich te overtuigen, dat het eten goed bereid is, en het vleesch en de spijs gelijkelijk verdeeld zijn.

Art. 83. Drie vierde uur na het middagappel wordt het signaal gegeven voor het verzamelen van de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die op wacht komen.

Op dit signaal begeven de op wacht komende onderofficieren, korporaals en verdere manschappen zich, in de tenue voor de wacht bepaald, naar de appelplaats in of nabij de kazerne.

De korporaals van de week zijn daarbij alleen met de sabel gewapend.

Marscheren de wachten uit het kwartier regtstreeks naar de posten, dan worden, op het bedoelde signaal, de wachten door den adjudant onderofficier van de week afgedeeld. Deze zorgt daarbij, voor zooveel de garnizoenswachten betreft, dat de manschappen van dezelfde kompagnie zooveel mogelijk bij elkander blijven.

De korporaals van de week teekenen de wachten op, waarvoor de korporaals en manschappen der kompagnie zijn bestemd.

Nadat de wachten geformeerd zijn, vraagt de Luitenant-adjudant van de week de orders van den Hoofdofficier of den Kapitein van de week, en stellen de Luitenants van de week, de sergeanten-majoor en de korporaals van de week zich zóó als bij het *Garnizoensreglement* ten deze is bepaald.

De wachten worden vervolgens door den Hoofdofficier of den Kapitein van de week geïnspecteerd, de Luitenant-adjudant van de week doet daarbij de noodige kommando's.

Na afloop van de inspectie tréden de op wacht komende Officieren in, en doet de oudste Officier die in garnizoensdienst komt, de wachten, na ze van den Luitenant-adjudant van de week te hebben overgenomen, afmarscheren. Zijn er geene Officieren, die in garnizoensdienst komen, dan doet de Luitenant-adjudant van de week de wachten afmarscheren.

Zijn de bataillons in verschillende kazernen gehuisvest, dan worden de op wacht komende onderofficieren en verdere manschappen, zooveel eenigzins doenlijk, op eene en dezelfde plaats — bij voorkeur aan eene der kazernen — verzameld, en door den adjudant-onderofficier, indien deze de week heeft, en anders door den oudsten sergeant-majoor van elke kazerne, naar de verzamelplaats geleid.

Mogten de kazernen daartoe echter te ver van elkander verwijderd zijn, dan wordt voormelde dienst in elke kazerne afzonderlijk, zooveel immer mogelijk naar vorenstaanden regel verrigt.

Art. 84. Zijn voor bijzondere gevallen, van wege den Plaatselijken of Garnizoens-kommandant, bevelen gegeven, dat de wachten van eene algemeene vergaderplaats moeten afmarscheren, dan worden de op wacht komende onderofficieren, korporaals en verdere manschappen door de adjudanten-onderofficier, en bij twee of meer in ééne kazerne vereenigde bataillons, door den Luitenant-adjudant van de week, naar de algemeene vergaderplaats geleid.

De sergeanten-majoor en de korporaals van de week, gekleed in de tenue van den dag, en alleen met de sabel gewapend, volgen in een peloton vereenigd, en worden geleid door den adjudant-onderofficier of door den oudsten sergeant majoor.

Ter vergaderplaats gekomen zijnde, worden de in dienst komende onderofficieren, korporaals en verdere manschappen van het korps door den Luitenant-adjudant van de week vereenigd, en daarna aan den Plaatselijken-adjudant overgegeven.

Art. 85. De onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die na het verrigten van eenige dienst met geladen geweren in het kwartier terugkomen, moeten, alvorens in te rukken, in tegenwoordigheid van den sergeant der week, de lading aftrekken.

De kommendant van de kazernewacht waakt er voor dat deze bepaling stipt worde nagekomen.

Het kruid en lood worden door degenen wier geweren ontladen zijn, aan den sergeant der week en vervolgens door dezen aan den fourier ter hand gesteld, die het, op den hiertoe door den kommanderenden Officier te bepalen tijd, bij den Officier van wapening inlevert.

Art. 86. De manschappen die van de wacht gekomen zijn, gaan onmiddellijk, nadat zij zich van hunne wapens hebben ontdaan, hun eten bij den korporaal-planton in de keuken halen.

Na gegeten te hebben, houden zij zich bezig met het in orde brengen van hunne wapens, kleeding en uitrusting.

Art. 87. De adjudant onderofficier verzekert zich van tijd tot tijd, dat de korporaals en manschappen, die met kwartierarrest zijn gestraft, het kwartier niet eigendunkelijk hebben verlaten.

Tot dat einde doet hij door den tamboer of hoornblazer van de kazernewacht, *geconsigneerden-appel* slaan of blazen.

Op dit signaal begeven zich de bedoelde militairen naar de kazernewacht, alwaar zij door den korporaal of den sergeant van de week worden verantwoord.

Mogt de adjudant-onderofficier noodig achten, zich van de aanwezigheid in het kwartier der met arrest gestrafte onderofficieren te overtuigen, dan doet hij de zoodanigen bij zich ontbieden.

Huisvesten verschillende bataillons van het regement in ééne kazerne, dan is het de adjudant-onderofficier van de week, die zich van een en ander overtuigt.

Art. 88. Zijn van wege den Plaatselijken- of Garnizoens-kommandant bevelen gegeven, dat de taptoe op de daartoe aangewezen algemeene vergaderplaats moet worden geslagen en geblazen, dan wordt tot het verzamelen der tamboers en hoornblazers, tijdig genoeg een signaal gegeven, dat zij op het uur voor de taptoe bepaald, op de vergaderplaats aanwezig kunnen zijn.

Op dit signaal vereenigen zich de tamboers en hoornblazers op de appelplaats.

De sergeant- of korporaal-tamboer, of wel de sergeant- of korporaal-hoornblazer, houdt appel en marcheert daarna met de tamboers en hoornblazers af.

Zijn voormelde bevelen van wege den Plaatselijken- of Garnizoens-kommandant niet gegeven, dan wordt de taptoe, op het uur, daartoe door dien kommandant bepaald, door den tamboer of hoornblazer van de kazernewacht, in de onmiddellijke nabijheid van de kazerne geslagen of geblazen.

Art. 89. Nadat de taptoe geslagen is, wordt — in den regel ten *tien* ure — een signaal gegeven voor het vierde of avondappel.

Op dit signaal begeeft de sergeant van de week, vergezeld door den korporaal van de week, zich in de kompagnie, om zich te overtuigen dat de korporaals en verdere manschappen present zijn.

Hij doet daarvan rapport aan den sergeant-majoor, die zich inmiddels van de aanwezigheid der onderofficieren van de kompagnie heeft verzekerd.

De adjudant-onderofficier van elk bataillon verrigt hetzelfde ten aanzien van de onderofficieren en korporaals van den staf.

Per bataillon, of — is het bataillon in meer dan ééne kazerne gehuisvest — in elke kazerne, is een Luitenant van de week tegenwoordig, die zich bij tijds in verschillende kamers van het bataillon begeeft, om zich te overtuigen dat er orde heerscht.

Die Luitenants worden door den Kapitein van de week naar beurten hiertoe aangewezen.

Bij twee of meer bataillons in ééne kazerne, is ook de Kapitein van de week present.

Zoodra het avondappel kan gehouden zijn, doet de Kapitein van de week een signaal geven, tot het ontvangen van de rapporten.

Op dit signaal vervoegen de adjudant-onderofficier en de sergeanten-majoor zich bij den Kapitein van de week en dienen aan deze hunne rapporten *schriftelijk* in. Op deze rapporten moeten tevens de namen vermeld worden

van de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen van de kompagnie, die gedurende den dag op eenig appel niet tegenwoordig zijn geweest.

Gemelde Luitenants van de week zijn bij het indienen van het rapport tegenwoordig, en doen verslag van hunne bevinding.

Is de Kapitein van de week niet bij het avondappel, dan worden de rapporten door den Luitenant van de week ingenomen.

Die rapporten worden ter hand gesteld aan den sergeant-majoor van de kompagnie, waartoe de Kapitein van de week behoort.

Art. 90. De Kapitein van de week doet door den sergeant-majoor zijner kompagnie eene verzameling van de onderscheidene appelrapporten opmaken.

Dit rapport (*politierapport;* model no. 9) moet tevens een verslag bevatten van den Kapitein van de week, nopens al de aangelegenheden van de inwendige dienst, welke aan zijn bijzonder toezigt zijn toevertrouwd.

Art. 91. Zoodra het avondappel gehouden is, wordt het kwartier door den kommandant van de kazernewacht gesloten.

Niemand die het kwartier bewoont mag dit, uitgezonderd voor dienstzaken, na het avondappel en vóór de reveille verlaten, dan op schriftelijke vergunning van den Kompagnies-kommandant, goedgekeurd door den kommanderenden Officier.

Moet iemand wegens dienst buiten het kwartier worden gelaten, dan wordt daartoe aan den kommandant der kazernewacht last gegeven door den adjudant-onderofficier; bij vereenigde bataillons door den adjudant-onderofficier van de week.

Art. 92. Aan de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen kan vergunning worden verleend, om vrij te zijn van het avondappel en tot een bepaald uur buiten het kwartier te blijven.

Die vergunning, welke ten hoogste tot middernacht mag strekken, wordt hun schriftelijk gegeven, en moet geteekend zijn door den Kommandant der kompagnie en goedgekeurd door den kommanderenden Officier. Zij wordt door den kommandant der kompagnie op het dagelijks rapport aangevraagd.

In bijzondere omstandigheden kan die vergunning ook door den Kapitein van de week bij het middagappel aan enkele onderofficieren, korporaals en verdere manschappen worden verleend.

Daarvan wordt alsdan melding gemaakt op het politierapport, met bijvoeging der reden, waarom zij gegeven is.

Art. 93. Onmiddellijk nadat het kwartier gesloten is, ontslaat de kommandant der kazernewacht de arrestanten, wier straftijd op dien dag geëindigd is.

De korporaals van de week der daarbij betrokken kompagniën zijn bij dat ontslag tegenwoordig en geleiden de ontslagen manschappen naar hunne kamers.

Zijn de strafkamers buiten de kazerne gelegen, dan worden de arrestanten die ontslagen moeten worden, vóór het avondappel, door den sergeant van de week daaruit afgehaald, en wel in dier voege dat zij op het avondappel present kunnen zijn.

Art. 94. Een half uur na het avondappel wordt het signaal gegeven tot het uitdoen van het licht in de kamers der soldaten.

Op dit signaal wordt het licht door de kamerwacht uitgedaan. De sergeant van de week houdt daarop naauwkeurig toezigt.

In de kamers der onderofficieren en der gehuwden mogen vuur en licht tot middernacht aanblijven.

De kommandant der kazernewacht let op een en ander, en begeeft zich gedurende den nacht, van tijd tot tijd, in en om het kwartier, ten einde zich te verzekeren dat in het kwartier orde en rust heerschen.

Art. 95. Acht de kommanderende Officier het in buitengewone omstandigheden gebiedend noodzakelijk, dan doet hij des nachts buitengewone visitatiën (*contra-appel*) houden.

Tot dat einde begeven de officieren van de week zich vóór het uur, tot de buitengewone visitatie bepaald, naar het kwartier.

De Kapitein of oudste aanwezige Luitenant van de week geeft aan den kommandant der kazernewacht last, om den adjudant-onderofficier, de sergeanten-majoor, zoomede de sergeanten van de week te doen waarschuwen.

Vervolgens wordt de buitengewone visitatie gehouden, en de rapporten daaromtrent aan den Kapitein of den oudsten Luitenant van de week gedaan, even als zulks nopens het avondappel is bepaald.

De Kapitein van de week maakt van dit gehouden appel melding op het politierapport.

Onverminderd de hierbedoelde buitengewone algemeene visitatie heeft de adjudant-onderofficier de bevoegdheid, om, wanneer hij vermoedt dat een of meer onderofficieren, korporaals of soldaten, na gezetten tijd, het kwartier eigendunkelijk hebben verlaten, door de sergeanten-majoor van de daarbij betrokken kompagniën eene buitengewone visitatie te doen houden.

De adjudant-onderofficier maakt van die bevoegdheid geen gebruik, tenzij hij zulks volstrekt noodig oordeelt.

Van den uitslag van het onderzoek doet hij den volgenden morgen vroegtijdig rapport aan den Kapitein van de week, die van een en ander op het politierapport melding maakt.

Art. 96. Ingeval van alarm, verwittigt de kommandant der kazernewacht daarvan den adjudant-onderofficier en de sergeanten-majoor van de onderscheidene kompagniën.

De Hoofd- en verdere Officieren worden door de zorg van den adjudant-onderofficier en van de sergeanten-majoor, met den meesten spoed gewaarschuwd.

Gezegde Officieren begeven zich, in marschtenue gekleed, onmiddellijk naar de kazerne, alwaar de kommanderende Officier nadere bevelen geeft of afwacht.

Art. 97. Bij brand verwittigt de kommandant van de kazernewacht almede den adjudant-onderofficier.

Hij doet gelijktijdig de sergeanten majoor waarschuwen, die, zoo het nacht is, de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen van het piket, en dáár waar brandspuiten zijn, ook de bedieningsmanschap daarvan doen opstaan.

Zoowel bij dag als bij nacht vereenigt zich het piket, en worden de brandspuiten door hare bedieningen in gereedheid gebragt.

De Hoofd- en verdere Officieren worden gewaarschuwd terwijl de troep inmiddels opstaat en zich in kazerne-tenue kleedt.

Al de Officieren begeven zich onmiddelijk naar de kazerne.

De kommanderende Officier neemt zoodanige maatregelen van voorbereidenden aard, als hij nuttig en noodig oordeelt, en wacht de bevelen af van de bevoegde autoriteit ter plaatse.

De Officieren zijn bij gelegenheid van brand in dagelijksche tenue gekleed.

Art. 98. Zoowel ingeval van brand, als van alarm, zijn de niet in dienst zijnde onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die zich buiten het kwartier bevinden, verpligt zich terstond naar de kazerne te begeven.

Art. 99. Elken dag, na het morgenappel, wordt door den sergeant van de week eene nominative opgave (model no. 10) opgemaakt van de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die zich ziek hebben gemeld, of die om bijzondere redenen aan den Officier van gezondheid moeten worden vertoond.

Eenigen tijd vóór het uur waarop de Officier van gezondheid zijne morgen-visitatie doet, stelt de sergeant van de week die opgave ter hand aan den kommandant der kazernewacht, van wien hij opgave ontvangt van de namen der arrestanten, die in hetzelfde geval verkeeren, welke namen hij op het ziekenrapport plaatst.

De kommanderende Officier bepaalt, voor zooveel noodig in overleg met den eerstaanwezenden Officier van gezondheid, het uur waarop de Officier van gezondheid zich tot het houden der morgen-visitatie in het kwartier moet bevinden.

De Officier van gezondheid begeeft zich, na de ziekenrapporten van den kommandant der kazernewacht te hebben ontvangen, in de kamers bij de zieken. Hij beslist wie van de ziekgemelde militairen in de ziekeninrigting moeten worden verpleegd, en wie hunner kwartierziek blijven; hij doet daarvan aanteekening op het ziekenrapport.

De sergeant van de week is bij de visitatie tegenwoordig, en ontvangt van den Officier van gezondheid de door dezen geteekende hospitaalbilletten met het ziekenrapport, ten einde een en ander vervolgens aan den sergeant majoor ter hand te stellen.

Art. 100. De zieken bestemd om in de ziekeninrigting te worden opgenomen, worden onder geleide van een onderofficier of korporaal derwaarts gebragt.

De kwartierzieken mogen het kwartier niet verlaten dan op schriftelijke vergunning van den Officier van gezondheid.

De sergeant en de korporaal van de week houden daarover een wakend oog.

Art. 101. Geen onderofficier, korporaal of soldaat mag, ter zake van ongesteldheid of convalescentie, voor langer dan 24 uren van dienst worden vrijgesteld.

Hij die dusdanige vrijstelling bekomt en ongesteld blijft, moet den volgenden dag op nieuw op het ziekenrapport voorkomen en door den Officier van gezondheid worden onderzocht.

Is een Officier wegens ongesteldheid buiten staat dienst te doen, dan moet hij daarvan kennis geven; behoort hij tot den staf, aan den adjudant-onderofficier, en behoort hij tot eene kompagnie, aan den sergeant-majoor der kompagnie, ten einde op het dagelijksch rapport als ziek te worden gemeld.

Art. 102. Moet de troep gewapend worden vereenigd, dan geschiedt zulks door den Kapitein van de week.

Tot dat einde doet hij door de gezamenlijke tamboers of hoornblazers, die vooraf, op het signaal *tamboers- of hoornblazers-appel*, zijn vereenigd, appel slaan of blazen.

Op dit signaal treden de kompagniën aan, zooals bij artikel 77 is bepaald.

Het appel wordt vervolgens geheel overeenkomstig voormeld artikel gehouden.

Zijn er uitdrukkingsstaten (model no. 11) opgemaakt, dan overtuigen zich de Luitenants van de week, dat de sterkte hunner kompagnie daarmede overeenstemt.

Deze Officieren doen, na aan den Kapitein van de week rapport te hebben gedaan, ook verslag aan hunnen Kompagnies-kommandant nopens het gehouden appel.

Ieder Kompagnies-kommandant ziet, wanneer hij zulks verkiest, zijne onderhebbende kompagnie na, en wordt daarbij door zijne Luitenants, ieder voor zooveel hun onderhoorig peloton betreft, gevolgd.

De Kompagnies-kommandanten doen nopens hunne kompagnie rapport aan den Kommandant van het bataillon.

Is de Regements-kommandant tegenwoordig, dan begeven zich de Bataillons-kommandanten, na dat rapport ontvangen te hebben, naar den chef, ten einde hem nopens hun onderhebbend bataillon verslag te doen.

Het wordt ten zeerste aanbevolen, de manschappen niet nutteloos te vermoeijen, hetzij door hen te vroeg te doen aantreden, hetzij door hen binnen 's kamers, in de bevolen tenue gekleed, te doen verblijven. Men moet integendeel den troep oefenen en gewennen, in den kortstmogelijken tijd tot het uittrekken gereed te zijn.

Art. 103. De met politiekamer gestrafte korporaals en verdere manschappen, die in dienst komen, worden door den sergeant of den korporaal van de week, tijdig genoeg uit de strafkamers gehaald, om na behooren in de bevolen dienst te kunnen verschijnen.

Hun moet ook na afloop van die dienst de noodige tijd worden gelaten, om hunne kleeding en wapens weder in orde te brengen.

Ook aan de onderofficieren, die met politiekamer mogten zijn gestraft, moet tenzelfde einde de noodige tijd worden gegeven.

De sergeant van de week is verantwoordelijk dat de korporaal en verdere manschappen in tijds weder in de politiekamer worden gebragt.

De kommandant der kazernewacht waakt tegen alle misbruik of nalatigheid ten deze.

Art. 104. Tot het doen van fourageringen en andere belangrijke werkdiensten wordt een signaal gegeven.

Op dit signaal vereenigen de manschappen, welke tot de dienst gekommandeerd zijn, zich op de appelplaats, de korporaal van de week overtuigt zich van hunne aanwezigheid aldaar.

De adjudant onderofficier van de week overtuigt zich eveneens van de tegenwoordigheid der officieren, tot het fourageren of tot de werkdienst bestemd, en doet vervolgens de onderofficieren en manschappen gezamenlijk afmarscheren.

Moet de adjudant-onderofficier bij het fourageren niet tegenwoordig zijn, dan is de oudste daarbij aanwezige onderofficier belast met de handhaving der orde.

Art. 105. Van de manschappen, die met verlof vertrekken of naar het hospitaal of de infirmerie moeten worden overgebragt, worden de voorwer-

pen van kleeding, de wapens en verdere uitrusting, welke bij de kompagnie moeten verblijven, door den sectie-kommandant ingenomen.

Deze maakt daarvan een inventaris op, onderteekent dien en geeft de voorwerpen dienovereenkomstig aan den fourier over, die ze vervolgens met den inventaris, door hem mede onderteekend, in de rustkamer oplegt.

Deze bepaling is ook van toepassing op de wapens en kleeding, achtergelaten door manschappen, die op drie achtereenvolgende appels niet tegenwoordig zijn geweest.

De fourier heeft de zorg over de wapens, kleeding en andere voorwerpen, welke in de rustkamer bewaard worden; hij zorgt dat die voorwerpen behoorlijk in de rustkamer opgelegd worden en in zindelijken staat blijven.

Art. 106. Ieder Officier, onderofficier en korporaal is van eene appellijst (model no. 12) voorzien, waarop de namen van alle militairen, tot de kompagnie behoorende, naar de indeeling in pelotons, sectiën en escouades voorkomen.

De Kommandant der kompagnie overtuigt zich nu en dan, dat die lijsten naar behooren worden bijgehouden.

Art. 107. Bij het regement, bij elk bataillon, en bij elke kompagnie is een orderboek.

Het orderboek van het regement wordt bij het bureau van den Regements-kommandant aangehouden; dat van het bataillon wordt ingeschreven door den adjudant-onderofficier, en dat van de kompagniën door de sergeanten-majoor of de fouriers.

In die boeken worden alle orders geschreven, welke door den Regements-kommandant, onder de benaming Regemenst-orders, worden uitgevaardigd.

In de bataillons- en kompagnies-orderboeken worden ook de orders geschreven, welke door de kommandanten der bataillons, die niet bij den staf van het regement aanwezig zijn, onder de benaming van bataillons-orders, voor hun onderhebbend bataillon worden uitgevaardigd.

De dag- en legerorders worden, voor zooveel de Regements-kommandant dit volstrekt noodig acht, op zijnen last, in de orderboeken opgenomen.

Aan de Officieren wordt echter de gelegenheid gegeven, zich met den geheelen inhoud dier orders bekend te maken.

De kommanderende Officier bepaalt, of, en zoo ja, in hoeverre de orders, die door den Territorialen of den Garnizoens-kommandant worden uitgevaardigd, in de orderboeken moeten worden vermeld.

De Officieren stellen in het orderboek, bij elke order, na daarvan kennis te hebben genomen, hunne parafe. Zij die afwezig zijn geweest doen dit bij hunne terugkomst.

De orderboeken der kompagniën worden maandelijks met het bataillons-orderboek vergeleken door den Luitenant-adjudant, die ze ten bewijze daarvan onderteekent.

De bevelen, de dagelijksche dienst betreffende, worden bij nota opgegeven en in een zakboekje aangeteekend.

Art. 108. Aan de rekruten worden binnen de 24 uren, nadat zij voor de dienst zijn aangenomen, de krijgsartikelen voorgelezen door een onderofficier, in tegenwoordigheid van een Officier, die zich overtuigt dat de manschappen ze goed verstaan en begrepen hebben.

Die bepaling is ook van toepassing op de miliciens bij hunne eerste opkomst.

Het bewijs van die voorlezing, in tweevoud opgemaakt (zooals in model no. 13 is aangewezen), wordt, na door den rekruut, den onderofficier en den Officier te zijn onderteekend, in het daartoe bestemde register, bij de hoofdadministratie berustende, opgelegd.

Op gelijke wijze worden de krijgsartikelen op nieuw voorgelezen aan de miliciens die eene vrijwillige verbindtenis aangaan, aan de onderofficieren en verdere manschappen, die zich reëngageren, en aan alle militairen, beneden den rang van Officier, die voor den krijgsraad hebben te regt gestaan.

Voor zooveel de militairen betreft, die eene nieuwe dienstverbindtenis aangaan, geschiedt de voorlezing op den dag waarop die verbindtenis aanvangt, wordende alsdan, zoo mogelijk, op het vroeger door hen onderteekende bewijs, gesteld: *De krijgsartikelen op nieuw voorgelezen*, *bij het aangaan van zijne nieuwe verbindtenis*, *den* . . . .

Ook die bewijzen worden, als hierboven vermeld, geteekend en opgelegd.

VIII. HOOFDSTUK.

Inrigting en bestuur der menages.

Art. 109. De korporaals en manschappen van elke kompagnie houden te zamen menage.

Zijn er echter weinig manschappen onder de wapenen, en is het in hun belang, dan kunnen twee of meer kompagniën, naarmate van den inhoud der kookketels en andere omstandigheden, ééne menage uitmaken.

De gehuwden zijn, bijzondere omstandigheden uitgezonderd, buiten de menage.

Geen ander wordt van het deelnemen daaraan vrijgesteld, dan om voor hem gewigtige redenen, en dan nog alleen met toestemming van den kommanderenden Officier, op schriftelijke aanvrage van den Kommandant der kompagnie.

Art. 110. Door ieder die aan de menage deelneemt, wordt per dag eene som ingelegd, gelijkstaande aan de soldij van den soldaat (1).

's Morgens wordt soep met vleesch, en 's namiddags aardappelen met groenten of andere vaste spijs gegeten.

De kommanderende Officier bepaalt de hoeveelheid en de soort van levensmiddelen, voor de menages in te koopen. Hij zorgt daarbij, dat aan ieder soldaat, elken dag, ten minste vijf en twintig lood rundvleesch, of eene daaraan gelijkstaande hoeveelheid ander dierlijk voedsel worde verstrekt, en dat met opzigt tot de soort der middagspijs, eene behoorlijke afwisseling plaats hebbe.

Art. 111. De geoefende soldaten worden, zooveel mogelijk, beurtelings met het bereiden van den spijs belast.

Geen soldaat mag langer dan eene maand achtereen kok zijn.

De kok wordt niet in de menage begrepen, maar eet daaruit mede, hij ontvangt dus zijne volle soldij.

Hij wordt bijgestaan door een soldaat, als bijkok; deze is in de menage en wordt elke vijf dagen door een ander vervangen.

Houden twee of meer kompagniën te zamen menage, dan wordt de kok door die kompagnie geleverd, waartoe de menagemeester behoort, terwijl er twee of meer soldaten als bijkoks worden gekommandeerd. Ook wordt in dat geval het keukengereedschap van diezelfde kompagnie gebruikt.

De kok en de bijkoks zijn gekleed in linnen kiel, broek en muts.

Tot het bereiden der spijs mag van geen koperen gereedschap gebruik worden gemaakt.

De kok is verantwoordelijk voor het goed bereiden der spijs, en zorgt dat deze op de daartoe vastgestelde tijdstippen gereed is.

Bij het schoonmaken van de groenten en het bereiden der spijs moeten, door kok en bijkok, de meestmogelijke zindelijkheid worden in acht genomen.

De aardappelen worden geschild of geschrapt door de soldaten die aan de menage deelnemen.

Art. 112. In elke keuken is een korporaal, als planton.

Deze dienst wisselt dagelijks af onder de korporaals die tot de menage behooren.

De korporaal planton in de keuken is ongewapend en gekleed in kazernetenue.

Hij is verantwoordelijk voor de orde en de zindelijkheid in de keuken.

Hij moet alle misbruiken tegengaan, en vooral waken tegen de verkwisting, ongeoorloofde toeëigening of ontvreemding.

Hij ziet toe, dat het eten op het bepaalde uur opgeschept en gelijkelijk verdeeld wordt, zoomede dat aan niemand anders het eten vooraf worde uitgereikt, dan aan hen die daartoe geregtigd zijn.

Hij ontvangt van den menagemeester eene opgave van die manschappen, welke in dienst komen of, om andere reden, op het gewone uur niet kunnen eten; en hij houdt aanteekening van elke portie, welke vooraf opgeschept en afgegeven is.

Hij ziet almede toe, dat de eetketels, op het uur door den kommanderenden Officier te bepalen, in de keuken aanwezig en in zindelijken staat zijn.

---

(1) Voor zooveel de soldaten, ten aanzien van hunne soldij, in twee of meer klassen zijn verdeeld, wordt met de soldij bedoeld, die van soldaat der minste klasse.

De optredende korporaal planton neemt des avonds te voren, op het tijdstip door den kommanderenden Officier te bepalen, de keuken met alles wat daarin behoort, van zijnen voorganger over, en stelt daarna den sleutel van de keuken ter hand aan den kommandant der kazernewacht.

In zijne tegenwoordigheid wordt het vleesch in den ketel gedaan.

Hij mag zich niet dan alleen bij dringende noodzakelijkheid uit de keuken verwijderen, in welk geval hij, gedurende zijne kortstondige afwezigheid, door den korporaal van de kazernewacht wordt vervangen.

Hij staat in het bijzonder onder het toezigt van den sergeant-menagemeester.

Art. 113. Een der sergeanten van de kompagnie, of van de kompagniën die te zamen menage houden, wordt door den kommandant der kompagnie, als menagemeester aangewezen.

Geen sergeant mag langer dan eene maand achtereen menagemeester zijn.

Door den menagemeester worden de levensmiddelen en verdere behoeften voor de menage ingekocht, en de menagerekening (model no. 14) aangehouden.

De menagemeester ontvangt elken morgen vóór acht uur, van den sergeant-majoor of de sergeanten-majoor, schriftelijke opgave van de sterkte der menage, en van de mutatiën welke daarop invloed hebben; — en van den sergeant of de sergeanten van de week, opgave van de korporaals en manschappen, die in dienst zijn, of om de eene of andere reden vooraf moeten eten.

Van de laatste opgave geeft hij afschrift aan den korporaal-planton in de keuken, met opgave tevens van de sterkte der menage.

Hij zorgt dat het keukengereedschap in goeden staat onderhouden, en dat de kokspakken elke vijf dagen naar behooren gewasschen en hersteld worden.

Hij overtuigt zich, van tijd tot tijd, van de orde en zindelijkheid in de keuken.

Hij is bij het opscheppen van het eten tegenwoordig, en ziet daarbij toe, dat het gelijkelijk verdeeld worde.

In den regel is de menagemeester vrij van alle andere dienst.

Art. 114. Bij elke menage worden dagelijks ten minste twee soldaten gekommandeerd, om bij den inkoop tegenwoordig te zijn.

Hunne namen worden in het menageboek vermeld.

Deze manschappen moeten rekenschap kunnen geven van de hoeveelheden en de prijzen van het ingekochte.

De Luitenant van de week overtuigt zich dagelijks van dit een en ander, en doet het in uitgaaf gestelde in zijne tegenwoordigheid aan de inkoopers voorlezen.

Zijn twee of meer kompagniën tot ééne menage vereenigd, dan wordt die taak verrigt door den Luitenant van de week der kompagnie, waartoe de menagemeester behoort.

Art. 115. Het vleesch moet, terstond na den inkoop, geborgen worden in de keuken, of in eenig ander lokaal, waarvan de sleutel in bewaring blijft bij den kommandant der kazernewacht.

Met alle andere ingekochte levensmiddelen ten behoeve van de menage, wordt zooveel mogelijk op gelijke wijze gehandeld.

Art. 116. Den dag waarop het zakgeld, in het volgende artikel bedoeld, moet worden uitbetaald, doet de menagemeester aan den sergeant-majoor, bij tijds, opgave van het bedrag der deeling.

Art. 117. De soldij wordt op den 5den, 10den, 15den, 20sten, 25sten en laatsten der maand, na aftrek van hetgeen in de menage is besteed, op het daartoe door den kommanderenden Officier te bepalen uur, uitbetaald, in tegenwoordigheid van den Kapitein en de overige Officieren der kompagnie.

Bij die gelegenheid wordt de menagerekening aan de manschappen bekend gemaakt.

Zij die bij de algemeene uitbetaling van het zakgeld niet tegenwoordig zijn, ontvangen het hun aankomende van den sergeant-majoor, in tegenwoordigheid van den Luitenant van de week, op het tijdstip, daartoe door den Kommandant der kompagnie te bepalen.

Aan de manschappen die wegens dronkenschap aan maximum-korting onderworpen zijn, moet het zakgeld niet *in eens*, maar per dag, zooveel mogelijk het *een vijfde* gedeelte daarvan, door den sergeant-majoor worden uitbetaald.

Art. 118. De manschappen die in den loop van de vijf dagen de menage

verlaten, deelen voor de dagen, die zij in de menage zijn geweest, naar het bedrag der vorige deeling.

Is de vorige vijf dagen geen menage gehouden, dan wordt hun, voor elken dag dién zij in de menage zijn geweest, vijf cent uitgereikt.

Zij die in den loop van de vijf dagen in de menage komen, deelen voor de dagen die zij in de menage zijn geweest, naar het bedrag der deeling.

Art. 119. De brandstof en de verdere behoeften voor de keuken, het wasch- en scheerloon zijn ten laste van de menage.

Evenzeer komen ten laste van de menage alle uitgaven tot het aanschaffen en onderhoud van de huishoudelijke benoodigdheden der kompagnie, waarin van Rijkswege niet wordt voorzien.

Almede worden ten laste van de menage verrekend de vergoedingskosten voor beschadigde of vermiste voorwerpen, welke tot algemeen gebruik zijn verstrekt en niet ten laste van een of meer manschappen of van het rijk kunnen komen.

Bij het aanschaffen van de hierbedoelde benoodigdheden, moet de meeste spaarzaamheid worden betracht, terwijl ter bevordering van een gelijkmatig bedrag van het zakgeld, de uitgaven, zoo het slechts eenigzins doenlijk is, bij gelijke gedeelten per vijf dagen, in rekening worden gebragt.

Art. 120. Vernieuwingen van, of belangrijke herstellingen aan voorwerpen, mogen niet ten laste van de menage geschieden of in rekening worden gebragt, dan met toestemming van den Bataillons-kommandant.

Art. 121. Ten voordeele van de menage komen: het werkersgeld, de opbrengst van den verkoop der aardappelenschellen, beenderen, en wat al verder ten voordeele van de menage kan worden verkocht.

Van ieder met provoost of cachot gestraft soldaat wordt — ongeacht hij al of niet aan korting ten behoeve van het kleeding- en reparatiefonds is onderworpen — de grootste helft van hetgeen hem, voor de dagen dat hij gestraft is, uit de menagerekening aankomt, ten voordeele der menage, en het overige in het te goed van zijne rekening op voormeld fonds gebragt.

Is de gestrafte een korporaal, of ander militair die eene verhoogde soldij geniet, dan wordt hetgeen die soldij meer dan de inleg bedraagt, gevoegd bij het zakgeld uit de deeling voorspruitende, en met het gezamentlijk bedrag gehandeld zooals ten aanzien van de soldaten is bepaald.

Zijn de gestraften ongehuwd en buiten de menage, dan worden zij gedurende de straf daarin opgenomen.

Art. 122. Vóór het uitbetalen van het zakgeld, wordt de afgesloten menagerekening door den Luitenant der week, en op het einde van de maand de geheele rekening over de afgeloopen maand, door den Kommandant der kompagnie nagezien en onderteekend.

Houden twee of meer kompagniën te zamen menage, dan wordt zulks gedaan door den Luitenant der week en den Kommandant der kompagnie, waarbij de menagerekening wordt gevoerd.

Art. 123. Voor elke menage wordt een kwitantieboekje aangehouden, waarin elke vijf dagen, door de verschillende leveranciers, eigenhandig voor voldaan moet worden geteekend, ten bewijze dat al hetgeen door hen ten behoeve van de menage is geleverd, betaald is.

De Kommandant der kompagnie overtuigt zich, dat deze bepaling wordt nagekomen, en doet zich daartoe dat boekje op den laatsten dag van elke leening vertoonen.

Art. 124. De Bataillons-kommandant ziet toe, dat bij het bataillon, met betrekking tot de menage, op eene gelijkvormige en de meest zuinige wijze worde gehandeld.

Hij doet elke maand zich de menageboeken, nadat ze door de Kompagnies-kommandanten zijn geverifiëerd, voorleggen en daaruit een algemeen overzigt (model no. 15) opmaken voor den Kommandant van het regement.

Art. 125. Schade, door onoplettendheid, achteloosheid of ontrouw aan de menage veroorzaakt, wordt vergoed door hem of hen, die het in rekening gebragt door hunne handteekening hebben bekrachtigd, onverminderd de straffen deswege op te leggen.

Art. 126. Bij elk bataillon houden de onderofficieren te zamen menage.

De gehuwde onderofficieren, zoomede de korporaal-tamboer of hoornblazer, kunnen des verkiezende daaraan deelnemen.

Ook militairen beneden den graad van onderofficier, kunnen, op voordragt van den kommandant der kompagnie en met toestemming van den Bataillons-kommandant, tot deze menage worden toegelaten.

Geen ongehuwd onderofficier wordt van de deelneming aan deze menage vrijgesteld, dan op voordragt van den betrokken Kompagnies-kommandant en met toestemming van den kommanderenden Officier.

In bijzondere omstandigheden kunnen de onderofficieren van verschillende bataillons van het korps tot ééne menage worden vereenigd.

Is het aantal onderofficieren te gering om menage te maken, dan worden, ten aanzien van hunne voeding, door den kommanderenden officier de meest geschikte maatregelen genomen.

Brengen de omstandigheden zulks mede, dan kunnen zij in de menage der soldaten worden opgenomen, in welk geval zij hetzelfde als de soldaten inleggen.

Art. 127. Door ieder die aan de menage der onderofficieren deelneemt, wordt per dag vijf cent meer ingelegd, dan bij artikel 110 voor de soldaten is bepaald.

Het gezamenlijk bedrag van dezen inleg wordt, op den eersten dag van elke leening, aan den Luitenant-adjudant ter hand gesteld, die daarvan aan den menagemeester het noodige voor den inkoop geeft.

Daarenboven betaalt ieder, die tot deze menage toetreedt, tot het aanschaffen en onderhoud van tafelgoed en keukengereedschap, *bij hetzelfde korps*, voor eens, eene bijdrage van *een gulden en vijftig cent.*

Art. 128. Tot het gereedmaken van het eten voor de onderofficieren, wordt door den Bataillons-kommandant een soldaat van het bataillon bestemd.

Deze kok is buiten de menage en eet uit die der onderofficieren.

Hij mag niet langer dan drie maanden achtereen kok zijn, tenzij geen ander daartoe geschikt soldaat ter zijner vervanging mogt kunnen worden aangewezen.

Bij gebrek aan een hiertoe geschikt soldaat, kan, met magtiging van den Bataillons-kommandant, een persoon niet tot het korps behoorende, met het gereedmaken van het eten voor de onderofficieren worden belast.

De kok der onderofficieren wordt bijgestaan door een soldaat als bijkok, die elke vijf dagen wordt vervangen en tot de menage der soldaten blijft behooren.

De kok en bijkok worden ten laste van de onderofficiersmenage van een kokspak voorzien.

Art. 129. Door de onderofficieren, die aan de menage deelnemen, worden uit hun midden drie commissarissen van de tafel gekozen.

Een daarvan wordt als menagemeester en een als plaatsvervanger menagemeester aangewezen.

Deze commissarissen worden maandelijks vervangen. Zij bepalen de soort van spijs welke gegeten zal worden, en zijn belast met de regeling van alles wat het dagelijksch beheer van de menage betreft.

De menagemeester is belast met den inkoop der levensmiddelen en verdere benoodigdheden voor de menage, en met het aanhouden van het menageboek.

Hij ontvangt van de sergeanten-majoor, en voor zooveel de onderofficieren van den staf betreft, van den adjudant-onderofficier, bij tijds, opgave van de mutatiën die op de menage van invloed zijn.

Art. 130. Boven en behalve de levensmiddelen, het keukengereedschap, tafelgoed en andere voorwerpen, tot het houden dezer menage benoodigd, worden in uitgaaf gesteld: het waschloon voor tafelgoed en kokspakken, het aandeel der onderofficieren aan de kosten van hetgeen tot verlichting en tot het schoonhouden van het kwartier noodig is, zoomede de vergoedingskosten voor beschadigde of vermiste voorwerpen, die op algemeene rekening moeten worden gesteld.

Dit aandeel wordt in de soldatenmenage in ontvangst gebragt.

Art. 131. Wordt iemand, aan de onderofficiersmenage deelnemende, met provoost of cachot gestraft, dan wordt, opzigtelijk zijne soldij, ten voordeele der menage gehandeld zooals bij Artikel 121 voor de soldatenmenage bepaald is.

Art. 132. Het menageboek der onderofficieren wordt, even als dat der soldaten, op den laatsten dag van elke leening afgesloten.

Is er een geldelijk overschot, dan wordt dit de volgende vijf dagen in

ontvangst gebragt; op den laatsten van elke maand wordt het onder de deelnemers verdeeld, tenzij de kommanderende Officier bepale, dat het in kas blijve om in buitengewone uitgaven te voorzien.

Zij die de menage voor goed verlaten, kunnen geen aanspraak maken op eenig aandeel van het in kas zijnde geld.

Art. 133. Het bestuur en het toezigt over de onderofficiersmenage zijn aan den Luitenant-adjudant opgedragen.

Op den laatsten dag van elke leening wordt de afgesloten menagerekening door hem, en op het einde van de maand de geheele rekening over de afgeloopen maand, door den Bataillons-kommandant nagezien en onderteekend.

Art. 134. Het bepaalde bij Art. 123, nopens het aanhouden van een kwitantieboekje, is ook op de menage der onderofficieren van toepassing.

Hetgeen daarbij voor den Kommandant der kompagnie is voorgeschreven, wordt, voor zooveel de onderofficiersmenage betreft, door den Luitenant-adjudant verrigt.

Art. 135. Moet een onderofficier, korporaal of soldaat, aan wien eene provooststraf is opgelegd, die straf in de garnizoensprovoost ondergaan — iets 't welk van wege het korps niet dan bij noodzakelijkheid mag worden bepaald — dan wordt hij gevoed uit de menage waartoe hij behoort.

Art 136. Aan de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, met water en brood gestraft, wordt op de dagen waarop zij te water en brood zijn, uit de menage waartoe zij behooren, in stede van het gewone voedsel, *zeven en een half ons* brood boven hun gewoon ration verstrekt.

Art. 137. In garnizoenen, alwaar de lucht- of grondgesteldheid het geraden doet oordeelen, bijzondere maatregelen nopens de voeding van den troep te nemen, zoomede onder andere omstandigheden, waarbij zulks doeltreffend te achten is, zijn de kommanderende Officieren bevoegd, om, des noodig na gehouden overleg met den Officier van gezondheid, van vorenstaande bepalingen betrekkelijk de menages af te wijken.

Wordt van die bevoegdheid gebruik gemaakt, dan moeten nogtans de voorschriften ten deze, door den Minister van Oorlog gegeven of nog te geven, steeds zooveel mogelijk in het oog worden gehouden.

IX. HOOFDSTUK.

Van den inkoop en de uitdeelingen.

Art. 138. Oordeelt de kommanderende Officier het voor de menages dienstig, dan benoemt hij uit zijne onderhoorige Officieren eene voedingscommissie, bestaande uit twee of meer Kapiteins en Luitenants.

Die Commissie is, onverminderd het gezag van den kommanderenden Officier om in deze te beslissen, in het bijzonder belast met het treffen van overeenkomsten nopens leveranciën ten behoeve der menages.

Zij is voor hare verrigtingen verantwoordelijk aan den kommanderenden Officier.

Is er geen voedingscommissie benoemd, dan treden de Kapiteins, bedoeld bij het slot van Artikel 122, als zoodanig op.

Art. 139. Bij den inkoop van de meest belangrijke levensmiddelen, ten behoeve van de menages der soldaten, zoools vleesch en aardappelen, is per menage een Luitenant van de week tegenwoordig.

De Kapitein der week is daarbij mede tegenwoordig, als hij dit noodig oordeelt.

Die Officieren overtuigen zich, dat zoowel het vleesch, als alle verdere levensmiddelen en behoeften voor de soldatenmenage, van goede hoedanigheid zijn; zij zorgen tevens dat elke menage het noodige ontvangt.

De menagemeester stelt dagelijks bij den inkoop van het vleesch, eene door hem opgemaakte en geteekende opgave (model no. 16) ter hand aan den Luitenant, bij den inkoop tegenwoordig.

Deze houdt die opgave, na ze voor gezien te hebben onderteekend, onder zijne berusting, ten einde daarvan bij het nazien van de menagerekening, gebruik kunne worden gemaakt.

Voldoen de levensmiddelen niet aan de vereischten, dan geven de Officieren met het toezigt over den inkoop belast, daarvan kennis aan de voedingscommissie, die vervolgens naar bevind van zaken handelt, en van een en ander verslag doet aan den kommanderenden Officier.

Art. 140. Bij de ontvangst van het brood is de Kapitein van de week, en bovendien per bataillon, een Luitenant van de week tegenwoordig.

Deze Officieren overtuigen zich dat het brood de gevorderde hoedanigheden en het bepaalde gewigt heeft.

De Kapitein laat daarna het brood ontvangen, en ziet met de Luitenants toe, dat elke kompagnie het noodige bekome.

Is het brood echter niet goed, dan doet hij niet tot de uitdeeling overgaan, maar geeft van zijne bevinding onverwijld kennis aan den kommanderenden Officier, die vervolgens alle zoodanige gepaste maatregelen neemt als hij in het belang van den soldaat het meest geraden zal oordeelen.

Art. 141. Worden aan de troepen veldrantsoenen verstrekt, dan zijn bij de uitdeelingen daarvan, de Kapitein en al de Luitenants van de week tegenwoordig.

Art. 142. Voor zooveel niet alle Luitenants van de week bij den inkoop of de uitdeeling tegenwoordig moeten zijn, zorgt de Kapitein van de week, dat zij de dienst, in dit Hoofdstuk vermeld, beurtelings waarnemen.

Art. 143. Het is den menagemeesters, inkoopers of koks, uitdrukkelijk verboden, bijzondere giften of gaven van, of van wege de leveranciers aan te nemen.

Zij die onverhoopt daartegen handelen, moeten zeer streng worden gestraft.

Alle te treffen overeenkomsten, ten behoeve van de menages, moeten de voorwaarde of de bepaling behelzen, dat den leveranciers, die fooijen of drinkgeld aanbieden, de leverancie onmiddellijk kan worden ontnomen.

Het laatste geldt ook de leveranciers, die, zonder voorafgaande overeenkomst, met eenige levering belast worden.

X. HOOFDSTUK.

Van den verkoop van eet- en drinkwaren in het kwartier; voorts eenige bepalingen van algemeene orde.

Art. 144. In het kwartier mag geen sterke drank worden verkocht.

Aan vrouwen van soldaten, of van korporaals, kan door den kommanderenden Officier, op voordragt van den Kommandant der kompagnie, worden vergund, eet- en drinkwaren en kleine benoodigdheden in het kwartier te verkoopen.

Dusdanige vergunning kan ook aan vrouwen of weduwen van gewezen militairen worden verleend.

Tegen het opkoopen van munitiebrood, het leenen van geld en het in pand nemen van voorwerpen, van welken aard ook, door die koopvrouwen, moet ten strengste worden gewaakt.

De koopvrouwen die zich daaraan schuldig maken, worden terstond uit het kwartier verwijderd.

Art. 145. Ook buiten het kwartier mag door de vrouw van een korporaal of van een soldaat, of door eenig bij hem inwonend persoon, geen sterke drank worden verkocht, dan alleen ingeval dat zij, als marketentster, den troep op marsch of bij de oefeningen volgt.

Noch door de vrouw van een onderofficier, noch door eenig bij hem inwonend persoon mag, onder welk voorwendsel ook, winkel of tapperij worden gehouden.

Art. 146. Ter voorkoming van misdrijven tegen de ondergeschiktheid, mag de meerdere in rang zich met een beschonken militair niet handtastelijk inlaten.

Moet die meerdere, in het geval van weerspannigheid, zijne toevlugt tot dwangmiddelen nemen, dan roept hij daartoe den bijstand in van militairen van gelijken of minderen rang dan die van den weerspannige.

Door drank bevangen militairen, die zich niet aan ongeregeldheden schuldig maken, laat men op hun bed uitslapen. Inmiddels wordt op hen, in het bijzonder door den sergeant en den korporaal van de week, een wakend oog gehouden.

Bij felle koude mogen door drank bevangen militairen niet dadelijk in arrest worden gesteld.

Art. 147. De kommanderende Officier moet door alle gepaste middelen, geschillen, twist of vechterij, hetzij tusschen militairen onderling, hetzij met burgers, trachten te voorkomen.

Ontstaat er onverhoopt werkelijk twist of vechterij, dan neemt hij, zoo

noodig in overleg met den Plaatselijken- of Garnizoens-kommandant en de burgerlijke autoriteit ter plaatse, de meest doeltreffende maatregelen, om de orde zoodra mogelijk te herstellen en verderen twist of ongeregeldheden te doen ophouden.

In dusdanige omstandigheden consigneert hij, des noodig, den troep in de kazerne, doet buitengewone appels houden of den troep tot buitengewone oefeningen uitrukken, en draagt aan Officieren al zoodanige bijzondere diensten op, als hij met het oog op de omstandigheden geraden of nuttig oordeelt.

Art. 148. Alle hasardspel, zelfs om weinig geld, en het maken van schulden, van welken aard ook, zijn ten strengste verboden.

Art. 149. De Officieren moeten, vooral ook in de nakoming van het verbod, bij het vorige artikel gesteld, hunne minderen in rang steeds ten voorbeeld strekken.

De Hoofdofficieren moeten daarop naauwlettend toezien, en trachten hen welke aan dien pligt te kort komen, door ernstige vermaningen, des noodig door straffen, op den goeden weg terug te brengen.

Mogten, onverhoopt, die vermaningen en straffen het gewenschte gevolg niet hebben, dan wordt daarvan, door middel van de conduitelijst, en bovendien, des noodig, bij afzonderlijk rapport aan den Minister van Oorlog kennis gegeven.

Voor het overige zijn de Hoofdofficieren en de Kapiteins er aansprakelijk voor, dat hunne onderhoorige Officieren, zoowel hunne huisvesting als hunne levenswijze in het algemeen, overeenkomstig den Officiersstand inrigten.

XI. HOOFDSTUK.

Van de tenue en het uiterlijk voorkomen.

Art. 150. De tenue, met uitzondering van die voor de garnizoensdienst, wordt door den kommanderenden Officier bepaald.

Art. 151. De tenue voor de Officieren is als volgt:

1°. *Gala-tenue:* korte jas, épauletten of halssnoeren, sjerp, schako, met al de daarbij behoorende versierselen, wit zeemlederen handschoenen en sabel. (In deze tenue verschijnen de Officieren steeds op audientiën bij Zijne Majesteit);

2°. *Groote-tenue:* als gala-tenue, doch niet in dienst zijnde, zonder sjerp (in deze tenue verschijnen de Officieren ook op de gewone partijen aan het Hof, en op de audientiën bij de Prinsen en de Ministers);

3°. *Marsch-tenue:* korte jas, sjerp, schako zonder pluim, wit lederen handschoenen en sabel, met of zonder overjas, door den kommanderenden Officier, naarmate van het jaargetijde of de weêrsgesteldheid, te bepalen;

4°. *Kleine of dagelijksche tenue:* korte jas, politiemuts, wit lederen handschoenen en sabel, en, naarmate van het jaargetijde of de weêrsgesteldheid, des verkiezende met overjas.

Voor de Hoofdofficieren is het dragen van de halssnoeren ook in *marsch-* en *kleine*, *of dagelijksche tenue* verpligtend.

Art. 152. Aan de Kapiteins en verdere Officieren wordt vrijgelaten om in *dagelijksche tenue*, zoo buiten dienst als in de gewone kazerne- en andere kleine diensten, de halssnoeren te dragen.

Niet in dienst zijnde, mogen de Hoofd- en verdere Officieren, des morgens vóór tien uren en des avonds na zonsondergang, zonder epauletten of halssnoeren en zonder sabel, in het openbaar verschijnen.

Art. 153. Voor de onderofficieren is de:

Groote tenue: in korten jas, schako met al de daarbij behoorende versierselen en halssnoer;

Marsch-tenue: in kapot en schako zonder pompon. Bij deze tenue wordt de korte jas al of niet, door den kommanderenden Officier naarmate van het jaargetijde of de weêrsgesteldheid te bepalen, onder den kapot gedragen;

Kleine of dagelijksche tenue: in korten jas en schako zonder pompon; bij koud weder, in stede van den korten jas, de kapot;

Kazerne-tenue: als de tenue voor den dag. Niet in dienst zijnde, kunnen de onderofficieren in de kazerne naar goedvinden den korten jas of den kapot en de politiemuts dragen.

De kommanderende Officier bepaalt bij welke tenuën wit-zeemlederen handschoenen door de onderofficieren worden gedragen.

Op de straat verschijnen de onderofficieren steeds met de sabel gewapend.

Hun is toegestaan, in *kleine of dagelijksche tenue* — ook bij kleine diensten, als: appels, korvée's, enz., doch niet onder de wapenen — in plaats van den schako, een politiemuts van gewijzigd model te dragen.

Art. 154. Voor de korporaals en verdere manschappen is de:

Groote-tenue, als voor de onderofficieren;

Marsch-tenue, als voor de onderofficieren, doch in het ondersteld geval, het mouwvest, in plaats van den korten jas, onder de kapot;

Kleine of dagelijksche tenue, in het mouwvest, met of zonder kapot, naarmate van het jaargetijde en de weêrsgesteldheid, en de kwartiermuts;

Kazerne-tenue, als de kleine of dagelijksche tenue.

Ook de korporaals verschijnen altijd, doch de verdere manschappen alleen op zon- en feestdagen, met het zijdgeweer gewapend, in het openbaar.

De kommanderende Officier bepaalt, naarmate van de weêrsgesteldheid, of de handschoenen al of niet door de korporaals en verdere manschappen zullen gedragen worden.

Aan de korporaals, hoornblazers en tamboers kan worden toegestaan, zoowel in als buiten dienst, wit zeemlederen handschoenen te dragen.

Art. 155. In de strafkamers geplaatst, zijn de korporaals en verdere manschappen gekleed in mouwvest, linnen pantalon en kwartiermuts; de onderofficieren in kapot.

Gedurende den winter hebben de gestraften in de strafkamers den laken pantalon onder de linnen broek aan.

Art. 156. De onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, met klein verlof vertrekkende, nemen hun koppel met zijdgeweer en hun ransel met al hunne kleeding mede.

Zij zijn verpligt, gedurende hunnen verloftijd, steeds in eene behoorlijke militaire tenue in het openbaar te verschijnen.

Art. 157. Aan de wapens en het ledergoed mag niets worden veranderd en van de bestaande modellen van kleeding niet worden afgeweken.

Alle afwijkingen daarvan moeten ten spoedigste worden hersteld.

De daarop vallende kosten komen ten laste van dengene, die de wapens of de kleeding eigendunkelijk heeft veranderd, of van hem die de afwijking mogt hebben bevolen.

Art. 158. Het hoofdhaar wordt kort, doch de knevels en bakkebaarden worden naar verkiezing gedragen, met dien verstande echter, dat de bakkebaarden nimmer met de knevels, noch met de zoogenaamde imperiale mogen inéénloopen, en dat de baard den kraag niet bedekke, terwijl daarbij de zindelijkheid en het goed voorkomen nimmer uit het oog mogen worden verloren.

Zooveel mogelijk wordt bij elke kompagnie een tamboer, hoornblazer of soldaat als haarsnijder en baardscheerder bestemd.

Art. 159. Tot reiniging van het ligchaam moeten de korporaals en verdere manschappen, in den zomer bij goed weder — waaromtrent de Officier van gezondheid moet worden geraadpleegd — nu en dan zwemmen of baden.

Daarbij moeten de onderofficieren, een Officier per bataillon en een Officier van gezondheid tegenwoordig zijn.

Ook buiten het badsaizoen, of dáár waar geen badinrigting voor de onderofficieren en verdere militairen is, moet hen door de zorg van den kommanderenden officier, de gelegenheid worden gegeven, van tijd tot tijd het ligchaam, en ten minste om de acht dagen, de onderste ledematen te kunnen reinigen.

Art. 160. Tot het reinigen der kleedingstukken mogen geene zelfstandigheden worden gebruikt, die nadeelig voor de stof zijn.

De lakensche kleeding moet dikwijls goed uitgeklopt en van tijd tot tijd geborsteld worden.

Het laken en de voering mogen niet dan bij hooge noodzakelijkheid worden gewasschen.

Tot het schoonmaken van het koperwerk mag van geen vette of sterk afnemende zelfstandigheden worden gebruik gemaakt.

De schoenen worden met glimmend smeer gepoetst; zij moeten echter eens in de week, en in den winter of bij aanhoudend nat weder, meermalen, met traan of vet worden ingesmeerd.

Het ledergoed wordt aan de buitenzijde met slappe was, of een ander

nader aan te wijzen middel gepoetst, en aan den binnenkant alleen zuiver gehouden. Het mag niet kunstmatig gerekt, noch met scherpe voorwerpen afgeschraapt of met kalkachtige zelfstandigheden geschuurd worden.

Van de patroontasch worden het blad en de zijstukken van den bak op dezelfde wijze als de buitenzijde van het ledergoed gepoetst, terwijl het binnenste van de patroontasch zindelijk en stofvrij moet worden gehouden.

Art. 161. Ieder man die aan de soldatenmenage deelneemt, geeft wekelijks in de wasch: een hemd, een onderbroek, een paar sokken en een handdoek.

De escouade-kommandanten nemen des Donderdags, nadat de manschappen zich hebben verschoond, op het uur hiertoe door den kommanderenden Officier te bepalen, het vuile linnen in, en maken daarvan, vóór dat het in de wasch gegeven wordt, een waschlijst op.

Het gewasschen linnengoed moet des Donderdags morgens, een half uur na het morgenappel, door de waschvrouw der kompagnie aan de escouade-kommandanten worden ter hand gesteld.

Deze overtuigen zich alsdan, dat al het door hen ingegeven ondergoed aanwezig, goed gewasschen en droog is.

Art. 162. De groote kleedingstukken worden, nadat ze door den Kommandant der kompagnie en vervolgens door den Bataillons-kommandant passend zijn bevonden, en de overige voorwerpen van uitrusting, nadat ze zijn uitgereikt, onverwijld door de sectie-kommandanten genommerd.

Art. 163. De ransel wordt niet volgens eene bepaalde volgorde der goederen gepakt of ontpakt.

Het klein equipement wordt daarin geborgen, zooals het zich er het best in laat voegen.

In groote tenue wordt de kapot gerold *boven op* den ransel, en op marsch het mouwvest, wanneer de man dit kleedingstuk niet aan heeft, *onder de klep* van den ransel geplaatst; de korte jas er *boven op*.

XII. HOOFDSTUK.

Van de inspectiën.

Art. 164. De Donderdag is bijzonder bestemd tot het houden van inspectie, het buitengewoon reinigen van het kwartier, de nachtligging en het huisraad, zoomede tot het in orde brengen van de kleeding, wapens en verdere uitrusting.

Op dien dag worden — buitengewone gevallen uitgezonderd — geene oefeningen gehouden.

De uren vóór het soepeten worden hoofdzakelijk besteed aan het schoonmaken en het in orde brengen van het kwartier, alsmede van de voorwerpen van huisraad en nachtligging, welke voorwerpen zooveel mogelijk in de open lucht moeten worden gereinigd.

Art. 165. Des Donderdags ten 10½ ure, wordt, door de sectie-kommandanten inspectie gehouden over de groote kleeding, het linnengoed, het schoeisel en de verdere voorwerpen van uitrusting der korporaals en verdere manschappen hunner sectie, die alsdan op de bedden moeten hebben uitgepakt.

Van deze inspectie kunnen door den Kommandant der kompagnie, op de voordragt van de sectie- en pelotons-kommandanten, worden vrijgelaten alle zoodanige korporaals en verdere manschappen, die door zindelijkheid en goed gedrag uitmunten. Ook kan de Kompagnies-kommandant bepalen, dat die inspectie nu en dan, bijv. eenmaal in de maand, door de escouade-kommandanten over hunne escouade, onder toezigt van de sectie-kommandanten wordt gehouden.

Bij deze inspectie houden de sectie kommandanten aanteekening van de noodige herstellingen, en doen, voor zooveel deze door de werkbazen moeten worden gedaan, daarvan opgave aan hunnen pelotons kommandant.

De pelotons-kommandanten overtuigen zich vervolgens, in hoeverre die herstellingen noodzakelijk zijn, en doen daaromtrent schriftelijk rapport aan den Kommandant der kompagnie.

De sectie- en escouade kommandanten zien toe, dat de herstellingen aan het linnengoed, en de andere die door den man zelven kunnen worden gedaan, zoo spoedig mogelijk geschieden.

De pelotons-kommandanten verzekeren zich in den loop der week en vóór dat de voorwerpen, door de werkbazen hersteld, aan de manschappen wor-

den uitgereikt, dat alle herstellingen, door den Kommandant der kompagnie bevolen, naar behooren hebben plaats gehad.

Art. 166. De Pelotons-kommandanten houden tweemaal 's maands, op Donderdag — zooveel mogelijk op den 2den en 4den Donderdag van de maand — ten 11 ure, eene inspectie over hun peloton, als bij het vorige artikel ten aanzien van de sectiën is bepaald.

Zij doen van hunne bevinding verslag aan den Kommandant der kompagnie.

Art. 167. Na de hiervoren bedoelde inspectiën, wordt het 2de appel gehouden.

De Bataillons-kommandant, de Kapiteins en de verdere Officieren van het bataillon zijn daarbij tegenwoordig.

Bij deze gelegenheid hebben de onderofficieren hun geweer, en de korporaals en verdere manschappen hun geweer en ledergoed bij zich.

Na het appel, hetwelk op de gewone wijze onder de bevelen van den Kapitein van de week wordt gehouden, worden de wapens en het ledergoed door de pelotons-kommandanten geïnspecteerd.

Van de bij deze inspectie noodig bevonden herstellingen, wordt door de pelotons-kommandanten opgave gedaan aan den Kompagnies-kommandant.

Voor het overige wordt te dien aanzien op gelijke wijze gehandeld als bij Artikel 165 met opzigt tot de kleeding is bepaald.

Art. 168. Oordeelen de Bataillons kommandanten het noodig, dan houden zij, na afloop van de inspectie over de wapenen en het ledergoed, ieder, voor zooveel hun onderhebbend bataillon betreft, inspectie over het kwartier.

Gelijke inspectie wordt nu en dan ook door den Regements-kommandant gehouden.

Art. 169. Elken donderdag, op het uur door den Kommandant der kompagnie te bepalen, moet de jongst aanwezige Officier van de kompagnie, met den fourier, de voorwerpen van nachtligging, van kazernering en huisraad, het keukengereedschap, de brandijzers en druknommers, zoomede alle voorwerpen die in de rustkamers zijn opgelegd, nazien en hun aantal vergelijken met de verantwoordingsstaten of inventarissen.

Deze Officier doet van zijne bevinding schriftelijk verslag aan den Kommandant der kompagnie.

Art. 170. Eenmaal per maand, op Donderdag — zooveel mogelijk op den eersten Donderdag van de maand — houdt de Kompagnies-kommandant eene algemeene inspectie over de wapens, de kleeding, de voorwerpen van nachtligging, het huisraad, het keukengereedschap, de administratie en alle verdere bijzonderheden de kompagnie betreffende.

Voor zooveel hij zulks noodig oordeelt, houdt hij die inspectie op eene der plaatsen van de kazerne.

Op dezen dag worden de inspectiën, bij de vorige artikelen van dit Hoofdstuk aangewezen, niet gehouden.

De pelotons-kommandanten moeten echter bij die gelegenheid aan den Kommandant der kompagnie, de voorwerpen van kleeding en uitrusting voorstellen, die naar hunne meening dienen te worden vernieuwd.

Onmiddellijk na afloop van de eerste inspectie, door den Kommandant der kompagnie in elk kwartaal gehouden, worden de krijgsartikelen aan de kompagnie voorgelezen.

Art. 171. Om de drie maanden houdt ieder Bataillons-kommandant inspectie over de wapens, het equipement en alle verdere bijzonderheden het bataillon betreffende.

Hij ziet ook elke drie maanden de onderscheidene boeken en registers der kompagniën na, en verzekert zich dat de rekening van de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen met het schuldboek overeenstemt. Hij kan zich daarbij door den Luitenant-kwartiermeester doen bijstaan.

De Bataillons-kommandant dient omtrent een en ander een beknopt schriftelijk verslag in aan den Regements kommandant.

Art. 172. De regements-kommandant houdt tweemaal in het jaar, of meermalen naar hij het noodig oordeelt, eene algemeene inspectie over het regement.

Voor het overige is hij bevoegd over het uiterlijk voorkomen van den troep of andere aangelegenheden, de dienst van het korps betreffende, al zoodanige bijzondere inspectiën te houden, als hij, met het oog op zijne verantwoordelijkheid, geraden acht.

Art. 173. Zijn er gedeelten van het korps van den staf verwijderd, en wordt wegens de inspectiën, ingevolge Artikel 171 en 172 over die gedeelten te houden, vergoeding voor reis- of verblijfkosten verlangd, dan wordt die alleen met magtiging van den Minister verleend.

Die magtiging wordt, buitengewone omstandigheden uitgezonderd, ten hoogste eenmaal in het jaar gevraagd.

Art. 174. Elken donderdag — op het uur door den kommanderenden Officier, in overleg met den eerstaanwezenden Officier van gezondheid te bepalen — houdt de Officier van gezondheid eene geneeskundige visitatie over de ongehuwde korporaals en verdere manschappen.

Deze visitatie geschiedt man voor man, in een afzonderlijk vertrek.

Tot het houden dezer visitatie wordt een signaal gegeven, waarop de sergeant van de week appel houdt.

De sergeant van de week doet onmiddellijk na den afloop dezer visitatie, rapport aan den sergeant majoor, die daarvan melding maakt op het rapport van het avond-appel.

Zij die in dienst, of om andere reden, bij deze visitatie niet tegenwoordig zijn, worden den volgenden morgen door den sergeant van de week verzameld en door den Officier van gezondheid gevisiteerd.

Ook de onderofficieren worden van tijd tot tijd aan dusdanige geneeskundige visitatie onderworpen.

Ontwaart een onderofficier, korporaal of soldaat, dat hij met onreine ziekte is behebt, dan moet hij daarvan onmiddellijk kennis geven aan den sergeant-majoor, die alsdan zorgt dat zoodanige militair aan den Officier van gezondheid wordt voorgesteld.

De onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die in deze nalatig zijn, worden gestraft.

Art. 175. Bij elk bataillon is een Officier belast met het toezigt over het onderhoud van de wapens en het ledergoed.

Om de drie maanden, op het tijdstip door den Bataillons-kommandant te bepalen, worden de wapenen en de daartoe behoorende gereedschappen, zoomede het ledergoed bij de kompagniën in verantwoording, door den Officier van wapening nagezien.

Deze inspectiën worden zoodanig geregeld, dat maandelijks een gedeelte wordt geïnspecteerd.

De Officier van wapening doet van zijne bevinding schriftelijk verslag aan den Bataillons-kommandant, die het rapport, na het met zijne aanmerkingen te hebben voorzien, aan den Kommandant van het regement zendt.

XIII. HOOFDSTUK.

Van de dienst op Zon- en Feestdagen.

Art. 176. Op Zon- en Feestdagen worden de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen naar de kerken geleid der godsdienstige gezindten, waartoe zij behooren.

Het uur waarop de godsdienstoefening plaats heeft en de kerk waarin die wordt gehouden, worden door den Plaatselijken of Garnizoens-kommandant bekend gemaakt.

De tenue en het tijdstip tot het appel voor de kerk, zoomede het aantal Officieren 't welk den troep naar de kerk moet geleiden, wordt door den kommanderenden Officier bepaald.

Die officieren moeten tot dezelfde gezindte behooren, als de troep welke door hen ter kerk wordt geleid.

De hoogste of oudste in rang dier Officieren doet op het bepaalde uur het appel voor het gaan naar de kerk houden, en is, met de overige Officieren die den troep naar de kerk hebben geleid, verantwoordelijk voor de orde onder de militairen, gedurende de godsdienstoefening.

Na afloop der godsdienstoefening wordt de troep naar de kazerne teruggeleid.

Is er echter in de nabijheid der kerk, of op weg, eene geschikte plaats om den troep uit elkander te doen gaan, dan kan dit op last van den kommanderenden officier aldaar geschieden.

Art. 177. Aan onderofficieren, korporaals en verdere manschappen, die verklaren tot de eene of andere bijzondere gezindte te behooren, wordt vrijgelaten zich naar de kerk dier gezindte te begeven.

Heeft echter voor die gezindte geene openbare godsdienstoefening plaats, dan moeten de daartoe behoorende militairen gedurende de algemeene godsdienstoefeningen voor den troep, in het kwartier blijven.

Aan de Israëliten moet op den Sabbath en op hunne andere erkende godsdienstige feestdagen, zooveel mogelijk, de gelegenheid worden gegeven om hunne openbare godsdienstoefeningen bij te wonen.

XIV. HOOFDSTUK.

Van de werkers, oppassers en verdere geëmployeerden.

Art. 178. Geen soldaten mogen bij de werkbazen van het korps werkzaam zijn, dan bij uiterste noodzakelijkheid, en dan nog tegen een billijk loon een en ander ter beoordeeling van den Kommandant van het regement.

Wordt een soldaat als werker gebezigd, dan betaalt hij *tien cent* per dag, ten voordeele van de menage.

Art. 179. De Officieren van het korps, of daarbij dienstdoende, zoomede de Officieren zonder troepen in het garnizoen aanwezig, zijn geregtigd om, met voorkennis van de betrokken Kompagnies- en Bataillons-kommandanten, een soldaat als oppasser te bezigen.

De Hoofd- en verdere Officieren, geregtigd tot het houden van dienstpaarden, kunnen voor de verzorging daarvan een soldaat uitkiezen.

Art. 180. De paardenoppassers zijn vrij van alle dienst, met uitzondering van zoodanige inspectiën als afzonderlijk worden bevolen.

De overige oppassers zijn vrij van werkdienst (*korvée*) en van het 2de en 3de appel.

Die der Kapiteins zijn in den regel almede vrij van de praktische oefeningen, de schietoefeningen uitgezonderd; met dien verstande echter, dat er steeds op moet worden toegezien, dat ook deze oppassers in de exercitiën en verdere oefeningen volkomen bedreven zijn en blijven.

Behoeft een Officier, wegens ziekte, de aanhoudende hulp van zijnen oppasser, dan kan deze gedurende dien tijd van alle dienst worden vrijgesteld, en des noodig in het kwartier van dien Officier verblijven.

Art. 181. Tot het overbrengen van orders of tot het doen van dienstcommissiën, wordt bij den Kommandant van het regement, en bij de kommanderende Officieren der gedetacheerde onderdeelen, een soldaat als ordonnance bestemd.

Deze dienst kan dagelijks worden gekommandeerd, in welk geval die als wachtbeurt wordt aangeteekend.

Wordt een soldaat voor onbepaalden tijd als vaste ordonnance aangewezen, dan is hij vrij van alle andere dienst.

Art. 182. Bij elk regement, of gedetacheerd gedeelte daarvan, wordt door den kommanderenden Officier een onderofficier belast met de dienst van facteur.

De facteur wordt door den kommanderenden Officier voorzien van een schriftelijk bewijs zijner benoeming als zoodanig.

Hij is, voor zooveel noodig, vrij van andere dienst.

Hij is, met opzigt tot de dienst van facteur, onderworpen aan de wet op de brievenposterij, en de verdere voorschriften betrekkelijk de dienst der postkantoren.

Hij moet de port der brieven en pakketten met gereed geld betalen, waartoe hem, des noodig, een verschot uit de kas van den kwartiermeester kan worden verstrekt.

Hij bezorgt onverwijld de ontvangen brieven en paketten aan hun adres, tegen terugontvangst van de voorgeschoten port, zonder daarvoor eenige belooning te genieten.

Hij moet een register aanhouden van alle door hem ontvangen aangeteekende brieven en paketten, ingerigt naar model no. 17.

Dit register wordt hem door den kommanderenden Officier verstrekt.

Hij staat onder toezigt van een der leden van den Raad van administratie.

Dit lid moet van tijd tot tijd het register van den facteur vergelijken met het register van de aangeteekende brieven en paketten van het postkantoor, en ten bewijze daarvan eerstvermeld register onderteekenen.

XV. HOOFDSTUK.

Van de eerbewijzen.

Ar. 183. Ieder militair is verpligt zijnen meerderen in rang, ongeacht het korps of wapen waartoe deze behoort, te groeten.

De militaire groet bestaat in het brengen van de regter hand loodregt tegen de klep van den schako of de kwartiermuts, de vingers uitgestrekt en tegen elkander gesloten, de palm der hand naar voren, de elleboog ongedwongen omlaag en gelijktijdig den meerdere in rang eerbiedig en krijgshaftig aanzien.

De meerdere in rang is verpligt dien groet te beantwoorden.

Art. 184. Gaat een onderofficier, korporaal of soldaat, met het geweer gewapend, een Officier in uniform gekleed, voorbij, dan schoudert hij het geweer.

Had hij het geweer reeds op schouder, dan geeft hij als eerbewijs daartegen een slag met de linker hand, ter hoogte van den regter schouder.

Art. 185. Voor den Koning, de Leden van het Vorstelijk Huis, en voor de Generaals maakt ieder onderofficier, korporaal of soldaat, op 5 à 6 passen afstands, halt en front, salueert en blijft in die houding staan totdat de hierbedoelde persoon voorbij is.

Met het geweer gewapend zijnde, wordt het voor Zijne Majesteit en voor de Leden van het Vorstelijk Huis gepresenteerd.

Art. 186. Alle rapporten moeten op eerbiedige wijze worden overhandigd. Is de onderofficier, korporaal of soldaat ongewapend, dan doet hij, na gegroet en het rapport met de linker hand te hebben overhandigd, twee passen achterwaarts, en wacht in eene militaire houding de bevelen af.

Na deze ontvangen te hebben, herhaalt hij den groet, maakt regtsomkeert en verwijdert zich.

Is hij met het geweer gewapend, dan schoudert hij het geweer, reikt het rapport over en geeft, na de bevelen ontvangen en regtsomkeert gemaakt te hebben, een slag met de linker hand tegen het geweer.

Art. 187. Treedt een Officier de kamer van de onderofficieren, of van de soldaten binnen dan wordt: *In orde*, geroepen, door dien onderofficier, korporaal en soldaat, welke den Officier het eerst ontwaart.

De onderofficieren, korporaals en verdere manschappen plaatsen zich alsdan vóór of ter zijde van hun nachtleger, en nemen de militaire houding aan.

De oudste onderofficier, korporaal of soldaat, op de kamer aanwezig, kommandeert vervolgens: *Staat*, waarna een ieder stil staat.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing gedurende het eten.

Art. 188. Het afnemen van den eed en het voorstellen van nieuw benoemde Officieren moeten met de meeste plegtigheid en vóór het front van den gewapenden troep geschieden.

De overige Officieren, die bij het korps aankomen en daarbij in dienst worden gesteld, worden door den kommanderenden Officier aan de Officieren voorgesteld.

Alle decoratiën, medailles en andere onderscheidingsteekenen, door of van wege *Zijne Majesteit* geschonken, moeten vóór het front van den troep, op eene plegtige wijze, worden uitgereikt.

XVI. HOOFDSTUK.

Van de straffen.

Art. 189. Bij het opleggen van straffen moeten de bepalingen, vervat in het *Reglement van Krijgstucht voor het krijgsvolk te lande*, en in het bijzonder die, welke in artikel 53 en 54 van het reglement zijn vermeld, naauwgezet worden in acht genomen.

Vaste straffen vooruit op zekere feiten te stellen, is ten strengste verboden.

Art. 190. De strafwachten, bedoeld bij artikel 30 van het *Reglement van Krijgstucht*, worden niet meer toegepast.

Ook hetgeen bij artikel 46 en 47 van dat Reglement, ten aanzien van het zijdgeweer der Officieren is bepaald, wordt, met het oog op artikel 51 van hetzelfde Reglement, buiten werking gesteld.

Art. 191. Ieder die aan den mindere in rang voorloopig het arrest, of, wel, voor zooveel hij daartoe bevoegd is, eene bepaalde straf heeft opge-

legd, is verpligt daarvan onverwijld rekenschap te doen, te weten: de Hoofdofficieren aan den Regements-kommandant, de Kapiteins aan den Bataillons-kommandant, de Luitenants aan den Kompagnies-kommandant, de adjudanten-onderofficier en de sergeanten-majoor aan de Luitenant van de week, en de sergeanten en korporaals aan de sergeant-majoor.

De straffen en de daartoe betrekkelijke aanvragen worden, voor zooveel de onderofficieren en mindere militairen betreft, op het dagelijksch rapport vermeld.

Behoort de meerdere in rang, die voorloopig het arrest heeft opgelegd, tot een ander korps, dan wordt de straf welke daarvan het gevolg is, ook aan dit korps bekend gemaakt.

Art. 192. De kommanderende Officier is bevoegd de straffen, welke door zijne onderhoorige Bataillons- en Kompagnies-kommandanten zijn opgelegd, in te trekken, te verligten of te verzwaren, doch altijd met inachtneming van hetgeen bij het *Reglement van Krijgstucht* omtrent den aard en den tijd der straffen is bepaald.

Art. 193. De straf van degradatie mag niet ligtvaardig en nimmer voor een bepaalden tijd worden toegepast.

Onderofficieren, eenmaal van hunnen graad ontzet, worden, buitengewone gevallen uitgezonderd, niet dan nadat zij gedurende zeer geruimen tijd afdoende bewijzen van verbeterd gedrag hebben gegeven, en dan nog alleen bij opklimming langs de verschillende tusschengraden, in den vorigen graad hersteld.

Art. 194. De orders, betreffende de straffen van Officieren, worden in de eerste plaats aan den betrokken bataillons- en kompagnies-kommandant en vervolgens, door de zorg van den laatste, aan den gestraften Officier bekend gemaakt.

Alleen door Officieren van hoogeren rang dan de gestrafte, mogen die orders mondeling worden overgebragt.

In elk ander geval moeten zij schriftelijk, en dan verzegeld zijn.

De strafboeken betreffende de Officieren, worden door den Regements- en den Bataillons-kommandant eigenhandig aangehouden.

Art. 195. De straffen, hoezeer het onmiddelijk gevolg van de overtredingen, bij het *Reglement van Krijgstucht* aangewezen, mogen echter niet overdreven zijn, en moeten vooral de strekking hebben om den gestrafte te verbeteren en hem terug te houden van zich op nieuw aan strafbare handelingen schuldig te maken.

No. 350. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 25sten October* 1866, *no.* 61, *houdende wijziging van dat van 20 September te voren, houdende algemeene aanwijzing der wijze waarop de wet tot onschadelijkmaking van door de typhus aangetast vee zal worden toegepast binnen en buiten de lijn van afsluiting.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 23sten October 1866, no. 220, 9de afdeeling;

Gezien Ons besluit van den 20sten September 1866, no. 55 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan het eerste gedeelte van bovengenoemd besluit te wijzigen als volgt:

Buiten de lijn van afsluiting van regeringswege tot wering van den veetyphus bewaakt, zal het vee, dat door veetyphus wordt aangetast, benevens het vee dat verdacht is van door die ziekte te zijn aangetast of dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking is geweest, overeenkomstig de bepalingen van bovengenoemde wet worden onteigend en afgemaakt; het aangetaste en verdachte vee wordt daar-

---

(1) Hierboven no. 318, Bijlage A. *Red.*

na onmiddelijk begraven volgens de voorschriften van Ons besluit van 30 April 1866 (*Staatsblad no.* 78); van het vee, dat met aangetast vee in onmiddellijke aanraking was geweest, worden de huid en alle ingewanden en verdere afval onverwijld begraven, doch het vleesch ten behoeve van 's Rijks schatkist verkocht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan mededeeling wordt gedaan aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 25sten October 1866.

(*Get*). WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get*). HEEMSKERK.

No. 351. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 25sten October* 1866, *no.* 12, *houdende toepassing van den vrijdom van invoerregten voor de goederen die reizende personen tot hun lijfsgebruik met zich voeren.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen enz.,

Gelet op art. 6, lett. *d*, der wet van den 15den Augustus 1862 (*Staatsblad no.* 170) en op § I *b* der resolutie van den 10den October 1862 no. 105.

Heeft goed gevonden en verstaan:

1°. Enz.

2°. De verschillende Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, bij deze in te lichten, dat onder de *goederen welke reizende personen tot hun lijfsgebruik met zich voeren* en die als zoodanig bij het aangehaalde wetsartikel van invoerregt zijn vrijgesteld, ook begrepen kunnen worden de enkele gebruikte werktuigen en gereedschappen, die ingenieurs, schilders of teekenaars, landmeters, ambachts- en handwerkslieden tot de persoonlijke uitoefening van hun beroep met zich voeren; zullende echter zorgvuldig moeten worden toegezien, dat van deze vrijstelling geen misbruik worde gemaakt.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat.
De Secretaris-Generaal,
(*Get*). VAN HOYTEMA.

No. 352. **Resolutie** *van den* Minister van Financien, *van den 25sten October* 1866, *no.* 37, *houdende prijsbepaling van den houtgeest, gebesigd wordende voor de vermenging van gedistilleerd op den voet van het Koninklijk besluit van den* 10*den October* 1866.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op art. 12 van het Koninklijk besluit van den 10den October 1866 (*Staatsblad no.* 166), tot toekenning van vrijdom van invoerregt op houtgeest en van accijns op gedistilleerd;

Heeft goedgevonden en verstaan, den prijs van gedistilleerd op den voet van voormeld besluit voorloopig vast te stellen op *vijf en zestig cents de kan.*

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 353. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 26sten October* 1866, *no.* 68, *houdende een nieuw tarief der te heffen overvaartgelden over de ringvaart van den Haarlemmermeerpolder in den Schinkelweg.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 24 October 1866, no. 145, 3de afd.;

Gezien Ons besluit van 8 Januarij 1861, no. 43 (1), waarbij aan MATTHEUS OFFERMAN, te *Haarlemmermeer*, concessie is verleend voor het aanleggen van een pontveer over de ringvaart van den *Haarlemmermeerpolder* tusschen dien polder en den *Schinkelpolder*, ten dienste van het publiek, en tot het heffen van overvaartgelden op dat veer;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking der concessie tot heffing van overvaartgelden, aan MATTHEUS OFFERMAN, te *Haarlemmermeer*, op nieuw daartoe voor den tijd van drie jaren, ingaande met 1 Januarij 1867, concessie te verleenen, onder de navolgende bepalingen:

Art. 1. Als overvaartgeld zal worden geheven:

Voor een voetganger	*f*	0.01.
„ een rijtuig	„	0.08.
„ een paard	„	0.07.
„ een rund	„	0.04.
„ een kalf	„	0.02.
„ een schaap	„	0.02.
„ eene kudde schapen en boven 37 stuks	„	0.75.
„ een ezel	„	0.03.
„ een hondenkar	„	0.10.
„ een varken	„	0.03.
„ een kruiwagen	„	0.02.

Bij het overzetten van runderen, kalveren, schapen en varkens zal één geleider vrij zijn.

Art. 2. De opbrengst der heffing zal in de eerste plaats worden besteed tot instandhouding van de pont en hetgeen er toe behoort. Bij gebreke van behoorlijk onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 3. Het toezigt over de heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Noord-Holland*, die deswege de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 26sten October 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

(1) Bijvoegsel 1861, no. 6. *Red.*

No. 354. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den 26sten October* 1866, *no.* 89, *houdende wijziging van districten van Scheepsmeters van binnen vaartuigen, en der toelage aan de Scheepsmeters aldaar.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Overijssel*, van den 11den Augustus ll., daarbij aandringende op eene spoedige beslissing nopens de splitsing van het scheepsmeetdistrict *Zwartsluis;*

Nader enz.;

Gelet op de resolutie van den 8sten Maart ll., no. 29;

Mede gelet op de nota van den Hoofd-Inspecteur Motké, van den 12den dezer maand;

Herzien de resolutien:

a. van den 4den Julij 1861, no. 42, en van den 30sten Januarij 1855, no. 61, en

b. van den 12den Januarij 1865, no. 32;

Heeft goedgevonden en verstaan, met den 1*sten November aanstaande;*

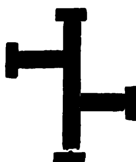
1°. Het scheepsmetersdistrict *Zwartsluis*, bevattende de contrôles *Kampen* en *Steenwijk*, op te heffen.

2°. In te stellen de navolgende scheepsmetersdistricten, als:

a. District *Kampen* bestaande uit de gemeenten: *Kampen*, *IJsselmuiden*, *Zalk en Veecaten*, *Kamperveen*, *Wilsum* en *Grafhorst;* en

b. District *Zwartsluis*, bestaande uit de gemeenten: *Blokzijl*, *Blankenham*, *de Kuinre*, *Steenwijk*, *Giethoorn*, *Steenwijkerwold*, *Oldemarkt*, *Vollenhove* (*Stad*), *Vollenhove* (*Ambt*), *Zwartsluis*, *Genemuiden*, *Wanneperveen* en *Hasselt.*

3°. Te bepalen: dat met wijziging van den algemeenen staat, gevoegd bij de resolutie van den 30sten Januarij 1855, no. 61, het bijzonder merk van den scheepsmeter te *Kampen*, zal zijn

zoo als dat vroeger bij resolutie van den 15den April 1845, no. 34 was vastgesteld; blijvende het bijzondere merk van

voor den scheepsmeter te *Zwartsluis* gehandhaafd.

4°. Met wijziging in zoo verre van staat C, gevoegd bij de resolutie van den 12den Januarij 1865, no. 32, vast te stellen, de *bijzondere toelage* voor het werk der scheepsmetingen:

a. te *Zwartsluis*, op *vijf en veertig gulden* (*ƒ* 45) 's jaars; en

b. te *Kampen*, op *vijf en veertig gulden* (*f* 45) 's jaars.
5°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 355. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den 26sten October* 1866, *no.* 122, *houdende algemeene bepalingen betrekkelijk het aanvragen, bewaren, in gebruik stellen en verantwoorden van het Rijks materieel.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Overwegende dat het wenschelijk is, om den hoofdzakelijken inhoud der afzonderlijke voorschriften, ten aanzien van het aanvragen, bewaren en verantwoorden van het materieel, dat van Rijkswege aan de Hoofd- en andere ambtenaren der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen wordt verstrekt; zoomede die, welke het toezigt te dier zake betreffen tot een geheel te brengen en aan te vullen;

Heeft goedgevonden en verstaan, alle vroegere voorschriften betreffende het hierboven vermelde onderwerp, voor zoo veel zij niet uitdrukkelijk bij deze worden aangehaald, te vervangen, door de navolgende:

Algemeene bepalingen betrekkelijk het aanvragen, bewaren, in gebruik stellen en verantwoorden van het Rijks materieel, ten dienste van de administratie der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen.

1°. Voor zoo veel deswege geen bijzondere aanschrijving gegeven wordt, worden de aanvragen der Provinciale Directeurs aan het Hoofdbestuur ingezonden, op de nagemelde tijdstippen.

a. die der seriën no. 1 tot en met 3*a* (*Personele belasting*), no. 1 tot en met 3*a* (*Patenten*) en die der patentbladen, vóór of op den 1sten December;

b. die, betreffende het overige materieel, vóór of op den 15den Junij van elk jaar.

De aanvragen worden ingerigt naar de volgorde der seriën, zoo als die is aangewezen in de lijst, gevoegd bij de resolutie van den 7den Mei no. 134.

De aangevraagde hoeveelheden behooren, met hetgeen berekend wordt voorhanden te blijven, toereikend te zijn, voor de vermoedelijke behoeften in het jaartijdvak, waarvoor zij zijn bestemd.

2°. De Provinciale Directeurs dragen zorg dat de aanvragen der onder hen ressorterende ambtenaren, niet méér bevatten dan werkelijk benoodigd is; dat niet worde verzuimd om zich, zooveel noodig van registers van kleinen inhoud te voorzien en dat de hoeveelheid materieel bij de ambtenaren voorhanden, in geenerlei opzigt, grooter zij dan de behoefte vordert.

Den directeurs wordt aanbevolen om, boven de bij hen bekende behoeften, eene matige hoeveelheid aan te vragen voor het magazijn der Directie, ten einde gedurende den loop van elk jaar in opkomende behoeften te kunnen voorzien.

Tusschentijdsche aanvragen aan het Hoofdbestuur van materieel;

ander dan werktuigen, geschieden niet, dan in zeer bijzondere gevallen. De daartoe dringende reden wordt in den geleidebrief vermeld

3°. Voor elke verstrekking wordt ten spoedigste ontvang-bewijs afgegeven.

Werktuigen, die ter zake van verwisseling of onbruikbaarheid door anderen zijn vervangen, worden aan het Hoofdbestuur teruggezonden. Ieder ambtenaar is verantwoordelijk voor de soort, hoeveelheid en inhoud van het materieel, waarvoor hij ontvang-bewijs heeft verstrekt.

De ontvangbewijzen worden bij de aanvragen bewaard.

De hoofdambtenaren, die belast zijn met de afgifte van registers en losse stukken, dragen zorg om niet van de jongste oplage te verstrekken, zoo lang er van het aangevraagde eene vroegere bij hen voorhanden is.

4°. Het materieel in blanco, moet afgezonderd van het in gebruik gestelde, en onder behoorlijke verzekering, op eene drooge plaats, worden bewaard.

Het is den Ontvangers verboden, om registers of ander Rijks materieel, aan elkander ter leen te verstrekken.

5°. Ieder Directeur, Controleur en Ontvanger houdt een register no. 1 (versch. stukken), ter aanteekening van elke ontvangst, afgifte en in gebruikstelling van materieel.

Die aanteekeningen zullen zoo veel mogelijk met den dag worden bijgehouden, op de wijze in art. 2 en 3 der resolutie van den 23sten Julij 1840, no. 45, bepaald.

De registers no. 1 (versch. stukken) door de Directeurs gehouden, zullen jaarlijks worden vernieuwd; die der Controleurs en Ontvangers zullen doorloopen en worden, volgeschreven zijnde, bij het materieel gevoegd, dat ter opzending is bestemd.

6°. De Directeurs en de Controleurs houden bij hunne respectieve inspectien en verificatien, naauwlettend toezigt op de wijze van bewaren en in dienst stellen en op de aanwezigheid van het versterkte Rijksmaterieel, in verband tot de naleving dezer bepalingen; ook voor zoo veel betreft de bijhouding der inventarissen van werktuigen, bedoeld bij de resolutie van den 9den October 1847, no. 118.

Zij overtuigen zich, dat allerwegen in hunne directie of controle, de oudste oplage van de registers en gedrukte stukken, het eerste wordt gebruikt.

Bij vermoeden van kwade trouw zullen zij zich verzekeren, of ook in de ongebruikte registers alle bladen voorhanden zijn.

7°. In de eerste helft van de maand Januarij van elk jaar, wordt door ieder ambtenaar het door hem gehouden register no. 1 (versch. stukken), afgesloten op de wijze in art. 4 der resolutie van den 23sten Julij 1840, no. 45, voorgeschreven.

8°. Jaarlijks wordt door de Controleurs en door de Ontvangers verantwoording gedaan van het hun verstrekte materieel, bij een staat, naar het model, bij de laatstaangehaalde resolutie gevoegd.

Die staat wordt opgemaakt in de eerste helft van Januarij. De ontvang-bewijzen voor het aan de Ontvangers verstrekte materieel, worden in tijds door de Directeurs aan de Controleurs gezonden, ten einde met de boekingen, in de registers no. 1 (versch. stukken), te worden vergeleken. Na accoordbevinding worden de saldo's van het voorhanden materieel, in het register door den Controleur geparapheerd,

die zich daarbij overtuigd of ook de staat van verantwoording met dat register overeenstemt, en dat die saldo's in goede orde voorhanden zijn. Ten blijke hiervan, wordt de verantwoording door den Controleur voorzien, van de verklaring: *dat hij de daarin vermelde saldo's aanwezig heeft bevonden* en *dat zij overeenstemmen met die, welke door hem in het register no.* 1 (*versch. stukken*), *zijn geparapheerd.*

De verantwoordingen der Ontvangers worden door de Controleurs met de hunnen, en onder terugzending der ontvang-bewijzen, vóór of op den 10den Maart overgelegd aan de Directeurs, die deze stukken onderzoeken en, ter nadere beschikking van het Hoofdbestuur, in hun archief bewaren.

9°. Bij het einde van elk jaar en in geval van vereeniging van kantoren of bij constatering van deficit, gaan de Controleurs na, of de verkladde, de voor visa gebezigde en de in blanco gebleven biljetten, aanwezig zijn en of de laatstgemelden, *in hunne geheele breedte* zijn doorgeknipt, overeenkomstig het voorschrift gegeven in art. 1 der resolutie van den 30sten Julij 1830, no. 56.

Op den rug van het laatste blad in elk register, wordt het aantal doorgeknipte biljetten door hen vermeld.

10°. Door de Provinciale Directeurs wordt jaarlijks vóór of op den 31sten Maart, ingezonden de verantwoordingstaat no. 2 (versch. stukken), voorgeschreven bij resolutie van den 14den November 1846, no. 162, onder bijvoeging van de ter directie gehouden registers no. 1 (versch. stukken), tot die verantwoording betrekking hebbende en afgesloten als bij het 7de lid dezer vermeld.

11°. De Provinciale Directeurs leggen aan de onder hen ressorterende ambtenaren eene boete op:

a. voor elke verzuimde of onjuiste boeking;

b. voor elke ontbrekende expeditie;

c. voor elk verschil tusschen den voorhanden voorraad of inhoud van materieel, en dien, die aanwezig moet zijn;

d. voor elke ongeoorloofde verstrekking van materieel aan derden;

e. voor elke tusschentijdsche aanvrage, tot het doen waarvan de behoefte niet buitengewoon of wel te voorzien mag geacht worden;

f. voor elke verzuimde en voor elke ten onregte verrigte paraphering in het register no. 1 (versch. stukken) en voor elke onjuiste verklaring.

Die boete zal in elk der gevallen onder lett. *a—c* omschreven *een gulden* en in die onder lett. *d—f* vermeld, *drie gulden* beloopen; onverminderd de oplegging der bestraffing van suspensie en het nemen van meer ernstige maatregelen bij bevinding van misbruik of kwade trouw.

Van de oplegging der boeten wordt mededeeling aan het Hoofdbestuur gedaan.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 356. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 26sten October* 1866, *no.* 125, *houdende bepalingen nopens de inrigting der procuratien tot het passeren der acten van verband van comptabele ambtenaren.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Nader gelet op eene missive van de Algemeene Rekenkamer, van

den 22sten dezer, no. 769/134 T1, daarbij o. a. met geopperde bedenkingen terugzendende de haar bij dezerzijdsche missive van den 18den September jl., no. 75, toegezondene grosse der acte van verband, wegens het tweede gedeelte van den borgtogt van den ontvanger N. N.;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Enz.

2°. Te bepalen, dat in het geval, bij de resolutie van den 28sten Junij 1866, no. 69 (1), voorzien, de volmagt uitdrukkelijk moet vermelden de betrekking, waarvoor de daarbij bedoelde borgtogt zal worden gesteld, en het bedrag van het te verbinden kapitaal.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 357. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 27sten October* 1866, *no.* 60, *houdende verlenging der concessie tot heffing van doorvaartregten aan het Veendammer Benedenverlaat.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 25 October 1866, no. 186, 3de afdeeling;

Gezien Ons Besluit van 21 Februarij 1864, no. 9; (2)

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan het bestuur van het waterschap het *Veendammer Benedenverlaat*, nader voor den tijd van drie jaar concessie te verleenen tot heffing van doorvaartregten aan dat Verlaat, volgens het tarief en onder de bepalingen bij het aangehaald Besluit vastgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken, is belast met de uitvoering van dit Besluit.

Het Loo, *den 27sten October* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 358. RESOLUTIE *van den* Commissaris des Konings in Drenthe, *van den 27sten October* 1866, *no.* 3161, *mededeelende de voorschriften van veeartsenijkundigen aard door den leeraar aan 's Rijks veeartsenijschool belast met de regeling der dienst tot wering van den veetyphus, gegeven aan de veeartsen.*

DE COMMISSARIS DES KONINGS IN DE PROVINCIE DRENTHE,

Nader gezien de voorschriften van veeartsenijkundigen aard, ook

---

(1) Hierboven no. 223. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1864, no. 55. *Red.*

met betrekking tot desinfectie, aan de veeartsen door den heer G. J. Hengeveld, tijdelijk belast met het toezigt en de regeling der veeartsenijkundige dienst tot wering van den veetyphus, verstrekt in verband met de wet van 15 September ll. (*Staatsblad no.* 150), tot onschadelijkmaking van door den veetyphus aangetast en daarvan verdacht vee;

Herzien de resolutiën van 17 en 22 dezer nos. 3091 en 3126;

In aanmerking genomen, dat de kennis van bedoelde voorschriften ook voor de Burgemeesters in deze provincie van belang kan geacht worden, zoo zich onverhoopt een geval van veetyphus in hunne gemeente mogt voordoen;

Besluit:

Gemelde voorschriften mede te deelen aan de Burgemeesters in dit gewest, en ze tot dat einde, met dit besluit, op te nemen in het Provinciaal Blad.

De Commissaris des Konings voornoemd,
(*Get.*) H. A. M. VAN ASCH VAN WIJCK.
Leiden, den 16den October 1866.

No. 800. VEETYPHUS.

Uitvoering der wet van 15 Sept. j.l. (*Staatsblad no.* 150).

Aan heeren Veeartsen van toezicht en verdere Veeartsen, van regeringswege geroepen om hulp te verleenen tot wering van den veetyphus.

Bij het in werking komen der wet van 15 September jl. (*Staatsblad no.* 150) tot „onschadelijkmaking van door den veetyphus aangetast en daarvan verdacht vee" zijn er door de heeren Commissarissen des konings in de provinciën *Zuid-Holland* en *Utrecht* circulaires gericht aan heeren Burgemeesters, om als handleiding te strekken bij de uitvoering.

Ook voor de veeartsen, van regeringswege geroepen om hulp te verleenen tot wering van den veetyphus, kunnen deze circulaires tot verduidelijking en tot leiddraad verstrekken.

Zij zijn voor *Zuid-Holland:* Provinciaal Blad van 22 September j.l. no. 124 en van 4 October j.l. no. 129, en voor *Utrecht:* Provinciaal Blad van 24 September j.l. no. 482 en van 3 October j.l. no. 521 (1).

Ik verzoek u, om, voor zoover het u aangaat, kennis te willen nemen van deze Provinciale Bladen, dienovereenkomstig te willen handelen en u daarnaar te gedragen.

Daar echter bij ministerieel besluit van den 17 September j.l. no. 315 de bestaande commissie van veeartsen is ontbonden en veeartsen van toezicht tot wering van den veetyphus zijn benoemd, waarbij ook het personeel veeartsen, om daarbij hulp te verleenen, van regeringswege aanmerkelijk is uitgebreid, is eene nadere regeling der veeartsenijkundige dienst noodig.

De standplaatsen der veeartsen van toezicht en der genoemde veeartsen tot wering van den veetyphus, zijn u door middel van een Provinciaal Blad, no. 133, voor *Zuid-Holland* medegedeeld. Voor *Utrecht* kan dat later volgen.

Bovendien heeft de heer Commissaris des Konings in *Zuid Holland* in het Provinciaal Blad van 22 September j.l. no. 129 bepaald, dat bij het nemen van maatregelen tot wering van den veetyphus, in geen geval het advies van empirici zal ingewonnen worden. Daardoor is het mogelijk met de regering eenparig te handelen en de bestrijding en beteugeling der veeziekte geregeld door te zetten.

Behalve de leiddraad, die aangegeven is in de bedoelde wet, in uwe ministeriële instructie van den 19 September j.l. (2) en in de Provinciale Bladen, zijn er nog eenige punten van meer veeartsenijkundigen aard, met betrekking tot de verpligtingen der veeartsen, waaromtrent het voor de eenheid van handelen bevorderlijk is, hoewel zij aan de meesten uwer bekend zijn, ze

(1) Zie ook no. 313 hierboven. *Red.*
(2) Hierboven no. 307. *Red.*

thans nog eens te herhalen, met bijvoeging van enkele, voortvloeijende uit de wet van 15 September j.l.

Daartoe kan het volgende strekken.

Het is noodzakelijk, dat de veeartsen zich op de hoogte houden van den toestand, de uitbreiding en vermindering van den veetyphus in hunnen omtrek. Daartoe geven zij naauwkeurig acht op de naleving en toepassing der artikelen van het Strafwetboek 459, 460, 461 en 462; van de koninklijke besluiten van den 20 December 1865 (*Staatsblad no.* 134), handelende over den invoer van rundvee en het binnenlandsch vervoer van mest en spoeling uit besmette gemeenten;

van den 18 Januarij 1866 (*Staatsblad no.* 3), handelende over de verpligting der veehouders tot het reinigen en in gereinigden staat houden der stallen van het rundvee;

van den 30 April 1866 (*Staatsblad no.* 78), houdende bepalingen van het begraven van rundvee ten gevolge van veetyphus gestorven of afgemaakt;

en van de wet van den 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150), tot onschadelijkmaking van door den veetyphus aangetast en daarvan verdacht vee.

In de gemeenten alwaar de hulp van veeartsen van regeringswege is ingeroepen, is die toestand bekend, minder in gemeenten alwaar de Burgemeester volgens „eigen bevinding" handelt.

Daartoe is het noodig, behalve in eerstgenoemde gemeenten, herhaalde inspectiën in te stellen in laatstgenoemde.

Deze inspectiën gelden het gezonde, zieke, herstellende en herstelde vee; zie artikel 4, bladzijde 12, *Provinciaal Blad no.* 124 van *Zuid-Holland.*

Men zorge, dat het herstelde vee niet te dicht in de nabijheid, noch te spoedig in aanraking kan komen met nog onaangetast vee, en in ieder geval bij volkomene herstelling niet, dan na eene duchtige wassching en reiniging ondergaan te hebben, volgens voorschrift.

De inspectiën dienen voorts, om te onderzoeken, of de aangifte geregeld geschiedt, of er verzwegen wordt, of de afzondering en afsluiting van het zieke en verdachte vee volkomen is, of de stallen, de zieke herstellende en herstelde dieren behoorlijk gedesinfecteerd worden, welke desinfectie zich ook moet uitstrekken tot het nog gezonde vee, dat in aanraking met het zieke vee is geweest en ook dat in de nabijheid geweid of gestald is.

De desinfectie moet worden toegepast op alle personen, kleedingstukken en voorwerpen, die in aanraking met zieken of in derzelver nabijheid zijn geweest, alsmede op de mestvaalten.

Verder lette men bij de inspectiën op den in- en uitvoer van vee, op de smokkelarij daarbij, waarom de herhaalde telling van vee op besmette hoeven en weiden aangeraden wordt.

Men inspectere voorts de graven der dieren, de mestvaalten en lette daarbij op de voorschriften daaromtrent in de Provinciale bladen gegeven.

Met den burgemeester overlegt men de bewaking, afsluiting en den omtrek van den besmetten kring eener of meer hoeven, en zorge voor een behoorlijk politie-personeel.

Deze inspectiën moeten druk en op onverwachte tijden herhaald worden.

Vooral houde men het oog op de opene of geslotene veemarkten, verkoopingen en op alle transporten van vee.

De veeartsen zijn gehouden hunne inspectiën te verrichten en hunne hulp te verleenen voornamelijk in de hun aangewezene gemeenten, doch kunnen die ook uitstrekken tot andere.

Zooveel de tijd dit toelaat staan zij elkander daarin bij, of vragen den veeartsen van toezicht om hulp.

Zij zijn verpligt spoedig aan iedere aanvraag om hulp te voldoen, indien deze aanvraag uitgaat van de regering en van de gemeentebesturen.

Hunne hulp, raad en advies verschillen eenigermate naar het plan, dat door den Commissaris des Konings gevolgd wordt ter bestrijding der veeziekte, omtrent welk plan zij door de veeartsen van toezicht worden ingelicht.

Dit plan kan drieërlei zijn, namelijk:

1°. Of eenige streek of gemeente moet doorziekten. Alsdan moeten al de koninklijke besluiten gestreng gehandhaafd worden, behalve de wet van 15 September j.l. (*Staatsblad no.* 150), die eerst dan in werking komt, als de doorzieking ten einde loopt en waaromtrent de Commissaris des Konings

beslist. Hier is bovenal van toepassing de aanbeveling van den heer Commissaris des Konings in de provincie *Zuid-Holland*, voorkomende in het Provinciaal Blad van den 4 October 1866, no. 129, bladz. 4, onder no. 2.

2°. Of eenige streek of gemeente is aangewezen, om de laatstgenoemde wet in toepassing te brengen, namelijk ter afmaking van *ziek* en *verdacht* vee. Bij de uitvoering van dit plan moet art. 5 der wet van 15 September j.l. (*Staatsblad no.* 150) met kracht in toepassing worden gebragt.

Het woord *verdacht* moet hier genomen worden naar de verklaring, die daaromtrent gegeven is in het Provinciaal Blad van *Zuid-Holland* van 22 September j.l., no. 124 en van 4 October j.l., no. 129 en van *Utrecht* dato 3 October j.l., no. 521.

3°. Of eenige streek of gemeente valt in de termen (als: ligging buiten de lijn van afsluiting en in sommige gevallen ook binnen de lijn, bij voorbeeld in besmet verklaarde en doorgeziekte plaatsen), om ook de gezonde dieren, die slechts in aanraking geweest zijn met de zieken, af te maken.

Hiertoe adviseert men niet, zonder vooraf met eenen veearts van toezicht of met den ondergeteekende geraadpleegd te hebben.

Het vleesch van de gezonde dieren mag na onteigening verkocht worden, onder politietoezicht of met en na keuring van den veearts. De huiden en ingewanden dezer dieren moeten met de gewone inkalking begraven worden.

Alle oorzaken, die de smetstof kunnen verbreiden, spore men op. Vooral bij nieuwe besmetting doe men daarnaar een naauwkeurig onderzoek.

Men trachte ijverig naar de kennis der invloeden, waardoor de ziekte een zachtaardig karakter aanneemt en het sterftegetal gering is, en bepale wanneer dat plaats heeft.

Gezond vee onderzoekende, zorgen de veeartsen, dat hunne kleeding of schoeisel geene besmetting kan aanbrengen.

Het is voldoende, als men het zieke vee onderzoekt, met een linnen kiel of jas van dergelijke of andere stof, die kan uitgewasschen worden en die de gewone kleeding geheel bedekt, gekleed te zijn.

Bij het onderzoek van zieken vermijde men elke onnoodige aanraking. Men kan volstaan met den pols en hartslag, de kleur en den toestand der slijmvliezen van mondholte, neus, oogen en schaamdeelen, de temperatuur der ooren, hoornen, extremiteiten en van het rectum en de pijnlijkheid van den rug op te nemen, zonder dat het noodig zij daarbij veel langs het dier te schuren of te wrijven. Op dezelfde wijze kan de alcalische of zure reactie der meststoffen onderzocht worden, zonder dat het noodig is iets anders bij al deze onderzoekingen te bezoedelen dan de handen. De oppasser van het dier kan daarbij veel hulp aanbrengen.

Na onderzoek legt men het kleedingstuk af en wascht de handen in warm zeepsop, waarna men zich ten overvloede eene chloorberooking kan geven, door boven een bord met chloorkalk eenige oogenblikken te staan, waarop wat verdund zwavelzuur gegoten is. Voor schoeisel bedient men zich bij het onderzoek van zieke dieren van houten klompen, die na gebruik met heet zeepsop afgewasschen en met chloorkalkpap bestreken worden.

De veeartsen kunnen eenig twijfelachtig geval in beraad houden, onder te nemen voorzorgen tegen vermoedelijke overdraging van smetstof. Zoodanig rund kunnen zij doen onteigenen en afmaken, om zich met eenen veearts van toezicht door lijkschouwing later van den aard der ziekte te overtuigen.

Ter betere opsporing van verzwijging en verzuim van aangifte, kan men zich in betrekking stellen met de rijks-ambtenaren der belastingen, of zich bij de rijksontvangers vervoegen, om onderzoek te doen naar de noodslachtingen en naar het bedrag der taxatie van het te slachten of geslachte dier. Bij degenen, waar noodslachtingen geschiedt of dieren van geringe waarde geslacht zijn, doe men inspectiën.

Van het desinfecteren wordt te weinig gebruik gemaakt.

De wijzen, waarop stallen, gezonde, zieke en herstelde dieren worden gedesinfecteerd, zijn bij circulaire der voormalige commissie dd. 7 Februarij 1866, no. 342 opgegeven, doch worden hierachter herinnerd.

Ter aanvulling daarvan strekke het volgende:

De mesthoopen in de weiden, waarin ziek vee geloopen heeft, moeten overdekt en vermengd worden met een mengsel chloorkalk en schelpkalk, gelijke deelen, en na een paar dagen over het veld uitgespreid worden.

Ook het vermengen met ijzervitriool is aangeraden en met carbolzuur, om eene zure reactie te verkrijgen, wanneer deze alcalisch is, hoewel het dan onzeker is, of de plantengroei daardoor niet lijdt.

De mest, afkomstig van de zieke dieren op den proefstal te *Schiedam*, is reukeloos gemaakt op drieëlei wijze, namelijk:

een hoop mest is vermengd met chloorkalk,

een andere met verdund carbolzuur en

een derde met eene oplossing van ijzervitriool.

De twee eerste hoopen behielden den reuk van het middel, waarmede zij vermengd waren, doch de stank van den mest, zoo als men dien waarneemt bij gewonen mest en bij die van aan veetyphus lijdend vee, was verdwenen. Bij den derden hoop was geen onaangename mestlucht waar te nemen en de reuk zeer zuiver. Er waren geene voorwerpen meer voorhanden, om eene inenting met deze reukelooze mestsoorten te beproeven; trouwens ook eene inenting van met den dunnen afgang van zieke runderen doortrokken woldraden, op acht runderen beproefd, bragt geen veetyphus voort.

De eenvoudigste wijze, om kleederen, werktuigen, schoeisels (houten) en andere voorwerpen, die in aanraking geweest zijn met ziek, gedood of geslacht vee, te desinfecteren, bestaat in het eenigen tijd, ½ uur, laten doortrekken met kookend heete groene zeepsop, daarna het wasschen daarmee, vervolgens afspoelen in koud water, droogen en eindelijk laten doortrekken met chloordamp in een besloten kast of vertrek. Kruiwagens, rijtuigen, ploegen, kisten en ander gerei kunnen op deze wijze behandeld worden, vervolgens afgespoeld met sterk creosootwater en daarna berookt.

Het is niet mogelijk hier alles op te noemen en voor alle voorkomende gevallen eenig voorschrift te geven. Alles komt hier aan op het oordeel der veeartsen, die wel al hunne vermogens zullen inspannen om de toepassing der koninklijke besluiten en vooral der wet van den 15 September j.l. (*Staatsblad no.* 150) vrucht te doen dragen. Hierdoor is het mogelijk, dat de besmettelijke veetyphus uit ons veerijk land verdwijnt en de landbouwers ontslagen worden van de banden dezer wetten en besluiten, doch zeker is het, dat hij zal verdwijnen, wanneer de landbouwers daartoe ook het hunne doen en de raadgevingen der veeartsen niet alleen willen aanhooren, maar ook opvolgen.

Bij het verzoek tot het in acht nemen van bovenstaande wenken en aanwijzingen vertrouw ik op uwen ijver, op uwe onvermoeide inspanning met daad en woord en op uw streven, om met de regering door zachtheid en minzaamheid den veehouders te onderrigten en te overtuigen van de noodzakelijkheid der maatregelen, doch ook, wanneer zij niet willen luisteren, de straffen bij de wetten bepaald gestreng te helpen toepassen; terwijl ik hoop spoedig uit uwe verslagen te mogen vernemen, dat gij met vrucht werkzaam zijt en *Nederland* het einde van den kanker, die zijne veeteelt met vernietiging bedreigt, nabij is.

De leeraar aan 's rijks veeartsenijschool, tijdelijk belast met het toezigt en de regeling der veeartsenijkundige dienst tot wering van den veetyphus.
G. J. HENGEVELD.

BIJLAGE I.
Circulaire No. 342.

—

Reiniging van vee- en veestallen.

—

Schiedam, *den* 7*den Februarij* 1866.

Ingevolge aanschrijving van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken d.d. 29 Januarij l.l. no. 364 (9e afdeeling), breng ik u bij dezen ter kennis den inhoud van het koninklijk besluit d.d. 18 Januarij 1866 (*Staatsblad no.* 3), te vinden in de Staatscourant van den 23 Januarij 1866, 1ste bijvoegsel, no. 19, van den volgenden inhoud:

Art. 1. In gemeenten, waarin zich gevallen van rundertyphus hebben voorgedaan, en in die, welke daaraan grenzen, zijn de veehouders verpligt, overeenkomstig de aanwijzing van den bevoegden veearts en binnen den daarbij gestelden termijn, de stallen van hun rundvee, ter wering van smetstof of

tot beveiliging daartegen, te reinigen en in gereinigden staat te houden en de noodige maatregelen tot het desinfecteren van den mest te nemen.

Die aanwijzing geschiedt schriftelijk, wordt geviseerd door den Burgemeester en door dezen ter kennis van den veehouder gebragt.

Zoo de Burgemeester tegen het verleenen van het visum bedenkingen heeft en die door den veearts niet worden opgelost, brengt hij die ter kennis van Onzen Commissaris in de provincie, die, de aanwijzing goed oordeelende, haar viseert en den Burgemeester gelast die ter kennis van den veehouder te brengen.

Art. 2. Tot het doen van aanwijzing, in het voorgaand artikel vermeld, is bevoegd:

1°. de veearts, die de practijk ter plaatse uitoefent.

N. B. In *Zuid-Holland* moet dit een geëxamineerd veearts zijn. Provinciaal Blad 4 October 1866 no. 129;

2°. de veearts, van regeringswege geroepen, om tijdelijk ter plaatse dienst te doen; en

3°. de veearts, die lid is der commissie van veeartsen, door de regering ter zake der veeziekte ingesteld.

Art. 3. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken brengt door de Staatscourant ter algemeene kennis de namen der gemeenten, waarin zich gevallen van rundertyphus hebben voorgedaan.

Art. 4. Ons tegenwoordig besluit treedt in werking op den vijfden dag na de afkondiging in het Staatblad.

Ik acht het dienstig u met de opvatting der commissie wegens den veetyphus, omtrent de uitvoering van artt. 1 en 2, het volgende mede te deelen:

dat de aanwijzing tot reiniging door den veearts worde gedaan in de gevallen van aangetaste, doorgeziekte en in naburig nog gezonde en onbesmette stallen. Men kan dus aan den Burgemeester eene aanwijzing geven tot reiniging, met de opgave der wijze, waarop die op gemelde stallen moet geschieden.

Hierbij is de commissie van oordeel, dat het schrobben, wasschen, kalken, witten, enz., onder politietoezigt moet geschieden, doch duidelijk voorgeschreven worden, maar dat berooken in ledige besmette en met vee bezette stallen door den veearts zelf of onder zijn toezigt behoort te geschieden, nadat hem is gebleken, dat het reinigen van alle besmette voorwerpen behoorlijk heeft plaats gehad, en hij overtuigd is, dat alle openingen in den stal goed zijn gesloten, enz., waarop hij, na vermenging der bestanddeelen ter berooking, weder aan de politie de zorg opdraagt, dat de stal niet voor tweemaal 24 uren daarna geopend worde.

Indien de stal onder politietoezigt goed gereinigd is; kan men de berooking enkele dagen uitstellen; gedurende welken tijd alle deuren en vensters geopend moeten blijven.

Tevens maak ik u opmerkzaam om tot reiniging der stallen, zoo spoedig mogelijk te adviseren en dat te doen, wanneer gij oordeelt dat de gebeterde dieren, na wassching ook voor onbesmet kunnen gehouden worden, zoodat de zuivering van dieren en stallen zoodanig is, dat er in gemeenten die niet vallen in de termen van art. 1 van het koninklijk besluit van 20 December j.l. no. 134, weder vee op die stallen kan ingevoerd worden. Veiliger is het evenwel, wanneer men veehouders kan overhalen in de eerstvolgende maanden geen nieuw vee op de stallen te brengen, maar de aanschaffing liever uit te stellen tot den weidetijd; dan kunnen de stallen beter gereinigd en van besmetting gezuiverd worden.

In ieder geval mag er geen invoer van nieuw vee op een stal plaats hebben dan na behoorlijke reiniging.

Ten opzigte van de reiniging der gebeterde dieren zij men echter voorzichtig, de tijdsbepaling van onbesmetverklaring niet te zeer te bespoedigen.

Om zooveel mogelijk eenparigheid in de handelwijzen te doen plaats hebben, geef ik hierbij eenige regelen ter reiniging en ontsmetting zooals zij door de commissie wordt gevolgd, waarin men evenwel naar de omstandigheden wijzigingen kan brengen.

De voorzitter der commissie wegens den veetyphus,
G. J. HENGEVELD.

Bijlage 2.

W ij z e v a n o n t s m e t t i n g *door de commissie van veeartsen gevolgd. Ter uitvoering van artikel* 1 *van Zijner Majesteits besluit van* 18 *Januarij* 1866 (*Staatsblad no.* 3).

a. Zuivering van besmette ledige stallen.

De mest en alle andere onzuiverheden opruimen.

Indien de grond waarop de dieren gestaan hebben niet met steenen bevloerd is, dan wordt de losse grond aldaar ter diepte van 0.36 Ned. el uitgegraven en met nieuw zand aangevuld. Alsdan wordt de geheele stal met een overvloed van heet of kokend water flink uitgeschrobt en gespoeld, zoodat alle onzuivere stoffen verdreven zijn.

Diezelfde reiniging moet ook het stalgereedschap ondergaan, alsook de touwen, ijzeren kettingen enz. Na de wassching met water moet alles weder met eene zoo heet mogelijke carbolzeepoplossing behandeld worden, terwijl het ijzer en de steenen kunnen worden uitgegloeid. Voorwerpen welke daartoe geschikt zijn, als: kleederen, dekken, touwen, enz., zouden in plaats van de vorige behandeling te ondergaan, ook kunnen worden opgekookt. Daarna worden zooveel mogelijk alle staldeuren, vensters enz., opengezet tot dat alles behoorlijk winddroog is.

Nu volgt eene sterke cloorberooking. Daartoe kan men nemen voor eenen stal voor 40 tot 50 dieren het volgende:

1 Ned. pond peroxyd. mangan pulver.
3 „ „ Murias Sodae pulver.

Dit te vermengen met 3 Ned. kannen water in een grooten verglaasden aarden bak of schotel. Men plaatse deze midden in den stal, sluite alle ramen en openingen goed digt (éène deur natuurlijk uitgezonderd), en giete langzaam en al roerende bij het mengsel 2 Ned. acid. sulphur. conc.

Daarna sluite men ook de eene opengebleven deur goed digt en late het alzoo gedurende tweemaal 24 uren staan.

Beter is het nog, wanneer men de bovenopgegeven hoeveelheid niet in éénen schotel doet, maar in twee of meer in den stal verdeelt, opdat het chloorgas zich alsdan regelmatiger verspreide.

Naar de grootte van den stal kan men de bovenopgegeven ingrediënten in dezelfde verhouding vermeerderen of verminderen.

De gezuiverde stalgereedschappen, alsook kleederen, dekken, touwen, enz., worden gedurende de berooking in den stal geplaatst. Na tweemaal 24 uren worden de staldeuren en vensters weder geopend. Daarna worden de muren, de staken, de drinkgoot, enz., behoorlijk besmeerd met chloorkalk en water, en de standplaats der dieren bestrooid met chloorkalk.

b. Reiniging van gebeterde dieren.

De runderen, die vroeger aan den veetyphus hebben geleden, moeten, indien zij volkomen zijn hersteld, ook van de mogelijk nog aanhangende smetstof gezuiverd worden, door ze eerst sterk met roskam, borstel, enz., te poetsen en alsdan het geheele ligchaam te wasschen met eene groene zeep of carbolzeepoplossing, zoo heet mogelijk, zonder de dieren te branden. Na dit wasschen moeten de dieren natuurlijk zooveel mogelijk droog gewreven worden.

c. Zuivering van met vee bezette stallen.

Ten einde op gezonde stallen de lucht en de dieren, zooveel het kan, rein te houden en ze daardoor zooveel mogelijk voor ziek worden te behoeden, of op stallen, waar zieke dieren aanwezig zijn, de ziekte zoo goedaardig mogelijk te doen verloopen, is het evenzoo noodig door wasschen en spoelen, het veelvuldig verwijderen van mest en het dikwijls laten doorstroomen van versche lucht, zooveel mogelijk zonder togt, den stal frisch te houden, zoodat de dieren ruim, luchtig en warm staan. Om dit door kunstmiddelen zooveel mogelijk te bevorderen, kan men dagelijks een of meermalen den vloer besprenkelen met carbolzuurhoudend water (5 Ned. looden op 10 kannen op een emmer water), en telkens, na het afvoederen der dieren, ½ of een emmer

van dit water in de drinkgoot te gieten; zoodat de dieren er aanhoudend met den neus moeten overstaan. In den stal een of meer vlakke pannen met chloorkalk te plaatsen en tusschenbeide te overgieten met een weinig verdoend zwavelzuur, zoodat de chloorontwikkeling aanhoudend en zoo sterk mogelijk is, zonder de in den stal aanwezige personen of dieren te hinderen; verder de dieren den kop, hals en rug of het geheele ligchaam wasschen met carbolzuurhoudend water in de verhouding van ½ Ned. lood op 10 kannen of een emmer water.

Geheel deze zelfde bewerking kan ook toegepast worden op doorgeziekte stallen waar nog gebeterde runderen aanwezig zijn om stal en dieren daardoor eene aanhoudende reiniging en zooveel mogelijke ontsmetting te doen ondergaan.

In de menschelijke geneeskunde is in den laatsten tijd als desinfecterend middel bij besmettelijke ziekte veelvuldig aangeraden het gebruik van de chloorkoperlamp van Dr. Clemens te *Frankfort a/M.* en zou men ook deze in plaats van de boven omschreven chloork. berooking op de met vee bezette stallen, kunnen beproeven. Het te gebruiken vocht bestaat uit:

R. Liquor Cupri. perchlorat. concentrat. dr. II.
Chloroform. dr. I.
Spir. vini. unc. VI.

Het instrument is een gewone glazen spirituslamp, met pit van boomwol.

d. Ontsmetten van mest.

Hoewel er nog geene zekere methode tot het desinfecteren van mest bekend is, acht de commissie het voorloopig aangeraden de mest te vermengen met gelijke deelen schelpkalk en chloorkalk of te doen doortrekken met eene oplossing van sulphas ferrosus, in de verhouding van 1 Ned. pond op 10 kannen of een emmer water, of dit middel in vasten vorm laagsgewijze met de mest te vermengen en nadat ze behoorlijk daarmede doortrokken kan zijn op het bouwland dan uit te spreiden om na 3 à 4 weken aan de lucht blootgesteld te zijn geweest, te worden ondergeploegd. De uitspreiding op het land echter altijd op geruimen afstand bij voorbeeld 200 ellen van gezonde veestallen, en van weiden waar minstens binnen ééne maand daarna vee moet geweid worden.

No. 359. Missive *van den* Minister van Oorlog, *van den 29sten October* 1866, *no.* 51 *P*, *houdende wijziging der bepalingen nopens het toekennen van onderscheidingsteekenen voor langdurige dienst bij de landmagt.*

's Gravenhage, den 29sten October 1866.

In verband met de bepalingen, gemaakt bij punt 1 van Zijner Majesteits besluit van den 14den September ll., no. 68 (1), is het noodig geworden, de verordeningen omtrent het toekennen van de 1ste chevron met de daaraan verbonden soldij-verhooging, te wijzigen en uit te breiden:

Te dien einde heb ik goedgevonden:

1°. In te trekken en buiten werking te stellen de beschikking van den 10den Maart 1865, no. 58;

2°. Te bepalen:

a. dat punt 1 der aanschrijving van het Departement van oorlog, van den 8sten Maart 1859, no. 43 B (2), voortaan zal worden gelezen als volgt:

„Dat de toekenning van de chevrons en de verhoogde soldij aan de onderofficieren, korporaals en verdere manschappen tot een der

(1) Hierboven no. 308. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1859, no. 67. *Red.*

korpsen van het leger behoorende (de maréchaussée daaronder begrepen), die in de termen van art. 1 van het eerst aangehaalde besluit vallen, aan het beleid van de bevelhebbers der betrokken wapens wordt overgelaten, met uitdrukkelijken last, bij die toekenning met de meeste naauwgezetheid en oordeel te werk te gaan en de bestaande verordeningen op het verleenen der bronzen en zilveren medaille tot grondslag te nemen, met toepassing van het laatste gedeelte van art. 6 van het Koninklijk besluit van den 11den Februarij 1859, no. 40; zullende daarbij tevens in het oog moeten worden gehouden, dat, volgens de hoofdbepaling van het bedoelde besluit, in art. 1 vervat, de 1ste chevron met daaraan verbonden soldij-verhooging aan een militair zal worden verleend, zoodra hij, na het bereiken van het 18de levensjaar, *zes* jaren onafgebroken trouw en eerlijk als vrijwilliger heeft gediend, en eene nieuwe verbindtenis, onverschillig wanneer en voor welk tijdvak, zal hebben aangegaan; terwijl daarentegen tot het bekomen der tweede soldij-verhooging en van de 2de en 3de chevron geen nieuw engagement, maar alleen een diensttijd van 12, 18 of 30 effectieve dienstjaren wordt vereischt;"

b. dat punt 5 der laatstgemelde aanschrijving buiten werking blijft;

c. dat voorschreven wijziging zal ingaan met den 1sten Januarij des volgenden jaars, zoodat de thans dienende militairen, welke door deze wijziging regt op de 1ste chevron met de daaraan verbonden soldij-verhooging mogten verkrijgen, op dat tijdstip in het genot daarvan moeten worden gesteld.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 360. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 31*sten October* 1866, *no.* 180, 6*de afd., nopens een verschuldigd bestelgeld voor telegrammen naar Vlieland; tijd van open zijn van het rijkstelegraafkantoor te Enkhuizen, opening van kantoren in Oostenrijk, Baden, Frankrijk en Zwitserland en sluiting van eenige in Beijeren, Frankrijk en Zweden.*

Voor de bezorging van telegrammen van het rijkstelegraafkantoor te *Vlieland* naar de reede is, boven de seinkosten, een bestelgeld van 0.50 gl. verschuldigd, dat zonder uitzondering ten laste van de afzenders komt.

Te rekenen van den 7den November aanstaande, zal het rijkstelegraafkantoor te *Enkhuizen* elken Woensdag open zijn van 9 ure voor- tot 3 ure namiddag en van 5 tot 7 ure namiddag. Op de overige werkdagen, alsmede op de Zon- en feestdagen, blijven de diensturen onveranderd.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Alt-Gradiska*, *Alt-Ofen*, *Bärn*, *Barcs*, *Bellovar*, *Beodra*, *Buzias*, *Dignano*, *Huszth*, *Illava*, *Innichen*, *Jaslo*, *Kaiserbad*, *Kopreinitz*, *Kreuz*, *Nagij-Szöllös*, *Neu-Pest*, *Racz-Almas*, *Reschilza* . *Römerstadt*, *Rosenau*, *Schlanders*, *Silein*, *Unter-Metzenseifen*, *Verovitic*, en *Wodnian* in Oostenrijk; te *Asbach*. *Eubigheim*, *Grünsfeld*, *Heidelsheim*, *Königshofen*, *Lauda*, *Rosenberg*, *Unterschüpkf*, *Wittighausen*, *Wölchingen* en *Zimmern* in Baden; te *Beblenheim*, *Bougivol*, *Bourg-du-Péage*; *Bricquebec*, *Capendu*, *St. Donat*,

Doulaincourt, *Ham*, *Marly-le-Roi*, *Moyjeuvre-la-Grande*, *Roisel*, *Soult* en *Troissereux* in Frankrijk; te Buttes, Dachsfelden (Tavannes), Kulm, Küssnacht, Leukerdorf (Loëche-la-Ville), Peterzell, Schönengrund-Wald en Visp (Viège) in Zwitserland.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te Lourdes, Mertzwiller, le Péage.Roussillon en Tencin in Frankrijk; te Cham in Zwitserland.

Gesloten zijn de kantoren te Coburg en Meiningen in Beijeren; het spoorwegtelegraafkantoor te Carignan in Frankrijk, alsmede voor den duur van den winter, de tijdelijke kantoren te Römerbad in Oostenrijk; te Callenberg, Liebenstein en Reinhardsbrunn in Beijeren; te Badenweiler in Baden en te Ulriksdal in Zweden.

Alt-Gradiska (L), Alt-Ofen (L), Bärn (L), Barcs (L), Bellovar (L), Beodra (L), Buzias (L), Dignano (L), Huszth (L), Illava (L), Innichen (L), Jaslo (L), Kaiserbad (L), Kopreinitz (L), Kreuz (L), Nagy-Szöllös (L), Neu-Pesth (L), Racz-Almas (L), Reschitza (L), Römerstadt (L), Rosenau (L), Schlanders (L), Silein (L), Unter-Metzenseifen (L), Verovitic (L) en Wodnian (L) liggen in den 3den kring van alle nederlandsche kantoren.

Asbach (L) volgt het tarief van Mosbach; Eubigheim (L) en Rosenberg (L) volgen dat van Adelsheim; Grünsfeld (L), Königshofen (L), Lauda (L), Unterschüpf (L), Wittighausen (L) en Zimmern (L) dat van Gerlachsheim; Heidelsheim (L) volgt dat van Bruchsal en Wölchingen (L) dat van Boxberg.

De navolgende kantoren in de provincie Venetië zijn voortaan als Italiaansche kantoren te beschouwen: Adria, San Antonio, Badia, Bassano, Belluno, S. Bonifacio, Casarsa, Castelfranco, Ceneda, Ceraino, Chioggia, Cittadella, Cividale, Codroipo, Cologna, Conegliano, Cormons, Dolo, Domegliara, San Donà, Este, Feltre, Ficarolo, Gonzaga, Legnago, Lendinara, Lonigo bij Venetië, Lonigo bij Verona, Mantua, Marano, Sta. Maria-Maddalena, San Martino, Massa, Mestre, Mogliano, Monselice, Montagnana, Montebello, Motta, Occhiobello, Oderzo, Ostiglia, Padua, Palmanuova, Parona, Peri, Peschiera, Pianzano, Piove, Pojana, Polesella, Pordenone, Portogruaro, Recoaro, Rovigo, Sacile, Schio, Spresiano, Tavernelle, Tay, Tiene, Tolmezzo, Trecento, Treviso, Udine, Valdagno, Venetië, Verona, Vicenza, Villafranca en San Vito.

Achter ieder dezer kantoren te veranderen „Ot." in „It," en „1.50" in „2.50" en in te vullen het grenspunt „Mont-Cénis".

De diensttijd en soort dier kantoren blijven onveranderd.

De kantoren der Hollandsche spoorwegmaatschappij te Anna-Paulowna, Halfweg, Noord-Scharwoude, PietGijzenburg, Schagen, Veenenburg, Vogelenzang en Voorschoten, die van 8 tot 1 en van 3 tot 10 ure open zijn, behooren met de aanwijzing voor beperkte dienst in het tarief te worden opgenomen.

Op het verkeer van Maastricht met het kantoor te Hérstal in België is het grenstarief toepasselijk.

's Gravenhage, den 31*sten October* 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 361. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 2den November* 1866, *no.* 99, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den kunstweg tusschen Oss en Heesch.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 31 October 1866, no. 149, 3de afd.;

Gezien Ons besluit van den 18 December 1863, no. 52 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de gemeente Oss wordt voor den tijd van drie jaren, in te gaan met den 1 Mei 1867, op welk tijdstip de tegenwoordige concessie zal vervallen, op nieuw concessie verleend tot tolheffing op den kunstweg tusschen die gemeente en de gemeente Heesch, aan twee tolboomen staande: de eene nabij de woning kadastraal bekend sectie C, no. 679, onder de gemeente Oss; de andere onder Heesch, nabij de grensscheiding der gemeente Oss, aan het tolhuis kadastraal bekend sectie A, no. 1868.

Deze tolboomen zullen eene wederzijdsche concurrentie hebben van 290 el.

Art. 2. De heffing zal geschieden overeenkomstig het bij dit besluit gevoegd tarief.

Art. 3. In het onderhoud van den weg, zal ten genoege van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant moeten worden voorzien; bij gebreke van deugdzaam onderhoud, wordt deze concessie ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over de tolheffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven, als zij dienstig oordeelen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 2den November 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 18 Dec. 1863, no. 52.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 17 December 1863, no. 172, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de gemeente *Oss* wordt concessie gegeven tot tolheffing op den kunstweg tusschen die gemeente en de gemeente *Heesch* aan twee tolboomen, staande:

de eene nabij de woning van ANTOON GIJS SPIERINGS, kadastraal bekend sectie C, no. 679, onder de gemeente *Oss;*

de andere onder *Heesch*, nabij de grensscheiding der gemeente *Oss*, aan het tolhuis, kadastraal bekend sectie A, no. 1868.

Deze tolboomen zullen eene wederzijdsche concurrentie hebben van 290 el.

Art. 2. De heffing zal geschieden overeenkomstig het bij dit besluit ge-

(1) Hierachter volgende als bijlage *A*. *Red.*

voegd tarief, dat in werking treedt met den 1 Julij 1864 en voor den tijd van 3 jaren van kracht blijft.

Art. 3. In het onderhoud van den weg zal ten genoegen van Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant* moeten worden voorzien.

Bij gebreke van deugdzaam onderhoud wordt deze concessie ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over de tolheffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven, als zij dienstig oordeelen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 18*den December* 1863.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Concept-tarief *voor de heffing der tolgelden op den grindweg van Oss naar Heesch.*

Er zal bij de aankomst aan den tolpaal voor tol- of weggeld moeten betaald worden door den eigenaar of geleider van:

a. Elke kar, voer- of rijtuig, bespannen met een paard, os, stier of muilezel, drie cents. . . . . ƒ 0.03.
b. Elk voer- of rijtuig met vier wielen, bespannen met een paard, vier cents. . . . . „ 0.04.
c. Elk voer- of rijtuig met vier wielen, bespannen met meer dan een paard, voor elk paard méér twee cents (boven de vier cents, die voor het eerste paard moeten worden betaald). „ 0.02.
d. Elk gezadeld paard twee cents. . . . . „ 0.02.
e. Elk ongezadeld paard een en een halve cent . . . . „ 0.01½.
f. Elk stuks hoornvee, groot of klein en van welken ouderdom, eene cent. . . . . „ 0.01.
g. Elk schaap eene cent, doch van eene kudde schapen voor elke vijf stuks eene cent . . . . „ 0.01.
h. Elk varken, jong of oud en gedreven wordende, een halve cent. „ 0.00½.
i. Elken ezel, bespannen of niet, zoomede voor een wagen, bespannen met een of meer honden, eene cent . . . . . . „ 0.01.

Zullende schapen, kalveren en varkens, welke per kar worden vervoerd, tolvrij zijn, zoomede de ingezetenen van *Oss* of *Heesch*, ieder in derzelver gemeente, voor zooveel den landman betreft en het vervoer van koorn naar en meel van den molen.

Van den tol zullen zijn vrijgesteld, te weten:

a. De paarden en rijtuigen, behoorende tot 's Konings huis, die der Prinsen en Prinsessen van hetzelve, zoomede op reis de paarden en rijtuigen der personen, die het gevolg des Konings, der Koningin of der Prinsen en Prinsessen uitmaken.

b. De paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst op reis zijnde.

c. De paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt wordende voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig, behalve de conducteur of postillon, geen of slechts één reiziger gezeten is.

d. De paarden van estafetten of overbrengers van buitengewone postdépêches, mits eene behoorlijke reispas vertoonende.

e. De paarden en rijtuigen niet anders vervoerende dan materialen, gereedschappen enz., voor de provinciale wegen en daartoe behoorende voorwerpen, vergezeld van een vrijbillet, door de Directie van den Waterstaat afgegeven.

f. De paarden en rijtuigen in dienst van den Inspecteur, den Hoofdingenieur en de Ingenieurs van den Waterstaat.

g. De paarden der Koninklijke maréchaussées, alsmede die van militairen in uniform, zoo ook de wagens en voertuigen, behoorende aan den Staat of aan de nationale legerkorpsen en welke voorzien zijn van het door het Departement van Oorlog vastgesteld onderscheidingsteeken.

h. De paarden, in den twaalfden regel dezer bladzijde achter het woord *paarden* te voegen wagens, voer- en rijtuigen voor de transporten door de

Rijksveldwachters, in den dertienden regel dezer bladzijde voor het woord *geleid* te voegen: en *maréchaussées* geleid wordende.

i. De onaangespannen, onbeslagen en ongezadelde veulens, minder dan een jaar oud zijnde.

k. De paarden en het vee, van of naar eigene of gehuurde woningen of weiden gebragt of gedreven wordende, alleen aan den tol het naast bij de woning van den eigenaar gelegen.

l. De losse ongezadelde paarden, zonder hoofdstel, welke om beslagen te worden, naar den hoefstal, en van dáár, na het beslaan, terug geleid worden; zullende de tol voor de heenreize, wanneer zulks door den tolpachter of gaarder gevorderd wordt, moeten worden betaald, doch bij het terugkeeren, mits dit denzelfden dag geschiede, terug gegeven worden.

m. Het vervoer van eigen geteelde of gepachte voortbrengselen van veld-, land- of akkerbouw, de karren, wagens en dieren, waarmede die vruchten *voor het eerst* gebragt zullen worden naar eigen of gehuurde gebouwen, gronden of andere plaatsen hoegenaamd, wanneer het slechts het *eerste* vervoer betreft en om het even of die voertuigen met zoodanige voorwerpen zijn geladen, dan wel of men daarmede, om geladen te worden, ledig heen gaat of vruchten vervoerd hebbende, ledig terug zal keeren, wordende onder de vruchten van het veld of den akker begrepen alle mogelijke voortbrengselen, wanneer dezelven van dáár *voor het eerst* afgaan, en mitsdien de eerste bestemming zullen bereiken. Onder deze vrijstelling zijn echter niet begrepen het hout en het hooi.

Eindelijk zal vrijdom van tol worden genoten voor de passage van sleden, ploegen en andere voorwerpen of gereedschappen voor het bewerken van den grond noodzakelijk, doch alleen aan den tol die het naast bij de woning van den eigenaar gelegen is.

Aldus vastgesteld door den Raad der gemeente *Oss*, in zijne openbare vergadering van den 23 October 1863.

(*Get.*) A. VAN DEN HEUVEL, *Burgemeester.*
(*Get.*) VAN DER HEIJDEN, *Secretaris.*

Behoort bij het Koninklijk Besluit van den 18den December 1863, no. 52.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 362. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 3*den November* 1866, *no.* 72, *houdende verpligting tot deelname aan het weduwen- en weezenfonds der Officieren van de Landmagt in Nederlandsch-Indië, door de gepensioneerde officieren, bij het aangaan van een huwelijk.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van kolonien, van den 31sten October 1866, litt. C, no. 19;

Gezien Ons besluit van den 20sten Augustus 1862, no. 45;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1 van Ons voormeld besluit wordt gelezen, als volgt:

De deelname aan het weduwen- en weezenfonds der officieren van de landmagt in Nederlandsch Indie is verpligtend voor de gepensioneerde officieren dier landmagt, die, na de dagteekening dezes, een huwelijk aangaan.

Aan hen wordt vrijgelaten de buitengewone contributie, waarvan, bij het Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1839, no. 90, de storting in ééns, vóór het aangaan van een huwelijk is voorgeschreven,

in tien achtereenvolgende jaarlijksche termijnen te voldoen, aanvangnemende met de maand, na die in welke het huwelijk is voltrokken, en met bijbetaling eener rente van 5 percent 's jaars.

Bij overlijden vóór de geheele aanzuivering houdt die bijbetaling van renten op, en geschiedt de aanzuivering van het nog verschuldigde voor die buitengewone contributie, overeenkomstig het 2de lid van art. 2.

Onze Minister van kolonien is belast met de uitvoering dezes, waarvan tot kennisneming afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van oorlog.

Het Loo, den 3den November 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,
(*Get.*) TRAKRANEN.

No. 363. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 3den November* 1866, *no.* 21?, *6de afd., houdende verdeeling van het Rijkstelegraafnet in negen afdeelingen.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN

bepaalt, met intrekking der beschikkingen van 28 Januarij 1866, no. 229, en 28 Augustus 1866, no. 257, 6de afdeeling;

1. Het Rijkstelegraafnet, met de daartoe behoorende kantoren, is gesplitst in *negen* afdeelingen.

2. Iedere afdeeling staat onder toezigt van een lijnopziener.

3. Lijnopzieners zijn gevestigd te *Amsterdam*, *Arnhem*, *Groningen*, *Hoorn*. *Leeuwarden*, *Roosendaal*, *Rotterdam*, *Utrecht* en *Venlo*.

4. De afdeelingen dragen de namen der standplaatsen van de lijnopzieners.

5. Ieder lijnopziener is belast met het toezigt over de geleidingen zijner standplaats, binnen de grenzen door den Ingenieur van den Rijkstelegraaf te bepalen.

6. Behoudens het bepaalde bij § 5 omvatten de afdeelingen de hierna genoemde, zoo bestaande als ontworpen, lijnen met de daaraan gelegen kantoren:

a. de afdeeling *Amsterdam*: van *Amsterdam* over *Hilversum* en *Soestdijk* naar *Amersfoort*.

Het kantoor te *Amersfoort* is hiervan uitgezonderd.

b. de afdeeling *Arnhem*: van *Arnhem* over *Zutphen* naar *Zwolle*. van het rijkskantoor naar het kantoor der *Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen* te *Zutphen*, van *Zutphen* naar *het Loo*, van *Zutphen* over *Hengelo* naar de *pruissische grens* bij *Denekamp*, van *Hengelo* naar *Almelo*, van *Hengelo* naar de *pruissische grens* bij *de Glanerbrug*, van *Arnhem* naar de *pruissische grens* bij *Babberich*, van *Arnhem* naar *Nijmegen*.

De kantoren te *Nijmegen* en *Zwolle* zijn uitgezonderd.

c. de afdeeling *Groningen*: van *Groningen* naar *Delfzijl*, van *Groningen* over *Winschoten* naar de *pruissische grens* bij *Nieuwe Schans*, van *Groningen* naar *Zwolle*, van *Zwolle* naar *Kampen*, van het rijkskantoor naar het kantoor der *Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen* te *Groningen*.

d. de afdeeling *Hoorn:* van *Hoorn* naar *Nieuwediep*, van *Hoorn* tot de *friesche kust*, van *Hoorn* over *Oosthuizen* naar *Purmerende*, van *Oosthuizen* naar *Edam*, van *Purmerende* langs het *noordhollandsch kanaal* naar *Amsterdam*, van *Purmerende* over *Wormerveer* en *Zaandam* naar *Amsterdam*.

e. de afdeeling *Leeuwarden:* van *Leeuwarden* naar *Dokkum*, van *Leeuwarden* naar *Groningen*, van *Leeuwarden* over *Heerenveen* naar *Meppel*, van *Heerenveen* naar *Joure*, van *Leeuwarden* over *Sneek* tot de *friesche kust*, van *Sneek* naar *Bolsward*, van *Leeuwarden* naar *Harlingen*, van *Harlingen* naar *Vlieland*.

Het kantoor te *Meppel* is hiervan uitgezonderd.

f. de afdeeling *Roosendaal*, behoudens het bepaalde onder letter *h:* van *Roosendaal* naar *Dordrecht*, van *Roosendaal* over *Breda* naar *Utrecht*, van het rijkskantoor naar het kantoor der *Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen* te *Breda*, van *Breda* over *Tilburg* en van daar langs den straatweg naar *'s Hertogenbosch*, van *Tilburg* langs den spoorweg naar *Boxtel*, van *Roosendaal* over den *Kettingdijk* tot het kantoor der *Rotterdamsche telegraafmaatschappij* te *Brouwershaven*, van den *Kettingdijk* over *Goes* naar *Vlissingen*, van *Goes* naar *Hulst*, van *Roosendaal* naar de *belgische grens* bij *Esschen*, van *Neuzen* naar de *belgische grens* bij *Sas van Gent*.

De kantoren te *Dordrecht* en *'s Hertogenbosch* zijn hiervan uitgezonderd.

g. de afdeeling *Rotterdam:* van *Rotterdam* over *Schiedam* en *'s Gravenhage* naar *Amsterdam*, van het rijkskantoor naar het kantoor der *Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij* te *'s Gravenhage*, van *'s Gravenhage* naar *Scheveningen*, van *Schiedam* naar *Vlaardingen*, van *Rotterdam* over *Sliedrecht* naar *Gorinchem*, van *Rotterdam* naar *Dordrecht*.

Het kantoor te *Gorinchem* is hiervan uitgezonderd.

h. de afdeeling *Utrecht:* van *Utrecht* over *Amersfoort* naar *Zwolle*, van *Utrecht* naar *Amsterdam*, van *Utrecht* over *Ede* naar *Arnhem*, van *Ede* naar *Wageningen*, van *Utrecht* over *Gouda* naar *Rotterdam*, van *Gouda* naar *Schoonhoven*, van *Utrecht* over *Geldermalsen* naar *'s Hertogenbosch*, van *Geldermalsen* naar *Tiel*, van *'s Hertogenbosch* naar *Oss*, van *Utrecht* naar *Vreeswijk*, telkens wanneer het kantoor in laatstgenoemde gemeente geopend is.

Het kantoor te *Zwolle* is hiervan uitgezonderd.

i. de afdeeling *Venlo:* van *Venlo* naar *Nijmegen*, van *Nijmegen* naar de *pruissische grens* bij *Groesbeek*, van *Venlo* naar de *pruissische grens* bij *Kaldenkirchen*, van *Venlo* naar *Maastricht*, van het rijkskantoor naar het kantoor der *Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen* te *Maastricht*, van het rijkskantoor naar het kantoor der *Aken-Maastrichtsche Spoorwegmaatschappij* te *Maastricht*, van *Maastricht* naar de *pruissische grens* bij *Bocholz*, van *Maastricht* naar de *belgische grenzen* bij *Lanaeken* en *Eysden*, van *Venlo* over *Helmond*, *Eindhoven* en *Boxtel* naar *'s Hertogenbosch*, van *Helmond* naar *'s Hertogenbosch*, aan *Eindhoven* naar de *belgische grens* bij *Schaft*.

Het kantoor te *'s Hertogenbosch* is hiervan uitgezonderd.

7. Waar de lijnen tot meer dan eene afdeeling behooren, treden de wederzijdsche lijnopzieners met elkander in overleg omtrent de maatregelen, welke zij, zoo met betrekking tot het verkeer langs die lijnen als ten aanzien der met die lijnen verbonden toestellen, noodig achten.

8. Deze beschikking treedt den 1sten Januarij 1867 in werking.
's Gravenhage, den 3den November 1866.

Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 364. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 7den November* 1866, *lett. K. 4, houdende wijziging in de vastgestelde tijdelijke maatregelen ten aanzien der op Java aanwezige Gouvernements suikerondernemingen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Overwegende, dat hetgeen bij sommige contracten door het Gouvernement gesloten is bepaald aangaande het verleenen van voorkeur aan de daarbij bedoelde ondernemers, eene wijziging van Ons besluit van 20 Julij 1863, lit. H^3, noodzakelijk maakt;

Op de voordragt van onzen Minister van Kolonien, van den 18den October 1866, geheim, lit. Aaz., no. 148;

Den raad van State gehoord (advies van den 2den November 1866 lit. B^2 geheim);

Gezien het rapport van Onzen Minister, van den 5den November 1866, geheim, lit. Aaz., no. 153,

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Art. 1, 1ste lid, van Ons besluit van 20 Julij 1863, lit. H^3 (1), houdende tijdelijke maatregelen ten aanzien der op Java aanwezige gouvernements-suikerondernemingen, wordt gelezen als volgt:

„De ondernemingen tot bereiding van suiker in overeenkomst met de Regering in Nederlandsch Indië, waarvan de ondernemers niet zijn toegetreden tot de algemeene grondslagen, openbaar gemaakt in de *Nederlandsche Staatscourant* van 15 Junij 1860, worden tegen het verstrijken der loopende overeenkomsten in het openbaar uitbesteed voor den tijd van tien jaren."

Art. 2. Art. 2, lit. B, van Ons genoemd besluit wordt gelezen als volgt:

„De onderneming wordt gegund aan hem, die bij de openbare inschrijving aan de voorwaarden van uitbesteding voldoet en aanneemt jaarlijks, gedurende den geheelen duur der overeenkomst, het grootste aantal pikols suiker, mits niet beneden het bij de voorwaarden van uitbesteding aan te kondigen minimum, voor elken bouw aanplant aan de Regering te leveren.

„De suiker moet zijn van de bij art. 20, 1ste alinea, bepaalde standmonsters, en geleverd worden tegen den in art. 21 bepaalden prijs.

„Heeft echter de vorige ondernemer krachtens vroegere overeenkomst met de Regering een regt van voorkeur, dan zal de onderneming aan dezen gegund worden, mits hij aan de openbare uitbesteding deel neme en bereid zij het hoogste bod, waarvoor ingeschreven is, gestand te doen. In de voorwaarden van uitbesteding moet van zoodanige

(1) Bijvoegsel 1863, no. 198. *Red.*

voorkeur, waar die bestaat, uitdrukkelijk melding gemaakt worden, alsmede van den termijn binnen welken de vorige ondernemer van zijn regt kan gebruik maken. Laat deze den door hem gestelden termijn verloopen, dan wordt hij geacht van de hem toegezegde voorkeur te hebben afstand gedaan.

„Ingeval noch bij de openbare inschrijving, noch bij de daarop volgende heruitbesteding het afgekondigde minimum wordt bereikt, is de Gouverneur-Generaal bevoegd de onderneming, behoudens inachtneming van bestaande regten van voorkeur, voor den tijd van hoogstens tien jaren op zoodanige voorwaarden uit te geven, als hem in het belang van den lande en van de betrokken bevolking oorbaar zullen voorkomen."

Onze Minister van Kolonien is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 7den November 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Kolonien,
(*Get.*) TRAKRANEN.

No. 365. Missive *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 7den November* 1866, *no.* 224, *9de afd.*, *houdende inlichting aangaande de schadevergoeding voor in beslag genomen runderen verschuldigd*, *tot beteugeling der ziekte onder het rundvee.*

's Gravenhage, den 7den November 1866.

Bij missive van 29 October jongstleden, no. 10901/2; 1ste afdeeling, vraagt UHEG. mijne beslissing op de vraag, of naar aanleiding der wet van 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150) schadevergoeding is verschuldigd wegens vee, dat tijdig aangegeven, behoorlijk afgezonderd en met inachtneming der wettelijke voorschriften in beslag genomen, ten gevolge der ziekte sterft, alvorens het bevel tot afmaking kan worden uitgevoerd.

Het gevoelen van UHEG. dat de schadevergoeding eerst dan verschuldigd is wanneer het dier sterft nadat de getaxeerde prijs door den eigenaar of door degenen, die hem vervangt, is aangenomen of het bedrag der schadeloosstelling door de deskundigen bepaald, zoo als waarschijnlijk door UHEG. zal bedoeld zijn, komt mij juist voor. Op dat oogenblik gaat de eigendom over op den Staat; de in beslagneming is slechts een voorloopige maatregel, die aan de onteigening vooraf gaat maar er niet mede kan worden gelijk gesteld.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 366. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Limburg, *van den 7den November* 1866, *houdende eene wijziging van art.* 1 *der Instructie voor Gedeputeerde Staten in die provincie.* (*Prov. Blad no.* 182.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN HET HERTOGDOM LIMBURG,

Doen te weten, ter voldoening aan art. 100 der provinciale wet,

dat door de Staten van dit Hertogdom in hunne vergadering van den 7 November 1866 is vastgesteld hetgeen volgt:

Aan art. 1 van de instructie voor Gedeputeerde Staten wordt de navolgende alinea toegevoegd (1).

Aan belangbebbende in geschillen van bestuur, die zulks verzoeken, wordt vóór de eindbeslissing kennis gegeven van den afloop der instructie en van den dag, waarop zij in hun belang kunnen worden gehoord; — aan hen wordt dan tevens ter griffie inzage der stukken verleend.

Maastricht, den 7den November 1866.

De Staten van het Hertogdom Limburg,

En dat vorenstaande verordening is goedgekeurd bij 's Konings besluit van den 21 November 1866, no. 66.

Gegeven te Maastricht, den 5den December 1866.

De Gedeputeerde Staten van het hertogdom Limburg.
(*Get.*) J. VAN WIJLICK, *L.V.*
(*Get.*) JOS. LEBENS, *Griffier*.

Bijlage A. 18 November 1852, no. 33.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 16den November 1852, no. 136, 2de afdeeling.

Gezien de Instructie voor de Gedeputeerde Staten van *Limburg* door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 6den dezer vastgesteld, en aan Ons, ingevolge art. 150 der provinciale wet ter bekrachtiging aangeboden.

Hebben goedgevonden en verstaan:

die Instructie, gelijk zij aan dit besluit is gehecht, met Onze goedkeuring te bekrachtigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 18den November 1852.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Instructie *voor de Gedeputeerde Staten van het Hertogdom Limburg*.

Art. 1. Gedeputeerde Staten vergaderen ten minste twee maal in de week en voorts zoo dikwijls de dienst het vordert.

Zij verschaffen aan de personen, die hunne belangen bij het collegie wenschen voortedragen de gelegenheid, om op eenen der vastgestelde dagen, ten gehoore te worden toegelaten.

Zij winnen indien de zaak zulks gedoogt, na een voorloopig onderzoek, bij de daarbij betrokken belanghebbenden de noodige inlichtingen in.

Art. 2. Zij verdeelen zich in vier afdeelingen, te weten: de eerste, voor de zaken betreffende het algemeen bestuur, de tweede, voor de financiële aangelegenheden, de derde, voor de openbare instellingen, de vierde, voor de openbare werken.

De leden dezer afdeelingen en van alle andere Commissiën, die voor de geregelde dienst noodig mogten zijn, worden door het Collegie benoemd.

De Commissien bespoedigen het onderzoek der zaken en geven van hare bevinding schriftelijk verslag aan de vergadering.

Art. 3. Behoudens de bevoegdheid bij art. 31 derde zinsnede der provinciale wet aan den Commissaris des Konings toegekend worden alle aan de

(1) De Instructie goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 18den Nov. 1852, no. 33, volgt hierachter als bijlage *A*. *Red.*

Staten gerigte stukken in de eerstkomende vergadering der Gedeputeerde Staten ter tafel gebragt.

De stukken die niet voor eene dadelijke afdoening vatbaar zijn, worden gesteld in handen der daarbij betrokken vaste afdeeling tot onderzoek en afdoening zoo spoedig mogelijk.

Betreffen de stukken een onderwerp, behoorende tot de kennisneming der Staten dan doen Gedeputeerde Staten deswege het vereischte onderzoek instellen, ten einde die stukken, alzoo voorbereid en toegelicht aan de overweging en beslissing der Staten in hunne eerstkomende vergadering te onderwerpen.

Art. 4. Gedeputeerde Staten zorgen voor de spoedige uitvoering der wetten, algemeene maatregelen van inwendig bestuur en Koninklijke bevelen, waarvan de uitvoering aan de Staten is opgedragen.

Zij geven aan alle onderhoorige ambtenaren de voorschriften die zij tot de rigtige uitvoering het meest doelmatig oordeelen.

Zij doen de verordeningen bedoeld in art. 51, 2de zinsnede der provinciale wet openbaar maken, zoodra de goedkeuring des Konings daarop is verkregen.

Art. 5. Zij zorgen mede voor de spoedige uitvoering van alle reglementen en verordeningen, besluiten en beslissingen der Staten.

Zij doen dezelve en even zoo alle stukken en bescheiden openbaar maken, voor zoo verre dit openbaar maken bij de wet voorgeschreven of door de Staten is bevolen.

Tot dit einde bestaat een provinciaal blad, per jaargang, algemeen verkrijgbaar te stellen en bij afzonderlijke nommers te bekomen, wanneer het provinciale reglementen inhoudt, of de jaarlijksche bij art. 176 der gemeentewet voorgeschrevene opgave bevat van de gedurende het vorig jaar door de gemeentebesturen van het Hertogdom afgekondigde verordeningen.

Bij afkondiging van provinciale reglementen moet het provinciaal blad den dag der uitgifte vermelden.

Art. 6. De beslissing der geschillen over de uitvoering der wetten, algemeene maatregelen van inwendig bestuur en Koninklijke bevelen en der provinciale reglementen en verordeningen mitsgaders der besluiten en beslissingen der Staten, door de wet aan Gedeputeerde Staten opgedragen, worden zonder uitstel, met redenen omkleed, voor elk geval in het bijzonder, gegeven en voor zoo verre zij van algemeen belang zijn openbaar gemaakt met uitzondering van die over de besluiten en beslissingen die, zonder verplaatsing op aanvrage der belanghebbenden aan hen worden medegedeeld.

Art. 7. Gedeputeerde Staten nemen in het beheer der provinciale inkomsten en eigendommen op hunne verantwoordelijkheid, al de maatregelen die de rigtige uitvoering van dat beheer verzekeren.

Van alle bezittingen en fondsen die, onder welken titel ook, aan het Hertogdom toe behooren, maken zij eene behoorlijke beschrijving en doen deze geregeld bijhouden, tevens zorg dragende, dat de titels en bewijzen daartoe betrekkelijk onder inventaris bewaard en de gebouwde eigendommen behoorlijk tegen brandschade verzekerd worden.

Art. 8. Zij zorgen dat de gelden door anderen dan de Rijksambtenaren ten behoeve van het Hertogdom ontvangen of uit welken hoofde ook aan hetzelve verschuldigd zonder uitstel betaalt en gestort worden bij den ambtenaar belast met de ontvangst der provinciale gelden.

Zij doen behoorlijk aanteekening houden van de dagteekening en het bedrag van alle door hen uitgevaardigde bevelschriften tot betaling als ook van den daarbij betrokken post der begrooting.

Zij mogen geene gelden van het Hertogdom bij voorschot doen uitbetalen en geene tegemoetkoming toekennen, nog uitkeering doen boven de verschuldigde sommen.

In buitengewone en onvoorziene gevallen kunnen zij daartoe eene voordragt doen aan de Staten.

Art. 9. Bij aanstelling van bijzondere ontvangers of rekenpligtige ambtenaren, in dienst van het Hertogdom zorgen Gedeputeerde Staten voor de door die ambtenaren te stellen zekerheid, waarvan de aard en het bedrag door de Staten worden bepaald.

Art. 10. Zij doen de verhuring der eigendommen en verpachting der inkomsten van het Hertogdom, de som van *f* 100.— te boven gaande in het

openbaar plaats hebben en mogen zonder magtiging der Staten geene onderhandsche verhuring of verpachting boven hetzelve bedrag sluiten.

Zij vorderen voldoende zekerheid van huurders en pachters voor de stipte naleving der verbintenis.

Art. 11. Magtiging verzoekende om tot het voeren van een regtsgeding ten behoeve der provincie in regten op te treden, leggen zij een door hen ingewonnen advies over en vragen, zoo daartoe termen zijn, magtiging om des noods het geding in appel of in cassatie te vervolgen.

In regten betrokken zijnde verzoeken zij bij den regter uitstel der zaak ten einde inmiddels die magtiging te erlangen.

Art. 12. Zij benoemen de ambtenaren en bedienden bij de provinciale griffie uit een drietal door den Commissaris des Konings voor te dragen.

Zij doen eenen staat van alle provinciale ambtenaren en bedienden opmaken en bijhouden met vermelding van hunne dienstjaren en het bedrag hunner bezoldiging.

Zij doen die staat vergezeld gaan van alle zoodanige aanmerkingen als zij in het belang des Hertogdoms en der ambtenaren en bedienden nuttig achten.

Art. 13. Zij ontslaan de provinciale ambtenaren en bedienden en schorsen hen en den Griffier niet dan na de betrokkene in de gelegenheid te hebben gesteld om in zijne verdediging te worden gehoord.

Echter zal in spoed eischende gevallen en, zoo de dienst dit verdert, de schorsing zonder voorloopig verhoor kunnen worden uitgesproken.

Van elk ontslag en elke schorsing geven zij, met vermelding der redenen kennis aan de Staten.

Art. 14. Zij moeten ter voorbereiding van alles wat aan de overweging en beslissing der Staten te onderwerpen is, de voorstellen en mededeelingen doen, die tot regeling en het bestuur van het bij de wet opgedragen provinciaal huishouden nuttig of noodig zijn, daarbij altijd overleggende de daarop door hen ingewonnen berigten en adviezen.

Art. 15. Zij zorgen dat de door hen ontworpen reglementen en verordeningen, vergezeld van eene memorie van toelichting, zoo mogelijk veertien dagen voor de behandeling aan de Staten worden rondgedeeld.

De provinciale reglementen en verordeningen zoomede de besluiten en beslissingen der Staten die 's Konings goedkeuring behoeven, zullen binnen acht dagen na derzelver vaststelling aan die goedkeuring onderworpen worden.

Wanneer de goedkeuring wordt geweigerd, bereiden Gedeputeerde Staten het noodige voor tot opheffing der gerezene bedenkingen en doen zij deswege zoo spoedig doenlijk de vereischte voorstellen aan de Staten.

In geval van schorsing of vernietiging geven zij daarvan kennis in de eerstkomende vergadering der Staten en doen zij die onmiddelijk openbaar maken, indien het geschorste of vernietigde stuk afgekondigd is geweest.

Zij houden aanteekening van den dag der schorsing.

Indien een besluit of eene verordening der Staten wordt geschorst of vernietigd moeten Gedeputeerde Staten ten spoedigste zoodanige nieuwe maatregelen beramen en zoo mogelijk in de eerstvolgende vergadering der Staten voordragen, als zij ter voorziening in de regeling der zaak noodig oordeelen.

Art. 16. Alle aanbestedingen van provinciale en andere werken waartoe door de Staten is besloten moeten door Gedeputeerde Staten in het openbaar worden gehouden.

Zij kunnen bij die werken tijdelijke opzigters aanstellen.

Wanneer de Staten zich de goedkeuring der plannen en voorwaarden van aanbesteding voorbehouden, worden deze door Gedeputeerde Staten ontworpen en aan de bekrachtiging der Staten voorgedragen.

Art. 17. Alleen in buitengewone omstandigheden of bij werken van geringe kosten zijn zij gemagtigd tot het doen van onderhandsche aanbestedingen in het belang van het Hertogdom, behoudens mededeeling der redenen daarvan in de eerstkomende vergadering der Staten.

De kennisgeving van de uitgevoerde dringende voorzieningen, bedoeld in art. 160 der provinciale wet, moet vergezeld gaan van een verslag van den hoofdambtenaar van den waterstaat of van den Provincialen Ingenieur in het Hertogdom waaruit de noodzakelijkheid tot dadelijke voorziening blijkt.

Art. 18. Geene aanbesteding geschiedt dan onder beding van straf of poenaliteit voor het niet of behoorlijk nakomen der verbindtenis.

Art. 19. Gedeputeerde Staten zorgen dat een of, zoo noodig meer leden uit hun midden telkens wanneer zij het nuttig achten de plaatsen bezoeken, waar belangrijke provinciale of door de provincie gesubsidieerde werken zijn aangelegd of daargesteld worden, of waar gewigtige gebeurtenissen plaats grijpen.

Art. 20. Alvorens de begrootingen der gemeenten, of de besluiten der gemeenteraden goedtekeuren of deze laatste ter goed- of afkeuring aan den Koning voortedragen, doen Gedeputeerde Staten een verslag overleggen van hetgeen daaromtrent in den raad is verhandeld.

Art. 21. De besluiten der gemeenteraden tot het instellen, veranderen of afschaffen van jaarmarkten, of gewone marktdagen, worden door Gedeputeerde Staten niet goedgekeurd of ter goedkeuring aan den Koning voorgedragen dan nadat de omliggende gemeenten daarop gehoord zijn.

Art. 22. Zij doen het jaarlijksch uitvoerig en beredeneerd verslag over den toestand van het hertogdom drukken en een exemplaar daarvan zoo mogelijk eenige dagen vóór den aanvang der zomerzitting aan ieder lid der Staten toezenden.

Zij geven, zoodra dit verslag, alsmede de begrootingen en rekeningen betreffende de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten algemeen verkrijgbaar zijn, daarvan kennis door middel van een der dagbladen van het Hertogdom.

Art. 23. Tot het doen van verantwoording of het geven van inlichtingen, door de Staten uitgenoodigd en nalatig blijvende daaraan te voldoen, worden zij geacht te weigeren, ten ware een uitstel door hen wordt verkregen.

Aldus vastgesteld door de Provinciale Staten van het Hertogdom *Limburg* in hunne zitting van den 6 November 1852.

De Staten van het Hertogdom Limburg,
(*Get.*) E. VAN MEEUWEN.
(*Get.*) H. MICHIELS VAN KESSENICH, *Griffier*.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 18den November 1852, no. 33.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 367. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 8*sten November* 1866, *no.* 218, 2*de afd.*, *houdende bepaling nopens het in ontvang nemen van de aan de gemeenten toekomende bedragen van de opbrengst der rijks personele belasting en van de gemeente-opcenten op dat middel.*

's Gravenhage, *den* 8*sten November* 1866.

Mijn ambtgenoot voor het Departement van Financiën berigt mij, dat vele Gemeente-Ontvangers op den duur nalatig zijn, de aan de Gemeenten toekomende bedragen van de opbrengst der Rijks Personele Belasting, en van de Gemeente-opcenten op die belasting op *den derden dag* van elke maand in ontvang te nemen.

Daar het niet wenschelijk en evenmin met de regelen eener goede comptabiliteit overeen te brengen is, dat die sommen in plaats van tijdig uitgekeerd, weken achtereen in de kassen der Rijks-Ontvangers gelaten worden, verzoek ik U de Gemeentebesturen van Uw Gewest uit te noodigen tot het geven der vereischte voorschriften, opdat de in ontvangneming der bedoelde gelden voortaan op het bepaalde tijdstip geschiede.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 368. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den 8sten November* 1866, *no.* 108, *houdende inlichting nopens het ingaan der tuchthuisstraf waarin de doodstraf ter gevolge van gratie is veranderd.*

's Gravenhage, den 8sten Novemder 1866.

Het is mij gebleken, dat er bij voortduring verschil van gevoelen bestaat over de beantwoording der vraag, wanneer de tuchthuisstraf ingaat, die, tengevolge van door den Koning verleende gratie, in plaats van de doodstraf moet worden ondergaan.

Op sommige parquetten is men de meening toegedaan, dat die straf gerekend moet worden te zijn ingegaan op den dag van het veroordeelend arrest; op andere is men van gevoelen, dat de dag van aanvang is die van het Koninklijk besluit van gratie.

Ik kan mij met geene van beide meeningen vereenigen, en ben van oordeel dat de tuchthuisstraf, waarin eene uitgesproken doodstraf door Zijne Majesteit wordt verwisseld, overeenkomstig het *tweede* lid van art. 21 der wet van 29 Junij 1854 (*Staatsblad no.* 102), moet aanvangen met den dag der tenuitvoerlegging.

Voor de toepassing toch van het *derde* lid van het artikel bestaat geen grond, vermits de tuchthuisstraf niet door den regter is uitgesproken, en dus ook aan een aanvang dier straf met den dag der uitspraak niet kan worden gedacht. Ingang met den dag van het Besluit, waarbij gratie wordt verleend, kan, als in de wet onbekend, evenmin in aanmerking komen. Er blijft dus niets anders over dan toepassing van den, voor dit geval door geene uitzondering verkorten regel van art. 21 vermeld.

Ik heb de eer U W.E.G. uit te noodigen in het vervolg overeenkomstig den inhoud dezer te handelen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 369. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, *van den 8sten November* 1866, *houdende eene door den Koning goedgekeurde oprigting van een waterschap der hulpgaten in de landen van Heusden en Altena.* (*Prov. blad no.* 95).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORDBRABANT,
doen te weten, dat door de Staten dier Provincie in hunne vergadering van 8 November 1866 is vastgesteld, hetgeen volgt:

Besluit *tot oprigting van een Waterschap der hulpgaten in de landen van Heusden en Altena.*

De Staten van *Noordbrabant* hebben besloten als volgt:

Art. 1. Ter ontlasting der waterschappen van den hoogen *Maasdijk* van *Heusden* vereenigd met den *Oudheusdenschen*, *Doeverenschen* en *Drongelenschen Zeedijk*, van *'t Oudland* van *Altena*, *'t Nieuwland* van *Altena*, den *Zuidhollandschen polder* onder *Dussen*, den *Dussenschen Zeedijk*, den *Eethenschen* en *Meeuwenschen Zeedijk*, *Genderen*, de *Genderensche Beemden* en *Gansoijen*, *binnen*, alsmede van *Drunen* en *Nieuwkuik* c. a. van het overstroomingswater in geval van doorbraak bij hoog winterwater der *Maas* en *Merwede dijken*, zullen hulpgaten in de dijksomringing dezer wa-

terschappen worden daargesteld, waarover een waterschap bestaande uit de waterschappen zoo even genoemd wordt opgerigt onder de benaming van „Waterschap der hulpgaten in de landen van *Heusden* en *Altena*."

Art. 2. Aan het bestuur van dit Waterschap, hetwelk zal bestaan uit twaalf leden, daaronder begrepen den Voorzitter, bijgestaan door eenen Secretaris-Penningmeester, wordt, onder toezigt van den Waterstaat, de zorg opgedragen voor de daarstelling, het onderhouden en het zoo noodig openen en sluiten der hulpgaten.

Deze leden worden benoemd uit de acht volgende districten, waarin het waterschap wordt verdeeld, en wel;

Uit het waterschap de *Hooge Maasdijk* van stad en lande van *Heusden*, vereenigd met den *Oudheusdenschen*, *Doeverenschen* en *Drongelschen Zeedijk* drie leden;

Uit 't *Oudland* van *Altena* drie leden;

Uit 't *Nieuwland* van *Altena* één lid;

Uit den *Zuidhollandschen polder* onder *Dussen* één lid;

Uit het waterschap den *Dussenschen Zeedijk* één lid;

Uit het waterschap den *Eethenschen* en *Meeuwenschen Zeedijk* één lid;

Uit de waterschappen van *Genderen*, de *Genderensche Beemden* en *Ganzeijen*, *binnen*, één lid;

Uit de waterschappen van *Drunen* en *Nieuwkuik* één lid;

Art. 3. De kosten van daarstelling der hulpgaten en der verder noodig geoordeelde werken, waartoe onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten wordt besloten, van het onderhoud en van het zoo noodig openen en sluiten daarvan, alsmede de kosten van beheer, worden door het waterschap gedragen.

Art. 4. De eerste benoeming van den Voorzitter en de leden van het bestuur, alsmede van den Secretaris Penningmeester zal geschieden, met inachtneming van hetgeen bij art. 2 is bepaald, door Gedeputeerde Staten, die daartoe overgaan binnen eene maand na de afkondiging dezes in het *Provinciaalblad*.

Art. 5. Het door Gedeputeerde Staten benoemd bestuur blijft in bediening tot dat het overeenkomstig de voorschriften van het later vast te stellen reglement van beheer, zal zijn vervangen.

In de vervulling der inmiddels opengevallene plaatsen wordt door Gedeputeerde Staten voorzien.

De gedurende dien tijd door den Voorzitter, de leden van het bestuur en den Secretaris-Penningmeester te genieten bezoldiging en schadeloosstellingen, worden door Gedeputeerde Staten bepaald.

Art. 6. Het waterschapsbestuur ontwerpt, binnen één jaar na zijne in bedieningtreding, een reglement van beheer en zendt dit stuk, vergezeld van eene memorie van toelichting, nadat het gedurende veertien dagen ter inzage van belanghebbenden heeft gelegen, door tusschenkomst van Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten ter vaststelling.

Bij dit reglement worden de grondslagen aangewezen, waarnaar de aanslag der districten in de kosten zal geschieden en voorts de stemgeregtigheid, de vereischten om tot lid van het bestuur of tot Secretaris-Penningmeester benoembaar te zijn, de wijze van benoeming, de bezoldiging en in het algemeen verder alle onderwerpen betreffende het beheer geregeld, die in het belang van het waterschap noodig worden geacht.

De bepalingen van het algemeen reglement op de waterschappen zijn op dit waterschap niet van toepassing.

Art. 7. De Gedeputeerde Staten nemen de voorzieningen, die tot het in werking brengen van dit besluit vereischt worden.

Overgangsbepalingen.

Tot dat het in art. 6 vermelde reglement van beheer zal zijn vastgesteld, zal het beheer over de hulpgaten gevoerd worden door het in art. 4 aangewezen bestuur dat, zoodra een doorbraak in de bandijken van *Heusden* of *Oud Altena* zal gevallen zijn, onverwijld, in overleg met den Hoofd-Ingenieur of een' door dezen aan te wijzen Ingenieur van den Waterstaat, de noodige maatregelen moet nemen, tot het doen uitvoeren der werken die zullen moeten plaats hebben.

De hulpgaten mogen alleen in de dijken gegraven worden, voor zooveel betreft:

a. De buitenhulpgaten.

No. 1. In den *Doeverenschen Zeedijk*, tegenover het perceel, kadastraal bekend, gemeente *Drongelen*, sectie B, no. 100, ter lengte van 75 el.

No. 2. Ten westen van den rijksweg in den *Nieuw Dussenschen Zeedijk* ter lengte van 100 el, aanvangende 160 el uit de as van den rijksweg.

No. 3. In den *Nieuw Altenaschen Zeedijk* aan de *Bakkerskil* terzelfder plaatse waar dit in het reglement van 1820 sub. VI omschreven is, lang 45 el, en, voor zooveel betreft:

b. De binnenhulpgaten.

Zooals hunne ligging omschreven is in het rapport der landmeters J. Engelman en F. Conrad van het jaar 1796, behoorende bij het besluit van het Commité van het intermediair administratief bestuur van het voormalig Hollandsch Gewest van den 3 Februarij 1798 en bij reglement, dienende tot ampliatie hierop van 17 September 1820, no. 74.

Alvorens hiertoe over te gaan, wordt daarvan schriftelijk kennis gegeven aan de belanghebbende besturen.

De kosten ter uitvoering van de werken, vereischt tot het openen en sluiten der hulpgaten, zullen, tot dat het in art. 6 bedoelde reglement van beheer, waarbij de schuldpligtigheid nader geregeld wordt, zal zijn vastgesteld, op den navolgenden voet, zooals van ouds, gedragen worden: door het geheele land van *Heusden* twee vijfde; door het geheele land van *Oud-Altena* twee vijfde; en door het geheele land van *Oud-Dussen*, den polder van *Meeuwen*, den polder van *Eethen* en den polder van *Genderen* het overige een vijfde gedeelte.

's Hertogenbosch, den 8sten November 1866.

Goedgekeurd bij koninklijk besluit van 14 December 1866 no. 57.

Gegeven te 's Hertogenbosch, den 28sten December 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) P. J. BOSCH VAN DRAKESTEIN.
(*Get.*) VAN COOTH, *Griffier.*

No. 370. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 9den November* 1866, *no.* 42, *houdende nadere voorschriften betrekkelijk de behandeling der perceelsgewijze kadastrale leggers en de staten: modellen no.* 9 *en* 10 (*grondbelasting*).

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

De overeenstemming tusschen de uitkomsten van de afsluiting der perceelsgewijze kadastrale leggers en de staten modellen no. 8 en 10 (*grondbelasting*), willende bevorderen;

Herzien lett. *d* van het eerste lid der resolutie van den 18den Julij 1850 en art. 20, § 1, tweede lid, en art. 21, § 2 der instructie, vastgesteld bij resolutie van den 1sten Januarij 1862, no. 1 (1);

Heeft goedgevonden en verstaan, bij wijziging in zoo verre der evengemelde voorschriften, te bepalen het navolgende:

1°. De staten modellen no. 9 en 10 (*grondbelasting*), worden vóór of op *den laatsten* November, en de staat model no. 17 (*grondbelasting*), wordt van den 15den November af tot de voltooijing der kohieren van de grondbelasting toe, op den 1sten en 15den van elke maand aan het Hoofdbestuur toegezonden.

2°. De Bewaarders van de hypotheken en het kadaster zenden dit jaar vóór den 25sten dezer maand en vervolgens jaarlijks tusschen den 20sten October en den 1sten November aan den betrokken Controleur van de directe belastingen en het kadaster een staat, bevat-

(1) Bijvoegsel 1850, no. 193, en 1862, no. 1. *Red.*

tende voor elke gemeente afzonderlijk het totaal der verschillende in de belastbare opbrengst, zoo wel der gebouwde als der ongebouwde eigendommen, tusschen het loopend en vorig jaar, volgens de staten no. 75.

Voor gemeenten waarvan de afsluiting niet op den 20sten October kan plaats hebben, kan de inzending van den staat later, mits vóór den 25sten November, geschieden.

Na vergelijking van den staat met de controleboeken zendt de Controleur den staat onverwijld aan den Bewaarder terug, *casu quo* onder mededeeling der verschillen tusschen de uitkomsten door den Bewaarder opgegeven en die der controleboeken, van welker naauwkeurigheid hij zich alvorens moet hebben verzekerd; tot welk einde hij, zoo noodig, de staten no. 1 en no. 75 opvraagt.

Zoo lang voor eene gemeente de zekerheid niet is verkregen, dat de daartoe betrekkelijke uitkomsten in den staat des Bewaarders met die der controleboeken overeenstemmen, wordt de verzamelingslegger dier gemeente niet aan den Controleur toegezonden.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 371. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den* 13*den November* 1866, *no.* 118, 2*de afd.*, *houdende vereenvoudiging van formaliteiten ten opzigte van de over te leggen bescheiden bij het voltrekken van huwelijken tusschen Nederlandsche en Belgische onderdanen.*

's Gravenhage, den 13*den November* 1866.

De nabuurschap van *Nederland* en *België*, de gelijkheid van wetgeving en de veelvuldige betrekkingen tusschen de ingezetenen der beide landen maken het wenschelijk, de tusschen hen te sluiten huwelijken zoomin mogelijk te onderwerpen aan kostbare en tijdroovende formaliteiten.

Uit dien hoofde bestaan in *België* reeds sedert 1840 van de regering daar te lande uitgegane voorschriften, uit kracht van welke voor de stukken door Nederlanders overgelegd bij de voltrekking van een huwelijk in *België* geene andere legalisatie wordt gevorderd dan die van den voorzitter der Nederlandsche regtbank of van den Nederlandschen Commissaris des Konings binnen wiens ressort die stukken zijn afgegeven, voor zoover er omtrent hunne echtheid geen twijfel bestaat.

De Belgische Regering stelt in dit opzigt, prijs op reciprociteit. Ten einde nu aan dit billijk verlangen te voldoen, heb ik de eer U H. E. G. te verzoeken, de ambtenaren van den burgerlijken stand binnen Uwe provincie te doen uitnoodigen, om onverminderd de bevoegdheid hun toegekend door art. 129 van het Burgerlijk Wetboek, met opzigt tot de legalisatie van akten voor huwelijken van Belgen in *Nederland* benoodigd, op gelijken voet te handelen als in *België* reeds nu het geval is.

Het gevolg daarvan behoort te zijn, dat geen diplomatiek visa wordt gevorderd, terwijl in den regel, waar geen twijfel bestaat omtrent de echtheid, de legalisatie van den voorzitter der Belgische regtbank of

van den Gouverneur der Belgische provincie, binnen wiens ressort de stukken zijn afgegeven, voldoende is.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 372. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 13*den November* 1866, *no.* 243, 1*ste afd.*, *houdende voorschriften nopens de verantwoording der gelden, voortspruitende uit den verkoop van vleesch, afkomstig van onteigend vee.*

's Gravenhage, *den* 13*den November* 1866.

Nu het Koninklijk besluit van 25 October 1866, no. 61 den verkoop van vleesch van vee, dat met aangetast in aanraking geweest is, heeft vergund, wordt het noodig aan de Burgemeesters voorschriften te geven ten aanzien der verantwoording van de opbrengst, zoo ver namelijk de onteigening is gegrond op de wet van 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150) en tot betaling der kosten aan de Burgemeesters gelden ter goede rekening zijn verstrekt.

In die gevallen moet niet, zoo als bij inzending van declaratiën aan mijn Departement geschiedt, de opbrengst der verkooping van de uitbetaalde onteigeningskosten worden afgetrokken, maar deze laatste behooren in den verzamelstaat der aan de Rekenkamer in te zenden aanvragen om décharge onverkort te worden gebragt.

Daarentegen moet wegens den verkoop eene afzonderlijke rekening worden opgemaakt volgens bijgaand model. Daarbij zal de opbrengst van den verkoop, te staven door het bij te voegen proces-verbaal, in ontvang te brengen zijn, terwijl de kosten op den verkoop vallende, zoomede de, na aftrek van die kosten, bij een betaalmeester te storten opbrengst der verkooping in uitgaaf moeten worden gebragt.

De rekening zelve in triplo moet met de bewijsstukken, te gelijk met de aanvragen om décharge, waarmede zij in verband staat, aan de Rekenkamer worden overgelegd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

MODEL. Rekening en Verantwoording welke bij deze aan de Algemeene Rekenkamer is doende. . . . .
— Burgemeester der gemeente . . . . wegens bij hem ontvangen gelden voortspruitende uit den verkoop van vleesch afkomstig van ter zake van de heerschende veeziekte krachtens de wet van 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150) onteigend vee, die op den . . . . . . 18 . . te . . . . . . naar aanleiding van het Koninklijk besluit d.d. 25 October 1866, no. 61, heeft plaats gehad.

Verklarende ik ondergeteekende op den eed bij de aanvaarding mijner bediening aan den Lande gedaan, dat in deze rekening is in ontvang gebragt al hetgeen door mij is ontvangen of moeten ontvangen en verantwoord worden, zonder te dezer zake iets te hebben ver-

zwegen of achtergehouden; dat verder in deze Rekening niets wordt in uitgaaf gebragt ter kwader trouw of hetgeen niet alzoo werkelijk door mij is uitgegeven, terwijl ik verder verklaar, voor de gedane betalingen, geene giften of gaven te hebben genoten, of te zullen genieten directelijk of indirectelijk, maar zoodanig te hebben betaald als zulks volgens de orders van den Lande behoort te geschieden:

. . . . den 18 . .

(onderteekening)

Ontvang.

De rendant brengt in ontvang wegens den verkoop, naar aanleiding van het Kon. besluit d.d. 25 October 1866, no. 61. van vleesch, afkomstig van vee ter zake der heerschende veeziekte onteigend, blijkens proces-verbaal van . . . . 18 . . hierbij overgelegd onder no. 1. *f*

(1) De rendant brengt in ontvang eene som van *f* . . wegens (2) opcenten geheven van bovengemelde koopsom. „

Totaal . . . *f*

Uitgaaf.

De rendant brengt in uitgaaf wegens zegel- en registratiekosten van het Proces-verbaal en de voorwaarden der verkooping blijkens kwitancien daarop gesteld . . . . *f*

(3) Idem wegens slagtloon, blijkens kwitancie no. 1. „

Idem wegens keurloon, blijkens kwitancie no. 2. . . „

Idem wegens accijns, blijkens kwitancie no. 3. . . . . „

Idem wegens vervoer van het vleesch, kwitancie no. 4. „

Idem wegens diensten bij de verkooping bewezen, kwitancie no. 5. . . . . „

Idem aan den deurwaarder wegens veilingskosten, kwitancie no. 6. . . . . „

Idem wegens kosten van omroepen of adverteren in de . . . . courant, blijkens kwitancie no. . . . . . . „

Idem enz.

Wegens storting bij den betaalmeester te. . . . . . blijkens hierbij overgelegde kwitancie d.d. . . . . 1866 no. . . . . „

Totaal . . *f*

---

(1) Deze alinea komt alleen dan te pas, indien werkelijk opcenten zijn geheven.

(2) Het getal opcenten in schrijfletters invullen.

(3) De hier omschreven uitgaven dienen alleen tot voorbeeld. — Het spreekt van zelf dat die omschrijving zich in de toepassing geheel moet rigten naar de uitgaven die werkelijk onvermijdelijk noodig zijn geweest. Posten minder dan *f* 3 bedragende kunnen „bij affirmatie" worden gesteld, — *f* 3 of meer bedragende zijn deswege kwitancien van de belanghebbenden over te leggen, gaan deze eindelijk de som van *f* 10 te boven, dan behooren ze op *gezegeld* papier te zijn geschreven.

BORDEREL.

Ontvang. **Uitgaaf.**

ƒ .... ƒ ....

De ontvang bedraagt. . . . . . . ƒ ....
De uitgaaf bedraagt . . . . „

dus gelijk.

No. 373. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den* 13*den November* 1866, *no.* 38 *P*, *houdende inlichting nopens het dragen van de activiteitsuniform door gegageerde onderofficieren van het Indisch leger, ridders zijnde van de militaire willemsorde.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien eene missive van den Minister van Kolonien, van den 7den dezer, litt. C, no. 4, waaruit blijkt, dat het Zijner Majesteit heeft behaagd welgemelden heer Minister te magtigen, om aan gegageerde onderofficieren, die bij de landmagt in de Nederlandsche overzeesche bezittingen en kolonien hebben gediend en ridders zijn der militaire Willemsorde, wanneer zij daartoe aanvrage doen en ten opzigte van hun maatschappelijk gedrag gunstig bekend staan, de vergunning te verleenen, om de activiteitsuniform van het wapen waartoe zij hebben behoord en in den graad, welken zij laatstelijk daarbij hebben bekleed, te dragen; terwijl aan welgemelden heer Minister tevens de bevoegdheid is toegekend om die vergunning weder in te trekken, wanneer het onverhoopt later bleek, dat de belanghebbende een leven leidde, dat der militaire uniform oneer aandeed;

Heeft het genoegen, het vorenstaande, als een nieuw blijk van de erkenning der militaire diensten in Indie bewezen, mits deze ter kennis te brengen van het leger.

's Gravenhage, *den* 13*den November* 1866.

(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 374. MISSIVE, *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 14*den November* 1866, *no.* 211, *4de afd.*, *houdende inlichting*, *omtrent de wijze waarop bestaande vrijwilligers korpsen zich wapenen tot oefening kunnen aanschaffen.*

's Gravenhage, *den* 14*den November* 1866.

In den laatsten tijd zijn zoo door gemeentebesturen als door bijzondere personen en inrigtingen aanvragen gedaan om hetzij kosteloos, hetzij tegen betaling wapenen uit 's Rijks magazijnen in eigendom te verkrijgen. Aan al die aanvragen te voldoen zou te ver leiden, en uit dien hoofde heeft de Minister van Oorlog besloten, geene andere verstrekkingen van wapenen te doen, dan aan Departementen van algemeen bestuur.

Om echter zooveel mogelijk te gemoet te komen aan de pogingen

van hen, die tot verhooging van 's Lands weerbaarheid wenschen mede te werken, heeft mijn ambtgenoot het voornemen, gelijk UHEG. reeds bij mijne missive van den 8den dezer, no. 202, 5de afd., is medegedeeld, van tijd tot tijd eenige partijen van voor het leger ongeschikte, doch voor oefeningen nog zeer bruikbare geweren, buksen en karabijnen in het openbaar te doen verkoopen en deze verkoopingen zoodanig te doen regelen, dat zij bij kavelingen van hoogstens 10 stuks gesorteerd worden en daardoor voor een ieder gelegenheid besta zich kleine partijen dezer wapenen aan te schaffen. De eerste verkooping zal geschieden in den aanvang der maand December aanstaande te Delft, en zal, even als de volgende, door middel van de dagbladen ter algemeene kennis worden gebragt.

Overeenkomstig het verlangen van mijn ambtenoot verzoek ik UHEG. dit zijn voornemen aan de gemeentebesturen mede te deelen en hunne aandacht op de vorenbedoelde verkoopingen van wapenen te vestigen.

Ik acht het niet ondienstig hierbij de opmerking te voegen, dat hetgeen UHEG. bij mijne missive van 14 September j.l., no. 264, 4de afd., betrekkelijk het beschikbaar stellen van instructeurs en munitiën en het in gebruik geven van wapenen ten behoeve van vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel werd medegedeeld, ongeacht het bovenstaande, van volle kracht blijft.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHöDER.

No. 375. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 14*den November* 1866, *no.* 35, *houdende inlichting nopens de toepassing der regten op den invoer van goederen, begrepen onder den tariefpost kramerij.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Sedert de invoering van het tarief van regten, vastgesteld bij de wet van den 15den Augustus 1862 (*Staatsblad no.* 170), zijn meer dan eens uitleggingen gegeven omtrent de toepassing van den tariefpost *kramerij*, waarbij onder dien post verschillende artikelen in busjes, fleschjes, pakjes enz. zijn gerangschikt die bij invoer in grootere verpakkingen van betaling van regten zijn vrijgesteld.

In den laatsten tijd hebben zich omtrent de behandeling bij invoer van soortgelijke artikelen weder herhaaldelijk vragen voorgedaan, bij wier onderzoek is gebleken dat onder de betrokken ambtenaren voortdurend verschil van gevoelen bestaat omtrent de toepassing van den bedoelden tariefpost en de regelen die daarbij moeten worden in acht genomen. Het is daarom wenschelijk voorgekomen hieromtrent het volgende algemeen ter hunner kennis te brengen.

Onder *kramerij*, in den zin van het tarief van invoerregten zijn begrepen alle niet anders belaste artikelen die in den regel te koop worden aangeboden in galanterie-, speelgoed- en dergelijke winkels of wel door rondtrekkende marskramers, mits altijd die artikelen worden ingevoerd in zoodanige emballage dat zij zonder overpakking in het klein kunnen worden verkocht. Zijn de bedoelde twee voorwaarden aanwezig, dan is het verder onverschillig of de ingevoerde goederen

afgezien van hunne emballage als belast, dan wel als vrij van regten zijn te beschouwen. Bij invoer derzelfde goederen in andere verpakking is daarentegen hunne belastbaarheid afhankelijk van de vraag of zij op zich zelve beschouwd, zijn begrepen onder eene der in het tarief van invoerregten genoemde artikelen of wel naar hun aard of bestemming onder een dier artikelen zijn te rangschikken.

Zoo zijn, om één voorbeeld te noemen, onderscheidene der zoogenaamde gebrevetteerde geneesmiddelen bij invoer in doosjes, fleschjes enz. te beschouwen als *kramerij*, omdat zij niet alleen te verkrijgen zijn bij apothekers en drogisten, maar ook in vele galanteriewinkels.

Onverminderd het bovenstaande en de toepassing van art. 213 der algemeene wet, zoo daartoe termen zijn, moet voorts bij aanbieding van belaste of onbelaste artikelen in sierlijke verpakking, welke waarde die van den inhoud aanzienlijk overtreft, met de blijkbare bedoeling die verpakking vrij van regten of tegen een lager regt te kunnen invoeren, op deze laatste het regt worden toegepast volgens den tariefpost, waaronder zij op zich zelve en afgezien van haren inhoud behoort.

Het spreekt van zelf dat bij de toepassing van bovenstaande regelen veel van het doorzigt en het regt begrip der ambtenaren moet worden overgelaten. Men kan echter aannemen dat bij eenige oplettendheid en nadenken de gegeven wenken voldoende zullen zijn om eene gelijkmatige toepassing van den bedoelden tariefpost te bevorderen, terwijl in twijfelachtige gevallen, even als tot dusverre des noods de beslissing van het hoofdbestuur kan worden ingeroepen.

Ik verzoek U de betrokken ambtenaren in Uwe directie in bovenstaanden zin in te lichten.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 376. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 14*den November* 1866, *no.* 136, *houdende bepalingen nopens de uitkeering aan de gemeenten van de gedeelten der Rijksbelasting op het personeel en van de gemeente-opcenten op de grond- en personele belasting.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op de eerste zinsnede van de artt. 1 der resolutien van den 3den October 1866, no. 67 en 68;

Gelezen de missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 8sten dezer, no. 218, 2de Afdeeling;

Gelet op art. 1 en 2 der resolutie van den 19den Januarij 1844, no. 92; zoo mede op die van den 2den Maart 1852, no. 76;

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen:

1°. De Rijks-ontvangers zullen, door tijdige verzending hunnerzijds, zorg dragen, dat de staten waarop de uitkeeringen moeten geschieden, bedoeld in de hierboven aangehaalde resolutien van den 3den October jl., op den *eersten* werkdag van elke maand, bij de betrokken gemeente-ontvangers inkomen.

2°. De bedoelde uitkeeringen geschieden *alléén* ten kantore der Rijks-ontvangers, in hunne standplaats; en zullen deze ambtenaren zich moeten onthouden om op eenigerlei wijs in de hand te werken

dat het afhalen der uit te keeren sommen worde vertraagd; bij voorbeeld: door het verrigten dier uitkeeringen, bij gelegenheid dat zij, tot het houden van zitdagen, of uit welken andere hoofde ook, zich in de betrokken gemeente bevinden.

3°. De ter uitkeering bestemde sommen, die op den *derden* van elke maand, niet zijn afgehaald, zullen door de Rijks-ontvangers op den aldaan over de jongst verloopen maand, in te zenden staat no. 2 (A. R.) onder het saldo in kas, *afzonderlijk* en *per gemeente*, worden vermeld, met de omschrijving:

Onafgehaalde gereede penningen ter uitkeering over de maand 186 , *volgens staat no.* 13 *f*
" " " 18*5* " *ens.*

4°. De directeurs en controleurs zullen zorgvuldig toezien, dat door de rijks-ontvangers, overeenkomstig den inhoud dezer worde gehandeld.

Nevens den staat no. 12 (A. R.) 2de gedeelte, wordt door de Directeurs maandelijks eene nota overgelegd van de onder het saldo in kas vermelde sommen, bij het 3de lid dezer bedoeld, met aanwijzing van de namen der gemeenten.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 377. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den November* 1866, *no.* 127, *houdende inlichting nopens de aanbevelingen door Burgemeesters, bij benoemingen van commissarissen van policie.*

De vraag is gedaan, of noch van kracht is de circulaire van dit Departement dd. 16 Julij 1851, no. 87 (1), waarbij werd bepaald, dat de Gemeente-Besturen bij voortduring in de gelegenheid zouden worden gesteld om, bij vacature, aanbevelingen te doen van personen voor de betrekking van Commissaris van politie?

Aanleiding tot die vraag gaf de omstandigheid, dat, hoezeer die circulaire nooit uitdrukkelijk werd ingetrokken, het gebruik echter vele jaren medebragt, dat, waar voorlichting of raad werd verlangd, niet het oordeel van het Gemeente-Bestuur, maar dat van den Burgemeester, omtrent de sollicitanten naar genoemde betrekking werd gevraagd.

Zoodanige aanbevelingen strooken dan ook minder met den werkkring, welke de Gemeentewet, met betrekking tot de politie, aan Burgemeester en Wethouders aanwijst, terwijl daarentegen de Burgemeester kan geacht worden meer onmiddellijk belang te hebben bij de benoeming van een ambtenaar, die, voor zooveel de Gemeente-politie betreft, onder zijne bevelen staat.

Hoewel dus de boven aangehaalde circulaire feitelijk reeds buiten werking is gesteld, heb ik haar echter, ten einde daaromtrent allen twijfel weg te nemen, thans ingetrokken, waarvan ik de eer heb U H.Ed.G. bij deze kennis te geven.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) B O R R E T.

---

(1) Bijvoegsel 1851, no. 172. *Red.*

No. 378. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den November* 1866, *no.* 69, *houdende vereeniging van de ontvangkantoren Wedde en Vlagtwedde, tot een kantoor Wedde en rangschikking hiervan in de zevende klasse.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Groningen*, van den 17den September ll., daarbij voorstellende het kantoor *Vlagtwedde* te voegen bij dat van *Wedde*, op den voet van één kantoor, en om het alsdan vereenigde kantoor *Wedde*, bestaande uit de gemeenten *Wedde* en *Vlagtwedde* te rangschikken in de *zevende* klasse, als kunnende de *zuivere* inkomsten worden geraamd op *f* 1090;

Heeft goedgevonden en verstaan:

De openstaande ontvangkantoren *Vlagtwedde* en *Wedde*, te vereenigen tot *één* kantoor, hoofdplaats *Wedde*, en dit te rangschikken in de *zevende* klasse.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get*) VAN HOYTEMA.

No. 379. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 16*den November* 1866, *no.* 66, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den straatweg tusschen Middelburg en Veere.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 14 November 1866, no. 182, 3de afdeeling;

Gezien Ons besluit van 3 Julij 1867, no. 53, (1).

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan de gemeentebesturen van *Middelburg* en *Veere* nader voor den tijd van drie jaar, ingaande met 1 Januarij 1867, concessie te verleenen, tot heffing van tolgeld op den straatweg tusschen die gemeenten, volgens het tarief en onder de bepalingen bij het aangehaald besluit aangewezen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 16*den November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 3 Julij 1857, no. 53.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 30 Junij 1857, no. 74, 3de afdeeling, betrekkelijk een verzoek van de Gemeentebesturen van *Middelburg* en *Veere*, om concessie tot tolheffing op

(1) Hierachter volgende als Bijlage *A*.

den straatweg tusschen die beide plaatsen volgens het tarief op 's Rijks groote wegen van kracht;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Art. 1. Aan de gemeentebesturen van *Middelburg* en *Veere*, wordt voorloopig voor den tijd van negen (9) jaren concessie verleend tot het heffen van tolgelden op den aangewezen straatweg, aan *twee tolboomen* op den weg geplaatst, met dien verstande echter, dat het tolgeld aan *één* dezer tolboomen betaald zijnde, de andere zonder betaling doorgetrokken kan worden.

Art. 2. De heffing dezer tolgelden zal geschieden overeenkomstig het tarief en de vrijdommen voor de tolheffing op 's Rijks groote wegen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van den 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59).

Art. 3. De opbrengst der tolheffing is bestemd ter voorziening in de kosten van instandhouding en onderhoud van den weg en hetgeen er toe behoort; bij gebreke van goed en voldoende onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over den weg en hetgeen er toe behoort en over de tolheffing is opgedragen aan de Gedeputeerde Staten van *Zeeland*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, *den* 3*den Julij* 1857.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) A. G. A. VAN RAPPARD.

No. 380. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 18*den November* 1866, *no.* 14, *houdende vergunning tot het heffen van tol- of bruggelden volgens tarief voor de passage over de veerbrug onder de gemeente Rhoon.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 17 November, 1866, no. 257, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan administrateuren der heerlijkheden *Rhoon* en *Pendrecht*, als belast met het bestuur over de goederen, behoorende aan de erfgenamen van wijlen den Heer A. VAN HOBOKEN van *Rhoon*, *Pendrecht* en *Cortgeene* voor den tijd van drie jaren magtiging te verleenen tot heffing van tol of bruggelden voor de passage over de Veerbrug, liggende over de rivier de *Koedood*, onder de gemeente *Rhoon*, en zulks volgens het hiernevens gevoegd tarief.

2°. te bepalen, dat het toezigt over deze heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland*, die deswege, zoo noodig, de vereischte voorschriften zullen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, *den* 18*den November* 1866.

(*Get.*) W I L L E M.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Tarief *tot heffing van tol- of bruggelden voor de passage over de veerbrug*, *liggende over de rivier de Koedood*, *onder de gemeente Rhoon*.

Voor de passage over de veerbrug, liggende over de rivier de Koedood, onder de gemeente *Rhoon*, zullen tol- of bruggelden worden geheven naar het volgende tarief:

a. Voor een rij- of voertuig met vier wielen, hetzij hetzelve met een of twee paarden of ezels bespannen is . . . . *f* 0.10.
b. Voor een rij- of voertuig met twee wielen of slede, als boven bespannen. . . . . „ 0.08.
c. Voor elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met vier wielen . . . . „ 0.04.
d. Voor elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met twee wielen of slede . . . . „ 0.02.
e. Voor een bereden paard . . . . „ 0.05.
f. Voor ieder los paard of koebeest . . . . „ 0.02½.
g. Voor veulens, vaarzen, pinken, bokkelingen, kalveren, schapen, geiten of varkens, ieder . . . . „ 0.01½.
De drijvers van het voorschreven vee zijn voor hun persoon vrij.
h. Voor een persoon te voet . . . . „ 0.02.
i. Voor twee of meer personen, ieder . . . . „ 0.01½.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 18den November 1866, no. 13.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 381. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 18*den November* 1866, *no.* 14, *houdende vergunning tot het heffen van regten aan twee bruggen over het Oude Maasje, tusschen Baardwijk en Doeveren en tusschen Doeveren en Oudheusden.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 17 November 1866, no. 272, 3de afdeeling;

Gezien Onze besluiten van 27 September 1860, no. 56 en 23 April 1861, no. 67 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. aan vrouwe J. M. VAN DE WIEL, weduwe A. SMITS, te *Sint-Nicolaas* in *België* woonachtig, voor den tijd van vijf jaren, concessie te verleenen, tot heffing van regten aan twee bruggen over het *Oude Maasje*, de eene tusschen *Baardwijk* en *Doeveren*, de andere tusschen *Doeveren* en *Oudheusden* en *Elshout*; en zulks volgens het tarief, bij dit besluit gevoegd;

2°. te bepalen, dat aan deze concessie de voorwaarden verbonden blijven in de artt. 3 en 4 van Ons besluit van 27 September 1860, no. 56, omschreven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken, is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, *den* 18*den November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Tarief *van regten te heffen voor den overtogt der bruggen, liggende over de Oude Maas, de eene tusschen Baardwijk en Doeveren, de andere tusschen Doeveren en Oudheusden en Elshout.*

Art. 1. Voor den overtogt van elke der bruggen wordt betaald:
Voor een rij- of voertuig, met één paard bespannen . . . . . *f* 0.05.
Voor elk paard daarboven, aangespannen . . . . „ 0.02.

1) Bijvoegsel 1860, no. 285, en 1861, no. 101. *Red.*

Voor elk stuk hoornvee, paard, ezel of muilezel. . . . . „ 0. 03
Voor een hondenkar met hond . . . . „ 0.02.
Voor een schaap, geit of varken. . . . . „ 0.01[5].
Voor een voetganger. . . . . „ 0.01.

Art. 2. Van de betaling van bruggeld aan de beide bruggen zijn vrij: de Koninklijke maréchaussées, de rijksveldwachters, alsmede de transporten onder hun geleide, de militairen in uniform en de rij- of voertuigen behoorende aan den Staat of aan de nationale legerkorpsen, mits voorzien van het distinctief teeken, door het Departement van Oorlog vastgesteld.

Art. 3. Van de betaling van bruggelden zijn verder vrij:

1°. aan de brug tusschen *Baardwijk* en *Doeveren*, de ingezetenen van *Baardwijk* en die van *Doeveren* (gem. *Drongelen c. a.*);

2°. aan de brug tusschen *Doeveren* en *Oudheusden-en-Elshout*, de ingezetenen van *Doeveren* (gem. *Drongelen c. a.*) en die van *Oudheusden* en *Elshout*.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 18den November 1866, no. 14.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 382. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 18*den November* 1866, *no.* 15; *houdende verlenging der concessie tot het heffen van kanaalregten op het Eindhovensche kanaal.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 17 November 1866, no. 273, 3de Afdeeling;

Gelet op Onze besluiten van 9 December 1857, no. 54, en van 27 Augustus 1863, no. 59 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen dat van 1 Januarij 1867 tot den 1 Januarij 1870, de heffing van regten op het Eindhovensche kanaal zal geschieden overeenkomstig de bepalingen van Ons besluit van den 9 December 1857, no. 54, met wijziging van art. 2 van dat besluit in dier voege, dat de te heffen kanaalregten in ééns voor in- en uitvaart, *zestig cents* *f* 0,60 per scheepston zullen bedragen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 18 *November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 383. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 19*den November* 1866, *no.* 75, *houdende bepaling der jaarletter van het ijkmerk der maten en gewigten voor* 1867.

DE MINISTER VAN FINANCIEN;

Gelezen de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 2den dezer, no. 170 (2e afd.), geleidende een afdruk van

---

(1) Bijvoegsel 1860, no. 284, Bijlage *A* en 1863, no. 230. *Red.*

den vorm, aangenomen voor de jaarletter bij den herijk der maten en gewigten over 1867;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat de bedoelde jaarletter, aldus afgebeeld:

door middel der verzameling zal worden gebragt ter kennis van de ambtenaren van 's Rijks belastingen, met aanbeveling om bij verificatie van goederen aan regten of accijns onderworpen, zich te overtuigen dat het vereischte ijkmerk op de maten en gewigten voorkomt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 384. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 21*sten November* 1866, no. 61, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing op den straatweg tusschen Middelburg en Vlissingen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 19den November 1866, no. 264, 3de afd.;

Gezien Ons Besluit van 10 Augustus 1856, no. 88 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan de gemeentebesturen van *Middelburg* en *Vlissingen*, voor den tijd van drie jaren, in te gaan met den 1 Januarij 1867, vergunning te verleenen tot heffing van tolgeld op den straatweg tusschen die beide gemeenten volgens het tarief en onder de bepalingen in het aangehaald besluit opgenomen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 21*sten November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 10 Aug. 1856, no. 88.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE NASSAU, GROOT HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 7 Augustus 1856, no. 152, 3de afdeeling, betrekkelijk een verzoek van de gemeentebesturen van *Middelburg* en *Vlissingen*, om concessie tot tolheffing op den straatweg tusschen die beide steden, volgens het tarief op 's Rijks groote wegen van kracht;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan de gemeentebesturen van *Middelburg* en *Vlissingen* wordt voorloopig voor den tijd van *tien* jaren, concessie verleend tot het heffen van tolgelden op den aangewezen straatweg, aan *twee* tolboomen op den weg geplaatst, met dien verstande echter, dat het tolgeld aan *één* dezer tolboomen betaald zijnde, de *andere* zonder betaling doorgetrokken zal kunnen worden.

Art. 2. De heffing dezer tolgelden zal geschieden overeenkomstig het tarief

---

(1) Hierachter volgende als bijlage *A*. *Red.*

en de vrijdommen voor de tolheffing op 's Rijks groote wegen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59).

Art. 3. De opbrengst der tolheffing is bestemd ter voorziening in de kosten van instandhouding en onderhoud van den weg en hetgeen er toe behoort; — bij gebrek van goed en voldoend onderhoud wordt de concessie ingetrokken.

Art. 4. Het toezigt over den weg en hetgeen er toe behoort en over de tolheffing is opgedragen aan de Gedeputeerde Staten van *Zeeland*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven, als noodig zal worden bevonden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

Het Loo, *den* 10*den Augustus* 1856.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) SIMONS.

No. 385. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 21*sten November* 1866, *no.* 62, *houdende verlenging der vergunning tot het heffen van haven- kade- en schutgelden aan de haven te Alblasserdam.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 19 November 1866, no. 265, 3de afdeeling;

Gezien Ons besluit van den 11 Augustus 1861, no. 9 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan het bestuur van het waterschap de *Nederwaard* voor den tijd van drie jaren, in te gaan met den 1 Januarij 1867, concessie te verleenen tot heffing van haven- kade- schutgelden voor de haven, havenkaden en sluis te *Alblasserdam*, volgens het tarief en onder de bepaling, bij het aangehaald besluit vastgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, *den* 21*sten November* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 386. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den* 21*sten November* 1866, *no.* 62, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement van bestuur voor de vereeniging van polders en oningepolderde landen onder Schoorl en Petten.* (*Prov. blad no.* 219.)

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORDHOLLAND, doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van 5 Julij 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

Bijzonder Reglement *van bestuur voor de vereeniging van polders en oningepolderde landen onder Schoorl en Petten.*

Art. 1. De vereeniging bestaat uit vier polders en uit de oningepolderde landen der gemeente *Schoorl*.

---

(1) Bijvoegsel 1861, no. 198. *Red.*

De vier polders zijn: de *vereenigde Harger- en Pettemerpolder*; de *Groeterpolder*; de *Groetdammerpolder* en de *Aagtdorperpolder*.

Art. 2. Deze polders zijn omringd als volgt:

1. *De vereenigde Harger- en Pettemerpolder.*

Beginnende bij het brugje in den *Pettemerweg*, gelegen over de molenwatering van den *Leipolder*, loopt de grens zuidoostwaarts langs de zuidwestzijde van de *Hondsbossche* vaart dwars over de watering genaamd de *Uitlogt* tot aan de *Oude Zandvaart*, en van daar zuidwaarts langs de westzijde dezer vaart tot aan *het Zoetwatergat* te *Hargen* gemeente *Schoorl*, kadaster sectie A no. 270, verder voor een klein gedeelte westwaarts door dit water tot voorbij den aldaar gelegen duiker en dan weder noordwaarts teruggaande langs de oostzijde van het perceel sectie A no. 210, langs de *Zoetwatersloot* tot voor den notweg gelegen in het verlengde van den *Heerenweg*. Van de *Zoetwatersloot* gaat de grens verder westwaarts langs de noordzijde van genoemden notweg en van den *Heerenweg* tot aan de bermsloot van den *Hondsbosschen* zeedijk of de *Zoutwatersloot* nabij *Kamperduin*; van daar noordwaarts tot en met de *Kamperkade* langs de oostzijde der *Zoutwatersloot* en verder oostwaarts langs de noordzijde der *Kamperkade* tot tegenover den zuidelijken hoek van het perceel gemeente *Petten*, sectie C no. 119. Aldaar de *Zoutwatersloot* oversteekende loopt de grens verder noordwaarts langs de oostzijde van de dijkaputten van de *Hondsbossche* zeewering gemeente *Petten*, kadaster sectie C no. 155, tot aan de kade van den *Leipolder*, verder eerst noordoost- en dan weder noordwestwaarts langs den buitenteen dier kade of de noordwest- en zuidwestzijde van de *Leisloot* tot aan de molenwatering van den *Leipolder*, en eindelijk verder noordoostwaarts langs de zuidoostzijde van deze watering tot aan de *Hondsbossche* vaart bij het brugje, waar deze grensbeschrijving is aangevangen.

Daarenboven behoort nog tot dezen polder het gedeelte kade gelegen langs de *Hondsbossche* vaart tusschen het brugje in den *Pettemerweg* over de molenwatering van den *Leipolder* en den *Droomerdijk*.

2. *De Groeterpolder.*

Beginnende aan den noordoosthoek bij het perceel rietland, gemeente *Schoorl*, kadastraal gemeente *Groet*, sectie A no. 29, gelegen aan den mond der *Nieuwe Zandvaart*, loopt de grens oost- en zuidoostwaarts langs de zuid- en zuidwestzijden van de *Hondsbossche* vaart tot aan het *Groot Noordhollandsch Kanaal* en volgt verder dit kanaal tot aan de watering genaamd de *Katrijpermoor*. Van daar gaat de grens zuidwestwaarts langs de zuidoostzijde van de *Katrijpermoor* tot aan den *Tarwedijk*. Vervolgens noordwestwaarts langs de noordoostzijde van dien dijk tot tegenover de *Groetermoor*, alwaar zij dwars over den *Tarwedijk* verder zuidwestwaarts langs de noordzijde van de *Groetermoor* tot over den *Vaalderweg* voortloopt. Langs de zuidwest- en westzijden van den *Vaalderweg* gaat de grens tot aan de scheidingsloot tusschen de perceelen, kadastraal gemeente *Groet*, sectie A no. 130 en 136. Van daar afwisselend west- en noordwaarts langs de noord- en oostzijden der watering sectie A no. 135, gelegen tusschen de perceelen 130, 134 en 133 aan de eene zijde en de perceelen no. 136, 208, 209, 210 en 248, alle sectie A gemeente *Groet* aan de andere zijde, tot tegenover den zuidoosthoek van het perceel sectie A no. 249 Vervolgens dwars over gemelde watering, om de zuid- en westzijden der perceelen A no. 249 en 250 heengaande, tot aan het perceel A no. 398 en voor een klein gedeelte langs de zuidzijde van dit perceel tot aan den *Hargerweg*, van hier langs de oostzijde van dien weg zuidwaarts, tot tegenover de watering, kadastraal gemeente *Schoorl*, sectie A no. 335, gelegen tusschen de perceelen A no. 330 en 331 en nu verder dwars over den *Hargerweg*, langs de noordzijde van gemelde watering tot aan de *Nieuwe Zandvaart*. Van deze watering sectie A no. 335 af, loopt de grens noordwaarts langs de oostzijde van de *Nieuwe Zandvaart* tot aan het perceel rietland, kadastraal gemeente *Schoorl*, sectie A no. 334, en verder ten oosten om dit perceel en om de perceelen rietland, gemeente *Groet*, sectie A no. 33, 31, 30, 27 en 29 heengaande, in gelijke strekking met de *Nieuwe Zandvaart* weder tot aan de *Hondsbossche* vaart op het punt waar deze grensbeschrijving is begonnen.

3. *De Groetdammerpolder.*

Beginnende aan de noordoostzijde bij den *Tarwedijk* tegenover de *Groetermoor*, loopt de grens zuidoostwaarts langs de noordoostzijde van dien dijk tot aan de *Katrijpermoor*, vervolgens noordoostwaarts langs de zuidoostzijde van de *Katrijpermoor* tot aan het *Groot Noordhollandsch Kanaal*, en daarna zuidoost- en zuidwaarts langs de zuidwest- en westzijden van dit kanaal tot aan de beek langs den *Damweg* te *Schoorldam*.

De noordzijde dezer beek volgende loopt de grens van het kanaal af westwaarts tot aan den hoek bij den *Oudendijk* of *Onderweg* en van daar langs de noordoostzijde van de beek of waterings langs den *Oudendijk* of *Onderweg* noordwestwaarts tot de *Houtjeslaan* en in dezelfde rigting over die laan tot aan het perceel gemeente *Schoorl*, sectie C. no. 64; dan zuidwestwaarts langs de perceelen C. no. 64 en 65 tot aan het perceel C. no. 78, verder weer noordwestwaarts langs de noordoostzijde der beek tusschen de perceelen no. 65 aan de eene zijde en no. 71 tot en met 78 aan de andere zijde, tot aan het perceel C. no. 66 en langs genoemde beek ten zuid- en noordoosten om dit perceel heengaande tot aan de *Idenslaan;* voorts gaat de grens dwars over die laan en in dezelfde rigting voortgaande langs de zuidwestzijde der perceelen, gemeente *Schoorl*, sectie B. no. 61 en 62 tot den noordwesthoek van het perceel B. no. 238 en voor een klein gedeelte zuidwestwaarts langs dit perceel tot aan no. 237.

Vervolgens andermaal noordwestwaarts langs de perceelen B. no. 62 en 80 tot aan de *Smeerlaan* en langs deze weer zuidwestwaarts tot tegenover den zuidhoek van het perceel B. no. 81; dan dwars over de *Smeerlaan* noordwestwaarts, langs de perceelen B. no. 81 en 83 tot aan de *Katrijpermoor* en van daar, langs het perceel no. 104 tot aan den *Onderweg*. De zuidwestzijde van den *Onderweg* volgende tot midden voor het perceel B. no. 174 en dit perceel in de breedte half door deelende, loopt de grens zuidwestwaarts tot aan de scheiding van het perceel B. no. 176; dan noordwestwaarts de scheiding makende tusschen de perceelen gemeente *Schoorl*, sectie B. no. 176, 165, 166 en 168 aan de eene en de perceelen sectie B. no. 174, 173, 172 en 171 aan de andere zijde, tot midden voor het laatst genoemde perceel en dit mede in de breedte half door deelende weder noordoostwaarts terug tot aan den *Onderweg* en langs de zuidwestzijde van dezen weg tot en met de *Regbertslaan;* vervolgens langs de noodwestzijde van deze laan tot aan den zuidhoek van het perceel B. no. 154 en langs de zuidwestzijde van dit perceel tot aan het perceel B. no. 147, van daar nog eenmaal zuidwestwaarts tusschen de perceelen gemeente *Schoorl*, sectie B. no. 147 en 148 aan de eene zijde en B. no. 153, 151 en 150 aan de andere zijde tot aan den *Heerenweg* en eindelijk noord- en noordwestwaarts langs de oost- en noordoostzijden van even genoemden weg tot aan den *Noorderweg*. De zuidoostzijde van den *Noorderweg* volgende loopt de grens dan noordoostwaarts tot aan de *Groetermoor* en verder langs de noordwestzijde van de *Groetermoor* tot over den *Tarwedijk* op het punt van waar deze grensbeschrijving is aangevangen.

Daarenboven behooren nog tot dezen polder de perceelen gemeente *Schoorl*, Sectie C. no. 129 en 153.

De *Katrijpermoor*, ofschoon binnen de grens van den polder gelegen, behoort niet tot zijn gebied.

4. *De Aagtdorperpolder.*

Beginnende aan de noordoostzijde bij de *Damsloot* te *Schoorldam* loopt de grens zuid- en zuidoostwaarts langs de west- en zuidwestzijden van het *Groot Noordhollandsch Kanaal* tot aan den mond der banscheidingsloot tusschen de gemeente *Schoorl* en *Bergen;* de noordwestzijde van evengemelde sloot volgende loopt zij zuidwestwaarts tot aan de beek langs den *Westgrasdijk;* vervolgens langs de noord- en zuidoostzijden van die beek, omloopende langs de zuid- en noordwestzijden van het perceel gemeente *Schoorl* Sectie D. no. 176 en verder noordwestwaarts langs genoemde beek, gaat de grens langs de noordwestzijden van den *Oostgrasdijk*, het *Zeuglaantje* en den *Omloopsweg* tot aan de *Bikkerslaan*; van daar zuidwestwaarst langs de zuidoostzijde van die laan tot en met de zoogenaamde *Kleipadjes* en aldaar dwars over de *Bikkerslaan*, noordwestwaarts langs de zuidwestzijde der *Kleipadjes* tot aan de scheiding tusschen de perceelen Sectie D. no. 43 en 38; dan zuidwest-

waarts over 35 à 36 strekkende ellen langs deze scheiding, dan noordwestwaarts dwars over het perceel D. no. 38, vervolgens weder noordoostwaarts langs de scheiding tusschen de perceelen Sectie D. no. 38 en 37 tot aan den *Omloopsweg* en van hier af verder noordwestwaarts dwars over het *Boschmanswegje* langs de zuidwestzijde van den *Omloopsweg* tot aan den *Nollenweg* te *Schoorl*. Van den *Omloopsweg* af volgt de grens noordoostwaarts de zuidoostzijde van den *Nollenweg* tot aan de scheiding tusschen de perceelen, gemeente *Schoorl* Sectie D. no. 433 en Sectie C. no. 481; verder loopt zij met geringe afwijkingen in dezelfde rigting langs de scheiding tusschen de perceelen, gemeente *Schoorl* no. 433, 356, 355, 479, 480, 359, 360, 366, 368, 369, 370, 372, 510, 511, 387 en 388 van Sectie D, aan de eene zijde en de perceelen no. 481, 480 en 479 van Sectie C. aan de andere zijde, tot aan den zuidoosthoek van het perceel Sectie D. no. 395, van daar voor een klein gedeelte westwaarts langs de zuidzijde van laatstgemeld perceel weder tot den *Nollenweg* en dan weder noordwaarts langs de oostzijde van dien weg dwars over den *Erendijk*, aldaar voor een klein gedeelte noordwestwaarts langs de noordoostzijde van dien dijk tot aan de *Laan*; vervolgens noordoostwaarts langs de zuidoostzijde van deze *Laan* tot aan de *Damsloot* en ten laatste geheel oostwaarts langs de zuidzijde van genoemde *Damsloot* tot aan het *Groot Noordhollandsch Kanaal* te *Schoorldam* op het punt waar deze grensbeschrijving is aangevangen.

De oningepolderde landen, in art. 1 bedoeld, zijn al de kadastrale perceelen in de gemeenten *Schoorl* en *Groet*, die niet begrepen zijn binnen de grenzen van een der in dat artikel genoemde polders en gelegen zijn tusschen:

den binnenteen of den voet der duinen van *Kamperduin* of tot aan de grens der gemeente *Schoorl* en *Bergen*, ten zuiden en westen;

de zuidelijke grens van den *Hargerpolder*, den *Slaperdijk* en de zuid- en zuidwestelijke grens van den *Groeterpolder*, van den *Hondsbosschen Zeedijk* af tot aan den *Noorderweg*, gelegen in het verlengde van de *Groetermeer* ten noorden en noordoosten;

den evengemelden *Noorderweg* tot aan den *Heerenweg* ten zuidoosten, de zuidelijke grens van den *Grootdammerpolder* van den *Noorderweg* tot aan de *Nieuwe Laan* of den *Damweg* ten noorden en noordoosten;

de noodwestelijke grens van den *Aagtdorperpolder* tusschen den *Damweg* en den *Omloopsweg* ten zuidoosten; de zuidwestelijke grens van voornoemden polder van den *Nollenweg* tot de banscheiding tusschen *Schoorl* en *Bergen* weder ten noordoosten en eindelijk de gemeente-banscheiding tot aan den duinvoet ten zuidoosten.

Voorts behoort tot het gebied der vereeniging, doch alleen voor zooveel betreft de heffing der omslagen van den *Hondsbossche* en van de *Uitwaterende Sluizen*, de *Hempolder* gelegen onder de gemeente *Schoorl*, aan de oostzijde van het *Noordhollandsch kanaal*, alsmede drie perceelen lands, gemerkt kadastrale Sectie C. no. 18, 19 en 20.

Art. 3. Er is een algemeen bestuur voor de vereeniging en een bijzonder bestuur voor elken polder, onder den naam van poldermeesters.

Het beheer en de zorg voor het onderhoud der gemeenschappelijke waterleidingen, bruggen, pompen en wegen en de zorg voor de helmbeplanting der binnenduinen is opgedragen aan het algemeen bestuur.

Aan poldermeesters van elken polder behooren het beheer en de zorg voor het onderhoud der polderkaden, der bemalingsmiddelen, der afzonderlijke waterleidingen en verdere werken van dien polder.

De oningepolderde landen staan onmiddelijk onder het algemeen bestuur.

Art. 4. De duinen waarvoor de zorg en waarover het toezigt aan het algemeen bestuur is opgedragen en die mitsdien onder het gebied van dat bestuur worden gebragt, zijn gelegen, gedeeltelijk ten westen en gedeeltelijk ten zuiden van de oningepolderde landen.

Gemeten van de grens van evengenoemde landen of den binnenteen der duinen, strekken zij zich west- of zuidwaarts uit:

bij de banscheiding tusschen *Schoorl* en *Bergen*	tot 1530	el.
aan het noordeinde van den *Stokweg*	„ 1070	„
in het verlengde van den *Schoorldammerweg*	„ 970	„
aan den *Nieuwenweg* en *Idenslaan*	„ 1140	„
aan den *Regbertslaan* bij de scheiding van *Groet*.	„ 820	„

op ongeveer 120 el benoorden de kerk van *Groet* . . . . tot 975 el.
aan de oostzijde der *Apts en Napsduinen* . . . . „ 830 „
en aan den zuidoosthoek van *Kamperduin* . . . . „ 740 „

Over het bestuur der polders.

Art. 5. Het bestuur bestaat in den *vereenigden Harger- en Pettemerpolder* uit vijf poldermeesters waarvan één voorzitter. Van de vijf poldermeesters worden er drie gekozen uit de ingelanden van den *Hargerpolder* en twee uit de ingelanden van den *Pettemerpolder*.

In elk der overige polders bestaat het bestuur uit drie poldermeesters, waarvan één voorzitter.

Er is geen collegie van hoofdingelanden.

Art. 6. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement voor de verkiesbaarheid tot poldermeesters eens polders vereischt, wordt bepaald op twee bunders tot dien polder behoorende.

Art. 7. De voorzitter en de overige poldermeesters worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden, in den *vereenigden Harger- en Pettemerpolder* voor den tijd van vijf jaar en in de overige polders voor den tijd van drie jaar.

Telken jare treedt een hunner af.

De Secretaris en de Penningmeester worden in den *vereenigden Harger- en Pettemerpolder* voor den tijd van vijf jaar benoemd en in de overige polders voor den tijd van drie jaar.

De gewone dag van aftreding is de eerste Januarij.

Art. 8. Enz. (1).

Art. 9. Het grondbezit, in elken polder voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder tot dien polder behoorende, zullende bij die meer dan *vijf* doch niet meer dan *tien* bunders heeft, 2 stemmen hebben; die meer dan *tien* doch niet meer dan *twintig* bunders heeft, 3 stemmen en die meer dan *twintig* bunders heeft 4 stemmen hebben.

Art. 10. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den poldermeester, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De overige poldermeesters leggen dien af in handen van den Voorzitter.

De eedsaflegging geschiedt in eene vergadering van het bestuur.

Art. 11. Poldermeesters vergaderen in den regel viermaal 's jaars.

Art. 12. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.

Door het bestuur van den *Hondsbossche en duinen tot Petten* zal voor de vroeger tot den *Harger-* en den *Pettemerpolder* behoort hebbende landen, welke van tijd tot tijd ten behoeve der *Hondsbossche* zeewering zijn ingenomen, voor welke landen tot nu toe de gewone lasten zijn betaald, na de invoering van dit reglement eene vaste jaarlijksche bijdrage betaald worden van *f* 3,05 per bunder.

De verpligting tot betaling dezer bijdrage kan worden afgekocht voor eene som gelijkstaande aan het tienvoud van haar jaarlijksch bedrag.

Art. 13. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Over het algemeen bestuur.

Art. 14. Het algemeen bestuur bestaat uit de gezamenlijke voorzitters der polders, met toevoeging van twee leden van wege de oningepolderde landen, door de stemgeregtigde eigenaren dier landen gekozen.

Het kiest uit zijn midden een Voorzitter en twee leden, om met hem uit te maken het collegie van dagelijksch bestuur. Van de leden van het collegie van dagelijksch bestuur wordt één gekozen uit de leden van wege de oningepolderde landen.

Art. 15. Ingeval een zelfde persoon Voorzitter van meer dan één polder is, verklaart hij voor welke hij in het algemeen bestuur zitting neemt. Voor den anderen polder neemt in dat geval zitting degeen, die, volgens art. 65 van het algemeen reglement, is benoemd om den Voorzitter bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

Art. 16. Voor de leden van het algemeen bestuur onderling bestaat geen verboden graad van bloedverwantschap.

---

1) Bezoldiging van Voorzitter en Leden. *Red.*

Art. 17. Alle werkzaamheden, voor de verkiezing van de twee leden van het algemeen bestuur van wege de oningepolderde landen vereischt, worden verrigt door het collegie van dagelijksch bestuur in art. 14 bedoeld.

Ten aanzien van het grondbezit, voor de verkiesbaarheid en voor het stemregt vereischt, gelden daarbij dezelfde bepalingen, als in de eerste alinea van art. 6 en van art. 9 zijn vervat.

Deze verkiezing geschiedt voor den tijd van drie jaren.

De gewone dag van aftreding is die, in art. 7 bepaald. Beiden treden alsdan te gelijk af.

Art. 18. De Voorzitter en de overige leden van het collegie van dagelijksch bestuur, de secretaris en de penningmeester worden benoemd voor den tijd van drie jaren.

Telken jare treedt een lid van het collegie van dagelijksch bestuur af.

De gewone dag van aftreding is de eerste Maart.

Art. 19. Een lid van het collegie van dagelijksch bestuur, dat als poldermeester, of als lid van het algemeen bestuur wegens de oningepolderde landen, moest aftreden, maar weder ingekozen is, blijft lid van het collegie van dagelijksch bestuur, tot dat hij als zoodanig aftreden moet.

Art. 20. Enz. (1)

Art. 21. De leden van het algemeen bestuur wegens de oningepolderde landen leggen den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in eene vergadering van het algemeen bestuur, in handen van den Voorzitter.

Art. 22. De leden van het collegie van dagelijksch bestuur hebben in de vergadering van het algemeen bestuur gelijke stem als de andere leden van dit bestuur, omtrent alle onderwerpen, uitgezonderd de rekening en verantwoording.

Art. 23. Het collegie van dagelijksch bestuur vergadert in den regel zes maal 's jaars.

Art. 24. De omslag voor de algemeene lasten der vereeniging geschiedt bunder bundersgelijk.

In dezen omslag worden niet begrepen:

a. de landen van den *Harger- en Pettemerpolder*, uitmakende den voormaligen *Pettemerpolder*;

b. de duinen in art. 4 bedoeld.

De heffing van den aanslag der landen sub *a* bedoeld in de Hondsbossche en Uitwaterende Sluizengelden wordt opgedragen aan het algemeen bestuur.

De landen van den *Hempolder* alsmede die bekend kadastrale sectie C, no. 18, 19 en 20, gelegen onder de gemeente *Schoorl*, welke landen tot hiertoe voor de algemeene lasten werden aangeslagen, zullen voortaan als bijdrage in de kosten van het algemeen bestuur eene jaarlijksche som van *f* 1.07 per bunder betalen. De verpligting tot betaling dier som kan, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, worden afgekocht voor eene som gelijkstaande met 20maal het jaarlijksch bedrag. Onder deze regeling en afkoop worden de omslagen ten behoeve der Hoogheemraadschappen van den *Hondsbossche en Duinen tot Petten* en de *Uitwaterende sluizen in Kennemerland en Westfriesland* niet begrepen.

Art. 25. Al het water, dat niet aan de polders toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor elken polder, zoowel als voor de vereeniging, in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noordholland*, door de Staten dier provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij Z. M. besluit van 4 Augustus 1854 no. 70, Provinciaal Blad van dat Jaar no. 80, voor zoover daarvan bij dit bijzonder reglement niet is afgeweken.

De bepalingen van art. 15—50 en art. 57 no. 2, 3, 4, 5, 6 en 7 van dat algemeen reglement zijn op het algemeen bestuur alleen toepasselijk, voor

(1) Bezoldiging van Voorzitter en Leden. *Red.*

zoover de verkiezing van de twee leden van wege de oningepolderde landen betreft.

Die omtrent het collegie van Hoofdingelanden zijn toepasselijk op het algemeen bestuur.

2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van de leden der polderbesturen plaats.

Binnen denzelfden tijd heeft door de zorg van Dijkgraaf en Heemraden van het ingelandsbestuur van *Schoorl* en *Groet* de eerste verkiezing plaats van de twee leden van het algemeen bestuur van wege de oningepolderde landen.

Het algemeen bestuur gaat in zijne eerste vergadering over tot het benoemen van het collegie van dagelijksch bestuur.

Binnen eene maand na zijne eerste vergadering benoemt elk polderbestuur en het algemeen bestuur zijnen secretaris en zijnen penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van elken polder, en het ingelandsbestuur van *Schoorl* en *Groet* blijven in betrekking, totdat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. Het algemeen bestuur bepaalt onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden der besturen en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

5. Zoodra het algemeen bestuur, krachtens dit reglement benoemd, zijne betrekking heeft aanvaard, is het ingelandsbestuur van *Petten* ontbonden, behoudens zijne verpligting om eene eindrekening en verantwoording te doen, op de wijze thans gebruikelijk.

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie *Noordholland* bij besluit van 5 Julij 1866 no. VIII.

Goedgekeurd bij 's Konings besluit van 12 November 1866, no. 68.

Gegeven te Haarlem, den 21sten November 1866.

Gedeputeerde Staten van Noordholland,
(*Get.*) BOELL, *Voorzitter*.
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier*.

No. 387. MISSIVE van Gedeputeerde Staten van Limburg, *van den 21sten November* 1866, *houdende eenige voorschriften van plaatselijke politie-verordeningen, ten aanzien van welke de wet nopens het intreden in de woningen door de politie-ambtenaren, toegepast kan worden* (1).

Uit eene briefwisseling, welke wij in den laatsten tijd ten aanzien van plaatselijke verordeningen, tegen de overtreding waarvan straf is bedreigd, met den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken gevoerd hebben, is ons gebleken, dat bij Zijne Excellentie *geen* bezwaar bestaat tegen de toepassing der wet van den 31 Augustus (*Staatsblad no.* 83), ter verzekering van de nakoming van voorschriften van plaatselijke verordeningen, waarbij:

1°. het sluiten der herbergen, enz., op bepaalden tijd des avonds bevolen wordt;

2°. den herbergiers verboden wordt te tappen of gasten aanwezig te hebben gedurende den tijd dat de herbergen gesloten moeten zijn of sterken drank te verstrekken aan jeugdige of beschonken personen;

3°. verboden wordt het houden van openbare vertooningen, danspartijen en andere openbare vermakelijkheden of het uitoefenen van het bedrijf van tooneelspeler enz. in herbergen, tapperijen en dergelijken, zonder vergunning van den Burgemeester;

---

(1) Zie hierboven no. 321. *Red.*

4°. het spelen van dobbel- of hazardspelen in herbergen of tapperijen verboden wordt.

Zoodanige bepalingen kunnen, naar des Ministers oordeel, niet anders bedoelen dan om nachtgeruchten en openbare ongeregeldheden te voorkomen en strekken alzoo ter handhaving der openbare orde en rust.

Zijne Excellentie heeft ons dan ook, bij missive van den 13 dezer maand, no. 161, 2de afd. (1), gemagtigd, het bovenstaande aan de Gemeentebesturen in dit gewest mede te deelen en de §§ 1, 2, 4 en 5, voorkomende aan het slot onzer aanschrijving van 24 Augustus 1866, in te trekken, zooals wij de eer hebben te doen bij deze.

Maastricht, den 21sten November 1866.

De Gedeputeerde Staten van het hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
(*Get.*) JOS. LEBENS, *Griffier*.

No. 388. MISSIVE *van den* Minister van Justitie, *van den 22sten November* 1866, *no.* 97, *houdende mededeeling van beschouwingen ten aanzien van het benoemen van militairen tot burgerlijke betrekkingen.*

Bij missive van den 15 November j.l. heeft de Minister van Oorlog mij eenige beschouwingen doen kennen, ten aanzien van het benoemen van militairen tot burgerlijke betrekkingen en van de wijze waarop de inlichtingen zijn te verkrijgen, die het burgerlijk gezag bij zoodanige gelegenheid behoeft.

Ik meen die beschouwingen, waarmede ik mij vereenig, ter uwer kennis te moeten brengen met verzoek ook de aandacht der regterlijke autoriteiten in uw ressort daarop te willen vestigen, waartoe ik U Wel.E.G. eenige afdrukken van een uittreksel van genoemde missive bij deze doe toekomen (2).

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

---

(1) In de missive komt ook nog het volgende voor:
In verband met de verordening tot handhaving der openbare orde en veiligheid worden twee vragen gedaan. Ik meen, even als mijne ambtsvoorgangers, dat de voorschriften, ter handhaving waarvan de bevoegdheid om de woningen der ingezetenen huns ondanks binnen te treden, gegeven wordt, bepaald aangeduid moeten worden. Nu wordt in de verordering van . . . . wel gesproken van voorschriften strekkende tot handhaving van de openbare rust of veiligheid of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen, maar zoodanige algemeene aanduiding schijnt niet voldoende. Op zoodanige wijze toch wordt de beoordeeling van die vraag, of de voorschriften van bedoelden aard zijn, van het goedvinden van de beambten, die met de uitvoering der verordening belast zijn, afhankelijk gemaakt. Het is intusschen kennelijk de bedoeling der wet, dat de raad zelf de voorschriften, waarop hij de gegeven bevoegdheid toegepast wil hebben, met name aanduide.
Wat de tweede vraag omtrent eene meer bepaalde aanduiding van de ambtenaren, op wie de last tot binnentreden verstrekt wordt, betreft, kan ik mij wel vereenigen met het gevoelen van mijn ambtsvoorganger in de missive van 14 Februarij jl., no. 144, 2de afd., vervat. *Red.*

(2) Volgt hierachter. *Red.*

Uwe, enz.

Al dadelijk moet ik Uwe Excellentie de verzekering aanbieden, dat ik er den hoogsten prijs op stel, wanneer onderofficieren en manschappen voor eene burgerlijke bediening in aanmerking komen, niet alléén omdat daardoor hun lot voor de toekomst verbeterd of verzekerd wordt, maar ook vooral daarom, dat op die wijze meerdere in den wapenhandel geoefende personen bij de schutterij invallen, waardoor ongetwijfeld 's lands weerbaarheid grootelijks bevordert wordt.

Daaruit volgt intusschen dat die personen, zullen zij bij de schutterij in der daad goede diensten bewijzen, althans een meer of minder geruimen tijd bij het leger moeten hebben gediend, terwijl dit laatste mede noodig is, wil men omtrent hun gedrag voor de toekomst behoorlijke waarborgen bezitten.

Maar — en ik mag dit hier niet onvermeld laten — er zijn nog andere personen op wier belangen in deze in de eerste plaats moet worden gelet. Bij koninklijk besluit van den 19den Februarij 1825, no. 97, waaraan door het Departement van Oorlog steeds is vastgehouden, is bepaaldelijk op den voorgrond gesteld, dat alléén die militairen voor eene burgerlijke bediening zullen worden aanbevolen, die met de *bronzen medaille* voor twaalfjarige trouwe dienst zijn versierd.

En hoezeer ik nu niet ongenegen ben, om ten opzigte van zeer verdienstelijke militairen, die korter diensttijd tellen, eene uitzondering te maken, door hen een vervroegd ontslag uit de dienst te verleenen, zie ik mij nogthans verpligt de aandacht van Uwe Excellentie ook op dat koninklijk besluit te vestigen, met dringend verzoek, om Uwerzijds wel te willen bevorderen, dat althans in de eerste plaats, op de belangen der daarbij bedoelde cathegorie van militairen, worde gelet, militairen die, worden zij in eene burgerlijke betrekking benoemd, steeds en in ieder geval, op de eerste aanvrage uit de dienst worden ontheven, ongeacht den diensttijd die zij soms nog te vervullen kunnen hebben.

Met de andere militairen die *minder* dienstjaren tellen, is dit *niet* het geval. De beslissing daaromtrent, moet ik mij in het belang van het leger voorbehouden, daar er zich omstandigheden kunnen voordoen, die het ontslag van die militairen in den weg staan. En juist hierom komt het mij wenschelijk voor, dat wanneer het eene plaatsing in 't burgerlijke van deze geldt, de aanvrage daartoe aan mij geschiede, in verband waarmede ook de inlichtingen, als extracten strafregister enz., aan mij dienen te worden gevraagd.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 389. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 23sten November* 1866, *no.* 90, *afd. post.*, *nopens de correspondentie voor Venetie; voor Italie over Oostenrijk; loop der posten naar Constantinopel; verzending voor de Vereenigde Staten; aanvulling van de lijst der vrijdommen, en verzending van gevaarlijke voorwerpen.*

's Gravenhage, den 23sten November 1866,

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. De correspondentie voor het Venetiaansche gebied is in 't vervolg te behandelen als die voor *Italie* — zoodat de bestaande bepalingen, krachtens welke de postberekening en de verzending der brieven enz. voor *Venetie* op dezelfde wijze plaats vond, als ten aanzien der correspondentie voor *Oostenrijk* is voorgeschreven, als vervallen zijn aan te merken.

De brieven voor het Venetiaansche gedeelte van *Italie* zijn dus bij verzending *over Frankrijk* onderworpen aan een port van 40 cent per

enkel port van 7½ wigtjes, en bij verzending *over Duitschland en Zwitserland* aan een enkel port van 45 cent, naar den maatstaf van 10 en 15 wigtjes.

Art. 2. Er bestaat gelegenheid om de correspondentie voor *Italie* in 't vervolg, door tusschenkomst der Pruissische Postadministratie, mede *over Oostenrijk* te expediëren. De brieven langs dien weg te verzenden, behooren op het adres met de aanwijzing „*via Oesterreich*" voorzien te worden.

Het port der gewone brieven voor *Italie* over *Oostenrijk*, die naar verkiezing des afzenders ongefrankeerd of gefrankeerd naar bestemming kunnen worden verzonden, bedraagt 25 of 30 cent per 15 wigtjes; namelijk 25 cent indien bestemd naar de localiteiten op de nevensgaande lijst vermeld, en 30 cent voor alle andere plaatsen tot het Koningrijk *Italie* behoorende.

De aangeteekende brieven zijn aan eene gedwongene frankering onderworpen ten bedrage van het port als voor gewone brieven is verschuldigd, en een vast regt van 10 cent daarenboven.

De gedrukte stukken kunnen met 7 cent per 15 wigtjes worden gefrankeerd.

Wegens de gewone en aangeteekende brieven bovengemeld, wordt voor ieder enkel port 3¼ of 4¼ zilvergros — naarmate van de bestemming als voren — en voor gedrukte stukken ⅚ zilvergros, aan de Pruissische Administratie te goed gedaan.

Art. 3. De bij deze resolutie gevoegde lijst bevat eene opgave van nieuw opgerigte Postkantoren in *Zwitserland*, ten aanzien waarvan het te heffen enkele port, bij verzending door tusschenkomst der Pruissische Administratie, 30 cent voor de brieven en 11 cent voor de monsters, bedraagt.

De lijst vermeld op bladzijde 14, sub *a* van de tabel, behoorende bij Circulaire no. 616, onder het hoofd *Zwitserland*, is dienovereenkomstig aan te vullen.

Art. 4. De verzending der post van *Weenen* naar *Constantinopel* over *Baziasch* en *Küstendsche*, heeft dit jaar voor de laatste maal op den 3den dezer maand plaats gehad. De postgemeenschap met *Constantinopel* zal gedurende den winter weder over *Belgrado* en *Triëst* worden onderhouden, op de wijze als bij artt. 7 der Circulaire no. 603 is opgegeven, behoudens — voor zooveel de verzending over *Triëst* betreft — de eenigzints gewijzigde regeling van den postenloop vermeld bij art. 3 der Circulaire no. 671.

Art. 5. Het is nader gebleken dat het Hulpkantoor te *Zuidzande* is gelegen binnen den kring van 30 mijlen, met opzigt tot de Belgische kantoren *Aeltre*, *Assenede*, *Blankenberghe*, *Brugge*, *Eecloo*, *Ertvelde*, *Hansbeke*, *Jabbeke*, *Maldegem*, *St. Laurent*, *Selzaete*, *Somergem*, *Waerschoot* en *West-Cappelle*.

De tabellen no. 3 en 4, vermeld bij art. 4 der Instructie, behoorende bij Circulaire no. 647, zijn dienovereenkomstig aan te vullen, met toepassing van het verminderde port van 5 cent voor gefrankeerde en 10 cent voor ongefrankeerde brieven, die tusschen *Zuidzande* ter eene en de genoemde Belgische kantoren, ter andere zijde, gewisseld worden.

Art. 6. Blijkens eene mededeeling der Belgische Postadministratie is de dienst der pakketbooten tusschen *Antwerpen* en *New-York* tot nadere aankondiging gestaakt.

Dien ten gevolge zijn er, in afwachting van het weder herstellen der bovengemelde dienst, geene brieven of gedrukte stukken naar de Vereenigde Staten over *Belgie*, op den voet van het bepaalde bij art. 6 der Circulaire no. 678 en bij art. 1 der Circulaire no. 679, te verzenden.

Art. 7. Als algemeene regel is door de ambtenaren in het oog te houden dat geene voorwerpen, hetzij op den voet van brieven, dan wel als monsters of stalen van koopwaren, ter verzending met de post mogen worden toegelaten, die de ambtenaren aan gevaar, of de postpakketten aan beschadiging — tenzij door de wijze van inpakken ten eenenmale onmogelijk gemaakt — zouden kunnen blootstellen.

Onder de voorwerpen waarvan de verzending met de post in elk geval verboden is, behooren buskruid, olie, inkt, sterkwater, geestrijke vochten of andere vloeibare stoffen, en dergelijke; terwijl drooge verwstoffen, als bijv. indigo enz., niet mogen worden verzonden dan in goed geslotene zakjes van doorschijnende en ondoordringbare stof.

Het vorenstaande geldt zoowel voor verzendingen binnen 's lands als voor die naar het buitenland.

Voorwerpen, vallende in de termen van dit artikel, bijaldien zij in de brievenbussen worden gevonden, worden niet verzonden, doch, voor zooveel bekend, aan de afzenders teruggeven.

Art. 8. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

JUSTITIE.

Er wordt vrijdom van port verleend voor de brieven die gewisseld worden: tusschen de Prokureurs-Generaal bij de provinciale geregtshoven en de Officieren bij de arrondissements-regtbanken, ter eene, en den Auditeur-Generaal bij het hoog militair geregtshof in *Belgie*, en de provinciale Auditeurs-Militair in gemeld Rijk, ter andere zijde; — en zulks met uitbreiding van de bestaande vrijstelling van port tusschen de genoemde Prokureurs-Generaal en Officieren van Justitie ter eene, en sommige Regterlijke Ambtenaren in *Belgie*, ter andere zijde.

(Koninklijk Besluit van 4 November 1866, no. 11.)

NOTA. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op *Belgie*.

ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

De vrijdom van briefport, toegekend aan de Inspecteurs van het middelbaar onderwijs, voor zooveel betreft hunne correspondentie met de Commissarissen des Konings, de Inspecteurs van lager onderwijs, de Gemeentebesturen en de Directeuren der scholen van middelbaar onderwijs *in hun ressort* (Zie art. 3 der Circulaire no. 613); is uitgebreid en van toepassing verklaard op de brieven die door de Inspecteurs met de genoemde Autoriteiten en Ambtenaren, *over de geheele uitgestrektheid van het Rijk*, gewisseld worden.

(Koninklijk Besluit van 11 November 1866, no. 21.)

NOTA. Het vorenstaande mede bij extract over te brengen op *Provinciale en Gemeentebesturen*.

De tegenwoordige Resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts verzonden aan de Inspecteurs der Posterijen en aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 390. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 24sten November* 1866, *no.* 66, *houdende vergunning tot den aanleg van een steenweg van Zuidlaren tot den grooten weg der* 1*ste klasse te Vries in Drenthe, en van tolheffing volgens tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 22 November 1866, no. 187, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Aan Mr. C. E. KNIPHORST te *Zuidlaren* c. s. concessie te verleenen tot aanleg van een steenweg van klinkers of geklopte keijen van de dorpstraat te *Zuidlaren* tot den grooten weg der 1ste klasse in het dorp *Vries* tusschen de mijlpalen no. 9 en no. 10, met bepaling dat de uitvoering overeenkomstig door Gedeputeerde Staten van *Drenthe* goed te keuren bestekken en binnen den tijd van twee jaren na dagteekening van dit besluit zal geschieden;

2°. aan de aanleggers aanvankelijk voor den tijd van drie jaren te rekenen van het tijdstip der voltooijing en openstelling van den weg concessie te verleenen tot tolheffing op dien weg overeenkomstig het hierbij gevoegd tarief, met bepaling,

dat de opbrengst dier heffing in de eerste plaats zal strekken tot voldoend onderhoud van den weg en toebehooren; dat bij gebreke van voldoend onderhoud, de concessie tot tolheffing wordt ingetrokken;

dat het toezigt over de heffing door Gedeputeerde Staten van *Drenthe* zal worden gevoerd, die daaromtrent de noodige voorschriften zullen kunnen geven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 24sten November 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Tarief *van de tolgelden, in te vorderen aan de beide tollen, geplaatst op den Steen- of Macadam-weg, tusschen den grooten Rijksweg der* 1*ste klasse no.* 1 *te Vries, en de gemeente Zuidlaren, provincie Drenthe.*

Bij de aankomst aan een der tolboomen zal voor tol moeten worden betaald:

Voor rij- of voertuigen met *vier* wielen, voor elk aangespannen paard, ezel, muilezel of runderbeest.	ƒ 0.15
Voor rij- of voertuigen met *twee* wielen, mitsgaders sleden, voor elk aangespannen paard, ezel, muilezel of runderbeest	„ 0.10
Drie wielen aan een rijtuig worden gerekend voor *vier*.	
Voor elk los paard of muilezel.	„ 0.07½.
Voor elk los runderbeest of ezel.	„ 0.02½.
Voor elk kalf, schaap of varken.	„ 0.01½.
Wanneer eene kudde schapen of varkens sterker dan vijftig is, in eens	„ 0.75.
Voor elken bok, geit of hond, gespannen voor een rij- of voertuig met *twee* wielen.	„ 0.01½.
Idem voor een rij- of voertuig met *vier* wielen.	„ 0.03.
Voor diligences of postwagens, ingerigt voor niet meer dan zes personen, voor elk paard.	„ 0.15.
Idem voor meer dan *zes*, doch niet meer dan *negen* personen.	„ 0.17½.
Idem voor meer dan *negen* personen.	„ 0.20.

Wegens een bespannen boerenwagen, geladen met producten van landbouw, bestemd ter markt te *Assen* of te *Zuidlaren*, hetzij van *Vries* komende of derwaarts gaande, zal voor het passeren van den tolboom op de gewone weekmarkten te *Zuidlaren* of te *Assen*, niet meer dan *twee en een halve centen* en terugkeerende op den namiddag of avond van die dagen niet meer dan *vijf centen* worden gevorderd. Hiervan zijn echter uitgezonderd zoodanige boerenwagens, welke door voerlieden gebezigd worden tot vervoer tegen vrachtloon van personen of goederen, gelijk mede de zoogenaamde korrewagens, welke alle aan het algemeen tarief van tol blijven onderworpen.

Desgelijks zullen tusschen beide de gabellen wonende particulieren, niet meer dan den halven tol verschuldigd zijn.

Indien een gedeelte van den cent zal verschuldigd zijn, zal steeds een halven cent worden gevorderd.

Voor de tolbetaling zal steeds een bewijs worden afgegeven, tegen afgifte waarvan men aan den tweeden tolboom van de betaling zal zijn vrijgesteld, mits denzelfden dag dien boom passerende.

Wanneer bij het ontstaan van dooiweder, na ingevallen vorst, de passage op den grooten Rijksweg bij verordening van het Provinciaal of andere besturen voor vrachtwagens mogt zijn gestremd, zullen zoodanige vrachtwagens gedurende zoodanigen tijd, op den onderwerpelijken weg niet worden toegelaten, dan tegen betaling van den vierdubbelen tol.

Van den tol zijn vrij:

a. de paarden en rijtuigen, behoorende tot 's Konings huis en die der Prinsen en Prinsessen van hetzelve, zoomede op reis de paarden en rijtuigen der personen, welke het gevolg des Konings, der Koningin of der Prinsen en Prinsessen uitmaken.

b. de paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst en op reis zijnde.

c. de paarden en rijtuigen uitsluitend gebruikt wordende voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig, behalve de conducteur en postiljon, geen of slechts *een* reiziger is.

d. de paarden en rijtuigen van de ambtenaren van den Waterstaat, indien zij met het toezigt van den weg zijn belast.

e. de paarden der Koninklijke maréchaussé, zoo ook de wagens en voertuigen behoorende aan den Staat of aan de nationale legerkorpsen, en welke voorzien zijn van het door het Departement van Oorlog vastgestelde distinctief teeken.

f. De landbouwers, welke den weg moeten passeren, om mestspeciën naar hunne landerijen, veldvruchten of hooi van dezelve te vervoeren of wel om hun vee naar of van de weide te brengen, onverschillig of hunne woningen al dan niet langs den weg gelegen zijn, doch voor zoo verre de landerijen of de weide onder de dorpen *Zuidlaren* en *Vries* of het gehucht *Tynaarlo* gelegen, of de landbouwers zelve onder eene dier plaatsen gevestigd zijn.

g. de landbouwers, welke hun land langs den weg hebben gelegen, voor hunne paarden en bouwgereedschappen, wanneer zij zich naar hun land begeven terugkomen.

h. De losse ongezadelde paarden zonder hoofdstel, welke om beslagen te worden naar den hoefstal en van daar teruggeleid worden.

Ingeval van verschil over de toepassing van dit tarief zullen Gedeputeerde Staten der provincie *Drenthe* beslissen.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 24 November 1866, no. 66.

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 391. MISSIVE *van den* Minister van Financien, *van den 26sten November* 1866, *no.* 24, *houdende inlichting nopens de heffing van opcenten van den accijns op den wijn in* 1867.

Bij het aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend wetsontwerp tot aanwijzing van de middelen voor de dienst 1867, is,

in ovreenstemming met art. 11 van het tractaat met *Frankrijk*, van den 7den Julij 1865 (*Staatsblad no.* 109,) voorgesteld om gedurende genoemd jaar slechts *dertig* opcenten van den accijns op den wijn te heffen.

Daar de accijns moet berekend worden naar den maatstaf, geldende op het tijdstip van den invoer of uitslag uit entrepôt, zal echter bij aanneming van bedoeld wetsontwerp, waarvan in dat geval nadere mededeeling zal worden gedaan, het verminderd getal opcenten niet van toepassing zijn voor den wijn, die vóór den 1sten Januarij e. k. op rekening van crediet is gebragt, al vervallen de termijnen ook eerst op of na dien dag, en evenmin voor den wijn, die vóór genoemd tijdstip van buiten 's lands ingevoerd of entrepôt uitgeslagen wordt, hetzij om op rekeningen vam crediet gebragt, hetzij om dadelijk te worden veraccijnsd, al geschiedt de debitering of betaling ook ná gezegd tijdstip.

In de bedoelde gevallen, alsmede bij invordering van accijns wegens het niet gezuiverd terugkomen van documenten voor wijn die vóór den 1sten Januarij e. K. wordt ingevoerd of uit entrepôt uitgeslagen, zullen alzoo steeds *veertig* opcenten moeten berekend worden.

Voor de toepassing van het vorenstaande kan ten opzigte van wijn, ingevoerd op generale verklaring, de dag der lossing op de nadere aangifte als tijdstip van invoer worden beschouwd.

Ik verzoek UW.Ed. Gestr. reeds nu de betrokken ambtenaren in Uwe directie op een en ander opmerkzaam te maken, ten einde, in voorkomende gevallen, de belanghebbenden daaromtrent te kunnen inlichten.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 392. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 26*sten November* 1866, *no.* 35, *houdende inlichting nopens de heffing van weeg- en vacatieloon, met betrekking tot de uitvoering van het Koninklijk besluit van* 25 *Augustus* 1866, *tot regeling van kosten in zake de in- en uitgaande regten en accijnsen.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de brieven van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, betreffende de uitvoering van het Koninklijk besluit van den 25sten Augustus j.l. (*Staatsblad no.* 119), tot regeling van kosten in zake de in- en uitgaande regten en accijnsen;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Den Provincialen Directeur naar aanleiding der gedane vragen te kennen te geven:

a. dat de kosten wegens de niet afzonderlijk genoemde verrigtingen, bedoeld aan het slot van het tarief, vastgesteld bij art. 1 van voormeld besluit, verschuldigd zijn niet voor elk ambtenaar afzonderlijk, maar voor de gezamenlijke ambtenaren met de werkzaamheden belast;

b. dat volgens art. 4 van voormeld besluit in verband met de toelichting vervat in de resolutie van den 10den September j.l. no. 12, voor het toezigt bij ladingen of lossingen op stroom of buiten den gewonen werktijd en bij andere soortgelijke verrigtingen, waarvoor

speciale vergunning vereischt wordt, bij voortduring het gewone vacatieloon gevorderd kan worden, boven en behalve hetgeen meergenoemd besluit in de daarbij bedoelde gevallen voor het bepalen van den aard en de hoeveelheid der goederen verschuldigd is;

c. dat het weegloon van 2 cent per 100 pond, volgens het nieuwe tarief verschuldigd, steeds moet berekend worden over het *bruto* gewigt der goederen; en

d. dat de zoogenaamde *ganggelden*, die in sommige plaatsen geheven worden bij weging van goederen, door de bedoelde nieuwe regeling zijn vervallen, en dat alzoo wegens zoodanige weging alleen het gewone weegloon verschuldigd is, onverminderd de heffing van vacatieloon in alle gevallen hierboven bedoeld onder letter *b.*

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 393. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den 27sten November* 1866, *no.* 26, *houdende eene door den Koning goedgekeurde aanvulling van art.* 3, *litt. a*, *van het reglement tot voorkoming van de overbrenging in Friesland van de runderpest.* (*Prov. blad no.* 188.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,
doen te weten, dat door de Staten dier provincie in hunne vergadering van den 15 November 1866 is vastgesteld, hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het noodig is eene aanvulling aan te brengen in het reglement tot voorkoming van de overbrenging in *Friesland* van de runderpest, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van den 26 September 1865, no. 58, 1 December 1865, no. 49, 20 April 1866, no. 72, en 25 Julij 1866, no. 45;

Gelet op art. 131 der grondwet, zoo mede op de artt. 130 en 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

In art. 3, litt. *a*, van gemeld reglement, achter het woord „*gedroogde*" in te lasschen de woorden „*of gezouten.*"

Aldus besloten door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden den 15*den November* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 23 November 1866, no. 64.

Gegeven te Leeuwarden, den 27 *November* 1867.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 394. Berigt *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 28sten November* 1866, *no.* 211, 6*de afd., nopens het openen van het Rijkstelegraafkantoor te Vlieland; opening van kantoren in Oostenrijk, Pruissen, Wurttemberg, Sleeswijk-Holstein, Frankrijk en Italië; opheffing van eenige in Frankrijk en Italië; tarief voor telegrammen naar Amerika langs den transatlantischen kabel en eenige andere bepalingen het telegrafenverkeer betreffende.*

Voor den duur der wintermaanden zal het rijkstelegraafkantoor te *Vlieland* open zijn: op de werkdagen, van 8 ure voor- en 4 ure

namiddags; op de zon- en feestdagen, van 8 tot 9 ure voor- en van 12 tot 3 ure namiddags.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Czaslau*, *Erlau*, *Georgenberg*, *Güns*, *Kopyczynce* en *Matrei* in Oostenrijk; te *Altefähr*, *Coburg*, *Fulda*, *Gützkow*, *Hanau*, *Hersfeld*, *Honnef*, *Lancken*, *Marklissa*, *Mittelwalde*, *Polzin*, *Rauden*, *Regenwalde*, *Saalfeld* (Oost-Pruissen), *Schönau* en *Schrau* in Pruissen; te Grunbach en Winterbach in Wurttemberg; te *Nordstrand* en *Pelworm* in Sleeswijk-Holstein; te *St. Amans-Soult*, *Ancy-le-Franc*, *Arvert*, *Bains*, *Breuillet*, *Briare*, *Briouze*, *Celles*, *Château-Renard*, *la Chaudeau*, *Criquetot-Lesneval*, *Dompaire*, *Ensisheim*, *Etaules*, *Felletin*, *St. Florentin*, *Formerie*, *St. Gervais*, *Grignols*, *la Guerche* (Ille et Villaine), *l'Isle-Jourdain*, *l'Isle-sur-Doubs*, *Jony-sous-Thel*, *Laruns* (voor den duur van den winter), *Mesle-sur-Sarthe*, *Meulan*, *Mont-Saint-Michel*, *St. Nazaire* (Var), *Pontacq*, *St. Romain-de-Bolbosc*, *Sanvic*, *Seilhac*, *Sorcy*, *Tiercé*, *Tinchebray*, *Uzerche*, *Vic-sur-Cère*, *Villedieu* (Manche) en *Viod* in Frankrijk; te *Frendah* in Algerië en te *Alberoni*, *Minco*, *Mori*, *Naro*, *Resina* en *Varignano* in Italië.

Spoorwegtelegraafkantoren zijn geopend te Glommen, Heringen, Riestedt, Rossla, Schrombehnen, Tharau en Wallhausen in Pruissen; te Hammerau en Pidding in Beijeren; te Châtillon, Decazeville, Frasne en la Jumellière in Frankrijk en te *Carovigno* en *Falconara* in Italië.

Opgeheven zijn de kantoren te Elsterwerda en Liebeseele in Pruissen; te Acqui, Alba, Ceva, Finalmarina, Lebba, Lonigo bij Venetië en Trabia in Italië, alsmede de spoorwegkantoren te Ceraino, Cormons, Domegliara, Marano, Parona, Peri, Pianzano, San-Martino en Tavernelle in Italië.

Gesloten zijn, voor den duur van den winter, de tijdelijke kantoren te Heringsdorf en Reinhardsbrunn in Pruissen, te Hohenswangan in Beijeren en te Cabourg, les Eaux-Chaudes en Evian in Frankrijk.

Erlau (L.) ligt van alle nederlandsche kantoren in den 3den kring.

Czaslau (L.) volgt het tarief van Kolin; Georgenberg (L.) dat van Kaesmark; Güns (L.) dat van Oedenburg; Kopyczynce (L.) dat van Hussiatyn en Matrei (L.) dat van Innsbruck.

Fulda (L.) ligt van Almelo, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bommel, Deventer, Eindhoven, Enschedé, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, Kampen, het Loo, Maastricht, Meppel, Nijmegen, Roermond, Tiel, Tilburg, Veendam, Venlo, Wageningen, Winschoten, Zutphen en Zwolle in den 2den, van de overige nederlandsche kantoren in den 3den kring.

Hersfeld (L.) ligt van Almelo, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bommel, Culenborg, Delfzijl, Deventer, Eindhoven, Enschedé, Groningen, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, Hoogezand, Kampen, het Loo, Maastricht, Meppel, Nijmegen, Roermond, Soestdijk, Steenwijk, Tiel, Tilburg, Veendam, Venlo, Wageningen, Winschoten, Zutphen en Zwolle in den 2den, van de overige nederlandsche kantoren in den 3den kring.

Altefähr (L.) volgt het tarief van Straalsund; Coburg (L.) dat van Schlensingen; Glommen (FC.) en Schrombehnen (FC.) volgen dat van Pruissisch-Eylau; Gützkow (L.) volgt dat van Greifswald; Hanau (L.) dat van Frankfort a/M.; Heringen (FC.) dat van Nordhausen; Honnef (L.) dat van Königswinter; Lancken (L.) dat van Putbus; Marklissa

(L.) dat van Lauban; Mittelwalde (L.) dat van Habelschwerdt, Polzin (L.) dat van Bärwalde; Rauden (L.) dat van Ratibor; Regenwalde (L.) dat van Plathe; Riestedt (FC.), Rossla (FC.) en Wallhausen (FC.) volgen dat van Sangerhausen; Saalfeld (Oost-Pruissen) (L.) volgt dat van Liebmühl; Schönau (L.) dat van Goldberg; Sohrau (L.) dat van Pless; Tharau (FC) dat van Koningsbergen; Grunbach (C) en Winterbach (C.) volgen dat van Schorndorf en Hammerau (FC.) en Piding (FC.) dat van Reichelhall.

Het tarief voor enkelvoudige telegrammen naar Amerika langs den transatlantischen kabel bedraagt thans voor Amsterdam 122 gl. en voor de overige nederlandsche kantoren 122,60 gl.

Voor ieder woord, van niet meer dan 5 letters, boven 20 woorden wordt aan alle kantoren 6,55 gl. geheven.

Ter bepaling van het in berekening komende woordental, telle men eerst het aantal woorden. Daarna worden de letters van het geheele berigt gesteld en door 5 gedeeld. Het hoogste van de alzoo verkregen woordentallen komt bij de tariefstoepassing in aanmerking.

Voorbeelden.

20	woorden,	die	100	letters	bevatten,	worden	geschat	als	20	woorden:
20	„	„	86	„	„	„	„	„	20	„
20	„	„	107	„	„	„	„	„	22	„
22	„	„	100	„	„	„	„	„	22	„
22	„	„	121	„	„	„	„	„	25	„

Blijkt bij de bepaling van het in berekening komende woordental, dat het berigt juist 30, 40, 50 enz. woorden bevat, zoo wordt resp. $1\frac{1}{2}$ maal, 2 maal, $2\frac{1}{2}$ maal enz. de prijs van een enkelvoudig berigt van den afzender geheven. De som van 6.65 gl. per woord wordt dus slechts op de woorden boven het laatste volle tiental toegepast.

In de retourberigten op de aangeteekende *buitenlandsche* telegrammen, die voor kantoren der Rijnspoorwegmaatschappij of der Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen, waarvoor het bestelgeld van 0,25 gl. verschuldigd is, bestemd zijn, moet zonder uitzondering het bedrag van dit bestelgeld vermeld worden.

De bestaande en nog te openen kantoren der Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen behooren, wanneer het tegendeel niet is of wordt voorgeschreven, als kantoren met doorloopende dagdienst in het tarief te worden opgenomen.

De dubbele namen van sommige kantoren van bijzondere maatschappijen in Nederland, zoo als: „Zeist-Driebergen, Elburg-Epe, Maasbracht-Linne, Horst-Sevenum enz., duiden aan, dat het spoorwegstation waar zich het telegraafkantoor bevindt, op eenigen afstand van, doch tusschen de beide zamengevoegde gemeenten gelegen is. Bij de vermelding in het tarief, onder deze dubbele kantoornamen, van de bestelling tegen 0.25 gl. behooren de beide gemeenten afzonderlijk onder elkander te worden ingeschreven, terwijl ook de tweede naam in alfabetische orde, met verwijzing naar de eerste, in het tarief moet worden opgenomen.

Met het oog op het bovenstaande worde het tarief onderzocht en, zoo noodig aangevuld.

's Gravenhage, den 28sten November 1866.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) SCHRöDER.

No. 395. DISPOSITIE *van den* Minister van Oorlog, *van den 30sten November* 1866, *no.* 57 *P*, *houdende wijziging van art.* 126 *en* 163 *van het reglement op de koninklijke militaire akademie*, *nopens de verwijdering van een kadet van de akademie en het detacheren bij de korpsen.*

DE MINISTER VAN OORLOG,

Gezien hebbende eene missive van den heer Minister van staat, directeur van 's Konings kabinet, van den 24sten dezer, no. 61, blijkens welke Zijne Majesteit heeft goedgevonden:

1°. dat de 1ste alinea van art. 126 van het reglement op de Koninklijke militaire akademie kome te vervallen en dat, in verband daarmede, de aanhef van de 2de alinea van dat artikel moet gelezen worden:

„Een kadet kan van de akademie verwijderd worden."

2°. dat de 8ste alinea van art. 163 veranderd is, als volgt:

„De maatregel van het tijdelijk detacheeren bij de korpsen van het leger, wordt alleen toegepast bij zeer ernstige overtredingen, waaronder vooral het mishandelen, op welke wijze ook, van een der kadetten, jonger in studiejaren of in leeftijd.

„Deze straf wordt door den Minister van oorlog bevolen, op voordragt van den gouverneur, na gehouden overleg met den raad van toezigt, voor niet langer dan één jaar."

's Gravenhage, den 30sten November 1866.

(*Get.*) J. A. VAN DEN BOSCH.

No. 396. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 30sten November* 1866, *no.* 206, *4e afd.*, *houdende inlichting nopens den juisten tijd, binnen welken, de verlofgangers van de nationale militie die zich in eene andere gemeente gaan vestigen, zich aldaar behooren aan te geven.* (*Art.* 134 *der wet.*)

's Gravenhage, den 30sten November 1866.

Uwe missive van den 28sten November no. 4394 (3698) 4e afd., heeft mij een verschil van gevoelen doen kennen omtrent den dag, waarop de termijn van dertig dagen, vermeld in de tweede zinsnede van art. 134 der militiewet, moet gerekend worden in te gaan, en voorts door welken burgemeester, dien van de gemeente, welke de verlofganger heeft verlaten, of dien der gemeente, waar hij zich vestigde, de kennisgeving moet worden gedaan, bij art. 77 van Zijner Majesteits besluit, van den 8sten Mei 1862 (*Staatsblad no.* 46) gevorderd.

Blijkens de door U W.E.G. mij toegezonden afschriften der missives van uwen ambtgenoot in .... en van den burgemeester van .... is de eerste van gevoelen, dat die termijn van dertig dagen ingaat met den dag, waarop de verlofganger in de gemeente zijner nieuwe woonplaats is *aangekomen* en dat de burgemeester van die gemeente de kennisgeving van de overtreding van artikel 134 der wet behoort te doen.

De burgemeester van .... is daarentegen van meening dat de termijn van dertig dagen moet gerekend worden reeds in te gaan

met den dag waarop de aangifte van *vertrek* uit de verlatene gemeente is gedaan en dat de kennisgeving van de overtreding van artikel 134 der wet moet geschieden door den burgemeester der gemeente, *waaruit de verlofganger is vertrokken.*

U W.E.G. verlangt mijne meening te vernemen hoe beide bepalingen behooren te worden opgevat.

Ik heb de eer daarop te antwoorden, dat ik ten opzigte der beide punten, geheel instem met het gevoelen van uwen ambtgenoot in . . . .

De tweede zinsnede van artikel 134 der militiewet schrijft voor, dat de verlofganger, die zich in eene gemeente gaat vestigen, zich binnen dertig dagen nà den dag, waarop hij *komt* in de gemeente, waar hij zich vestigt, bij den burgemeester dier gemeente aanmeldt. Hieruit volgt mijns inziens duidelijk, dat de termijn van dertig dagen niet ingaat met den dag waarop de verlofganger de aangifte van zijn vertrek uit de verlaten gemeente heeft gedaan, maar met dien zijner *aankomst* in de nieuwe woonplaats, en evenzeer, dat de kennisgeving, vermeld in artikel 77 van het besluit van 8 Mei 1862, door den burgemeester der gemeente, waar de verlofganger zich vestigde, behoort te geschieden.

Wat dit laatste punt betreft, beroept de burgemeester tot staving zijner meening, zich op de in dat artikel voorkomende woorden: *na gedaan onderzoek omtrent de verblijfplaats van den verlofganger.* Daaromtrent valt evenwel op te merken, dat artikel 77 van het besluit niet slechts van de overtreding van de artikelen 133 en 134 der wet, maar ook van die van de artikelen 136 en 156 gewag maakt, dus ook van lotelingen, die zich zonder toestemming langer dan gedurende vier weken buiten 's lands begeven. Op deze zijn de aangehaalde woorden van het besluit wel degelijk van toepassing en dus niet, gelijk de burgemeester beweert, zonder beteekenis.

Ten aanzien van de door den burgemeester van . . . . beweerde moeijelijkheid om den dag te bepalen, waarop de verlofganger in zijne nieuwe woonplaats is aangekomen, heb ik de eer te verwijzen naar het voorschrift, vervat in de missive van mijn departement van den 8den Februarij 1863, no. 129, dat namelijk, zoodra een verlofganger het voornemen te kennen geeft, zich elders te gaan vestigen, door den burgemeester der gemeente, welke hij verlaat, terstond berigt wordt gegeven aan dien der gemeente, waarin hij zich gaat vestigen.

Ik meen te mogen vertrouwen, dat dit voorschrift, stiptelijk nagekomen, een gereed hulpmiddel zal aanbieden om tot de kennis van den dag van aankomst te geraken en de overtreding van artikel 134 der wet te kunnen constateren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN HEEMSKERK.

No. 397. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 1*sten December* 1866, *no.* 63. *houdende dat de stafmuzijkanten bij de zeemagt, den rang van serjant bekleeden.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Marine, van den 30 November jl., no. 43;

Hebben goedgevonden en verstaan, bij wijziging in zoo ver van Ons besluit van den 13 Februarij 1864, no. 47, te bepalen dat de stafmuzijkanten bij de zeemagt zullen worden gelijk gesteld met den graad van *serjant*.

Onze Minister van Marine wordt belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer, tot informatie.

's Gravenhage, den 1*sten December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Marine,
(*Get.*) PELS RIJCKEN.

No. 398. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 3*den December* 1866, *no.* 309, 9*de afd.*, *houdende bepalingen nopens het te keer gaan van misbruiken bij aangifte en te nemen maatregelen bij de behandeling van aan veetyphus lijdend vee.*

's Gravenhage, den 3*den December* 1866.

Uit de wekelijksche opgaven der Gemeentebesturen betreffende den veetyphus blijkt, dat niet altijd tijdig aangifte geschiedt door den eigenaar. Men mag aannemen dat dit het geval is, wanneer het cijfer der afgemaakte runderen lager is dan dat der aangetasten en daarnevens eenige, als aan de ziekte gestorven zijn opgegeven. In dat geval behoort eene vervolging tegen den eigenaar te worden ingesteld en overeenkomstig de bepaling van art. 5 der Wet van den 15den September jl. (*Staatsblad no.* 150) de onteigeningssom niet te worden uitbetaald. U Hoog Edel Gestr. gelieve de Burgemeesters der Gemeenten in Uwe Provincie hieraan te herinneren.

Tevens kan er niet genoeg op worden aangedrongen, dat dáár waar onteigend wordt, de afmaking worde bevolen van al de zieke en verdachte dieren op één, en dat de Burgemeesters zich niet aan het laakbare pligtverzuim schuldig maken om alleen de zeer zieke, in dadelijk gevaar verkeerende dieren af te maken, eene zwakheid die meer dan iets anders bijdroeg tot de vermeerdering der ziekte in den laatsten tijd. Te hooge taxatie van te onteigenen dieren is almede schadelijk, de Burgemeesters behooren daartegen te waken door de benoeming van eerlijke en strenge schatters.

Ik verzoek U Hoog Edel Gestr. mij elke maand, opgave te doen van Gemeenten, in welke vervolgingen wegens overtreding van art. 459 tot 462 Code Pénal zijn aangevangen, en van die, waarin misbruiken zijn voorgekomen, als waarop in deze Missive is gedoeld.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 399. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 3*den December* 1866, *no.* 283, 2*de afd.*, *houdende inlichting nopens het plaatsen van twee zegels op de stembriefjes in de hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistricten, ter verkiezing van leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

's Gravenhage, den 3*den December* 1866.

Het is mij gebleken, dat bij de verkiezingen van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op de volgens art. 37 der kieswet aan de kiezers toegezonden stembriefjes in sommige districten, voor zooveel de hoofdplaats van het hoofd-kiesdistrict betreft, slechts één zegel staat afgedrukt. Het schijnt echter zoowel de bedoeling der wet te zijn, als met hare letter overeen te komen, dat ook in de hoofdplaatsen der hoofd-kiesdistricten de stembilletten van twee zegels voorzien worden, daar zij tegelijk hoofdplaatsen van onder-kiesdistricten zijn. Ik verzoek U H. E. G. alzoo de besturen der betrokken gemeenten uit te noodigen, op de stembilletten tweemaal het gemeentezegel te stellen, gelijk reeds in eenige gemeenten, die hoofdplaatsen en van hoofd- en van onder-kiesdistricten zijn, geschiedt. Ik acht dit van te meer belang, omdat alleen bij zoodanige toepassing de behoorlijke naleving der wet verzekerd is, daar anders briefjes, die slechts één zegel wegens het hoofd-kiesdistrict dragen, al zijn zij in een ander onder-kiesdistrict ingeleverd, als uit de hoofdplaats van het hoofdkiesdistrict afkomstig en alzoo in strijd met art. 61 der kieswet als geldig beschouwd kunnen worden.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 400. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 3*den December* 1866, *no.* 267, 2*de afd.*, *houdende opheffing van het tweede onderkiesdistrict Zandeweer, hoofdkiesdistrict Appingadam en vereeniging met Kantens, voor de verkiezing der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,
Gelet op artikel 99, laatste zinsnede der kieswet;
De Gedeputeerde Staten van Groningen gehoord;
Heeft goedgevonden:
met wijziging der beschikking van den 25sten Mei 1864, no. 151, 2de afd., het onderkiesdistrict *Zandeweer* voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op te heffen en in te deelen bij het onderkiesdistrict *Kantens* (1).
's Gravenhage, den 3*den December* 1866.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

(1) Bij besluit van Gedeputeerde Staten van Groningen, dd. 22 Nov. te voren, was reeds die opheffing medegedeeld voor de benoeming der leden van de provinciale Staten, met wijziging alzoo van hun besluit van 19 Nov. 1856. (*Prov. blad Gron. no.* 87).

No. 401. Resolutie van Gedeputeerde Staten van Drenthe, *van den 5den December* 1866, *no.* 19, *houdende het goedgekeurde Reglement ter voorkoming van hondsdolheid in de Provincie Drenthe.* (*Prov. blad no.* 65).

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE,

doen te weten:

1°. dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van 9 November ll., is vastgesteld hetgeen volgt:

Reglement *ter voorkoming en wering van hondsdolheid in de provincie Drenthe.*

Art. 1. Het bevel om de honden vast te leggen of hen te voorzien van een ijzeren of koperen muilkorf — volgens model, vastgesteld door heeren Gedeputeerde Staten en op de secretarie van iedere gemeente aanwezig — wordt gegeven:

a. door Gedeputeerde Staten voor de geheele provincie of een gedeelte daarvan;

b. door Burgemeester en Wethouders voor hunne gemeente, een onderdeel daarvan, of ook voor een of meer in de gemeente wonende eigenaars of houders van honden, die door Burgemeester en Wethouders gevaarlijk geacht worden.

Art. 2. Het bevel houdt eene bepaling in van den tijd, gedurende welken het van kracht zal zijn. De bepaalde termijn kan worden verlengd.

Overigens kan het bevel volstrekt en algemeen zijn, of wel gegeven worden, behoudens de daarin te vermelden bepalingen en uitzonderingen.

Art. 3. Honden, in strijd met het gegeven bevel losloopende of niet voorzien van een muilkorf aangetroffen, worden aangehouden, of, indien dit niet mogelijk of raadzaam voorkomt, onmiddellijk gedood.

Aangehouden honden, voor welke zich binnen vier en twintig uren na de aanhouding geen eigenaar opdoet, kunnen gedood worden.

Art. 4. Onverminderd de verpligting, die, bij vermoeden van hondsdolheid, naar art. 459 van het wetboek van strafregt aan den houder of oppasser van honden is opgelegd, is een iegelijk verpligt, aan den Burgemeester zijner gemeente, met opgave van alle bijzonderheden, aangifte te doen zoowel van het feit, dat in de gemeente een dolle of vermoedelijk dolle hond is of geweest is, zoodra het ter zijner kennis komt, als van de honden, van welke hij weet, dat zij met een dollen of vermoedelijk dollen hond in aanraking geweest zijn.

Art. 5. Zoodra aan den Burgemeester aangifte zal zijn gedaan van een geval van bestaande of vermoedelijke hondsdolheid in de gemeente, of zoodra, ook buiten aangifte, zoodanig geval ter zijner kennis komt, doet hij daarvan en van de genomen maatregelen onverwijld mededeeling aan Gedeputeerde Staten en aan de besturen der naburige gemeenten.

Art. 6. De eigenaar of houder van een hond, die dol is, vermoed wordt dol te zijn of door een dollen of vermoedelijk dollen hond is gebeten, is verpligt dien hond onverwijld te doen afmaken.

Wordt dit nagelaten, dan zorgt de Burgemeester, dat die afmaking plaats vindt.

Art. 7. Wanneer de muilkorf, dien de hond draagt, niet zoodanig is gemaakt, vastgehecht of passende, dat de hond daardoor onschadelijk wordt gemaakt, wordt, voor de toepassing van dit reglement, de hond geacht, van geen muilkorf te zijn voorzien.

Art. 8. Overtreding van het bevel, krachtens art. 1 gegeven, wordt gestraft met eene geldboete van *f* 2.—; van de bepaling van art. 4 met eene geldboete van *f* 3.— tot *f* 5.—, en van die van art. 6, 1ste alinea, met eene geldboete van *f* 10.— tot *f* 20.— en eene gevangenisstraf van een tot drie dagen te zamen of afzonderlijk.

Slotbepaling.

Op het tijdstip, waarop dit reglement in werking treedt, zal zijn ingetrokken het reglement op het vastleggen der honden in de provincie *Drenthe*,

vastgesteld door de Staten den 4 Julij 1844 en goedgekeurd bij koninklijk besluit van 4 Augustus 1844, no. 74.

Aldus, behoudens 's Konings goedkeuring, door de Staten der provincie *Drenthe* vastgesteld bij hun besluit van 9 November 1866, no. 6.

2°. dat dit reglement is goedgekeurd bij koninklijk besluit van 23 November 1866 no. 61.

Gegeven te Assen, den 5den December 1866.

(*Get.*) H. A. M. VAN ASCH VAN WIJCK, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. J. SMIDT, *Griffier.*

No. 402. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den 7den December* 1866, *no.* 4*a*, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van art.* 4 *en de laatste alinea van art.* 5 *van het reglement tot wering van besmettelijke ziekten onder rundvee en schapen.* (*Prov. blad no.* 90.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van 15 November 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Overwegende, dat het wenschelijk is, dat de bevoegdheid tot het geven van vergunning van in- of doorvoer van rundvee en schapen, in art. 4 en in de laatste alinea van art. 5 van het reglement tot wering van besmettelijke ziekten onder rundvee en schapen aan Gedeputeerde Staten gegeven, aan den Commissaris des Konings worde verleend;

Besluiten, onder goedkeuring des Konings artikel 4 van het reglement tot wering van besmettelijke ziekte onder rundvee en schapen, door de Staten vastgesteld den 23 November 1865 en door Zijne Majesteit den Koning goedgekeurd den 5 Januarij 1860, no. 60, wordt gelezen als volgt:

„Is het in art. 1 bedoeld besluit genomen op grond van eene andere ziekte dan pestziekte, dan kan de Commissaris des Konings den in- of doorvoer van rundvee en schapen vergunnen. Is dat besluit genomen op grond van heerschende pestziekte, dan kan hij uit gemeenten, waar de ziekte niet heerscht den invoer vergunnén van vee dat voor onmiddelijke slagting bestemd is."

„De in- of doorvoer mag niet anders plaats hebben, dan onder de voorwaarden welke hij voorschrijft en langs zoodanige land- of waterwegen als hij aanwijst."

De laatste alinea aan art. 5 wordt gelezen als volgt:

„Wanneer die landen of hoeven liggen in deze en eene daaraan grenzende provincie, doch niet in aan elkander zwettende gemeenten, kan zoodanige vergunning door den Commissaris des Konings worden verleend."

Groningen, den 15*den November* 1866.

En dat dit besluit is goedgekeurd bij besluit van Zijne Majesteit den Koning d.d. 29 November 1866, no. 85.

Gegeven te Groningen, den 7den December 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 403. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Groningen, *van den 7den December* 1866, *no.* 7, *houdende intrekking der bepalingen in zake het verleenen van subsidiën uit de provinciale fondsen, tot de kosten van het bouwen, herbouwen of vertimmeren van kerken, pastorijen enz.* (*Prov. blad no.* 92.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

doen te weten:

1°. dat door de Staten dier provincie, in hunne vergaderingen van den 21/27 November 1866, is vastgesteld hetgeen volgt:

DE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN,

Gelet op hun besluit van 19 Julij 1861, no. 9 vervat in het Provinciaal blad van Groningen van 1861, no. 40;

Overwegende, dat bij de behandeling eener aanvrage tot subsidie uit de provinciale fondsen, voor de kosten tot het bouwen eener Kerk en Pastorij te Wilp, Gemeente Marum, de meerderheid van de leden dezer Vergadering een gevoelen heeft geopenbaard, om voortaan dusdanige bijdragen niet meer te verleenen, en het derhalve minder gepast is voorgekomen, bepalingen te bezitten, waarbij worden voorgeschreven de vereischte middelen waarmede en waardoor men *wel* de hierbij bedoelde subsidiën kan aanvragen, zoo als deze zijn aangewezen in het besluit van Gedeputeerde Staten van den 29 Augustus 1861, no. 29, houdende besluit dezer vergadering van den 19 Julij 1861, no. 9;

Hebben besloten:

In te trekken en buiten werking te stellen voorschreven besluit van den 19 Julij 1861, no. 9.

Groningen den 21/27sten November 1866.

De Staten voornoemd,

2°. dat door Gedeputeerde Staten bij besluit van heden is ingetrokken hun besluit van den 29 Augustus 1861, no. 29, (*Provinciaal blad no.* 40) (1), houdende voorschriften tot uitvoering van het nu ingetrokken besluit der Staten van den 19 Julij 1861, no. 9.

Gegeven te Groningen, den 7den December 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) I. A. VAN ROIJEN.
Ter ordonnantie van dezelven,
(*Get.*) ALBERDA.

No. 404. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 8sten December* 1866, *no.* 54, *houdende vergunning der concessie tot heffing van gelden voor het bevaren van de Gouwe en overzetten met de pont aan de Goudsche sluis bij Alphen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 5 December 1866, no. 148, 3de afdeeling;

Gelet op Ons besluit van den 25 December 1856, no. 40 (2).

(1) Bijvoegsel 1861, no. 228. *Red.*
(2) Bijvoegsel 1861, no. 220, bijlage *A.* *Red.*

Hebben goedgevonden en verstaan:
aan de gemeente *Gouda* voor den tijd van vijf jaren, ingaande met 1 Januarij 1867, concessie te verleenen tot het heffen van regten voor het bevaren van de Gouwe en den Turfsingel en voor het overzetten met de pont aan de Goudsche sluis onder Alphen, volgens het bij Ons boven aangehaald besluit vastgesteld tarief.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 8sten December 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 405. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 8sten December* 1866, *no.* 58, *houdende vrijstelling van zegelregt voor programma's enz. van vrijwillige vereenigingen tot gemeenschappelijke oefening in den wapenhandel.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Financien van den 4den December 1866, no. 15, Registratie en Domeinen;

Gelet op art. 27, litt. B. no. 4 der wet van 4 October 1843 (*Staatsblad no.* 47) en op de Koninklijke besluiten van 17 Mei 1848, no. 78 en van 19 December 1860, no. 81;

Gelet op art. 44 derzelfde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Vrijstelling te verleenen van het bij de artikelen, 18, 22 en 13 der voormelde wet bepaalde zegelregt:

1°. voor de programma's, aankondigingen en berigten van vrijwillige vereenigingen tot gemeenschappelijke oefening in den wapenhandel;

2°. voor de lijsten van inteekening of bewijzen van deelneming in de evengemelde vereenigingen, zoomede voor de verbindtenissen tot het doen van bijdragen ten behoeve dier vereenigingen, en voor de door die vereenigingen afgegeven bewijzen van lidmaatschap en van gedane bijdragen, zulks, voor zooveel betreft de gedrukte stukken en de stukken bedoeld onder no. 2, onder voorwaarde, dat daarop worde aangeteekend: „*vrij van zegel, ingevolge Koninklijk besluit van den 8sten December* 1866, *no.* 58."

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 8sten December 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Financien,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 406. **Missive** *van den* **Minister van Binnenlandsche Zaken**, *van den* 8*sten December* 1866, *no.* 248, *4de afd.*, *houdende inlichting betrekkelijk de verevening der gedane uitgaven in zake de beteugeling der veeziekte.*

's Gravenhage, den 8*sten December* 1866.

Bij het onderzoek van uitgaven, in het belang van de beteugeling der veeziekte gedaan, zijn door de Algemeene Rekenkamer de volgende opmerkingen gemaakt.

Sommige Burgemeesters hebben, bij hunne besluiten tot onteigening van vee, genomen krachtens de Wet van den 15den September 1866 (*Staatsblad no.* 150), tevens bevolen de afkondiging derzelve binnen de Gemeente en de plaatsing in dagbladen, waarvan de kosten aan het Rijk worden in rekening gebragt. Die kosten zijn door de Kamer verevend, omdat daaraan het karakter van Staatsuitgaven niet kon worden ontzegd, maar met het oog op de Wet schijnt die aankondiging hier eene noodelooze formaliteit te zijn geweest.

De tweede opmerking, die aan de Kamer is voorgekomen, betreft de voldoening door eenen Burgemeester, van uitgaven wegens onteigening van vee, krachtens de Wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad no.* 125), uit de gelden ter goede rekening, die ingevolge art. 6 der Wet van den 15den September 1866 aan hem zijn verstrekt. Hoewel die voorschotten zijn verleend uitsluitend tot bestrijding van kosten, die uit de laatstgemelde Wet voortvloeijen, heeft de Kamer ook daarin berust, omdat de uitgaven, onverschillig of de onteigening volgens de Wet van 1851, of volgens die van 1866 heeft plaats gehad, uit denzelfden begrootingspost worden gekweten.

Het komt der Algemeene Rekenkamer evenwel wenschelijk voor, dat op het een en ander de aandacht der Burgemeesters worde gevestigd.

Ik verzoek U.H.E.Gestr. aan het verlangen der Rekenkamer, voor zoo veel dit nog noodig mogt zijn, te voldoen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

No. 407. **Missive** *van den* **Minister van Justitie**, *van den* 8*sten December* 1866, *no.* 99, *4de afd.*, *houdende inlichting nopens de inschrijving in de registers van de huizen van bewaring van door den Kantonregter veroordeelden.*

's Gravenhage, den 8*sten December* 1866.

Het is mij gebleken, dat met de inschrijving in de registers van door den Kantonregter veroordeelden niet overal op gelijke wijze wordt gehandeld.

Naar mijne beschouwing, moeten naar aanleiding van art. 1, 4de punt *a* van het reglement voor de huizen van bewaring, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 14 Augustus 1855 (*Staatsblad no.* 112), al deze veroordeelden worden geacht te behooren tot de bevolking van het huis van bewaring en derhalve in het register no. 1 worden ingeschreven

De circulaire van den 19 Januarij jl., no. 112 (1), zal dan ook in dien zin moeten worden opgevat, dat, al heeft de Kantonregter wegens *wanbedrijf* geldboete opgelegd, de subsidiaire gevangenisstraf, die bij wanbetaling daarvoor in de plaats treedt, niettemin even als elke door den Kantonregter opgelegde principale gevangenisstraf in het huis van bewaring moet worden ondergaan.

Ik verzoek de besturen het voorgaande aan den directeur of cipier te willen mededeelen, met aanbeveling om daarop reeds bij het opmaken van de statistiek over het loopende jaar te letten.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 408. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 9den December* 1866, *no.* 29, *houdende aanvulling van het besluit nopens de bijzondere voorwaarden van benoembaarheid tot gezaghebbers en stuurlieden bij de koloniale marine.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Overwegende dat aanvulling noodig is van de bij Ons besluit van 13 April 1865, no. 59 (2), vastgestelde bijzondere voorwaarden voor benoembaarheid tot gezagvoerders en stuurlieden bij de Gouvernements marine in Nederlandsch-Indië.

Op de voordragt van Onzen Minister van Koloniën d.d. 5 December 1866, litt. *apz*, no. 22.

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Art 1 van Ons besluit van 13 April 1865, no. 59, wordt aangevuld als volgt: Om te kunnen worden toegelaten tot het examen voor den rang van gezaghebber, moet de candidaat minstens één jaar als eerste stuurman hebben gediend, terwijl twee jaren dienst als tweede of derde stuurman worden vereischt, om te kunnen worden toegelaten tot het examen voor den rang respectivelijk van eersten en tweeden stuurman.

Bij ontstentenis van adspiranten, die aan de voormelde vereischten voldoen, kunnen de gestelde tijdvakken verkort worden, wanneer het belang van de dienst dit vordert.

Art. 2. Ons tegenwoordig besluit treedt in werking met de afkondiging:

In Nederland, door plaatsing in de Nederlandsche Staatscourant, en in Nederlandsch-Indië, door opname in het *Staatsblad van Nederlandsch-Indië.*

---

(1) Deze circulaire luidt aldus:
Ten aanzien van de inschrijving der gevangenen, die ter zake van wanbetaling van boeten in strafzaken in de huizen van verzekering en huizen van arrest worden opgenomen, heb ik de eer aan de besturen dezer gevangenissen mede te deelen, dat de bedoelde gevangenen, in overeenstemming met het bepaalde bij het 2de lid van art. 2 der wet van den 22sten April 1864 (*Staatsblad no.* 29), wanneer zij wegens misdaad of wanbedrijf zijn veroordeeld, in het register model no. 5, — en indien zij wegens overtreding veroordeeld zijn, in het register model no. 1 moeten ingeschreven worden. *Red.*

(2) Bijvoegsel 1865, no. 84.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering dezes.
Het Loo, den 9den December 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Koloniën,
(*Get.*) TRAKRANEN.

No. 409. BESLUIT *van den* Minister van Financien, belast met het beheer van de Zaken der Hervormde Eeredienst, enz., *van den 11den December* 1866, *no.* 13, *houdende mededeeling van het voor kennisgeving aangenomen Synodaal reglement op de benoeming van ouderlingen en diakenen en de beroeping der predikanten.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN, belast met het beheer van de Zaken der Hervormde en andere Eeredienst, behalve die der Roomsch-Katholieke.

Ontvangen hebbende eene missive van de Algemeen Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk, d.d. 24 November 1866, no. 80, waarbij, zooveel noodig tot goedkeuring, wordt ingezonden een Synodaal reglement op de benoeming van ouderlingen en diakenen en de beroeping van predikanten;

Gezien de wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102);

Heeft goedgevonden:

Aan de Algemeene Synodale Commissie voornoemd te kennen te geven,

dat het voorschreven reglement op de benoeming van ouderlingen en diakenen en de beroeping van predikanten, bij de Regering, overeenkomstig de bepaling van art. 1 der wet van 10 September 1853 bovenvermeld, voor kennisgeving wordt aangenomen.

's Gravenhage, den 11den December 1866.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 104.

De Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk:

Gezien het besluit der Algemeene Synode van 25 Julij 1866, waarbij voor goed vastgesteld is het *Synodaal Reglement op de benoeming van ouderlingen en diakenen en de beroeping van predikanten;*

Kennis genomen van de stemmen, welke de Provinciale kerkbesturen, waaronder begrepen de Commissie tot de zaken der Waalsche kerken en het Kerkbestuur van Limburg, daartoe door de Synode bij aanschrijving van 26 Julij 1866, no. 124, gevraagd, over genoemd Reglement hebben uitgebragt;

Overwegende, dat de volstrekte meerderheid dier Besturen zich voor de goedkeuring van het reglement heeft verklaard, en het alzoo als aangenomen moet worden beschouwd;

Overwegende verder, dat het krachtens art. 1 van de wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), zoo veel noodig tot goedkeuring, bij de Regering is ingezonden, en deze, volgens missive van den heer Minister van Financien, belast met het beheer van de zaken der Hervormde Eeredienst enz., van 11 December jl., no. 13, het voor kennisgeving heeft aangenomen;

Gelet op artt. 12 en 62 van het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het Koningrijk der Nederlanden;

Vaardigt meergemeld Reglement uit, zoodanig als de afdruk daarvan hiernevens is gevoegd, om in werking te treden, gelijk daarbij omschreven is, waarvan openbare afkondiging zal geschieden in het wettige Orgaan der Nederlandsche Hervormde Kerk;

Besluit voorts, dat het Reglement met begeleidende ter kennisgeving zal worden gezonden aan den heer Minister van Financien, hiervoren genoemd, aan de Provinciale kerkbesturen, aan de Classicale besturen, aan de Kerkeraden en Predikanten, aan den Quaestor-generaal van de Algemeene Synode, aan de Faculteiten der Godgeleerdheid van 's Rijks hoogescholen en aan de Commissie tot de zaken der Protestantsche kerken in Nederlandsch Indië.

's Gravenhage, den 14den December 1866.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*Get.*) R. J. KONING, *President.*
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 104*a*.

Synodaal Reglement *op de benoeming van ouderlingen en diakenen en de beroeping van predikanten.*

Art. 1. Het regt der gemeente tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten (art. 23 Alg. Reg.) wordt, behoudens de regten van derden en met inachtneming van de synodale reglementen voor de kerkeraden en op de vacaturen, door hare stemgeregtigde leden uitgeoefend.

Stemgeregtigde leden eener gemeente zijn alle manslidmaten, die onder haar ressort wonen, den ouderdom van 23 jaren bereikt hebben en ten minste één jaar geleden bij den Kerkeraad geloofsbelijdenis hebben afgelegd of op ingediende attestatie of bewijs van lidmaatschap als lidmaten der gemeente erkend zijn.

Manslidmaten, die in het jaar, dat aan de stemming of verkiezing voorafgaat, door eenig armbestuur zijn bedeeld geworden, en zij, die onder censuur of curatele staan, zijn van deze stembevoegdheid uitgesloten.

Art. 2. Binnen *drie* maanden na de invoering van dit reglement onderwerpt de Kerkeraad aan het oordeel der stemgeregtigden de vraag, of zij het regt tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten zelven wenschen uit te oefenen op de in dit reglement verder beschreven wijze, dan wel den (Algemeenen) Kerkeraad bepaaldelijk magtigen om daarmede op den bestaanden voet voort te gaan.

De meerderheid der behoorlijk uitgebragte stemmen beslist. Bij het staken der stemmen blijft de bestaande wijze van benoemen en beroepen voortduren.

Art. 3. Heeft de meerderheid het regt tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten, volgens art. 2, zich voorbehouden, dan wordt dit in gemeenten van minder dan 100 stemgeregtigden door de stemgeregtigde leden zelven uitgeoefend.

In gemeenten van 100 en meer stemgeregtigden geschiedt dit door een Kiescollegie. Dit Collegie bestaat uit de gezamenlijke leden van den (Algemeenen) Kerkeraad en uit twee maal zoo vele gemagtigden, te benoemen door en uit de stemgeregtigden. Deze worden benoemd voor den tijd van *vier* jaren. Jaarlijks treedt een *vierde* gedeelte af, volgens een rooster, voor de eerste maal door het lot vastgesteld. De aftredenden zijn terstond herkiesbaar.

Voor de vergaderingen, tot de benoeming van ouderlingen en diakenen en tot de beroeping van predikanten belegd, gelden de voorschriften van artt. 8 en 9 van het Algemeen Reglement.

Art. 4. Binnen *zes* maanden, nadat de meerderheid het regt tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten, volgens art. 2, zich heeft voorbehouden, wordt de uitvoering van art. 3 door den Kerkeraad bij plaatselijk reglement geregeld. De Kerkeraad zendt dat reglement ter beoordeeling aan het Classicaal bestuur. Wanneer het Classicaal bestuur oordeelt, dat het plaatselijk reglement niet in strijd is met dit reglement noch met andere algemeene of bijzondere reglementen, zoo onderwerpt dat Bestuur het aan de goedkeuring van het Provinciaal kerkbestuur. Aanstonds na de goedkeuring treedt het in werking.

Indien in de kosten van het werk der verkiezing niet op eene andere wijze kan worden voorzien, verbindt de Kerkeraad de uitoefening van het stemregt aan eene contributie, die evenwel de som van één gulden 's jaars niet mag te boven gaan.

Art. 5. De ouderlingen en diakenen, die bij het in werking treden der nieuwe wijze van verkiezing in dienst zijn, blijven hunne betrekking vervullen tot dat hun diensttijd verstreken is.

Art. 6. De in art. 2 bedoelde beslissing van de meerderheid der stemgeregtigden blijft van kracht gedurende *vier* jaren. Na verloop van dezen ter-

mijn, en vervolgens telkens na verloop van *tien* jaren, roept de Kerkeraad van nieuws de stemgeregtigden op om te beslissen over de vraag, of zij het regt tot verkiezing der kerkeraadsleden zelven wenschen uit te oefenen op de in dit reglement beschreven wijze, dan wel den Kerkeraad daartoe bepaaldelijk magtigen. De bepalingen in art. 2 worden daarbij steeds in acht genomen.

Art. 7. Met de invoering van dit reglement zijn art. 6 van het synodaal reglement voor de kerkeraden en art. 48 van het reglement op de vacaturen vervallen.

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 25 Julij 1866, en na kennisgeving aan de Regering, volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14den December daaraanvolgende om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*Get.*) R. J. KONING, *President.*
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*
Voor eensluidend afschrift.
De Secretaris der Algemeene Synodale,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 410. BESLUIT *van den* Minister van Financien, belast met het beheer van de Zaken der Hervormde Eeredienst, enz., *van den* 11*den December* 1866, *no.* 14, *houdende mededeeling van de voor kennisgeving aangenomen wijzigingen in het algemeen Reglement; in het reglement op het examen ter toelating tot de Evangeliebediening; in het reglement voor de kerkenraden; in het reglement op de vacaturen en in het reglement op het hulppredikerschap.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN, belast met het beheer van de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten, behalve die der Roomsch-Katholieke,

Ontvangen hebbende eene missive van de Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde kerk, dd. 24 November 1866, no. 81, waarbij, zooveel noodig tot goedkeuring worden ingezonden verschillende wijzigingen in onderscheidene kerkelijke reglementen;

Gezien de wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102);

Heeft goedgevonden:

aan de Algemeene Synodale Commissie voornoemd te kennen te geven, dat de medegedeelde wijzigingen van het algemeen reglement, art. 7; van het reglement op het examen, art. 25; van het reglement op de vacaturen, art. 34, tweede lid; art. 45, 51 en 59; van het reglement op de kerkeraden, art. 11, derde lid; en van het reglement op het hulppredikerschap, art. 17; bij de Regeering, overeenkomstig de bepaling van art. 1 der wet van 10 September 1853, bovenververmeld, voor kennisgeving worden aangenomen.

's Gravenhage, den 11*den December* 1866.

De Minister voornoemd,
(*Get.*) R. J. SCHIMMELPENNINCK.

No. 105.

De algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk;

Gezien de onderscheiden besluiten der Algemeene Synode van 13 en 18 Julij 1866, tot wijziging of uitbreiding van art. 7 van het algemeen reglement voor de Hervormde Kerk in het Koningrijk der Nederlanden, van art. 25 van het reglement op het examen ter toelating tot de evangeliebediening in de Nederlandsche Hervormde Kerk, van art. 11, derde lid, van het synodaal reglement voor de kerkeraden, van art. 34, tweede lid, artt. 45, 51 en 59 van het reglement op de vacaturen en van art. 17 van het reglement op het hulppredikschap, zoodanig als bij gedachte besluiten is omschreven;

Kennis genomen van de stemmen, welke de Provinciale kerkbesturen, — voor zoo ver de verandering in het algemeen reglement betreft, na gehoord te hebben de Classicale besturen van hun ressort, — de Commissie tot de zaken der Waalsche kerken en het Kerkbestuur van Limburg onder eerstgenoemde besturen begrepen, op aanschrijving der Synode van 26 Julij 1866, no. 124, over die veranderingen hebben uitgebragt;

Overwegende, dat die Besturen zich voor de goedkeuring van deze veranderingen in de reglementen hebben verklaard, en zij derhalve als aangenomen moeten beschouwd worden;

Overwegende verder, dat ze aan de Regering krachtens art. 1 van de wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102) ter kennisneming, zoo veel noodig ter goedkeuring, zijn toegezonden en door deze, volgens missive van den Heer Minister van Financien, belast met het beheer van de zaken der Hervormde Eeredienst enz., van 11 December jl., no. 14, voor kennisgeving zijn aangenomen;

Gelet op artt. 12 en 62, alsmede op de slotbepaling van het Algemeen Reglement, hierboven aangehaald;

Vaardigt meervermelde veranderingen uit, zoodanig als hare afdrukken hiernevens zijn gevoegd, om in werking te treden, gelijk daarbij omschreven is, waarvan afkondiging zal geschieden in het wettige Orgaan der Nederlandsche Hervormde Kerk;

Besluit voorts, dat de Veranderingen met begeleidende tot kennisgeving zullen worden gezonden aan den heer Minister van Financien, evengenoemd, aan de Provinciale kerkbesturen, aan de Classicale besturen, aan de Kerkeraden en Predikanten, aan den Quaestor-Generaal van de Algemeene Synode, aan de Faculteiten der Godgeleerdheid van 's Rijks hoogescholen en aan de Commissie tot de zaken der Protestantsche kerken in Nederlandsch Indie.

's Gravenhage, den 14den December 1866.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*Get.*) R. J. KONING, *President.*
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*

No. 105*a*.

Verandering in art. 7 *van het Algemeen Reglement voor de Hervormde Kerk in het Koningrijk der Nederlanden.*

Uit het artikel vallen weg de woorden: „het Ministerieel Departement".

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 13 Julij 1866, en, na kennisgeving aan de Regering volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14 December d. v. om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) R. J. KONING, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 105*b*.

Verandering in art. 25 *van het Reglement op het examen ter toelating tot de Evangeliebediening.*

Uit het artikel wordt de laatste alinea, luidende: „Gelijk berigt enz." weggenomen.

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 13 Julij 1866, en, na kennisgeving aan de Regering volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14 December d. v. om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) R. J. KONING, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 105*c*.

Verandering in art. 11 *van het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden.*

Van genoemd artikel luidt de 3de alinea aldus:

„De diensttijd, waarvoor zij benoemd worden, is hoogstens vier jaren. Tot twee malen zijn zij bij de aftreding terstond weder verkiesbaar. Om hen *op nieuw*, zonder dat zij ten minste één jaar buiten dienst zijn geweest, te benoemen heeft de Kerkeraad telkens de magtiging noodig van het Classikaal bestuur."

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 18 Julij 1866, en, na kennisgeving aan de Regering volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad* no. 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14den December d. v. om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) R. J. KONING, *President*.
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris*.
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 105*d*.

Veranderingen in artt. 34, 45, 51 *en* 59 *van het Reglement op de vacaturen.*

Art. 34, de laatste zin wordt dus gelezen:

„De Praetor van den Ring zorgt in dit geval, op zijne aanvrage, voor de uitschrijving der predikbeurten, en de afwezige predikant voor de goede ontvangst en de reiskosten der ringbroeders, die ze vervullen. De regeling dezer kosten is aan den Ring overgelaten."

Art. 45, vallen weg de laatste woorden: „en aan het Ministeriëel Departement."

Art. 51. Aan dit artikel wordt deze alinea toegevoegd:

„Tot het verleenen van dispensatie van deze bepaling, alleen in het bewezen belang eener Waalsche gemeente, is de Synodale Commissie bevoegd, na gehoord te hebben de Commissie tot de zaken der Waalsche kerken."

Art. 59. Aan dit artikel de volgende alinea toe te voegen:

„Ingeval er naar art. 52 dispensatie voor de gedane beroeping moet worden aangevraagd, geeft de Kerkeraad hiervan voorloopig kennis aan den beroepene en wordt met het opmaken van den beroepsbrief gewacht tot dat de dispensatie verkregen is. Wanneer het verzoek om dispensatie mogt worden afgewezen, wordt zulks onverwijld aan den beroepene berigt.

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, bij verschillende besluiten, in hare zittingen van 13 en 18 Julij 1866, en, na kennisgeving aan de Regering volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102), uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14den December d. v. om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) R. J. KONING, *President*.
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris*.
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 105*e*.

Verandering in art. 17 *van het Reglement op het Hulppredikerschap.*

Uit het artikel worden de woorden weggenomen: „en hiervan afschrift gezonden aan het Ministerieel Departement."

Aldus voor goed vastgesteld door de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk in hare zitting van 13 Julij 1866, en, na kennisgeving aan de Regering volgens art. 1 der wet van 10 September 1853 (*Staatsblad no.* 102),

uitgevaardigd door de Algemeene Synodale Commissie den 14den December d. v. om in werking te treden den 1sten Maart 1867.

De Algemeene Synodale Commissie voornoemd,
(*w. g.*) R. J. KONING, *President.*
(*w. g.*) S. F. VAN HASSELT, *Secretaris.*
Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Algemeene Synode,
(*Get.*) S. F. VAN HASSELT.

No. 411. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 11*den December* 1866, *no.* 29, *houdende bepaling nopens het verleenen van provinciaal subsidie aan gemeenten, voor het verstrekken van toelagen aan geëxamineerde veeartsen.* (*Prov. blad no.* 198.)

Gehoord het gerapporteerde, tengevolge der kantbeschikking van den heer Commissaris des konings, van den 27 November 1866, 3de afdeeling L, no. 914, op een extract uit de notulen der vergadering van heeren Staten dezer provincie, van woensdag den 21 November ll. ('s avonds), no. 9, waarbij, naar aanleiding van het door een der leden gedaan voorstel, is besloten:

1°. enz.

2°. op de provinciale begrooting voor 1867 beschikbaar te stellen eene som van ƒ 1,500.〃 voor subsidie aan gemeenten ter tegemoetkoming in harerzijds te verstrekken toelagen aan geexamineerde veeartsen;

3°. te bepalen, dat de gemeente-besturen, om in het genot van zoodanige subsidie te worden gesteld, zich tot Gedeputeerde Staten kunnen wenden, die voor elke door de gemeente-besturen aan veeartsen te verstrekken toelage hoogstens een gelijk bedrag zullen toezeggen, met dien verstande evenwel, dat de bijdrage der provincie nimmer hooger zij dan ƒ 250.〃, en voorts onder voorwaarde, dat die veeartsen gehouden zullen zijn, om, indien zij daartoe worden geroepen, hunne diensten aan de provincie te verleenen in den kring waarvoor zij zijn aangesteld;

4°. heeren Gedeputeerde Staten te verzoeken, om de gemeentebesturen in de provincie van het sub 2° en 3° bepaalde in kennis te stellen, met uitnoodiging om hunnerzijds in het belang van de veeartsenijkundige dienst in hunne gemeente maatregelen te nemen;

Is, na overweging, besloten:

1°. Het bovengemeld staatsbesluit, bij deze, door insertie, ter kennis te brengen van de gemeente-besturen in de provincie.

2°. Gedachte gemeente-besturen op te merken, zoo als mede geschiedt door deze, dat er niet alleen in vele gemeente behoefte blijkt te bestaan aan eene verbeterde veeartsenijkundige dienst, maar dat vooral thans, bij het zich meer en meer verspreiden van den veetyphus, het in het belang der gemeenten mag worden beschouwd, dat er, òf in dezelfde, òf in eene naburige gemeente een geexamineerde veearts aanwezig zij, om de wettelijke voorschriften ten opzigte van den veetyphus mede ten uitvoer te helpen leggen.

3°. Gemelde gemeente-besturen uit te noodigen, zoo als verder geschiedt door deze, dit besluit bij den gemeenteraad over te brengen en hem in overweging te geven, om, hetzij voor de gemeente alleen, hetzij in vereeniging met andere gemeenten, door het beschik-

regter of diens plaatsvervanger in overeenstemming met de Belgische wet van 11 Mei 1866, welke de vrederegters en hunne plaatsvervangers magtigt, om de handteekeningen van de notarissen en de ambtenaren van den burgerlijken stand binnen hun ressort te legaliseren.

Ik ben van meening, dat er met het oog op art. 10 der wet houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het koningrijk, volgens hetwelk de vorm van alle handelingen wordt beoordeeld naar de wetten van het land alwaar die handelingen zijn verrigt, geen bezwaar kan bestaan om aan het verlangen der Belgische regering te voldoen, en heb mitsdien de eer U H.E.G. uit te noodigen, de ambtenaren van den burgerlijken stand in uwe provincie in dien zin in te lichten, ter aanvulling van mijne bovengemelde circulaire.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) BORRET.

No. 416. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Limburg, *van den* 14*den December* 1866, *houdende uitloving van premiën voor het aangeven of ambtshalve op eigen ontdekking bij proces-verbaal constateren van overtredingen in het verbod van invoer in de provincie van rundvee enz., tot wering van de ziekte onder het rundvee.* (*Prov. blad no.* 189.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN HET HERTOGDOM LIMBURG,

Willende de handhaving bevorderen van het, bij hun besluit van den 12 Januarij jl. (*Prov. blad no.* 4), zooals het is gewijzigd bij dat van 8 November jl. (*Prov. blad no.* 168), in werking gebragt verbod van art. 1 der door de Staten van dit gewest op den 11 November 1865 vastgestelde, bij Koninklijk besluit dd. 20 dier maand, no. 64, goedgekeurde provinciale verordening, voor zooveel betreft den invoer uit de provincien Noordbrabant en Gelderland in het hertogdom Limburg, van rundvee, schapen, bokken, geiten, versche huiden, versch vleesch en ongesmolten vet; alsmede van het verbod, vervat in art. 1 van het Koninklijk besluit, dd. 23 October 1865 (*Staatsblad no.* 122), voor zooveel aangaat den in- en doorvoer, in het hertogdom Limburg, van rundvee, schapen, bokken en geiten van buiten 's lands.

Besluiten:

Ieder die aangegeven zal hebben of, als daartoe bevoegde ambtenaar, op eigen ontdekking bij proces-verbaal zal hebben geconstateerd:

1°. overtreding van het verbod, vervat in art. 1 der in dit gewest bestaande provinciale verordening dd. 11 November 1865 (1) (*Prov. blad no.* 142), voor zoover die overtreding bestaat in den invoer, uit de provincie Noordbrabant of Gelderland, van rundvee, schapen, bokken, geiten, versche huiden, versch vleesch en ongesmolten vet;

2°. overtreding van het verbod, vervat in art. 1 van het Koninklijk besluit dd. 23 October 1865 (*Staatsblad no.* 122), voor zoover die overtreding bestaat in den invoer, van buiten 's lands, van rundvee, schapen, bokken en geiten.

zal, wanneer de aangifte of constatering leidt tot vervolging en veroordeeling uit de provinciale kas genieten eene premie van *twintig gulden*.

(1) Bijvoegsel 1865, no. 287. *Red.*

De uitbetaling dier premie zal plaats hebben zoodra de veroordeeling in kracht van gewijsde zal zijn gegaan.

Wanneer de aangifte of constatering op eigen ontdekking door meer dan een persoon zal zijn geschied, wordt de premie onder hen verdeeld.

Dit besluit treedt in werking met den 17 dezer maand.

Het wordt opgenomen in het Provinciaalblad van het hertogdom Limburg en in het te Maastricht uitkomende dagblad.

Afdrukken er van worden gezonden aan de gemeentebesturen en aan de overige bij de zaak betrokken ambtenaren in dit gewest, ten einde, elk, voor zooveel hem betreft, wenschelijke openbaarheid daaraan te geven.

Maastricht, *den* 14*den December* 1866.

De Gedeputeerde Staten van het hertogdom Limburg,
(*Get.*) VAN DER DOES DE WILLEBOIS.
(*Get.*) JOS. LEBENS, *Griffier.*

No. 417. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 15*den December* 1866, *no.* 51, *houdende bepaling nopens het op beleening of prolongatie uitzetten van gemeentegelden.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Beschikkende op het door den Gemeenteraad van *'s Gravenhage* ingesteld beroep tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* van den 29sten Mei 1866, no. 13, waarbij goedkeuring is onthouden aan een besluit van dien Raad tot het op beleening of prolongatie uitzetten van gemeentegelden;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord (advies van den 17den October 1866, no. 67);

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 13den December 1866, no. 209, 2de Afdeeling;

Overwegende:

dat de Gemeenteraad van *'s Gravenhage* den 13den Februarij 1866 heeft besloten, de in de Gemeentekas berustende gelden, voor zoo ver zulks niet hinderlijk is aan den behoorlijken gang der administratie, op beleening of prolongatie uitzetten tegen soliede onderpand en onder de waarborgen en op den voet en wijze als zulks in den regel aan de Beurs te *Amsterdam* plaats vindt tot een maximum van *f* 100,000, en daartoe aan de begrooting voor 1866 toe te voegen: *a.* in uitgaaf een artikel, het op beleening of prolongatie uitzetten van gelden *f* 100,000; *b.* in ontvang een artikel, aflossing van gelden op beleening of prolongatie uitgezet *f* 100,000;

dat alleen in den vorm, welke de Gemeenteraad van *'s Gravenhage* bij dit besluit heeft gevolgd, namelijk door het brengen van posten op de begrooting, gelden uit de Gemeentekas kunnen worden geligt en volgens art. 114 der Gemeentewet door den Gemeente-ontvanger kunnen worden afgegeven, en dat dus volgens het voorschrift van artt. 207 en 213 dier Wet, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten en vereischte is om het raadsbesluit te kunnen doen werken;

dat, al moge de Gemeentewet het uitzetten van gelden op beleening of prolongatie niet bepaaldelijk verbieden, die maatregel echter uit het

oogpunt van een behoorlijk beheer der Gemeente-finantien niet kan worden goedgekeurd;

dat toch de gelden door de belastingschuldigen opgebragt eene bepaalde bestemming hebben bij de begrooting aangewezen, en dus zelfs niet tijdelijk tot iets anders behooren te worden gebezigd;

dat dan ook de Wet niet bepaalt wie de tot onderpand gegevene effecten zou moeten bewaren, voor het steeds aanwezig zijn van een behoorlijk surplus zou moeten zorg dragen en voor de schade, uit mogelijke nalatigheid voorvloeijende, aansprakelijk zou zijn, dat dit van den ontvanger niet kan worden gevorderd; daar toch de in onderpand te geven effecten geen eigendom noch inkomst der Gemeente zijn en evenmin van Burgemeester en Wethouders, die daarenboven geenen borgtogt stellen en wier verantwoordelijkheid door geene wetsbepaling zou geregeld zijn;

dat de Wet van den 14den Januarij 1815 (*Staatsblad no.* 4) niet vergunt, dat de Gemeente certificaten Nationale schuld bezitten, maar de inschrijving daarvan op het grootboek beveelt; dat de Wet van den 31sten Mei 1824 (*Staatsblad no.* 36) haar bovendien verbiedt buitenlandsche fondsen aan te koopen; en dat het met den geest dezer Wetsbepalingen weinig zou strooken, indien de Gemeenten dezelfde waarden als onderpand van uitgezette gelden aannamen en in haar bezit hielden:

dat voorts tegenover de door het uitzetten van gelden op beleening of prolongatie te verkrijgen voordeelen, moeten worden gesteld de altijd mogelijke gevaren en misbruiken, daaruit kunnende voortvloeijen, en dat het dus de voorkeur verdient der termijnen van betaling der Gemeente-inkomsten aldus te regelen, dat ophooping van geld in de Gemeentekas zoo min mogelijk plaats hebbe;

Gezien artt. 203 en 209 der Wet van den 29sten Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85);

Hebben goedgevonden en verstaan, met handhaving van het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* van den 29sten Mei 1866, het daartegen door den Raad der Gemeente *'s Gravenhage* ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad der State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur.

Het Loo, den 15*den December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 418. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 15*den December* 1866, *no.* 55, *houdende bewilliging in de voortzetting der lage veenderijen in Overijssel, met eene nieuwe grensbepaling.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 13 December 1866, no. 223, 3de afdeeling;

Gezien Ons Besluit van 3 Januarij 1861, no. 40; (1)

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Onder de waarborgen vastgesteld bij het reglement op de lage verveeningen in Overijssel te bewilligen in de voortzetting der lage verveeningen gedurende de jaren 1867 tot en met 1872, in eenige gemeenten dier provincie overeenkomstig de hierbij behoorende nieuwe grensbepaling;

2°. te bepalen dat vóór het verstrijken van den vastgestelden termijn van verveening de noodzakelijkheid van meer of minder beperking van de lage verveeningen in de provincie Overijssel, nader worde onderzocht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Het Loo, den 13*den December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Nieuwe grensbepaling.

a. Onder Zwartsluis, van de stukken begrensd ten Noorden en ten Oosten door de gemeente Wanneperveen, ten Westen door de Aremberger gracht, en ten Zuiden door het Meppeler diep gelegen op vier honderd el (400 el) van den Zomerdijk langs het Meppeler diep en van twintig el (20 el) van de Aremberger gracht en van tien el (10 el) van de voetpaden.

b. Onder het Ambt Vollenhove, van de gronden gelegen ten Noorden van den Barsbeker polder en ten Zuiden van den Heven of Heerenweg, op een afstand van vijftig el (50 el) van den Woldweg en van den Barsbeker weg, ook bekend onder den naam van de Builensteeg en den Kloosterweg en van honderd el (100 el) ten Zuiden van den Wanneperveenschen weg en van twee honderd el (200 el), ten Noorden van den Moespotvaart, ook genaamd de Vaartsloot en uitwatering naar de Beulakerwijde, terwijl de verveening wordt verboden ten Zuiden van genoemde vaart tot aan den Wanneperveenschen weg; voorts op een afstand van tien el (10 el) van de voetpaden en van twin-ig el (20 el) van de Aremberger gracht, uitgenomen echter dat gedeelte van leze gracht, hetwelk loopt van uit de Moespotvaart tot aan de ronduite, alvaar de verveening wordt verboden op een afstand van vier honderd el 400 el) ten Oosten van den nieuwen- of lage weg en op dien van vijftig el 50 el) ten Zuiden van den Heven of Heerenweg; verder van de gronden ge-egen in den polder Baarlo, kadaster sectie A, begrensd ten Noorden door le grensscheiding van de gemeente Steenwijkerwold en ten Oosten door de Raam of Roomsloot op vijf en twintig el (25 el) uit die sloot en eene lijn getrokken uit den hoek der grensscheiding van Steenwijkerwold, op perceel kadaster, gemeente Ambt Vollenhove, sectie A, no. 105, onder een hoek van 01° en blijvende op vijf en twintig el (25 el) afstands van de polderkade 'an Baarlo;

c. Onder Blankenham, van de gronden gelegen ten Zuidwesten van de Hams-racht, tusschen deze en de aldaar op twee honderd vijf en twintig el (225 el) an deze liggende kade, moetende de verveeningslijn blijven op een afstand an tien el (10 el) uit den voet dezer kade, welke laatste ten genoege van et provinciaal bestuur van Overijssel moet worden onderhouden, ter hoogte an één el boven het maaiveld, met glooijingen van één op één, onder verere bepaling, dat op den Noord Oosthoek van den Zuidpolder de verveening iet verder Zuidwaarts mag worden voortgezet dan tot eene lijn, makende met e op de verveeningskaart van deze gemeente getrokken roode lijn A. B., uit het unt A eene hoek van 14°;

d. Onder Oldemarkt, van de gronden ten Zuiden en op een afstand van vee honderd el (200 el) van den Lindedijk, en voorts van die langs de wegen

(2) Bijvoegsel 1861, no. 2. *Red.*

op een afstand van twintig el (20 el), en langs de voetpaden op een afstand van tien el (10 el), ter wederzijde daarvan gelegen, met uitzondering van de gronden ten Zuidwesten van den Lakeweg, waarvan de afstand tot op veertig el (40 el) is bepaald;

e. Onder Steenwijkerwold, van de gronden gelegen op een afstand van vijftig el (50 el) ten Zuiden en van vijf en twintig el (25 el) ten Noorden van het Nieuwe- of Steenwijkerdiep, van 75 ellen langs de Raam- of Roomsloot, voor zooverre langs die sloot gebouwen bestaan, alsmede vijf en twintig el (25 el) van de wegen, wateringen en waterkeeringen, en tien el (10 el) van de voetpaden en van vijftien el (15 el) van de waterleidingen, de Schottensloot, de Borgersloot, de Hamsloot en de Wetering op Eesveen van den grindweg tot aan de Gierwal;

f. Onder Giethoorn, van de gronden begrensd ten Noorden door de Oude Aa en den Hooiweg, ten Oosten door den Giethoornschen weg, ten Zuiden door de Beulakerwijde, ten Westen door de Vaartsloot en het Giethoornsche meer tot aan Muggenbeet, en gelegen op een afstand van vijftig el (50 el) van de Oude Aa en den Hooiweg, van twee honderd el (200 el) ten Westen van het gedeelte van den Giethoornschen weg van den Hooiweg tot aan de Klosse gracht en van vijf en twintig el (25 el) van het gedeelte van de Klosse gracht tot aan de Beulakerwijde, van twee honderd el (200 el) ten Noorden van de Beulakerwijde van vijftig el (50 el) ten Oosten van de Vaartsloot tot aan Jonen, en voorts van vier honderd el (400 el) ten Oosten van het Giethoornsche meer tot aan Muggenbeet; van de gronden gelegen ten Oosten van den Giethoornschen weg, op een afstand van vijf en twintig el (25 el) van de wegen, wateringen en waterkeeringen en van tien el (10 el) van de voetpaden;

g. Onder Wanneperveen, van de gronden gelegen ten Oosten van de Beukers gracht, zoowel ten Noorden als ten Zuiden van den Wanneperveenschen weg en besloten tusschen de Beukers gracht, den Zomerdijk langs het Meppeler diep, de grenzen met de gemeente Nijeveen in de provincie Drenthe, en die der gemeenten Steenwijkerwold en Giethoorn, op een afstand van twee honderd el (200 el) van het gedeelte van den Zomerdijk langs het Meppeler diep, van Beukerschut tot aan de Embers- of Doosjes gracht en van honderd el (100 el) van het gedeelte van dezen dijk van deze gracht tot aan de Oostelijke grenzen der gemeenten en van vijf en twintig el (25 el) van de verdere wegen, wateringen en waterkeeringen en van tien el (10 el) van de voetpaden; van de stukken ten Zuiden van de watering, komende van de Aremberger gracht, bezuiden den Woldweg en derzelver verlenging tot aan de Beukers gracht en besloten tusschen deze, de Beukers gracht, den Zomerdijk en de grens met de gemeente Zwartsluis, welke in 1825 reeds waren aangetrokken en die op een afstand van 400 el (vier honderd el) van den Zomerdijk en van vijf en twintig el (25 el) van de Beukers gracht zijn gelegen;

h. Onder Steenwijk, van de gronden gelegen op een afstand van twee honderd el van den staatsspoorweg en van vijf en twintig el (25 el) van de overige wegen, wateringen en waterkeeringen en van tien el (10 el) van de voetpaden.

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 15 December 1866, no. 53.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 419. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 15*den December* 1866, *no.* 14, *houdende inlichting nopens de patentpligtigheid der Adviseurs bij de Agentschappen der Nederlandsche Bank.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missiven van sommige der Heeren Provinciale Directeurs der directe belastingen, in en uitgaande regten en accijnsen, omtrent

de vraag: of de Adviseurs bij de Agentschappen der Nederlandsche Bank, ook dan, wanneer zij regtsgeleerden zijn, patentpligtig zijn;

Gezien de artt. 61 tot 68 van het bij Koninklijk besluit van den 4den Junij 1864, no. 41, goedgekeurd reglement voor de inrigting en den werkkring der Bijbank en der Agentschappen der Nederlandsche Bank, waaruit o. a. blijkt, dat de bedoelde Adviseurs moeten gehoord worden omtrent alle aanvragen om tot het disconteren te worden toegelaten, en zoo veel mogelijk omtrent alle aanvragen om disconto of beleening; dat zij tevens verpligt zijn advies te geven omtrent alle zaken waarover de agent dit inroept, alsmede om aan de Directie der Bank alle inlichtingen te geven of opmerkingen mede te deelen, die de Directie verlangt, of die zij in het belang der Bank of van het publiek nuttig oordeelen: dat zij voorts bijeengeroepen worden, zoo dikwijls de Agent dit verlangt, en door de Directie, die hun tevens vergoeding toekent voor tijdverlies, benoemd en ontslagen worden,

Overwegende, dat de genoemde werkzaamheden der Adviseurs, niet behooren tot die der advocatie, en dat derhalve op hen, voor zoo verre zij regtsgeleerden zijn, de vrijstelling van art. 3, lett. *d* der wet van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad no.* 34), in hunne betrekking van Adviseur niet van toepassing is;

dat deze betrekking evenmin voorkomt onder de overige vrijstellingen van genoemd wetsartikel;

Gelet op het eerste lid van art. 1 der voormelde wet;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Aan de Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, in de onderscheidene provincien te kennen te geven, dat de bedoelde Adviseurs naar den aard van hunne hiervoren omschreven bemoeijingen en betrekkingen, niet anders kunnen beschouwd worden, dan als te behooren tot de ambtenaren en bedienden der Nederlandsche Bank, die volgens de resolutie van den 23sten November 1864, no. 42, aan het regt van patent naar tabel XI der wet onderworpen zijn.

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 420. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 16*den December* 1866, *no.* 16, *houdende vergunning tot het heffen van tol- en doorvaartregten op den trekweg en de vaart van Rinsumageest, gemeente Dantumadeel in Friesland, volgens tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 14 December 1866, no. 192, 3de afdeeling;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen als volgt:

Art. 1. Aan het collegie van kerkvoogden der Hervormde gemeente van Rinsumageest, gemeente Dantumadeel, provincie Friesland, wordt voorloopig voor den tijd van drie jaren, in te gaan met den 1 Ja-

nuarij 1867 concessie verleend, om op den trekweg en de vaart van Rinsumageest tot de Klaarkampsterbrug tol- en doorvaartregten aan den bestaanden tolboom, te heffen, volgens het bij dit besluit gevoegd tarief.

Art. 2. In het onderhoud van den weg en de vaart zal ten genoegen van Gedeputeerde Staten van Friesland moeten worden voorzien: bij gebreke van goed en voldoend onderhoud wordt deze concessie ingetrokken.

Art. 3. Het toezigt over de heffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van Friesland, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als zij dienstig oordeelen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 16*den December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Tarief *van tol- en doorvaartregten, te heffen op den trekweg en de vaart; loopende van het dorp Rinsumageest gemeente Dantumadeel naar de Klaarkampsterbrug.*

Bij den tolboom zal worden betaald:

Voor ieder persoon te Rinsumageest woonachtig . . . . ƒ 0.01½.
Voor ieder persoon niet te Rinsumageest woonachtig . . . . . „ 0.02½.
Voor elk paard van een ingezeten van Rinsumageest, voor de heen- en terugreis. „ 0.05.
Voor elk paard van iemand niet te Rinsumageest wonende, voor de heen en terugreis. „ 0.10.
Voor elk hoornbeest van een ingezeten van Rinsumageest met den drijver, voor de heen- en terugreis. . . . . „ 0.05.
Voor elk hoornbeest van iemand buiten Rinsumageest wonende, met den drijver voor de heen en terugreis. . . . . „ 0.07½.
Voor elk schaap voor de heen en terugreis. . . . . „ 0.01½.
Bij vier of een minder getal schapen moet ook de drijver voor zich betalen . . . . „ 0.02½.
Bij meer dan vier schapen is de drijver van het betalen van tol vrij.
Voor elk klein schip van een ingezeten van Rinsumageest, voor de heen en terugreis. . . . . „ 0.02½.
Voor elk klein schip van iemand niet te Rinsumageest woonachtig, voor de heen en terugreis . . . . „ 0.05.
Voor een groot schip van een ingezeten van Rinsumageest, voor de heen en terugreis . . . . „ 0.05.
Voor een groot schip van iemand buiten Rinsumageest wonende, voor de heen en terugreis. . . . . „ 0.10.

Ingezetenen van Rinsumageest zijn, zoo dikwijls zij te Sybrandahuis ter kerk gaan van de betaling van tol vrij.

Behoort bij Koninklijk besluit van den 16 December 1866, no. 16.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 421. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Friesland *van den* 17*den December* 1866, *no.* 48, *houdende het door den Koning goedgekeurd nieuw reglement tot beteugeling van de veepest in Friesland.* (*Prov. blad no.* 202.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

Doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 21 November 1866, is vastgesteld, hetgeen volgt

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het, ten gevolge der in werking treding van de wet van 15 September 1866, (*Staatsblad no.* 150), en van andere wettelijke voorschriften, wenschelijk mag worden beschouwd, dat het reglement tot beteugeling van de veepest in de provincie *Friesland*, van 22 November 1865, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 8 December daaraanvolgende, no. 88, (*Provinciaal blad no.* 133 van dat jaar), worde ingetrokken en vervangen door een reglement, hetwelk met vorenbedoelde wettelijke bepalingen in overeenstemming is gebragt:

Gelet op art. 131 der grondwet, zoomede op artt. 130 en 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

1°. In te trekken het reglement ter beteugeling van de veepest in de provincie *Friesland*, van den 22 November 1865, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 8 December 1865, no. 88.

2°. Vast te stellen navolgend

Reglement *tot beteugeling van de veepest in de provincie Friesland.*

Art. 1. Onverminderd de daaromtrent bestaande wettelijke bepalingen, is de eigenaar of houder van zieke, kwijnende of van eene besmettelijke ziekte verdachte runderen of schapen verpligt, daarvan terstond kennis te geven aan den Burgemeester of een door hem aangewezen persoon in de gemeente, het dorp of de buurt waarin zich het vee bevindt.

De burgemeester zorgt, dat het vee terstond door een deskundige wordt onderzocht.

De eigenaar of houder moet het zieke, kwijnende of van besmettelijke ziekte verdachte vee, zoo veel mogelijk, van het schijnbaar gezonde afgezonderd houden.

Art. 2. Blijkt uit het in art. 1 bedoeld onderzoek, dat een of meer runderen of schapen door de *veepest* zijn aangetast of verdacht worden van door die ziekte te zijn aangetast, geeft de burgemeester van den uitslag van dat onderzoek ten spoedigste kennis aan den Commissaris des Konings en wordt, onverminderd de bepalingen der wet van 28 Augustus 1851, (*Staatsblad no.* 125), gehandeld overeenkomstig de voorschriften der wet van den 15 September 1866, (*Staatsblad no.* 150), en de naar aanleiding dier wet gegeven Koninklijke besluiten en andere wettelijke bepalingen.

Bij de toepassing hiervan worden, behoudens het bepaalde bij het Koninklijk besluit van 18 Januarij 1866, (*Staatsblad no.* 3), door den burgemeester zoodanige bevelen gegeven, ter voorkoming van de verbreiding der smetstof, als hij noodig zal rekenen.

De burgemeester zorgt tevens, dat de in de laatste 14 dagen gevallen mest van het vee, zoo veel mogelijk, worde verzameld en ter voldoende diepte begraven.

Art. 3. Bij het ontstaan der veepest in eene gemeente wordt, ter voorkoming van hare verspreiding, de geheele gemeente of een gedeelte daarvan door den burgemeester verdacht verklaard.

Zoodanige verdachtverklaring kan op gelijke wijze geschieden, wanneer de ziekte in eene naburige gemeente is uitgebroken.

De burgemeester doet van zijn besluit onverwijld mededeeling aan Gedeputeerde Staten en aan den Commissaris des Konings, die het ter kennis van de ingezetenen brengt.

Ook Gedeputeerde Staten zijn bevoegd de verdachtverklaring uit te spreken; zij brengen in het besluit des burgemeesters de wijzigingen aan, die zij nuttig oordeelen, en kunnen de door hem gedane verdachtverklaring opheffen.

Art. 4. Voor zoover het Koninklijk besluit van den 20 December 1865, (*Staatsblad no.* 134), hieromtrent niet voorziet, mag in het aldus verdacht verklaard gebied geen uit- en doorvoer van runderen, schapen, bokken, geiten en varkens, van ongesmolten vet, onbereide huiden, versch geslagt vleesch, beenderen, klaauwen, horens, bloed en verderen afval van die dieren, mest, koehaar, schapenvellen, onbereide wol, hooi, stroo, gebruikte koedekken, hoorntouwen en gebruikt stalgereedschap plaats hebben, dan met toestemming van Gedeputeerde Staten en op de wijze, door hen te bepalen.

Insgelijks en voor zoover het in het vorig lid bedoeld Koninklijk besluit daarin niet voorziet, is voor dat gebied verboden *invoer* van runderen en van ander vee, anders dan met gelijke vergunning van Gedeputeerde Staten.

Vervoer van vee en der overigens in de eerste alinea van dit artikel genoemde voorwerpen, mag in dat gebied niet plaats hebben, dan met vergunning van den burgemeester der betrokken gemeente, en op de wijze, door hem voor te schrijven.

De in-, uit-, door- en vervoer van al het in de eerste zinsnede van dit art. opgenoemde, is bij nacht (van zonsondergang tot zonsopgang) verboden.

In het bedoeld verdacht verklaard gebied mogen geene honden losloopen.

Art. 5. Wanneer in strijd met de bepalingen van het voorgaande artikel gehandeld wordt, kan het in-, uit-, doorgevoerde of vervoerde door hen, die tot verbaliseren bevoegd zijn, worden aangehouden en ten koste en schade des eigenaars in-, uit-, door- of vervoerders in afzonderlijke bewaring worden gesteld.

De burgemeester geeft onmiddellijk daarvan kennis aan den Commissaris des Konings, die beschikt over de verder te nemen maatregelen.

Indien er geene termen tot onteigening bestaan, worden de aangehouden voorwerpen niet teruggegeven, vóór dat de kosten van voeding, oppassing, bewaring, onderzoek en alle andere zijn betaald.

Indien die voorwerpen, na 14 dagen in bewaring te zijn gesteld geweest, binnen 3 dagen daarna niet door den regthebbende worden teruggenomen, dan worden zij, op last van den burgemeester en onder zoodanige voorwaarden als door Gedeputeerde Staten noodig worden geoordeeld, verkocht, na aankondiging in een der in de gemeente meest gelezen nieuwsbladen, en de opbrengst, na aftrek van alle kosten, gestort in de kas van geregtelijke consignatiën.

Art. 6. Langs de buitenzijden van het verdacht verklaard gebied worden, door de zorg van den burgemeester, op de daartoe meest geschikte plaatsen, witte borden gezet, waarop in zwarte letters, van ten minste vijf duim groot, de woorden: „Kring verdacht van veepest" zijn gesteld.

Bovendien worden op de weiden en erven, waar de ziekte zich heeft geopenbaard of het zieke of verdachte vee zich bevindt, gelijke borden geplaatst, met het woord: „Veepest."

Het is verboden die borden weg te nemen, te verplaatsen of te beschadigen.

Art. 7. Het verdacht verklaard gebied staat onder bijzonder toezigt van de politie.

De daarin aanwezige runderen en ander vee worden door de zorg van den burgemeester geteld en daarvan een register aangelegd en aangehouden.

Bovendien hebben Gedeputeerde Staten de bevoegdheid te bevelen, dat de runderen en ander vee, of een gedeelte er van, met een door hen voor te schrijven merkteeken worden voorzien.

De eigenaars of houders zijn verpligt dat merken toe te laten en het aangebragte teeken in stand te houden.

Ten minste ééns in de week worden de runderen en het ander vee nageteld en door een deskundige bezocht, die daarvan, door tusschenkomst van den burgemeester, een naauwkeurig schriftelijk rapport inzendt aan den Commissaris des Konings.

Van iedere merking, zoomede van elke telling en herstelling wordt proces verbaal opgemaakt.

Art. 8. Behalve aan hen, die door het openbaar gezag daartoe zijn aangewezen, of wier ambtsbetrekking hen roept toegang te hebben tot het vee van veehouders, onder wier beslag zich de ziekte heeft geopenbaard, wordt die toegang verboden, tenzij schriftelijke toestemming van den burgemeester daartoe verkregen zij.

De eigenaar of houder van het vee, zijne huisgenooten en bedienden zijn onder dit verbod niet begrepen.

Deze mogen zich echter niet begeven in stallen of weiden, aan anderen toebehoorende, waarin zich de ziekte niet heeft geopenbaard.

Art. 9. Gedeputeerde Staten heffen de verdachtverklaring op, zoodra zij, naar aanleiding van de aan hen uitgebragte rapporten, alle gevaar van besmetting voor geweken achten.

Zij geven hiervan bij publicatie aan de ingezetenen kennis.

De burgemeester zorgt dat ten gelijken tijde de borden, bij art. 6 vermeld, worden weggenomen en het merkteeken, bedoeld bij art. 7, zoo veel mogelijk worde vernietigd.

Art. 10. Het is verboden vee, afkomstig van stallen of weiden, waarin gedurende het laatste jaar de veepest heeft geheerscht, in gemeene weiden te brengen.

De eigenaars, beheerders of scharregters dier weiden zorgen, dat hun bij het vee, hetwelk in de weiden gebragt wordt, eene verklaring afgegeven worde van den burgemeester der gemeente, waaruit dat vee afkomstig is.

Zij houden daarvan aanteekening in een door hen aan te leggen register.

Art. 11. Het is verboden:

a. binnen twee maanden, nadat de veepest in eene stal of weide geheerscht heeft, daarin runderen, schapen, geiten en bokken te brengen.

In weiden, waarin de veepest heeft geheerscht, mag zelfs na verloop dier twee maanden geen vee worden gebragt, dan met schriftelijke vergunning van den burgemeester, die zich vooraf verzekerd heeft, dat de op die weide liggende meststoffen in kuilen van genoegzame diepte en buiten het bereik van het vee begraven zijn.

b. binnen den afstand, gelegen tusschen de grenzen van een krachtens art. 3 verdacht verklaarden kring en lijnen, die door Gedeputeerde Staten om dezen kring worden aangewezen, rundvee, schapen, bokken en geiten te vervoeren, anders dan met schriftelijke vergunning van den burgemeester der gemeente, waarin de vervoer plaats vindt.

Art. 12. De kosten, die krachtens en ten gevolge der bepalingen van dit reglement worden gemaakt, komen, voor zoover zij niet uit 's rijks kas worden gehoed, ten laste der provincie.

Art. 13. De deskundigen, in dit reglement bedoeld, zijn:

a. veeartsen, aan de veeartsenijkundige school te *Utrecht* gevormd;

b. andere personen.

Zij worden in iedere gemeente door den burgemeester, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten benoemd. Zij leggen in zijne handen eenen eed af, waarvan het formulier door Gedeputeerde Staten, wordt vastgesteld.

Wanneer de beambten, in art. 15, 1e lid, genoemd, ontoereikende mogten worden bevonden, om een voldoend toezigt op de naleving der bepalingen van dit reglement te houden, kan de burgemeester onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, daartoe tijdelijk een of meer personen aanstellen, die even eens door hem, volgens een door het collegie vastgesteld formulier, worden beëedigd.

Art. 14. De tarieven van schadeloosstelling en de belooning van deskundigen en verdere personen, wegens de werkzaamheden, krachtens dit reglement door hen te verrigten, worden door Gedeputeerde Staten vastgesteld.

Art. 15. De ambtenaren, bedoeld bij art. 11 van het wetboek van strafvordering, de politie bedienden, commiesen van 's rijks- en plaatselijke belastingen en de in art. 13 bedoelde deskundigen, zijn bevoegd tot het opmaken van processen-verbaal, ter constatering der overtredingen van dit reglement.

Gelijke bevoegdheid wordt toegekend aan de tijdelijke beambten, krachtens art. 13, laatste lid, aangesteld.

De processen-verbaal worden, door tusschenkomst van den betrokken burgemeester, ter vervolging opgezonden.

Art. 16. Wie de bepalingen van artt. 1, 4, 6, alinea 3, art. 7, 4e lid, artt. 8, 10 en 11 van dit reglement overtreedt, of zich verzet tegen, of niet opvolgt de bevelen, door den burgemeester, krachtens art. 2, 2e lid, en van Gedeputeerde Staten, ingevolge art. 7, 3e lid gegeven, of niet toelaat de ambtenaren, beambten en deskundigen, bedoeld bij art. 15, en de personen, door het openbaar gezag aan dezen toegevoegd, wordt, voor zoo ver dienaangaande, niet reeds bij de bestaande wetten is voorzien, gestraft met eene geldboete van *f* 10.,, tot *f* 75.,, met of zonder gevangenisstraf van een tot zeven dagen.

Art. 17. Dit reglement treedt in werking op den dag, volgende op de dagteekening van het Provinciaal blad waarin het is geplaatst.

Aldus vastgesteld door de Staten van *Friesland*.

Leeuwarden, den 21sten *November* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 12 December 1866, no. 46.
Gegeven te Leeuwarden, den 17den December.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 422. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den* 18*den December* 1866, *no.* 3, *houdende het door den Koning goedgekeurd Besluit tot verlenging van den voor de opheffing der Ambachten in Rijnland gestelden termijn.*

GEDEPUTEERDE STATEN VAN ZUID-HOLLAND,
doen te weten:

1°. Dat de Staten der Provincien *Zuid- en Noord-Holland* in hunne Vergaderingen van den 8sten November 1866 gemeenschappelijk hebben vastgesteld het hierbij gevoegd Besluit tot verlenging van den voor de opheffing der Ambachten in *Rijnland* gestelden termijn;

2°. dat het voormeld Besluit bij Koninklijk besluit van den 9den December 1866, no. 20 is goedgekeurd.

Gegeven te 's Gravenhage, den 18*den December* 1866.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*

DE STATEN DER PROVINCIE ZUID- EN NOORD-HOLLAND,

Gelet op het Besluit tot opheffing der Ambachten in het Hoogheemraadschap van *Rijnland*, vastgesteld den 7den Julij 1864, goedgekeurd bij Zijner Majesteits besluit van den 3den September 1864, no. 43;

Overwegende, dat bij gemis van overeenstemming met de belanghebbenden, de opheffing van vele der Ambachten niet is tot stand gebragt;

Hebben besloten, den termijn voor de opheffing der Ambachten bij de laatste alinea van art. 2 van gemeld Besluit gesteld op den 1sten Januarij 1867, te verlengen met twee jaren, zoodat die alinea wordt veranderd als volgt:

„De opheffing moet in ieder geval vóór den 1sten Januarij 1869 hebben plaats gehad."

Aldus vastgesteld door de Staten der Provincie *Noord Holland*, van den 8sten November 1866.
ROËLL, *Voorzitter.*
VLADERACKEN, *Griffier.*

Aldus vastgesteld door de Staten der Provincie *Zuid-Holland*, van den 8sten November 1866.
J. LOUDON, *Voorzitter.*
JUST DE LA PAISIÈRES, *Griffier.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 9den December 1866, no. 20.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 423. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 18*den December* 1866, *no.* 1, *houdende de door den Koning goedgekeurde intrekking van het besluit tot oprigting eener provinciale commissie van landbouw.* (*Prov. blad. no.* 204).

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 21 November 1866, is vastgesteld, hetgeen volgt

No. 8*a*. DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat het wenschelijk is op te heffen de provinciale commissie van landbouw, ingesteld bij staatsbesluit van den 12 Augustus 1851, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 23 Augustus 1851, no. 74;

Overwegende, dat door die commissie is in het leven geroepen eene maatschappij van landbouw, waarvan in ieder kanton van dit gewest eene afdeeling is gevestigd;

Overwegende, dat er uitzigt bestaat, dat die maatschappij, zich vrij bewegende, voortaan door haar hoofdbestuur mede de taak zal kunnen vervullen, dus ver aan de commissie van landbouw opgedragen;

Gelet op het besluit dezer vergadering van 17 Julij ll., no. 8, sub. 1°;

Gelet mede op art. 131 der grondwet en art. 140 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

1°. In te trekken en buiten werking te stellen met 1 Januarij 1867 het besluit der Staten van dit gewest van 12 Augustus 1851, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 23 Augustus 1851, no. 74, tot oprigting van eene provinciale commissie van landbouw.

2°. Gedeputeerde staten te verzoeken, dit besluit aan de goedkeuring des Konings te onderwerpen.

Aldus besloten door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden, *den* 21*sten November* 1866.

(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 8*b*. DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Gelet op hun besluit van heden, no. 8a, waarbij, onder goedkeuring des Konings is besloten tot de intrekking en buiten werking stelling met den 1 Januarij 1867 van het staatsbesluit van den 12 Augustus 1851, tot oprigting van eene provinciale commissie van landbouw;

Overwegende, dat de bedoelde commissie, naar aanleiding van art. 19 van gemeld besluit, in het leven heeft geroepen eene Friesche maatschappij van landbouw, waarvan in alle regterlijke kantons dezer provincie afdeelingen bestaan;

Overwegende, dat aan de provinciale commissie van landbouw mede voor het doel, waarvoor de maatschappij van landbouw werkzaam is, jaarlijks uit de fondsen der provincie eene toelage wordt verstrekt;

Overwegende, dat het belang der provincie vordert, tenzelfden einde eene toelage aan de Friesche maatschappij van landbouw te bestendigen en haar mitsdien uitzigt te geven tot ondersteuning uit de provinciale fondsen, indien zij door haar hoofdbestuur dezelfde diensten aan de provincie blijft leenen als tot nu toe zijn verstrekt door meergenoemde provinciale commissie van landbouw;

Gelet op art. 130 der grondwet en artikel 140 der provinciale wet:

Hebben besloten en besluiten:

1°. Aan de Friesche maatschappij van landbouw wordt, indien zij zich over de geheele provincie blijft uitstrekken, ter bevordering van het doel waarvoor die instelling zal werken en naar gelang harer financiële krachten, eene jaarlijksche toelage uit de provinciale fondsen toegezegd, onder voorwaarden;

a. dat het hoofdbestuur dier maatschappij, hetzij in zijn geheel, hetzij door eene commissie van minstens zeven leden, door hem en uit zijn midden te benoemen, den Commissaris des Konings, de Gedeputeerde Staten en de Staten opzigtens alle stukken, de landhuishoudkunde betreffende, zal dienen van berigt, raad en advies, zoomede al die opgaven en mededeelingen opzigtens den staat van den landbouw zal verstrekken, als van hem gevraagd zullen worden;

b. dat gemeld hoofdbestuur zich jaarlijks vóór den 15 Mei bij gemotiveerde aanvraag ter bekoming eener toelage voor het volgende jaar aan de Staten zal kunnen wenden.

2°. Heeren Gedeputeerde Staten op te dragen, dit besluit aan de Koninklijke goedkeuring te onderwerpen.

Aldus vastgesteld door de Staten van *Friesland.*

Leeuwarden, *den* 21 *November* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 8 December 1866, no. 52.
Gegeven te Leeuwarden den 18*den December* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 424. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 18*den December* 1866, *no.* 23, *houdende de door den Koning goedgekeurde wijziging van art.* 72 *van het reglement voor de bedijking, verveening ens. van den Grooten Sint Johannesga'ster veenpolder in Schoterland en Haskerland.* (*Prov. blad no.* 206.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

doen te weten, dat door de Staten dier provincie, in hunne vergadering van den 15den November 1866, no. 14, is vastgesteld, hetgeen volgt:

DE STATEN DER PROVINCIE FRIESLAND,

Overwegende, dat er noodzakelijkheid bestaat tot wijziging van art. 72 van het reglement voor de bedijking, droogmaking, verveening en het beheer van den *Grooten Sint Johannesga'ster veenpolder*, in *Schoterland* en *Haskerland*, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 19 Augustus 1854;

Gezien artt. 192 en 193 der grondwet en artt. 137 en 138 der provinciale wet;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 72 van het bestaande reglement wordt ingetrokken en daarvoor in de plaats gesteld het volgende nieuwe

Art. 72. Vóór den laatsten September maakt het bestuur een kohier van omslag op voor de maalgelden, verschuldigd door de eigenaren der gronden en wateren, waarvan, volgens dit reglement, maalgeld betaald moet worden.

Deze maalgelden moeten worden betaald in twee termijnen, bij de vaststelling des kohiers door het bestuur, behoudens goedkeuring van Gedeputeerde Staten, te bepalen.

Op dit kohier zijn toepasselijk de bepalingen van artt. 61, 62, 63, 64 en 70, zoover zij daarop betrekking kunnen hebben.

Aldus besloten door de Staten van *Friesland*.

Leeuwarden, *den* 15*den November* 1866.

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van den 10den December 1866, no. 74.

Gegeven te Leeuwarden, *den* 18 *December* 1866.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
(*Get.*) A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

No. 425. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den* 19*den December* 1866, *no.* 91, *houdende magtiging tot de uitreiking van vergunningen tot inslag van gemethyleerd gedisteleerd aan meubelmakers en kunstdraaijers.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelet op het Koninklijk besluit van den 10den October 1866 (*Staatsblad no.* 166), alsmede op de resolutie van den 24sten daaraanvolgende, no. 50,

Heeft goedgevonden en verstaan:

1° Met uitbreiding van § 16 der voormelde resolutie, de Provin-

ciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen bij deze te magtigen, om ook aan meubelmakers en kunstdraaijers vergunningen tot inslag van gemethyleerd gedistilleerd uit te reiken, ten einde dit te gebruiken tot het politouren van hout.

2o. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zoo veel het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 426. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, *van den* 19*den December* 1866, *no.* 44*a* (1), *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement van bestuur voor den Halerbroek of Kalverpolder.* (*Prov. blad no.* 228.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-HOLLAND,
doen te weten, dat door de Staten dier Provincie in hunne vergadering van 9 November 1866 is vastgesteld, hetgeen volgt:

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Halerbroek of Kalverpolder.*

Art. 1. De *Halerbroek* of *Kalverpolder* grenst ten oosten aan de ringsloot van den *Wijdewormer*; ten noorden aan de ringsloot van den *Engewormer*; ten westen aan *de Zaan* en ten zuiden aan *de Poel* en *de Braaksloot.*

Art. 2. Het bestuur bestaat uit een Dijkgraaf en vier Heemraden.

Er is geen collegie van Hoofdingelanden.

De betrekkingen van Secretaris en van Penningmeester worden door één persoon waargenomen.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op twee bunders.

Art. 4. De Dijkgraaf en de Heemraden worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden voor den tijd van vijf jaar.

Telken jare treedt een hunner af.

De Secretaris-Penningmeester wordt mede voor vijf jaar benoemd.

De gewone dag van aftreding is de eerste Zaturdag in September.

Art. 6. Het grondbezit voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende bij, die meer dan 5, doch niet meer dan 10 bunders heeft, *twee* stemmen hebben, die meer dan 10, doch niet meer dan 20 bunders heeft, *drie* stemmen, en die meer dan 20 bunders heeft *vier* stemmen hebben.

Art. 7. De Dijkgraaf legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den Heemraad, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De Heemraden leggen dien af in handen van den Dijkgraaf.

De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.

Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel driemaal in het jaar.

Art. 9. De omslag voor de lasten geschiedt bunder bunders gelijk.

De buiten den dijk gelegen landen worden niet in den omslag aangeslagen; van die landen wordt eene vaste jaarlijksche bijdrage van *f* 1.— per bunder geheven.

Art. 10. Al het water, dat als zoodanig op de kadastrale leggers bekend staat, wordt niet in den omslag begrepen.

(1) Bij 4 gelijkluidende besluiten, no. 44*a* tot 44*d* van Gedeputeerde Staten, zijn even zoovele bij hetzelfde Koninklijk besluit goedgekeurde bijzondere reglementen van bestuur van polders bekend gemaakt. Men heeft gemeend slechts één besluit mede te deelen, als geldende voor elk der hierachter volgende reglementen, die in verschillende Provinciale bladen waren vervat. *Red.*

Het overige water wordt naar denzelfden maatstaf als het land, waarbij het is opgemeten, aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noordholland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854, no. 70 (1), *Provinciaal Blad* van dat jaar no. 80.

2. Binnen vier weken na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.

Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris-Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. Het bestuur bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

Aldus vastgesteld door de Staten der provincie *Noord-Holland*, bij besluit van 9 November 1866, no. X.

Goedgekeurd bij Z. M. besluit van 8 December 1866, no. 53.

Gegeven te Haarlem, *den* 19*den December* 1866.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
(*Get.*) RÖELL, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN VLADERACKEN, *Griffier.*

No. 44 *b*. Prov. blad no. 229.

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den polder Wijkerbroek.*

Art. 1. De polder de *Wijkerbroek* is begrensd als volgt, beginnende bij het punt waar de *St. Aagtendijk* aansluit aan den lagen *Hoflanderweg*, loopt de grens noordoostwaarts langs dien weg tot aan den *Hoogdorperweg*, welken zij volgt tot aan de beek aan de noordzijde van het perceel gemeente *Wijk aan Zee en Duin*, Sectie C. no. 1. De grens loopt verder oostwaarts langs de noordzijde van evengenoemde beek tot aan het perceel gemeente *Wijk aan Zee en Duin*, Sectie C. no. 10 en volgt dan de zuidzijde der sloot van den *Heemskerker Zuidbroek*, liggende ten noorden van den kadijk van den *Wijkerbroek* tot aan den *St. Aagtendijk*. Van daar loopt de grens eerst zuid- en dan westwaarts langs den *St. Aagtendijk* tot aan den lagen *Hoflanderweg*, zijnde het punt waar deze grensbeschrijving is begonnen.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit vier poldermeesters, waarvan een Voorzitter.

Er is geen collegie van hoofdingelanden.

De betrekkingen van Secretaris en van Penningmeester worden door één persoon waargenomen.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op *één* bunder.

Art. 4. De voorzitter en de overige poldermeesters worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden, voor den tijd van vier jaar.

Telken jare treedt een hunner af.

De Secretaris-Penningmeester wordt mede voor vier jaar benoemd.

De gewone dag van aftreding is de 2de Januarij.

Art. 6. Het grondbezit voor de stemgeregtigheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij die meer dan 4, doch niet meer dan 8 bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan 8, doch niet meer dan 15 bunders heeft, *drie* stemmen; en die meer dan 15 bunders heeft, *vier* stemmen hebben.

Art. 7. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van den poldermeester, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

(1) Bijvoegsel 1854, no. 193. *Red.*

De overige poldermeesters leggen dien eed af in handen van den Voorzitter.
De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.
Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel tweemaal 's jaars.
Art. 9. De omslag voor de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.
Echter wordt het perceel gemeente *Wijk aan Zee en Duin*, Sectie C. no. 150, slechts voor het halve bedrag en worden de perceelen gemeente *Wijk aan Zee en Duin*, sectie C. no. 1, 2, 3, 156, 5, 6, 148, 8, 22, 23, 154, 155, 33, 34, 35 en 36 niet in den omslag begrepen.
Art. 10. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noordholland*, door de Staten dier provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854 no. 70, Provinciaal Blad van dat jaar no. 80.
2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.
Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris-Penningmeester.
3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking, totdat zij volgens dit reglement zijn vervangen.
4. Het bestuur bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

No. 44*c*. Prov. blad no. 230.

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Bovenkerkerpolder.*

De *Bovenkerkerpolder* is begrensd als volgt: ten oosten door den *Amstel*; ten noorden loopt de grens langs het *Groote Loopveld* en waar het *Groote Loopveld* eindigt verder in dezelfde rigting van dien weg tot aan de straat in het dorp *Amstelveen*; ten westen is de polder begrensd door de dorpstraat te *Amstelveen* tot aan de schutsluis in den *Veendijk*; van daar door den *Veendijk* tot aan de *Hand van Leiden* en verder door den *Bovenkerkerweg* en ten zuiden door den zuidkant van den *Thamer-* of *Hollandschen dijk*.
Art. 2. Het bestuur bestaat uit vijf leden, waarvan een Voorzitter.
Er is geen collegie van Hoofdingelanden.
Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement, voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op 5 bunders.
Twee bunders boveniand worden voor één gerekend.
Art. 4. De Voorzitter en de overige leden van het bestuur worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden, voor den tijd van vijf jaar.
Telken jare treedt een hunner af.
De Secretaris en de Penningmeester worden mede voor vijf jaar benoemd.
De gewone dag van aftreding is de laatste Maandag in Mei.
Art. 6. Het grondbezit voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende hij, die meer dan 5, doch niet meer dan 10 bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan 10, doch niet meer dan 20 bunders heeft, *drie* stemmen; die meer dan 20, doch niet meer dan 30 bunders heeft, *vier* stemmen; die meer dan 30, doch niet meer dan 40 bunders heeft, *vijf* stemmen en die meer dan 40 bunders heeft, *zes* stemmen hebben.
Twee bunders boveniand worden voor één gerekend.
Art. 7. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van het lid van het bestuur, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.
De overige leden van het bestuur leggen dien af in handen van den Voorzitter.
De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.
Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel zesmaal 's jaars.
Art. 9. De waterkeeringen van den polder worden door het bestuur onderhouden, voor zoover in het onderhoud er van niet door andere waterschappen wordt voorzien.

Art. 10. De lasten worden geheven als volgt: van de bovenlanden wordt eene vaste jaarlijksche bijdrage geheven van *f* 1.47 per bunder; bovendien worden over de bovenlanden zoowel als over de landen der droogmakerij bunder bundersgelijk omgeslagen de kosten van vernieuwing van den molen, genaamd de *Aalvisser*, met uitwatering en aanhoorigheden, staande bij de zoogenaamde *Weteringbrug* op de bovenlanden, alsmede de kosten van vernieuwing der sluizen aan den *Amstel* en aan den *Veendijk* bij *Amsterdam*, met de daarbij behoorende bruggen.

Overigens worden de lasten alleen over de landen der droogmakerij omgeslagen. Deze omslag geschiedt bunder bundersgelijk.

Art. 11. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noord-Holland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854, no. 70, *Provinciaal Blad* van dat jaar no. 80.

2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.

Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris en eenen Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking, tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. Het bestuur bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of verlies van bezoldiging.

5. Door dit reglement wordt geene verandering gebragt in de verhouding tusschen den *Bovenkerkerpolder* of zijne ingelanden en het heemraadschap van den *Amstel en Nieuweramstel* ten aanzien der waterkeeringen van het heemraadschap.

No. 44*d*. Prov. blad n. 231.

Bijzonder Reglement *van bestuur voor den Groot Duivendrechtschen Polder.*

Art. 1. De grens van den *Groot-Duivendrechtschen polder* loopt als volgt: ten westen langs den *Amstel*; ten noorden langs den trekvaart van *Amsterdam* op *Weesp*; ten oosten langs den straatweg van *Amsterdam* op *Utrecht* tot aan de waterkeering van den *Venserpolder* en van daar langs die waterkeering tot aan de *Ouderkerkerlaan*, van ouds genaamd de *Zwarteweg*, bij het tolhek te *Duivendrecht*; ten zuidoosten langs de *Ouderkerkerlaan* of den zoogenaamden *Zwarteweg* tot aan de waterkeering langs den *Klein-Duivendrechtschen polder* en ten zuiden langs de zuidzijde van die waterkeering tot aan den *Amstel*.

Art. 2. Het bestuur bestaat uit vijf leden, die uit hun midden een Voorzitter kiezen.

Er is geen collegie van Hoofdingelanden.

Art. 3. Het grondbezit, overeenkomstig art. 6 van het algemeen reglement voor de verkiesbaarheid tot lid van het bestuur vereischt, wordt bepaald op vijf bunders.

Art. 4. De leden van het bestuur worden gekozen door stemgeregtigde ingelanden voor den tijd van vijf jaar.

Telken jare treedt een hunner af.

De Secretaris en de Penningmeester worden mede voor vijf jaar benoemd.

De gewone dag van aftreding is de eerste Dingsdag in Mei.

Art. 6. Het grondbezit voor de stemgeregtigdheid vereischt, wordt bepaald op één bunder; zullende bij, die meer dan 5, doch niet meer dan 15 bunders heeft, *twee* stemmen hebben; die meer dan 15, doch niet meer dan 30 bunders heeft, *drie* stemmen, en die meer dan 30 bunders heeft *vier* stemmen hebben.

Art. 7. De Voorzitter legt den eed, bij art. 51 van het algemeen reglement voorgeschreven, af in handen van het lid van het bestuur, benoemd om hem bij verhindering of ontstentenis te vervangen.

De overige leden van het bestuur leggen dien af in handen van den Voorzitter.
De eedsaflegging heeft plaats in eene vergadering van het bestuur.

Art. 8. Het bestuur vergadert in den regel viermaal 's jaars.

Art. 9. De geheele polderkade en de binnenwaterkeering worden door het bestuur onderhouden.

Art. 10. De omslag van de polderlasten geschiedt bunder bundersgelijk.

Art. 11. Al het water, dat niet aan den polder toebehoort, wordt naar denzelfden maatstaf als het land aangeslagen.

Slotbepalingen.

1. Dit reglement treedt in werking veertien dagen na de afkondiging in het Provinciaal Blad. Tegelijk treedt voor dezen polder in werking het algemeen reglement van bestuur voor de waterschappen in *Noord-Holland*, door de Staten dier Provincie vastgesteld bij besluit van 19 Julij 1854, goedgekeurd bij 's Konings besluit van 4 Augustus 1854, no. 70, Provinciaal Blad van dat jaar no. 80.

2. Binnen vier maanden na het in werking treden heeft de eerste verkiezing van het bestuur plaats.
Binnen twee maanden na deze verkiezing benoemt het bestuur eenen Secretaris en eenen Penningmeester.

3. Het tegenwoordig bestuur en de beambten van den polder blijven in betrekking tot dat zij volgens dit reglement zijn vervangen.

4. Het bestuur bepaalt, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, of, en zoo ja, welke vergoeding zal worden toegekend aan de leden van het bestuur en de beambten, die door de invoering van dit reglement verlies lijden van emolumenten of vermindering van bezoldiging.

5. Het onderhoud der polderkade en van de binnenwaterkeering zal met 1 Januarij 1866 op den polder overgaan.
Inmiddels ziet het bestuur toe, dat ieder verhoefslaagde in den loop van het jaar 1867 zijn hoefslag in de polderkade en in de binnenwaterkeering in voldoenden staat brenge, naar de voorschriften en ter beoordeeling van het bestuur.

No. 427. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 21sten December* 1866, *no.* 68, *houdende wijziging in de formatie van het korps Mariniers.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOTHERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Marine, van den 20 dezer, no. 48.

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

1°. dat met wijziging in zooverre der formatie van het korps Mariniers, vastgesteld bij Ons besluit van den 12 November 1860, no. 21, het getal *tamboers* bij dat corps, bij iedere compagnie, met uitzondering der depôt-kompagnie met *twee* in het geheel alzoo met *veertien* zal worden vermeerderd, zoodat de geheele sterkte van tamboers wordt bepaald op *negentig*, die verdeeld zullen zijn in *drie* klassen, en wel *vijftien* der eerste, *dertig* der tweede, en *vijf en veertig* der derde klasse.

De verdeeling zal daardoor bij de *zeven* compagnien, per compagnie zijn: 2 der eerste klasse, 4 der tweede klasse, 6 der derde klasse;
bij de depôt-compagnie: 1 der eerste klasse, 2 der tweede klasse, 3 der derde klasse.

2°. dat wijders bij de toepassing van de verschillende reglementen, voorschriften en bepalingen zoowel wat bezoldiging, onderscheidingsteekenen hunner klasse, als anderzins betreft, de drie categorien van *tamboers*, naar hunne klasse zullen gelijk gesteld worden met de *drie* klassen van mariniers, met die uitzondering evenwel, dat voor de bevordering tot *tamboer der tweede klasse* zullen worden vereischt vier jaren dienst bij het korps of de Landmagt en tot *tamboer der eerste*

klasse, zes jaren dienst, waarvan twee als tamboer der tweede klasse: en de *tamboers der derde klasse*, niet zullen vallen in de termen, om gedurende de loopende dienst, het certificaat van goed gedrag ingesteld bij Ons besluit van den 10 Februarij 1854, no. 62 (1), te worden toegekend.

3°. dat dit besluit zal in werking treden, den 1 *Januarij* 1867.

Onze Minister van Marine, is belast met de uitvoering dezes, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 21*sten December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Oorlog,
(*Get.*) PELS RIJCKEN.

No. 428. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 21*sten December* 1866, *no.* 261, 7*de afd.*, *houdende bepalingen nopens de opmaking van de tabellen der instellingen van weldadigheid.*

's Gravenhage, den 21*sten December* 1866.

Door eene Commissie uit de Tweede Kamer van de Staten-Generaal, in wier handen een der regeringsverslagen aangaande het armbestuur is gesteld geweest, is opgemerkt, dat daarbij voor de hulpbanken niet zoo als voor de spaarbanken, spaarkassen enz. plaats heeft, een tabellarisch overzigt is overgelegd, en gevraagd, of het niet mogelijk was daarin in het vervolg te voorzien.

Hoewel ook ik dit wenschelijk acht, zoo hangt evenwel de beantwoording dier vraag af van de bereidvaardigheid van de Besturen der hulpbanken, om de daarvoor noodige opgaven gelijkvormig te doen. De tot dus ver verkregene zijn te zeer op verschillende wijze ingerigt en vele daarvan zijn te beknopt, om daarin een eenigzins doeltreffend en volledig tabellarisch overzigt te kunnen maken.

Het is mij voorgekomen, dat eene tabel naar het inleggend model aan het oogmerk zou beantwoorden. Ik verzoek U alzoo, Mijne Heeren, de Besturen der in Uwe provincie thans bestaande hulpbanken beleefdelijk te doen uitnoodigen, de Regering, door de invulling dier tabel, aanvankelijk over 1866 en later jaarlijks, in de gelegenheid te willen stellen om van de nuttige werking dier instellingen, voortaan op meer volledige en regelmatige wijze in haar jaarlijksch verslag aan de Staten-Generaal te doen blijken, dan zij tot dus verre konde doen.

Zoo er nieuwe banken worden opgerigt, zal ook aan de Besturen van deze hetzelfde verzoek gerigt dienen te worden.

De provinciale tabel, waarop ik gaarne de gevraagde opgaven voor elke hulpbank afzonderlijk zal vermeld zien, zal ik jaarlijks bij de verdere tabellen aangaande de instellingen tot het voorkomen van armoede te gemoet zien, vergezeld van eene nota van toelichting, voor zooveel daarvoor aanleiding bestaat, en van de gedrukte verslagen, welke door meerdere Besturen van hulpbanken worden uitgebragt, in onderscheidene van welke meer of min belangrijke bijzonderheden voorkomen, die minder vatbaar zijn om in de tabel te worden opgenomen."

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

(1) Bijvoegsel 1854, no. 38. *Red.*

Dienst 18

HULPBANKEN.

PROVINCIE

GETAL DER BANKEN.		
GEMEENTEN, WAAR DE HULPBANKEN ZIJN GEVESTIGD.		
Bedrag der kapitalen op 31 December, waarmede de banken werken.	aan de banken toekomende, gesproten uit overwinst of andere bronnen.	
	door de banken aan geldschieters of aandeelhouders verschuldigd.	
Hoegrootheid van den jaarlijkschen interest of van het dividend, door de banken betaald.		
Getal	gedane voorschotten.	
	personen aan welke de voorschotten zijn gedaan.	
Interest tegen welke de voorschotten zijn gedaan.		
Bedrag der als onverhaalbaar afgeschreven voorschotten.		
UITGAVEN.	Voor onderhoud of huur van gebouwen en verdere lasten, waarmede de eigendommen en inkomsten bezwaard zijn en voor alle kosten van administratie.	
	Renten of dividenden van verschuldigde kapitalen.	
	Gedane voorschotten.	
	Aflossing van verschuldigde kapitalen en belegging van gelden.	
	Verschillende uitgaven.	
	TOTAAL.	
ONTVANGSTEN.	Renten van belegde kapitalen en inkomsten van andere bezittingen.	
	Inschrijvingen of bijdragen van particulieren.	
	DOOR DE LEENERS	terugbetaalde voorschotten.
		betaalde renten na aftrek van de kwijtgescholdene wegens geregelde of vervroegde terugbetaling der voorschotten.
		betaalde boeten.
	Opgenomen gelden, ook door plaatsing van aandeelen.	
	Verschillende ontvangsten.	
	TOTAAL.	
Bedrag van in het jaar	gemaakte overwinst.	
	geleden verlies.	
Aanmerkingen.		

No. 429. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 21sten December* 1866, *afd. post., no.* 113, *houdende oprigting van een postkantoor te Hengelo; bepalingen nopens de correspondentie voor Bremerhaven en Vegesack; het naauwkeurig bijhouden der tabellen ten aanzien der buitenlandsche briefwisseling en ampliatie op de lijst der vrijdommen.*

'*Gravenhage, den 21sten December* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Bij Koninklijk Besluit van 17 October jl., no. 61, is, te rekenen van 1 Januarij 1867, een Postkantoor gevestigd te *Hengelo* in *Overijssel.*

Onder toezending van een exemplaar der binnenlandsche Portlijst van het nieuwe Postkantoor, worden de ambtenaren aangeschreven daaruit de algemeene Portlijst, gevoegd bij Circulaire no. 506, aan te vullen.

Het Nederlandsche port voor de brieven van *Hengelo* naar *Bremen* en omgekeerd, bedraagt 5 cent.

De portlijst, gevoegd, bij Circulaire no. 472, is dienovereenkomstig aan te vullen:

Het Postkantoor te *Hengelo* is voorts gelegen binnen den kring van 30 mijlen, met opzigt tot de Pruissische kantoren te *Ahaus, Epe, Gronau, Nienborg, Oochtrup* en *Vreden*, en de Hannoversche kantoren te *Bentheim, Gildehaus, Neuenhaus, Nordhorn, Schüttorf* en *Uelsen.* Het verminderde port, bedoeld bij art. 17 der Instructie op de Pruissische correspondentie (*Circulaire no.* 614), en bij art. 10 der Instructie op de Hannoversche correspondentie (*Circulaire no.* 648), is dus van toepassing te maken op de brieven, die tusschen *Hengelo* ter eene, en de genoemde Pruissische en Hannoversche Kantoren ter andere zijde, gewisseld worden. De desbetreffende tabellen behooren dienovereenkomstig te worden bijgeschreven.

Art. 2. De correspondentie voor *Bremerhaven* en *Vegesack* behoort, met wijziging in zooverre van het bepaalde bij art. 4 der Circulaire no. 472, in het vervolg niet meer aan het Postamt te *Bremen*, maar aan de Kantoren van uitwisseling voor de Pruissische correspondentie te worden uitgeleverd. Dientengevolge is de bedoelde correspondentie te behandelen op den voet als bij de Instructie, gevoegd bij Circulaire no. 614, is voorgeschreven.

Art. 3. De Directeuren worden uitdrukkelijk herinnerd aan het bepaalde bij de tweede zinsnede van art. 10 der Instructie behoorende bij Circulaire no. 660, luidende als volgt: „postwissels, afgegeven gedurende een dienstjaar, aan het loopende voorafgaande, worden voor elk jaar bij eenen afzonderlijken Staat ingezonden, in dier voege dat er nimmer op denzelfden Staat no. 119 postwissels voorkomen, die in verschillende jaren zijn afgegeven."

Indien in strijd met dit voorschrift wordt gehandeld, zal op de betrokkene kantoren eene boete worden toegepast.

Art. 4. Op vele Postkantoren blijkt gebrekkig de hand te worden gehouden aan het bijwerken der portlijsten en tabellen voor de bu-

tenlandsche briefwisseling, zoodat de raadpleging der bestaande voorschriften dienaangaande bezwaar ontmoet, en door het niet bijschrijven van latere bepalingen of wijzigingen, de ambtenaren aan vergissingen blootstelt.

De Inspecteurs worden dus uitgenoodigd, om bij hunne rondreizen bepaaldelijk op dit punt te letten, en naar bevind van zaken de nalatige Directeuren tot beboeting voor te dragen.

Art. 5. De alphabetische lijst der vrijdommen wordt aangevuld als volgt:

JUSTITIE.

Er wordt vrijdom van port verleend ten behoeve der briefwisseling: tusschen de leden der commissie van Administratie over de strafgevangenis voor jeugdige mannelijke veroordeelden, *op den Kruisberg* nabij *Doetinchem*, met elkander onderling; en voorts door die leden ter eene, en den hoofd-inspecteur van 'srijks gevangenissen, den kommandant der gemelde strafgevangenis en den secretaris der bedoelde Commissie, ter andere zijde.

(Koninklijk Besluit van 5 December jl, no. 70.)

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen; voorts gezonden aan de Inspecteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,

De Secretaris-Generaal,

(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 430. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 22sten December* 1866, *no.* 92, *houdende verlenging der concessie tot het heffen van doorvaartregten aan de brug de Tirnser-Tille, liggende over de Franeker-Sneeker zeilvaart.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 20 December 1866, no. 170, 3de afdeeling;

Gezien Onze besluiten van den 11 Maart 1857, no. 83 en van den 2 Januarij 1864, no. 63 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat bij Ons eerstaangehaald besluit verleende concessie voor de heffing van doorvaartregten aan de brug genaamd de *Tirnser-Tille*, liggende over de *Franeker-Sneeker* zeilvaart in het dorp Tirns, gemeente *Wijmbritseradeel*, nog gedurende vijf jaren, te rekenen van 1 Januarij 1867, van kracht blijft.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 22sten December 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) HEEMSKERK.

---

(1) Bijvoegsel 1864, no. 1 en Bijlage *A*. *Red.*

No. 431. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 22sten December* 1866, *no.* 93, *houdende vergunning tot het heffen van tolgelden op den straatweg van Amersfoort naar Stoutenburg volgens een nieuw tarief.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 20 December 1866, no. 80, 3de afdeeling;

Gezien Onze besluiten van 26 September 1855, no. 68 en 16 Februarij 1856, no. 57 (1);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Aan D. SCHEERENBERG te *Amersfoort* voor den tijd van vijf jaren, ingaande 1 Januarij 1867 vergunning te verleenen tot tolheffing op den straatweg, leidende van den grooten weg der eerste klasse, no. 1, over de tweede steeg onder *Amersfoort*, tot de grensscheiding tusschen de provincien *Utrecht* en *Gelderland* te *Achteveld* in de gemeente *Stoutenburg;* en zulks volgens het hiernevensgevoegde tarief;

2°. te bepalen, dat de verdere voorschriften omtrent deze heffing, bij Onze bovenaangehaalde voorschriften gegeven, ook gedurende den termijn dezer concessie, van kracht zullen blijven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 22sten December 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Tarief *van tolregten te heffen op den straatweg leidende van den grooten weg der eerste klasse no 1, over de zoogenaamde Tweede Steeg, onder Amersfoort, tot aan de grensscheiding van de provinciën Utrecht en Gelderland, te Achteveld, in de gemeente Stoutenburg.*

Voor tol zal betaald worden:

Voor elk paard gespannen voor een rijtuig hoegenaamd met 4 wielen.	*f* 0.06.
„ „ „ „ „ „ „ met 2 wielen.	„ 0.04.
„ „ „ „ „ „ vrachtkar idem	„ 0.06.
„ „ „ „ „ „ chais of cabriolet	„ 0.06.
„ „ „ „ „ „ narrenslede	„ 0.06.
„ een rijpaard of koppel paarden, elk paard.	„ 0.03.
„ „ mallejan geladen met hout, elk paard.	„ 0.15.
indien dezelve ledig is	„ 0.06.
Voor elk paar wielen van een geladen voertuig dat achter een ander is aangekoppeld.	„ 0.03.
Voor elk paar wielen van een ongeladen voertuig dat achter een ander is aangekoppeld	„ 0.02.
Voor elk paar wielen van een dergelijk geladen voertuig door menschen getrokken of voortgestuwd	„ 0.03.
Voor elk paar wielen van een dergelijk ongeladen voertuig door menschen getrokken of voortgestuwd.	„ 0.02.
Voor elke ezel gespannen voor een rijtuig hoegenaamd	„ 0.03.
Voor een voertuig bespannen met één hond	„ 0.02.
„ „ „ „ „ twee of meer honden	„ 0.03.
„ „ runderbeest of ezel.	„ 0.01½.

(1) Hierachter volgende als Bijlage A. *Red.*

Voor ieder varken of schaap . . . . f 0.00½.
" een koppel voor meer dan tachtig stuks in eens . . . . . " 0.50.
Behoort bij het Koninklijk besluit van den 22 December 1866, no. 93.

Mij bekend,
De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 26 September 1855, no. 68.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financien, van den 18 September 1855, no. 122, 3de afd. B en 24 September 1855, no. 36 Reg., betrekkelijk een adres van D. SCHEERENBERG te *Amersfoort*, K. WIJNTJES en G. VAN ESVELD te *Stoutenburg*, verzoekende onder anderen vergunning tot den aanleg van een' straatweg van *Amersfoort* naar *Stoutenburg*, en concessie tot tolheffing op dien weg, volgens een overgelegd tarief;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Aan de adressanten wordt vergunning verleend tot den aanleg van een straatweg, leidende van den grooten weg der 1ste klasse no. 1, over de zoogenaamde *tweede steeg*, onder *Amersfoort*, de Kopermolensche brug, langs de herbergen *de Gord* en *de Ruiter*, tot aan de grensscheiding van *Gelderland*, boven de Roomsch Katholijke kerk te *Achteveld*, in de gemeente *Stoutenburg*, in dezelfde rigting als de thans bestaande zoogenaamde *Hessenweg*, over eene lengte van ruim 6.440 el en ter breedte van 3.50 el voor zoo ver de bestrating met de kantlagen betreft.

Art. 2. Ter voorziening in de kosten van onderhoud des wegs, en hetgeen er toe behoort, en ter kwijting van de kosten voor den aanleg besteed, wordt aan de adressanten, voorloopig voor den tijd van tien jaren, concessie verleend voor de heffing van tolregten, volgens het bij Ons tegenwoordig besluit gevoegd tarief, aan twee tolboomen op den weg te vestigen ter plaatse nader door Ons aan te wijzen (1).

Art. 3. De opbrengst van het tolregt zal in de eerste plaats worden besteed ter voorziening in het goed en duurzaam onderhoud des wegs en hetgeen er toe behoort, waarvoor het speciaal wordt verbonden, en vervolgens strekken ter kwijting van de kosten tot aanleg des wegs besteed.

Bij gebreke van goed en duurzaam onderhoud wordt de concessie tot tolheffing ingetrokken.

Art. 4. Aan de adressanten wordt vrijgelaten, om wanneer na afloop van een termijn van 10 jaren, in art. 2 vermeld, de kosten tot aanleg des wegs besteed, nog niet gedekt zijn, de verlenging der tegenwoordige concessie aan te vragen.

Art. 5. Het toezigt over de instandhouding des wegs en hetgeen er toe behoort, zoowel als de tolheffing, wordt opgedragen aan de Gedeputeerde

---

(1) Deze aanwijzing heeft plaats gehad bij Koninklijk beluit van den 16 Februarij 1856, no. 57, bepalende:

Art. 1. Op den weg, leidende van den grooten weg der eerste klasse no. 1, onder *Amersfoort* tot de grensscheiding van *Gelderland* te *Achteveld*, in de gemeente *Stoutenburg* zullen worden geplaatst twee tolboomen, te weten: *één* onder de gemeente *Amersfoort*, in de nabijheid der grensscheiding van de gemeente *Stoutenburg* bij de *kopermolen* of *Hondhorsterbrug* over de *Flierbeek* op ruim vijf honderd ellen afstand Zuid Oostwaarts van den grooten weg der eerste klasse no. 1, van *Utrecht* naar de Hanoversche grenzen en *één* op een afstand van 5840 el van den eersten tolboom in de buurt *Achteveld* gemeente *Stoutenburg* en op ongeveer 100 el afstand van de geldersche grensscheiding.

Art. 2. De vrijdommen van tol toegekend bij Koninklijk besluit van 29 October 1833 (*Staatsblad no.* 59), worden op de tolheffing van dezen weg toepasselijk verklaard, doch alleen voor zooveel betreft die welke zijn omschreven in art. 5 sub. *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, *g*, *l*, en art. 6 sub. *b* en *c*. *Red.*

Staten van *Utrecht*, die deswege zoodanige voorschriften zullen geven, als noodig zal worden bevonden.

Art. 6. Onze Minister van Financien wordt gemagtigd om de adressanten, met betrekking tot het verzoek om vrijstelling van zegel- en registratieregten, overeenkomstig het rapport in te lichten.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financien zijn, ieder voor zoo veel hem betreft, belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, *den 26sten September* 1855.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) VAN REENEN.
De Minister van Financien,
(*Get.*) VROLIK.

No. 432. BERIGT *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 22sten December* 1866, *6de afd., no.* 237, *nopens de opening van een rijkstelegraafkantoor te Sliedrecht, en opening van kantoren in Pruissen, Wurttemberg, Frankrijk, Spanje, Portugal, Rusland, Sleeswijk-Holstein en Noorwegen.*

Te rekenen van den 10den Januarij 1867, zal te *Sliedrecht* een Rijkstelegraafkantoor met beperkte dagdienst geopend zijn.

De prijs van een enkelvoudig telegram vooor het verkeer met de overige Nederlandsche kantoren bedraagt 0.50 gl., terwijl aangaande de berigtenwisseling met alle andere kantoren, zoowel in als buiten Europa, nadere inlichtingen aan genoemd kantoor zullen te bekomen zijn.

Telegraafkantoren zijn geopend te *Falkenberg* (Opper-Silezië) *Gottesberg*; *Guhrau*, *Jarmen*, *Labischin*, *Libau* (Silezië), *Pinne* en *Schubin* in Pruissen, te *Möckmühl* in Wurttemberg; te *St. Dénis-Bovesse*, *Gavere* en *Laeken* in België; te *Auneuil*, *les Bouchoux*, *Doué*, *Etables*, *Fauville*, *Fontenoy-le-Château*, *Fougerolles*, *Fouras*, *Lesneven*, *Mirebeau*, *Roquemaure*, *Uzel* en *Yerville* in Frankrijk; te Fregenedo in Spanje; te *Barca d'Alva*, *S. Joao da Pesqueira*, *Marinha-Grande*, *Pinhao*, *Porto de S. Martinho*, *Tancos* en *Villa Nova de Foscôa* in Portugal; te *Goldingen* en *Hasenpoth* in Europeesch-Rusland; te *Christiansfeld* in Sleeswijk-Holstein en te *Lyngöer*, *Soggendal*, *Röväer* en *Skorpö*, de beide laatste kantoren alleen voor den duur van den winter, in Noorwegen.

Te Gross-Rambin in Pruissen is een spoorwegtelegraafkantoor geopend.

De kantoren te Eyach in Wurttemberg en te Espinar en Olmedo in Spanje zijn opgeheven.

Het tarief van het kantoor te Sliedrecht (L) is geheel gelijk gesteld aan dat van Dordrecht.

Guhrau (L) ligt van alle nederlandsche kantoren in den 3den kring.

Falkenberg (Opper-Silezië) (L.) volgt het tarief van Grottkau; Gottesberg (L.) dat van Waldenburg (bij Schweidnitz); Jarmen (L.) dat van Loitz; Labischin (L.) en Schubin (L.) volgen dat van Bromberg; Liebau (Silezië) (L.) volgt dat van Landeshut; Pinne (L.) dat van Birnbaum; Möckmühl (L) dat van Neuenstadt en Gross-Rambin (CF.) dat van Bärwalde.

Het belgische grenstarief is van toepassing op het verkeer van Neuzen met Gavere.

Het belgische kantoor te Lommel is naar de naburige gemeente Neerpelt overgebragt. Lommel (L.) worde dus geschrapt en Neerpelt (L.) in het tarief opgenomen.

Van wege den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 433. BESLUIT *van* Gedeputeerde Staten van Friesland, *van den* 24*sten December* 1866, *no.* 60, *houdende bepalingen ter uitvoering van het nieuw reglement tot beteugeling van de veepest in Friesland.* (*Prov. blad no.* 210.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN VAN FRIESLAND,

Gelet op hun besluit van den 8 Januarij 1866, no. 46, genomen ter uitvoering van enkele bepalingen van het provinciaal reglement tot beteugeling van de veepest in deze provincie, goedgekeurd bij koninklijk besluit van den 8 December 1865, no. 88 (1);

Gelet mede op hunne circulaire aan de burgemeesters der gemeenten, van den 20 Februarij 1866, no. 76, waarbij een afdruk van bovengemeld besluit is toegezonden en tevens wenken en raadgevingen zijn verstrekt, bij het uitbreken der veeziekte in dit gewest in acht te nemen;

Overwegende, dat sedert dien tijd in werking is getreden de wet van 15 September 1866 (*Staatsblad no.* 150), tot onschadelijk making van door veetyphus aangetast en daarvan verdacht vee, zoo mede de koninklijke besluiten van den 20 September 1866, no. 55, en 25 October 1866, no. 61, beide betrekkelijk de uitvoering van bovengemelde wet;

Overwegende, dat bij besluit van den heer Commissaris des Konings in deze provincie, van den 13 October 1866, 3de afdeeling L., no. 736 (*provinciaal blad no.* 164), betreffende de verdere uitvoering van voormelde wet, bepalingen zijn vastgesteld, ten gevolge waarvan vele der voorschriften dezer vergadering, vervat in de circulaire van 20 Februarij ll., no. 76, geacht mogen worden te zijn vervallen, of niet meer noodig;

Overwegende, dat de staten dezer provincie op den 21 November ll. hebben ingetrokken het bovengemeld reglement tot beteugeling der veepest en daarvoor een ander reglement hebben vastgesteld, hetwelk door Zijne Majesteit den Koning is goedgekeurd en opgenomen in het provinciaal blad no. 202 van dit jaar;

Overwegende, dat het mitsdien noodig is het besluit dezer vergadering van den 8 Januarij jl., no. 46, en de circulaire van den 20 Februarij 1866, no. 76, in te trekken en nadere voorschriften te geven ter uitvoering van het in werking getreden nieuw reglement ter beteugeling van de veepest in deze provincie (*provinciaal blad no.* 202);

Hebben besloten en besluiten:

1°. In te trekken, zoo als geschiedt bij deze, het besluit van den 8 Januarij 1866, no. 46, en de circulaire van den 20 Februarij daaraanvolgende, no. 76.

---

(1) Bijvoegsel 1865, no. 320.

2°. Vast te stellen, gelijk geschiedt bij deze, navolgend formulier van den eed, door de volgens art. 13 van meergemeld reglement te benoemen deskundigen in handen van den burgemeester af te leggen:

„Ik zweer (beloof), dat ik mijne bediening tot het onderzoeken van vee in de gemeente. . . . . . . , naar aanleiding van het reglement tot beteugeling van de veepest in de provincie *Friesland*, met ijver, getrouwheid en naarstigheid zal waarnemen, de werkzaamheden die mij als zoodanig door de bevoegde magt zullen worden opgedragen, met naauwkeurigheid zal uitvoeren, zonder mij immer om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, door verkeerde inzigten van eigenbaat, het aannemen van giften of gaven, door gunst of ongunst, vrees of hoop, van het betrachten van mijnen pligt te laten aftrekken" (zoo waarlijk helpe mij God almachtig). (Dat beloof ik.)

3°. Vast te stellen, hetgeen mede geschiedt bij deze, navolgend formulier van den eed, af te leggen door de personen, die door de burgemeesters worden aangesteld om tijdelijk toezigt te houden op de naleving der bepalingen van meergemeld reglement.

„Ik zweer (beloof) dat ik, als door den burgemeester van de gemeente . . . . . . aangesteld tot het houden van toezigt op de naleving der bepalingen van het reglement tot beteugeling van de veepest in de provincie *Friesland*, den mij opgedragen post met alle trouw en ijver zal waarnemen; dat ik de bevelen van hen, die over mij gesteld zijn, stiptelijk zal opvolgen, en mij nimmer om lief of leed, gunst of ongunst, of door het aannemen van giften of geschenken, van wie of wat aard het ook zij, van de vervulling van mijnen pligt zal laten aftrekken."

(Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig.) (Dat beloof ik.)

4°. Vast te stellen, zoo als verder geschiedt bij deze, navolgend tarief van schadeloosstelling en belooning voor de deskundigen, bedoeld bij artikel 13 van het reglement tot beteugeling van de veepest in de provincie *Friesland*.

Art. 1. De deskundigen genieten:

Voor het onderzoeken van den geheelen of gedeeltelijken veestapel van eenen eigenaar, *f* 1.„

Voor het opmaken van een verslag van het onderzoek, bedoeld bij alinea 2 van art. 1 en van art. 7 des reglements, *f* 2.„.

Voor reiskosten, zoowel voor de heen- als terugreis 40 cent per uur.

Voor verblijfkosten per dag *f* 2.„.

Voor een nachtverblijf *f* 1.50.

Art. 2. De vergoeding wegens reiskosten worden berekend naar den werkelijk afgelegden afstand tusschen de standplaats en de bezochte stallen of weiden.

Reizen naar een stal of weide, op geen verderen afstand dan een half uur buiten de standplaats, geven geene aanspraak op vergoeding wegens reiskosten.

Art. 3. Indien op dezelfde reis stallen of weiden worden onderzocht van verschillende eigenaars, wordt voor de twee eersten de vastgestelde belooning in haar geheel, doch voor alle verdere niet meer dan de helft in rekening gebragt.

Art. 4. Geene verblijfkosten zullen in rekening mogen worden gebragt, wanneer de reis heen- en terug minder dan *zes* uren beloopt

Art. 5. Het merken van het vee, overeenkomstig art. 7 des reglements, geschiedt dadelijk nadat daartoe last door den burgemeester is gegeven, hetzij door den deskundige, hetzij door iemand anders op de plaats zelve woonachtig, zoodat in geen geval daarvoor kosten kunnen worden berekend.

Het bovengemelde is ook toepasselijk op het vernietigen van het merkteeken, naar aanleiding van art. 9 des reglements.

Art. 6. De deskundigen zenden de declaratien, wegens de door hen in de onderscheidene gemeenten gedane werkzaamheden en reizen, om de drie maanden in duplo aan Gedeputeerde Staten in, door tusschenkomst van den burgemeester der gemeente, waarin zij wonen.

De declaratien zijn steeds onderworpen aan het voorafgaande onderzoek en de goedkeuring van de burgemeesters, op wier last de werkzaamheden en reizen hebben plaats gehad.

5°. De heeren burgemeesters der gemeenten uit te noodigen en aan te schrijven, zoo als geschiedt bij deze, om bij de inzending aan den heer Commissaris des Konings der wekelijksche rapporten, bedoeld bij art. 7 des reglements, tevens te voegen een verslag, ingerigt volgens het hierbij gevoegde model; dat verslag te doen loopen over de week beginnende des Zaturdags en eindigende des Vrijlags, en hetzelve binnen de drie eerste dagen der week in te zenden.

6°. Aan heeren burgemeesters, naar aanleiding van de inlichtingen 'an den provincialen veearts, de volgende wenken en raadgevingen te 'erstrekken, zoo als geschiedt bij deze, om vóór en bij het uitbreken ler veepest in deze provincie in acht te worden genomen:

a. Zoodra zich in eene gemeente de runderpest heeft geopenbaard, reedt in werking het Koninklijk besluit van 18 Januarij 1866 (*Staatslad no.* 3), waarbij, onder de bij de wet van 17 October 1865 (*Staatslad no.* 121) bedreigde straffen, de verpligting is geregeld door de veeouders tot reinigen en gereinigd houden der stallen van hun rundvee;

b. In tijds zij men bedacht op de benoeming van personeel, benooigd voor de afmaking, begraving enz. van aangetaste, verdachte of ıarmede in aanraking geweest zijnde dieren, en voor het bewaken ›r besmette hoeven en stallen;

c. zoodra de ziekte zich heeft vertoond op een stal of in eene weide, orden de toegangen tot den stal of de weide dag en nacht bewaakt. en wakers worde verboden in die stallen of weiden te komen. De ıchten worden op onbepaalde tijden afgelost en van tijd tot tijd worde ıderzoek gedaan, of zij zich op hunne posten bevinden;

d. Bij verdacht verklaring van een gedeelte der gemeente zal het trekkelijk besluit eene naauwkeurige omschrijving daarvan moeten helzen. Zoo veel mogelijk worden de grenzen van den verdachten ing gelegd langs vaarwaters of wegen;

e. Het is noodig, dat last worde gegeven tot het in het verdacht bied zoo veel mogelijk vasthouden van honden, katten, kippen, ıden en andere dieren.

f. Ter voorkoming van overbrenging van besmetting behooren te rden onteigend en vernietigd de bovenkleederen, schoenen enz. van ı, die aan de afmaking, begraving enz. deel hebben genomen, zoo de die der knechts enz.; voorts de gereedschappen, touwen, dekken, :., welke worden beschouwd tot besmetting te kunnen medewerken, ›r zoo verre deze niet voor ontsmetting vatbaar zijn;

g. De mest der zieke en besmette dieren, zoomede de voedingsmiddelen, waarmede zij in aanraking zijn geweest, moeten worden verbrand, of begraven op eene voor herkaauwende dieren niet toegankelijke plaats;

h. Al het overige behoort te worden ontsmet, hetgeen, wat de stallen en andere voorwerpen betreft, het best geschiedt door reiniging met heet water, daarna bestrooijing met chloorkalk en eindelijk door chloorberooking; ijzerwerk wordt het zekerst gezuiverd door het te verhitten.

De chloor-ontwikkeling vindt plaats, wanneer bij een deel bruinsteenoxyde (peroxydum manganesii) en drie deelen keukenzout een mengsel wordt gevoegd van twee deelen zwavelzuur en twee deelen water.

Bruinsteen en zout worden op een aarden schotel in de te berooken ruimte op een weinig vuur gezet, en, wanneer alle openingen goed gesloten zijn, wordt de vloeistof er onder geroerd, *waarna men zich spoedig verwijdert.* Het zal wel noodeloos zijn op te merken, dat het ontsmetten der stallen niet kan plaats vinden, als zich het vee op den stal bevindt, dewijl de chloor-berooking schadelijk is voor de ademhaling.

Voor eene ruimte van twintig el *kubiek* is ½ ons bruinsteen, 1½ ons keukenzout en 1 ons zwavelzuur en water voldoende.

Ten einde de ontsmetting, zoodra noodig, geene vertraging ondervinde, zal het dienstig zijn te zorgen, dat de daartoe vereischte ingrediënten steeds voorhanden zijn, of althans op het oogenblik, dat zij vereischt worden, verkregen kunnen worden.

7°. Ten slotte de heeren burgemeesters voormeld op te merken, dat, zal het provinciaal reglement tot beteugeling van de veepest het doel bereiken, hetwelk de heeren Staten der provincie er zich van hebben voorgesteld, dit voornamelijk dààrvan zal afhangen, dat met énergie wordt gehandeld. Wordende hen daarom aanbevolen om, wanneer de veepest zich in hunne gemeenten mogt vertoonen, de bepalingen van het reglement, voor zoo veel hun betreft, met spoed en kracht uit te voeren, onder in achtneming van de hiervoor gegeven wenken en raadgevingen.

En zal dit besluit, door middel van het Provinciaal blad, worden gezonden aan de burgemeesters der gemeenten in deze provincie, ter informatie en uitvoering, en om daarvan mededeeling te doen aan het collegie van burgemeester en wethouders, en voorts onder bijvoeging van exemplaren om aan de door hen te benoemen deskundigen te worden uitgereikt.

Geëxtraheerd uit het resolutie-boek van het collegie
van heeren Gedeputeerde Staten van *Friesland*,
De Griffier der Staten,
(*Get.*) A. VAN DER LAAN.

No. 434. Missive *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 27*sten December* 1866, 9*de afd., lett.* *A houdende aanbeveling van voorbehoedmiddelen tegen de veethyphus.*

's Gravenhage, den 27*sten December* 1866.

Als voorbehoedmiddel tegen den veetyphus worden door den Hoo-

leeraar von Baumhauer wasschingen met kreosootwater aanbevolen. Z. H. Gel. heeft mij gezegd overtuigd te zijn dat runderen, op welke dat middel dagelijks wordt toegepast, niet door die ziekte zullen worden aangetast. Menig veehouder zou reeds door vlijtig wasschen van zijne runderen met carbolzuurhoudend water (in werking met kreosootwater overeenkomende) den veetyphus van zijn vee hebben afgeweerd. Vooral uit *Engeland* zijn uitnemende resultaten van het gebruik van dat middel bekend gemaakt in *The third report of the Commissioners appointed to inquire in to the origine and nature of the Cattle-plague*, *London* 1866.

De ondervinding pleit dus voor dat middel. Het verdient derhalve aan alle veehouders te worden aanbevolen.

Aanbeveling alleen is echter niet voldoende. In iedere Gemeente zal gelegenheid moeten gegeven worden de noodige hoeveelheid kreosootolie (waaruit het kreosootwater door schudding met water bereid wordt) te bekomen, aan de minder gegoede veehouders zou het om niet, aan de welgestelde tegen teruggave der kosten verstrekt kunnen worden.

U Hoog Edel Gestr. gelieve de Burgemeesters uit te noodigen de aandacht der veehouders op dat middel te vestigen en hun de verpligting onder het oog te brengen die op hen rust, om de middelen aan te wenden, die in staat geacht worden van hun vee de heerschende ziekte te kunnen afweren.

De uitbreiding der ziekte in de laatste weken maakt spoedig handelen noodzakelijk.

Het mag raadzaam geacht worden dat niet slechts daar, waar de ziekte in de nabijheid heerscht, maar overal, door het geheele land, deze voorzorgsmaatregelen worden toegepast.

Ten einde met den meesten spoed daartoe te geraken, verzoek ik U Hoog Edel Gestr. de Burgemeesters aan te schrijven de hoeveelheid kreosootolie, die zij b. v. voor eene maand zullen behoeven, te ontbieden en daarna alle veehouders aan te sporen wekelijks zooveel te komen afhalen als zij noodig hebben. De Burgemeesters zullen lijsten moeten houden van de veehouders die daaraan voldoen en U Hoog Edel Gestr. op bepaalde tijden eene opgave zenden van het aantal personen, die er wel en van het aantal personen, die er geen gebruik van maken. Zij zullen ook voor zooveel de ziekte in hunne Gemeente heerscht, *bij de wekelijksche opgaven* van haren loop, behooren mede te deelen op hoevele stallen zij zich heeft vertoond waar het middel gebruikt is en op hoevele stallen waar het niet gebruikt is. Zoo doende en door zooveel mogelijk de rigtige opvolging van den gegeven raad te controleren, zal omtrent de waarde van het middel in korten tijd een besluit getrokken kunnen worden.

Een en ander moge eenige inspanning van de Burgemeesters vorderen, het besef van het gewigt der zaak zal, naar ik vertrouw, hen allen bereid doen zijn zich die moeite te getroosten. Ten einde hen in deze taak bij te staan, verzoek ik U de Burgemeester uit te noodigen eene Commissie van welgezinden uit hunne Gemeente, waaronder invloedrijke veehouders, uit te noodigen hen bij te staan en de rigtige uitvoering van het plan te helpen bevorderen.

De leden dier Commissien zouden zooveel mogelijk de veehouders moeten aansporen, om van de wasschingen met kreosootwater gebruik te maken, hun de noodige aanwijzingen geven, de lijsten bijhouden, het financieel beheer voeren, enz.

Tegen inkoopsprijs zal de kreosootolie aan de belanghebbenden behooren te worden afgegeven; alleen zij, die als onvermogend bekend staan, moeten die stof om niet kunnen bekomen. De prijs dier olie is zoo gering, 5 à 6 centen de kan, waaruit door schudding met water 100 kannen kreosootwater bereid worden, dat daaruit voor de meeste veehouders geen bezwaar tegen de aanwending van het middel kan voortvloeijen. De kosten van vervoer van de fabriek naar de gemeenten, en de kosten der om niet verstrekte olie, zullen van Rijkswege aan de gemeenten vergoed worden.

Behalve de wasschingen wordt ook de toevoeging van 1/10 kan ruw carbolzuur op honderd kannen drinkwater aanbevolen. Zeer vele veehouders in Engeland schrijven daaraan het behoud van hun vee toe. Ook dat middel zal op dezelfde wijze als de kreosootolie aan de veehouders moeten worden aanbevolen en verstrekt.

De fabrieken, waar kreosootolie in groote hoeveelheid te bekomen is, zijn, onder anderen: de Nederlandsche koolteerstokerij en die der Maatschappij tot houtbereiding tegen bederf, beide te *Amsterdam*, en de kreosooteerfabriek van den Heer Mirandolle te *Fijenoord*.

Een korte handleiding, betreffende de wijze waarop uit de olie, kreosootwater in den vereischten graad van verdunning wordt bereid en de aanwending van dat middel, en van het carbolzuur zal in een voldoend getal exemplaren aan UH.E.Gestr. worden gezonden, ten einde aan de Burgemeesters ter uitreiking aan alle veehouders verstrekt te worden.

Ik verwacht ten dien einde van UH.E.Gestr. eene opgave van het benoodigde aantal exemplaren.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 435. Missive *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 27*sten December* 1866, *no.* 393, 9*de afd.*, *houdende inlichting nopens de verhouding der hulp-maréchaussée als politie gebezigd of wanneer het geldt het verleenen van den sterken arm tot het doen handhaven en eerbiedigen van de Wet.*

's Gravenhage, den 27*sten December* 1866.

Naar aanleiding van een door mij gedaan verzoek aan mijnen ambtgenoot voor Oorlog, om versterking der troepenmagt op de plaatsen, waar het verzet tegen de maatregelen tot wering van den veetyphus het grootst is, geeft Zijne Excellentie mij te kennen, dat het van de zijde van de militaire magt niet aan krachtige hulp zal ontbreken, daar, waar het zal gelden het handhaven der wet, mits dat dan ook het gezag van de civiele magt, op het oogenblik dat er gehandeld moet worden, deze op de militaire magt worde opgedragen.

Hier toch, zegt de Minister, geldt het minder de zoogenaamde dienst der hulp-maréchaussée (de preventieve maatregelen tot wering van de veeziekte) dan wel het verleenen van den sterken arm tot het handhaven en doen eerbiedigen van de wet.

Wordt het oogenblik, dat er werkelijk verzet tegen de wet plaats heeft, door civiele autoriteiten op de plaats zelve aangewezen, dan

ook is het oogenblik daar, dat de sterke arm zich zal doen gelden — dat is, dat na de bekende waarschuwing ten derde male te hebben herhaald, van de wapenen gebruik te maken.

Ik verzoek U H.E.G. de Burgemeesters nadrukkelijk aan te manen, in vorenstaande zin te handelen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 436. Resolutie *van den* Minister van Financien, *van den* 28*sten December* 1866, *no.* 59, *afd. post.*, *houdende bepalingen nopens de correspondentie met Spanje enz. over Pruissen; en met de Hertogdommen Sleeswijk en Holstein, mitsgaders nopens het ambtshalve aangeteekend verzenden van de advieslijsten wegens postwissels.*

's Gravenhage, den 28*sten December* 1866.

DE MINISTER,

Heeft goedgevonden en verstaan, te bepalen of ter kennisse der Postambtenaren te brengen hetgeen volgt:

Art. 1. Volgens een nader overleg met de Pruissische Administratie zal, te rekenen van 1°. Januarij aanstaande, de berekening van het enkel port wegens de brieven, die door tusschenkomst der gemelde Administratie naar en uit *Spanje*, alsmede naar en uit *Cuba*, *Portorico* en *St. Domingo* verzonden worden, met wijziging in zooverre van het bepaalde bij art. 1 en 2 der Circulaire no. 627 en van de daarbij gevoegde tabel, naar den maatstaf van 10 wigtjes geschieden, in plaats van naar dien van 7½ wigtjes.

Voorts zal er gelegenheid bestaan tot verzending door tusschenkomst der Pruissische Administratie, van monsters en stalen van koopwaren bestemd voor *Spanje*, tegen een port van 8 cent per 40 wigtjes, waarvan 6 cent aan de gemelde Administratie is uit te keeren.

Art. 2. Volgens eene mededeeling der Pruissische Postadministratie zal zij zich, te rekenen van 1°. Januarij 1867, met het beheer der Posterijen in de Hertogdommen *Sleeswijk* en *Holstein* belasten.

Dientengevolge is de correspondentie, tusschen *Nederland* en de gemelde Hertogdommen gewisseld wordende, met wijziging in zooverre van het bepaalde bij art. 4 der Circulaire no. 651, in alle opzigten te behandelen als ten aanzien van die, van en voor het 2de rayon, bij de Instructie op de Pruissische correspondentie, behoorende bij Circulaire no. 614, is voorgeschreven.

Het enkel port der gefrankeerde brieven voor *Sleeswijk* en *Holstein* bedraagt dus 20 cent en dat der ongefrankeerde brieven uit die Hertogdommen afkomstig 25 cent; terwijl voor de gedrukte stukken en de monsters een frankeergeld van 5 cent per 40 wigtjes is in te vorderen.

Art. 3. Ter voorkoming van de bezwaren, die daaromtrent reeds herhaaldelijk zijn gerezen, zullen voortaan de advieslijsten wegens postwissels van *f* 50 en hooger, ambtshalve aangeteekend aan de kantoren van betaling worden toegezonden.

De tegenwoordige resolutie zal worden gedrukt, en uitgereikt aan den Hoofd-Directeur der Posterijen, en voorts verzonden aan de In-

specteurs der Posterijen, alsmede aan de Directeuren der Post- en Expeditiekantoren, tot narigt.

Accordeert met voorz. Register,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOIJTEMA.

No. 437. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlansche Zaken, *van den* 21*sten December* 1866, *no.* 269, 3*de afd.*, *houdende een nieuw vastgesteld model van het jaarverslag van den toestand der gemeenten.*

's Gravenhage, den 28*sten December* 1866.

Ik heb de eer U, Mijne Heeren toe te zenden . . . . . . exemplaren van het nieuw model van het uitvoerig en beredeneerd verslag van den toestand der gemeenten, met verzoek aan elk gemeentebestuur één exemplaar en aan die der voornaamste gemeenten, naar mate van de behoeften, een grooter getal, zoo spoedig mogelijk te willen doen toekomen, ten einde de gemeentebesturen in staat te stellen hun jaarverslag over 1866, hetwelk in de maand April 1867 wordt uitgebragt, naar het nieuwe model in te rigten.

Namens den Minister van Binnenlandsche Zaken,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) J. SCHRöDER.

Model *van het uitvoerig en beredeneerd Verslag van den toestand der gemeente* (*art.* 182 *der wet van den* 29*sten Junij* 1851, *Staatsblad no.* 85).

TOELICHTING.

Bij het opmaken van een nieuw model voor het uitvoerig en beredeneerd Verslag van den toestand der gemeente, krachtens art. 182 der wet van 29 Junij 1851, *Staatsblad no.* 85, jaarlijks in de maand April door burgemeester en wethouders aan den Raad te doen, heeft men vooral beoogd door meer beknoptheid de eenvormigheid der verslagen te bevorderen. Vooral bij die onderwerpen, zoo als bevolking, nationale militie en schutterijen, enz., waarvan jaarlijks door de Regering algemeene verslagen worden medegedeeld, heeft men de gegevens voor het gemeenteverslag tot het hoogst noodzakelijke beperkt.

Het zich bepalen tot het vragen van opgaven om de vijf jaren van die onderwerpen, welke jaarlijks aan slechts geringe wijzigingen onderhevig zijn, verkort zeer den inhoud van het jaarlijksche verslag en dient vooral om te voorkomen het in vele gemeenteverslagen ingeslopen misbruik zich bij de behandeling van die onderwerpen jaarlijks te bedienen van de niets beteekende uitdrukkingen „*geene verandering* of *als het vorige jaar*."

Het ligt namelijk in de bedoeling, dat elk verslag voortaan zal uitmaken een afgesloten geheel en dat de verwijzing naar vroegere verslagen enkel zal plaats hebben ter vergelijking met vroegere uitkomsten of ter aanduiding van vóór- of achteruitgang.

Het model geeft enkel de onderwerpen en punten, welke jaarlijks of om de vijf jaren in de gemeenteverslagen moeten worden opgenomen. Men heeft zich tot die onderwerpen bepaald, waarvan de jaarlijksche kennis ook in kleine gemeenten voor de ingezetenen van belang mag beschouwd worden.

Het geven van eene grootere uitbreiding aan het gemeenteverslag, waaraan vooral in groote en volkrijke gemeenten jaarlijks behoefte wordt gevoeld, en het bijvoegen als bijlagen van verslagen, door commissien of hoofden van besturen aan burgemeester en wethouders of aan den gemeenteraad ingezonden, blijft aan het oordeel der gemeentebesturen overgelaten.

HOOFDSTUK I.

BEVOLKING.

Loop der bevolking gedurende het jaar.

	Mann.	Vr.	Beide gesl.
Werkelijke bevolking op 31 December van het vorige jaar.			

		Mann.	Vr.	Beide gesl.
Vermeerdering gedurende het jaar door	geboorte kol. 12 en 13 (1)			
	vestiging kol. 49 en 50			
Geheele vermeerdering				
Vermindering gedurende het jaar door	sterfte kol. 47 en 48			
	vertrek kol. 51 en 52			
Geheele vermindering				

Verschil tusschen de geheele vermeerdering en geheele vermindering . . . .

Bevolking op 31 December van het jaar. . . .

Opgave voor elk geslacht op 31 December van het jaar van het getal personen behoorende tot de land- en zeemagt (de laatsten met inbegrip van het corps Mariniers), van de bevolking der gevangenissen, gestichten en bewaarplaatsen voor krankzinnigen, der bedelaarsgestichten en der kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid.

Opmerkingen omtrent den loop der bevolking gedurende het jaar.

		Mann.	Vr.	Beide gesl.
Getal geborenen in de gemeente	levend (kol. 6 en 7).			
	levenloos aangegeven (kol. 18 en 19)			
	Te zamen			
Sterfte in de gemeente zonder levenloos aangegevenen (kol. 39 en 40)				
	Getal huwelijken			

Opmerkingen over het bijhouden van de registers van den burgerlijken stand en van de bevolking (vijfjarig, te beginnen met het verslag over 1866).

HOOFDSTUK II.

VERKIEZINGEN.

Getal kiezers (volgens de kiezerslijsten gesloten in het jaar waarover het verslag loopt) voor: *a.* Leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal ; *b.* Leden der Provinciale Staten ; *c.* Leden van den gemeenteraad .

(1) Algemeene aanmerking. De kolommen verwijzen naar de bestaande modellen. In dit hoofdstuk wordt naar staat no. 1 van den jaarlijkschen loop der bevolking verwezen.

Staat *van elke keuze voor het lidmaatschap van den gemeenteraad.*

Dagteekening der verkiezing.	Naam en Voornamen van elk gedurende het jaar gekozen raadslid.	Getal uitgebragte stemmen bij de		Getal blanco briefjes.		Getal briefjes om andere redenen van onwaarde verklaard bij de		Getal geldige stemmen op elken verkozene uitgebragt bij de	
		eerste stemming.	herstemming.	eerste stemming.	herstemming.	eerste stemming.	herstemming.	eerste stemming.	herstemming.

Vragen en beslissingen over de kiezerslijsten en de verkiezingen.

HOOFDSTUK III.

GEMEENTEBESTUUR.

Personeel.

a. Personeel van den Raad (1); *b.* Burgemeester en wethouders. Jaarwedden. (Vijfjarig, te beginnen met 1866); *c.* Gemeente-ambtenaren en bedienden. Jaarwedden. (Vijfjarig, te beginnen met 1866). Veranderingen in het Personeel. (Jaarlijks).

Plaatselijke verordeningen door den raad gedurende het jaar vastgesteld. (Opgeven den titel of het onderwerp).

1. Strafverordeningen; 2. Belastingverordeningen; 3. Verordeningen van verschillenden aard; 4. Instructien; 5. Vernietiging of schorsing, zoo die heeft plaats gehad.

Beknopte en zakelijke opgaven van de voornaamste in den gemeenteraad behandelde onderwerpen.

Archieven.

Staat, omvang, maatregelen genomen ter beschrijving en regeling der archieven tot de invoering der gemeentewet.

(Op te geven in 1866, met vermelding van het jaar waarin het archief is opgerigt, en bij elke nieuwe beschrijving en regeling.)

Nominatieve staat der oude charters in de gemeente aanwezig (op te geven in het verslag over 1866.)

Opgave (vijfjarig te beginnen met 1866) der afgewerkte en in gereedheid gebragte registers; (te beginnen met 1851.)

a. chronologische; *b.* alphabetische.

HOOFDSTUK IV.

GELDMIDDELEN.

Jaarlijksche opgave van het geheele bedrag der ontvangsten en uitgaven naar de laatste door Gedeputeerde Staten afgesloten rekening (art. 221 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85).

(Om de vijf jaren (te beginnen met de rekening over 1865) uitvoerig naar het bijgevoegde model.)

Geheel bedrag der geraamde ontvangsten en uitgaven met de door de Gedeputeerde Staten goedgekeurde begrooting (art. 207) voor het jaar, waarover het verslag loopt.

---

(1) Deze opgave te geven nominatief elke twee jaren na elke aftreding van een derde van den Raad (art. 27 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85), met vermelding achter den naam van het jaar der aftreding.

Om de vijf jaren (te beginnen met 1 Januarij 1866) een staat der gemeenteschulden, behelzende: 1°. het oorspronkelijk bedrag van elke schuld met opgave van het jaar, waarin zij is aangegaan; 2°. het bedrag van elke schuld op 1 Januarij 1866 (1871 enz.); 3°. de rente ten honderd; 4°. het bedrag der renten van elke schuld voor 1866 (1871 enz.); 5°. bedrag van elke geldleening gedurende het vijfjarig tijdperk, met opgave van de aanleiding en het doel der leening en met vermelding der middelen tot hare aflossing aangewezen (art. 136 alin. 2).

HOOFDSTUK V.

Gemeente-eigendommen, werken en inrigtingen (artt. 229 en 230).

(Bij elk onderdeel opgeven het bedrag der subsidien daarvoor verleend.)

A. *Eigendommen niet bestemd voor de publieke dienst.*

Gebouwen, gronden enz., zoowel die waarvan door de gemeente de inkomsten, als die waarvan door de ingezetenen, hetzij van de geheele gemeente, hetzij van eene afdeeling de vruchten in natura worden getrokken.

Opgeven den toestand, die in den loop van het jaar daarvoor uitgevoerde werken, de kosten van onderhoud en het bedrag der opbrengst of van de inkomsten.

B. *Eigendommen, bestemd voor de publieke dienst en openbare gemeentewerken* (in- en buiten de gemeente).

Opgeven voor elk onderdeel den toestand, het aangelegde en verbeterde gedurende het jaar, de kosten hieraan en aan het onderhoud verbonden.

Aanbestedingen gedurende het jaar, met opgave van het geldelijk bedrag: *a.* openbare gemeentegebouwen; *b.* straten, pleinen, riolen en waterleidingen; *c.* wegen en voetpaden, behoorende aan en onderhouden door de gemeente; *d.* rivieren, kanalen, vaarten en bijbehoorende werken, als: waterkeeringen, overlaten, lijnpaden, sluizen, duikers, beschoeijingen, los- en ladingplaatsen, bruggen, veeren, overvaarten; *e.* havens; *f.* begraafplaatsen (gemeente-).

C. *Werken, niet aan de gemeente behoorende*, als:

Wegen van polderbesturen, corporatien en bijzondere personen.

Begraafplaatsen van kerkgenootschappen en bijzondere personen.

Toestand.

HOOFDSTUK VI.

Medische en gemeentepolitie.

a. *Medische politie.*

Maatregelen genomen ter bevordering van den gezondheidtoestand en ter voorkoming van genezing van ziekten, als: afvoer van het water door goten of riolen, toezigt op mestverzamelingen, demping van slooten, enz., spuijing van het water in de kanalen en grachten.

Opgave der heerschende ziekten gedurende het jaar, welke op de sterfte der bevolking en haren gezondheidtoestand nadeelig hebben gewerkt, als: mazelen, pokken, tusschenpoozende koortsen, enz.

Opgave der buitengewone sterfte door die ziekten veroorzaakt.

Ligging en staat der begraafplaatsen, in betrekking tot den gezondheidtoestand.

Overzigt van den toestand der gast- en ziekenhuizen (1) en krankzinnigengestichten (met opgave voor elk huis of gesticht en voor elk geslacht, van het getal lijders op 1 Januarij en 31 December van het jaar, dat der gedurende het jaar ter verpleging opgenomen personen, der ontslagen en der overleden verpleegden).

Regeling van de geneeskundige dienst voor de armen. Belooning hiervoor verleend, werking van de dienst (vijfjarig, te beginnen met 1866).

Getal vaccinatien en revaccinatien kosteloos verrigt.

Geneeskundig toezigt op de prostitutie.

---

(1) In de gemeenten, waar eene ziekeninrigting bestaat als afdeeling van een godshuis of andere gestichten en instellingen, wordt dezelfde opgave vereischt, uitsluitend van de in die afdeeling verpleegde zieken.

Keurmeesters van levensmiddelen. Maatregelen voor de keuring genomen en verkregen uitkomsten.

b. *Gemeentepolitie.*

Getal en bezoldiging van de commissarissen, inspecteurs, agenten en verdere dienaren der politie, van waterschouten en hunne griffiers en sleepvoeijers, van nachtwachten en veldwachters (vijfjarig, te beginnen met 1866).

Voornaamste veranderingen in het personeel.

Algemeene opmerkingen omtrent de dienst.

Maatregelen van de politie en algemeene toestand.

Brandweer, brandbluschmiddelen en reddingtoestellen (vijfjarig, te beginnen met 1866.)

Opgave der gedurende het jaar voorgevallen branden en rampen, die opmerking verdienen.

Aard der straatverlichting (olie, petroleum of gaz), fabrieken, (vijfjarig te beginnen met 1866).

Kosten der politie, nachtwacht, brandweer en straatverlichting (elk der vier posten afzonderlijk, vijfjarig, te beginnen met 1866).

Opgave der persoonlijke diensten waartoe de inwoners ter handhaving der openbare orde in het algemeen belang moeten zijn opgeroepen. (Art. 192).

HOOFDSTUK VII.

NATIONALE MILITIE EN SCHUTTERIJ.

a. *Nationale militie.*

Aandeel der gemeente in de ligting . . . .

Ingeschrevenen in de gemeente, waarnaar het aandeel is berekend. . . . .

Ingelijfden bij de landmilitie. . . . .

Ingelijfden bij de zeemilitie . . . .

b. *Schutterij.*

Werkelijke sterkte der schutterij in de gemeente . . . . .

Actief. . . . .

Reserve . . . .

Te zamen. . .

Actieve sterkte der schutterij bij de wet gevorderd . . . . .

Sterkte van den eersten ban der Schutterij.

Actief. . . . .

Reserve. . . . .

Te zamen. . .

Algemeene opmerkingen omtrent den toestand der schutterij (vijfjarig, te beginnen met 1866).

Vereenigingen tot oefening in den wapenhandel (vijfjarig, te beginnen met 1866)

HOOFDSTUK VIII.

KERKELIJKE ZAKEN.

Getal kerkelijke gemeenten en gebouwen voor openbare eeredienst (vijfjarig te beginnen met 1866).

Getal dienstdoende leeraren of geestelijken van elk kerkgenootschap (vijfjarig te beginnen met 1866)

Uitgaven voor de openbare eeredienst. Subsidien voor bouw of herstel van kerken en pastorijen, toelagen aan predikanten, pastoors, kapellaans, enz. Kosten van bouw en onderhoud van pastorijen.

Makingen en schenkingen voor godsdienstige doeleinden, krachtens magtiging aanvaard.

HOOFDSTUK IX.

ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

1. *Scholen voor lager onderwijs.*

Op te geven: *voor de openbare en bijzondere scholen*, voor elke soort afzonderlijk: (1)

(1) In die gemeenten, waar, behalve de scholen voor gewoon lager onderwijs, ook scholen bestaan voor meer uitgebreid lager onderwijs, wordt van deze scholen onder elke soort afzonderlijke opgave verstrekt.

Getal scholen.
Getal onderwijzers naar de kunne, ingedeeld in hoofd- en hulponderwijzers en kweekelingen.
Getal leerlingen naar de kunne op 15 Januarij, op 15 April, op 15 Julij en op 15 October van het jaar, met vermelding van het getal kosteloos onderwezenen.
Subsidien van het Rijk, de provincie, de gemeente, enz.
voor de openbare scholen:
Staat van de schoollocalen en onderwijzerswoningen (vijfjarig, te beginnen met 1866). Aanbouw en vernieuwing gedurende het jaar.
Kosten van het onderwijs (art. 32 der wet van 13 Augustus 1857 (*Staatsblad no.* 103).
Bedrag der schoolgelden (vijfjarig, te beginnen met 1866.)
Bezoldiging van elken onderwijzer (vijfjarig, te beginnen met 1866).
Staat van het materieel en de hulpmiddelen (vijfjarig, te beginnen met 1866)

II. *Herhaling-, Zondag-, werk- en bewaarscholen.*

Voor elke soort opgeven:
Getal scholen. Getal onderwijzers naar de kunne. Getal leerlingen naar de kunne.

III. *Inrigtingen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen.*

Vermelding der school of inrigting. Getal onderwijzers en onderwijzeressen met de opleiding belast. Getal leerlingen of kweekelingen. Subsidien of bijdragen voor de opleiding verleend.

IV. *Scholen volgens de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs.*

a. Burger dag- en avondscholen, industrie- en teekenscholen. *b.* Hoogere burgerscholen. *c.* Landbouwscholen. *d.* Scholen voor de zeevaart. *e.* Gestichten voor doofstommen en blinden.
Op te geven: *voor de openbare en bijzondere scholen*, voor elke soort afzonderlijk.
Getal scholen, leeraren en leerlingen naar de kunne. Subsidien van het Rijk, de provincie, de gemeente.
voor de openbare scholen.
Staat van het onderwijs. Staat van de schoollocalen (vijfjarig, te beginnen met 1866). Bezoldiging van elken leeraar (vijfjarig, te beginnen met 1866.) Bedrag der schoolgelden (vijfjarig, te beginnen met 1866). Kosten van het onderwijs. Staat van het materieel en de hulpmiddelen (vijfjarig, te beginnen met 1866).

V. *Klinische scholen.*

Getal leeraren en leerlingen. Staat van het onderwijs. Staat van de localen, het materieel en der hulpmiddelen (vijfjarig, te beginnen met 1866).

VI. *Verdere scholen van bijzonderen aard en strekking.*

Zang, gymnastie- en zwemscholen. Opgeven haar getal, dat der leerlingen naar de kunne en den staat van het onderwijs.

VII. *Latijnsche scholen, gymnasia en athenaea.*

Getal onderwijzers en leerlingen. Staat van het onderwijs. Staat van de localen, het materieel en der hulpmiddelen (vijfjarig, te beginnen met 1866.)

VIII. *Kunsten en wetenschappen.*

Muzijk-, teeken-, beeldhouw- en bouwkundige scholen (1), met opgave van het getal onderwijzers en leerlingen naar de kunne.
Bibliotheken, verzamelingen en tentoonstellingen van kunstvoortbrengselen enz., volksbibliotheken, verzamelingen en leesinrigtingen, maatschappijen, en vereenigingen ter bevordering van kunsten en wetenschappen (vijfjarig, te beginnen met 1866).

HOOFDSTUK X.

ARMWEZEN.

Toestand van de behoeftige klasse, vergeleken met het vorige jaar, of met vroegere jaren, met opgave der redenen van vóór- of achteruitgang.

---

(1) Voor zoover zij niet behooren onder IV: scholen volgens de wet tot regeling van het middelbaar onderwijs.

Instellingen door of van wege de gemeente beheerd of gesubsidieerd.

a. Getal instellingen op 31 December.

b. Getal huisgezinnen en afzonderlijk levende personen gedurende het jaar verpleegd of die op eenige andere wijze in de weldadige werking der instelling hebben gedeeld of daartoe hunne toevlugt hebben genomen.

1°. gedurende het geheele jaar (onafgebroken.)

2°. éens of meermalen in het jaar (tijdelijk.)

c. Ontvangsten en uitgaven van alle besturen en instellingen van weldadigheid door of van wege de gemeente beheerd of gesubsidieerd (naar de laatste goedgekeurde rekening)

d. Voorgeschoten gelden gedurende het jaar. Getal elders armlastigen gedurende het jaar in de gemeente bedeeld.

e. Gelden terugontvangen gedurende het jaar op het voorgeschotene.

f. Teruggave van elders voorgeschoten gelden. Getal in de gemeente armlastigen gedurende het jaar elders ondersteund of verpleegd.

Middelen, zoo gewone als buitengewone, tot leniging en vermindering der armoede, inzonderheid door onderwijs en werkverschaffing.

Instellingen ter voorkoming van armoede door of van wege de gemeente beheerd.

als: leenbanken, spaarbanken, enz.

HOOFDSTUK XI.

LANDBOUW EN VEETEELT. (Voorloopig.)

Algemeene toestand. Koop- en huurwaarde der landerijen. Maatschappijen en genootschappen tot bevordering van den landbouw. Getal leden en werkkring. Invloed van die vereenigingen op den landbouw. Tentoonstellingen.

Invoer van nieuwe gewassen, werktuigen en veerassen. Toepassing van nieuwe uitvindingen.

Misgewas en verlies van oogsten door onweder, hagel, vorst, overstroomingen en dergelijke verschijnselen. Schadelijk dieren. Ziekten der gewassen en van het vee.

Hoeveelheid der beteelde bunders, met opgaaf der hoofdgewassen en tweede vruchten, alsmede na welk gewas laatstgemelde zijn geteeld. Opbrengst per bunder en gezamenlijke opbrengst, uitgedrukt in mudden, ponden, stuks of geldswaarde in guldens.

Algemeene opmerkingen omtrent tuinbouw en bloemisterij.

Aantal en uitgestrektheid der boomgaarden. Opbrengst.

Boomkweekerijen en houtteelt. Algemeene opmerkingen. Opgaaf in bundertallen van opgaand hout, eiken- en ander hakhout, dennenbosschen, rijswaarden.

Opgaaf der reeds verdeelde en der nog te verdeelen marken en gemeentegronden.

Aantal ontgonnen bunders, zoo tot bosch, als tot bouw- en weilanden.

Duinbeplantingen en afzanderijen. Zandverstuivingen en middelen tot beteugeling.

Ontginning van afgeveende of dalgronden.

Aard van het gebruik der woeste gronden.

Toestand van den veestapel. Aantal dekhengsten, veulenmerrien, veulens en werkpaarden; ezels en muilezels; springstieren, melkkoeijen en melkvaarzen, kalveren en pinken, mestvee en trekossen; schapen, houders van schaapskudden; geiten en bokken; varkens.

Pluimvee.

Bijenteelt; gewonnen honig en was.

Opgaaf van middenprijzen van veld- en tuinvruchten, ooft, vee, boter en kaas, hout en schors. Opgaaf van ter markt gebragte hoeveelheden.

HOOFDSTUK XII.

NIJVERHEID, HANDEL EN SCHEEPVAART.

I. *Kamer van koophandel en fabrieken.*

Opgave, bij elke periodieke aftreding van de helft der leden (te beginnen met 1866), van den uitslag der verkiezingen. Die opgaven zullen behelzen: het geheele getal kiezers, het getal kiezers, opgekomen bij de eerste stemming, het getal kiezers opgekomen bij de herstemming, zoo die heeft plaats

gehad, de namen van de leden met bijvoeging achter den naam van elk nieuw of nieuw benoemd lid der woorden *gekozen* of *herkozen*.

II. *Nijverheid.*

a. *Fabrieknijverheid en ambachten.* Getal fabrieken naar soorten, getal arbeiders naar de kunne, met afzonderlijke opgave van die beneden en boven den leeftijd van 16 jaren, werkloonen per dag of per week, zoo mogelijk naar de soort van fabrieken, de kunne en den ouderdom der arbeiders. Voornaamste ambachten in de gemeente uitgeoefend. (Vijfjarig te beginnen met 1866.) Stoomwerktuigen in elke fabriek in gebruik met opgave van het getal en de paardenkracht. (Vijfjarig, te beginnen met 1866.) Nieuw ingevoerde werktuigen, verbeteringen. Verleende en ingetrokken concessien. Tentoonstellingen van fabrieknijverheid.

b. *Verveening.* Algemeene beschouwing over den toestand der veenderijen. Vijfjarige opgave, (te beginnen met 1866) van: het getal arbeiders en zoo mogelijk van hunne werkloonen; de soorten van gegraven of getrokken turf; de kunstmatige bewerking van den turf; de stoom- of andere werktuigen, zoo die worden gebezigd.

c. *Mijnwezen.*

Steengroeven. Toestand, hoeveelheid gegraven steen in kubiek ellen.

Steenkolenmijnen. Hoeveelheid gedolven kolen in Nederl. ponden of mudden, verkochte hoeveelheid in Nederl. ponden of mudden en opbrengts in guldens. Getal arbeiders en werkloonen. (Vijfjarig, te beginnen met 1866.) Verleende concessien.

d. *Visscherij, binnengaats, op de Zuiderzee en buitengaats.*

Aantal schepen tot de verschillende soorten van visscherij gebezigd. Bemanning, hoeveelheid, opbrengst en prijs van aangebragte visch.

III. *Handel en scheepvaart.*

a. Binnenlandsche handel. Markten (niet vermeld in het hoofdstuk XI, landbouw en veeteelt). Aangevoerde hoeveelheden en besteedde prijzen. Toestand van den groot- en kleinhandel en van de winkelnering.

b. Buitenlandsche handel. Opgave der voornaamste in- en uitgevoerde handelsartikelen. Herkomst en bestemming der goederen. Hoeveelheid doorgevoerde en in de entrepôts geplaatste handelsartikelen.

c. Scheepvaart langs de rivieren, kanalen en vaarten. Getal schepen gevaren door de gemeente en door de sluizen aan de gemeente toebehoorende (op- en afvaart afzonderlijk). Opgave zoo mogelijk van den tonneninhoud (op- en afvaart afzonderlijk).

d. In- en uitklaringen. Getal zeeschepen, tonneninhoud, herkomst en bestemming (in- en uitklaring afzonderlijk, met onderscheiding van de schepen onder Nederlandsche en die onder vreemde vlaggen).

e. Werven en scheepsbouw. Getal werven, schepen op stapel op 1 Januarij van het jaar (soort en tonneninhoud). Schepen *nieuw* aangebouwd gedurende het jaar (soort en tonneninhoud). Schepen op stapel op 31 December van het jaar (soort en tonneninhoud).

f. Getal schepen van 10 tonnen en meer in de gemeente te huis behoorende. (Vijfjarig, te beginnen met 1866).

g. Reederijen, compacten, schippersgilden, zeemanscollegien. (Vijfjarig, te beginnen met 1866).

HOOFDSTUK XIII.

INRIGTING IN VERBAND STAANDE MET DE UITOEFENING VAN HANDEL EN ANDERE BEDRIJVEN.

a. Middelen van vervoer te water. Opmerkingen omtrent de stoombooten- en schuitendiensten. Verleende en ingetrokken concessien.

b Middelen van vervoer te lande. Opmerkingen omtrent de diensten tot vervoer van reizigers en goederen, hetzij over de gewone, hetzij over de spoorwegen. Verleende en ingetrokken concessien.

c. Nederlandsche bank (Agentschap der), banken en credietinrigtingen (naar soorten), verzekeringmaatschappijen (naar soorten), handelsagenten, makelaars, beurzen (naar soorten) (vijfjarig, te beginnen met 1866), geldmarkt en fondsenhandel.

d. Commissien voor het examineren van varenslieden, voor landverhuizers, voor de Rijnvaart, enz.

e. Broodzetting. Aanmerkingen over de werking en de grondslagen der broodzetting. Gehouden proefbakkerijen.

No. 438. KONINKLIJK-BESLUIT *van den 29sten December* 1866, *no.* 107, *houdende verlenging der concessie tot tolheffing, doch volgens een nieuw vastgesteld tarief op den grindweg van Winschoten naar de Hannoversche grenzen.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 27 December 1866, no. 326 3de Afdeeling;

Gezien Ons besluit van den 4 November 1863, no. 51 (1),

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Den termijn, bedoeld bij art. 2 van het aangehaald besluit, te verlengen tot den 1 Mei 1867.

Art. 2. Te bepalen dat, met in achtneming overigens van de bepalingen bij dat besluit vastgesteld, de heffing op nieuw voor den tijd van drie jaren, in te gaan met den 1 Mei 1867, zal plaats hebben overeenkomstig het volgend tarief:

a. Voor elk paard, ezel of rundbeest, ingespannen of niet, behoudens na te melden bepalingen . . . . *f* 0,05.

b. Voor elk veulen, kalf, bok, geit of voor eenig rij- of voertuig ingespannen hond . . . . " 0,02.

c. Voor elk schaap of varken. . . . . " 0,01.

d. Voor eene kudde schapen of varkens van meer dan 25 stuk. " 0,25.

e. Voor elk paard gespannen voor eene diligence of postwagen, ingerigt voor niet meer dan zes personen. . . . " 0,07½.

f. Voor elk paard gespannen voor eene diligence of postwagen, ingerigt voor meer dan zes, doch niet meer dan negen personen . . . . " 0,10.

g. Idem voor meer dan negen personen . . . . " 0,12.

Voor de bijwagens, behoorende tot eene diligence of postwagen, zal even als voor de diligence of postwagen betaald worden, naarmate van het getal der plaatsen en der aangespannen paarden.

Bij het terugkeeren dier bijwagens, zal, indien zij ledig zijn, de gewone tol, waaraan de rijtuigen, geene diligences zijnde, onderworpen zijn, verschuldigd wezen.

Bij het berekenen van het aantal plaatsen op eene diligence, post- of bijwagen, zal de bok of voermansbank, wanneer die niet overdekt is, niet in aanmerking genomen, ook zullen de plaatsen, welke bij gemis van zoodanige bok, door den voerman en den conducteur in de cabriolet of voor in het rijtuig worden ingenomen, niet in rekening worden gebragt.

h. Voor elk paard, ezel of rundbeest, gespannen voor een vrachtrijtuig, beladen met minder dan 100 Ned. ponden vrachtgoederen. . . . . *f* 0.05.

i. Idem beladen met meer dan 100 Ned. ponden vrachtgoederen . . . . " 0.15.

Van den 1 November tot den 15 Maart voor een vrachtrijtuig, met vellingen van mindere breedte dan 9 Ned. duimen en beladen met eene vracht van meer dan 500 Ned. ponden. " 0.30.

(1) Hierachter volgende als bijlage A.

Ned.

Van twee of meer achter elkander gekoppelde vrachtrijtuigen, zal voor elk de bovengemelde tol verschuldigd zijn.

Vrachtrijtuigen beladen met meer dan 1500 Ned. ponden worden op dezen weg niet toegelaten. Ten aanzien van vrachten die niet vatbaar zijn voor verdeeling, kan een der Commissarissen schriftelijk ontheffing van dit verbod verleenen.

De zoogenaamde schuit- of snikkewagens worden gerekend onder de vrachtrijtuigen te behooren.

Van den tol zijn vrij.

a. De paarden en rijtuigen behoorende tot 's Konings huis en die der Prinsen en Prinsessen van hetzelve, zoomede op reis de paarden en rijtuigen der personen, die het gevolg des Konings, der Koningin, of der Prinsen en Prinsessen uitmaken.

b. De paarden en rijtuigen van renboden in 's Konings dienst en op reis zijnde.

c. De paarden en rijtuigen, uitsluitend gebruikt voor de brievenposterij, wanneer in het rijtuig, behalve den conducteur en postillon, geen of slechts één reiziger is.

d. De paarden en rijtuigen, niet anders vervoerende dan materialen of andere voorwerpen ten dienste van den weg, vergezeld van een vrijbillet, door de Directie met het toezigt des wegs belast afgegeven.

e. De paarden en het rijtuig van iederen aannemer van 't onderhoud of van de herstelling des wegs, in zooverre het werk zich onder het tolperceel bevindt.

f. De paarden en rijtuigen der Ambtenaren in dienst van het bebestuur der groote wegen, en der Inspecteurs Ingenieurs en Aspirant Ingenieurs van den Waterstaat, zelve reizende en geene andere personen bij zich hebbende dan beambten tot dezelfde dienst behoorende, en alleen voor den kring, omschreven in het vrijbillet, dat hun door of wege het voormelde bestuur zal worden uitgereikt en dat zij den tolpachter moeten vertoonen.

g. De paarden der Koninklijke maréchausseé alsmede die van Militairen in uniform, zoo ook de wagens en voertuigen, behoorende aan den Staat of aan de Nationale legerkorpsen, welke voorzien zijn, van het door het Departement van Oorlog vastgesteld distinctief teeken.

h. De paarden en het vee gebragt wordende van en naar de stal of de weide zoo ook het vervoer van mestspecien en producten binnen den kring van 's Rijks fortificatiewerken of daartoe behoorende gronden, voor zooverre het vervoer niet naar elders plaats heeft.

i. De losse ongezadelde paarden, zonder hoofdstel, welke om beslagen te worden naar den hoefstal, en van daar na het beslaan, terug geleid worden, zullende de tol voor de heenreize betaald, doch naderhand bij het terugkeeren, mits zulks geschiede op denzelfden dag, terug gegeven worden.

j. Landbouwers, hetzij hunne boerderij of woning aan den weg uitkomt en eenig land bij hen in gebruik langs den weg of elders is gelegen, hetzij hunne boerderij of woning niet op den weg uitkomt, maar eenig land bij hen in gebruik langs den weg is gelegen voor zooverre zij zich ter uitoefening van hun bedrijf naar, of van hun land begeven.

In dat geval zullen hunne paarden of hun vee, hetzij gespannen voor wagens, karren of ander voertuig, hetzij naar of van het land

gebragt wordende, vrij zijn van tol, zullende echter de paarden en het rundvee, niet uit of naar het land gedreven, maar geleid moeten worden.

De ingezetenen der dorpen en der aanhoorigheid der gemeenten, waaronder zij behooren, met den aan- of afvoer van hunne granen en hun meel naar en van de molens, en met hunne werk- en voertuigen naar en van de smederijen en stelmakerijen, mits zij zich verpligten behoorlijke stootbalken of straten te leggen bij de op- en overreden hunner heerten op aanwijzing en ter keuze van de directie met het toezigt over den weg belast.

k. De fabrijkanten, wier fabrijken langs den weg zijn gelegen voor zooverre het vervoer van goederen op de fabrijk bewerkt of den aanvoer van benoodigdheden voor de fabrijk betreft, mits die goederen en benoodigdheden met hunne paarden en rijtuigen vervoerende.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, *den* 29 *December* 1866.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

Bijlage A. 4 Nov. 1863, no. 51.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 2 November 1863, no. 299, 3de afdeeling;

Gezien het Koninklijk besluit van 18 Junij 1844, no. 73 (1), waarbij aan de gemeente besturen van *Winscholen* en *Beerta* vergunning is verleend tot den aanleg van een grindweg van *Winschoten* langs *Beerta*, *Nieuw Beerta* en *Nieuwe Schans* tot de Hannoversche grenzen met concessie voor tolheffing aan drie tolboomen volgens het tarief bij dat besluit vastgesteld;

Gezien het Koninklijk besluit van 22 September 1846, no. 68 en Ons besluit van 6 Augustus 1850, no. 37 (2), waarbij de standplaatsen der tolboomen worden aangewezen.

Gezien Onze besluiten van 25 Julij 1851, no. 63 en van 4 April 1853, no. 19 (3), waarbij het plaatsen van een hulpboom bij tolboom no. 3 wordt toegestaan en de heffing op den weg wordt vastgesteld;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met wijziging in zooverre der aangehaalde besluiten, te bepalen:

Art. 1. Te beginnen met den 1 Januarij 1864 zal op den kunstweg van *Winscholen* langs *Beerta*, *Nieuw Beerta* en *Nieuwe Schans* tot de *Hanoversche grenzen* aan de tolboomen no. 1 en 2 een *volle tol* en aan tolboom no. 3 voor de passage van de zijde van *Hanover* ½ tol betaald worden, zullende voor het doortrekken van dezen tolboom naar de zijde van *Hanover* geen tol verschuldigd zijn.

Aan den, bij tolboom no. 3 behoorenden, hulpboom zal een volle tol geheven worden, met dien verstande dat het door den pachter van den hoofdboom af te geven bewijs van betaling van ½ tol, bij gelijktijdig gebruik van beide gedeelten van den weg op denzelfden dag van de betaling der helft aan den hulpboom vrijstelle.

Art. 2. De heffing zal geschieden overeenkomstig het volgende tarief, enz. (4) dat van kracht blijft tot en met den 31 December 1866. enz.

---

(1) Bijvoegsel 1862, no. 230, Bijlage A. *Red.*
(2) Hierachter volgende als Bijlage B 1 en 2. *Red.*
(3) Hierachter volgende als Bijlage C. *Red.*
(4) Dit tarief vervallen zijnde wordt niet medegedeeld. *Red.*

Art. 3. Te rekenen van het tijdstip, in art. 1 vermeld, zal de vrijdom van tol sub. 2 van het Koninklijk besluit van 22 September 1846, no. 68 toegekend, zijn vervallen.

Art. 4. Het toezigt over de tolheffing wordt opgedragen aan Gedeputeerde Staten van *Groningen* die deswege zoodanige voorschriften zullen geven als zij noodig achten.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

's Gravenhage, den 4den November 1863.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Bijlage B¹. 22 September 1846, no. 68.

WIJ WILLEM II, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien de adressen van J. T. ZIJLKER c. s., J. P. DINKELA c. s. en H. W. K. VAN INGEN c. s., respectieve bewoners van *Nieuw Beerta*, van het gehucht *Hamdijk* en van de *Nieuwe* of *Lange Akkerschans*, daarbij wederkeerig hunne belangen aanbevelende, nopens de keuze der standplaats van den derden tol op den nieuwen grindweg van *Winschoten* naar de *Hanoversche grenzen*.

Gezien het rapport van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financien en van Oorlog, van 10 Augustus 1846, no. 109, 3de afdeeling, 26 Augustus 1846, no. 134/692 Domeinen, en van den 3 September 1846, no. 4 *a*;

Gelet op Ons Besluit van den 7 Januarij 1846, no. 59, houdende voorloopige bepalingen wegens de plaatsing der *beide* eerste tollen op den gemelden weg.

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

1°. dat de derde tol op dien weg zal gevestigd worden in den zuidelijken hoek der *Enveloppe* voor de *Winschoter* poort van het fort *Lange Akkerschans*.

2°. dat al de inwoners van het evengenoemd fort, alsmede die der gemeente *Nieuwe Schans* met inbegrip der Landbouwers in het gehucht *Hamdijk*, vrijdom van tolgeld, bij de passage aan dien tol zullen genieten;

3°. dat de Gecommitteerden belast met den aanleg van den onderwerpelijken weg ten aanzien der vestiging van het bij den tol benoodigde tolhuis, zich bij notariële akte zullen verbinden tot het naleven van zoodanige bepalingen, als van wege het Departement van Oorlog, bij de aanwijzing van den daartoe vereischt wordende grond, zullen worden voorgeschreven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering dezes, waarvan mede afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Financien en Oorlog, als ook aan de Algemeene Rekenkamer, respectivelijk tot informatie.

Weimar, den 22sten September 1846.

(*Get.*) WILLEM.

De Secretaris Generaal waarnemende ad interim de betrekking van Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) C. VOLLENHOVEN.

Bijlage B². 6 Augustus 1850, no. 37.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 3den Augustus 1850, no. 125, 3de afd. B.

Gelet op de Koninklijke besluiten van 18 Junij 1844, no. 73 en van 7 Januarij 1846, no. 59;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat de bij laatstgemeld besluit voorloopig aangewezen standplaatsen van twee tollen op den nieuwen grindweg van *Winscholen* naar de *Hanoversche grenzen*, definitief zullen worden gesteld, als volgt:

de eerste op de tegenwoordige plaats bij de *Zijldertil* te *Beerta;*

de tweede op de tegenwoordige plaats in de nabijheid van het huis der

Weduwe KROON te *Nieuw Beerta*, met eene concurrentie van drie honderd el in de rigting naar het land van den Heer J. POST te *Beesterhogen* nabij het *Bellingwolderdiep*.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën en aan de Algemeene Rekenkamer tot kennisneming.

Het Loo, den 6den Augustus 1850.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

Bijlage C. 25 Julij 1851, no. 63.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op het verzoek van Commissarissen voor de gemeente *Winschoten* en *Beerta*, belast met den aanleg, tot het onderhoud en het beheer van den grindweg van *Winschoten* naar de *Hanoversche grenzen*, daarbij vergunning vragende tot het plaatsen van een hulptol op dien weg.

Gezien de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 23sten Julij 1851, no. 109, 3de afdeeling, B;

Gelet op het Koninklijk besluit van den 18den Junij 1844, no. 73, waarbij vergunning is verleend tot den aanleg van een grindweg van en door *Winschoten* langs *Beerta* tot de *Hanoversche grenzen*;

Gelet op de Koninklijke besluiten van 22 September 1846, no. 68 en van 6 Augustus 1850, no. 37, nopens de vestiging van drie tollen op dien weg op de daarbij aangewezen standplaatsen.

Hebben goedgevonden en verstaan:

vergunning te verleenen, tot het plaatsen van een hulptol op den voorschreven weg, tusschen de Oudezijl en de Keel of Tamboer der batterij, op den ouden dijk op zoodanige standplaats, als met overleg der bevoegde autoriteit, met het toezigt des wegs belast, zal goedgevonden worden, en onder bepaling dat de heffing aan dien hulpboom zal plaats hebben, volgens het bestaande tarief, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 18 Julij 1844, no. 73, van alle rij- of voertuigen waarvoor bij den tolboom aan de Nieuwe Schans geen tolregt is geheven (1).

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering dezes.

's Gravenhage, den 25sten Julij 1851.

(*Get*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

No. 439. RESOLUTIE *van den* Minister van Financien, *van den 29sten December* 1866, *no.* 31, *houdende bepalingen nopens de afgifte van materieel aan ambtenaren beneden den rang van Ontvanger.*

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen de missive van een' der Provinciale Directeurs van de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, daarbij o. a. verzoekende te worden ingelicht of het materieel aan visiteurs en scheepsmeters, door tusschenkomst der controleurs, dan wel regtstreeks van wege de Directie moet worden verstrekt;

---

(1) Bij Kon. besl. d.d. 4 April 1858, no. 19, is dit besluit evenwel gewijzigd en bepaald dat aan het slot zal worden gelezen als volgt:

onder bepaling, dat de heffing aan dien hulptol zal plaats hebben volgens het bestaande tarief, vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 1 April 1852, no. 49, van alles, wat bij art. 1 van dat Besluit tolpligtig is verklaard, waarvan bij den tolboom te *Nieuwe Schans* geen tol is geheven of van de tolheffing aldaar is vrijgesteld.

Red.

Gelet op de resolutie van den 26sten October 1866, no. 122;

Heeft goedgevonden en verstaan, den Provincialen Directeur te kennen te geven, dat de Directeurs geen materieel moeten verstrekken dan op aanvragen van de controleurs en ontvangers; dat de controleurs in hunne aanvragen moeten opnemen het materieel, voor de overige onder hunne bevelen geplaatste ambtenaren benoodigd, hetwelk door hen, naar gelang der behoefte, tegen ontvangbewijs aan deze laatsten wordt afgegeven, en ook in het register no. 1 (*verschillende stukken*) in ontvang en voor uitgifte wordt geboekt evenzeer als het begrepen moet worden in hunnen jaarlijkschen verantwoordingstaat; terwijl het volgeschrevene of ter opzending bestemde door de betrokken ambtenaren, ter controle moet worden overgebragt.

Accordeert met het origineel,
De Secretaris-Generaal,
(*Get*) VAN HOYTEMA.

No. 440. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 29sten December* 1866, *no.* 256, 7*de afd., betreffende de inzending van sommige opgaven ten aanzien van het armwezen.*

's Gravenhage den 29sten December 1866.

In verband met hetgeen daaromtrent voorkomt op blz. 35 en 36 van het Regeringsverslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur over 1862, en in het daarover uitgebragt verslag van eene commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, heb ik de eer U te melden, dat voortaan, bij de inzending van het statistiek werk nopens dit onderwerp, niet meer behoeven gevoegd te worden de bij de aanschrijvingen van mijne ambtsvoorganger van den 5 Februarij 1859 en den 11 April 1862, no. 156 en 231, 7de afd., o. a. gevraagde opgaven: 1° in hoe vele gemeenten de toestand van het armwezen in het jaar waarover dat werk loopt, vergeleken met vroeger, veel of iets gunstiger — niet ongunstiger of bevredigend, onveranderd en iets of veel ongunstiger was, en 2° over de inwerking van het gebruik maken van het onderwijs door kinderen van armen op den staat van het armwezen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken.
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 441. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den 31sten December* 1866, *lett. A*, 9*de afd., houdende voorschriften ter uitvoering van het Koninklijk besluit van* 21 *December* 1866, *houdende wijziging van dat van* 30 *April te voren*, *bevattende bepalingen op het begraven van rundvee aan veetyphus gestorven.*

's Gravenhage, den 31sten December 1866.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 21sten December ll. (*Staatsblad no.* 178), houdende wijziging van het Koninklijk besluit van den 30sten April 1866 (*Staatsblad no.* 78), waarvan een exemplaar hierbij gaat, wordt de Minister van Binnenlandsche Zaken gemagtigd, naar

gelang van plaatselijke omstandigheden, afwijking van de voorschriften van art. 1 van laatstgenoemd besluit toe te laten of te gelasten.

Het komt mij geraden voor, om al aanstonds van die bevoegdheid gebruik te maken door tijdelijk binnen de lijn van afsluiting vergunning te geven om, onder de hierachter genoemde voorwaarden, de huid van aan veetyphus gestorven of daaraan lijdende of uit vrees voor die ziekte gedoode runderen, ter beschikking van den eigenaar te laten. Bovendien kan ook het vleesch van de tot laatstgenoemde kategorie behoorende dieren, d. i. van de gezonde, maar uit vrees voor die ziekte gedoode runderen zonder gevaar in consumtie worden gebragt.

Ik verzoek daarom U Hoog Edel Gestrenge de Burgemeesters der Gemeenten in Uwe Provincie, binnen de lijn van afsluiting gelegen, mede te deelen, dat de verpligting in art. 1 van het Koninklijk besluit van den 30sten April 1866 (*Staatsblad no.* 78) genoemd, in Gemeenten binnen die lijn, waar geene onteigening van door veetyphus aangetast vee is voorgeschreven, tijdelijk gewijzigd wordt in dien zin, dat vóór de begraving van de runderen ten gevolge van veetyphus gestorven of daaraan lijdende of uit vrees voor die ziekte gedood, de huid kan worden afgetrokken, mits de eigenaar de navolgende voorwaarden stipt naleve:

1°. De verpligting tot aangifte en afzondering van besmet vee blijft bestaan. Wordt dit verzuimd, dan moet bij ontdekking onmiddelijk proces-verbaal worden opgemaakt, geenerlei beschikking over de huid worden toegelaten, en het vee, waaromtrent de overtreding heeft plaats gehad, zoo het sterft of gedood is, met huid en haar worden begraven.

2°. Is aan de voorwaarden sub 1°. voldaan, dan geeft de Burgemeester, zoodra hij van den eigenaar kennis heeft bekomen dat het rund gestorven of aan de veetyphus lijdende gedood is, last om het te begraven met bepaling, dat vooraf de huid op de door hem aan te wijzen plaats in de open lucht kan worden afgetrokken. Deze wordt onverwijld gelegd in een bak of kuip met kreosootwater gevuld, zoodanig dat de huid daarmede geheel overdekt is. (In de aanwijzing, die in mijne Circulaire van den 27sten December jl. is toegezegd, wordt de bereiding van kreosootwater uit kreosootolie opgegeven).

Na gedurende minstens tweemaal 24 uren daarin gelegen te hebben, wordt de huid in een gesloten ton of ander gesloten voorwerp naar de naastbij zijnde looijerij, mits binnen de lijn van afsluiting gelegen, vervoerd. Mogt de eigenaar verlangen de huid na behandeling met kreosootwater, te zouten, dan kan hem dit worden toegestaan.

3°. De beesten die aan de veetyphus zijn gestorven of, daaraan lijdende, zijn gedood, worden, nadat zij van de huid zijn beroofd en eene diepe insnijding in de pens is gemaakt, geheel overgoten met petroleum of koolteer, waarvan ook een gedeelte in de gemaakte insnijding wordt gegoten, en vervolgens begraven. De kosten van petroleum of koolteer worden van Rijkswege vergoed. Ook buiten de lijn van afsluiting kan daarvan gebruik worden gemaakt in plaats van kalk.

Van de beesten die in gezonden toestand uit vrees voor de ziekte zijn gedood, kan het vleesch worden gezouten en gekuipt en na keuring door op kosten der gemeente aangestelde en beëedigde deskundigen in de open lucht verkocht. Bij gebreke van zoodanige keuring of goedkeuring, moet het besluit van den 30sten April ll. ten aanzien van die beesten stipt worden nageleefd, of wordt daarmede gehandeld zooals hierboven is aangeduid.

4°. De plaats, waar de huid is afgetrokken, wordt daarna rijkelijk met kreosootwater besprengd.

De Burgemeesters worden met het oog op de ernstige zaak, welke het geldt, uitgenoodigd de volledige uitvoering dezer voorschriften te controleren en de veehouders in hun eigen belang aan te manen zich daarnaar te gedragen, daar, bij overtreding, de voordeelen die uit deze bepalingen voor hen voortvloeijen, door hunne eigen schuld zouden verloren gaan. Zij behooren voorts de veehouders in hunne gemeente te verwittigen, dat deze bepalingen slechts zoolang geldig zijn, als de onteigening binnen de lijn is gestaakt.

Het is daarenboven noodig wel in het oog te houden, dat het niet begraven van gestorven vee, waarvan de Burgemeester de begraving heeft gelast, is en blijft eene overtreding van het Koninklijk besluit van den 30sten April 1866 en diensvolgens strafbaar.

De Commissiën, bedoeld in mijne circulaire van den 27sten December jl., zullen welligt bereid gevonden worden om onder de verantwoordelijkheid van de betrokken burgemeesters, bij de begraving en het aftrekken der huid het zoo noodige toezigt te houden over de rigtige opvolging van bovenstaande voorschriften. Gelief de burgemeesters uit te noodigen U Hoog Edel Gestrenge zoodra mogelijk te berigten, of die Commissiën zich daarmede willen belasten; mogt dit niet het geval zijn, dan zullen zij zich, zoo noodig van andere hulp moeten voorzien. Zonder voortdurend toezigt en scherpe contrôle kan geen der tegen den veetyphus genomene maatregelen doel treffen.

Ik verzoek U Hoog Edel Gestrenge op de rigtige uitvoering der genoemde voorschriften het oog te houden en mij dadelijk berigt te geven, wanneer de veehouders in eene gemeente zich aan overtreding schuldig maken. Zij zouden het alsdan aan zich zelven te wijten hebben, wanneer de gunstige bepalingen wierden ingetrokken en zij door den sterken arm gedwongen wierden tot gehoorzaamheid aan de Wet.

De militairen, welke nu nog in de gemeenten zijn gestationeerd, kunnen tijdelijk worden terug geroepen en gebezigd tot versterking der lijn van afsluiting, waarvan de gestrenge bewaking thans meer dan ooit noodzakelijk is, behoudens de bevoegdheid der burgemeesters om militaire hulp te requireren als zij die behoeven.

Door de policie zal overal gestreng moeten worden toegezien op de stipte naleving van de wettelijke verordeningen tot wering van den veetyphus.

Het zal mij aangenaam zijn van tijd tot tijd, b. v. maandelijks, een rapport van U Hoog Edel Gestrenge te ontvangen omtrent de wijze waarop deze voorschriften worden gehandhaafd en van de uitwerking die zij kunnen geacht worden op den gang der ziekte te hebben.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 442. MISSIVE *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 31*sten December* 1866, *no.* 320, 9*de afd., houdende bepalingen betreffende de wijze van begraven van aan veetyphus gestorven rundvee.*

Bij Zr. Ms. Besluit van den 21sten December ll. (*Staatsblad no.* 178)

houdende wijziging van het Kon. Besl. van den 30sten April 1866, (*Staatsblad no.* 78) wordt de Minister van Binnenlandsche Zaken gemagtigd naar gelang van plaatselijke omstandigheden afwijking van de voorschriften van art. 1 van laatstgenoemd Besluit toe te laten of te gelasten.

Van die bevoegdheid wensch ik reeds dadelijk gebruik te maken door de burgemeesters vrij te laten om bij de begraving van wegens veetyphus afgemaakte of daaraan gestorven runderen in plaats van kalk, andere stoffen bijv. zwavelzuur, koolteer, petroleum of andere zelfstandigheden te gebruiken of wel die stoffen nevens de kalk te bezigen; de kosten daarvan worden alsdan nevens die der kalk van Rijkswege vergoed.

Ik verzoek U.H.E.G. hiervan aan de burgemeesters kennis te geven.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

No. 443. Missive *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 31*sten December* 1866, *no.* 315, 5*de afd.*, *houdende nadere voorschriften omtrent de bewerking van het vastgesteld model van het verslag van den landbouw.*

's Gravenhage, den 31*sten December* 1866.

Van onderscheidene zijden zijn bezwaren bij mij ingebragt tegen het onlangs vastgesteld model voor het verslag van den landbouw (1).

Na aandachtige overweging van de daartoe betrekkelijke bescheiden, is het mij voorgekomen, dat, hoezeer vele van die bezwaren niet vrij zijn van overdrijving, echter die, welke de cijfers betreffen, bedoeld op de bladzijden 8, 29 en 30 van het model; de grootte der verschillende soorten van grondeigendom aangevende, niet geheel ongegrond zijn, en dat die cijfers welligt beter en zonder bezwaar door het kadaster zouden kunnen geleverd worden.

Ik wil dus trachten die cijfers door tusschenkomst van mijnen ambtgenoot van finantiën te bekomen, en voor dit gedeelte kunnen derhalve de gemeente-besturen, ten minste vooralsnog, zich van den gevraagden arbeid ontheven achten.

Wat echter de overige opgaven betreft, aangenaam zal het mij zijn, dat zij door die besturen zoo naauwkeurig mogelijk verstrekt worden, daar hier niet meer wordt verlangd, dan na reeds sedert meer dan twintig jaren is geleverd, en zelfs in sommige opzigten minder wordt geëischt. De ondervinding zal bovendien leeren, dat het rangschikken van de verlangde opgaven in den vorm van het voorgeschreven model den arbeid vereenvoudigt en gemakkelijk maakt.

Te dezer gelegenheid zij nog het volgende opgemerkt: Bij statistieke opgaven als de hier bedoelde, welker nut niet overal even juist wordt ingezien en begrepen, maar die toch ongetwijfeld, ingeval zij langs den waren weg zijn verkregen, voor de gemeenten zelve van hooge waarde zijn, wordt geenszins wiskunstige naauwkeurigheid verwacht, die niet alleen onbereikbaar, maar ook onnoodig is. Eene telling in den gewonen zin kan hier de bedoeling niet zijn. Er

---

(1) Dit model is niet medegedeeld. *Red.*

wordt niets anders vereischt en verwacht, dan eene raming door deskundigen, gelijk er wel in iedere gemeente te vinden zullen zijn, terwijl het aan de meeste veldwachters niet moeijelijk kan vallen, voortaan, even als vroeger, de hoeveelheid vee op te geven, die in elke gemeente aanwezig is. De door mij verlangde onderscheidingen bij elke veesoort zijn daarenboven ongetwijfeld vrij wat gemakkelijker op te geven, dan die tot dusverre verstrekt werden.

Ten aanzien van de classificatie van het vee, op bladzijde 25 van het programma, waaromtrent door sommige gemeente-besturen bedenkingen zijn gemaakt, zij nog opgemerkt, dat daarbij de op vele plaatsen gebruikelijke uitdrukking van vermoedelijk dragtige merriën is gebezigd, om de fokdieren aan te duiden, die van de werkpaarden zijn afgezonderd.

Bij dit alles staat evenwel op den voorgrond, dat willekeurig verstrekte cijfers niet aan het doel beantwoorden en ten slotte tot nadeel zouden leiden van de gemeente zelve, van welke ze afkomstig waren.

Ten einde overigens de gewenschte eenvoudigheid in de verslagen der gemeenten te bewaren, zal ik voortaan telken jare het in te vullen model voor elke gemeente in duplo aan UHEG. toezenden, waarvan alsdan het eene exemplaar als ligger bij het gemeente-bestuur bewaard kan blijven.

Ik vermeen hiermede voor beantwoord te kunnen houden Uwe missive van 22 December jl., no. 45.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) HEEMSKERK.

BIJVOEGSELS VOOR DE JAARGANG 1865.

No. 444. Circulaire *van den* Minister van Justitie, *van den 13den Junij* 1865, *no.* 75, *houdende bepaling nopens de toepassing van de eenzame opsluiting voor niet langer dan drie dagen in eenige huizen van verzekering en huizen van arrest.*

's Gravenhage, den 13den Junij 1865.

Somwijlen moeten personen, die ten zake van wanbetaling van boete eene gevangenisstraf in eenzame opsluiting hebben te ondergaan, naar eene gevangenis op betrekkelijk verren afstand van hunne woning gelegen worden getransporteerd, dewijl in de nabijheid geene gelegenheid tot het toepassen van de eenzame opsluiting wordt gevonden.

Ten einde dit bezwaar zooveel mogelijk weg te nemen, verzoek ik de besturen der huizen van verzekering te Arnhem, 's Gravenhage, Haarlem, Middelburg, Leeuwarden en Zwolle en de huizen van arrest te Eindhoven, Breda, Nijmegen, Zutphen, Leiden, Rotterdam, Brielle, Hoorn, Alkmaar, Zierikzee en Amersfoort, in de gevangenis onder hun beheer een vertrekje te bestemmen tot cel, waarin personen als hierboven bedoeld voor niet langer dan drie dagen kunnen worden opgenomen.

De Minister van Justitie,
(*Get.*) OLIVIER.

No. 445. Missive *van den* Minister van Justitie, *van den 24sten Julij* 1865, *no.* 102, *houdende dat gevangenisstraf, die een begin van uitvoering heeft genomen, niet door zielsziekte wordt geschorst.*

's Gravenhage, den 24sten Julij 1865.

In antwoord op hare missive heb ik de eer uwe commissie te berigten, dat gevangenisstraf, wanneer die een begin van uitvoering heeft genomen, niet door de zielsziekte van den veroordeelde wordt geschorst, maar ook in den toestand van krankzinnigheid doorloopt, zoodat, wat betreft den krankzinnige na verloop van den duur daarvan te zullen eindigen.

De Minister van Justitie,
Namens den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) CLANT.

No. 446. Besluit *van* Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, *van den 29sten Augustus* 1865, *no.* 2, *houdende het door den Koning goedgekeurd bijzonder reglement voor de droogmaking in den Ouden of Hoogen Polder van Pijnacker.* (*Bijv. Prov. blad no.* 43.)

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE ZUID-HOLLAND,
doen te weten:

1°. Dat door de Staten dier Provincie, in hunne vergadering van den 11/12den Julij ll., is vastgesteld het hierbij gevoegde Bijzonder Reglement voor de droogmaking in den *Ouden* of *Hoogen Polder* van *Pijnacker* (Gemeenten *Pijnacker* en *Zegwaart*);

2°. Dat voormeld Bijzonder Reglement, bij Koninklijk besluit van den 11den Augustus 1865, no. 44, is goedgekeurd.

Gegeven te 's Gravenhage, den 29sten Augustus 1865.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*
(*Get.*) VAN DEN BERGH VAN HEEMSTEDE, *Loco-Griffier.*

Bijzonder Reglement *voor de droogmaking in den ouden of hoogen polder van Pijnacker, gemeenten Pijnacker en Zegwaart.*

Art. 1. De Polder is bepaald door de navolgende grenzen:

Van het Kanaal of Molentogt, kadastraal bekend gemeente Pijnacker, sectie B, no. 1008. noord op langs de oostzijde van de perceelen sectie B, nos. 1016, 1017, 1020, 1021, 1022, 743, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029 en 1031; van daar west op tot aan de Vlielandsche vaart, en verder noord en oost op, langs de Vlielandsche en Katwijksche vaart, tot aan de Keulsche buurt; van daar zuid op langs het perceel sectie B, no. 1099; vervolgens dwars over den Noordeindschen weg en langs de oostzijde van dien weg noord op tot aan den Voorhoekschen weg; dien weg aan de zuidzijde volgende tot aan de grensscheiding van de Gemeenten Pijnacker en Zegwaart; van daar noord op langs de Pijnackersche vaart en vervolgens oost op tot aan den Roijaardsdam; van daar over het midden van de landscheiding van Rijnland en Delfland tot aan de grensscheiding van de Gemeente Berkel; verder langs die grensscheiding zuidwaarts op tot over den Noordeindschen weg, dien weg zuid op volgende tot aan het perceel, kadastraal bekend gemeente Pijnacker, sectie B, no. 1007; van daar weder zuidwest op langs de grensscheiding van de Gemeente Berkel tot aan het perceel, kadastraal bekend Gemeente Pijnacker, sectie B, no. 1113; verder noordwest en west op langs de perceelen, kadastraal bekend Gemeente Pijnacker, sectie B, nos. 1113, 1112, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118. 1132, ged. 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137 en 147, en van daar langs de noordzijde van het Kanaal of Molentogt, kadastraal bekend Gemeente Pijnacker, sectie B, no. 1008, tot aan het punt van uitgang.

Alles gelijk is aangewezen door de gestippelde lijn op de hierbij gevoegde scheisteekening.

Art. 2. Het Bestuur bestaat uit een Voorzitter en twee leden, onder de benaming van Voorzitter en Molenmeesters.

Art. 4. De som, bedoeld bij art. 48 van het Algemeen Polderreglement, wordt op *f* 50 bepaald.

Art. 6. De openbare kennisgevingen en de afkondigingen der Keuren geschieden door aanplakking aan den Watermolen en op de daartoe bestemde plaatsen binnen de Gemeente Pijnacker. Oproepingen tot het houden der Vergaderingen geschieden schriftelijk.

De stukken, welke bestemd zijn ter inzage van Ingelanden, worden tot dat einde nedergelegd ten kantore van den Secretaris.

Art. 7. Vrijdom der omslagen wordt toegekend aan openbare wegen bij het kadaster bekend, en aan de eigendommen van den Polder.

Art. 8. De begrootingen met de daarbij behoorende bescheiden, worden aan Dijkgraaf en Hoogheemraden van *Delfland* ter goedkeuring ingezonden, binnen eene maand na de vaststelling.

Aldus vastgesteld door de Staten der Provincie Zuid-Holland.

's Gravenhage, *den* 11/12*den Julij* 1865.

(*Get.*) J. LOUDON, *Voorzitter.*

(*Get.*) JUST DE LA PAISIERES, *Griffier.*

Behoort bij het Koninklijk besluit van den 11den Augustus 1865, no. 44.

Mij bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

(*Get.*) THORBECKE.

No. 447. **Resolutie** *van den* **Minister van Financien**, *van den* 31*sten Augustus* 1865, *no.* 63, *houdende intrekking van het particulier entrepôt voor bewerkten hardsteen te Tegelen.*

—•••••◯•••••—

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Gelezen eene missive van den Provincialen Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in *Limburg*, van den 11den Augustus jl., daarbij mededeelende, dat van de gunst van particulier entrepôt voor *bewerkten hardsteen* in de gemeente *Tegelen* geen gebruik meer wordt gemaakt;

Gelet op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10 en 10den Januarij 1863, no. 67;

Heeft goedgevonden en verstaan:

1°. Ten vervolge op de resolutie van den 26sten Februarij 1862, no. 10, de Provinciale Directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in de verschillende directien mede te deelen, dat de toekenning der bedoelde gunst aan *Tegelen* bij deze wordt ingetrokken;

2°. Enz.

Accordeert met het origineel, voor zooverre het geëxtraheerde aangaat,
De Secretaris-Generaal,
(*Get.*) VAN HOYTEMA.

No. 448. BESCHIKKING *van den* Minister van Binnenlandsche Zaken, *van den* 10*den November* 1865, *houdende vaststelling der lijsten van vergiften en van geneesmiddelen, bedoeld in de artt. 7 en 30 der wet van* 1 *Junij* 1865 (*Staatsblad no.* 61).

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien de artt. 7 en 30 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad* no. 61), regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst,

eene commissie van deskundigen gehoord,

Heeft goedgevonden:

1°. vast te stellen de volgende lijst van vergiften:

A.

Acetas morphicus (acetas morphii). — Acetas plumbicus c. aq. (sacch. saturni). — Acetas plumbic. tribasic. (subacet. plumb. liq.) — Acetas strychnicus. — Acidum arsenicosum (arsenicum album). — Acidum chloro-nitricum (aqua regia). — Acidum hydrochloricum venale (acid. muriatic.) — Acidum hydrochloricum purum. — Acidum hydrocyanicum (acid. Prussicum). — Acidum nitricum venale (aqua fortis). — Acidum nitricum purum. — Acidum sulphuricum commun. (oleum vitrioli). — Acidum sulphuricum purum. — Cantharides. — Carbonas et hydras plumbicus (cerussa). — Chloretum auricum acidum (murias auri). — Chloretum aurico-natricum. — Chloretum hydrargyricum (merc. sublim. corr.). — Chloretum hydrargyricum et amididum hydr. (merc. praec. albus). — Chloreti stibici. solutio (butyrum antimon.). — Chloretum zincicum c. aq. (murias zinci). — Chloroformylum. — Cyanetum hydrargyric. (prussias hydr.). — Cyanetum kalicum (prussias pot.). — Cyanetum zincicum (prussias zinci). — Extract. Aconiti alcoh. — Extract Belladonnae alcoh. — Extract. Conii s. Cicutae alcoh. — Extract. Daturae Stramon. alcoh. — Extract. Hyoscyami alcoh. — Lactucae virosae alcoh. — Extract. nucis vomicae alcoh. — Extract. opii. — Extract. Scillae. — Hydrochloras morphicus (murias morphii). — Hydrochloras strychnicus (murias strychnin.). — Iodetum hydrargyrosum (proto-ioduret. hydr.). — Iodetum hydrargyricum (deuto-ioduret. hydr.) — Morphinum. — Nitras argenticus (nitras argenti). — Nitras hydragyric c. aq. (nitras protox. hydr.). — Nitras hydrarg. ammon. basic. (mercur solub. Hahnem.). — Nitras hydrarg. solutio acid. (nitras hydrarg. liq.) — Nitras strychnicus. — Nuces vomicae. — Nuces vomicae in pulvere.) — Oleum Crotonis. — Oleum Lauro-cerasi. — Oleum Sabinae. — Opium. — Oxydum hydrargyricum (merc. praec. ruber.). — Phosphorus. — Santoninum. — Semina Crotonis Tiglii. — Semina Daturae Stramonii. — Solutio arseniitis kalici comp. (liquor Fowleri). — Solutio phosphorea aetherea (aether phosphorat.). — Sulphas cadmicus c. aq. — Sulphas cuprico-ammonic. bas. (sulph. cupro-ammoniacale. — Sulphas morphicus. — Strychninum. — Syrupus opiatus. — Tinctura Digitalis purpureae. — Veratrinum. — Vinum opii (tinct. opii vinosa).

B.

Acetas plumbicus liquidus (acetum lithargyricum). — Acetum Colchici. — Acetum Scillae. — Acidum hydrochoricum dilutum (acid. muriat. dilutum). — Acidum nitricum dilutum. — Acidum sulphuricum (spiritus vitrioli). — Aqua Lauro-cerasi. — Chloretum baryticum c. aq. (murias baritae). — Chloreti ferrici solutio (liquor stypticus Loofii). — Chloretum hydrargyrosum (mercurius

lulcis). — Chloretum hydrargyrosum ope vaporis par. — Extractum Aconiti per express. par. — Extractum Belladonnae per express. par. — Extractum Conii s. Cicutae per express. par. — Extractum Daturae Stramonii p. express. par. — Extractum Hyoscyami p. express. par. — Extractum Lactucae virosae p. express. par. — Extractum Rhois toxicodendri p. express. par. — Folia Rhois toxicodend. — Herba Aconiti. — Herba Belladonnae. — Herba Conii s. Cicutae. — Herba Daturae Stramonii. — Herba Digitalis purpureae. — Herba Gratiolae. — Herba Hyoscyami. — Herba Lactucae virosae. — Herba Sabinae. — Nitras kalicus (nitrum, nitras potassae). — Oxymel Colchici. — Oxymel Scillae. — Oxydum stibicum (pulv. Algarot). — Pulvis opii compositus (pulvis Doveri). — Radix Belladonnae. — Radix Gratiolae. — Radix hellebori albi. — Semina Colchici. — Semina Sabadillae. — Solutio hydratis kalici (potassa liquida). — Soluto iodii alcohol. (tinctura iodii). — Sulphas aethylic. acid. cum alcohole (elixir acid. Halleri). — Sulphas scupricus c. aq. (vitriolum coeruleum). — Sulphas zincius c. aq. venal (vitriolum album). — Sulphas zincius c. aq. dep. — Syrupus diacodii. — Syrupus papaveris albi. — Tartras kalicostibicus (tartar. emetic.). — Tinctura Canthariḍ. — Vinum opii aromaticum (laudanum liq Syd.). — Vinum scilliticum. — Vinum semin. Colchici. — Vinum semin. Daturae Stramon.

De geneesmiddelen onder B vermeld mogen door den apotheker, des verkiezende, buiten de gesloten vergifkast worden bewaard, mits zij een duidelijk kenmerk dragen.

2°. te bepalen dat, behalve door apothekers en door geneeskundigen tot het leveren van geneesmiddelen bevoegd, de volgende geneesmiddelen niet mogen worden verkocht beneden de hoeveelheid, daarbij voor elk dier middelen in Nederlandsch gewigt bepaald.

A. *Enkelvoudige geneesmiddelen.*

Balsamum Copaivai 2 ons. — Bulbus Colchici recens 5 lood. — Bulbus Scillae 1 ons. — Cantharides 3 lood. — Capita Papaveris 50 stuks. — Cassia fistula 5 ons. — Castoreum Sibiricum 1 lood. — Colocynthidis fructus 5 lood. — Cortex Augusturae verae 5 lood. — Cortex Cascarillae 5 lood. — Cortex Geoffroyae Surin. 1 ons. — Cortex Mezerei 1 ons. — Cortex Peruvianus regius 2 ons. — Cortex Peruvianus fuscus (Huanuco) 2 ons. — Cortex Peruvianus fuscus (Loxa) 2 ons. — Cortex Peruvianus ruber 2 ons. — Cortex Peruvianus flavus 2 ons. — Cortex radicis granatorum 2 ons. — Cortex Simarubae 1 ons. — Fabae Pechurim majores 2 ons. — Flores Althaeae 5 lood. — Flores Arnicae 1 ons. — Flores Chamomillae Romanae 1 ons. — Flores Rosarum rubrarum 5 lood. — Flores Tanaceti 1 ons. — Folia Diosmae crenatae 1 ons. — Folia Rhoïs toxicodendri 1 ons. — Folia Sennae Alexandrinae 2 ons. — Folia Uvae Ursi 1 ons. — Gummi Aloës 2 ons. — Gummi resina ammoniacum 1 ons. — Gummi resina Asae foetidae 1 ons. — Gummi resina elemi 1 ons. — Gummi resina galbanum 1 ons. — Gummi resina Myrrhae 1 ons. — Gummi resina Scammonii 3 lood. — Herba Aconiti 2 ons. — Herba Althaeae 2 ons. — Herba Belladonnae 2 ons. — Herba Cardui benedicti 1 ons. — Herba Centaurii minoris 1 ons. — Herba Cicutae 2 ons. — Herba Digitalis purpureae 1 ons. — Herba Fumariae 1 ons. — Herba Galeopsidis 1 ons. — Herba Gratiolae 1 ons. — Herba Hyoscyami 2 ons. — Herba Lactucae scariolae 1 ons. — Herba Malvae 1 ons. — Herba Marrhubii albi 1 ons. — Herba Sabinae 2 ons. — Herba Stramonii 5 lood. — Herba Trifolii aquatici 1 ons. — Herba violae tricoloris 1 ons. — Lactucarium 5 lood. — Lapides cancrorum 1 ons. — Lichen Islandicus 1 ons. — Lignum guajaci 2 ons. — Manna 1 ons. — Moschus orientalis 1 lood. — Nuces vomicae 5 lood. — Nuces vomicae in pulv. 5 lood. — Oleum Cajaputi 5 lood. — Oleum Juniperi 3 lood. — Oleum Laurinum 1 ons. — Oleum Macis 3 lood. — Oleum Ricini 1 halve flesch. — Opium 5 lood. — Radix Althaeae 1 ons. — Radix Angelicae 1 ons. — Radix Arnicae 1 ons. — Radix Artemisiae 2 ons. — Radix Bardanae 1 ons. — Radix Belladonnae 5 lood. — Radix Caryophillata 1 ons. — Radix Chinae 1 ons. — Radix Columbo 1 ons. — Radix Filicis maris 1 ons. — Radix Foeniculi 1 ons. — Radix Gratiolae 1 ons. — Radix Hellebori alb 5 lood. — Radix Jalappae 5 lood. — Radix Jalappae in pulv. 5 lood. — Radix Ipecacuanhae 1 ons. — Radix Lopezianae 5 lood. — Radix et herba Polygalae amarae 1 ons. — Radix Ratanhiae 1 lood. — Radix Rhei 1 ons. — Radix Rhei in pulv. 1 ons — Radix Saleb 2 ons. — Radix

Saleb in pulv. 1 ons. — Radix Sarsaparillae 2 ons. — Radix Senegae 1 ons. Radix Serpentariae 1 ons — Radix Valerianae 5 ons. — Resina guajaci nativa 1 ons. — Saccharum lactis 2 ons. — Secale cornutum 5 lood. — Semina Cinae s. Santonici 2 ons. — Semina Cinae s. Santonici in pulv. 2 ons. — Semina Colchici 5 lood. — Semina Crotonis Tiglii 5 lood. — Semen Phellandrii 1 ons. — Semen Ricini vulgaris 5 lood. — Semen Sabadillae 5 lood. — Semina Stramonii 5 lood. — Semen Tanaceti 1 ons. — Scilla siccata 5 lood. — Stipites Dulcamarae 2 ons.

B. *Zamengestelde geneesmiddelen. Scheikundige bereidingen.*

Acetas aethylicus (aether aceticus) 1 ons. — Acetas ammonicus liquidus (spir. Minderer.) 2 ons. — Acetas chinicus 3 lood. — Acetas kalicus (acetas potassae) 1 ons. — Acetas kalicus liquidus (acetas potassae liq.) 2 ons. — Acetas morphicus 2 lood. — Acetas natricus (acetas sodae) 1 ons. — Acetas plumbicus liquidus (acetum lytharg.) 2 ons. — Acetas plumbicus tribasicus (subacet. plumb. liq.) 1 ons. — Acetas strychnicus 1 lood. — Acidum aceticum concentr. (acetum glaciale) 1 ons. — Acetum benzoïcum (flores benzoës) 3 lood. — Acidum boricum (acidum boracium) 5 lood. — Acidum hydrochloricum purum (acid. muriat. pur.) 1 ons. — Acidum hydrochloricum purum dil. (acid. muriat. pur. dil.) 2 ons. — Acidum hydrocyanicum (acidum Prussicum) 3 lood. — Acidum nitricum purum 1 ons. — Acidum nitricum purum dilutum 2 ons. — Acidum phosphoricum 1 ons. — Acidum sulphuricum purum 1 ons. — Acidum sulphuricum dilutum 2 ons. — Acidum succinicum (sal succini) 3 lood. — Acidum tannicum (tannine) 5 lood. — Acidum valerianicum 3 lood. — Aether muriaticus alcoh. (spir. salis dulcis) 1 ons. — Ammonia liquida 5 lood. — Amygdalinum 1 lood. — Bicarbonas kalicus cum aqua (carb. potass. complet.) 2 ons. — Bicarbonas natricus (carb. sodae complet.) 5 ons. — Carbonas ammon. pyro-animale (sal corn. cerv.) 1 ons. — Carbonas ammon. pyro-animale liq. (spir. corn. cerv.) 2 ons. — Carbonas calcicus depuratus (creta alb. praep.) 1 ons. — Carbonas kalicus depuratus (subcarb. potass. dep.) 1 ons. — Carbonas et dydras magnesicus (magnesia alb.) 1 ons. — Carbonas natricus cum aqua dep. (subc. sod.) 5 ons. — Chloretum aluminicum cum aq. (mur. alumin.) 1 ons. — Chloretum ammonicum dep. (mur. ammon. dep.) 2 ons. — Chloretum auricum acidum (murias auri) 5 lood. — Chloretum aurico-natricum (mur. aurico-natric.) 5 lood. — Chloretum baryticum cum aqua (mur. baryt.) 1 ons. — Chloretum calcium (murias calcis) 1 ons. — Chloreti ferrici solutio (liq. styp. Looffii 1 ons. — Chloretum ferricum (murias ferri) 1 ons. — Chloretum ferricum et chlor. ammon. (mur. ferro ammoniacale) 1 ons. — Chloretum hydragyrosum (mercurius dulcis) 1 ons. — Chloretum hygragyrosum ope vaporis 1 ons. — Chloretum hydrargyricum (merc. sublim. corros.) 1 ons. — Chloretum hydrargyricum et amididum hydrarg. (merc. praecip. alb.) 1 ons. — Chloreti stibici solutio (butyr. antimon.) 1 ons. — Chloretum zincicum cum aqua (murias zinci) 1 ons. — Chloroformylum (chloroformum) 3 ons. — Chininum 15 wigtjes. — Cinchoninum 15 wigtjes. — Cyanetum ferrico ferrosum (prussias ferri) 1 ons. — Cyanetum hydrargyricum (prussias hydrarg.) 3 lood. — Cyanetum kalicum (prussias potass.) 3 lood. — Cyanetum zincicum (prussias zinci) 3 lood. — Ferrum pulveratum purum 5 ons. — Hydras bi-ferricus 2 ons. — Hydras kalicus (lapis causticus) 5 lood. — Hydratis kalici solutio (potassa liquida) 1 ons. — Hydrochloras chinicus (murias chinin.) 3 lood. — Hydrochloras morphicus (mur. morphii) 1 lood. — Hydrochloras strychnicus (mur. strychnin.) 1 lood. — Iodetum ferroso-ferr. (ioduret. ferri) 3 lood. — Iodetum hydrargyrosum (proto ioduret. hydrarg.) 3 lood. — Iodetum hydrargyricum (deuto ioduretum hydrarg.) 3 lood. — Iodetum kalicum (hydroiodas potassae) 1 ons. — Lactas ferrosus (lactas protoxydi ferri) 1 ons. — Morphinum 15 wigtjes. — Nitras argenticus 3 lood. — Nitras argenticus fusus (lapis infernalis) 3 lood. — Nitras bismuthicus (magister bismuth.) 1 ons. — Nitras hydrargyrosus cum aq. (nitr. protoxydi. hydrarg.) 3 lood. — Nitras hydrargyroso ammonic. basic. (merc. solub. Hahnem.) 3 lood. — Nitratis hydrargyrici solutio acida (nitr. hydr. liq.) 3 lood. — Nitras kalicus depur. (nitr. potass. depur.) 2 ons. — Nitras strychnicus 1 lood. — Nitris æthilicus cum alcohole (spir. nitr. dulcis) 2 ons. — Oxydum æthilicum rectif. (aeth. sulph. rect.) 2 ons. — Oxydum æthilicum c. alcoh. (liq. anod. min. Hoffm.) 2 ons. — Oxydum calcicum purum 1 ons. — Oxydum ferrosum (æthiops martialis

1 ons. — Oxydum hydrargyricum (merc. præcip. rubr.) 5 lood. — Oxydum magnesicum (magnesia usta) 1 ons. — Oxydum stibicum (pulvis Algarotti) 1 ons. — Oxydum zincicum (flores zinci) 5 lood. — Oxysulphuretum stibicum (kermes mineral) 1 lood. — Phosphas natricus cum aqua (phosph. sod.) 1 ons. — Phosphorus depuratus 3 lood. — Santoninum 3 ons. — Sapo aromaticus (balsamum opodeldoch) 2 ons. — Sapo jalappinus 3 lood. — Sapo medicatus 2 ons. — Sapo stibiatus (sapo antimonialis) 3 lood. — Solutio arseniitis kalici composita (liq. Fowleri) 3 lood. — Solutio hydratis calcici (aq. calcis) 1 Ned. kan. — Solutio sesquicarb. ammoniei (carb. ammon. liq.) 2 ons. — Succinas ammonicus pyro-animalis liquidus (spir. corni cervi succin.) 1 ons. — Sulphas aethylicus acidus cum alcohol. (elix. acid. Halleri) 2 ons. — Sulphas cadmii cum aqua depur. 1 lood. — Sulphas chinicus basicus (sulph. chinini) 5 lood. — Sulphas cinchonicus basic. (sulphas cinchonini) 3 lood. — Sulphas cuprico-ammonicus basic. (sulph. cupro-ammon.) 3 lood. — Sulphas cupricus c. aq. dep. (sulph. cupr. dep.) 1 ons. — Sulphas ferrosus c. aq. dep. (sulph. ferri) 1 ons. — Sulphas ferrosus (sulph. ferri exsicc.) 1 ons. — Sulphas kalicus dep. (sal polychr.) 2 ons. — Sulphas magnesicus c. aq. dep. (sulph. magnes.) 2 ons. — Sulphas morphicus 1 lood. — Sulphas natricus c. aq. dep. (sulph. sodae) 2 ons. — Sulphas zincicus c. aq. dep. (sulph. zinci) 1 ons. — Sulphidum stibicum (sulph. aurat. antim.) 1 ons. — Sulphidum hypostibiosum (sulphuret. stibii) 2 ons. — Sulphohydras ammonicus (hydrosulphur. ammoniae) 3 lood. — Sulphohydras stibias calcicus impur. (sulph. calc. stib.) 5 lood. — Sulphur depuratum (flor. sulph. loti) 2 ons. — Sulphur praecipitatum (lac sulphuris) 1 ons. — Sulphuretum calcicum (hepar sulph. calc.) 1 ons. — Sulphuretum ferrosum (sulphuret. ferri) 1 ons. — Sulphuretum hydrargyricum et sulph. (aethiops minerale) 2 ons. — Sulphuretum hydrargyricum et stibicum (aethiops antimoniale) 1 ons. — Strychninum 15 wigtjes. — Tartarus boraxatus (cremor tartari solub.) 2 ons. — Tartras kalicus (tartarus tartarisatus) 2 ons. — Tartras kalicus acid. c. aq. dep. (cremor tart. dep.) 5 ons. — Tartras kalico-natricus c. aq. (sal Seignetti) 5 ons. — Tartras kalico-stibicus (tartarus emetic.) 1 ons. — Tinct. ferri cydoniata (tinct. mart. cydon.) 2 ons. — Trisulphuretum kalicum (sulphuret. potass.) 1 ons. — Valerianas chinicus 3 lood. — Valerianas zincous 15 wigtjes. — Veratrinum 15 wigtjes.

C. *Zamengestelde geneesmiddelen.* — *Pharmaceutische geneesmiddelen.*

Acetum Colchici 2 ons. — Acetum Scillae 2 ons. — Aqua Cinnamoni 1 halve Ned. kan. — Aqua cort. Aurantiorum 1 halve Ned. kan. — Aqua Foeniculi 1 halve Ned. kan. — Aqua Lauro-cerasi 1 halve Ned. kan. — Aqua Menthae crispae 1 halve Ned. kan. — Aqua Menthae piperitidis 1 halve Ned. kan. — Electuarium Sennae c. pulp. (elect. lenitiv) 5 ons. — Emplastrum aromaticum 2 ons. — Emplastrum Asae foetidae 2 ons. — Emplastrum cantharidum 5 ons — Emplastrum Conii seu Cicutae 2 ons. — Emplastrum de galbano crocatum 2 ons. — Emplastrum gummosum 5 ons. — Emplastrum hydrargyri 2 ons. — Emplastrum Hyoscyami 1 ons. — Emplastrum opiatum 1 ons. — Emplastrum oxydi plumb., semivitrei (empl. diapalm) 5 ons. — Emplastrum oxydi cobaltici (empl. defens. coerul. 1 ons. — Emplastrum resinosum 5 ons. — Emplastrum saponatum 1 ons. — Extractum Absynthii 2 ons. — Extractum Aconiti 5 lood. — Extractum Aconiti alcohol 3 lood. — Axtractum Aloës 2 ons. — Extractum Bardanae 2 ons. — Extractum Belladonnae 5 lood. — Extractum Belladonnae alcohol 3 lood. — Extractum Calendulae 2 ons. — Extractum Cardui benedicti 2 ons. — Extractum Cascarillae 1 ons. — Extractum Centaurei minoris 2 ons. — Extractum Chamomillae 2 ons. — Extractum Chelidonii 2 ons. — Extractum Conii s Cicutae 5 lood. — Extractum Conii s. Cicutae alcoh. 3 lood. — Extractum cort. Peruv. f. frig. parat. 5 lood. — Extractum cort. Peruv. fusci 1 ons. — Extractum cort. Peruv. fusci durum 5 lood. — — Extractum cort. Puruv. rubri. 5 lood. — Extractum cort. Puruv. rubri durum. 2 lood. — Extractum Daturae Stramonii 5 lood. — Extractum Daturae Stramonii alcoh. 3 lood. — Extractum Dulcamarae 2 ons — Extractum Filicis maris 3 lood. — Extractum Fumariae 2 ons. — Extractum Gentianae 2 ons. — Extractum Geoffroyae 1 ons. — Extractum graminis 10 ons. — Extractum Helenii 2 ons. — Extractum Hyoscyami 1 ons. — Extractum Hyoscyami alcoh. 3 lood. — Extractum Marrhubii 2 ons. — Extractum Myrrhae 2 ons. — Extractum nucis vomicae alcoh. 3 lood. — Extractum opii 5 lood. — Etractum Quassiae 1 ons. —

Extractum Ratanhiae 1 lood. — Extractum Rhei 1 ons. — Extractum Rhois toxicodendri 5 lood. — Extractum Salicis albi 2 ons. — Extractum Sarsaparillae (alc.) 5 lood. — Extractum Scillae 5 lood. — Extrac-tum seminis Santonici 1 ons. — Extractum Taraxaci 5 ons. — Extractum Trifolii 2 ons. — Fel Tauri inspissatum 1 ons. — Infus. Hyoscyami oleosum 2 ons. — Mel Rosarum 5 ons. — Oleum Absynthii 3 lood. — Oleum Chamomillae 3 lood. — Oleum Crotonis Tiglii 1 lood. — Oleum Foeniculi 3 lood. — Oleum Laurocerasi 3 lood. — Oleum Menthae crispae 3 lood. — Oleum Origani 3 lood. — Oleum Rutae 3 lood. — Oleum Sabinae 3 lood. — Oleum sinapeos 15 wigtjes. — Oleum Tanaceti 3 lood. — Oleum Valerianae 3 lood. — Oxymel Colchici 1 ons. — Oxymel Scillae 5 ons. — Oxymel simplex 10 ons. — Pulpa Cassiae 2 ons. — Pulpa Prunorum 2 ons. — Pulpa Tamarindorum 2 ons. — Pulvis aërophorus 1 ons. — Pulvis antacidus (pulvis terrestris) 1 ons. — Pulvis aromaticus 5 wigtjes. — Pulvis gummosus 2 ons. — Pulvis opii compositus (pulvis Doveri) 5 lood. — Pulvis salinus compositus (pulvis antispasm.) 1 ons. — Resina cort. Peruv. fusci 3 lood. — Resina cort. Peruv. rubri 3 lood. — Resina cort. Jalappae 3 lood. — Rob Sambuci 10 ons. — Rob Juniperi 2 ons. — Solutio ammoniaci alcoholico anisat. (sp. salis ammon. anisat. 1 ons. — Solutio Camphorae alcoh. (tinct. camphor.) 5 ons. — Solutio iodii alcoh. (tinct. iodii) 5 lood. — Solutio phosphori aetheria (aether phosph.) 5 lood. — Spiritus aromatic (spir. carmin. Sylv.) 5 ons. — Spiritus aromaticus ammoniac. (sp. sal. volat. oleos.) 1 ons. — Spiritus Cinnamomi 2 ons. — Spiritus Cochleariae 5 ons. — Spiritus Cochleariae compositus 5 ons. — Spiritus Juniperi compositus 5 ons. — Spiritus Mastichis compositus (spir. matric.) 2 ons. — Spiritus traumaticus (aq. vulneraria) 5 ons. — Syrupus Althaeae 10 ons. — Syrupus corticum Aurantiorum 5 ons. — Syrupus diacodii 5 ons. — Syrupus iodeti ferrosi 1 ons. — Syrupus Ipecacuanhae 2 ons. — Syrupus opiatus 1 ons. Syrupus papaveris albi 5 ons. — Syrupus Rhoeados 5 ons. — Syrupus Rhei 5 ons. — Syrupus Sennae 5 ons. — Syrupus Violarum 2 ons. — Tinctura Absynthii 2 ons. — Tinctura acida aromatica 1 ons. — Tinctura Aloes compos. (elix. propr. par.) 2 ons. — Tinctura Asa foetidae 2 ons. — Tinctura Aurantior 5 ons. — Tinctura Cantharidum 1 ons. — Tinctura Castorei Sib. 5 lood. — Tinctura Catechu 2 ons. — Tinctura Cinnamomi 2 ons. — Tinctura cort. Peruv. fusci 5 ons. — Tinctura Peruv. rubri 2 ons. — Tinctura Croci 1 ons. — Tinctura Digitalis 1 ons. — Tinctura Gentianae 2 ons — Tinctura guajaci volatilis 1 ons. — Tinctura Myrrhae 5 ons. — Tinctura succini 2 ons. — Tinctura Valerianae 2 ons. — Trochisci Catechu 2 ons. — Trochisci Ipecacuanhae 2 ons. — Unguentum acetatis plumbici 5 ons. — Unguentum carbon. plumbici (ung. alb. simpl.) 5 ons. — Unguentum carbon. plumbici camph. (ung. alb. camph.) 5 ons. — Unguentum Daphnes Mezerei 2 ons. — Unguentum elemi (bals. arcaei) 5 ons. — Unguentum hydrargyri (Ung. Neapolitan.) 5 ons. — Unguentum iodeti kalici 1 ons. — Unguentum laurinum (ung. nervinum) 5 ons. — Unguentum oxydi cobaltici (ung. defens. coer.) 2 ons. — Unguentum oxydi hydrargyrici (ung. merc. praec. rubri) 1 ons. — Unguentum oxydi zinci 2 ons. — Unguentum picis (ung. basilicum) 5 ons. — Unguentum Populeum 5 ons. — Unguentum sulphuratum (ung. ad scabiem) 5 ons. — Unguentum tartratis stibico-kalici (ung. Autenriethii) 1 ons. — Vinum amarum (elix. viscerale Hoffm.) 5 ons. — Vinum chalybeatum Londinense 5 ons. — Vinum Ipecacuanhae 2 ons. — Vinum opii (tinct. opii vinosa) 2 ons. — Vinum opii aromaticum (laud. liq. Sydenh.) 2 ons. — Vinum Scilliticum 2 ons. — Vinum seminum Colchici 2 ons. — Vinum seminum Daturae Stramonii. — Vinum stibiatum (vin. antimonial. Huxh.) 2 ons. — Vinum tartratis kalico-ferrici (tinct. ferri tart.) 5 ons.

's Gravenhage, *den* 10*den November* 1865.

(*Get.*) THORBECKE.

No. 449. KONINKLIJK-BESLUIT *van den* 31*sten December* 1865, *no.* 70, *houdende bepalingen nopens den prijs voor het overbrengen van telegrammen tusschen Londen en 's Gravenhage voor het verkeer der internationale telegraafmaatschappij met vreemde Staten over Nederland.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 30sten December 1865, no. 265, 6de afd.;

Gezien de met Onze bewilliging op den 10den Julij 1858 gegeven vergunning tot aanleg en gebruik van een onderzeeschen telegraaf tusschen *Nederland* en *Groot-Brittanje;*

Gelet op de wet van den 7den Maart 1852 (*Staatsblad no.* 43);

Gezien art. 30 van het verdrag van *Parijs*, van den 17den Mei 1865, waarbij de frank als tariefseenheid voor het internationaal verkeer is aangenomen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. met intrekking van de bestaande tarieven der Internationale Telegraafmaatschappij voor haar verkeer met vreemde Staten over Nederland, te bepalen, dat, met ingang van den 1sten Januarij 1866, voor het overbrengen van een berigt van 20 woorden, tusschen Londen en 's Gravenhage, zal geheven worden:

in het verkeer met *a.* België, drie franken; *b.* Frankrijk, vijf franken; *c.* Spanje, Portugal, Zwitserland en Italie; over België en Frankrijk, vijf franken; *d.* plaatsen binnen de Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging, in den tweeden kring van 's Gravenhage gelegen, vijf franken; *e.* plaatsen, binnen de Duitsch Oostenrijksche telegraafvereeniging, in den derden kring van 's Gravenhage gelegen, vier franken; *f.* andere Europesche Staten over de lijnen van de Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging, vier franken.

2°. voor den frank zal door de maatschappij tien pence worden geheven;

3°. bij de afrekeningen van de Maatschappij met de administratie van den Rijkstelegraaf, wordt wederzijds uitgekeerd hetgeen, uit de afrekeningen van Nederland met de aangrenzende Staten, blijkt werkelijk, in de verschillende landen, voor rekening van elk der belanghebbende Staten of ondernemingen, te zijn geheven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift wordt gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, *den* 31*sten December* 1865.

(*Get.*) WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
(*Get.*) THORBECKE.

ALPHABETISCH REGISTER

OP HET

BIJVOEGSEL TOT HET STAATSBLAD.

A.

No.

C.

D.

G.

H.

J.

K.

N.

No.

O.

R.

T.

U.

V.

BELANGRIJKE DRUKFOUT.

In den korten inhoud van no. 268 staat *inruiming*, moet zijn *invoering*, terwijl in de laatste alinea van de overweging aan het einde moet gelezen worden:

. . . . aan de gemeente is teruggegeven, zoo als haar voorheen in vollen eigendom behoord had; en dat de gemeente derhalve bevoegd is met de heffing van veergelden voort te gaan, zonder, zoo lang zij haar tarief niet verhoogd, eenige andere concessie te behoeven.

Gezien art. 209 in verband met art. 200 en 201 der Gemeentewet.

Enz.

